Indefessus agendo.

THESAVRVS PHRASIVM POETICARVM:

Opera

M. IOANNIS BVCHLERI a Gladbach.

Adiecta est

Institutio Poëtica,

Ex R.P. Iacobi Pontani S.I. libris desumpta:

Musarum tironibus necessaria.

Editio novissima.

Amsterodami,
Apud Guiljelmum Blaeuw.

cIↄ Iↄc XXXVII

LIBELLVS
DE SIBI INDITO NOMINE
Ad Poëseos candidatum.

THesaurus dicor, pleno seu copia cornu,
Omnes quod ditem de locuplete penu.
Largus opum, cuivis promptus dare dona petenti:
Hinc nisi sublato munere nullus abit.
Mille ferant, unusve, mihi par copia restat:
Sumendo nostræ non minuuntur opes.
Post sunt thesauri Crœsi, Crassique ferendi
Nostro, cum Dominis nam periêre suis.
Perpes at est noster, seros ditatque Nepotes,
Et claros ex his reddit honore viros.
Quisquis es accelera, cape quod tibi cumque placebit,
Vt dives nostris efficiare bonis.
At sine judicio quidvis auferre caveto:
Optio cum detur, quæ magis apta cape.
Nec tua, nec me cujusquam fastidia pungunt;
Auferet hinc alius lætus inepta tibi.
Diversis diversa placent, sordentque vicissim:
Quod non est modo, cras utile forsan erit.

M. Ioannes Buchlerus à Gladbach,
Præfectus in Wierath, lusit.

DIE-

DIETRICHI OFFEMBECII

ΔΕΚΑΣΤΙΧΟΝ ΠΡΟΤΡΕΠΤΙΚΟΝ,

Ad eumdem.

QVi cum fruge ſtudes vatum noviſſe labores,
Illorumque manu reddere & ore phraſes:
Nec vis incertis procedere ut Icarus alis:
Labi nec ſimili cum Phaëtonte modo;
Hunc theſauron adi, reſera, multumque revolve;
Magna ſub exiguo corpore gaza latet.
Qua ſi utaris, ubi rerum te affligit egeſtas,
Exiguo magnas tempore pandet opes.
Vendicat ut ſummus ſibi parva exordia ſplendor,
Fluminaque ut minimis magna replentur aquis:
Sic quoque cognitio vires acquirit eundo,
Atque hinc theſauros cogit & inde novos.
Qui properat temerè temptis ad ſumma puſillis,
Aſſequier ſummo ſumma labore nequit.
Non eſt parva rudi primum ſpernenda phaſelus,
Ingenti donec nare trireme ſciat.
Hoc duce carpe viam, portu ne forſan aberres,
Copia dives ineſt, aptaque verba metro.
Quod deſit longo tibi poſt capietur ab uſu,
Rimando, quibus hæc gaza coacta, locos.

DE HVIVS, ET HVIC SVB finem adjunctæ reformatæ Poeseos institutionis conjuncta lectione carmen paræneticum.

HI duo si libri multumque diuque legantur,
Efficient tandem Musis & Apolline dignum
Ex docili cupidoque suo lectore poetam.
Primus habet docta congestos arte loquendi
Scribendique modos, illis docet utier alter:
Præceptis omnem exemplis poeseos artem,
Vt decet illustrans, fugienda, sequendaque quovis
Carminis in genere integrè simul omnia ponens.
Cum sit plenus uterque, brevis tamen: ut cito dicta
Percipiant animi dociles, teneantque fideles,
Fontibus ex puris tenet & purissima uterque:
Labris, ô Philomuse, tuis sitientibus apta:
Si libet, ante tibi non hinc haurire pigebit;
Hoc tua tempora quam fuerint perfusa liquore.

Petrus Meyvius Gladbecus
poni fecit.

THE-

THESAVRVS PHRASIVM POETICARVM,

Auctore

M. IOANNE BVCHLER, *auctus à* P. F. N. BAXIO, *inque capita distributus, juxta seriem alphabeti.*

A

ABBAS, VOX SYRA, PATREM *significans.*

VEnerandus, venerabilis, vittatus, sacer, infulatus. Antistes mitra lituoque decorus. Archimandrita: velut ovium μάνδρας, id est, stabuli, seu caulæ pastor. Cœnobiarcha. Ordinibus permistus, ut rem tueatur publicam. Præfectus, Antistes Cœnobii.

ABDERE, seu ABSCONDERE.

* Occultare, retrudere, obtegere. Latebris committere. *Virg.* Abde domo, *subauditur* in. Quolibet abde loco. Tenebris mandare. Oculis ne subtrahe nostris tam gratam speciem. Principi sensuum aliquid eripere. Speluncis abdidit atris. *Vide Abscondere. Occulere.*

ABDOMEN, seu PINGVEDO.

* Abdomen crassum, pingue, nitidum, distentum, opimum. Venter multo abdomine tardus. Abdomen non saturabile. Abdomen suum curat. Fecit abdomen Deum, *in lurconem, seu helluonem.* Multo gravis est abdomine venter. Animus ceu carcere pingui conclusus marcet. Grande saginati nil nisi ventris onus.

ABEL.

* Iustus, innocuus. Telo fratris peremptus. Qui sanguine primus tinxit humum moriens. Quem primum afflarit invidia Adamidum. Abel primitialis ovium grege læto convertit Domini sincera in munera vultum.

vultum. Qui primus limbum ſubiit. Telo fraterno cæſus Abelus.

ABERRARE A VIA.

Innumeras errore vias implere. Ferri dubia ambage viarum. Decipi errore locorum. Ire vagus incertas vias. Nunc huc,nunc devius illuc errare.Hinc inde errare. Incertis, dubiis paſſibus errare, agi, rapi, ferri. Per devia ferri, rapi. Paſſibus ambiguis fortuna volubilis errat.

* Agi velut ratis orba clavo fluctibus in mediis. In triviis perplexus hæret, pede & mente parum conſtante. Fertur ut nervo excuſſa ſagitta, validus quam turbo coëgit declinare ſcopum. Planeta, erro, vagabundus, ambiguus. Averſari, refugere eminus hoſte viſo. Horret ut agna lupum ubi vidit pernice curſu ad ſe contendere.Vt lanienam corpore toto paſſurus reus, cui gelida formidine ſanguis coit, & ſalſæ manant per tempora guttæ. Fati recordatio mentem animi expectorat.

ABERRANS.

Sinuoſis flexibus errans.Variis tractibus errans. Variis, dubiis erroribus actus. Variis hinc inde erroribus actus. Dubiis paſſibus, greſſibus errans. Qui vagus itque reditque vias. Quem devius error ducit in ambiguum. Recto de tramite flectens. Tenens, ſectans, ſequens erroris iter.

ABIGERE.

Detrudere à ſtatione, vel finibus hoſtem. Fugare aliquem oculis ſuis. Dare terga coëgit. In fugam agere hoſtes. Aliquem à ſe disjungere longe. Hoſtes bello fugare. Pellere regno. Disjicere, vel diſtrahere fuga. Clara dies ſtellas ſole oriente fugat. Matura dies noctem fugarat.

ABLVERE MANVS.

* Fontana manus unda lavare. Manus fluviali ſpargere lympha. Stillante gutto, ſeu gutturnio depurgare manus. Concretas pariter fluviali aſpergine ſordes abluere. *V. Lavare.*

ABOMINARI, *vide Execrari.*

ABRAHAM.

Oleæ auctor Abramus. Innumeræ gentis pater Abras. Semen Abrahami multis in gentibus olim Florebit.

bit. Thariades, id eſt, Thariæ filius. Thariades Sodomam per vernas liberat urbem. * Pius. Numinis unius obſervantiſſimus. Integer vitæ. Deo fidiſſimus Abram. Aſſertor urbis Sodomæ. Cujus ſemen arenas æquoris, & numero ſuperavit ſidera cœli. Miraculum fidei. Abram parenti dictus, Abraham Deo. Nati immolator unici. Qui pignus unicum ſenile dicavit victimæ. Plebs Abramæa quæ ſata ſtirpe fuit.

ABSALON.

Maachides: à matre Maacha. Maachides infert arma infelicia patri, Et ſtulta populum comparat arte ſibi. Furit Abſalon amens, Quærit & invito ſceptra tenere Deo. Qui fratri ante, movet nunc impius arma parenti, Quo ſalvo, ſalvum ſe putat eſſe minus. * Impius, ſceleratus, nefarius. Qui non eſt veritus thalamum violare paternum. Tyrannus inglorius, qui regno patrem expulit, eique impia intulit arma. Vita regnoque Abſalon exutus ſimul. Ieſſæi Regis natus. Cæſarie patula dependens Abſalo quercu.

ABSCONDERE.

* Oculis ſubtrahere, vel ſubducere. Rapere ex luminis oris. *V. Occulere, Vel, Abdere.*

ABSOLVERE.

Aliquem de crimine tollere. Abluto crimine remittere. Indignum crimine ducere. An commotæ crimine mentis Abſolves hominem, & ſceleris damnabis eundem? Abſolvunt crimina Myſtæ. Præſes Romanus illigatos expedit. Paucis, at validis entheiſque verbis orco ſubtrahit, reaſque animas tranſmittit in aſtra.

ABSTEMIVS.

* Fugitans Bacchi. Oſor temeti. Gaudet puris abſtemius undis. Merum abhorret. Fontanos potat latices: at pocula Bacchi Averſatur. Pellit aqua ſitim aridam, quamvis meri copia fiat. In unda ſentit Iacchum, in Iaccho undam, tanta ceperunt hominem faſtidia vini.

ABSVRDA AGERE.

* Ordine converſo facere omnia. Facere contra decorum. Orco cœlum confundere. (Delphinum ſilvis appingere, fluctibus aprum. Humano capiti cervicem jungere equinam. Liquidas concludere veſtibus undas. In tribulis ficus, in ſentibus uvas quærere. In flammam flammas, in mare fundere aquas: *V. Fruſtra.*

ABVNDANTIA.

* Copia, fertilitas, ubertas, dives affluentia rerum. fertilis uber agri. ἀνάριθμοι μήλων χιλιάδες, innumera ovium millia.) Pomis exuberat annus. Ager morientibus æstuat herbis. Quot flores Sicula nascuntur in Hybla, Quotque ferat dicam terra Cilissa crocos. Quam multa fiat grandine canus Athos. Ipsæ lacte domum referunt distenta capellæ Vbera. Assyrium vulgo nascetur amomum. Incultisque rubens pendebit sentibus uva. Et duræ quercus sudabunt roscida mella. Blandos fundent cunabula flores. Seraque revertens Nocte domum, dapibus mensas onerabat inemptis. Mella fluant, illi ferat & rubus asper amomum. Quotque in flore novo pomis se fertilis arbos Induerat, totidem autumno matura tenebat.

ACCELERARE OCIVS.

* Maturare, festinare, ocius exequi, impete ferri. Ocius & jaculis, & ventis fugere. Fulminis ruere velocius alis. Rumpere moras. Maturare fugam. Celerare fugam. Haud multa morari, *pro*, multum. Accelerare gradum. Nec mora, nec requies. Rapidis ferri passibus. Præcipitare moras omnes. Ferri properante pede. Concitare celerem gradum.

ACCIPITER.

β * Rapax, ferus, velox prædo. *Cui nomen à præda contigit.* τανυσίπτερος ὄρνις, lativolus ales, *quia late patentibus alis volat.* α) Volucris rapto quæ vivit, & omnes Terret aves. Nullis satis æquus, in omnes sævit aves. Venans in aëre. Vivens semper in armis. Vrgens trepidas columbas. Cōsequens pennis sublimem in nube columbam comprehensamque tenens pedibus uncis. Columbam apprensam auferens, & unco rostro eviscerans.

ACCVSARE.

Falsis ne perge querelis Incusare tuos. Crimine agere, reum incusare aliquem acri ore. Scelus retexere. Crimen alicui apparare. Crimine aliquem premere. Maculare nomen alicujus crimine. Lædere aliquem crimine. * Criminibus falsis insimulare virum. Intentare reo crimen. Impegisse mihi crimen diceris innocuo. Cur mihi dicta dies, qui sum sine crimine? Grande horrendumque tribunal Cogis adire reum, nullo qui crimine vitam infecit.

ACHAB.

ACHAB.

* Impius, ſceleſtus. Dirus Achabus erat ſanctos qui cæde Prophetas ſuſtulit. Tectus centone vili cernuus it pœna ſceleris exterritus Amriades. *erat enim Achab Amri filius.*

ACHILLES.

Æacides, *ab avo*, Pelides, *a patre*, Nereïus heros, *à matre*. Satus Nereide. Iovis Ænigmæque nepos. Theſſalus, Æmonius, Pellæus. Phthius, *a patria*. Timor Phrygum. Trojæ populator, Fatum Trojæ. Exitium Trojæ. Decus & tutela Pelaſgi nominis. Caput inſuperabile bello. Iuvenis qui fortibus armis acta patris vicit. Qui dedit Hectora leto. Hector, & Alcides, & ſanguinolentus Achilles. Thetidis proles. Thetidis filius. Chironis alumnus. πρηστὴρ μάχης, Fulmen pugnæ.

ACHITOPHEL, DAVIDIS ET *Abſalonis conſiliarius.*

Conſilium magnis regni de rebus initur, Præ reliquis princeps Achitophelus erat. Gilonites, *à patria*. Cumque Gilonitem (quo non præſtantior alter Conſilio, aut ullo major honore fuit) Audiret violaſſe fidem, parteſque fovere adverſas, ſubito concidit ipſe metu. Ingreſſus patriæ natalia tecta Gilonis, Colla ſibi innectit torto fallacia fune. Fœdum infelici de trabe pendet onus.

ACTÆON.

Autoneius heros. Cadmi nepos. Speculatus membra Dianæ. Præda ſuis canibus. Actæon canibus præda fit ipſe ſuis.

ADAM.

β Primus in orbe reus, ſons. Grandævus. Protoplaſtus. primævus. Tellure rubra formatus. γενάρχης, Princeps gentis humanæ α] Terrigena. Primus pater. Primævus parens. Primus in orbe parens hominum. Primus Adam captus mendacis fraude colubri. Evolve annales, luteus tibi primus & unus, auctor cunctorum comperietur Adam.

ADIVNGERE.

Aſciſcere ſuis precibus. Aſciſcere generum urbi. Adjungere animum. Quæ vis immanis noſtris vos applicat oris? Terræ applicare.

ADMIRARI.

* Mens ſtupefacta fuit. Admiror, ſtupeoque. Attonitis hæſere animis, Stupet inſcia turba. Attonitis inhians animis. Olli obſtupuere ſilentes. Converſique oculos inter ſe atque ora tenebant. Obtutu tacito ſtetit. Aſpectu obmutuit amens.

ADOLESCENTIA.

* Verna, florida, vivida, lubrica, in vitium flecti cerea, ætas mollis & apta capi, floſculus ætatis primæ, pars optima vitæ, ætas viridis, quæ nondum pervenit ad acmen.) O nec adhuc juvenis, nec jam puer, utilis ætas. O decus & ævi gloria magna tui. Dum nova lanugo eſt. Me primæ lanuginis ætas Abſtulit, atque anni. Barba reſecta mihi biſve, ſemelve fuit. Et ſuberat flavæ jam nova barba comæ. Dum vernat ſanguis, dum rugis integer annus. Primæ lanuginis anni.

ADONIS.

Myrrhæ filius, Cynarâ creatus. Cytherius juvenis, heros. Avo genitore creatus. Per facinus ſoror cui ſua facta parens.

ADORARE.

* Supplicibus votis ſollicitare Deum. Animo cum corpore flexo Numen adorabat. Numen cœleſte precari. Cervicem curvare Deo, Αυχένα κάμπτειν.) Numina ſancta precari. Solemnia vota reddere alicui. Supplex aris imponit honorem. Divûm templis indicere honorem. Supplicibus venerari numina votis. Numina ſancta poſcere. Deum in vota vocare. Mœſtis Dominum implorare querelis. Precibus Dominum votiſque vocare. Tendere ad ſidera manus ſupplices. Duplices ad ſidera palmas tendere. Genu terram, manibus petere ſupera aſtra.

ADVENTARE.

* Propius ſuccedere. Vicinum fieri. (Foribuſque propinquant. Terraſque cita ratis attigit aura. Tangere, vel premere locum aliquem. Venire in portus. Portum tenere. Portum ſubire. Conſidere portu. Portus delati intramus amicos. Condere ſe alto portu. Tangit carina ſolum. Ad littora tendere curſu. Tellure potiri. Tellurem velis arripere. Clavum ad littora torquere. Carinæ littora tangunt.

ADVERSÆ RES.

* Sors inimica premit res noſtras. In me conſpiraſſe videntur cuncta elementa ſimul. Fortuna noverca fit mihi. Aſpero mea fata tenore procedunt. (Tempeſtas fera. Tempora nubila. Fata aſpera. Obrui ingenti procella. Fortuna intonuit. Me profugum comites deſeruere mei. Fatis adverſis ferri. Caſu concuſſus acerbo. Caſu perculſus iniquo. Frangimur fatis, ferimurque procella. In adverſum rapit Deus. Fatis urgetur acerbis. Non agitur vento proſpero noſtra carina. In pejus ruere, ac retro referri. Si mens non læva fuiſſet. Fata retrahunt. Fata obſtant. Fortuna invidet. Fortuna fatigat. Fortuna inimica agitat, mergit. O ſola infandos Trojæ miſerata labores.

ADVLATOR.

* Blandus, melleus, pernicioſus, blandiloquus. Byſſina verba loquens in ore nata, non in pectore. Hyblæo potiora melle verba propinans. Inſincerus amicus, qui ſe componit ad omnem majoris nutum, vitiiſque impertit honeſta nomina virtutum. νόσος φιλίας, morbus amicitiæ adulatio. γαστρίδουλος, ventris mancipium eſt adulator.) Blanda loquens fallaciter ore. Dans blanda verba. Dulcibus utens verbis. Fallere doctus verborum lenociniis. Blandas linguas, & pectora prava gerens. Fallaci ore blanda loquens. Subdola verba fundens blanda lingua. Vanos vendens fumos.

ADVLTER.

* Mollis, turpis, ſpurcus, obſcœnus, nocturnus, cincinnatus, calamiſtratus, nitidus. Crimen adulterii committens, auſus vetitos attentare hymenæos. Veneris qui furta nefandæ ſectatur, thalamoſque alienos inceſto polluit auſu. Concubitu indulgens vetito. Tori ſociam alieni invadens. φώριος συλήτωρ λέκτρων, Furtivus prædo thalami. (Turpiter illa virum cognovit adultera virgo. Auſus es hoſpitii temeratis advena ſacris, Legitimam nuptæ ſollicitare fidem.

ADVLTERIVM.

Furta tori. Furtiva voluptas. Furtum Veneris. Turpe ſpolium pudoris. Injuria thalami. Furtivi fœdera lecti.

ADVLTERIVM COMMITTERE.

Temerare fœdera lecti. Sociale rumpere fœdus. Lædere, deſerere fœdera ſocialia. Violare jura mariti.

Iura jugalia non ſervare. Fallere jura tori. Rumpere vincula tori. Deſtituere toros legitimos. Non ſervare fœdera lecti, vel ſocii tori. Conjugale ſolvere fœdus.

ÆACVS.

* Incorruptus, ſeverus, juridicus, non exorabilis ulli. Vnus triumvirum infernorum. Διὸς βλάστημα, Germen Iovis) Aſopiades. Qui reddit jura ſilentibus. In pœnas ingenioſus. Continuo ad pœnam juſtus vocat Æacus umbram.

ÆDIFICARE.

* Subſtruere. Moliri fundamina templi, domus, turris.) Ponere, jacere fundamina urbis. Tecta locare, molirique aggere muros. Ædificare, fabricare, ſtatuere, figere, condere, exſtruere mœnia. Mœnia prima locare. Ponere in montibus urbem. Murorum attollere moles. Mœnia conſtituere alicui. Congregare oppidum ſaxis. Cingere muris oppida. Æternam condere ſedem. Ducere muros urbis. Gratiſſima condere tecta. Vrbem componere terra. Cœptæ aſſurgunt turres.

ÆDIFICIVM.

Opus. Operis faſtigia ſummi. Vaſta mole domus condita. Nobilium regalia tecta virorum Artificis decorata manu. Congeſtum ceſpite culmen. Fabrica parvæ domus.

ÆGROTARE.

Triſtes inceſſunt corpora morbi. Exſangui ſqualent pallida corpora morbo. Tentari gravibus morbis. Exerceri, confici, affici pallenti morbo. Conflictari tenacibus morbis. Gravi decumbere morbo. Trahere oſſa collapſa morbo. Atroci preſſum decumbere morbo. Ima laborant continuis cruciatibus oſſa. Gravibus morbi cruciatibus uri. Languor tabificus habet corpora. Totum corpus ingenti languore jacet ſine viribus ægrum. Dira lues morbi acerbi invaſit corpus. Artus depaſcitur arida febris. Triſti languebant corpora morbo.

ÆGROTVS.

Invalidus. Artus invalidi. Invalidum corpus. Ægra, vel languida membra. Morbo languens, decumbens, ſqualens. Quem languor habet. Affectus, afflictus morbo. Morbo gravis. * Ægritudo me deartuavit, mihique hoſpitem me fecit. γείτων ἅδῃ, Proximus orco.

ÆGYP-

ÆGYPTVS.

* Dives, fertilis, hiulca. Nilo fecunda regio. Nilotica tellus. oræ Niliacæ. Tractus Pharii. Ora Mareotica. Regio quam Nilus inundat,quam fugiunt imbres.) Ægyptica tellus. Carens imbribus. Genitalia arva Canopi. Arva Mareotica.Ægyptus cœli studiosa. Deorum prodigiosa parens. Pluviæ inscia regna.

ÆNEAS.

* Tros Anchisiades. Anchisæ soboles. Dardanius, magnanimus, Laomedontius, Dardanides, Phrygius, pius.) Æneia virtus. Æneia pietas. Nulli pietate secundus. Vir magnus bello. Pietatis idoneus auctor. Anchisa generatus. Cythereïus heros. Danaûm ductor. Teucrum dux inclytus. Rex Dardanius. Rex Phrygius. Troïus heros. Laomedontius heros. Laomedontiades. Dardanius Æneas. Troïus Æneas. Maximus Teucrorum ductor. Natus Dea. Romanæ stirpis origo. Mavortiusheros. Lux Trojanæ clarissima gentis.

ÆOLIA.

Domus Hippotadæ regis. Hippotadæ regnum. Æolius carcer. Nimborum patria. loca fœta furentibus austris. Ventorum domus.

ÆOLVS.

* Ventipotens. Rex Tempestatum. Ταμίας ἀνέμων, Promus, & condus ventorum.) Hippotades suis truculentior Euris. Rex tempestatum. Princeps ventorum. Frenans, tenens, cohibens, compescens carcere ventos. Qui cum velit,æquora placat.Ingenio populi convenit ille sui. Qui vasto antro luctantes ventos, tempestatesque sonoras Imperio premit, & vinclis,& carcere frenat. Qui mulcere potest fluctus, & tollere ventos. Qui incutit vim ventis. Qui tenet immania saxa, ventorumque domos.

ÆQVALES.

Pares annis. Parilis ætas. Et nunc æquali tecum pubesceret ævo. Fuit huic animis æqualis & annis. *Vide Parnassum.*

ÆQVALITER.

Nullo discrimine habere. Quattuor in partes divisum mensibus æquis. Iusta pari premitur veluti cum pondere libra Prona, nec hac plus parte sedet,nec surgit ab illa.

ÆQVINOCTIVM.

Tempora nocturnis æqua diurna. Componens paribus numeris noctemque diemque. Æquato tum Libra die cum tempore noctis.

AER.

* Mollis, cedens, liquidus, tenuis, rarus, mobilis, agitabilis, circumfusus.

* Sola liquentia quæ volucres secant, magnum inane, elementum humidissimum. πόρος οἰωνῶν, Semita volucrum.) Aeriæ plagæ, domus, oræ. Ætheriæ oræ, auræ. Aërii tractus, campi. Volucres auræ. Revolubilis, agitabilis aër. Liquidus æther. Iupiter.

AER LENIS.

Grata, mollis, placida, tepida, serena, aura. Grata aëris temperies. Mollior aura spirans, volitans exiguo sono. Zephyri spirantes mollibus auris. Leniter susurrantes gelidis afflatibus auræ. Mitior aura temperans solum. Serenior aër blandum arridens. Aura sibilans tenui sono.

ÆSCVLAPIVS.

Phœbejus. Coronides. Phœbo, nymphaque Coronide natus. Proles Apollinis. Proles Apollinea. Natus Apolline. Epidaurius.

ÆSTAS.

* Fervida, torrida, pulverulenta, frugifera, spicea. Anni pars aurea, quum ager messes fert pinguis opimas. Æstas Phœbeis ignibus ardens. quæ vestit agros culmis cerealibus. Spicea serta gerit calidissima solibus æstas. θαλυσίας ὥρη. Cereale tempus.) Robustior annus. Formosa messibus. Curva falce legens matura semina. Coronans se maturis spicis. Cum calet, & medio sol est altissimus orbe. Cum pecudes umbras, & frigora captant. Cum findit Canis æstifer arva. Cum medio tostas æstu terit area fruges. Cum sitiunt herbæ, & pecori jam gratior umbra est. Tempora aspera siti, atque extorrida æstu. Cum terræ ardore dehiscunt. Vbi pulsam hiemem sol aureus egit Sub terras, cœlumque æstiva luce reclusit.

ÆSTATIS TEMPORE.

Vbi ardens æstas scindit Phœbeis ignibus agros. Cum culmis agros vestit cerealibus æstas. Vbi flavet dulcibus campus aristis. Quando seges passim maturis

flavet ariſtis, & falciferas poſcit adulta manus. Cum ſeges vel Ceres incurva falce reſecta cadit. Cum æſtas urit atrox fervida brachia cancri. Cum denſa Ceres campo multicolore nitet. Cum torrida æſtas rapidis ſolibus ardet, flavaque ſunt maturis frugibus arva. Herculei cum ſol terga leonis adit. Cum ſpicea meſſis campis inhorruit. Cernitur æſtivis campus cum plenus ariſtis. Cum Phœbus ſicci terga leonis adit. Concava littorei cum fervēt brachia Cancri. Tempore quo ſiccos Cancer adurit agros. Cum menſis adeſt quem pulchra Iovis ſibi vendicat uxor, quo peragrant Cancri ſidera ſolis equi. Quando viget campis ridentibus æſtas. Quando æſtas coronat ſe frugiferis ſpicis. Quando blanda Ceres viget lætis agris. Vbi campus viget æſtivis hirſutus ariſtis.

ÆSTVS.

* Rapidus, anhelus, gravis, fervidus. Sole ſub ardenti ſævit dum maximus æſtus. Phœbus altiſſimus ignes ſpargit, æſtuantque hiulca arva calore. Sirius ardentes radios jacit.) Flamma, Vapores, *pro* æſtu. Sicci fervores. Soles rapidi. Medios cum ſol accenderit æſtus. Rapido feſſis meſſoribus ęſtu. Æſtus erat, magnuſque labor geminaverat æſtum. Solibus ætheriis, altoque recanduit æſtu.

ÆTAS.

* Rapida, fugitiva, nulla revocabilis arte, lubrica. Cedere nata ſimul vitai luminis auras Intramus. Ætas aurea, argentea, ærea, ferrea, chalybea.) Ætas moribus apta. Apti moribus anni. Ætas inter juvenemque ſenemque. Primæ lanuginis ætas. Omnia fert ætas. Vtendum eſt ætate, cito pede labitur ætas. Dum faciles anni juvenum, dum mobilis ætas. Veniet luſtris labentibus ætas. Vbi jam firmata virum te fecerit ætas. Deterior donec paulatim ac decolor ætas Succeſſit. Cum matura adoleverit ætas. V. *Adoleſcentia. Iuventus. Pueritia. Senectus.*

ÆTERNITAS, ÆTERNVS.

Æternumque tenet per ſecula nomen. Cui neque principium eſt uſquam neque finis. Lux æterna, carituraq; fine. Imperium ſine fine. His ego nec metas rerum, nec tempora pono. In æternam clauduntur lumina noctem. Mortis adempta eſt conditio. Fluit inſtar mobi-

mobilis undæ vita brevis, quam nescia finis excipit æternitas. Punctum vita brevis, quam perpetuitas subit, spatio quæ non clauditur ullo. Hæc momentanea vita est, ac si immenso comparetur guttula Ponto.

ÆTHER.

* Sublimis, levis, liquidus, igneus, aureus, rutilus, κόσμου στοιχεῖον ἄριστον, mundi elementum optimum. σοφὸς ἁρμονίας πατὴρ, Sapiens compositionis pater. Igni namque componuntur optime hæc infera corpora. ἀστροχίτων, stelliferam indutus tunicam.) Ætherius vertex. Ignea via cœli. Levem fugiens secat æthera pennis. Ætherias aquila puerum portante per auras. Vide *Aër*.

ÆTNA.

Trinacria. Sicanis. Typhois. Rupes Ætnæ. Ætneus ignis. Sulphureis ardens fornacibus. In immensum geminatis ignibus ardens. Gigantis injecta faucibus, cratere ardenti terribilis. * Ἐγκελάδοιο σκέπας, Enceladi tegmen: ὑψίλοφος, alticollis.

AFFLICTVS.

Agitatus, jactatus, obrutus rapidis curarum fluctibus. Ingenti prostratus mole. Omnibus mersus malis. Agitatus multis terraque marique periclis. Terris jactatus & alto.

AGAMEMNON.

Tantalides; *ab avo*. Atrides; *à patre*. Atrides major; *propter fratrem*. Mycæneus ductor. Conjugis victima. Tyndarei gener. Plisthenius vir. Trojæ populator. Conclamant Danai, stimulatque Agamemno volentes.

AGANIPPE.

Signa Medusæi equi. Fontes Aganippidos. Hianthea Aganippe. Fons Aganippæa. Permessidis educat unda. Par Aganippææ ludere docta lyræ. Dicite quæ fontes Aganippidos Hippocrenes, Graja Medusæi signa teneris equi.

AGER.

* Pinguis, latus, lætus, almus, dives, frugifer, ferax, fertilis, amœnus, luxuriosus, fecundus.) Renovatus aratro. Oneratus messibus. Vestitus messibus. Humectat flaventia culta Galesus. Pinguia culta. Rus ferax. Et teneat culti jugera magna soli. Imus in extremo margine fundus habet. Eheu quam pingui macer est mihi taurus in arvo.

AGNVS.

Agnoſcens matrem multis è millibus. Balans ad innumeras oves. Depulſus à lacte. Balatum exercens. Luxurians lætis agris. Subſiliens mollique in gramine ludens. Balatus matris per juga longa ſequens. Fœtus ovium. Laſcivi ſoboles gregis.

AGNVS DEI.

Agnus ſanctus, ſacer, innocens, innoxius. Qui ſignavit iter ad aſtra ſuo cruore. Cujus ſanguis delevit crimina noſtra in alto jugo collis oliviferi. Hoſtia, victima data ſceleri hominum piando. Qui volens cecidit hoſtia ſupero parenti. Mactandus ad aram ſacram crucis.

AGRICOLA.

Villicus. Colonus. Ruricola. Agreſtis. Moderator aratri. Cultor agelli. Arva colens. Curvus, triſtis, durus arator. Dura lacertoſi fodiebant arva coloni. Cum duro parca colona viro. * Ruſtica pubes. Pauper ruris colonus. Ruſticorum maſcula militum proles, Sabellis docta ligonibus verſare glebas: *Horat.* Gravem duro terram qui findit aratro. Vilis, at utilis colonus.

AIAX.

Telamonius. Telamone ſatus, creatus. Telamoniades. Clypei dominus ſeptemplicis Ajax. Salaminius Ajax.

ALAVDA.

Gaudens operis ruris adeſſe comes. Rediens nuntia laboriferi veris. Quæ ſatura vagos gyros ducit in aëre, & grates agit munifico Deo. Solans amico cantu curas, & ſtudia in agro agentium. Galeata caput. Blandiſona.

ALBVS.

Candidior nive. Qui candore nives anteirent. candidior cygno. Argento, lilio, liguſtro candidior. Superatque nives & lilia candor. Par nitor intactis nivibus.

ALCEDO.

Cui notiſſima eſt ſors pelagi. Excludens in æquore pullos. Incubans hiberno tempore pendentibus æquore nidis. Memores Ceycis amati. Dulce querentes.

ALEXANDER.

Dux Æmathius. Vnus Pellæo juveni non ſufficit orbis. * Æſtuat infelix anguſto limite mundi Æmathius dux. Dux Macedo totius mundi tremor. Proles generoſa Philippi, cujus ſpes ac vota fuere orbe toto majora. Frenator orbis. Ad nutus qui fortunam habuiſſe videtur.

tur. Δρακοντιάδης,draconigena.Draconides.Everſor ſuperbæ Babylonis.

ALLOQVI.

Compellare ore,voce.Affari dictis. Accedere dictis. Adire ſonis.Aggredi aliquem dictis. Ad quem ſic roſeo Thaumantias ore locuta eſt.Ad quem tum Iuno ſupplex his vocibus uſa eſt.* Hac affatus voce parentem. Compellare virum, & mœſtas expromere voces. His vatem aggredior dictis,ac talia quæro.Ita turbidus infit.Fidam ſic fatur ad aurem.Ad Superos talia dicta dedit.*Catullus.*

ALTARE.

* Ara,fumida,pinguis,feſſa,vaporata,thurea. Incenſa altaria circum.Divûm fumantibus aris. Inde coronatas ubi thure piaveris aras. Lucent altaria flammis. Quum faceres altaria pinguia thure. Thure vaporatis lucent altaribus ignes. Non ad aram velut ad haram myſta venito.

ALTVS.

* Sublimis, excelſus, celſus,elatus,procerus,editus, arduus, aërius, eminens. Aërias intrant faſtigia nubes. Nubibus æquus.Sublime minanſque in æthera tectum. Nubibus inſertans altis caput.Turris Antverpiana conſurgit in æthera.Turris Antverpiana vaſto ſuſpectu contendit olympo.Pyramis Advatica longiſſima viſu,cujus vix corda decorem percipiunt. Propinqua moles nubibus arduis. Scaldigenum Pharos aëria.) Summo ſedet altus Olympo. Sublime ad ſidera. Dum petit infirmis nimium ſublimia pennis. Actus ad ſidera. Vertice ad auras Ætherias tendit. Geminique minantur in cœlum ſcopuli. Regia ſolis erat ſublimibus alta columnis.

ALVEARE.

Alvearium.Alveus. Cerea caſtra.Apes conſortia tecta Vrbis habent , magniſque agitant ſub legibus ævum. Ipſæ ad prætoria denſæ miſcentur.Seſe in cunabula cerea recondunt. Aulas,& cerea regna refigunt. Alvearia vimine texta.Apum reſpublica mira exleges terrigenas ſuffundit.

AMARE.

Ardere cupidine alicujus.Capi amore alicujus.Fovere amorem. Amor tui regnat in meo pectore. Tacitum nutrire ſub pectore vulnus.Mea pectora mordet amor. Cæco carpitur igni. Æterno devinctus amore. Animus

toto pereepit pectore flammam. Tenere medio in pectore vulnus.Percipere totis ossibus ignes.Ferus amor flagrat in molli pectore. Flammis tacitis, ardentibus uri. Torqueri, flagrare, uri,exardescere,inardescere amore. Amori indulgere. Sentire ignes. Amori gerere morem. Blanda Venus stimulat præcordia. Sollicito amore implicitum esse. Succumbere fallaci amori. Rapido igne coqui. Gerere saucia corda telis Cupidinis. Veneris sub ossibus hærent ignes. * γλυκύπικρον ἐδέξατο θεσμὸν ἐρώτων, Dulci-amaram admisit legem amorum.

AMARE DEVM.

* Dei amore flagrare. Divino incensum pectus amore. In Deum ruere totis animi affectibus. In te mens abiit Christe.Langueo amore tui.Acrius ætheriis flammis mens uritur. Deficere ipse mihi atque omnis in Deum transfundier opto. Suprema ô meta bonorum,animique centrum,quin feror in te ocyus? Sim quidvis, sim ubi vis,ut prope te sim. Te sine vel cœlum misero reputabitur orcus:Tecum vel cœlo gratior orcus erit.

AMATOR.

Sibi somnia fingens. Concipiens aspectu dolorem. Sentiens gratam sub pectore flammam. Quem furor exercet noctesque diesque. Cui sunt gaudia rara, cura dolorque frequens. Cujus ossibus tacitus ignis gliscit. Quem molliter urit amor. Dulcibus, mellitis,placidis, blandiloquis verbis mulcere doctus.Miles modo factus amori. Amator est sibi cadaver, alteri vivit. Sibi abest præsens. Plus fellis,quam mellis habet.

AMASONES.

Securigeræ puellæ; *à securi, cujus fuerunt inventrices, quaque in bellis utebantur.*Thraïciæ,*à Thracia.*

AMBIGERE. *V. Dubitare.*

AMBVLARE. *V. Ire, iter facere.*

AMICA.

Quæ didicit fallere incautos amantes.Admotis repetens basium lasciva libellis. Ludens arbitrio suo. Quæ movet ardores. Levior foliis, auraque incertior. Docta movere blandiloquis verbis. Blandis,flexanimis,suavibus verbis animos mulcens.

AMICITIA.

Vsus amicitiæ.Vnus amicitiæ tenor. Fœdus amicitiæ non vis,carissime,nostræ: Nec si forte velis dissimulare potes.

potes. Donec enim licuit,nec te mihi carior alter. Movit amicitiæ tum te constantia longæ: Ante tuos ortus quæ mihi cœpta fuit. Qui duo corporibus, mentibus unus erant. Hic tenor,hæc viridi concordia cœpta juventa,Venit ad albentes illabefacta comas. Pœne mihi puero cognite pœne puer: Perque tot annorum seriem quot habemus uterque, Non mihi quam fratri frater amate minus.

AMICVS.

* Alter ego. Te non superat mihi carior alter. Omnibus è meis amicis, vel millibus trecentis es antistes. Vita dulcior atque anima. O meis mihi carior medullis. Ipse Menœtiades non sic dilectus Achilli, Aut Niso Euryalus. Quod Pyladi Orestes, Id mihi tu. Pars animæ meæ, Damon, & Pythias.) Pars animi. Pars desiderii. Fidissima pectora. Iunctus amicitia. Hærens pectoribus. Longo cognitus usu. Manens in adversis, Thesea fide pectora juncta gerens. Longo devinctus amore. Tu duris remanebas rebus amicus. Trepidæ duxque comesque fugæ. Æternum conservans amorem. Quem virtutis nomine junxit amor. Cujus fida pectora Iunxit amor. Tu comes antiquus, tu primis junctus ab annis. Et comes & veri non dissimulatòr amoris. O penitus toto corde recepte mihi. Magnaque pars animi mecum vixistis amici. Dulcia convictus membra fuere mei. Iure sodalitii qui mihi junctus erat.

AMNIS.

Nimbis hiemalibus auctus. Vastis spatiosus in undis. Pecori damnosus & agris. Vberibus fœcundus aquis. Diversis lapsi de partibus amnes.

AMOR LEGITIMVS.

Legitimo fœdere junctus amor. Iungens duo corda. Flagrans in pectore. Favor mutuus, pius, amicus, sincerus. His amor unus erat. Par fuit his ætas & amor. Sinceri amoris ardor.

AMOR LASCIVVS.

Illecebris urgens pectora stulta suis. Levibus tangens præcordia flammis. Tristia corda fatigans. Vrens igne medullas. Pectora bina pari nodo arctans. Cæci Cupidinis ignes. Ignis lumine qui semper proditur ipse suo. Non ullis medicabilis herbis. Flamma. Ardor. Ignis. Faces. Fax pectoris, Calor, Incendia. Æstus. Pectoris

æstus, Vulnus. Venus. Cupido. Tela Cupidinis. Arcus Cupidinis. Vis. Vires amoris. Furor. Res est solliciti plena timoris amor. Credula res amor est. μανία, insania.

AMOR DEVS, POETICE.

Pharetratus puer. Filius Veneris, Toto qui volat orbe, incerta Cupidinis aura. Res immoderata Cupido. Puer ignifer, insuperabilis. Idalius. Dulce genus Cyprigenæ. Telis & flammis instructus. Inflammans animos. Tacitis saucians præcordia telis. Succendens pectora flammis. Versans hominum mentes amore.

AMORE INCENDERE.

Dare ignes. incendia præbere. Amore torquere. Allicere, facere, dare amorem. Subdere calcar. Addere stimulos amoris. Animum inflammare amore. Dictis divinum inspirat amorem.

AMORE INCENDI.

Trahere per ossa furorem. Animus toto percepit pectore flammam. Novo igne carpi. Ignes in pectore crescunt. Accepit solitam flammam. Cæco carpitur igni. Concipere, haurire ignes. Colligere, rapere ignes, flammam. Accipere ignes sub ossibus. Concipere pectore flammas. Assumere novas flammas. Incalescere igne. Succendi cupidine. Inardescere specie. Corripi imagine formæ.

AMPLECTI.

Dum dabit amplexus, atque oscula dulcia figet. Ter conatus ibi collo dare brachia circum. Inque patris blandis hærens cervice lacertis. Conjugis ille suæ amplexus colla lacertis. Deque viri collo dulce pependit onus. Ire in amplexus. Complexu se non subtrahere alicujus. Tua sunt collo brachia nexa meo. Captare colla lacertis. Amplecti lacertis. Collo infusus. Dare complexus. Amplexus nati petere. Optatos dedit amplexus, placidosque petivit. Amplexæque tenent postes, atque oscula figunt. Dare brachia collo. Amplexu alicujus perfrui. Ambire amplexibus. Hærere amplexibus. Colla lacertis premere. Innectere, tenere, tangere, adducere colla lacertis. Imponere lacertos humeris. Hærere collo. Complexu cingere. Fovere in ulnis. Implicare se collo alicujus. Ferre ad colla manus. V. *Parnassum.*

ANCHISES.

Senex Phryx. Sarcina nati. Cum quo commune parentis

rentis Non dedignata eſt nomen habere Venus. Volucrum cui mater amorum Gaudet in Idæis concubuiſſe jugis.

S. ANDREAS.

Andrea germane Petri, ſanctiſſima Ionæ Progenies, qui Baptiſtæ documenta viamque, Ante ſequebaris, quam te cum fratre vacantem Retibus acciperet ſoboles divina. Nobilis Andream mittit Achaja ſuum.

ANDROMACHE.

Thebais. Duri militis uxor. Hectoris uxor.

ANGELVS.

Angelus ætherius, aliger, alipes. Genius cœleſtis. Cœleſtis nuntius aulæ. Miſſus ab ætheria ſede miniſter. Ales juvenis delapſus ab alto Olympo. Siderea miſſus tibi nuntius arce. Aliger cœli vernantis alumnus. Lacero puer actus ab æthere præpes. Aulæ ſtellantis alumnus. * Nuntius ætherius, leviter ſuſpenſus in alas Reſtitit. Aſſumpta membra librant alites cœleſtes. Qui animos noſtros pernicitate mira antevolant. Tutores hominum ab ortu. Gens ætheris alti, velox ad Dei juſſa. Naturæ ſublimis apex. Æviterni oræ cœleſtis indigenæ, rerum intima ſimul percipientes, non velut Adamidæ, qui res deducere rebus, Perſpectiſque ſolent effectus diſcere cauſam. Στρατιὴ πτέρωτο, militia volatilis, alata, pennata. Κοσμαγοὶ mundi rotatores, movent enim corpora cœleſtia.

ANGELICVS COETVS.

Cœli chorus aliger. Angelicæ, aligeræ, ætheriæ mentes. Ætheriæ acies. Militia ætheris alti. Agmina caſta, ſancta. Flammans acies superûm. Aligeri juvenes comites gēti piorum. Volucres ſine corpore mentes. Ætherei gens incola cœli. Volucres miniſtri miſſi ſiderea ab arce. Sine pondere turba. Alitum ſacrorum agmina mille. Chorus angelicus qui laude perenni celebrat Deum. Cætus aliger ſervans juſtos inter diſcrimina mundi. Pura acies, aſſimilis flammæ per inane volanti. Mentes ſupernæ nullius rei neſciæ. Angelici chori. Ignea caſtra. Cohors ſpirituum plena caſto numine. Cœlituum turmæ. Aligerum genus. Alituum cœleſtum acies.

ANGLI.

Britanni æquorei, cærulei, occidui. Brutigenæ. Neptunicolæ.

nicolæ. Albiones. Minima nocte contenti. Colentes regna præcincta Oceano.

ANGLIA.

Dives agri, Dives pecorum, ditissima nummûm. Ignara luporum. Quà sua semotus regna Britannus habet.

ANGVIS. *V. Serpens.*

ANIMA.

Anima immortalis, divina, vivax, motrix membrorum. Corporis rectrix. Nescia fati. Morte carens. Post fata, busta, superstes. Quam funera non capiunt. Quæ manet non peritura immiti morte. Mens divinitus orta, quæ nequit extingui corporis è vinclis quando soluta fugit. Aura regens artus. * Mens orta & cognata cœlo, flamen auræ, Numinis, Pars illa nostri ignea, perspicax, intelligens, quæ nil debet mortalibus parentibus. Ætheris soboles. Divinæ particula auræ: *loquendo Poetice, ut in multis aliis quæ hoc libello continentur.* Θειότητος ἀπορρὴ, stilla divinitatis, Κρείσσων μοῖρα, pars melior. Σπέρμα Θεοῦ, Dei semen.

ANIMÆ, MANES.

Tristes, taciti, silentes, mœsti manes. Inanis imago. Corpora functa sepulchris. Vmbræ.

ANIMVS, ANIMARE.

Vigor animi. Constantia animi. Telo præstantior omni. Mala ferrugine purus. Regens imperio motus in corde vagantes. Dirigens nervis flectentibus artus, ne errantes temere, & sine lege ruant. Dare animum, revocare animum, mœstumque timorem mittere. Vires animumque ministrare alicui. Animis audacibus aliquem implere. Idem omnes simul ardor habet. Incendere vires. Suscitare vim, virtutem accendere. Redit in præcordia virtus. Ipse Pater Danais animos, viresque secundas sufficit. Ingentes animos angusto corpore versant.

S. ANNA.

Anna diu sine prole fuit. Anna puerperio fortunatissima sancto.

ANNIVERSARIA.

Lux qua positis justa feruntur avis. Repetita mortis imago, Annua plangoris repetit simulamina. * *Virgil.* Annuus exactis completur mensibus orbis, ex quo

quo relliquias divinique ossa parentis Condidimus terra, mæstasque sacravimus aras. Iamque dies, ni fallor, adest, quem semper acerbum, semper honoratum (sic dii voluistis) habebo. Annua vota exequi, & solennes ordine pompas. Sacra ferre quotannis. Anchisæ genitori instaurat honores. Annua die facere pro defunctis. Die in orbem redeunte parentat.

ANNVS.

Annua mora. Spatium longius anno. Annus volubilis, revolubilis, variabilis, quadrifidus. Iuvenilior annis. Maturior annis. Veniet lustris labentibus ætas. * In se sua per vestigia volvitur annus. Crescendo perit annus, & pereundo crescit. Mensura rerum, mensium bis sex pater, qui mille ambitibus eodem redire solet.

VNIVS ANNI PERIPHRASIS.

Annua nos illic tenuit mora. Signa Deus bis sex acto lustraverat anno. Cum sol duodena peregit Signa. Hic mihi labentis pars anni magna peracta est. Annuus exactis completur mensibus orbis.

ANNORVM DVORVM.

Vt patria careo, bis frugibus area trita est. Dissiliit nudo pressa bis uva pede. Hic tibi bisque æstas, bisque cucurrit hiems.

TRIVM ANNORVM.

Vt sumus in ponto, ter frigore constitit Ister, Facta est Euxini dura ter unda maris. Tertius haud multo minus est cum dicitur annus.

QVATVOR ANNORVM.

Vt careo vobis Scythicas detrusus in oras, Quattuor autumnos Pleias orta facit.

QVINQVE ANNORVM.

In Scythia nobis quinquennis Olympias acta est, Iam tempus lustri transit in alterius.

SEX ANNORVM.

Sex mihi natales ierant, cum lecta parentis Ante diem lachrymas ossa bibere meas. Hæc mihi in Euxino bis tertia ducitur æstas Littore, pellitos inter agenda Getas.

SEPTEM ANNORVM.

Per mare, per terras septima jactat hiems. Septima jam vertitur æstas,

DECEM

DECEM ANNORVM.

Bis quino femina menſe parit. Iamque fere tracto duo per quinquennia bello. Vlyſſes jactatus dubio per duo luſtra mari.

VNDECIM ANNORVM.

Alter ab undecimo tum me jam ceperat annus.

DVODECIM ANNORVM.

Addiderat annos ad duo luſtra duos.

SEXDECIM ANNORVM.

Namque ter ad quinos unum Cephiſius annos Addiderat. Bis adhuc octonis integer annis.

NOVEMDECIM ANNORVM.

Quarta tribus luſtris addita meſſis erat.

VIGINTI ANNORVM.

Iamque decem vitæ frater geminaverat annos. Occidit, & miſero ſteterat vigeſimus annus.

QVINQVAGINTA ANNORVM.

Tempus ad hoc luſtris mihi jam bis quinque peractis. Iamque decem luſtris omni ſine labe peractis.

NONAGINTA ANNORVM.

Et jam complerat genitor ſua fata, novemque Addiderat luſtris altera luſtra novem.

TRECENTORVM ANNORVM.

Annos ter centum. Nunc tertia vivitur ætas.

QVINGENTORVM ANNORVM.

Poſt ubi Roma potens opibus, jam ſecula quinque Vidit, & è domito ſuſtulit orbe caput. *Vide Parnaſſum.*

S. ANTONIVS.

Satus in campis ubi quondam mœnia magnus Fecit Alexander, domini ſervantia nomen. Ignipotens. Ferens incendia dextra. Cujus vis ignem potis eſt extinguere ſacrum.

ANTRVM.

Antrum obſcurum, opacum, muſcoſum, lucis expers, lapidoſis præcinctum rupibus. Specus latebroſus, horrendus. Virgis ac vimine denſus. Latibula. Luſtra invia, avia, devia, inhoſpita, monſtris horrenda, immania vaſto hiatu. Spelunca. Caverna. Cubilia ferarum. * Spelæa ferarum. Pendentia pumice tecta. Eſt ſpecus ingens Exeſi latere in montis. Scopulis pendentibus antrum. Nympharum domus. Scyllam cæcis cohibet ſpelunca latebris. Spelunca alta fuit vaſto ſubmo-

ta receſſu. Solis inacceſſa radiis. Spelunca altiſſima viſu. Vmbroſa caverna, quæ Phœbi neſcit radios, & in avia deſcendit Tartara.

ANTVERPIA.

* Vrbs Advatica, quam reciproco flumine Scaldis alluit. Vrbium ocellus. Belgiaci regina ſoli expoſita eois & occiduis gentibus. Princeps urbium inclytarum, quaſcumque Sol luſtrat Belgicus. Domus leporum ac elegantiæ ſedes, quæ habet invidendas ædium moles nubiumque rivales: qua in urbe mercuriale genus hominum, & ordo non plebeius eruditorum. Reflui inconſtantia Scaldis quam conſtare facit. *Claudianus*: Portuſque relinquit Scaldifluos, certis ubi legibus advena Nereus æſtuat, & pronas puppes nunc amne ſecundo, nunc redeunte vehit, nudataque littora fluctu, Deſerit Oceani lunaribus æmula damnis. Proſactia.

ANVS.

Anile caput. Iam vitæ ſatura, & proxima leto. Rugoſa facta ſenilibus annis. Vetula edentula. Cui durior annis eſt cutis.

APER.

Sus vulnificus, ſetiger, frendens. Fera Mœnalia. Media ſævus in ira. Obliquo dente timendus. * Fulmineus aper, cujus ſanguine & igne micant oculi, & horrida riget cervix, ac ſetæ haſtilibus ſimiles inſurgunt. Torvos cuſpide fixit apros. Adacto in ilia ferro ſævit aper, atque per ipſum venabulum obniſus in altum tendit in auctorem cædis: pallet ilicet palpitatque metu cruentus latro, & à victo tantũ non vincitur hoſte.

APERIRE, APERIRI.

Cardine tacito vertere fores. Hiatu patulo janua verſo cardine aperta ſonat. Panditur foribus domus. Laxare, aperire, adaperire fores. Rimiſque fatiſcunt. Panduntur portæ. Dividimus muros, & mœnia pandimus urbis. Apparet domus intus, & atria longa pateſcunt. Sed mihi, vel tellus optem prius ima dehiſcat. Reſerat ſtridentia limina conſul. Triſteſque recludere portas. Pandite defeſſis hoſpita tecta viris.

APIS.

Sedula, operoſa, Hyblæa, Cecropia, Attica, Dædala, florilega. Inſigne laborum exemplar. Volitans per amœna vireta turis odoriferi. Saltus ſilvaſque peragrans.

ans. Tenens redolentia regna aërii mellis. ‡ Apes amina grata frequentant. Iuventus Hyblæa favis e-issa, per florida prata incerto cursu rapitur. Cerea stra movent subito, variisque insidunt floribus, stre-t omnis murmure campus. Apes per flores & thyma mma volant. Respublica florilega, mellifer exercitus er inane vagans. Castæ volucres, quæ dulcis Hymet-arva habitant, quæ de purpureis rosis violisque a-naracoque suave legunt nectar. Hortorum redolen-ium mellifici coloni. Rorilegæ puellæ. Ταυροπάτορες, Tauri filiæ, *quia ex eo corrupto nascuntur.*

APHRICA, *vel potius* AFRICA.

* Fertilis, monstri parens, ardens, siticulosa. Terra Libyssa. Iubæ tellus. leonum arida nutrix. Afra tellus monstrorum genitrix. Libyæ vertuntur ad oras.

APOLLO.

Proles Latonæ. Stirps Latonæ. Latonia proles. Latonigena. Latoïus. Phœbus. Pœan. Delphicus. Delius. Cynthius. Smintheus. Actiacus. Clarius. Pythius. Palatinus. Leucadius. Lycius. Fatiloquus. Fatidicus. Veridicus. Divinus. Oracula reddens. Pulsans, impellens plectra lyræ. Carminis auctor. Musarum, Aonidum, Castalidum dux. vatum Deus. Lauriger. Parnasseus. Stans pro Troja. Pius arcitenens. Grynæus Apollo. Thymbræus Apollo. Crinitus Apollo. Deus intonsus, longa veste Augur Apollo. Soractis Apollo. Cui Delphica tellus, Et Claros, & Tenedos, Pataræaque regia servit. Delphos, Delonque tenens. Fata canens. Qui citharam nervis, qui nervis temperat arcum. Per quem concordant carmina nervis. Movens Aoniam lyram. Ad citharam non segnis & arcum. * Πιερίδων μεδέων, Musarum rex, vel Imperator.

APOLLONIA.

* Alexādrina. Nilotica Virgo, quæ felicius Apollineo grege solet insanos oris fugare dolores. Phariæ telluris alumna, sacra, pudica, alexicaca. Diva, quæ mortalium precibus sollicitata fugat odontalgiam, acuta dentium tormina doloresque infandos. Virgo virilis, quæ licet tardante senecta, morteque proposita, & lacero crudeliter ore excussione dentium, ludificata carnifices, flammas ruit in medias, atque divinis ignibus usta superavit ignes evanidos, Virgo inclyta, quæ sacri

corporis exuviis Auguſtiniana delubra condecorat,qua levi flumine Zenna labitur, quaque Scaldis refluus inundat. Quæ capit antiquo veniens ab Apolline nomen.

APOSTOLI.

Bis ſena virûm vis. Duodena turba. Bis ſenos ſibimet Chriſtus delegerat omni Ex numero. Bis ſenos inter proceres lectiſſimus ibat. Numero ex omni delegit amicos) Bis ſenos,quîs cum curas durumque laborem partiri, & caſus poſſet deducere in omnes. Quibus ars erat inſidias piſcoſa ſecundum Flumina ſquāmigerum generi hamo tendere adunco, Atque innare ſalum, fœcundaque piſcibus arva. * Iuris Apoſtolici Proceres.Apoſtolicus ſenatus propiore Numine factus. Bis ſeni Heroes laborum Chriſti teſtes, ſtemmate vix ulli, ſummi ſed viribus, quorum juſſu ſtellantis regia cœli clauditur illico, illicoque patet. κόσμου στύλοι, Mundi columnæ, Antiſtites Sacrorum.

* *Appellere*, Quære, *Navem appellere.*

APPROPINQVARE.

Cominus ire. Concurſu accedere magno. Adventare ad urbem. Foribus propinquare. Succedere urbi. Greſſum ad mœnia tendere. Cyclopum allabimur oris. Ad littora tendere. Foribus ſeſe intulit altis. Fit propior, terraſque cita ratis attigit aura.

AQVA.

Terræ circumfluus humor. Simplicis humor aquæ. Contrarius ignibus humor. Liquor. Liquores. Lympha. Decurſus aquarum. Cumulus aquarum.Aqua curſibus obliquis fluens. Ceruleæ guttæ. Aqua riparum margine clauſa. Murmur aquæ. Vena perennis aquæ. Vnda fluctus. * Pocula Acheloïa.Aëre quod minus eſt elementum, aſt undique terram concludit gremio.

AQVA LVSTRALIS.

Aſpergo luſtralis lymphæ. Atque ſalutari permulcere unguine frontem.

AQVA SVFFOCARI.

Fata noviſſima claudere in æquore. Rapidis involvi, & ſubmergier undis. Tumidis obrui, & miſerè extinguier undis.Inter tumidos fluctus ſua claudere fata. Mergi ſub æquoreis undis. In rapidis ſubmergier undis.

AQVILA.

Ales Iovis. Armiger Iovis. Magni præpes adunca Iovis.

vis. Divûm gratiſſima regi. Avis quæ fulmina curvis
rre ſolet pedibus. Avis quæ ſua fulmina portat ter-
. * Præpes avis, & ſublime volans, quæ probat ad
lem pullos, quæ fulmine neſcit contingi. Pedibus
edator aduncis. πτηνοκράτωρ, volucrum regina.

ARABES.

Palmiferi. Thurilegi. Panchæi. Panchæa rura. Gens
orifera Eoi. Multi paſtor odoris Arabs.

ARACHNE.

Pater cui Colophronius Idmon. Idmonia. Idmonis.
eonis. Mæonia virgo. Lydia. Orta domo parva. Ha-
ins Hypæpis.

ARANEA.

Invifa Minervæ. Texens. Suſpendens laxos & te-
s caſſes in foribus. Deducens gracili pede filum,
n leve opus nectit ſub deſerta trabe. Nectens ope-
a retia de trabe. Aranea pendula. * Arida, ſublimis
torum ingenioſa magiſtra, de ventre remittens ſta-
n. Quæ laquearibus altis retia ſuſpendit, & per ina-
volantes illaqueat muſcas, ac circumagens, lento
tegmine implicat alas.

ARTOPHYLAX.

Vrſæ cuſtos formam terga ſequentis habet. Bootes.
turus.

ARARE.

Sulcare, ſubigere, fodere, rumpere, ſauciare, verſa-
premere, ſcindere, proſcindere terram, arva, vome-
aratro, ferro. Campum fractis invertere glebis.
ercere, vertere, evertere, colere ſolum, humum,
ram, agros, vomere. Dente adunco recludere ter-
n. Verſare ſolum. Validis terram proſcindere jumen-
Frangere humum raſtris. Convertere ſemina ſulcis.
ebam convellere vomere. Incumbere aratro. Confrin-
e ferro tellurem. Sollicitare humum. Terram doma-
ratro. Novare, renovare terram. Aratro ſulcum
efacere. Eruere, movere, dimovere terram aratro.

ARATRVM.

Curvi pondus aratri. Vertens glebas. Renovans ter-
n. Aratrum uncum, aduncum, depreſſum, impreſſum.

ARATRO ADIVNGERE.

Collum premere aratro. Ducere, vocare, trahere
juga. Imponere jugum. Supponere oneri. V. *Iugum.*

ARBOR.

Pondus arboreum. Robur, ſtipes, ſilva, trabs. Foliis nudata cacumina. Arbor niveis uberrima pomis. In immenſum viribus aucta ſuis. Solido ſtant robore trunci. Nubila celſa petens creſcendo. Grata colono. Prodiga blandis fœtibus. Ferens præſtantia munera dulcis fœtus. Decora lætis fructibus. Onerata largis frugibus. Luxurians ripa prætereuntis aquæ. Inumbrans fluvium frondoſis comis. Infixis altè radicibus hærens. Excelſos tendens ad æthera ramos. Tollens cacumina in auras. Latè tendens, extendens, ſpargens, jactans ſuos ramos, ſeu brachia. Gelido contermina fonti.

ARCADIA.

A magno Arcade nomen habens. Tellus proxima ſideribus. Mænalis ora. Tellus Erymanthidos urſæ.

ARCANVM PRODERE.

Arcanos alicui credere ſenſus. * Mentis penitos aperire receſſus. Imi penetralia cordis amico prodere. Admittere aliquem in pectoris adyta, ſpectandumque ſemet dare.

ARCTOS, id eſt, VRSA.

* Arctos alta parte glacialis poli ſublime claſſes ſidus Argolicas agit. Septemtrio. Polus Arcticus. Helice. Arctos gelida. Parrhaſis pruinoſa, glacialis. V. *Vrſa major, & urſa minor.*

ARCVS.

Arma Dianæ. Ferrum aduncum. Cornu flexile. Intentus nervo. Flexibilis. Sagittifer. Vulnificus. Non ſemper feriens quodcumque minatur. Adducto curvans ſe in cornua nervo, & ſubito remiſſo nervo flectens ſe in faciem priorem. * Arcum contendere novit adductis utrimque cornibus. Ævi mortifera tela prioris, quæ ſclopus & pulvis fulmineus ceſſare coëgit. *Ovid.* Lunavitque genu ſinuoſum fortiter arcum. Flectere arcum, curvare, intendere.

ARCVS COELESTIS.

Ab imbre percuſſus ſolibus arcus. Qui infecit ingenti, longo curvamine cœlum. Arcus pictus. varii coloris. Diſcolor Iris. Thaumantias. Vario decorata colore. Nuncia Iunonis, varios induta colores. Nimborum genitrix. Thaumantia proles devolans per nubila picto arcu. Accreſcēs è mille coloribus. Roſcida croceis pennis.

s. * Roseo Thaumantias ore. Iris decus cœli. Arcus uvius, qui ingenti curvamine tenditur. Iris curvata cto nuntiat nimbos sinu. Nubes radiis tetigit fulgenbus atras Phœbus, & adverso lumē resplēduit imbri.

ARDERE.

* Considere in ignes. Flammis crepitantibus uri. Igibus ardet neptunia Troja. Ignes ad tecta feruntur. ævit effusis Vulcanus habenis. Ignis robora comprenit, frondesque elapsus in altas, ingentem cœlo sonium dedit, & totum involvit flammis nemus. Picea caigine fertur in cœlum flamma. Furit æstus ad auras, glomeratque vehemens incendia ventus. Æstuat inclusus fornacibus ignis. Incidit in segetem flamma furentibus Austris. Flammæ atque incendia vires indomitas nequeunt ponere. Lentus carinas est vapor. Admotas rapiunt fœtentia sulphura flammas. Vrere.

ARGENTVM.

Levis argenti lamina. Argenti vascula puri. Argenti pondus & auri. Cœlatum argentum.

ARGONAVTA.

Turba Graia. Corpora Graia. Iuvenes Pelasgi. Minyæ, Æmonii nautæ. Iasonii heroes. Semidei reges, Θεῖον ἄωτος ἡρώων, Divinus flos Heroum.

ARGVERE, *V. Reprehendere.*

ARGVS.

Custos Iunonius. Custos virginis. Centum luminibus cinctum caput Argus habebat. Aristorides. Custos virginis Argus, habens stellatum caput, μυριωπὸς βότης, Milleoculus pastor.

ARIDVS.

* Siccus, exsuccus, torridus, humoris egenus, vel expers. Ager exustus æstuat morientibus herbis. Terra ardore dehiscit. Arent herbæ, & victum seges ægra negat. Dissiliunt atque hiulca sola sunt solis ardore. Sicco terram spuit ore viator aridus. Omni ficciora cornu, aut si quid magis aridum est. Invidit cœlum terræ pluviam. Bibula fœdantur arena omnia. Non Libyca tellus siccior est, ubi cumulis densantur arenæ, involvuntque viatorem Syrtes. Terra fissa agit rimas, & succis aret ademptis. Sitis usserat herbas.

ARIES.

* Corniger, petulcus, bellator. Bellator cornuq; ferox

rox defertur in hostem. Aries villosus, & hirtis cornibus. Aries villo spectabilis aureo. Dux Aries saturas ipse reduxit oves.) Dux gregis. Cornu per tempora dura recurvo. Dux lanigeri pecoris. Impositamque sibi qui non bene pertulit Hellen, Tempora nocturnis æqua diurna facit.

ARISTOTELES.

* Vertex, ac princeps Philosophorum. Dux Stagirita, *prima brevi, secunda longa, tertia communi.* Quo minor est quisquis maximus est hominum, πρόμος sive πρόμαχος σοφίας, antesignanus sapientiæ.

ARMA.

Ferrum, telum. Vires armorum. Arma fulgentia, radiantia, crepitantia, hostilia, letalia, truculenta, Mavortia, victricia, minacia. Horrentia Martis arma. Flagrans clypeo, & cœlestibus armis.

ARMA CAPERE.

Arma crepitantia concutere. Martem acuere. Martem fatigare. Ruere ad ferrum, ad arma. Paribus assidere in armis. Certare cominus armis. Ferri in arma. Paribus ornare armis. Arma properare viro. Se colligere in arma.

ARMA DEPONERE.

Positis secedere ab armis. Prælia relinquere. Ponere arma. Humeris deponere scuta. Stant terra defixæ hastæ. Defigunt tellure hastas, & scuta reponunt. Claudere belli portas. Dextras tendere inermes.

ARMARE, ARMARI.

Arma capessere. Armis se circundare. Armis se instruere. Disponere enses & scuta. Palmas innectere armis. Armare in prælia. Circundat loricam humeris, simul aptat habenas. Lateri subligat ensem. Clypeoque sinistram aptat. Arma circundat humeris, & inutile ferrum cingitur. Resides movere in arma viros. In arma citos viros suscitare. In prælia cogere. Cingi fulgentibus armis. Accingi ferro.

ARMATVS.

Septus armis, accinctus armis, instructus ferro. Arma tenens. Cinctus fulgentibus armis. Armis circundatus. Thoraca indutus, ahenis horrebat squamis, surasque incluserat auro, tempora nudus adhuc, laterique accinxerat ensem.

ARMIS PRÆSTANS.

Bello magnus & armis. Egregius,potens,insignis armis. Promptus ad arma.Bellis acer.Bello præclarus.Acerrimus armis. Fortia bello pectora. Genus insuperabile bello. Studiis asperrima belli. Optimus armis Æneas.Inclytus,idoneus armis.Marte ferox, & vinci nescius armis. V. *Miles*.

ARS.

Artis opus. Ministerium artis. Elementa ætatis.

ARTES LIBERALES.

* Ingenuæ,præclaræ,doctisonæ,sollertes. In quibus gloria sparsa Dei. Vnde vita capit cultus, & omne decus.Artes novem sororum. Artes Musarum & Apollinis. Quibus regitur curia, templa, domus. Nervi vitæ fontesque bonorum. Vitæ profluit unde decus. Quæ dare quod possint nobile nomen habent. Eloquii Sophiæque dona,in quæ vis ævi nil potest. Pieriis artibus inclytus. Artes quæ poliunt animos hominum, distinguuntque rudi popello. Ingenium excultum geminæ Palladis artibus. Artes humaniores si nimium colas, humanitatem exues.

ARTIVM LIBERALIVM DEÆ.

Vide Dea.

ARTES CONTEMNVNTVR.

Cum cithara passim spretus Apollo jacet. Fatidicæ jacent sine laude Camœnæ. Nemo favet studiis. Musa jam vilior alga est. Docta Thalia jacet. Hæc sæcula sunt ingrata & dura Camœnis. Hederæ nunc sine honore jacent.

ARVNDO. *V.Canna.*

ARX.

Penates regis. Regalia tecta. Quam circundat inexpugnabile vallum, quod Martia tela frangere non possunt.Magnificis ædibus splendida, & ampla loco. Præcincta undique fossis, & turribus altis.

ASCENDERE.

Summi fastigia tecti ascensu superare. Evadere ad summi fastigia culminis. Conscendere. Ascendere. Niti gradibus. Summa sequi fastigia rerum. * Cursu petit ardua montis. Corpora saltu subjiciunt in equos. Exuperare jugum. Attollere sese in auras. Montis in ardua niti. Emergere ad astra. Evadere ad superos. Scandere in do-

in domos superas. Ascensu vincere montem.

ASIA.

Finibus immensis. Viris dives, dives abundat equis. Qua nulla beatior ora. * Pars orbis aurea.

ASINVS.

Tardus. Miserādæ sortis asellus. Assiduo verbere domitus. Tarde gradiens. Lento procedens passu. Inter qui stertit eundum. Carens omni mentis ope. Edens ingratos rauco ore sonos. Sileni vector; Qui pando non fortiter hæret asello. υἱὸς τῆς βραδύτητος, Filius tarditatis.

ASPICERE. *V. Respicere.*

ASSARE..

* Pinguia in veribus exta torrere. Subjicere veribus prunas, & torrere viscera. Inserto conversoque frequens ferro torrere exanguia viscera. Turdos versare ad ignem. Subjectis ignibus assare.

ASSIMILARE. *V. Similem esse.*

ASSVESCERE.

* Assuetum fieri. A teneris assuescere musis. Parvo assueta juventus. Humeros ad vulnera durare. Durata multo sole geluque cutis. Nate Iliacis exercite fatis. Vsus magister optimus, quodcumque durum emolliet. Natura assuescere duris est potis.

ASTRA. *vide Stella.*

ASTROLOGVS.

Qui cœli meatus describit radio, & surgentia sidera dicit. Describit radio totum qui gentibus orbem. Sidera cuncta notare tacito labantia cœlo. Certis discere signis æstusque pluviasque. Qui cursum astrorum observat. Cœli menses & sidera servare. Canere errantem lunam, solisque laborem.

ASTVTVS. *vide Decipere.*

ATHENÆ.

Arx Tritonidis. Arx Minervæ. Palladis arces. Palladiæ arces. Dictæ à Pallade terræ. Vrbs Mopsopia. Cecropia urbs. Muri Cecropii. Erechteæ arces. Erechtea domus. Actææ arces, Pandioniæ. Terra Attica. Actæa arva. Thesea urbs. Quam Thesidæ posuêre. * μήτηρ μύθων, mater eloquentiæ.

ATHENIENSES.

Cecropidæ. Mopsopii. Erechtidæ. Actæi. Thesidæ.

ATLAS.

Cœlifer. Humeros oneratus Olympo. Iapetionides. ...erſum qui fert cervicibus axem. Cervicem cœlo ...poſiturus Atlas. Qui ſolis anhelis Æquora ſubdit e...s, & feſſos excipit axes. *Vide Parnaſſum.*

ATTENDERE, ATTENTVS.

...nimos adhibere, advertere. Animis advertere. At...am advertere mentem. Accipere docili mente. Ani...n arrigere. Arrectis auribus aſtare. Figere animo. ...ommodare aures. Aures offerre dictis. Præbere vo...s aurem. Adhibere ſermonibus aurem. Accipere au...otare aure. Infigere ſenſibus animi. Voces percipe...ente. Senſibus imis reponere. Pendere narrantis ab ... Suſpenſis animis verba alicujus bibere.

ATTOLLERE.

...aput efferre. Vix attollens Palinurus lumina fatur. ... modis tollens pallida miris. Extollere cœlo.

AVARITIA.

...uri cupido. Sitis vel amor habendi. Auri ſacra fa.... Amor ſceleratus habendi. Amor ſummus habendi. ...m furioſa cupido. Habendi ſæva libido. Auri impe... fames. Turpis amor nummi. Furor exitialis ha...di. Nummi fœda cupido. Amor immoderatus haben... μητρόπολις τῆς κακίας, metropolis vitiorum.

AVARVS.

...uri cæcus amore. Congeſto pauper in auro. Inter ... mendicus opum. Lucra ingentia captans. Inhians ...us. Nummos magni numinis inſtar habens. Pallens ...re accumulandi auri. Quem veſana cupido auri ſti...it. Plura petens cum poſſideat plurima. * Defoſſo ...bat auro. Partis timet uti. Creſcentem ſequitur cu...ecuniam. Immodicè fœdo crimine avaritiæ laborat. ...cylla, eſt Charybdis, eſt orcus inſatiabilis. Auri ne...amor ſatiem. Auro incubat ceu vigil Heſperidum ...o. Avarus nihil habet, nil poteſt habere. Inter opes ...s. μισθῶν φιλοκέρδει λύσσῃ, Ebrius lucripeta rabie.

AVCVPARI.

Illaqueare aves. Inſidias avibus moliri. Pedi...c retia ponere alituum gregi. Laqueis captare ..., & fallere viſco. Amite levi rara tendere retia. ...to figere avem calamo. Implicare viſco alas. Æ...s pennatos inquilinos libertate multare. Volu-

cres viſcata fallere virga. *V. Anceps.*

AVDACIA.

Audacia præceps, ruens cæco impete. Temeritas cæca. Temerarius auſus. Aggrediens ardua.

AVDAX.

Audax omnia perpeti. Minime anxius tremenſque. Audaciſſimus omni de numero. Expers terroris Achilles. Hoſtibus haud tergo, ſed forti pectore notus. Quem leti metus non urget. Mortis terrore carens. Impiger ad letum. Prodigus vitæ. Cujus corda languentem dedidicêre metum. * Confidentiſſimus omni de numero. Interritus. Animæ capaces mortis. Impiger ad lethum, & fortis virtute coacta. Vitæ ſic prodigus, ac ſi uno corpore cæſo terna haberet.

AVDACEM REDDERE.

Animum miniſtrare, animum addere. Dare animum. Ardorem mentibus accendere. Iubere animam ſumere. V. *Animare.*

AVDIRE.

Voces auribus captare. Memori cordi recondere dicta. Fida mente notare dicta. Haurire, accipere auribus. Percipere, recipere, audire, exaudire aure, vel auribus. Bibere dicta avida, cupida aure. Ire per aures. Si veſtras forte per aures Nomen iit. Animis haurire. Captare per aures. Accipe cum vera dicta relata fide. Condere aure. Intendere aures. Dimittere in aures.

S. AVGVSTINVS.

* Patritiades, à *Patritio, cujus erat filius.* Patritio generatus. Præcipuus Monicæ natus. Aurelius, *ſecunda longa.* Vis Aurelia. Stupor eruditorum. Sol Eccleſiæ. Novus Africanus; qui monſtra hæreſeon ſcriptis jugulavit, & ore; qui fulmine mentis antevolat reliquis mortalibus; qui linguæ Ambroſiæ flumine tractus fuit. Decus immortale Tagaſtæ. Antiſtes Hipponenſis. Doctorum princeps: quem ſi vel ſolum tellus Afra dediſſet, ſublimibus inſereret caput aſtris. Religioſæ gentis pater. Cujus ſcripta enthea, acuta, pia, divinis animata flammis. Antiſtes incomparabilis, qui tantopere Deum arſit, ut ſapienter quaſi deſipuerit (amare enim & ſapere vix conceditur) ſic Deum affatus aliquando. Si Deus ipſe forem, tuque Auguſtinus, amore Tu fierem, poſſes ut fieri ipſe Deus. Auguſtine pater, quo nihil divinius orbi poſt homines natos terra Libyſſa tulit.

AVIS.

Volucres. Ales. Omne genus avium. Assuetum silvis innocuumque genus. Proles volucrum. Quæ librat in aëre pennas. Solatia ruris. Variam plumæ versicoloris avem. Cantu nascentem lucemque diemque salutans. Dulce canens tenui gutture carmen. Iterans dulces sonos. Concentum suavem resonis è frondibus edens. Volans stridentibus alis. Mulcens tristia pectora modulamine cantus. Credens se aperto cœlo remigio alarum. Genus altivolantum. Turba sonans agminis aligeri. πετεινοὶ ἀγέλαι, greges volatiles.

AVIBVS INSIDIARI.

Aves viscata fallere virga. Insidias avibus moliri. Pedicas avibus ponere. Aves fallere visco.

AVCEPS.

Volucres viscata fallens virga. Tendens fallaces laqueos. Pelliciens, trahens in laqueos volucres. Fallens volucres laqueis, & visco. Deludens volucrem imagine fictæ vocis.

AVRIGA, AVRIGARE.

Rector equorum. Cœloque invectus aperto, Flectit equos, curruque volans dat lora secundo. Currus gubernat, ora nunc pressis trahit constricta frenis, terga nunc toto frequens verbere coercet. Manibusque undantes flectit habenas. Primus Erichthonius currus, & quatuor ausus Iungere equos, rapidisque rotis insistere victor. * Iungere equos. Iungere juvencos, & cogere, gradum conferre. Currus agitare volantes. Cogere equos ad stridentia plaustra, utque frena jugo concordia ferant. Curru dare lora volanti. Ora nunc pressis trahere constricta frenis, terga nunc toto frequens verbere coercere.

AVRIS.

Auris surda, acuta, patula, sensilis. Fideliter commissa retinens. Ad quam vox penetrat.

AVRORA.

Eos. Auroræ lumina. Pallantias. Prævia lucis. Pallantidos ortus. Tithoni conjux. Conjux Tithonia. Nurus Laomedontis. Extremum noctis quæ Dea finit iter. Memnonis in roseis lutea mater equis. Roseo spectabilis ore. Croceis invecta rotis. Quæ diem croceis portat equis. Fugans vaga sidera cœlo. Linquens torum Oceani.

ni.Croceo velamine fulgens.Musis semper amica. Invitans sacras Camœnas. Prima vocans tardos ad juga panda boves.Monitrix operum.Diei infantia. ἔργων ἡγήτειρα,Dux operum.

AVRVM.

Metallum generosum. Magni ponderis aurum. Congestum pondus auri. Lamina fulva. Massa, semen,vena, vis auri. Spectatum in ignibus. Quod censetur ignibus appositis. Quod subactum terque quaterque probum reddit caminus. Quod ab igne probatum septima testa coquit aurifabri foco. *Telluris viscera fulva.Sunt auri pondera facti, infectique mihi. Quid non mortalia pectora cogis Auri sacra fames? Aurum nequitiæ parens, Rex atque imperator mortalium : auro siquidem omnia parent.

AVRATVS.

Circumdatus auro. Nitidissimus auro. Multo spectabilis auro.Armatus auro.Effingere in auro.Oras ambire auro.Auro plurimo fulgere.Aurataſque trabes,veterum decora ampla parentum. Auratis circumdata colla catenis.

AVSCVLTARE.

V.*Audire,Attentus.*

AVTVMNVS.

Autumnus frugifer, pomifer,vinifer. Calcatis sordidus uvis. Temperie medius. Tenero dans palmite fructum.Gravidus versicoloribus pomis.Extremas mittens in horrea fruges.Detrahens,auferens turgentes vitibus uvas.Cingens,ornans tempora Bacchi racemis. Exonerans uvis pendentibus ulmos. Pampineas Autumnus porrigit uvas.

AVTVMNI TEMPORE.

Cum dat hiems mistum vicina teporem.Cum fœcundi lacus de vitibus implentur. Cum vitibus autumnus turgentes detrahit uvas. Cum pomifer autumnus tenero dat palmite fructum. Cum labra musto spumantia fervent. Cum autumnali redolet vindemia fœtu. Cum autumnus gravidas musto dat pomifer uvas. Cum vite coronatas autumnus degravat ulmos. Cum jam turgescunt maturæ vitibus uvæ.Cum munera autumni præbet amœnus ager. Cum purpureo subrubet uva mero.

candida celeri ſub pede muſta fluunt. Ebria calca-
pumant cum præla racemis. Cum vinoſa madet
s vindemia labris. Cum piger autumnus ſectis
edit ariſtis. Quando ſilva comas amittit, & terra
decus. Cum riget ancipiti triſtatum frigore
m.

AVXILIARI.

xiliatricem porrigere, dare manum. Auxilium, o-
ferre, adferre. Succurrere, ſubvenire dextra non
rante. Aſſerere auxilio. Sublevare porrecta, exhi-
manu. Tueri conſtanti fide amicum. Tendere dex-
n jacenti. Ire ſubſidio. Venire in ſubſidium. Auxilio
e virum. Auxilio ſubire. Fer cœlo auxilium, & feſ-
ſurgere rebus. Audacibus annue cœptis.

AVXILIVM.

xilium cœleſte. Ope ſalutifera. Auxilio vocat, &
s conclamat agreſtes.

B.

BAAL.

Ito multare Baalis alumnos. Baali dedita turba.
Nomen celebrare Baalis. Immundi templa Baalis.

BACCHVS.

emeleïa proles. Progenies Iovis. Inſutus patrio fe-
. Bis genitus. Iterum ſatus. Ortus in igne. Raptus
gne. Ignigena. Bimater. De pellice natus. Pampineis
tus tempora vittis. Puer Semeles. Vitiſator. Race-
ris frontem circundatus uvis. Corymbifer. Racemi-
Corniger. Bicorniger. Inſignis cornu. Bromius.
us. Nyſæus. Thyoneus. Lenæus. Iacchus. Nyctelius.
. Eleleus. Euhyus. Ogygius. Genialis conſitor uvæ.
r. * εὐφροσύνης κῆρυξ, lætitiæ præco.

BACCHANALIA.

acra Bacchi. Feſta Bacchi. Orgia. Thyrſigeri convi-
patris. Ebria convivia Bacchi. Ebria feſta bicornis
hi.

BAPTISMA.

nda ſalutiferi fluminis. Sanctum lavacrum. Fons
e ſacræ. Sacra baptiſmatis unda. Sacer fons. Vnda
fontis. Et cuncti accipiant undamque, auramque
orem. Omneſque jubet de fonte renaſci.

BAPTIZARE.

acro baptiſmate lavare. Fonte ſacro corpus tingere.
Abluere

Abluere ſacra baptiſmatis unda. Mergere ſacro flumine. * Perfundere flumine ſacro. Ter liquido infantem perfudit flumine myſta. Fluvio merſare ſalubri. Diluere exiguo latice Adami de traduce ſordes. Capiti infantis divinos infundere rores. Rore puro ſpargere corpus mentemque piare. Sacri fluminis unda abluit artus, emundatque animam. Exiguos pueri artus dio perfundere rore. Pueri myſtes ſacer abluit artus. Crimina fontis Adæ baptiſmatis abluit unda. Chriſticolis baptiſma eſt ſacrum ordine primum.

BARBA.

Cæſaries barbæ. Dubia lanugo. Flavæ nova barba comæ. Barba hirſuta, hiſpida, impexa, promiſſa, tegens genas, maxillas. Ornans genas. Increſcens. Viros decens. * Vernant dubia lanugine malæ. Nulla adhuc teneri ſparguntur lanugine vultus. In pectus barba ſordida cadebat. Adoleſcens prima tegitur lanugine malas. Vidi genis increſcere barbam. Mollem malis demittere barbam. Mulcere propenſam ad pectora barbam. Adoleſcens placidè umbratus genas. In roſeas venit umbra genas.

BARBAM RESECARE.

Reſecare, reſcindere, recidere barbam. Barba reſecta jacet.

BELLEROPHON.

Chimæræ domitor. Exitio facies cui ſua pœne fuit. Qui ab equo præceps in campis Aleiis decidit. Iſthmiaco juveni præda Chimæra fuit.

BELLICOSVS.

* Belli fulmen. Aſſimilis Marti. Qualis ipſe Marſpiter impetu tremendo ruit in hoſtem. Sternit adverſas acies qualis cum montibus altis Volvitur amnis humi. Adverſos cuneos rotat impete fulmineo. Vrbs ſtudiis aſperrima belli. Idoneus horrida miſcere prælia. Aptus glomerare manum bello.

BENE VERTAT. V. *Deus fortunet.*

BELLVM.

Rigidi certamina Martis. Martis opus. Munera Martis. Belli tempora, tumultus, labor. Mars dubius. Mars civilis. Bellum exitiale, furiale, lacrymabile, hoſtile, ſanguineum, armiſonum. Militiæ labor. Trepidantia bello corda vulgi. Belli rabies. Belli terreri minis. Teneant

rigidæ

rigidæ condita bella feræ. * Ferrea jura manus. πόλεμον, armorum tempeſtas.

BELLVM CIERE.

Concitare, ſuſcitare viros in arma. Laceſſere bella. Cogere ad arma. Ire, venire, ruere in arma. Arma ciere, movere. Otia rumpere, reſideſque movere in arma viros. Incendere animos inſano Martis amore. Facta ad Mavortia inflammare. Iam pridem reſides populos, diſſuetaque bello Agmina in arma vocat ſubito, ferrumque retractat. Aliquem in prælia poſcere. In ferrum pro libertate ruere. Vltro invitare mœnibus hoſtem. Finitimas in bella ferre rumoribus urbes. Serere ſemina belli. Immiſcere manus manibus, pugnamque laceſſere. Bella manus poſcunt. Reſerare ſtridentia limina belli. Triſtes belli recludere portas. Impulit ipſa manu portas, & cardine verſo Belli ferratos rupit Saturnia postes. In litem ſtudio certaminis ire. Sævit amor ferri, & ſcelerata inſania belli. μάχεσθαι πυρὸς δίκην αἰθομένοιο, pugnare inſtar ignis ardentis.

BELLVM GERERE.

Sæva bella gerere. Decernere ferro. Bella agitare. Exercere arma. Conſerere manus. Concurrere ferro. Committere pugnam. Contendere bello. Cæco Marte pugnare. Conferre manum. Credere ſe Marti. Bello certare & armis. Illi inter ſeſe duri certamina Martis contulerant. Manu tentare pericula belli. Acies inferre dextres. Horrida caſtra ſequi. κρίνεσθαι Ἄρηϊ, cernere Marte ſeu bello.

A BELLO CESSARE.

Condere, recondere, ſeponere, reponere arma. Deſiſtere bello. Finem imponere bello. Recedere, ſecedere ab armis. Aſpera tum poſitis miteſcent ſæcula bellis. Motus animorum, & certamina tanta quieſcunt. Caſus evadere belli. Extremam bello imponere manum. Bello redi.

BENEFICIVM CONFERRE.

Sui memores alios facere merendo. Animum firmare munere. Aliquem donare munere. Muneribus cumulare. Si bene quid de te merui. Apud memores veteris gratia facti. Si me juverit officiis, animo nunquam excidet. Hoc tibi confectum carmine munus pro multis officiis doniſque tuis rependitur. Hic alium fecit ſuum

ſuum munere. In me exſtant benefacta tua. Fallacis muneris hamo ineſcaſti libertatem meam.

BENIGNVS.

Excipere aliquem animoque & mente benigna. Lætos oculos per ſingula volvere. Oculis aſpicere æquis. Mitis, & acri aſperitate carens. Facilis vultuque ſerenus. Majeſtas adeo comis ubique tua eſt. Cæſare nil ingens mitius orbis habet. * Longè ante alios mitiſſimus omnes. Non eſt eo alter amabilior. Te nemo blandior alter. Lenem te miſeris genuit natura. Comis, & urbanus. Vrbanitate urbanior. Gratiarum filius. Cor Charitum. Omnibus venuſtior facetiis.

S. BERNARDVS.

Belga fuit. Sex decies fundaſſe decem Ciſtertia tecta Dicitur. Qui mundo ætherios afflat Bernardus odores, Quàm vere à nardi nomine nomen habet.

BESTIA.

Bruta, cornigera, montivaga. Quadrupedum omne genus. Errantia per incultos campos. Silvas habitantia denſas. Prona & ſpectantia terram. Indomitæ horribileſque feræ. Errantes vallibus imis. Canum latratibus actæ. Peragrantes devia luſtra. Grex mutorum.

BETHLEHEM.

Mœnia Bethles. Antiquæ Ieſſæia mœnia Bethles. Exiguo tuguri ſub culmine Bethles. Bethlemiæ turres Ieſſææ in mœnibus urbis. * Vrbs parvula Ieſſidæ. Davidis natale ſolum. Vrbs eſt Iudææ Bethlem, Davida canorum quæ genuit. Vrbecula Bethlem, clara Chriſti natali, Romulea cluet urbe major. Tenuia Bethles tecta.

BIBERE.

Reſtinguere ſitim. Haurire pocula. Siccare, vel exſiccare pocula. Sumere hauſtus pleno gutture. Rigare pectora ſicca mero. Ori pocula admovere. Hauſtibus exiguis bibere. Pateras, vel flumina libare. * Terra bibit humores arefacta, Phœbo ardente. Currentem anguſtis potare canalibus undam. Pauperum pocula ſunt fontes liquidi. Impiger hauſit ſpumantem pateram. Libantur pocula Bacchi. Rhenanum potare Lyæum. Arente fauce trahere pocula. Amnem libat quadrupes. Dulcis aquæ ſaliente ſitim reſtinguere rivo. Ducere pocula ſub umbra. Se reclinatum ſub arbore beare interiore nota Falerni. Vino levant curaſque ſitimque. Non auro myr-

rhaque

rhaque bibunt agricolæ, sed gurgite puro: at tutius ipsis regibus. Sollicito bibant auro superbi. Quàm juvat nuda manu captasse fontem!

BIBERE LARGIVS.

Toto urgere die pocula plena mero. Vrgere alios scyphis. Vacuare vasa referta mero. Evacuare spumantia pocula. Totos evacuare cados. Indulgere vino. Impleri veteris Bacchi. Patera plena se proluere. τέγγειν πνεύμονας οἴνῳ, irrigare pulmones vino.

BLANDIRI.

Blanda loqui. Dicere blanditias. Adhibere blanditias. gere blanditiis. Ore mellito fallere. V. *Adulari.*

BLANDITIÆ.

Voces blandæ. Verba, seu dicta blanda. Verba dul-a, verba mitissima. Blandimenta. Blandiloquentia. enocinia. Irritamenta. Illecebræ molles.

S. BLASIVS.

Cappadocum pastor sanctissime Blasi. Reddens nurui curem, hoc est, porcum. Mant.

BOMBARDA.

Bombarda strepens, strepitans, dans, edens sonos tri-s. Fulminans terrifico bombo. Æmula fulminis: fa-ens rapidos globos sulfureo igne. Machina bellica onans ex mœnibus altis. Ejaculans fulmineos glo-s. Vomens letales glandes. Referens, imitans horribi-n, horrificum sonum concussi Olympi. V. *Sphæra mbea.*

BONITAS, BONVS.

Vir bonus, linguaque & pectore verus. Vera simpli-ate bonus. Haud ulli virtute secundus. Sine crimine ens. Iustitiæ cultor, rigidi servator honesti. Vitæ labe eus. Insignis pietate vir. Rex erat Æneas nobis, quo ior alter, Nec pietate fuit, nec bello major & ar-. Integer vitæ, scelerisque purus. Iustissimus unus. vantissimus æqui. Non illo melior quisquam, nec a-tior æqui Vir fuit. V. *Iustus.*

BOS.

ultor agri. Boves ruricolæ. Boves coloni. Nati tole-labores. Quid meruere boves animal sine fraude, sque, innocuum, simplex, natum tolerare labores? vencus torosus, aptus juga ferre. Fortia armenta n. Fortes ad aratra juveci. Optima torvæ forma bo-vis,

vis, cui turpe caput, cui plurima cervix,& crurum tenus à mento palearia pendent.

BRASSICA.

Humanos quæ ſurgit in uſus. Officiens,nocens oculis,luminibus. Reſolvens,laxans ventris onus. Olus agreſte, vile. Ruſticorum theriaca. Crambe.Crambe bis poſita mors.

BREVIS.

Conciſus,præciſus,ſuccinctus,curtus.Brevibus,paucis agere, docere. Paucis expedire. Pauca è multis expedire dictis. Brevis eſſe laboro, Obſcurus fio. Quidquid præcipies eſto brevis, ut cito dicta Percipiant animi dociles,teneantque fideles.

BRVGÆ, VEL BRVGE.

* Amœna, rotunda, aquoſa,oceano vicina,magna,virûm genitrix, Morinûm regina, urbs toga ſagoque potens,celeberrima mercibus.Heſperiæ portus gentis.

BVBO.

Avis devia, rauca,mœſta. Ore funereo graves ſonos edens.Ignavus bubo.Noctis avis.Palladis ales.Ales noctivaga.Dirum, triſte canens carmen.Triſtia damna canens. Seros exercet noctua cantus. Noctua nocte gemens.

C.

CACVS.

Horrendum Tyberino in gurgite monſtrum. Aventinæ timor atque infamia ſylvæ. Pater monſtri Mulciber hujus erat.Ipſe ſuo mactatus in antro. Proditus incluſæ Cacus ab ore bovis.

CADAVER.

Funus, *pro cadavere*. Mutum & ſine ſanguine corpus. Corpus inane animæ.Exanime corpus.Vita defunctum corpus. Lumine caſſum. Membra frigida, lurida.Artus inanes.Paſcens cœlivagas volucres.Laniatum dentibus omnigenûm ferarum. Animæ ſallilum. Plaut. Animæ ergaſtulum. Inſenſa membra. Cadaver naribus abominandum,putris eſca vermium. Pars hominis altera deſtinata vermibus.

CADERE. *Vide Decidere.*

S. CÆCILIA.

Corpus erat tenerum, ſed mens adamantina; membra mollia, ſed conſtans & inexpugnabile pectus.

Clara

a atavis, opibusque potens, pulcerrima virgo

C Æ C V S.

ıcundo lumine cassus. Luminis expers. Lumine ca-
.Nil lumine cernens. Vsura lucis egens. Luminibus
; viduatus. Habens oculos luminis inanes. Cujus
i lucis egent. * Orbus luminibus. Patiar fossis lu-
abire genis, *id est*, patiar me excæcari. Inanes lu-
s orbiculi. Orbus erat visu. Viduatus principe sen-
: colorum judice. Monstrum cui lumen ademptum.
s extraxit sedibus orbes. exoculatus.

C Æ D E R E.

erberibus terga notare. Fatigare humeros pulsata-
tergora fuste. Verbera insonare. Quatere fuste ter-
erbera dira sonant. Instare verbere torto. Ora fœ-
unguibus, & pectora pugnis. Terga secta sunt fla-
s, & variegata, ut tapetia belluata, & peristromata
panica. Nunc dextra ingeminat ictus, nunc sinistra.
sis ictibus Heros creber utraque manu pulsat ver-
ue Dareta. Tundere mollissima pectora palmis. Cru-
lacerare verbere terga. Intorto verbere terga seca-
uris onerare pectora plagis. Nusquam in toto cor-
corpus erat undique plagis dissecto. *V. Pugnare.*

C OE L V M.

tra. Olympus. Æther. Axis æthereus. Regia cœli.
cœli. Regia magna Dei. Siderea mundi arx. Domus
ræ. Tecta Dei. Tecta Tonantis. Ingentia mœnia
. Magni palatia cœli. Regna cœli, vel cœlituum.
estis aula. Cœleste solum. Sedes, ædes superæ, side-
Regio cœli. Fores cœli. Cœlestes oræ, vel plagæ.
erius vertex. Et quod tegit omnia cœlum. Cœli
vexa domus. Ætherii cœli domus inclyta. Fastigia
geri cœli. Culmina Cœli. Pulchra theatra poli. Cli-
ı cœli. Sinuosa volumina cœli. Templa poli sideri-
picti. Superorum limina. Locus ubi gaudia perpe-
lore vigent. Regna beata poli. Æternæ regna salu-
Divorum mansio. Elysius hortus, campus amœnus.
ıs ubi piis erunt gaudia, qualia non percepta cui-
n, oculo, nec aure. Vbi requies & æterna voluptas.
gaudia, risus, amor. Promissa arva piorum. ἀστερόεις δόμος
rea domus.

C OE L O S A S C E N D E R E.

onscendere, scandere ad ætherias sedes. Flammige-
rum

rum conſcendere Olympum. Aſcendere ſuper ardua ſidera cœli. Poli arcem per inane petere. Adire ſuperna regna poli. Ire in regna beata. *V. Vita æterna.*

COELI CVRSVM INQVIRERE.

Scrutari lucida tecta poli. Perluſtrare animo aſtra. Aetherias tentare domos, & percurrere mente polum. Admovere oculis longe diſtantia ſidera. Supponere ingenio ſuo æthera.

COELVM SERENVM.

Aura ſerena. Placidi indulgentia cœli. Iucundi facilis clementia cœli. Temperies puri placidiſſima cœli. Dies innubis.

CÆSAR.

Induperator, ſuperbus, ſtipatus milite multo. Tenens ſummas imperii habenas. Tenens, habens populos multos ſub ditione ſua. Auſonius Rex. * Romani columen imperii. Cæſareas aquilas ſequi. Heſperii valida arma ducis, quem Turca dirus Romani memor nominis non poteſt non metuiſſe. Cæſaris arma ſuperbi. Virtutis horror Scythicæ, qui Threïcias ſariſſas arcet orbe Chriſtiano.

CAIN.

Fraterni funeris auctor. Acer ad arma cruenta puer. Notus feritate Cainus.

CALCEVS.

Vincla pedum. Pellis. Aluta. Cingit aluta pedem. Nympha nuda veſtigia. Nuda pedem. Non ſoleas fecit ſutor. Taurea nudatis circumdat tegmina plantis.

CALIDVS VALDE.

Dum calet, & medio ſol eſt altiſſimus orbe. Tantos non ſuſtinet æſtus. Infenſos avertere æſtus. Æſtus gravis. * Radiis ſolaribus uſtus. Hyperione toſtus. Phœbea lampade aduſtus. Flamma incenſus titania. Calorificæ torrida ſigna canis me gravant. Ætnei vapores.

CALIX.

* Carcheſia Bacchi. Patera gemmis auroque gravis. Crateres auro ſolidi. ſpumantia cymbia lacte. Capaciores affer huc puer ſcyphos. Pocula fagina, cælatum divini opus Alcimedontis. Nati in uſum lætitiæ ſcyphi. *V. Poculum.*

CALOR.

Rabidi potentia ſolis. Cum ager exuſtus morientibus

æſtuat herbis. Sole ſub ardenti. Cum terræ ardore dehiſcunt. *V. Æſtas.*

CALVMNIARI.

Dicere,facere convicia alicui.Mordere dictis,dente. Fundere convicia. Dicere crimina, verba proterva. Ingerere maledicta alicui.Inceſſere,vexare dictis. Lædere linguæ petulantia.Iactare crimina,convicia.Proſcindere carmine aliquem. Dira precari. Canere dira capiti.Iacere crimina ficta.Dicere verba aſpera,impia. Solvere in Deos ora.

CANCER.

Octipes.Concava littorei brachia cancri.Cancer curvans brachia concava. Octipedis cancri terga ſiniſtra time.Concava littorei fervebant brachia cancri.

CANERE.

Dulces cantare modos. Concentibus aëra, æthera mulcere. Edere ore modos. Carmen ſonare, reſonare. Modulari voces avena.Dicere carmina. Reddere verba carmine. Dare cantus. Preſſo gutture voces ingeminare. Obloquitur numeris ſeptem diſcrimina vocum. Canoros dare per colla modos. Inflare calamos. Cithara perſonare. Numeros intendere nervis. * Ferit aurea ſidera cantus. Gutture blandiſono fundere dulce melos. Sirena canendo vincere. Non doctius Orpheus, aut canat Amphion. Cantu rapere animos. Me mihi ſuſtulerant carmina blanda lyræ. Argutè ferire citharæ fides. Condimentum inferre ſeptem artium liberalium. λιγυρῶς κλάζειν ξουθὸν μέλος, Minurizare.

CANIS.

Turba canum. Aſpera turba canum. Turba Dianias. Tutela Dianæ.Comites ſedula turba canes.Vigiles provida turba canes.Turba canum circumſona. Canes quibus eſt audacia præceps.Ora proterva canum. Ora canum hoſtilia. Venandi ſagax virtus, vireſque ſequendi. Naribus acres. Velocis Spartæ catuli grandeſque moloſſi. Fulvus Lacon amica vis paſtoribus. Latratores Moloſſi.Reſonant canum latratibus auræ,& aures. Odora canum vis. Ichnobates, Melampus, Pamphagus, Dorceus,&c.*canum nomina 3 Metamorphoſeôn.*

CANITIES.

* Cani, cani capilli, nives capitis.Tempora triſtibus obſita canis. Turpes in vertice cani. Velant cava tempora

pora cani. Cani capilli haud afferunt prudentiam. Flores ſenectæ. Plurima mento canities inculta jacet. Canities veneranda.

CANNA, ARVNDO.

Quam ſtridentes agitant crebris flatibus Euri. Mota, quaſſa, concuſſa, agitata, vibrata ventorum flabris. Quæ ventis agitata tremit. Prætexens virides ripas. Calamus agreſtis, tenuis, paluſtris creſcens paludibus. Quam alta palus habet.

CANTVS.

Carmina vocum. Dulce melos. Carmen vocale. Mulcendas aptus ad aures. Concentus vocis. Moduli dulces, blandiduli, dulciſoni, tremuli, harmonici, flexanimi, melliflui. Canor dulcis.

CAPELLA.

Hædorum mater. Inter greges conſpicienda. Capellæ hirtæ. Barbigera. Cornigera.

CAPER.

Virque paterque gregis. Vir gregis ipſe caper. Capri terga bicornis. Caper trux.* πόσις αἰγῶν, maritus caprarũ.

CAPILLVS.

* Cæſaries. Coma. Crinis. Capillitium. Pili. Flavo crine decorus. Odorati capilli in humerum utrumque fluentes. Molles flagellant colla comæ. Myrrha cæſaries madens. Collo ſparſi ſine lege capilli. Non arabo noſter rore capillus olet. Lenit albeſcens animos capillus. Capilli in cirrhos aptè torti. Pulcrior auro cæſariès. ἄνθεα κόμης, Flores capitis.) Crines flavicomi, auricomi, decentes, graciles & lanuginis inſtar. Dociles, & centum flexibus apti. Coma nitida, prolixa, culta, pendula, flagrans, ſpirans odorem.

CAPILLI DEMISSI.

Perfuſa humeros capillis. Cæſariem effuſæ nitidam per candida colla. Spectat inornatos collo pendere capillos. Dare comam, diffundere ventis. Ire crinibus paſſis. Mœſtas ſoluta comas. Crines fluentes.

CAPILLOS PECTERE.

Comere, exornare caput. Diſponere, colere, formare capillos. Componere comas. Comere crines. Deducere crines pectine. Colligere crines incertos. Ponere comas arte. Ponere crines in ordine, in ſtatione. Reſtituere turbatas comas.

CAPRICORNVS.

Capricornus aquosus, imbrifer, tropicus,cauda cornuque minax. Sidus capricorni. Corniger hircus. Cornua capri.Salsi gurgitis hircus. Æquoris hircus.Corniger alti æquoris.

CAPTIVVS.

Corpora capta. Vincula gerens cervice. Sub juga missus.Captus ab hoste.Vincla pati.Gemere plagas superbi victoris. * Indutus laqueo.In plagas lapsus. Cui livent colla catenis. In casses præcipitatus. Tentus laqueis,vel compedibus,vel boiis. Carcere pressus. Vinctus colla catenis. Arctissima custodia claudi, in qua non juvat multo stipari milite circum, & custodes habere corporis.

CAPVT.

* Vertex, apex, calvæ summa. Arx hominis, luminibus decora,instructa sensibus.Secuit simul utràque tempora ferro.) Capitis discrimina puri. Cæsarie densum. Caput intonsum,canum.

CAPVT AMPVTARE.

Auferre caput ense. Iugulum mucrone resolvere. Avellere caput humeris. Obtruncare,detruncare caput. Avellere, revellere caput. Abrumpere, resecare cervicem. Incidere gulam. Caput cervicibus abscindere. Colla secare gladio. Caputà cervice revellere. Pœnas cum sanguine poscere. Ferire cervicem ancipiti ferro.

CARCER.

Sollicitus, mœstus, squalidus, tenebrosus,abstrusus, horrendus.Tristi squalore,fœtore repletus.Altæ fauces rigidi carceris.

CARCERE MVLTARE, & RI.

Vinclis & carcere frenare, cohibere. Clausus tenebris & carcere cæco.Solidis includere tectis. In vincla conjicere.Addere captivis vincula. Innectere,impedire vinculis. Domare, coërcere vinculis. Vincire, religare, compescere catenis.Onerare colla catenis.Vincula dura pati, subire, ferre. Vincire compedibus. Subjicere colla catenis. Tenere, adstringere, circumdare catenis colla. *V. Captivus.*

CARDINALIS.

* Purpurei decus illustre Senatus. Ordinis cardinei lumen. Romani Proceres petasato vertice, rubeaque

toga conſpicui. Atlantes Eccleſiæ.

CARERE.

* Egere, inopem eſſe. Cui aliquid deſit. Qui re aliqua viduatur, privatur, orbatur. Hoſte carens regio, bellique immunis. Agri paſtoribus orbi. Æris egens nullo eſt in pretio. Alterius qui ſpectat opem, quem turpis egeſtas ſprevit. Lite caret, quiſquis uxorem non habet.

CARMEN.

Verba clauſa modis. Verba condita numeris. Verba coacta in pedes. Modi impares. Numeri diſpares. Numerus gravis. Mæonius; pro Heroico. Modi teneri, vel impares. Elegi leves, undeni pedes: pro Elegiaco. Sophocleus cothurnus; pro Tragico. Lyra; pro Lyrico. Lyra culta, Aonia, Pecten; pro eodem. Carmen arundineum; pro fiſtula. Carmen Euboicum; pro vaticinio. Verba metricis modis juncta, ligata. Heroo pede ſtructum, gracili, vel tenui vena vinctum. Ab ipſis dictatum Muſis. Ex Helicone natum. Pectora mœſta levans ſuavibus numeris. Securæ mentis opus. Metrica verba. Carmina arata diſparibus modis. Carmina vacuæ mentis opus. * Metrum, epos, oratio metrica, ligata, vincta, mentis opus motæ, quam vis enthuſiaſmi concitat. Sanus furor. Carmen pauci faciunt, pauciores intelligunt. Pind. Μεμιγμένον μέλι λευκῷ σὺν γάλακτ᾽, Mixtum mel cum lacte candido.

CARNIFEX.

* Tortor cruentus. Qui torquet membra reorum, & verum prodere cogit. Lictor horrendus, in pœnas ingenioſus. Ferro tremendus adminiſter judicis. Qui membra fidiculis torquet. Vel ſolo horrendus nomine carnifex, fas atque rectum rebus humanis intereſſe ſuppliciis cogit.) Truculentus, horrendus, crucians, diſcrucians corpora. Quem metuit ſceleratorum mala turba nepotum. Plectens ſæva facta ſceleſta manu. Cujus ad aſpectum facies funeſta latronis pallet. Dans multos gladio nigras Acherontis ad umbras.

CASA.

* Tugurium. Vilis caſula. Congeſtum ceſpite culmen. Aggeſtum ſtramine tectum, humile, obſcurumque aſpectu, luto paleaque maceriâ ſtructâ. Parietes lento vimine texti. Magalia, vel mapalia ſordida, ruſticana.

E ramis frondea facta casa. Stramine tecta casa, fores humiles,tectumque pusillum.Domus sterili junco cannaque intexta palustri.Lares agrestes.De cannis straminibusque domus,quam fastus & ambitio subire non solent,regum tutior basilicis.

CARTHAGO.

Vrbs antiqua fuit, Tyrii tenuere coloni, Carthago. Agenoris urbs.Tyrias olim quæ verteret arces.Ad urbem Sidoniam puer ire parat.

CASEVS.

Lactis massa coacti. Pressi copia lactis. Meta ultima cœnæ.Lac mihi semper adest niveum, pars inde bibenda Servatur,partem liquefacta coagula durant.

CASSES. *V. Retia.*

CASTOR & POLLVX.

Fratres gemelli.Leda nati.Fratres Helenæ.Amiclæi. Tyndaridæ fratres hic eques,ille pugil.Fœcundæ sidera Ledæ.Gemini cœlestia sidera fratres. Ledæi fratres. Ledæi concordia sidera fratres.

CASTRA.

Hostilia,horrida,hostica,Martia, sæva. In tuto locata loco.Multo referta milite. Tentoria erecta,posita. Fixæ mediis campis. * Longa cohortes explicuit legio. Miles se campo arduus infert. Campo micat agmen aperto. Castra latè loca milite complent. Castra premunt muros.

CASTRA LOCARE.

Ponere castra loco. Metiri, figere castra. Considere castris.Extruere castra.Credere castra campo.

CASTRA SEQVI.

Arma,vel castra sequi. Acies, agmina sequi. Horrentia Martis arma sequi. Militiam tolerare sub aliquo Magistro.

CASTVS.

Laude pudicitiæ celebris. Castum servare cubile. Se purum conservare. Animo & corpore castus. Non tactus blando Cupidine.Quem vana libido Non agit.Turpia lascivi fugiens consortia cœtus. Non succumbens libidini.Nulla Veneris præmia nosse.Rudis ad Veneris furtum. Me natura pudicum fecerat., & casto pectore durus eram. * Apes nec concubitu indulgent, nec corpora segnes In Venerem solvunt. Thalami expertem

 vitam

vitam degere. Servans illibatam pudicitiam. Nec oculo quidem de corporibus ſpecioſis quidquam delibans. Cœleſti aſſimilis genio, quem nulla libido titillat. Altera Penelope, atque Hippolytus alter.

CASTA PVELLA.

Virgineo nunquam corpore paſſa virum. Caſta animo & corpore caſta ſuo. Rudis conjugii. Venerem jocoſque calcans. Sine vulnere famæ vivens. Ruſtica ſim ſane dum non oblita pudoris, Dumque tenor vitæ ſit ſine labe meæ.

CATENAS INIICERE.

Circumdare vincula plantis. Vincire æneis, ferreis nodis. Vincire, ligare ferreis vinculis. Teneri, coerceri, domari, vinciri, onerari catenis. Capi catenis.

S. CATHARINA.

Eximium Catharina decus. Regia progenies. Coſto ſata rege. Nata unica Coſti. Rhetoras orantes pro relligione deorum Quæ vicit. Floruit ingenio, forma, facundia, in annis Pubertatis adhuc, majorq; evaſit in horas.

CAVSA, MATERIA, & FINIS.

* Rerum origo, rerum ſemina prima. Prima mali labes. Cujus ergo fit aliquid, *id eſt*, finis. Quæ cauſa ſubegit hoc patrare nefas. Cauſa caputque mali. Quod movet ut facias.) Sufficiens, honeſta, probanda, certa, vera, pia, indubitata, latens, non apparens, non ſatis liquido cognita. Ex difficili cognita. Triſtis, miſerrima, dolenda. Silenda, pudenda, invidioſa. Cauſas innectere. Cauſas nequidquam nectit inanes.

CAVSIDICVS, & CAVSAS AGERE.

* Cauſam clientis agere. Agere patronum. Raucos cauſſidicos exercet. Patronus cauſſidicuſque rei. Qui linguam cauſis acuunt, qui civica jura reſpondere parant. Rixoſi natus ad arma fori. Actitare cauſas. Qui regit ore forum. Rabula, *pro* inepto, & rixoſo cauſidico, qui vendit, vel locat improbus iras. Cauſas agit Cicerone diſertius ipſo. Cauſidicus optimus componere leges.

CELEBRARE.

Celebrare dictis. Celebrare per orbem. Cantare nomen alicujus in orbe. Virtutem extendere factis. Celebrare multo ſermone. Ire per laudes alicujus. Egregiam laudem referre. Ad cœlos evehere. Aliquem inſigni laude ferre. Tollere in aſtra. Inſurgere in laudem alicujus.

Indulgere laudibus alicujus.Dare munera laudum. Dicere præconia laudum. Carminibus vives tempus in omne meis. Carminibus ſemper celebrabere noſtris.

CELEBRIS.

Magnum & memorabile nomen.Hinc uſque ad ſidera notus. Fama ſuper æthera notus.Clarum nomen gerens merito honore.Tituli magnus honore fui. Clarum nomen adeptus.Perpetuo honore vigens.Inſigni clarum nomen honore ferens. Heſperiis notus & Eois. Cujus nomen,honoſque decuſque manebunt. Nobilis,& fama multis memoratus in oris. Quo non præclarior alter. Cujus fama, facta mori neſcia. Cujus fama celeberrima totum pervolat orbem. Quem fama facti effert. Celebri cantatus fama per orbem. Vide *Vir excellens.*

CELERARE. V. *Accelerare.*

CENTVM.

Decem decies. Sæculum.Annorum centuria. Bis luſtra decem * Vigeſima Olympias.

CERBERVS.

Canis trifaux,triceps,trilinguis, triformis. Canis vipereus. Canis tergeminus, Meduſæus. Cerberus ore ſtridet. Canis anguinea redimitus terga caterva. Cui tres ſunt linguæ,tergeminumque caput. Qui tribus infernum cuſtodit faucibus antrum. Ianitor orci.Infernæ janitor,portitor aulæ.

CERES.

Frugum mater,genitrix.Diva potens frugum. Cincta tempora ſpicis.Præbens plena ſpicea ſerta manu. Quæ prima inſtituit mortales vertere terram ferro.Spicis tenues redimita capillos. Quæ prima coëgit colla jugis ſupponere tauros. Quæ prima ſolum unco movit aratro.Fertilibus quæ veſtit frugibus arva.

CEREVISIA. V. *Zythus.*

CERVVS.

Velox,vivax. Pavidus formidine.Corniger.Celſus in cornua.Cervi currum ſubiere jugales. Cervus erat forma præſtanti,& cornibus ingens.

CESSARE.

Intermittere. Abſiſtere. Claudere rivos.Hoc ſat erit. Quo muſa tendis?Deſine pervicax. Sed tu deſine plura puer. Suos requierunt flumina curſus. Pendent opera inter-

interrupta. Brachia remittere. Equûm fumantia solvere colla. Cœpta quies operum est. Finem imponere labori. Sistere opus. Intermittere laborem. Cessat opus. Desine laboris.

CHAOS.

Massa. Congeries. Rudis indigestaque moles. Confusa sine ordine moles. Globus, & sine imagine moles. Pondus iners. Cæcus acervus. Chaos antiquum, ingens.

CHARITES. *V. Gratiæ.*

CHARON.

Portitor inferorum. Stygiæ navita turpis aquæ. Hominum qui trajicit umbras. Cui plurima mento Canicies inculta jacet.

CHARYBDIS.

Irrequieta. Navibus inimica. Navibus saturata. Panchæa. Zanclæa. Vomens epotas aquas. Metuenda. * Implacata.

CHIRON.

Biformis. Semivir. Semifer. Flavi corpore mistus equi. Phillyrides. Phillyrius heros. Armatus arcu. Æacidæ præceptor. Qui cithara perfecit Achillem. Bis septem stellis cinctus corpora.

CHRISTIANI.

Christicolæ. Christiadæ. Christiadum populus. Christi cultores. Soli jurata Ecclesia Christo. Fortunata piorum agmina, *vide*, Deum timens. * Gens sacra Christo. Fortunata piorum agmina, quæ duce & auspice Christo vincunt Tartareos hostes. Electa cohors, quæ Christi militat armis. Gens, quæ reliquis collata gentibus orbis, constat in antithesi, dum sequitur, quæ fugienda putant cæteri : fugitque quæ reliqui studio magno affectuque sequuntur. Nos genus electum Christi.

CHRISTVS.

* Virginis intactæ natus. Æterno proles æquæva parenti. Verum de numine numen. Omnigenum meta ultima rerum. O flumen amoris! O fons æternæque spei pelagusque salutis. Dei indubitata propago. Omnipotens Verbum, finisque & originis expers. Virgineus partus, magnoque æquæva parenti progenies, obstructi quæ portas reseravit olympi. Æterni patris unica proles. Sospitator humanæ gentis. *V. Deus Filius.*

CHRY-

CHRYSOSTOMVS.

Nomen ab aurato traxit Chryſoſtomus ore. Aurea magnus habet vere Chryſoſtomus ora. Os ſacrum ex auro ſcilicet ille gerit.

CIBVS.

Epulæ, dapes, eſca. Ora juvans. Minimum ſumunt ora coacta cibum. Cibus utilis ægro. Parant epulas potandaque vina miniſtrant.

CICATRIX.

Vetus, maleſana. Veteris veſtigia pugnę. *Signa pugnę.

CICERO.

Romani maximus auctor Tullius eloquii. Eloquii pater. Diſertiſſimus Romuli Nepotum. Roma patrem patriæ Ciceronem libera dixit. Vnica ſollicitis quondam tutela ſaluſque. Ille ſenatus Vindex, ille fori legum rituſque, togæque patronus.

CIRCVMCIDERE. *V. Præputium.*

CIRCVMDARE.

Cœtu cingere locum aliquem. Obſcuro aëre ſeptus. Cinctus amictu. Terram amplectitur orbis. Circuit omnem Italiam. Concludere ſulco. Limbus obibat Aureus. *Claudere circum. Indagine cingere ſaltus. Vndique circumfundi. Circumdant æquora terram. Vndique colles incluſere cavi. Vndique denſa urbem cingere corona. Silva coronat aquas cingens latus omne. Oceanus totum amplectitur orbem. Inane cingit orbem.

CITO.

* Haud mora, continuo, mox, confeſtim, illico. Repente, extemplo, protinus. Nec tempora diſtulit ira. Vox ſubito audita eſt. Fulmine temporius. Haud ſegniter ille moratus.

CIVIS.

Conſors urbis. Conſors patriæ. Pars populi.

CLAMARE.

Intempeſtivos edere ore ſonos. Onerare clamoribus aëra, æthera. Incendere cœlum clamoribus. Voces tollere ad aſtra. Clamorem ad ſidera tollere. Implere auras clamore. Ingenti ſe clamore ferebat. Dare, tollere clamorem. It clamor cœlo. Sublatus ad æthera clamor. Fertur ad aſtra ſonus. Clamor ſaxa ferit. Ferit ardua ſidera clamor. Implere clamore vias. Exoritur vario certamine clamor. Magno clamore fremebant. Clamore

more incumbere magno. Resonat clamoribus æther.

CLAVDERE.

* Compagibus arctis tenere. Claudere septis. Ædibus includere. Horrentibus umbris occulere. Corpora furtim includunt cæco lateri. Aditum fracti præstruxerat obice montis. Obdere fores. Obice firmo claudere portas. Soli desiderio relicta res est, impervia, inaccessa.

COCLES.

Lumine captus altero. Luscus. Defioculus. Monophthalmus.

COENA.

Multis cibis, lautis epulis opulenta. Magnæ convivia cœnæ. Dubiæ convivia cœnæ. *V. Convivium.*

COENA DOMINICA.

Bis sex cum sociis epulatus nocte suprema, Insolitasque dapes, insuetaque pocula mensis intulit. Hoc est corpus, ait, meus hic de vulnere sanguis Fundendus. Vita piis erit, atque eadem mors sontibus esca. Supremæ inter solemnia cœnæ. Ante aram lustrati animis libamina sacra Accipimus.

COETVS.

Turba frequens, numerosa, tumultuosa, multa crepans. Turba virûm densissima. Corona.

COGITARE.

Animo versare. In pectore versare. Secum corde volutare. Animo secum peragere. Multa suo cum corde putare. Multa movere animo. Exigere, agitare animo. Repetere, Reputare, Revolvere secum. Exigere, requirere, trutinare secum. Animum nunc huc celerem, nunc dividit illuc. In partesque rapit varias, perque omnia versat. Animum nunc huc, nunc illuc volvere. Animo nunc huc, nunc fluctuat illuc. Aliquid secum referre. Volvere sub pectore. Diversæ vocant animum in contraria curæ. * Per noctem plurima volvere animo. Tacitus secum ipse volutat. Animus mihi fulminis instar præceps agitur, perque omnia versatur; mox petit Eoum, mox qua Sol vergit in undas. Ωκυτέρην ελίζειν φρένα, Velocem circumagere mentem.

COGNOSCERE. *V. Intelligere.*

Colligere flores. V. Legere.

COLLVM.

Spumantia solvere colla. Colla reflectere. Dejicere sibila

ſibila colla. Cæſariem effuſæ per candida colla. Qua cervix humeros continuata regit. Superare capite, & altis cervicibus. Fulva cervice Leæna. Spatium colli.

COLONIA.

Agrippina vagi Regina Colonia Rheni. Nobilis & priſcis tota referta Deis. Conveniens urbi nomen, Agrippina dedit. Quæ tres oſtentat clypeo coronas.

COLVMBA.

Dilecta Veneri. Expers fellis. Chaonia volucris. Ales Chaonis. Oſcula dans cupido mari. Accipitrem metuens trepidantibus alis. Cithereïa ales. Idalia volucris. Hanc ſedem primo cithereïa condidit ales.

COMEDERE. *V. Edere.*

COMETES.

Stella comans. Flammiferum trahens ſpatioſo limite crinem. Horrens crine ſanguineo. Stella micans, fulgens, radians igne diro. Conſcius ingentis mali. Arguens è cœlo funera, bella, necem, plurima mala, triſtes clades. Nuntians ſummi numinis iram.

COMITARI.

Lateri alicujus adhærere. Cingere. Magna ſtipare caterva. Sectari. Comitari greſſu. Comes ire. Comitem ſe addere. Sit comes, & longe ſervet veſtigia conjunx. Pone ſubire. Sequi aliquem non paſſibus æquis. Obſervata alicujus veſtigia ſequi.

COMPARARE.

Aſſimilare grandia parvis. Parvis componere magna. Grandibus uti exemplis in parvis. Noctis avem conferre cum Iovis armigero. Componere canibus catulos. & matribus hædos. * Quis hunc Deo compararier auſit? Æquare jacentia ſummis. Superis hominum conferre labores ſi licet, Aptari magnis inferiora queant.

COMPARANDI FORMVLÆ.

* Qualis apes, vel apis. Quale manus addunt ebori decus. Lupi ceu raptores. Veluti qui ſentibus anguem preſſit. Haud ſecus Androgeos. Rupto ceu quondam turbine venti confligunt. Ac veluti ingentem formicæ farris acervum cum populant *&c.* Haud ſecus *&c.* Vtque leves ſtipulæ *&c.* Non aliter quam qui *&c.* Haud ſecus ac moles. Vt cum latebroſo in pumice paſtor. Non ſecus atque olim tonitru. *In his* Olim, *&* Quondam *ornatus cauſa adjiciuntur.*

COMPONERE CARMEN,
& Carmine laudare.

* Erigere,corrigere carmen. Premere,ſtylum vertere,jugulare,reponere, farcire, expungere. Iuvare carmen,explere carmen hians,ſupinum,languidum,fluens. Numen ſupremum canere.Deum carmine dicere.Deum magno ore ſonare. Verſu Deum proſequi. Deum dicere. Syracoſio ludere verſu,*id eſt*,carmine bucolico.Majores majora ſonent, nos parva canemus. Operoſa parvus carmina fingo. Chartis tradere victuris legenda virûm clarorum acta.Te alii concinant majore plectro. Aliquem gracili laudare camœna.Pindaricis contendere plectris,*id eſt*,carmen grandiſonum facere. Vix mea tuas decurrunt carmina laudes. *V. Laudare. V. Canere.*

COMPREHENDERE.

* Complecti animo,mente.Mente aſſequi.Complector omnia verbis.Concipere.Percipere.

CONARI.

Captivus patrios tentat adire focos. Tentat prævertere amore.Affectare aliquid. Viribus eniti.Omnia conando docilis ſollertia vincit. Magno molimine tentat. Stupuêre patres conamina tanta. * Inſtare atque omnes impendere curas. Obnitendo haud cedere. Acrius incumbere.Majore nixu aggredi.Toto corpore niti. Contentoque animo ſimul,ac corpore niti. Huc omnes vertite vires.Incontenta mens nihil præclarum efficit, *id eſt*,non contenta inſtar nervi.

CONCIONARI.

Commemorare juſſa verenda ſummi Dei. Docere oracula ſancta legis. Cœleſtia juſſa docere. Fidei pia verba ſonare. Monſtrare iter ad ſidera cœli. Proponere myſteria ſacri verbi. Illuſtrare dogmata Chriſti. Sacra ſalutiferi Chriſti dogmata ſpargere per orbem,munere facundæ linguæ.) Quantus ab ore lepos, quam dulcis plena Suadæ copia flexanimæ,qualis ab ore ſonus,dum nunc horrendo fulmine verbi reddit attonitos,nunc dejectos blandis erigit alloquiis.Hiberno rapitur torrentius imbre.Quod flumen divitis ingenii.Ora divinis calefacta flammis accendunt turbam.

CONCIONATOR.

Tractans myſteria ſacra.Faciens negotia rerum divinarum. Præco verbi Dei. *V. Parochus.*

CONCITARE AD LAVDEM.

Laudum ſpe pellicere aliquem. Stimulare, incitare ad laudem. Acuere ſtimulis aliquem. Agere aliquem in altum. Concitare, impellere ſtimulis. Accendere, incendere, inflammare.

CONCORDIA.

Placidi numen opuſque Dei. Lauro nexa comas. Connectens, ligans pectora, corda. Socians, conſocians, jungens, uniens, concilians mentes. Tenens & regens cœli, & ſoli machinam. *V. Pax.*

CONCVLCARE.

* Pede premere, terere, ſubigere. Pede ferire ſola. Vngula quem proculcat equi. Sparſas pedibus proterit eſcas. Sub pede colla ſuperbus victor premit. Cæſos calcare duces. Pedibus ſuperbi preſſabat colla tyranni.

CONDEMNARE.

Agere reum criminis. Damnare crimine. Peragere reum. Addicere morti. Facta alicujus decreto ſenatus damnare. Demittere neci infando judicio.

CONFABVLARI.

* Fallere blandis ſermonibus horas. Dare jucundis tempora pauca jocis. Animum remittere dulcibus lepidiſque colloquiis. Ad ſe per multa vagando joca redire, quum nimis intentus animus, ac diſtractus curis fuit. Se ſibi reddere blandis colloquiis.

CONFIDERE.

Suis fidere regnis. Deſinat claris quiſquam confidere rebus. O formoſe puer nimium ne crede colori. Fidens animi, atque in utrumque paratus. Ingenium vultu ſtatque caditque tuo. Niti Theſea fide. Humanis nulla eſt fiducia rebus. Nulla eſt fiducia capto. Cernis quæ Rutilos habeat fiducia rerum.

CONFLIGERE.

* Concurrere. Audetque viris concurrere virgo. Confertos audere in prælia vidi. Confligunt venti pariter. Frontibus adverſis concurrere. Congrediturque ferox. Pede pes junctus erat. Procurſu rapido conjectis eminus haſtis invadere Martem. Concurrere cominus hoſti. Vi geritur res. Mutuis ſemet vulneribus conficiunt. Alternis ſæviunt plagis.

CONGRATVLARI.

* Bene vel fauſtũ precari. Gratulor auſpiciis felicibus uſo.

uſo. Gratantum reſonabat vocibus æthra. Gaudere cujuſpiam gaudium.

CONGREGARE.

Cogere viros. Cogere pecus. Glomerare manum virorum. * Contrahimuſque viros. Socios in cœtum advocare. Læto complerant littora curſu viſuri Æneadæ. Vndique conveniunt Teucri miſtique Sicani. Complere agmine ripas. Vndique collecti coëunt. Olli convenere, fluuntque ad regia plenis tecta viis. Compellere greges in unum. Magnum miſtæ glomerantur in orbem. Denſum miſceri. Concurſu accedere magno.

CONIICERE. *V. Iaculari.*

CONIVNGERE.

Calamos cera conjungere plures. Coire in unum. Inter ſe coiiſſe viros.

CONIVGIVM.

Torus. Debita jura tori. Tædæ jugales. Tædæ pudicæ. Thalami fœdus. Conjugale fœdus. Sociale fœdus. Fœdera lecti. Sacra jugalia, marita, ſocialia. Iura jugalia, conjugalia, ſocialia. Iura ſacerrima lecti. Hymenæus promiſſus. Lecti ſocialia jura. Socii conſortia lecti. Connubiale jugum. Caſti jura marita tori. Faces maritæ.

CONIVGII FIDEM SERVARE.

Connubia ſervare. Matrimonii fidem non fallere. Servare fœdera lecti.

CONIVGIVM VIOLARE.

Iuncti rumpere vincla tori. Iugale ſolvere fœdus. Lædere fœdera ſocialia. Violare jura mariti. Fidem temerare maritam. Fallere jura tori. Thalamos violare. Cubile temerare. Sacra mariti polluere. Tendere retia lecto. Conjugii gratia ſumpta perit. Conjugii vincula nulla pati. Deſerere fœdera lecti.

CONIVGIVM PROMITTERE.

Promittere torum, connubia. Dare jura tori. Facere conjugii ſpem. Dare ſpem tori. Iungere toro. Thalami fœdera jungere. Connubio jungere. Dignari tæda. Invitare ad tædas. Parare ſocialia jura. Dare nuptui.

CONIVGIVM INIRE.

Connubium, thalamum inire. Coire jure tædæ. Coire toro ſacro. Iugali tæda accipere. Recipere thalamo. Recipere in tori partem.

CONIVGIVM ODISSE.

Connubia fugere. Tædas exoſa jugales. Negligere conjugis uſum. Acceſſus viriles refugere. Refugere contactus viriles. Concubitus fugere.

CONQVERI. *V. Queri.*

CONSANGVINEVS.

Conſanguinitate propinquus. Sanguine conjunctus. Turba conſanguinea. Conſors generis. Genitus de ſanguine. A ſanguine primus, tertius. Gradu ſanguinis propior. Et conſanguineo toties data dextera Turno. * Cognato ſanguine vinctus. A ſtirpe fuit geminis conjunctus Atridis. Sunt affinia vincula nobis. Sanguine cognato juvenis tibi. Proximitas eſt inter nos.

CONSENTIRE.

* Congruere, eſſe unanimem. Idem omnes ſimul ardor habet. Mens omnibus una ſequendi. Vno omnes ſimul ore fremebant. Aſſenſere omnes. Non adverſari. Annuere. Dicta alicujus voce probare. Deus ore ſereno annuerat. Conſonat aſſenſu populi regia.

CONSERVARE.

Luce ſedet cuſtos, aut ſummi culmine tecti, Turribus aut altis. Dii patrii ſervate domum, ſervate nepotem. Portum ſtatione tenere. Me penes hujus rei tutela manet. Aditum cuſtode coronat. Patriæ curam gerere. Latè fines cuſtode tueri. Sunt quibus ad portas cecidit cuſtodia ſorte. Tutos ſervare aggere muros. Servare cives ſtatione relicta. Fiduſque ad limina cuſtos. Veſtibulum inſomnis ſervat nocteſque dieſque.

CONSIDERARE.

Supponere ingenio quod ante oculos eſt. Perpendere, ponderare, trutinare. Animo volvere, verſare, agitare, revolvere. Animo tractare, examinare. *V. Cogitare.*

CONSILIVM.

Forte piumque. Sapiens, mite, multæ calliditatis, fidele, ſalubre. Succurrere ſalubri conſilio. Conſilium magnum cogere inter alta mœnia. Conſilium vocet divûm pater, atque hominum rex. *V. Conſulere.*

CONSOLARI.

Dare, præſtare, præbere, ferre ſolatia. Adhibere ſolatia. Dicere ſolantia verba. Reddere ſolatia menti. Verbis conſolantibus levare. Relevare triſtem dulci

ſermone dolorem. Solando lenire dolorem, & dictis avertere curas. Demulcere mentem ægram ſolatiis. Solari jacentem. Curas demere dictis. Lenire dictis animum. Permulcere pectora dictis.

CONSTANTIA.

Conſtans & firmus animus. Conſtantia firma, immota, immobilis, ſtabilis. Moveri neſcia. Cui vultu comes eſt gravitas immota ſereno. Sors tantum conſtans in levitate ſua eſt. * Mens neſcia flecti. Iuſtus, & tenax propoſiti. Qui metus omnes ſubjecit pedibus. Quem non ſententia vertit. Qui perſtat fixuſque manet. Eſt animo fixum immotumque. Qui nullo flectitur. Immotum potis eſt tenere vultum. Terga fortunæ dare neſcit, & ullis frangitur haud minis.

CONSVETVDO.

Longa aſſuetudo. Venit in hos animos aliquid de more vetuſto. Mactant lectas de more bidentes. Has ex more dapes impoſuit. Virginibus Tyriis mos eſt geſtare pharetram. Ritus ut à priſco traditus exſtat avo. * Suetus erat.

CONSVL.

Cujus conſilio Reſp. creſcit. Summum in urbe decus. Quem penes urbanarum ſunt faſtigia rerum. Quem prima tenet communis cura ſalutis. Laudata cives ratione gubernans. Quo non gratior, quo non prudentior alter. Dignum Conſule nomen habens. Vrbis ſortitus habenas. Gerens impoſitum urbis onus. Regens, moderans populoſam legibus urbem.

CONSVLERE.

Succurrere ſalubri conſilio. Opem ferre conſilio. Conſilium dare. Nec reſponſa poteſt conſultus reddere vates. Conſilium ſummis Regni de rebus habebant. Hunc cape conſiliis ſocium. * Conſiliis eſt habitus non futilis autor. Vatum legumque peritos conſulere. Suſpenſi Euryalum ſcitatum oracula Phœbi mittimus. Dei oracula ſupplex conſulit. In dubiis reſponſa petere. Conſulere in medium, & rebus ſuccurrere feſſis.

CONTEMNERE.

Hoc tibi pro vili, ſub pedibuſque jacet. Tu cave noſtra tuo contemnas carmina faſtu. Deſpicis ergo tuum (ſi fas eſt credere) vatem. Nec munera parva reſpueris. Invenies alium, ſi te hic faſtidit Alexis. Munera

non ſperno. Diſcite juſtitiam moniti, & non temnere Divos. Superba pati faſtidia. * Sordent tibi munera noſtra. Sardoniis videor tibi amarior herbis. Horridior ruſco, projecta vilior alga. Subjicere pedibus. Faſtidire. Spernere ac putare parvi. Triſtes alicujus iras atque ſuperba pati faſtidia.

CONTENDERE. *V. Pugnare.*

CONTENTVS PAVCIS.

* Contentus qui ſorte ſua, vel Philippeas opes æquat animis. Aſſuetus parvo, contentus modico. Me focus exiguus, & tecta haud candida juvant, & fons vivus & herba rudis. Auream quiſquis mediocritatem diligit, tutus caret obſoleti ſordibus tecti, caret invidenda ſobrius aula. Vivitur parvo bene. Contentus tenui ſalino.

CONTRARIVS.

Infeſtus alicui. Si mens non læva fuiſſet. Adverſa mente eſſe alicui. Fatis iniquis. Contraria flammis. Ex adverſo pugnare. Conſtat ex antitheſi natura rerum. Sunt diſcordia ſemina rerum. Infera ſic ſuperis, ſic diſcimus humida ſiccis, Alba nigris, æſtum frigore, nocte diem.

CONTVRBARE AQVAS.

* Lacrymis turbavit aquas, obſcuraque moto reddita forma lacu eſt. Mare volvit turbidus Auſter, miſcetque æſtum. Sordet aquis egeſtus ab imo alveus. Craſſus cœno & pulvere torrens.

CONVITIARI.

Fundere convitia in aliquem. Facere convitia alicui. Addere convitia dictis. Addere maledicta culpæ. Dicere mala alicui. Lædere lingua. Iacere crimina ficta. Dira precari. *V. Calumniari.*

CONVICIATOR.

Momus, procax, acer, Zoilus, invidus, turpis. Cane pejor & angue. Blattis tineiſque nocentior. Dente Theonino rodens. Allatrans præconia famæ alterius. Vomens ore rapido venenum. Famæ violator alîus.

CONVITIVM.

Linguæ tela. Convitia culpæ. Opprobrium. Aſpera verba. Verba ſuperba. Voces moleſtæ. Lingua ſuffuſa veneno. Calumnia invida, ſubdola. Semper in innocuos mores violenta. Ardeſcens odio pulcræ virtutis.

Labe notare ſolens dignos laude viros. Qua peſtis non ulla nocentior exſtat. Sæviſſima peſtis. Rodere ſueta bonum nomen. Obtrectatio.

CONVIVIVM.

* Læti convivia curant. Convivia curas reſolvunt. Dapibus menſas onerabat inemptis. Epulis accumbere Divûm. Accingere ſe dapibus. Domus interior regali ſplendida luxu inſtruitur. Strato ſuper diſcumbitur oſtro. Dapibus menſas onerant, & pocula ponunt. Toris gaudent diſcumbere pictis. Fit ſtrepitus tectis, vocemque per ampla volutant atria. Exſtruere toros, & dapibus epulari opimis. Gens epulata toris Lenæum libat honorem. Magnifico inſtructa paratu convivia inire. Ruſtica marito ex agro reduci dapes inemptas apparat. Ruſtici inter ſe læti convivia curant. Hilarare convivia. Convivium Perſico apparatu, *hoc eſt*, ſplendidum. Inſtituere dapes. Viſcera toſta ferunt taurorum, onerantque caniſtris dona laboratæ Cereris, Bacchumque miniſtrant. Menſæ grata ſecundæ dona. τράπεζα εὔπνους, menſa ſuaviter halans.

COOPERTVS.

Tectus, velatus. Velat amictu ora. Vultum velamine celat nube cava amictus. Tegmen habet capiti. Purpureo velare comas adopertus amictu. Purpurea velatus veſte ſedebat. Sidoniam picto chlamydem circumdata limbo.

COPIA. *V. Abundantia.*

COQVERE, & COQVVS.

Torrere ignibus, carbonibus. Suppoſitum cineri panem ſociis parat. Pars in fruſta ſecant, verubuſque trementia figunt. Atque ita ſemineces, partim ferventibus artus Mollit aquis, partim ſubjecto torruit igne. Cui ſua ſordentem pinxerunt arma colorem, Frixuræ, cucumæ, ſpurca patella, lebes.

COR.

Pectus. Præcordia. Inexpugnabile, levibus violabile telis. Fons vitæ. Fons caloris vitalis. Fons vitalis in medio pectore poſitus. Vires animo præſtans. Media regione locatum. * Arx animi.

COR SPIRITV SANCTO ILLVSTRARE.

Afflare pectora ætheria aura. Luſtrare mentes lumine divini flatus. Colluſtrare corda ſacrato lumine

Con-

Contingere pectora cælesti flamma. Accendere pectora cœlesti flamma. Abstergere mentibus nefandas tenebras, & illustrare pectora dio lumine. Implere, movere mentes, seu corda sacro numine.

CORNIX.

Invisa Minervæ. Garrula cornix. Novem sæcula passa. Seculis vix moritura novem.

CORNV.

Arma quæ bos gerit. In cornua celsus. Cornu natum fronti. Cornu aduncum, in sua terga recurvum.

CORONA.

Honor frontis. Iuncea vincla rosæ. Verno de flore corona. Plectilis, nexilis, odora, odorata. Splendens, fulgens auro radiante. Caput exornans, decorans. Tempora cingens Sertum. Corolla. Stemma.

CORONAM TEXERE.

Nectere, connectere tenero pollice sertum. Texere mollia serta facili manu. Fingere, parare coronam. Flores intexere sertis. Iungere varios flores in serta. Floribus è variis contexere sertum.

CORONARE.

Caput cingere, vestire corona. Imponere coronam. Serta dare capiti. Imponere serta comæ. Innectere sertis tempora. Cingere flore caput. Præcingere flore capillos. Redimire, devincire tempora serto. Frondenti tempora lauro implicat. Festa fronde revinctus. Velare tempora myrto. Populea velatur fronde juventus. Molli fluentem crinem fronde premit. Viridi advelat tempora lauro. Mollibus intexere caput sertis.

CORPVS.

Corporis artus. Pondus corporis. Corpus venerabile, ingenuum, patiens laborum. * Mortale lutum. *Vide Cadaver.*

CORRIGERE.

Lima mordacius uti. Pungere errata doctis lituris. Reddere, tradere incudi. Vocare ad judicium limæ. Defuit & scriptis ultima lima meis. Manus ultima cœpto defuit. * Emendare jocos una litura potest. Carmen debet multa dies & litura coërcere, atque decies castigare ad unguem perfecte. Oportet versus male tornatos incudi reddere. Sub judicium singula verba vocare.

CORRIGERE SE.

Vivendi mores perverſos linquere, exuere. Melioris vitæ modum agere. Convertere vitam in melius. Delicti agnoſcere culpam. Tranſactæ vitæ crimina, delicta, peccata dolens.

CRAS.

Vbi craſtina aurora referet lucem ſolitam. Craſtino ſole oriente. Craſtina die veniente. Luce craſtina reddente viciſſim rebus colores. Cum craſtina dies luſtrabit lampade terras. Cum ſol craſtinus orietur. Cras ubi ſol radiis adduxerit horam primam. Vbi craſtinus Phoſphorus rurſus ibit ab Eois aquis. Vbi Titan craſtinus ortus extulerit lucem. Lux cum primum terris ſe craſtina reddet. Cum primum craſtina cœlo lux aderit demiſſa.

CREARE.

* Ex nihilo facere. *Virg.* Canebat uti magnum per inane coacta Semina terrarumque animæque mariſque fuiſſent. Qua ratione tener mundi concreverit orbis. *Ovid.* hominem divino ſemine fecit Ille opifex rerum mundi melioris origo. Inde retinet cognati ſemina cœli. Nil ſemine eget apud Deum. Non tantæ operum moles ſine Numine creari potuere. Ipſe dixit & creata, juſſit ipſe & facta ſunt, terra, cœlum, foſſa ponti, trina rerum machina.

CREDERE.

Habere fidem alicui. Dare rei fidem. Addere fidem dictis. Pollicitam dictis Iupiter adde fidem. Illa fidem dictis addere ſola poteſt. Tarda venit dictis difficiliſque fides. * Si qua fides vatibus eſſe poteſt. Omnia credit dicenti. Sermones eſſe fideles non reor, *id eſt*, non credo. Dictis addere fidem. Credite dicenti, mira, ſed acta loquor. An vatibus omnis eripienda fides? Fides rebus eſt addenda probatis. Fides circa id quod non vides. Experto ſi quicquam credis amico.

CREPVSCVLVM.

Prima nox. Dubiæ crepuſcula lucis. Vltima pars lucis, primaque noctis. Tempus quod tu nec tenebras, nec poſſis dicere lucem: Sed cum luce tamen dubiæ confinia noctis. In hoſpita tecta Tyranni ingredior, traherent cum ſera crepuſcula noctem. Inde domum redeunt ſub prima crepuſcula mœſti.

 CRE-

CREMARE. *V. Vrere.*

CRESCERE.

Sese attollere in auras. Caput inter nubila condere. Quantum vertice ad auras, tantum radice in tartara tendit. Prodit in summum seminis herba solum. Ingens exit ad cœlum ramus. Ad sidera raptim vi propria niti. Assurgere in auras. Emittere ad sidera ramos. Vno nitens tollitur de cespite silva. De semine surgere. Silva pullulat à radice. Stirpibus exire ab imis. Quæ seminibus jactis se sustulit arbos. Exiit ad cœlum ramis felicibus arbos. * Quædam arbores sponte sua veniunt: quædam posito surgunt de semine. Crescit occulto velut arbor ævo fama Marcelli. Herba se tollit in luminis auras. Se lætus ad auras palmes agit.

CRIMINA.

Labes. Culpa. Admissum. Delictum. Vitium. Crimen facti. Criminibus novis aliquem terrere. Domus scelus omne retexit. Et mihi jam multi crudele canebant Artificis scelus. Scelus exitiale his mersit malis. * Infandum crimen nefasque grave.

CROESVS.

Dives Lydus. Opulentia Crœsi. Qui vitam captus ab hoste tulit. Divitis audita est cui non opulentia Crœsi?

CROCODILVS.

Niliacus. Nilicola, horrendus, immanis, horridus, monstrosus, lethifer, exitiosus. Fictas, falsas, mentitas, non veras lacrymas fundens. Ore cruento. Corpore vasto. Parat ore cruento Perdere te, lacrymas dum Crocodilus agit.

CROCVS.

Ruber. Natus propè Cydnum. Rubri fila croci. Fila croci punicei.

CRVCIFIGERE.

Affigere, suffigere membra infami cruci. Sublimi trabe figere corpora. Sublimem tollere in celsam crucem. Distendere erecto ligno affixum, & perdere paulatim lenta morte. * Infami ligno suspendere corpus. Horrenda gravius an quicquam cruce? Decussatæ arbori reos suffigere. Crudele servorum supplicium. In cruce figere. In cruce fixus erat. Cujus in excelsa stat cruce nostra salus. Supplicium quod manus pedesque

desque nequitiæ instrumenta ligat, cœloque videndos educit miseros. Membra pependerunt curvato exanguia ramo.

CRVCIFIGI.

Suspendi in *vel* ab arbore. Ferre pœnam infanda crucis morte. Distendi trabe dira. Morte subire supplicium trabis infandæ. Luere crudele supplicium trunco infando. Super trabe erecta, ac robore iniquo linquere mortales auras. Infando supplicio, & morte duros finire labores. Arboris affigi plantas & brachia trunco.

CRVDELIS.

*Efferus, ferus, truculentus, immanis. Omni barbarie horridior. Nerone crudelior. Cum hoc Nero collatus mitis & clemens esse videtur. Quæ te lea, quæ te lupa, quæ te peperit tigris, immitis, implacate, omni durior ferro? An te æstuantis ponti vis effera, & sævus horror exspuit? Κακῆς ἀνάθρεμμα λεαίνας, Improbæ alumnus leænæ. Σιδηρόφρων, ferreo animo præditus.) Multa cæde cruentus. Cupidus cruoris. Gens sævæ avidissima cædis. Sanguine gaudens. Tua sunt duro præcordia ferro vincta. In tenero stat tibi corde silex. Gaudent perfusi sanguine fratrum. Nec visu facilis, nec dictu affabilis ulli. Fas omne abrumpens. Durum à stirpe genus. Quem nec longa dies, pietas nec mitigat ulla. Auctores saxa fretumque tui. Asperior quovis æquore. Sævior est tristi Busiride, sævior illo, Qui falsum lento torruit igne bovem, Quique bovem Siculo fertur donasse tyranno. Te lapis & montes, innataque rupibus altis Robora, te sævæ progenuere feræ. Natus es è scopulis, nutritus lacte ferino, Et dicam silices pectus habere tuum.

CRVX.

Trabs funesta, infamis, probrosa, cruenta, funerea, lignum, stipes, trabs crucis. Celsa, dira, alta arbor crucis. Transversum lignum. Fatale robur. Salus hominum infanda trabe nexa pependit. Infami nunc liber ab orno desiliat, si numen habet, vincla omnia rumpat. V. *Crucifigere.*

CVDERE FERRVM.

*Ferrum exercere. Ingentem clypeum informare. Excudere æra spirantia. Ardentibus coquere fornacibus

bus æra. Gladios excudere. Ferrum in igne mollire variasque dein inducere Formas. Duris crepitant incudibus æra. Cyclopes properant fulmina lentis massis. Taurinis alii follibus auras accipiunt redduntque: alii tingunt lacu æra stridentia. Inter sese fabri tollunt brachia in numerum vi magna, & versant ferrum tenaci forcipe. Ferrum retusum diffingere, *id est*, reformare. Ferrum adhuc candens à fornace sibilat in unda gelida. Ignipotens faber opera ad fabrilia surgit.

CVLINA.

Fumida, fumigera, nigra. Parans epulas. Calens crebris ignibus. Ipsa dabit lautas uncta culina dapes. Alget adhuc nudo clausa culina foco.

CVLPA.

Gravis, silenda, morte minor, non carens pudore. Nefas morte piandum. Culpam morte piare. Vacare culpa. Esse in culpa. Hoc nomine prætexit culpam. * Conscia mens mota solet exhorrescere fronde. Mens labe coinquinata. Haud culpæ obnoxius ulli. Supplicio culpa reciditur. Triste piare nefas. V. *Crimen.*

CVNICVLVS.

Fœcundus, tener, hirtis pedibus. Omni mense pariens. Gaudens habitare effossis in antris. Antra colens latebrosa.

CVPERE.

Capi cupidine alicujus rei. Fame vel siti opum teneri. Quod si tantus amor menti, si tanta cupido est. Vnde hæc, ô Palinure, tibi tam dira cupido est? Quod si tantus amor casus cognoscere nostros. Turpi cupidine captus. Ferri nimia cupidine. Cupere, atque ambire refugi. Non est mortale quod optas. Creverunt & opes, & opum furiosa cupido. Et cum possideant plurima, plura petunt.

CVPIDO.

Inexplebilis, insatiabilis, furiosa, vesana, avara, lucri studiosa, malesana. Desiderium ingens, vehemens, ardens. Ardor habendi. Sitis ardens. Tantus amor laudum. Opes amor urget habendi.

CVPIDO VENEREA.

Libidinosa, noxia, virtuti inimica. Pertentans pectora. Impatiens moræ. Ardens, cæca, res immoderata Cupido.

CVPIDO DEVS FICTVS.

Volatilis, aliger, volucer, lascivus, ambitiosus, blandus, præpes. Vasto profugus orbe. Puer improbus. Natus patris summi qui tela Typhoëa temnit. Idalius puer. V. *Amor.*

CVPIO.

*Ingenti cupidine flagro. Me dulcis raptat amor. Sum avidus conjungere dextram. Ardeo nosse. Ardet animus. Ardenti mens impete fertur. Exarsere ignes animo. Miro est incensum pectus amore. Me gravis ardor habet. Sitis ardescit habendi. Est mihi mens incensa. Mens agitat hoc facere.

CVRA.

Durum curæ genus. Cura insomnis, molesta, vigil, vigilans, anxia, irrequieta. Sollicitans animum. Coquens animum. Turbans mentem. Stimulans præcordia. Vexans, crucians, saucians pectora. Corda fatigans. Vetans lumina dulcem carpere somnum. Latitans in sollicito pectore. Pulsans mordaci verbere mentem. Abrumpens somnos salubres. Quæ fugit, multo diluiturque mero. Asper curarum morsus. Stimuli curarum.

CVRIS ANGI.

Tabescere curis. Volvere, volutare pectore curas. Curarum stimulis exerceri. Curis mordacibus angi. Macerare pectora curis. Male saucia habere pectora curis. Confici animum curis. Arrodit pectora cura. Cura alta mente reposta manet. Varia curarum mole gravari. Tristes agitat mens anxia curas. Anxia sunt nimis pectora curis. Ingentes curas pectore versans. Curarum ingenti mole gravatus. Pectora habens variis obnoxia curis. Cura turbidus acri. Versare graves mœsto sub pectore curas. Curarum mens fluctuat undis. Premere curam sub pectore. Hæc me cura remordet. Curarum me pondera multa fatigant. Femineæ ardenter curæque, iræque coquebant. Hinc me sollicitum torquent super omnia curæ. Hinc requies animo non datur ulla meo. Cura tenuat, vitiat, conficit corpus. At pater Æneas casu concussus acerbo, Nunc huc ingentes, nunc illuc pectore curas mutabat. In curas animus deducitur omnes.

CVRIS SE EXVERE.

Ponere, deponere, dimittere, abjicere, resolvere, depel-

depellere, fallere curas. Levare, ſeponere curas. Exuere, propellere animo curas. Solvere animum curis. Sepoſitis mentem componere curis. Feſſam curis abducere mentem. Triſtes ſecludere curas. Procul ejicere carnifices curas pectore. Exſolvere animum curis. Triſtes animo deponere curas. Finem imponere curis. Omnis ab hac cura mens relevata mea eſt. Dictis avertere curas. Maneat noſtros ea cura nepotes.

CVRRERE.

Tendere curſu. Rapido contendere curſu. Curſus conficere. Inire curſus. Celeri pede pulſare humum. Curſu ferri, rapi, tolli. Rapidis curſibus petere locum. Trajicere membra gradu celeri. Curſu rapido ire. Rapidis ferri paſſibus. Curſu pedum prævertere auras. Fugit ocyor aura. Volucrem curſu prævertitur Hebrum. Sic fatur virgo, & pernicibus ignea plantis Tranſit equum curſu. * Vix ſola contingit pedibus. Volat vi fervidus axis. Vix ſumma veſtigia ponit arena. Fertur alite curſu. Campos tranſmittere curſu, τρέχει ἰσόδρομος αὔραις, currit par auris.

CVRRERE RETRO.

Curſu tendere retro. Revocare curſus. Curſus circumflectere. Converſo curſu relegere veſtigia. Retro ferri, referri, abire. Se retro dare. Flectere retro iter.

CVRSVS.

Quadrijugus. Opus prætereuntis rotæ. Prætervolans axe levi plauſtrum grave, ſtridens, ſtridulum. Bigæ. Quadrigæ. * Hunc portat niveis currus eburnus equis. Axis, pro curru. Spoliis onerati Cæſaris axes. Admiſſa rota ferri, & atterere metam. Admiſſa, *id eſt*, citata. Aureus axis erat, temo aureus, aurea ſummæ curvatura rotæ, radiorum argenteus ordo. Ducunt Sarmatici barbara plauſtra boves.

CVRVARI.

* Magna vi flexa domare. Curvi formam accipit ulmus aratri. Ramos curvabit olentes. Curvamine manu flectitur. Adductis cornibus utrimque arcum curvare.

CVSTOS.

Quem penes eſt cura ſervandi. Lumina cuſtodis ſuccumbere neſcia ſomno. Vigil fidus. * Fines lato cuſtode tueri. Obſidere fores, & agmine denſo ſervare.

Sum-

Summo culmine tecti excubare. Conſtet ante fores *fi*-diſſima cuſtos. Lecti cuſtodes portarum. Vigil ſervet cuſtodia muros. Vigiles ſuccedunt ſervantque vices. Fidus conſtat ad limina cuſtos. Veſtibulum ſervare noctesque dieſque. Omnis legio excubat, & vices exercet quod cuique tuendum eſt. Portam ſtatione tenere. Fugam cuſtodia claudit. Tutela rerum Deus.

CYBELE.

Cybeleia mater. Idea parens. Cœleſtis mater. Magna parens. Genitrix fecunda Deorum. Turrigeram frontem Cybele redimita coronis. Turrigera caput onerata corona. Berecynthia.

CYCNVS.

Olor innocuus, albus. Avis fluminea. Mæonias celebrantes carmine ripas. Cayſtrius ales. Albus ales. Canorus ales. Flumina cygnus amans. Deflens ſuam necem. Modulans dulcia carmina. Qui jam moriens canit carmina exequialia. Cantator cygnus funeris ipſe ſui. Cantans, reſonans moribundo gutture dulce melos.

D.

DÆMON.

Malignus, ater, fallax, horrendus. Dolos nobis nocte dieque ſtruens. Dei & hominum infeſtiſſimus hoſtis. Circumiens & quærens rapido quem devoret ore. Cui artes mille nocendi. Struens mille pericula variis modis. Hoſtis teterrimus, inſtans infeſtis armis. Humani nominis hoſtis. Sceleris inventor. Stygis incola. Phlegetontius hoſtis. Inferni tyrannus. Tartara nigra colens. Stygiis qui præſidet undis. * Tartareus princeps. Genius cœlo turbatus ad orcum, pernicies noſtri generis. Adverſarius irrequietus. Veterator ſtygius, πλάνος, planus, *id eſt*, decipiens. Πτανὸς ὄφις, alatus ſerpens.

DAMNATVS.

Stygio damnatus averno. Addictus flammæ. Stygiis data præda cavernis, caminis. Traditus æternis pœnis. Præda cremanda rogis Stygiis, Præda voranda, dilaceranda, diſcerpenda focis, rogis ſtygiis. Stygium damnatus ad orcum. Quem manet inferno pœna luenda loco. Qui fiet ſtygiis grata rapina focis. Quem peragit æternæ mortis culpa reum. Æternum triſtes damnatus ad ignes. Qui infelix æterno uritur igne. A regno

Christi spretus & exul agens. * Victima nil miserantis orci.

DAMNVM.

Grande, triste, reparabile, mistum cum pudore turpi. Tristia damna pati. Esse fraudi. Ferre fraudem. Pernicies. Dispendium. * Creare damnum alicui. Officere. Ingenti affligere damno. Tempestas perniciem meditatur agris. Sata læta boumque labores perdunt damnosa bella. Tulit exitium femina Trojæ. V. *Nocere.*

DANIEL PROPHETA.

In foveam Daniel projectus ad ora leonum. Fati conscius arcani Daniel. Hebræum decus Daniel.

DANVBIVS.

Profundus, rapidus, ferox. Terga vasti Danubii. Iter vagans, turbidus, Scythicus, septifidus. Flaventes volvens arenas. Qui petit Euxinas aquas. Ripa semper metuendus utraque. Longo sinuatus orbe. Danubii, Istri aquæ. Flumina Danubii.

DARE.

Munera donare. Accumulare donis. Ornare dotibus amplis. Præmia digna ferre. Dona ferre pelago. Quæ tibi pro tali reddam, persolvam carmine dona? * Donis augere. Munifica se insinuare manu. Ingentibus undique donis stipabant. Ingenti munere donas. Afficere donis immensis. Quamvis nullo munuscula cultu, haud contemne tamen: affectum res data dantis habet. Animum hunc largior omnem, quo non præstantius ullum munus. V. *Munus.*

DARE VENIAM.

Concedere alicui veniam. Remittere, condonare noxam, culpam. Misereri non digna ferentis. Aversam exuere mentem. Prohibere minas, casus. Flecti precibus. Nec veniam læso numine casus habet. * Sine hanc animam, & miserere precantis. Sit mea lenito Cæsare pœna levis. Si me meus abstulit error, da veniam. Nisi peccassem, quid tu concedere posses? Materiam veniæ sors tibi nostra dedit.

DAVID.

Isaides. Iessides, *id est*, Isai, *vel* Iesse filius. Isaides vasta dejecit mole gigantem. Qui verbere fundæ Præcipitem immani prostravit mole cyclopem. Lyræ, fun-

dæque peritus. Obedi nepos, Psaltes sanctissimus. Iessæus vates. A patre qui sanctum ducit Iesse genus. Iessiades cantor, rex, atque Propheta.

DEA ELOQVENTIÆ, SVADA *vel suādela. Dea ficta.*

Pitho flexanima, blandiloqua, mellita. Præstans dulcedine linguæ. Docta movere, demulcere animos. Cui est dulcis copia fandi. Cujus lingua dulcior est Hyblæis rosis. Compta coloratis formis.

DEÆ FICTÆ LIBERALIVM *artium.*

Musæ. Pierides. Chorus Pierius. Camœnæ. Aonides. Aoniæ. Pegasides. Thespiades. Heliconiades. Helicona colentes, Heliconis alumnæ. Castaliæ. Mæoniæ. Sicelides. Palæstinæ. Ascræœ. Castalides. Libethrides. Novem comites. Novem sorores. Quæ fontes tenent Aganippidos. Quæ tenent signa equi Medusæi. Doctique cohors Heliconia Phœbi. Carminis auctores. Novena turba Aonidum sororum suggerens carmina vatibus. Habitans, colens juga celsa montis Parnassi. Cinctę Parnasside lauro. Habitantes in vertice montis Aonii. Laude Deum celebrantes, & pia facta canentes. Ter trinæ sorores. Ter tres alumnæ Phœbi. Sorores diæ juga sacra colentes Parnassi. Mulcentes, moventes, oblectantes animos dulcibus sonis. Flectentes modulamine cantus. Doctæ animos blandisono, dulcisono flectere cantu. *Nomina novem Musarum sunt*, Calliope, Clio, Erato, Thalia, Melpomene, Terpsichore, Euterpe, Polymnia, vel Polyhymnia.

DEÆ TARTARI FICTÆ.

Furiæ. Erinnyes. Eumenides. Diræ, *Quarum numerantur tres*, Alecto, Tisiphone, & Megæra. Pœnarum triplices Deæ. Vipereæ sorores. Anguicomæ. Colubriferæ. Noctigenæ. Crinitæ anguibus. Erebi, Ditisque ministræ. Noctis alumnæ. Torto vittatis angue capillis. Atros plectentes crinibus angues. Quæ sedent obscuras carceris ante fores. Turba impia. Implexa feros pro crinibus angues.

DEÆ VITÆ.

Parcæ, *quarum tres.* Fert Clotho ipsa colum, Lachesis net, at Atropos occat. Lanificæ, immotæ, fatales. Clothoque duæque sorores. Ferrea decreta sororum.

Fila

Fila ſororum. Quæ diſpenſant mortalia fata ſorores. Stamina impreſſo fatalia pollice nentes. Pollice quæ certo penſa ſevera trahunt. Stamina quæ ducunt, quæque futura nent. Rumpentes, abrumpentes ſtamina vitæ. Pendentia fila trahentes. Obſervantes quam ſtatuere diem. Fatorum numina parcæ.

DEBILITARE.

* Enervare vires. Invalidum reddere. Viribus defecta membra. Circæis herbis acrius effeminare.) Tarda ſenectus debilitat vires, animi mutatque vigorem. Debile fit corpus, langueſcunt omnia membra. Et Venus imminuit vires. Infregit ſua fortia facta metus. Frigent effetæ in corpore vires. Cui ſunt fractæ vires. Torpent infractæ ad prælia vires. Effeminare, enervare.

DECALOGVS. *V. Dei lex.*

DECERPERE.

Decerpere ab arbore poma. Carpent tua poma nepotes. Qui legitis flores, & humi naſcentia fraga. Delia ſelectis detrahet arboribus.

DECIDERE.

* Ad terram fluere devexo pondere. Domus lapſa repente ruinam cum ſonitu trahit. Toto præceps ſe corpore ad undas miſit avi ſimilis. Celſæ graviore caſu decidunt turres. Decidere in præceps, ferri in abruptum magno impete. Turris ſubito pondere ſuccubuit. Ad terram pondere vaſto graviter concidere. Ad terram cecidit duplicato poplite. In latus à dextro armo paulatim defluit moribundus. Volvi ex monte præcipiti.) Graviter ad terram pondere vaſto concidit. Pronuſque magiſter volvitur in caput. Collapſa ruunt membra. Pedes veſtis defluxit ad imos. Sæpe etiam ſtellas vento impendente videbis Præcipites cælo labi.

DECIPERE ET DECIPI.

Verba dare alicui. Fallere. Verſare pectore dolos. Aliquem falſis ludere imaginibus. Agere in fraudes. Fallere, prodere dolo. Fraude petere. Fraudem innectere. Capere dolo, vincere dolo. Te ſententia fallit. Ventis & verba & vela dediſti. Dolos meditari, fabricare. Capi dolo. Deceptus fraude. Ficto pectore fari. Dolis inſtructus & arte Pelaſga. Simulata mente loqui. * Odi Sinones. Dædalus ad fraudes. ἀλώπηξ, vulpes: ψευδῶν ἄναξ, rex mendaciorum.

DECOLLARE.

* Revellere caput à cervice, truncare capite. Iacet avulſum humeris caput. Vno dejectum cominus ictu cum galea longe jacuit caput. Decutere enſe caput. Enſe caput meſſuit. Ferro ſecare pendentia colla. Caput auferre truncumque relinquere corpus. Abſtulit enſe caput. Feriendum tendere collum. Gladio reſcindere caput. Trunco cervix abſciſſa receſſit. Baptiſtæ diro ſacrum enſe caput recîdit. Cervice cæſa collum amputat, truncus in pronum ruit. querulum cucurrit incerto murmure caput.

DEDICARE OPVS ALICVI.

* Mœcenati inſcribere carmen. Commendare. Aſſertorem quærere. Fieri munus alicujus. Vindicem ſibi parare contra dentes Theoninos. Fugere in ſinum patroni. Tutorem quærere muſis, pupillis. Sub nomine cujuſpiam famoſo prodire in luminis oras. Herois titulos prima libri regione locare.

DEFATIGARI.

* Viribus exhauriri. Feſſus bellique viæque. Labor inſolitus me laſſavit. Enervia duro membra labore ſubſidunt. Feſſa labat mihi pondere cervix. Plurimus eſt in laſſo corpore languor. Corpora multo confecta labore. Humeri ingenti pondere feſſi deficiunt. Sole ardente viaque ſunt vires affectæ. Æſtu, & pulvere denſo membra labant, ſalſæque fluunt per tempora guttæ, ac ſubeunt animo gelidæ umbræ fonteſque irrigui. Laſſus maris, ac periculorum.

DEFENDERE.

Stare pro aliquo. Pro Troja ſtabat Apollo. Populum antiqua ſub relligione tueri. Si Pergama dextra defendi poſſent, etiam hac defenſa fuiſſent. * Acriter obniti, ac ſe defendere telis. Inſigne mœſtis præſidium reis. Tutela præſens Italiæ dominæque Romæ. Soſpites ope gentem. Denſa militum vallare corona. Pro patria extrema quæque pati & nullos horrere labores. Obniſu totius corporis defendere. V. *Cuſtodire.*

DEFORMIS.

* Therſites verus. Quo non eſt turpior alter. Macie confecta ſuprema ignoti nova forma viri, miſerandaque cultu procedit: dira illuvies promiſſaque barba. Monſtrum horrendum, informe. Notat ingratus lurida

membra color. Teterrima longè corpora, quæ lumina coram aſpicere exhorrent. Aſpectu fœda ridendaque facies. Deformis, & teter ante omnia vultus. Pendentes turpiter malæ, & frons arata rugis, tergaque collo tumido ſurgentia. Cultu & aſpectu horridus. Squallidus immiſſis per ora comis, impexa pendet barba, ſtiriæq; fœdæ à ſimis propendent naribus. Eſt antidotum amoris.

DEGENERARE.

* Deſciſcere ab avita nobilitate. In pejus ruere, ac retro ſublapſum referri. Degeneres animos timor arguit, *id eſt*, oſtendit. Nominis haud memor patrii. Nothum ſpuriumque genus, germen.

DELECTARI ALIQVA RE.

* Voluptate trahi. Arrident ante omnia. Iſta juvant. Non eſt mihi res jucundior ulla. Muſæ noſter amor, grata & ſincera voluptas. Rura mihi riguique placent in vallibus amnes. Hæc mentem retinent demulcentque. Me dulcis per Helicona raptat amor, juvat ire jugis. Hæc eſt mihi ſola voluptas. V. *Amare, Cupere.*

DELIBERARE, & DELIBERA-*tum habere.*

Conſilium ſummis regni de rebus habebant. Fert animus mutatas dicere formas. Eſt animus hoc facere. Conſilia in aliquid referre. Animo ſententia ſurgit. Sic conſtat. Sedet hoc animo. Hæc mihi mens eſt. Mens eadem perſtat mihi. Hoc animo fixum, immotumque ſedet. Neque me ſententia vertit. V. *Conſulere.*

DELPHINVS.

Curvus, pandus, laſcivus. Ludens tranquillo mari. Conſuetus ſurgere in auras. Natans ventoſas per undas. Harmonia gaudens. Muſicam amans. Vadens per æquora cauda, æſtumque ſecans. Ludens inter arantes rates.

DENEGARE.

Detrectare aliquid. Quis talia demens Abnuat? Abneget exciſa vitam producere Troja. Iuſſuſque Deo parere recuſat. Nunquam patiere repulſam. * Mordicus obſiſtere. Nec prece, nec pretio flecti. Tanquam marpeſia cautes, immotuſque perſtat ſcopulus. Animus ei quovis ferro, & adamante durior inflecti recuſat.

DERIDERE. *V. Irridere.*

DESCENDERE.

* Deſcendere in ima. De cœlo labi. Demiſſum labi per

per funem. Labi summa super culmina tecti. Horrifico lapsu de montibus adsunt Harpyiæ. Ferri quo sponte suapte feruntur corpora gravia. Magis atque magis accedere soli centro. Ad manes imos descendere. Summo delapsus Olympo. Supera descendit ab ora. Leves cœli demitti per auras. Celeri ad terram turbine ferri. Fertur velut acta deorsum martialis pila tormenti.

DESERTVM.

* Eremus. Solitudo. Secessus avius. Inter deserta ferarum. Procul ab urbis fastu & astu. Deserta vivere terra. Deserta tellure quiesse dicitur. *Virg.* Solis exegi montibus ævum. Secretis vivere silvis. Qua nulla humano est via trita pede. Deserta & taciturna loca petere. Relictis mœnibus amœnas silvas amare. Rure vacuo potiri, & aperto æthere. Vbi aves querulæ fremunt, ramique ventis lene percussi tremunt. Avia loca, & inhospita tesqua.

DESIDERARE.

Suspirare aliquem. Longo socios sermone requirunt. Nimios optabat honores. Ambire opes, honores. Tum vero ardemus scitari. * Avere vehementer. Ardente cupidine ferri. Magnus amor mentem, magna cupido trahit. Miro est incensum pectus amore. Te abeunte, mî desiderium mei relictum est.

DESPERARE.

* Spem omnem abjicere. Spes nulla superest, vel restat. Incisa spes est, occidi funditus. Ad restim ventum est. Nullam sperare salutem. Haud spes opis ulla dabatur. Penitus diffidere rebus. Non habet fortuna regressum. Salutis spes abiit. Ad laqueum tendere. Spes mea fracta jacet. Anchora jam periit sacra. Evasio nulla relinquitur.

DESTINARE.

* Proprium dicare. Addicere. Devovere, devotus. Non me tibi quis devinctior alter. Me destinat aræ. Æternos tibi laurus destinat honores.

DESTRVERE.

Labefactare opus. Dum mœnia frater destruat. Emoti procumbunt cardine postes. Labat ariete crebro janua. Tyrias olim quæ verteret arces. Has evertit opes, totamque à sedibus urbem eruit. Suis & ipsa Roma viribus ruit. Quam neque finitimi valuerunt perdere Marsi,

re Marſi, Minacis aut Etruſca Porſenæ manus. Trojanam exſcindere gentem. * Perdere, vertere, evertere.

DETRAHERE.

* Lancinare nomen. Virus in aliquem effundere. Proſcindere dictis abſentem. Inurere notam. Invadere famam abſentis ore venenato. Bonum præſtantius omni gaza diripere. Denigrare abſentem, & lædere non ſentientem.

DEVIVS.

* Ignarus loci. Avia curſu ſequi. Nota regione viarum excedere. Erravitné via ? Decipi errore locorum. Errore viæ & tempeſtatibus actus. Quæ me via fallit euntem. Fallitque timor regione viarum. Perplexum iter omne revolvere. Veſtigia retro obſervata locis.

DEVS.

Immortalis, benignus, omnipotens, cunctipotens, cœlipotens, aſtripotens, omniſator. Perſpiciens intima cordis. Æternus fons vitæ, & omnis origo boni. Immenſo robore pollens. E cujus pendet noſtra favore ſalus. Acuto lumine renes,& corda cæca notans, Scrutator cordium. Magni regnator Olympi. Cœli ſceptra tenens Deus. Qui regit ætherii radiantia ſidera cœli. Cuncta ſuo qui numine torquet. Qui temperat orbem. Qui res hominum æternis regit imperiis, & fulmine terret. Torquet qui ſidera mundi Deus unus in ordine trino. Scelerum vindex, dans præmia rectis. Sceptra tenens radiantis Olympi. Qui motus animi, ſenſuſque latentes perſpicit, & taciti pectoris ima videt. Cœli terræque creator. Non enarrabile numen. Magnus conſilio, & magnus præſtantibus actis. Quem tergeminum & unum veneramur. Æterno numine cuncta movens. Quo nihil eſt majus, quo nihil ſublimius uno. Venerabile, exorabile numen. Cujus ab obtutu tellus commota tremeſcit. Rerum ſpes, via, vita,ſalus. Omnia paſcens. Qui cœlum & terras numine complet. Deus maris & terræ, tempeſtatumque potens. Qui totum nutu tremefacit Olympum. Hominum, rerumque repertor. Fine carens, & primordia neſciens. Qui mare & terras, variiſque mundum temperat horis. Numen venerandum, cœleſte, auxiliare, ſanctum, ſacrum, immortale. Vivax ille Deus nullo non tempore ſummus.

DEVS PATER.

Hoc pater ipſe velit ſummi regnator Olympi. O pater, ô hominum, divumque æterna poteſtas. Tum pater omnipotens, rerum cui ſumma poteſtas. Ille opifex rerum, mundi melioris origo. Divûm pater, atque hominum rex. Summus genitor. Qui ſolus habet nomen ſummi patris. Qui mare, qui terras, qui cœlum numine complet. Cuncta movens, mota amplectens, amplexa gubernans. Principium ſine principio. Et ſibi principium, & ſibi terminus ipſe. Cui non heri aut cras, non quod fuit, aut erit olim. Sator atque opifex rerum, & naturæ ipſius origo. O qui perpetua mundum ratione gubernas. Terrarum, cœlique ſator, qui tempus ab ævo Ire jubes, ſtabiliſque manens das cuncta moveri: Principium, rector, dux, ſemita, terminus idem.

DEVS FILIVS.

Æterni patris imago. Natus ſuperi parentis. Superi patris unica imago. Soboles æterni Dei. Stirps vera Dei. Stirps edita virginis alvo. Dei indubitata propago. Progenies vera Dei. Fons, origo, ſalutis, vitæ, juſtitiæ, lucis ægris mortalibus. Æternum, immortale Verbum, Mirabile Verbum, quod cœlo dilapſum induit moribundos artus. Æterni ſapientia patris. Factus homo Deus, & noſtris qui habitavit in oris. Qui noſtra piacula demit. Ante omnia ſæcula natus. Qui victima cæſa fuit pro crimine mundi. Qui tergo impoſuit crimina noſtra ſuo. Qui paſſus eſt ſe perimi funere acerbo propter nos. Qui crimina noſtra piavit affixus trabi. Matre homo, patre Deus. Sol juſtitiæ. Spes miſeris. Hominibus ſolamen rebus in arctis. Qui fecit iter remeabile ad placandum patrem. Cujus in horribili ſtat cruce noſtra ſalus. Æternam ad vitam quo ſine nulla via eſt. O Deus æterni ſoboles æterna parentis. Chriſte Dei verbum non enarrabile patris, Quem meritò mundi machina tota ſtupet. Vnica ſpes mundi, cœleſtis janua vitæ, O & ad ætherias quæ via ducis opes. Errantis propter commiſſa piacula mundi, Qui paſſus duram es, maxime Chriſte, necem.

DEVS SPIRITVS.

Spirabile numen. Sacrum flamen. Amborum mutuus ardor. Divini fomes amoris. Sacer ſpiritus divinæ auræ. Vi-

ræ. Vivida flamma. Sacer halitus. Ætherius flatus. Succendens, accendens corda nostra dio igne. Aureus imber qui cælo veniens sitientia corda nostra rigat. Mentes nostras pulsa caligine lustrans. Sancta numinis aura. Solator noster, ubi tristis mæror corda premit. Qui cum patre & nato est simplex unus & idem. Personam, junctus cum tribus unùs, habet. Cujus afflatu rerum primordia sunt condita. Afflans occultos nostris sensibus ignes. Qui vires animis, & robora sufficit ægris. Tertius in ordine trino. Spiritus ille sacer cœlo demissus ab alto. Qui visus flammantis imagine linguæ. De patrio sacra pectore flamma. Spiritus almus, qui è fæcibus hujus mundi semper sibi colligit agmen, Collectumque regit, longosque propagat in annos.

DEVS FORTVNET.

Deus bene cœpta secundet. Adsit pede Diva secundo. Dominus tua cœpta secundet. Aspiret primo fortuna labori. Aspirent votis prospera fata tuis. Fortuna laboribus adsit. Mollior aura incœptis veniat. Deus adsit suo numine, proposito faveat, & det vela secunda.

DEVM LAVDARE.

Vsque sonare Deo meritarum encomia laudum. Dicere, canere, referre, dare Deo cantica, munera laudum. Ore sonante referre Dei laudes. Dicere Deo grata præconia memori versu. Ferre festivo plausu nomen ad astra Dei. Canere Deum læto carmine. Dicere lætum pæana Deo. Divinas laudes canere toto pectore. Dare Deo laudis honorem. Celebrare laudibus æternis nomina magna Dei. Tollere geminis honoribus tonantē.

DEVM PRECARI.

Supplex poscere numina sancta. Tendere suppliciter junctas ad sidera palmas. Mœstis Dominum implorare querelis. Sollicitare Deum voce sua. Lacrymis lenire Tonantem. Multa cum gemitu fundere verba precantia. Supplicibus votis venerari numina. Numen precibus reverenter adorare. Vota precesque ad sidera volvere. Deum in vota vocare. Onerare æthera votis. Tollere ad astra manus. Precibus, votisque vocare numina Divûm.

DEI CVLTVS, RELIGIO.

Religio gratissima cœlo. Soli officiosa Deo. Monstrans iter ex sordibus hujus vitæ ad sidera cœli. Cul-

tori dona rependens. Accepta polo,& venerabilis orbi.

DEI LEX, DECEM PRÆCEPTA.

Dei lex ſancta, ſacroſancta. Immota manens. Debita repetens vultu minaci. Terrens trepida corda pavore. Summi cœleſtia juſſa Tonantis. Præſcripta verenda Dei. Cœleſtia, veneranda, obſervanda, dia, ſancta ſtatuta legis divinæ.

DEI TIMORE CARENS.

Improba ſacrilegæ contagia turbæ. Impia, improba turba. Sceleſta caterva. Maligna cohors. Nil ſuperos curans. Divûm contemptor. Grex impius. Colluvies perverſa malorum. Perverſi fæx improba cœtus. Quorum corda profana tenet impietas. Legis violans jura tremenda ſacræ. Deſpiciens veneranda Dei ſceptra. Quem abſtulit impius error. Cui pectora cæca impietas trahit. Cui non ſunt cordi ſacra jura Tonantis. Non ſervans leges ſacra ſtatuta Dei. Deneger exiſtens pollutæ crimine vitæ. * Iuris oſor, ac æqui.

DEVM TIMENS.

Colens ſacra ſtatuta Dei. Veræ pietatis amans. Iuſtitiæ cultor. Iuſſa Dei ſequens. Pia corda gerens. Superi regis ſacra oracula ſervans. Cui ſolus Chriſtus firmiſſima rupes. A duce quem Chriſto nomen habere juvat. Pendens à ſolo ſpeque fideque Deo. A Chriſto duce ſymbola ſumpta gerens. Fidei quem pia cura tenet. Deum pura ſimplicitate colens. Celebrans facta ſtupenda Dei. Negligens aſſuetos improba facta ſequi. Cui lex Domini eſt infinita voluptas.

DEOS ALIENOS HABERE.

Colere frigida ſaxa, ſimulacra Deorum. Venerari numina inania votis. Numina ficta colere. Colere ſimulacra, falſa numina, ſigna Diis condita. Servire ludicris Diis. Colere pro Deo veſana ludibria.

DEITAS, DIVINITAS.

Venerabile numen. Omnipotens, cœleſte, æternum, immortale numen. Auguſta majeſtas.

DEI VERBVM.

Iuſſa verenda Dei. Divini ſententia juris. Cœlica dogmata ſacri verbi. Sacra pagina ſalvifici verbi. Sacra jura Tonantis. Summi oracula regis. Dogmata cœleſtia, ſacra, ſacroſancta, verenda, veneranda, nullum peritura per ævum.

DEO FAVENTE.

Propitio Deo. Marte favente. Cælitibus æquis. Deo ſecundo. Superis faventibus.

DEO IRATO.

Deo offenſo, adverſante, adverſo, vetante. Non comitante Deo.

DIANA.

Pharetrata, Iaculatrix, armigera, gemellipara. Latois. Latonia. Latonigena. Stirps Latonis. Soror Phœbi. Delia. Trivia. Cynthia. Titania. Dictynna. Scythica. Thoantea. Oreſtea. Dea ſilvarum. Feri animoſæ virginis arcus. Qua nihil eſt violentius. Cum ſua quæ nolit numina læſa videt. Lucina. Montium cuſtos, nemorumque virgo. Diva triformis. Phœbe.

DICARE. V. *Vovere.*

DIDO.

Eliſſa. Sidonis. Sichæi uxor. Miſera, miſerabilis, ſanguinolenta. Fraude coacta mori. Cui cauſam mortis & enſem Præbuit Æneas. Phœniſſa. Phrygia. Tyria. Sidonia. Æneæ cognita nunquam.

DIES.

Lucifer. Tempus diurnum. Lux alma. Nitor diurnus. Blandi ſoles. Lucifero præveniente dies. Innubis. Inductis nubibus atra. Obſcura condita nube. Hæc lux toto jam longior anno eſt. Involvêre diem nimbi. Quartus ab extremo menſe bis ille dies. Sex luces de menſe ſuperſunt. Tot reſtant de menſe dies, quot nomina Parcis. Lux tertia poſt decimam, Luce bis undecima.

DIEI ORIENTIS DESCRIPTIO.

Cum ſe Titan oſtendit, & omnia ſecum. Ortus erat ſummo tantummodo margine Titan. Iubar aureus extulerat ſol. Totum jam ſol emoverat orbem. Protulerit cum totum craſtinus orbem Cynthius. Protulerit terris totum cum Cynthius orbem. Sole fere radiis feriente cacumina primis. Candidior liquidis cum ſol caput extulit undis. Iamque jugis ſummæ ſurgebat Lucifer Idæ, Ducebatque diem. Revoluta ruebat Matura jam luce dies, noctemque fugarat. Poſtera Phœbea luſtrabat lampade terras, Humentemque Aurora polo dimoverat umbram. Et jam prima novo ſpargebat lumine terras Tithoni croceum linquens aurora cubile. Iam

clarum mane fenestras intrat, & angustas extendit lumine rimas. Vbi primos crastinus ortus Extulerit Titan, radiisque retexerit orbem. Te veniente die, te decedente canebat.

DIEI VNIVS.

Ad finem lucis ab ortu. Lucifer amborum natalibus affuit idem.

DIERVM TRIVM.

Tres adeo incertos cæca caligine soles, Erramus. Tres ubi Luciferos veniens præmiserit Eos. Ter juga Phœbus equis in Ibero flumine mersis Dempserat, & quarta radiantia nocte micabant Sidera. Ter jungat Titan, terque resolvat equos.

QVATVOR DIERVM.

Inde quater pastor saturos ubi clauserit hœdos.
Canuerint herbæ rore recente quater.

QVINQVE DIERVM.

Quintus ab æquoreis nitidum jubar extulit undis
Lucifer, & primi tempora veris eunt.

SEX DIERVM.

Sextus ubi è terra clivosum scandet Olympum
Phœbus, & alatis æthera carpet equis.
Sex ubi sustulerit, totidem quoque deferet ortus,
Purpureo rapidum qui vehit axe diem.

SEPTEM DIERVM.

Septima lux venit non exhibitura sequentem.

DECEM DIERVM.

Proxima post nonam cum sese aurora moveret.
Per bis quinque dies, & junctas ordine noctes.

DIES CANICVLARES.

Vbi Spiritus fervidus urit agros. Tempora, sive dies canis Icarii. Cum canis æstifer arva scindit hiulca siti. Æstivi tempora sicca canis. Venit enim tempus quo torridus æstuat aër. Incipit & sicco fervere terra cane. Calidi cum sideris æstu Deponit flavas annua terra comas. V. *Stella canis.*

DIES DOMINICVS.

Septima lux qua divini sparguntur semina verbi. Sacra dies tenens Domini sanctum de nomine nomen. Septima lux docens exempla quietis, quam cœlesti omnes sperare jubemur in aula.

DIES EXTREMI IVDICII.

Cum suprema dies perituro illuxerit orbi. Cum omnia noctescent tenebris caliginis atræ. Cum cœlum signa dabit, & rupto cardine absiliet axis uterque loco, stellæque ferentur præcipites æthere. Cum ultima tremendi judicii venerit hora. Cum jussu supremi judicis mortales omnes rupta tellure resurgent. Cum omnia præcipiti lapsu concussa peribunt, & in nihilum recidet quod fuit ante nihil. Cum clangentes tubæ resonabunt nubibus altis. Cum summa dies componet tempora mundi, Atque ingens mundi dissoluētur opus. Summa dies, & ineluctabile fatum. Lux ultima, qua rapidis flagrabunt omnia flammis.

DIES FASTVS.

Dies judicii, sive judicialis. Per quem lege licebat agi.

DIES NEFASTVS.

Ille nefastus erit per quem tria verba silentur.

DIES NATALIS CHRISTI.

Annua festa salutiferi Christi. Festa dies cunctis celebranda diebus. Festum quo nostras subiit Dei vera propago vices, & infans vagiit in sinu castæ parentis. Tempora festa lucis, qua Deus assumpto corpore natus homo est. Annua lux redeunte festo referens cunabula dulcia salutiferi Christi. Festa dies, qua Christus sub paupere forma natus homo est castæ genitricis ab alvo.

DIES & NOCTES.

Noctibus atque die. Noctesque diesque. Sive die laxatur humus, seu frigida lucent Sidera. Sive latet Phœbus, seu terris altior exstat. Tu mihi luce dolor, tu mihi nocte venis. Sive dies seu nox venerit, illa mea est. Quam vellem longas tecum requiescere noctes, Et tecum longos pervigilare dies. Nulla venit sine te nox mihi, nulla dies. Illum non nudis veniens Aurora capillis Cessantem vidit, non Hesperus. Seu lux, sive atræ tempora noctis eunt. Sive soporiferis terræ nox incubat umbris: Seu nitido Phœbus lumine lustrat humum. Sive diem ducit sol, seu vaga Cynthia noctem. Seu sol luce umbram, seu nox lucem inficit umbra.

DIES TERTIVS.

Lucidum ubi repetit sol tertius ortum. Cum tertia lux

lux gelidam cœlo dimoverit umbram. Tertius illuxit mundo cum lumine Phœbus. Vbi lux tertia cœlo refulget. Cum sol aureus orbi reddiderit ter luce nitente diem. Tertio ubi Titan emerserit ortu. Cum lux tertia effulserit. Vbi tertius Lucifer consurgens ab Eois undis protulerit diem cum Phœbo redeunte. Vbi lux tertia properat Eois ab oris. Cum sol tertio ortu extulerit jubar.

DIFFICILE.

* Ardua res. Ex facili haud possim. Haud mollia jussa. Magnus erit ista facessere labor. Magnæ molis erat. Hoc opus, hic labor est. Non facilis nobis aditus. Sunt operosa quidem, sed non operosa volenti. Non hæc viribus istis onera conveniunt. Sors tua mortalis, non est mortale quod optas.

DIGITVS.

Artus. Articulus. Digitus tener, teres. Digiti medio cum pollice juncti. Dulce melos digitis Leonora nivalibus urges.

DILIGENS.

Impiger. Sedulus. Studiosus. Gnavus. Industrius. Sollers. Viglans. Assiduus. Multæ sedulitatis homo.

DILIGENTIA.

Sedulitas provida, officiosa. Non sinens esse pigrum. Studium indefessum, vigil, infractum. industria sollers, sedula, superans, vincens omnia. Aspirans, tendens ad ardua. Excitans ingenuam mentem. Omnia quæque conando vincens. Sollertia docilis. * Impiger extremos currit mercator ad Indos. Nulla dies abeat quin linea ducta supersit. V. *Discere.*

DILVCVLVM.

Vltima pars noctis, primaque lucis. Extremum noctis iter. Quod teneat lucis, teneat confinia noctis. Nox ubi transierit, cœlumque rubescere primo Cœperit, & tactæ rore querentur aves. Tempus erat, vitrea quo primum terra pruina Spargitur, & tectæ fronde queruntur aves. V. *Crepusculum.* V. *Aurora.*

DILVVIVM.

Deucalioneæ undæ. Deucalionis aquæ. Infuso stagnantes æquore campi.

* Cum densi ab æthere nimbi tenuere omnia, & undique pontus terris incubuit, & placuit numini genus

mor-

mortale sub undis Perdere, sternuntur segetes & deplorata colonis arva jacent. Quum Deus pluviæ totas immisit habenas Orbe toto. Quum omnia pontus erant, deerant quoque littora ponto. Quum tota superfluente sub æquore tellus delituit rapuitque scelerosos Adamidas vis ingens aquarum. V. *Metamorph. Ovid.*

Quum superjecto pavidæ natarunt æquore damæ. χύσις ὄμβρυ, Effusio imbris. V. *Pluvia*.

S. DIONYSIVS AREOPAGITA.

Cecropides Dionysius. Rarissima gentis gloria Cecropiæ. Gallorum sublime decus. E magnis superum primatibus unus.

DISCEDERE.

* Abire. Se subducere. Excedere. Regnis excessit avitis. Decedere. Decedere campis maturant. Proficisci. Trojâ fuit urbe profecta. Linquere pollutum hospitium. Provehimur portu, pelagoque volamus. Sicco subductæ littore puppes. Ardet abire fuga dulcesque relinquere terras. Tacitus decedere terra. Festinare fugam.

DISCERE.

Colere, discere artes. Pectus, animum colere per artes. Vacare artibus. Exercere, tractare artes. Esse in studiis. Invigilare Aoniis Camœnis. Teneri studio Pieridum. Studiis dare tempora. Colere Musas. Militare in castris Musarum. Dare otia sacris Aoniis. Sub quo litterulas discere missus erat. Sub aliquo tolerare Magistro. V. *Litteris operam dare*.

DISCORDIA.

Discordia exitiosa, perniciosa, effera, præceps, amens, demens. Sitibunda cruoris. Parens, nutrix belli. Parans exitium. Dissensio. Dissidium. Afferens sævas cædes. * Animis discordibus ardere. Coire, armari in mutua vulnera, &c. Discordia fratres asperat. Coorta est seditio, animisque sævit vulgus ignobile. Populus in sua viscera convertit dextras. Quis furor, ô cives, quæ tanta licentia ferri? Terrigenæ pereunt per mutua vulnera fratres.

DISPERSVS.

Dispersi jactantur æquore vasto. Dispersa immittit silvis incendia pastor. Dispersi montibus altis. Dispersus in auras.

DISPLICERE.

Non habet ingratos fabula nostra modos. Haud placere. Minimè libere,vel collibere. * Non facere ad salivam. Non facit ad tenerum palatum tam crudus cibus.Nauseam movere.Ingratum esse. Est insuave quantum non satis explicare possim. Occidis me rogando. Refert saporem Ponticum.

DISTARE.

* Abesse. Esse remotum. Dividi. Refugere. Refugitque à limine templum. Separari. Nec vos mare separat ingens. Semoveri.Semotus Eoo cardine Parnassus.Nec longius abfuit inde. Recedere.Quantum à terris atque æquore signa recedunt. Quantum distat ortus,& occasus. Quantum intercapedinis inter adversa latera cœli empyrii.

DIVERTERE.

Adire larem. Per patris hospitium, & mensas quas hospes adisti.Nostris succede penatibus hospes. Indulgere hospitio. Hospitibus janua nostra patet. Hospitio excipere.Hospitium dare.

DIV VIVAS.

Te rex cœlipotens incolumem servet, te publica faustitas diu terris reservet,atque serò domum repetas Olympi.Superes ætate Nestorem trisæclem. Vivas Pylii tempora longa senis.

DIV DVRARE.

* Constare diu. Incolumem remanere diu. Troja multos dominata per annos. Multos servata per annos. Per tot ducta viros antiquæ ab origine gentis. Pylio duravit prolixius ævo. In hoc ævi vis nulla valet. Stabit prolixius omni tempore. Donec suprema dies illuxerit.

DIVES.

Dives opum. Divitiis & honoribus auctus. Tenens, habens,possidens,numerans,jactans opes,jugera mille. Quem multæ comitantur opes. Cui multos nummos domi possidet arca. Habens rutili æris congestos acervos.Abundans rebus opimis.Cui dives est copia rerum. Divitiis, & multo splendidus auro. Cui copia dives opum divino munere parta est. Dives congesto pondere auri. Dives positis in fœnore nummis. Cui ipsa copia fundit benignas opes de divite cornu. Dives agri. Di-

ves equûm. Divitiis notanda domus. Tercentum vertit aratris agrum. Cui magna manent rura. Opibus potens. * Est Crassus alter. Tantum possidet quantum non alluit unda Rhenus. Beatis Arabum gazis opulentior est. Pecore, & multa dives tellure. Philippæas possidet gazas. Est illi domus Phrygiis innixa columnis aurataeque trabes, marmoreumque solum. Non tantum milvus oberret æstiva die, quantum hic possidet agrorum.

DIVIDERE.

Insula discretas perrumpit aquas. Si qua possent rectam aciem perrumpere. Litem natura diremit. Operumque laborem partibus æquabat justis. Partiri. Secernere. Abscindere. Secare. Distinguere.

DIVINVS.

Divina stirps. Cœlesti stirpe creatus. Satus sanguine Divûm. Cui haud sunt vultus mortales. Qui genus ducit Olympo. Quibus igneus est vigor, & cœlestis origo. Clara Dei soboles, magnum Iovis incrementum. Satus gente Deûm. Deûm gens. Diis genitus. Deûm certissima prolès.

DIVINITAS.

Cœleste numen. Numen venerabile, sanctum, æternum. Omnipotens. Deitas sancta. Æterna, augusta majestas.

DIVITIÆ.

Opes magnificæ, opimæ. Irritamenta malorum. Reddentes animos plerumque feroces. Opulentia. Congeries vasta fulvi metalli. Magnarum copia dives opum. Pondus divitis auri. Acervi magnarum opum. Thesaurus conditus plena arca, & multo congestus acervo. Dat census honores.

DIVITIAS COMPARARE.

Multas componere, congerere, condere öpes. Divitias cumulare caducas. Per fasque nefasque componere opes. Colligere divitias, quas malefida cohors nocte dieque petit.

DOCERE.

Artibus erudire, instruere, imbuere. Erudire in arte. Profiteri Musas, & artes. Imbuere castam juventutem liquidis aquis Pierii fontis. Propinare Aoniam aquam teneris alumnis è Phœbi fonte.

* Ad studium atque usum formare agrestem. Dum

faciles animi juvenum, viam insiste domandi. Docere qua ratione res possit confici. Documenta dare. Iste Deus qui sit da Tityre nobis. Da, doce. Feros cultus hominum recentum voce formare. Puerum mollibus annis in patrias artes erudire. Mentes teneras formare studiis. Aliquem instruere voce, & sonanti cithara. εἰς μουσῶν λειμῶνα ἄγειν, in Musarum prata ducere.

DOCTVS.

Multa insignis arte. Qui coluit, didicit artes. Aonias qui bene novit artes. Qui pectus, animum coluit per artes. Qui Aoniis Camœnis invigilavit. Qui sectatus, vel secutus est Musarum castra. Quem musæ studiis excoluêre suis. Quem musæ docuerunt artes vernanti sub ævo. Quem novem Nymphæ potarunt nectare dulci. Doctorum non ultima fama virorum. Celebratus artibus novem sororum. Cui artes suas docta Minerva dedit. Efferens doctum caput per ingenuas artes. Claros inter habens nomina clara viros. Qui didicit Musarum & Apollinis artes.

DOCTVS GRÆCE, & LATINE.

* Doctus utriusque linguæ sermones. Novit Latios lepores & transmarinos sales. Non eum Quiris venustas, non Pelasga latet elegantia. Habet ingenium excultum utriusque Palladis artibus. Græcis Latinisque litteris eruditus. Palladis omnigenis disciplinis imbutum pectus.

DOLERE.

Incumbere dolori. Graves haurire dolores. Alto indulgere dolori. Agitare tristia multa animo. Sollicito pressum esse dolore. Nimio coquere corda dolore. Anxietas miserum conturbat plurima pectus. Ossibus exarsit dolor ingens. Mens ægra exanimat se miseram sollicitis doloribus. Anxius animus mœret, & macerat se sollicito pectore. Dolor ossibus ardet. Tacitis doloribus uri.

* Est curis ingentibus æger. Premere altum corde dolorem. Gravi sunt saucia corda dolore. Mens est furiis agitata dolorum. Habeo mentis inconsolabile vulnus. Fugavi de mente omnes delicias atque gaudia. δῆγμα λύπης ἔχειν, habere morsum doloris.

DOLOR.

Longi tormenta doloris. Dolor immensus, querulus, assiduus,

assiduus, vigilans, tangens pectus. Iuno longum miserata dolorem. Premit alto corde dolorem. Et via vix tandem voci laxata dolore est. V. *Tristitia.*

DOLVS. V. *Decipere.*

DOMARE.

Sua sub juga mittere. Debellare superbos. Populos feroces contundere. Sub juga trahere. Subjicere, subdere vi. * Armis compescere. Frenare bello. In servitutem redigere. Legum compescere frenis. Vi sub sua jura coegit. Furentes Centauros letho domuit. Gentes triumphatæ, de quibus triumphus est habitus. Populos feroces contundere, moresque viris & leges ponere. Servitio premere, ac victis dominari. Frangere bello. Agmina ferrata diruere vasto impetū.

DOMINARI.

Imperii frena tenere. Vrbes frenare superbas. Regere imperio. Moderari imperii frena. Regna tenere. Habere imperium. Potiri rerum. Potiri sceptro. Sedere solio. Regere populos in pace placida. Exercere imperium sceptris. * Per populos dare jura. Populum latè regens, &c. Imperio premere. Maria & terras omnes ditione tenere. Romani rerum Domini. Premere, ac victis dominari. V. *Imperare.* V. *Regere.*

*S. DOMINICVS.

Pater, qui nomina traxit à Domino. Genus Hesperiis qui duxit ab oris. Aspirabat adhuc puer ad cœlestia toto Regna animo.

DOMVS.

Tecta. Fastigia summa. Tecti culmen. Tectūm superbum, excelsum. De canna straminibusque penates. Ædes. Sedes. Domus sublimibus alta columnis. Domus continuata foro. Nullius nobilitate minor. Lares. Limen. Insignis clara conspicuusque domo. Penetrale. Aræ focique. * Septa domorum.

DOMVS REGIA.

Nobilium regalia tecta virorum. Domus superba, alta. Ardua tecta magnificæ domus. Domus exstructa manu clarorum artificum. Domus fabricata. Dædalea arte tecta superba. Foribus domus alta superbis. Tectum augustum & ingens. Moles superba ædium. Magnifica domus, vasta mole condita.

DOMVS RVSTICA.

Tugurium. Mapalia. Magalia. Caſa humilis, exilis, parva, ſordida, immunda, agreſtis, ſtraminea. Horrens fimo & ſtramine. Cujus culmen congeſtum eſt ceſpite. Pervia vento. Horrens muſco, & canna paluſtri. Humilis vilia tecta caſæ. V. *Caſa.*

DOMVS SENATORIA.

Curia litigioſa, rigida, legifera. Splendens divite cultu. Auguſti laude celebrata ſenatus.

DONVM. V. *Munus.*

DORMIRE.

Dare corpora ſomno. Placidi carpere munera ſomni. Dulci declinare lumina ſomno. Carpere ſomnos. Captare ſomnos. Perflare pectore ſomnos. Agere, ducere quietem. Laxare membra placida quiete. Captare ſoporem. Carpere nocte quietem. Succumbere ſomno. Sopore ſolvi. Premi gravitate ſoporis. Adoperta lumina ſomno. Somnus in artus labitur. Quies ſubrepit. Somno frui. Requieſcere lecto. Somno laxare curas, & corda oblita laborum. Artus reficere ſomno. Sopor occupat artus. Premit lumina quies. Somno eſſe ſepultum. Oculis dulcem indulgere ſoporem. In dulcem ſolvuntur lumina ſomnum. Placidæ demittere membra quieti. Feſſis oculis mulcentem admittere ſomnum. Somnus nutantia lumina condit. Corpora feſſa ſoporem placidum carpunt. Dare placidam per membra quietem. Inire ſomnos. Accipere noctem oculis. Somno jacere. Somnus complectitur artus. Pectore noctem arripere. Lumina cum placido victa ſopore jacent.

DOS.

Dotis opes. Dotalis regia. Dotale regnum. Munera quibus genitor connubia donat. Dote patris filia dives. Rex tibi conjugium, & quæſitas ſanguine dotes Abnegat.

DRACO. V. *Serpens annoſus.*

DVBITARE.

Ambigere. Sæpe mihi dubiam traxit ſententia mentem. Mentem ferre in contraria. Spemque metumque inter dubius. Alternant ſpeſque timorque fidem. Et libet & timeo, nec adhuc exacta voluntas Eſt ſatis, in dubio pectora noſtra labant. Et modo deſperat, modo vult tentare, pudetque. Et cupit, & quod agat non invenit.

venit. Scinditur incertum ſtudia in contraria vulgus. Nec ſum animi dubius. Fluctuo. Incertus quo fata ferant.

DVELLVM. V. *Confligere.*

DVBIVM.

Non eſt dubitabile verum. Spes in dubio eſt. In ambiguo eſt. Mens ſtetit in dubio. Exitus in dubio eſt. Vulgi variant labentia corda. Dubium mentis nec habet. Suſpenſum aliquem tenere.

DVRARE DIV.

* Multos durare per annos. Perennare. Conſtare diu. Multos ſervata per annos. Per tot ducta viros antiquæ ab origine gentis. Pylio duravit longius ævo. Mathuſalæ ſuperat ſæcula. Annoſa res eſt, in quam nil caries, nil vetuſtas poteſt. Nihil in tē mordaci dente vetuſtas poterit.

DVRVS.

Genitus in ſcopulis, ferreus. Et tua ſunt ſilicis circum præcordia venæ, Et rigidum ferri ſemina pectus habet. Quis aut Euryſthea durum, aut illaudati neſcit Buſiridis aras? Tua ſunt duro præcordia ferro vincta. In immiti ſtat tibi corde ſilex. Durum à ſtirpe genus. Silices circum præcordia geſtans. Superans aſperitate feras. Quem duri ſcopuli genuere. Plus feritatis habens quam ſævi lupi. Quem Caucaſus genuit duris cautibus, Hircanæque tigres admorunt ubera. In truci pectore durum marmor habens. Ille habet & ſilices, & durum in pectore ferrum. Qui tenero lachrymas lætus in ore videt.

E.

EBRIETAS.

Arcana revelans. Operta recludens. Spes quæ jubet eſſe ratas. In prælia quæ trudit inermem. Corporis enervans robur. Lętis diuturna parans convivia menſis. Vnde manus tremulæ, pallor, & nunquam tuta animi requies. Illecebris exitioſa, inſidioſa ſuis. Exhauriens vires ingenii, animique vigorem. Vnde aquoſus hydrops, & triſtis anhelitus oris. Vnde paupertatis onus grave.

EBRIVS.

* Præ nimio vino jam ratione carens. Vvidus omnino. Demerſit in pocula mentem. μέθης οἶστρος, ebrietatis œſtrum.

œstrum. Præſens, & abſens multo vacillantia mero Verba blatit.) Multo perfuſus Iaccho. Ebria turba. Sumpto madefactus membra Lyæo. Somno, vinoque ſolutus, ſepultus. Maleſobrius. Bibax imprudens vertitur arte meri. Illius oculi animique natant vino. Valido titubantia vino membra movent. Dubii ſtantque labantque pedes. Et fervet multo linguaque menſque mero. Multo tempora quaſſa mero. Et linguam nimio non tenuiſſe mero. Ebria cum multo traherem veſtigia Baccho. Ille mero ſomnoque gravis titubare videtur. Ebrius ecce ſenex pando Silenus aſello Vix ſedet, & preſſas continet arte jubas.

ECCLESIA.

Sancta, ſacroſancta, pia, vera. Inter ſpinas ut roſa verna vigens. Suſtinens crebras procellas. Fida miniſtra amplexu Chriſti hærens. A rabidis preſſa tyrannis. Infandis mundi crebro jactata procellis. Quam protervis calcibus hæretici impetunt. Sponſa Chriſti Catholica mater. * Quæ ſparſa per omnes gentes Fluctuat, & nunquam mergitur iſta ratis.

ECHO.

Garrula, vocalis, reſonabilis, ſonora. Gaudens antris, collibus. Sonans repercuſſis vocibus. Alternæ vocis imago. Quæ nec reticere loquenti, Nec prius ipſa loqui didicit. Quæ in fine loquendi ingeminat voces, auditaque verba reportat. Vox adverſis collibus icta & rediens. Reſona vox. Pulſati colles clamore reſultant. * Offenſa ad ſaxa reſultat imago vocis. Reſpondent omnia ſilvæ. Cantantibus aſſonat Echo. His dea quæ reſidet non eſt dictura ſalutem; Ni tu qui tranſis dixeris ante, *FAVE*. Semigarrula, ſemimuta nympha quæ ſequi valet, at nequit præire, ῥήματος οὐρά, cauda verbi.

ECLIPSIS SOLIS, *vel* LVNÆ.

* Phœbe terrarum ſubita expalluit umbra. Titan condidit ardentes atra caligine currus, involvitque orbem tenebris genteſque coëgit deſperare diem. Sol obtexit rutilum caput triſti ferrugine. Flammeus nitor ſolis obſcuratur. Sol defectus lumine jungit pallentes equos. Luna patitur raptæ labores lucis. Sol condidit vultus. Sol mœſtus curvatur in arcum luce debili, ac maligna. Sol officium negat mundo, & ipſe promus con-

dus

dus lucis, jam lucis egere videtur. Sparsi sunt lunares caligine currus.

EDERE.

Membra fovere cibo. Victu revocare vires. Curare corpora. Premere dente dapes, cibos. Explere se dapibus. Eximere famem epulis. Avido convellere dente dapes. Ore capere alimenta. Carpere cerealia munera. Sedare jejunia cibis. Dapes avidam demergere in alvum. Ore cibos contingere. Levare famem. Venit in ora cibus. Dare palato cibos. Accipere epulas. Dapibus epulari opimis. Dapibus fungi, pasci. Appositis cibis non abstinere ora. Sumere cibos.

EDERE IN LVCEM.

* Edere populo librum. Vulgare. Iuris publici facere. Permittere carmina famæ. Emittis Sosibiane nihil. Edere carmina. Effugere avidum rogum missis in luminis oras entheis librorum monumentis.

EGERE.

* Carere. Inopem esse. Nil indiga nostri. Penuria summa undique circumstat. Defensoribus istis tempus eget. Non mihi tercentum tondent dumeta juvenci. Rerum his indiget usus.

ELEEMOSYNA.

* Exiguæ quis stipis æra neget Christo? Si quis egens poscet, vel se simulabit egentem. Ex animo miserans largiri. Operire nudos, & famelicos pascere. In pauperem munificas, seu prolixas tendere manus. Vilique numismate cœlum mercati potes. Vt lymphæ flammam, sic in egenos dona effusa queunt mentis tollere sordes. V. *Munus.*

ELEGI.

Leves. Faciles. Flebile carmen. Alterna carmina.
* Alterno clauda elegia pede.

ELEMENTA.

* Genitalia semina rerum. Principium atque ortus animantum. Ex illis duo sunt onerosa, suoque pondere feruntur in imum: Et totidem gravitate carent, nulloque premente alta petunt. Resoluta tellus in liquidas rarescit aquas: tenuatur in auras. Quatuor discordia semina rerum. Frigida decertant calidis, humentia siccis. Concors discordia elementorum.

ELEPHAS.

* Libycæ vastissima bellua terræ. Aptissima bellua bellis, quæ dorso immania gestat pondera, martemque

Gradivum turribus impositis animat. Elephas turritus: Bellua turrito dorso. Vis elephantorum turrito concita dorso. Turritas moles, ac propugnacula dorso gestans.

ELEVARE.

Membra de dura tollere humo. Gelida membra levare humo. Stratis corripere corpus. Solio se tollere ab alto. *V. Surgere.*

ELIAS.

Thesbites. Numine plenus Elias. Ausus letho multare Baalis alumnos. Quem vivum cœli regio excipit. Flammifero transvectus ad æthera curru Elias, qui vivit adhuc ubi nascitur Eurus.

ELIGERE.

* Legere. Delectum facere. Pecoris delectus equini. Delecta virûm sortiti corpora. Equos numero pater eligit omni. Optima quæque seligit ex omni numero.

ELOQVENS.

Facundæ celebris munere linguæ. Sermone potens. Præstans cultæ munere linguæ. Quælibet ore trahens pectora. Flexanimi ore loquens. Cujus ab ore fluit dulcis sonus eloquii. Arguto faciens verba diserta sono. Decus eloquii. Cui dulce fluit suavi nectar ab ore. Eloquio populos supereminet omnes. * Est medulla Suadæ. Tullius redivivus. Demosthenem vicit. Illi Pitho illevit labra, atque apes Hymettiæ. Arpino eloquio & sale scatet. Suadela in labris ejus regnat. πειθοῦς ἄνθος, flos Suadæ. Est Romula Siren.

ELOQVENTEM ESSE.

Facere verba diserta. Eloquio pollere, valere, præstare. Celebrem esse munere facundæ linguæ. Vi vocis pollere, & doctæ flumine linguæ. Verba sonare, ferrea quæ motu flectere corda queunt. Facundo maximus ore. Vario flore verba pingere posse. *V. Loqui blandè.*

ELOQVENTIA.

Facundia dulcis, Nestorea, opima, præstans, mulcens, movens animos. Mel Nestoreum. Oris facundia culti. Larga copia fandi. Liquido verba fluentia cursu. Facundia melle dulcior. Hyblæo fluitans gratia ab ore. Docta, sciens movere incautos animos. Eloquium facundum, politum, flexanime. Eloquii copia magna. Mellifluæ gratia linguæ. Verba diserta. Decor eloquii. Facundæ suavissima

vissima gratia linguæ. Prompta copia linguæ. Nitor eloquii. Demosthenis arma.

EMBRIO.

Rudis, tenuis. Clausus in utero materno. Rudis materno viscere massa. Rude pondus gravidæ matris. Inclusus infans alvo matris. Ventris onus, pondus. Nova matris adhuc sub pectore forma. Matri sarcina grata suæ. Vteri dulce tumentis onus.

EMOLVMENTVM.

Vtilitas. Lucrum. Quæstus. Commoditas. Habent parvæ commoda magna mora. *Hoc est,* in lucro.

ENOCH.

Iarides, *filius Iared.* Iaridesque pius, Lamechidesque pius, Enochus. Raptus ad ætherias Enoch cum corpore sedes, Præcessit vitæ nos melioris iter.

ENNIVS.

Calabris in montibus ortus. Ore gravis, maximus ingenio. Arte rudis. Qui Lybicas arces, Romanaque prælia dixit. Meruit contiguus poni, Scipio magne, tibi.

ENSIS.

Mucro strictus. Ferrum nudum. Ensis nudus, districtus, vulnificus, belliger, sanguineus. Transadigens costas, & pectora rumpens. Gladius acutæ cuspidis. Abrumpens vitam. * Strictis mucronibus hostes irruunt. Stat ferri acies mucrone corusco. Stat, *id est,* horrorem videntibus incutit. Stellatus iaspide fulva ensis erat. Falcato vulnerat ense.

ENSE CINGI.

Ense latus cingere. Præcingitur ense viator. Ensem lateri accommodare, aptare. Subligare ensem lateri.

ENSEM EDVCERE.

Stringere, exerere, nudare ensem. Vagina liberare, eripere ensem. Exuere, recludere ensem. Vagina educere ferrum. Vagina fulgentem diripit ensem. Distringere ensem. Eductumque tenet vagina intertitus ensem.

ENSE TRANSFIGERE.

Ensem cominus in adverso condere pectore. Ensem tumido in pulmone recondit. Gladio latus haurire apertum. Adversum cuspide figit. Crudum per pectus exigit ensem. Metere quæque proxima ense. Capulo tenus abdidit ensem. Pectora trajectus ense non exspectato.

EPISCOPVS.

Sedet ipſe ſacerdos. Infula cui nitidos advelat candida crines. Imbuat ut ſacris animas,& muniat armis. *Antiſtes. Rector cleri. Præſul venerandus. Princeps ſacerdotum.Rex ſacrorum.Pontifex. Quem pontificalis infula veſtit. Paſtor gregis Chriſtiani.Gloria decuſque Pontificum. *V. Abbas.*

EPISTOLA.

Littera ſcripta manu. Orba numeris. Nuntia luctus. Humida facta lacrymis. Nuntia ſermonis. Sermonis fida miniſtra. Sermonis vice fungens. Optatam ferens ſalutem. Calamo deſcripta veloce. Scheda, ſchedula blandis perarata verbis. Miſſa ſalutatum longis quæ venit ab oris. * γλώσσης ἀμοιβαία,vicaria linguæ.

EPITAPHIVM.

Signatum carmine ſaxum. Signata ſepulcro nomina. In marmore nomen. Lapis inſcriptis ſtat ſuper oſſa notis. Tumulo ſuperaddere carmen. Defuncti inſculpere nomen.Tumulus nomina ſcripta tenet.

EPITHALAMIVM.

Hymenæus. Hymen cantatus. Carmen ſociale. Nuptiale carmen.

EPVLARI.

Turpi dare frena gulæ. Ingluviem dapibus vinoque replere.Omnia multo labore parta vorare. Bacchanalia vivere. Multivori ventris numina luxurioſa colere. Pocula plena mero vacuans noctesque dieſque. Mutua inter ſe convivia celebrare. Multo hilarans convivia Baccho. Certatim inſtaurare epulas. * Quicquid ponitur hinc & inde verris, mammas ſuminis imbricemque porci. Regales epulæ menſis,& Bacchus in auro ponitur.Eximere famem epulis. Veſci nectare,& Ambroſia. Venas diſtendere Baccho. Gulæ morigerari.

EQVES.

Agitator equorum. Qui curſus traducit equeſtres. Regens terga equi. Torquens frenis ora fugacis equi. Regens indomitum equum calcibus ferratis. Luctantia colla ferocis equi retorquens. Sublimi portatus equo. Vectus tergo velocis equi.Duris equi ora capiſtris frenans. Alite,ſpumante vectus equo. Rapidis invectus equis. Qui fertur equo. Qui audet ſe committere equo. Equos qui flectit habenis.Equo fidens.Equo inſignis.

EQVI-

EQVITARE.

Terga equi premere. Vehi, invehi, ferri equo, vel dorſo equi. Provehi equo. Quadrupede vehi. Inſidere equo. Quaſſare campos alite equo. Vehi tergore equi. Equo ibat in armis. Spumantem agitare equum. Equis furere. Spumantis equi fodere calcaribus armos.

EQVVS.

Cornipes. Alipes. Ignipes. Quadrupes. Sonipes. Quadrijuges. Iugales. Curſus equi. Ope equina. Pecus equinum. Equi ſpumantia terga. Colla luctantia equi. Campo ſe arduus inferens. Spirans naribus ignes. Contra ſua frena ferox. Dans mollibus ora capiſtris. Mandens ſpumantia frena. Obluctans frenis. Frena recuſans. Elata cervice ſuperbus. Late loca complens hinnitu acuto. Stimulis agitatus, & ira concitus. Inſultans armis, flammaſque vomens naribus. Qui fulvum mandit ſub naribus aurum. Quadrupedante putrem ſonitu quatit ungula campum.

EREMVS. *V. Deſertum.*

ERIGERE.

* Tollere ſe in auras. Elevare. Tollere ſemet humo. Caput altius efferre. Caput inter nubila condere. Cœloque attollere molem certant. Suſtollere ad ſidera palmas. Educere cœlo turrim. Tollemus in aſtra nepotes. Vtraque cœlo brachia porrigere. Imo tollere de gradu mortale corpus. Ab humo attollit amicum. Attollit in ægrum ſe femur. Tollit ſeſe quadrupes & ferit auras pedibus arrectis. De terra ſublimem levare. In ſublime ſemet ferre.

ERRARE.

Error malus me abſtulit. Succumbere culpæ. Decepit me irremeabilis, inextricabilis error. Hinc inde vagari. V. *Aberrare.*

ERRO.

Incerta ſede vagans. Toto orbe vagari. Per medias urbes agitur, ſaltuſque peragrat.

ERVBESCERE. V. *Pudere.*

ESAIAS PROPHETA.

Amoſides. Cui pater Amos. Dividit Amoſiden in partes lamina ferri. Natus Amos Iudæ clara de ſtirpe nepotum. Afflatus ſancto vates præcordia motu. Vates, quem vates edidit Amos.* Archipropheta. Editus Hebræis regibus Amoſides.

ESSE.

Me capit ultima tellus. Aſpicit & vultus Gallica terra meos. Illo Virgilium me tempore dulcis alebat Parthenope. Hic domus, hæc patria eſt. Adhuc tua meſſis in herba eſt. * Stagna colit, ripiſque habitat. Accolere Nilum. Gurgitis ima tenet. Vrbem tenere. Vrbs antiqua fuit, Tyrii tenuere coloni. Vrbem colere. Aliqua conſiſtere terra. Incertus ſum ubi ſiſtere detur. Vrbes habitare magnas. Habere. Habitare vallibus imis.

EVA.

Conjux & leges & fœdera ſolvens. Heu quantum nocuit toti tunc unica mundo Inſidiis Satanæ femina facta nocens! Prima parens. Eva parens, nimium blandis, heu, credula dictis. Quæ virum ſua ſecum in fata loquendo traxit. * Prima rea. Prima mali labes.

EVADERE.

* Caſus evaſerat omnes. Vinclis exciderat. Lybicis ereptus ab undis. Iliacis erepta ruinis. Eripui me letho, & vincula rupi. Telis elapſus Achivûm. Omnemque videbar evaſiſſe viam. Medioſque juvat fugam tenuiſſe per hoſtes. Effuge littus iniquum. Laqueo expedire caput. Peſtem evadere belli. Non bene de laxis caſſibus exit aper. Fugâ ſalutem quærere. Avis viſcatis effugit alis.

EVAGINARE. V. *Enſem educere.*

EVANDER.

Advena. Arcas. Exul ab Arcadia. Nonacrius heros. Pallantius heros. Latios Evander in agros Venerat. Evandrus. Genus alto à Pallante profectum.

EVANESCERE.

Evaneſcere tenues in auras. Fugere leves in auras. Vaneſcere, ire, abire in auras. In nihilum redire, referri. Tenues receſſit in auras. Tenues fugit ceu fumus in auras. Mortales viſus medio ſermone reliquit. Et procul in tenuem ex oculis evanuit auram. Nocti ſe immiſcuit atræ. Exire, excedere, dilabi in auras. Tenues ſe ſuſtulit ales in auras. Spiſſis noctis ſe condidit umbris. Procul nebulis obſcura receſſit. Effugit imago. Par levibus ventis, volucrique ſimillima ſomno. Tenues receſſit conſumpta in ventos. Cernere ne quis eos, neu quis contingere poſſet. Infert ſe nebula ſeptus. Per medios miſcetque viros, neque cernitur ulli.

EV.

EVCHARISTIA.

Hoc eſt corpus,ait,meus hic de vulnere ſanguis Fundendus,commiſſa hominum qui diluat omnia.Vita piis erit, atque eadem mors ſontibus eſca. Vno eodemque ſalus fluet atque è fonte venenum. Sic ait, atque ſuis manibus ſeſe ipſe ferebat.Ipſe onus,ipſe oneris pariter moderator & auctor. Ipſum ſe nobis epulandum præbet ; Nam quæ panis erat, quæ vini eſſentia quondam, Fecit ut in Chriſti corpus ſacrumq; cruorem,Tranſierit ſubito,ſalvis utriuſque figuris. Ave ſuprema,ſingularis, unica noſtræ ſalutis hoſtia. Ave beata Chriſti & innocens caro,Perpeſſa plagas & crucem. O menſa ſummi regis. O convivium abſconditæ dulcedinis.

EVELLERE.

*Eruere. Domos avium cum ſtirpibus imis eruere. Disjicere moles, & avellere ſaxis. Viridem ſilvam ab humo convellere. Vellere arborem ſolo, ruptis radicibus. Virgas lentas convellere. Magno nixu haſtilia aggredi, & genibus adverſæ arenæ obluctari. Tempeſtivam ſilvis evertere pinum. Segetem ab radicibus imis eruere. Indomitus turbo contorſit flamine pinum. In pueris vitiorum evellere fibras.

EVITARE. *V. Evadere.*

EVERTERE.

Æquare ſolo urbis muros. Vi frangere opes. Cœpit quaſſata domus ſubſidere.Eruere urbem, & æquare ſolo.Præcipitem dare. Vrbem à culmine ſternere. Fundamenta quatit, totamque à ſedibus urbem Eruit. Ferro reſcindere gentem. Vrbis mœnia deſtruere.Vertere ab imo mœnia. Res vertere fundo. Ferro violare omnia. Vrbem ruere,diruere,ſubruere,dejicere,evertere, perdere,concutere.Et lapſa ruinam cum ſonitu trahit.Traxit jugis avulſa ruinam.

EVMENIDES.

Sacro crinitæ angue ſorores. Genitæ de nocte ſorores.Vipereæ ſorores. Pœnarum triplices deæ torto vittatis angue capillis.Carceris obſcuras quas feruut ante ſedere fores. *V. Deæ tartari.*

EVNVCHVM FACERE.

Membra ſecare viri. Cædere membra virilia. Auferre inguinis onus. Subſecare partes viriles. Exſcindere ſe.

EVROPA.

Sidonis. Tyria. Agenore nata. Cadmi ſoror. Iunonis pellex.Illuſa imagine tauri.Vecta bove falſo.Simulato vecta juvenco. Virginea tenuit cornua falſa manu. Pars cujus terræ tertia nomen habet.

EXAVDIRE.

Preces tangunt,movent,valent,pondus habent.Flecti, vinci precibus alicujus. Annuere precibus. Preces habere ratas.Excipere,accipere preces molliter. Annuere optatis.Pro te mea verba valent. V. *Preces audire.*

EXCELLERE INTER OMNES.

* Omnes ſupereminere. Eſſe pulcerrimum ante omnes alios.Inter omnes celeberrimus unus.Caput efferre inter omnes.Cedere nemini.Nil majus generatur ipſo, Nec viget quicquam ſimile,aut ſecundum. Micat inter omnes quaſi noctiluca, ceu Delia inter minores ignes.Inter Latias gloria prima nurus.Toto vertice ſupra eſt.Celſus medio conſpectus in agmine Cæſar. Nihil in terris ad finem ſolis ab ortu Clarius excepto Cæſare munus habet. Tantum præit alios,quantum Pegaſus anteit cæteros equos. Eſt meta laudis. Phœnix, atque unicus inter omnes.

EXCITARE, & EXCITARI *à Mortuis.*

Animos revocare orco.Socios à morte reduxi. Reddere vitam. Adimere letho. Animam reddere ademptam.Lazarus è tumulo Chriſto inclamante reſurgit:Et duræ mortis lex reſoluta perit. Rurſus corporeos animæ mittuntur in artus. Ad lumina ſurgere vitæ. Revocari à morte ab umbris infernis. Vitam recipere.Redit lux alma.Iterum vitales carpere auras. * Chriſtus redivivus in auras prodiit. Lazarum Chriſtus jubet vigere reddito ſpiramine.Chriſtus reſtituet defuncta cadavera vitæ. Diſperſa vigor per membra volutus Æſtuat, & venis redivivus ſanguis inundat.Iterum terræ convexa tuetur ad auras ſuperas excitus.

EXCITARE, & EXCITARI SOMNO.

Somnos abrumpere. Corripere è ſomno corpus.Abigere quietem noctis.Expellere curriculo ſomnum. Reſolvere membra ſomno. Excludere ſomnos. Excludere pectore ſomnos.Somnus reliquit me.Somnus abit. Somno excuſſus.Somno excuti. Viros nox,ſomnuſque reliquit.

EXCORIARE, & EXCORIARI.

Tergora diripiunt costis,& viscera nudant. Clamanti cutis est summos direpta per artus. Iugulant pecudes, & viscera vivis eripiunt. Nudaque direpta pateant tua viscera pelle. Totus erat vulnus,cruor undique manabat, detectique patebant nervi, trepidæque sine ulla pelle micabant venæ.

EXCVSARE.

Hoc non te tutum facit.A culpa eximere.Crimen removere. Culpa liberare. Si qua meis fuerint,ut erunt, vitiosa libellis,Excusata suo tempore,lector,habe.

EXCVSANDI MODVS.

* In mare fundit aquas & ligna silvis infert,qui tibi carmina mittit. Dat apibus Hyblæis,*id est*,optimis,corsica mella, *id est*, pessima, qui mittit tibi versiculos. Est tamen exiguæ quædam gratia musæ. Nostra Thalia verecundo te accedit pede. Musa nostra metuit judicium tuum. Excusa nostras apinas tricasque. Majores majora sonent, nos talia loquimur, qualia sinit Thalia loqui.

EXECRARI.

Effundere verba in aliquem.Verba execrantia in nomen alicujus emittere. Diris devovere. Dii tibi dent nullosque lares, inopemque senectam; Et longas hiemes,perpetuamque sitim.

EXEQVIÆ.

Pompa funeris. Supremi honores. Ducit supremos nænia nulla choros. Funeris exequiæ. Funus lamentabile, lachrymabile, miserabile, flebile, lugubre, triste, mœstum.Funeris atra dies.

EXEQVIAS FVNERIS PROSEQVI.

Solvere, peragere justa alicui. Exequias rite facere. Decorare supremis muneribus. Dare munera feralia. Reddere tumuli honores. Ducere tristia funera.Funera ducere per urbem. Ducere tristes exequias frequente cœtu.Extinctum supremo efferre honore.Multo planctu & lacrymis obortis comitari funus. Largiri extremum funeris honorem. Tumulo munera ferre suprema.

EXERCERE.

Colere, excolere, tractare aliquid. Aliqua versarier in re. Cœstibus & jaculis dare brachia experienda.

* Noctesque diesque in re aliqua conterere. Est totus in illo. Hoc secum cogitat unum. Hoc agitat solum. Huc animi nervos omnes cogit. Fixus in hoc animo.

EXERCITATIO.

Exercitium. Vsus assiduus, sedulus, indefessus. Omnia vincens. Superans dura, ardua, difficilia.

EXERCITVS.

Acies. Agmen. Caterva. Manus. Turmæ fortes. Clypeata cohors. Armata turba. Armifera, armigera, bellatrix, horrenda caterva. Armatum agmen, fulgens, coruscans ære caterva. Numerosa, fremebunda, furibunda cohors.

EXERCITVM CONSCRIBERE.

Cogere ad arma viros. Glomerare manum virorum. In arma viros suscitare. In arma vocare. Concitare in arma viros.

EXHORTARI.

Nunc prece, nunc dictis virtutem accendere. Animos viresque secundas sufficere. In antiquam virtutem, animosque viriles excitare. Incendere, inflammare animum alicujus. Aliquem voce movere. Variis instigare vocibus socios. Animos tollere dictis. Dare animos. Vires adjicere. Iuno vires, animumque ministrat.

EXILIO MVLTARE ET MVLTARI.

Adimere patriam. Demere humum natalem. Patria expellere. Pellere, ejicere, prohibere urbe. Patria jubere abesse. Pellere ab oris patriis. Patriæ fines, & dulcia linquere arva. Alio quærere patriam sub sole jacentem. Patria excedere.

EXIRE.

Foris se efferre. Tecta relinquere. Erumpere portis. Excedere adytis. Se extra tecta ferre. Efferre gressum. Limina relinquere. Decedere loco. Patria decedere terra. Se tectis effundere. Se fundere portis. Tecto & tectum exire, egredi. Exire limine tecti. Prodire è domo. Prodire tectis.

EXONERARE.

Animum odiis exonerare suum. Ego te hoc fasce levabo. * Demere sarcinam. Excipere onus alterius. Atlantis præbere vicem.

EXPANDERE.

* Latè sese extendere. Latè ramos, & brachia tendens.

dens. Alas pandere ad æstivum solem. Dederantque comas diffundere ventis Crinibus Iliades passis. Sparsus odoratis humerum capillis. Sparsis per terga capillis. Pandiculans oscitator inertia membra laxat ad auras.

EXPERIRI.

Nil intentatum, inexpertum, inausum relinquere. Quid tentare nocebit? Copia vini tentat gressus. Tentamenta pangere. Tentare Tethin ratibus. Periclitari omnia. Spectamus in ignibus aurum. Per varios usus artem experientia fecit.* Tentare vafras artes. Omnem movere lapidem. Audere se committere Ponto ignoto. Animum alicujus tentare precando. Videre quid experientia possit. Cuncta prius tentanda priusquam Mavortem suscites. Vires suas experiri. Metiri sua pondera.

EXPLICARE.

Rem omnem pandere ordine. Obductum verbis vulgare dolorem. Arcana movere, retexere, retegere, revelare, prodere. Fas mihi Grajorum sacrata resolvere jura. Expediam dictis, & te tua fata docebo. Fert animus caussas tantarum expromere rerum.

EXTINGVERE.

Restinguere ignem fontibus. De crinibus ignem excutere. Subducto stipite flammam exanimare. Absumptis viribus ignem extinguere. Nutritur vento, ventoque extinguitur ignis. Flammam necare. Lenis alit flammas, grandior aura necat. Vulcanum unda superare. Lympha injecta domare ignes.

EXPVLSVS, EXVL.

Hinc inde errans. Patriis sedibus excussus, & per terras urbesque vagans. Errans per varios casus, per dira pericula vitæ. Sedibus incertis errans. Aliena limina lustrans. Pulsus, fugatusque urbe sua. Cui perpetuo propria tellure carendum est. Cui urbs suo non adeunda pede. Finibus extorris, actus, pulsus, expulsus, ejectus. Lustrans vagis erroribus orbem. Huc illuc sine sede domoque vagans. Non capiens ulla in regione locum.

EXVERE.

Ponere vestem. Ponere velamina de corpore. Ejicere, eripere amictum. Rejicere vestem ex humeris. Exuvias ponere. Membrorum artus nudare. Paret amor dictis caræ genetricis, & alas Exuit.

EZECHIAS.

Achafides; filius Achafi. Rex colubrum qui fregit ahenum. Achafides patris veftigia fœda relinquens: Flagravit Domini totus amore Dei. Abide natus agit grates, Dominumque celebrat; *à matre fic dictus*. Ezechias dirum genuit feritate Manaffen.

F.

FABA.

DVræ culmen inane fabæ. Ventofam betis, fi fapis, adde fabam.

FABER.

Artis fabræ celeberrimus. Perfia aromatibus, validis Germania fabris. Aurifaber. Probans vim auri. Fulvum fpectans in ignibus aurum. Ignibus appofitis cenfens aurum. Verfans fornace & ignibus aurum. Explorans fubjectis ignibus aurum. Purgans aurum atque argentum à fcoriis & fæcibus.

FABVLA.

In vanum fabula ficta jocum. Non indigna referri. Fabula plena joci. Commenta Poëtarum. Garrire fabellas aniles. Mendacia vatum verborum pigmentis adornata. Fabularum architectus Ovidius. Fabella bella. Veritatis umbra. Somnia deliri cerebri. Fallacia quanquam commenta oblectant, & quæ nufquam funt, in animis tamen voluptatem cient.

FACERE.

Solus & artifices qui facit ufus erit. Hoc age. Actum agere. Exequi, peragere, conficere, efficere opus. Gerere, adminiftrare munus.

FACILE.

Pœna non eft grandis. Facile ut fomno aggrediare jacentem. Omnis ad acceffus Heliconis femita trita eft. Non eft ad aftra mollis è terris via. * Proclive factu. Volens, facilifque fequetur. Res non difficilis mihi videtur. Non eft operofa res volenti. Quam facile vulpes pyrum comeft, tam facile, &c.

FALLERE, & FALLI.

Vana fpe lufit amantem. Callida ftultas decipit efca feras. Animum delufit Apollo. Nifæ deceptus amore. Et cœli toties deceptus fraude fereni. Primus amor deceptam morte fefellit, *V. Decipere.*

FAMA, *id est*, RVMOR.

Volucris præconia famæ. Murmura incertæ famæ. Mala murmura vulgi. Nuntia,prænuntia rerum. Major post cineres.Malum quo non velocius ullum. Tam ficti pravique tenax quam nuntia veri. Quam nulla facta diu latent.Magnarum nuntia rerum.Quæ tamen incautos fallere sæpe solet. Parva metu primo, post sese attollit in altum , Ingrediensque solo , caput inter nubila condit. Volans præpete penna. Mobilibus veniens pennis per inania cœli.Rumor hinc inde volans.Dispergens falsa. * Ea fama vagatur. Fama volat.Incredibilis rerum fama occupat aures. Rumor volat pernicibus alis. πτερόεν κακὸν, malum alatum.

FAMA *pro* LAVDE, *item* FAMOSVS.

* Fama perennis , nescia lethi , quam nulla vetustas obruet. Toto notus in orbe. Fama porrecta ab ortu solis ad Hesperium cubile.Te fama jugalibus aëriis sublime tollit, atque subducit hominum fæci. Quacunque Phœbus,fama se tendit tua.

FAMES, FAMERE.

Ardor edendi. Cupido ventris. Alti vorago ventris. Vacui incola ventris. Hominum truculenta tyrannis. Rabies edendi. Rabies improba ventris. Amor edendi. * Pallida gerit ora fame. Pessimâ torqueor esuritione. Me improba ventris exagitat rabies. Fatigat me ex longo collecta rabies edendi. Furo stimulante fame. Fames me premit obsidione gravi. Rabidi jejunia ventris me cruciant immane quantum. Torpent membra fame.

FAMEM DEPELLERE.

Comprimere,restringere famem epulis. Levare,pellere,depellere famem. Pascere, solvere,placare,sedare jejunia. Eximere famem. Concussaque famem in silvis solabere quercu.Amor compressus edendi.

FAMVLA.

Studiosa,fida, officiosa, obsequiosa ministra. Observans mandata dominæ. Ad nutum parata. Serva agilis, sedula.

FAMVLVS.

Servus.Minister.Administer. Flexo poplite cernuus. Facilis ad jussa expedienda,munia obeunda.Observans lumine mobili omnes domini gestus. Omnia promptè

 gerens

gerens ad nutus heriles. Cujus intenta lumina herum tuentur.

FASTIDIRE.

* Adverſari,abhorrere,refugere.Tædia ſentire.Amor tuus verſus eſt in tædia noſtri. Movere faſtidium. Poſitæque movent faſtidia menſæ. Veniunt mihi tædia vitæ. Eſt mihi grave nimis, & nimis moleſtum. Res illa ſtomachum ciet mihi. *V. Abhorrere.*

FATVM *Ethnicis.*

Ferrea decreta ſororum.Fatalis lex.Tenor fati. Conſilium Deûm. Fatum immobile,inexorabile,ineluctabile,inevitabile. Occulti miranda potentia fati. Æternus ordo fati. Quod Dei juſſu fixum fundatumque te netur. Dans metas cuique ſuas.

FATA VOLVERVNT.
Ethnicis.

Sic fata tulerunt. Sic fata ferebant. Sic omnia fatis in pejus ruere.Fata manent immota.Fata obſtant. Fata movent. Sic erat in fatis. Fatis adactus. Præceps agit omnia fatum. Certum eſt,& inevitabile fatum. Potens nil contra immobile fatum.

FAVERE.

Bene velle, cupere. Aliquem fulcire favore. Adeſſe cœptis. Annuere votis. Dexter ades tuo numine. Linguis animiſque favete.Dare ſe alicui placidum. Reſpicere aliquem vultu placato. Mite caput, placataque cornua verte huc , Et des ingenio vela ſecunda meo. Aſpiret primo fortuna labori.Ferte viam venti facilem, & ſpirate ſecundi. Adſis pede Diva ſecundo. Conſulite & rebus ſuccurrite duris.Non ignara mali miſeris ſuccurrere diſco. Da facilem curſum,atque audacibus annue cœptis. Quiſquis es,ô faveas,noſtriſque laboribus adſis. Votum ſecundet,qui poteſt,noſtrum Deus.Regia, crede mihi,res eſt ſuccurrere lapſis.

FAVNI.

Bicornes. Dii ruris. Numina ruſtica. Numina ruris, ſylvarum.

FAX.

Vites bitumineæ. Pingues lampades. Flammiferæ pinus. Fax de ſtipite facta. Accenſo igne micantes faces.Teda pinea.Fax multifida. Fax ſine luce, Fax mortis.Fax thalami. Lacrymoſo ſtridula fumo.

FEBRIS.

Immodicus corporis ardor. Toto in corpore pugnans. Pascens, depascens artus. Rapido furens membris omnibus æstu. Torrens ora anhela continua siti. Arida, anhela, pestifera, tremula, ardens. Febrilis horror.

FEBRI LABORARE.

Ardere febribus. Æstuare febrili dolore. Anhelis febribus uri. Febribus infestis jacere perustum. Sæva laborare febri, quæ membra torret ut ardenti foco. Febris vellit, convellit, macerat præcordia. Torrentur febribus artus. Febris arida depascitur artus.

FELICITAS. *V. Prosperitas.*

FELIX.

* Fortunatus. Beatus. Faustus. Prosper. Timotheus. Fortuna dulci ebrius. Persarum vigui rege beatior. Rebus secundis fruens. Cujus vela inflat aura secunda. Sedet fortunæ in gremio. Non me felicior ipse Hesperiæ dominator oræ. Ad nutum ei fortuna volat.) Terque quaterque beatus. Felix ô nimium felix. Quem promissa manet cœlestis portio regni. Perpetuæ manent quem præmia vitæ. Felices ter & amplius. O quid solutis est beatius curis?

FERRE.

* Æneas parenti longævo cervicem subjecit. Humeros Anchisiades fesso ætate supposuit patri. Medius collo sedit Anchises nati. Tollere, portare, ferre in altos montes. Ipse subibo humeris, nec me labor iste gravabit. Succedere oneri. Alto cœlum vertice fulcit. Toto corpore nixus, & contractis undique nervis sustinet immensum pondus. Axem humero torquet. Æneas subiit humeris parentem. Ferre jugum cervice subacta. Contento levius portantur corpora dorso.

FERRUM.

Pondus ferri. Lamina. Ferrum candens, igne rubens, solidum, rigidum, durum, obductum rubigine. Quod Noricus excoquit ignis. πικρὸς λύτωρ νεικέων, acerbus arbiter, seu solutor litium. *V. Ferrum cudere.*

FERTILIS.

* Ditissima terra. Est ver assiduum. Est tellus bifera. Est hic æstas alienis mensibus. Est magna parens frugum. Terra optima frumentis. Pinguissima tellus, ac

fecunda nimis. Luxuriat ſolum. Terrarum regina ſolo ditiſſima) Terra liberius omnia nullo poſcente ferens. Terra frugibus felix. Terra ubere læto. Terra potens ubere glebæ. Ferens meſſes opimas. Proferens Cerealia munera, dona Cereris. Lætis flavens ariſtis. Reddens ſemina data multo cum fœnore. Reddens centupla lucra. Arva colonis reſpondentia multiplici fœnore. Opulenta bonis. Ridentia ſatis ſurgentibus. *V. Frugifer.*

FERVERE.

* Furit intus aquæ vis. Exultant latices æſtu ſaliuntque bullæ minutæ. Magno ſonore ferventis aheni ebullit unda. Altè ſpumis exuberat unda. Non ſe capit unda, volat ater vapor ad auras. Spumeus undarum cumulus ſe tollit aheno. Fervet & exultat aqua.

FESTINARE. *V. Accelerare.*

FESTVM.

Dies feſtus. Feſta celeberrima. Lux ſacra. Lux feſta. Sacrum ſolemne. Solemnia annua.

FESTVM CELEBRARE.

Agere, agitare, peragere, ſervare feſtum, feſtum tempus, feſtum annuum. Celebrare feſtum. Sacrare feſtum. Inſtituere, indicere feſtum. Nos delubra Deûm, miſeri quibus ultimus eſſet Ille dies, feſta velamus fronde per urbem. * Feſtivam celebrare diem. Solemnes ducere pompas ad delubra. Eſt dies anno redeunte feſtus. Adeſt lux feſta. Feſtis lucibus & profeſtis. Solemnem honorem ferre alicui Sanctorum. Luce ſacra operari Deo. Ceſſant depoſito jugo agri fertilis incolæ. Salve feſta dies meliorque revertere ſemper. Ἑορτὴ πλειστόμβροτος, populoſum feſtum.

FIBVLÆ.

Vincla relaxare tunicæ.

FICVS.

Baccis cœrula ficus. Duris denſiſſima pomis. Lactens, digna legi.

FIDERE. *V. Confidere.*

FIDES.

* Fiducia. Accipe, daque fidem. Tibi maxima rerum verborumque fides. Spes ô fidiſſima Teucrûm. Intemerata fides. Fides vincta teſte Numine. Animum præ-

ſenti

ſenti pignore firmans. Hoſtibus eſt ſervanda fides, σφεγῖνόν, ſignaculum mentis.) Theſea, Penelopea, inculpata, laudabilis, ſpectata, incorrupta, ingenua, æuo rariſſima noſtro. Corvo rarior albo. Rara avis in terris, nigroque ſimillima cygno. Quæ aut nulla aut monſtro rarior eſſe ſolet. Aſtra ſueta ſubire fides. Fidei incrementa novæ. Chriſtum fido ſupponere cordi. Prævia fax fidei.

FIDES, *ſeu* CHORDA.

Harmonica, ſonora, reſona, vocalis; canora, tinnula, dulcis. Movens, alliciens animos. Mulcens, permulcens pectora. Levans pectora duris ſollicitudinibus. Fallens, tollens curas. Suave, dulce ſonans. Mulcens, reficiens, recreans pectora mœſta ſono dulci. Quæ dulces reddit pollice tacta ſonos.

FIDIBVS CANERE.

Pulſare nervos. Tangere chordas. Percutere carmina nervis. Tentare, impellere, ſollicitare chordas pollice.

FIGVLVS.

Componens ollas de facili luto. Contorquens rotam pedibus in celerem orbem. Fingens vaſa. Incruſtans ollas vitro. Laborioſus, ſedulus, induſtrius.

FILIA.

Nata. Proles nupta. Filia orba parentibus. Acerba parenti. Dives dote. Gnata.

FILIVS.

Proles. Regius puer. Firma adjumenta parentis. Natus. Gnatus. Spes parentis. Dulce levamen ſenectutis parentum. Pignus dulce ſocii tori. Carum pignus conjugii. Spes operoſa patri ſuo. Curarum & ſenii dulce levamen. Ore parentem referens propago.

FINDERE.

Cuneis fiſſile robur ſcindere. Cuneis findere. Rimam facere. Quadrifidam quercum cuneis ſcindere. * Altè finditur in ſolidum cuneis via. Sublatum altè conſurgit in enſem, & mediam ferro gemina inter tempora frontem dividit. Partibus æquis huc caput atque illuc humero ex utroque pependit. Findere in bina ſecando.

FINIS.

Vltima, *pro fine.* Eventus. Effectus boni. Caussa perorata est. Operis fastigia summi. Venit summa dies. Terminus. Meta ipsa extrema, seraque coronide longus Est liber. Exitus acta probat. Nec prius imposuit rebus finemque modumque.

FINIRE.

Facere finem cantandi. Dare finem laboribus. Facere modum. Ponere, imponere finem. Finem imponere curis. Imposuit finem pugnæ, fessumquo Dareta Eripuit. Exiit emeritis cursibus amnis. Littera defesso pollice sistit opus. Donec longa dies perfecto temporis orbe Venerit. Finis adest. Dirimere sanguine bellum. Immensum spatiis confecimus æquor. Vesper decedere campis Admonuit. * Ad umbilicum ducere. Coronidem imponere. Finem dedit ore loquendi. Quis scelerum modus est? Hic stabit civilibus exitus armis. Statuere modum rei alicui. Perficere est animus, finemque imponere. Addere summa. Pierides cœptis addite summa meis. Imponere cœptis ultimam manum. Vide *Perficere.*

FIRMVS.

Sunt rata pacta. Firma cavavit robora. Turno vita manet rata. Fixus. Durabilis. Stabilis. Constans. Illum non populi fasces, non purpura regum Flexit, & infidos agitans discordia fratres. Inconcussus.

FISTVLA.

Calamus. Canna. Arundo. Cicuta. Avena. Buxus. Dulce canens. Dans blandos modos. Tibia fingens teneros modos. Modulans lætos cantus. Effundens dulces sonos. Dispar septenis fistula cannis. Dispares calami compagine ceræ juncti. Fistula cui semper decrescit arundinis ordo.

FISTVLA CANERE.

Dat tibia sonos. Ludere quæ vellem calamo permisit agresti. Quem mea carminibus meruisset fistula caprum. Stridenti stipula disperdere carmen. Calamos inflare leves. Non pati calamos inertes. Fistula dicere amores. * Structis cantare avenis. Silvestrem tenui musam meditari avena. Calamo terere labellum. Inflati

flati complevit locum murmure buxi. Dicere carmina fistula.

FLAGELLARE.

Crudeli verbere lacerare terga. Insonare flagello. Lento cruciare flagello. Torto instare flagello. Intorto verbere terga secare. Verberibus castigare. Ingeminare ictus. Continuo sontes ultrix accincta flagello Tisiphone quatit insultans. Sequitur Bellona flagello. *Vide Cadere.*

FLAGITIVM.

Delictum. Vitium. Culpa. Admissum. Labes. Factum triste, turpe, nefandum. Nil ruboris, nil pudoris habens. Non leve crimen. Immane nefas. Dirum in pectore versare nefas. Me mea fata, & scelus exitiale his mersêre malis. Pro tali scelere, pro talibus ausis dii persolvant grates. Ingenio scelus non abest tuo. A culpa mea facinus abest. *V. Crimina.*

FLECTERE ALIQVEM. *V. Placare.*

FLORA.

Chloris. Vxor Zephyri, venti occidentalis, quæ floribus præesse fingitur. Zephyritis Ludis celebrata jocosis. Vultu pulcerrima. Spatians cultis in arvis. Exultans, sedens, residens viridi in gramine. Legens, carpens flores vernos. Floribus arva coronans. Eliciens lilia mista odoratis rosis.

FLORERE.

Formatis aperitur floribus arbor. Nunc omnis parturit arbor. Arbor trudit gemmas, & frondes explicat omnes. Purpureis collucent floribus agri. Induere se in florem. Humus fundit varios flores. Herba pubescit, & variis floribus halat. * Viret assiduo flore resectus ager. Spirant arva croceis vestita floribus. Fragrat herba odoriferis comis.

FLORES.

* Pratorum insignis honos. Grata oblectamina visus. Horti deliciæ mille colorum. Telluris sidera variegata, purpurea, candida, ardentia, ferruginea, crocea, cærulea, &c. Pignora olentia Floræ. γῆς βόστρυχος, Terræ cæsaries.)

Flos concolor. Flores odori, verni, purpurei, mille colorum. Flos spargens, diffundens latè dulcem odorem. Oblectans animum miris, variis, mille modis. Ridens,

Ridens, vernans humili in gramine. Mulcens auras ſuavi odore. Halans per prata nitentia. Niteſcens diſcolore gramine. Odorato germine ridens. Viridanti in gramine gemmans. Arridens apibus per gramina roſcida. Variis florum data nexa coronis. Variis florentia limina ſertis. Ornuſque incanduit albo flore pyri. Hædique petulci floribus inſultant. Fucoque & floribus ora explere.

FLORES VARII, & HERBÆ.

* Lilia, roſæ, violæ, narciſſi, hyacinthi, calthæ. Lilionarciſſi. Croci. Cinnama. Nardus. Caſia. Balſama. Thyma. Amaracus. Liguſtra. Vaccinia. Colocaſia. Acanthus.

FLVCTVS.

Procelloſus, tumidus, marinus, agitatus, rapidus, vaſtus, raucus, ſonans, fremens, undans, immodicus, ſurdus. Se ſinuoſo vertice volvens. Reſonantia littora pulſans. Spumoſa littora feriens, concutiens. Immenſo murmure reſonans. Fluctus glomerati, atque agmine facto intentant ſæva pericula nautis. * Fluctus albeſcere ponto incipiunt. Fluctus ex alto tollitur, inque ſinus curvatur unda. Ima exæſtuat unda vorticibus. Montes volvuntur aquarum. Gibboſa dorſa Ponti. Tollitur Oceanus, & ſidera verberat unda.

FLVERE, *quod ad* FLVVIOS *ſpectat.*

* Labi, manare, ferri agmine aquarum placido. Sinuoſis flexibus Scaldis errat. Torquet flaventes Iſter arenas. Volvitur per ſaxa Moſa. Purior argento fluit unda. Tenuis fugit per gramina rivus. Vbi corniger humectat culta pinguia Scaldis. Septem oſtiis in mare decurrit. Volvitur in pelagus ſeptena per oſtia. Septem portis fertur in æquor. Expatiata ruunt per apertos flumina campos. Gelidusque fluvius per imas quærit iter valles. Curva nec aſſuetos egerunt flumina curſus.

FLVVIORVM ALIQVOT NOMINA.

* Scaldis. Moſa. Moſella. Tybris, vel Tyberis, vel Tiberinus. Iſter. Padus. Sequana. Nilus. Arar. Tameſis. Euphrates. Ganges. Tagus. Hermus. Rhenus. Rhodanus. Dilia. Zenna. Simois. Xanthus. Anio. Garumna. Tanais. Pactolus. Lyris. Rubicon. Nar. Albis.

FLVVIVS.

Fluvialis unda. Aqua currens. Flumen concitum, rapidum, ſævum, obliquum, perpetuum. Fluminis ora. Fluminis ortus. Liquor facilis, niger. Humor Pactoli. Amnis cæruleus. Per virides herbas ſinuoſo tramite currens. Rivus lymphis arida prata fovens. Molles irritans murmure ſomnos. Crepitanti murmure cadens. Murmure rauco ſtrepitans. Per prata virentia fluens. Rivus lene fluentis aquæ jucundo murmure labens. Exiguo ſonitu per levia ſaxa fluens, fugiens. Irrorans mollia gramina. Murmure tranquillos ſonos inducens. Fluentum. Amnis. Aggeribus ruptis ſpumans amnis. Amnis ſedatus ſe condidit alveo. Propter aquæ fluvium viridi procumbit in ulva. Fluminaque antiquos ſubter labentia muros. Cava flumina creſcunt cum ſonitu. Flumen medio caput extulit alveo.

FODERE.

Effoſſa terra ſupinare glebas. Scrobibus concidere montes. Labefacta movet robuſtus jugera foſſor. Primus humum fodito. Effodere latebras. Tellurem ligone recludere. Excavare terram. Tellure cavata; oculis capti fodere cubilia talpæ. Abire ferro in viſcera terræ. Lacertoſi coloni fodiunt arva dura. Cædere montium medullas. Penitius ſarculo cavare terras. Cæcos facere hiatus. Adyta terræ ferro eruere.

FOEDVS.

Perpetuum, ſtabile, legitimum, amicum, conjuratum, concors, firmum. Pactio. Pactum. Conventio. Conjuratio. Inviolabile pignus pacis.

FOEDVS FACERE.

Fœdus inire, componere, ferire. Dare dextram. Dextræ conjungere dextram. Iungere fœdere dextram. Firmare inter ſe fœdera dictis. In amicitiam coire. Animum præſenti pignore firmare. Fidem dare, & accipere. Fidem novare. Tangere dextram. Cogere in fœdera, in concordiam. Coëunt in fœdera dextræ. Æternam pacem, pactoſque Hymenæos exercere. Æterno fœdere pacem jungere. Stricto conſtringere fœdere mentes. Pangere fœdus. Mittere æterna in fœdera gentes.

FOEDVS VIOLARE. *V. Violare fœdus.*

FOENERATOR. *V. Vsurarius.*

FOENERARI. *V. Vsuram exercere.*

FOENVS. *V. Vsura.*

FOETVS.

Pondus ventris, Tumor. Maturum onus. Crescens onus visceribus. Vteri pignora. Nati cara pignora. Expletum matris onus. Cœlesti pondete venter tumidus.

FONS.

Ora fontana. Fontis aquæ. Aqua irrigua. Cavæ venæ. Fons tenui pellucidus unda. Nitidus, argenteus undis. Patulos succinctus hiatus. Fluens per florida gramina. Agens virides undas. Arentes relevans jucundo frigore fauces. Derivans perpetuas aquas. Devolvens vivas aquas per saxa humentia viridi musco. Vndans humor aquæ. Fontis dulcissima lympha. Saxa lavans viridi circumlita musco. Molles invitans placido murmure somnos. Levans arentem sitim susurranti aqua. Fugiens sonoro murmure, & rivum irriguum per prata humentia volvens. * Vena perennis aquæ. Fugientē dulcis murmurat rivo sonus. Fontanus fugiens per gramina rivus molliter inclinata. Fons splendidior vitro, quem flagrantis atrox hora caniculæ nescit tangere. Roscida mobilibus lambens gramina rivis. Venula terræ.

FORES.

Valvæ bifores. Surdæ, rigidæ, rimosæ, clausæ, apertæ. Ianua surda petenti, Laxa ferenti, Saucia nocturnis potorum rixis. Suo se cardine versans. Duris roboribus fulta. Stridorem moto cardine reddens.

FORMA.

Decor. Dotes formæ. Damna formæ. Facies. Figura læsa. Forma bonum fragile est. Indigna perire. Forma venusta, superba, splendida, eximia, egregia, decens. Breve donum exigui temporis. Spatio quæ carpitur ipsa suo. Res fugax. Quæ quantum accedit ad annos fit minor. Vt rosa verna periens. Blandimenta formæ. Præstantia, excellentia, gratia formæ. * Est forma qualis innubis dies. χροιᾶς ἄνθος, flos coloris.

FORMA D. VIRGINIS.

* Præstanti corpore virgo. Inter virgineos choros longe pulcerrima. Cujus ex oculorum acie probitas casti-

castitasque promicabat. Maria pulcerrima forma, qualis cum puniceis rosis cana miscentur lilia. Matre pulcra filia pulcrior. Nitor ejus Pario marmore purior. Quis decor est formæ simul ac virginitatis intemeratæ? Non ita nocturnis Cynthia relucet astrorum choris. Christi Genitrix quovis sidere pulcrior. Torqueat huc oculos, si quem male Cypridos ardor incendit.

FORMICA.

Agmen graniferum. Parcum genus, patiensque laborum. Quæsiti tenax. Formicæ frugilegæ. Inopi metuens senectæ. Vehens cibum granifero ore. Nigrum agmen prædam per herbam convectans calle angusto. Hiemis memor. * Tectis efferens penetralibus ova. Ingentem populans farris acervum. Bestiolæ quæ hiemis memores tectis angustis grana reponunt. It nigrum campis agmen, prædamque per herbas Convectant calle angusto, pars grandia trudunt obnixæ frumenta humeris, pars agmina cogunt. O γῆς στρατός, terræ exercitus.

FORMIDARE.

Trepidat pavida formidine pectus. Mens ægra trepido metu palpitat. Corda tremunt dubio metu. Præcordia occupat, concutit horror. Anxia corda tremiscunt nimia formidine. Corda stupent anxio metu. Horrere, turbari metu. Tremere animo. Pallere metu. Timor ingens quatit, concutit ossa. Timor abstulit vires corporis. Gelidus per ima cucurrit Ossa tremor. Tremefacta novus per pectora cunctis Insinuat pavor. Præcipites metus attrahit. Mortalia corda per gentes humilis sternit pavor. Frigidus obstat circum præcordia sanguis. Corda pavor pulsat. Tota tremor pertentat corpora. Perculsus formidine mentem. Metu terras cœlumque fatigare. Sævus circumstitit horror. Formidine cecidere animi. Diriguit visu in medio, calor ossa reliquit. Labitur, ac longo vix tandem tempore fatur. Raris turbatus vocibus hisco. Arrectæque horrore comæ, & vox faucibus hæsit. Exultantia haurit corda pavor. Attonitis hærere animis. Ingenti trepidare metu. Olli somnum ingens rupit pavor, ossaque & artus Perfudit toto proruptus corpore sudor. Quod si tantus habet mentes & pectora terror,

FORMIDINEM ABIICERE.

Omnes metus ſubjicere pedibus. Formidinem exuere, deponere. Recipere, revocare, recuperare animum ſepoſito metu. Ore tremente ponere metum. Mœſtum timorem mittere. Solvere metus. Solvere corde metum.

FORMOSA.

Eximiæ, egregiæ formæ virgo. Cui eſt niveæ præſtantia formæ. Venuſta fronte ſuperbiens. Quæ læto ſplendore micat. Cui roſis æmula labra rubent. Cujus ora radiant ingenuo ſuffuſa rubore. Cujus ſanguineus rubor induit ora. Fax ſplendida inter virgineos choros. Non horrenda rugis. Habens genas purpureas, lactiſque aſpergine tinctas. Cujus roſeas commendat gratia mira genas. Variis donis refulgens ſideris inſtar. Forma pulcerrima virgo. Quæ cādore nives anteiret. Præſtanti corpore Nympha. Qua nulla decentior.

FORMOSVS.

Ante omnes forma pulcer. Egregia forma ſplendens. Inſignis facie juvenis. Ipſe alios inter pulcerrimus unus. Formoſi pecoris cuſtos formoſior ipſe. Quo pulcrior alter, Non fuit Æacidum. Inſignis forma, viridique juventa. Os humeroſque Deo ſimilis. Præſtanti facie & forma.

FORTIS.

Invictis viribus eſſe. Viribus inſignis. Valido eſſe robore. Præditus viribus. *V. Robuſtus.*

FORTITVDO.

Robur firmum, ſolidum, invictum, validum, prævalidum, rigidum, inexpugnabile, Herculeum. Vires alacres, valentes, vegetæ, nervoſæ.

FORTVNA, DEA FICTA.

Sors quam tribuit fortuna. Caſus ſubitus. Dea immitis, cæca, dubia, inſidioſa, levis, incerta, volubilis. Conſtans in levitate. In nullo loco tenax. Solito defecta favore. Vultus, lumina, frons, facies, ſpecies Fortunæ. Regna Fortunæ. Fortuna ambigua, lubrica, anceps, infida, malefida, inſtabilis, erratica, mobilis. Alternans vices. Res humanas ſurſum deorſumque rotans. Paſſibus ambiguis errans. Permutans ima ſummis. Hominum ſpes faciens vanas. Fugacior undis. Ex humilique loco magna ad faſtigia rerum attollens, & rur-

rurſum deturbans. Modo læta manens, vultus modo ſumens acerbos. Euripi inſtar reciproca. Quæ durior eſſe ſolet bonis, æquior malis. Mobilitas fortunæ lubrica. Neſciens figere rotam. Sors dubiis paſſibus errans. Fortunæ inſtabilis aura. Rebus in humanis nullo diſcrimine ludens. Omnia non certa dans rapienſque manu. Omnia mutans variis caſibus, nec ſinens aliquid felix eſſe diu.

FORTVNA ADVERSA.

Iniqua, ſæva, dura, incommoda, inimica, triſtis. Sors aſpera, ferrea. Vis violenta ſævæ fortunæ. Fera fortunæ violentia. Procella ſortis turbidæ. Ictus, impetus rabidæ fortunæ. Malum triſte, ſævum, fatale. Sors per tumidas agitata procellas. Adverſi incommoda fati. Tela adverſæ fortunæ. Sors oneroſa premens humanum genus.

FORTVNA ADVERSA VTI.

Variis caſibus urgeri, & duris undique fatis exerceri. Fatis triſtibus angi. Adverſa fortuna premi. Vrgeri fatis iniquis. Caſu acerbo affligi. Pati mille incommoda iniqui fati. Inſana ſors intonat. Miſerum triſtis fortuna tenaciter urget. Agi fortuna per adverſas procellas. Sors premit atra malis. Sæva malorum procella obruit caput. Fortuna adverſa, minus ſecunda uti. * Eſſe ludibrio fortunæ. Fortunæ ſcopus.

FORTVNA BONA.

Fortuna ridens, arridens vultu blando. Sors ſplendida, amica, placida. Aura ſecunda, proſpera. Fata ſecunda. Flatus fortunæ ſecundus.

FORTVNA BONA VTI.

Fauſtis ſucceſſibus uti. Navigare felici aura. Ducere placido candida vela ſalo. Secundis ventis, ſecundo flatu uti, alite dextro, auſpicio læto frui. * Sedere fortunæ in gremio.

FORTVNATE, *ſeu* FELICITER.

Alite dextro. Vento ſecundo. Secundis ſucceſſibus. Secundo flatu. Omine læto, fauſto. Auſpicio felici. Proſpero, læto curſu.

FOVEA.

Caverna profunda, cæca, cava, vaſta, umbroſa, tecta, abrupta, atra. Scrobs furva, exeſa. Spelunca. Specula. Exhalans triſtem Mephitim.

FRANGERE. *V. Rumpere.*

FRAVS. *V. Decipere.*

FRENARE.

Spumantia addere frena feris. Torquere frenis ora fugacis equi. Ferocis equi luctantia colla retorquere. Actus habenis equus curvatis fertur ſpatiis. Adductum circum caput egit habenas. Glacies frenat curſum aquarum. Iuſtitia frenare gentes ſuperbas. Vinclis, & carcere frenare. Tempore paret equus lentis animoſus habenis, Et placido duros accipit ore lupatos. Domare, compeſcere, coërcere, cohibere freno. * Novit premere & laxas dare habenas. Temperare ora frenis. Celſos ſonipedes ſubigere jugo. Frenare juventam, urbem, populos optimis legibus.

FRENVM.

Frena ſonantia, ſpumantia, domantia, cohibentia equos. Habena valida, lenta, laxa. Lorum flexile, nodoſum.

FRIGERE.

* Frigore corripi. Frigore contrahi, affligi, lædi. Solvuntur frigore membra. Boreæ penetrabile frigus adurit. Secat glacies aſpera plantas. Frigus perambulat artus. Frigus acutum ſævo ſpirante Borea cutem findit. Stringuntur acri frigore membra. Frigore pallet inſtar buxi corpus undique contrahens. Pallent amiſſo ſanguine venæ. Rigidum permanat frigus ad oſſa. Artus aculeata frigora pungunt. Infantis Chriſti membra aura pungebat. Puelluli tenerrimum corpuſculum frigus aduſſit.

FRIGIDVS.

Frigidior glacie. Glacialem arctum experiri. Frigore lapſa cadunt folia. Concreſcunt currenti in flumine cruſtæ. Vndique jam tergo ferratos ſuſtinet orbes. Puppibus illa prius patulis, nunc hoſpita plauſtris. Cæduntur que ſecuribus humida vina. Boreæ penetrabile frigus adurit. Pluvio contriſtat frigore cœlum. Cum triſtis hiems etiam nunc frigore ſaxa Rumperet, & glacie curſus frenaret aquarum. Gelidus concrevit frigore ſanguis.

FRIGVS.

Aſperitas frigoris. Minæ frigoris. Rigor alpinus. Glaciale, durum, hiemale, Scythicum, non habitabile. Acre Gelu. *V. Hiems.*

FRONS FRONDIS, FRONDESCERE.

* Comæ, silvæ honos. Arborum cæsaries. Stringe comas, & brachia tonde. Nunc frondent silvæ. Nunc omnis parturit arbos. Mobilibus Veris inhorruit adventus foliis. Silva spargit agrestes frondes. Silva comata. Arbor agit comas. *Papinius:* Nunc arbor crinitur foliis. Luxuriat arbos in patulas comas. Formatis aperitur frondibus arbos. Viridi tegmine amiciuntur arbusta. Redeunt arboribus frondes, quas Hiems abstulerat. *V. Florere.*

FRVCTVS.

Vberes, amœni, dulces, copiosi. Fruges cereales, lætæ, gravidæ. Curva jam falce petendæ, secandæ. Labori non respondentes. Præmia telluris. *V. Malum.*

FRVGES.

Primitiæ frugum. Alimenta frugum. Munus frugum. Farris acervi. Frugum acervi.

FRVGIFER.

Multam Cererem proferens. Largis proventibus auctus. Fundens benignam frugum copiam. Respondens votis avari agricolæ. Vber læto proventu. *V. Fertilis.*

FRVMENTVM.

Cerealia munera. Cereris dona. Ceres humanis usibus apta. Ceres flava, spicifera, stugifera, munifica, fecunda, falcifera, flavens, culta, triticea. Alimenta terrarum. Mitia dona frugum.

FRVSTRA.

Incassum. Nequidquam. Inaniter. Irata Delia venari. In sterilem agrum mittere semina. Nil profecturis litora bobus arat. In vacuas auras questus effundere frustra. In rapidos jacere irrita verba notos. Addere aquam fluviis, & silvis ligna. Noctuas Athenas mittere. Inducere aquam fonti. Labor studio vanescit inani. Haurire aquam cribro. Fundere aquam in dolium pertusum. Docere recta procedere cancrum. Folia arboribus, sidera cœlo addere. Semina tradere arenæ. Sursum agere Sisyphi revolubile saxum. Curvo proscindere litus aratro. *V. Absurda agere.*

FVCARE.

Fucare colorem. Fuco ora explere. Lana fucatur colore. Formosam faciem nigro medicamine cælas. Linere ora. Circumlinire fuco. Comere, excolere colla,

alias cœlo ceciderunt plura sereno Fulgura, nec diri toties arsere Cometæ. Fulmina torquet Astripotens. Fulmine terrere. Pater omnipotens cœlo ter clarus ab alto Intonuit, radiisque ardentem lucis, & auro, Ipse manu quatiens ostendit ab æthere nubem. Cœlum coruscat trisulcis ignibus. Æther micat latè flagrantibus fulguribus. Ignea vis fulminis coruscat. Rumpunt aërias fulgura crebra plagas. * Fulgura cadunt cœlo. Ignea decussis erumpit nubibus æthra. Aërios secans campos lux flammea transit. Micant ruptis è nubibus ignes.

FVLMEN.

Fulminis ictus. Medio in aëre sæviens. Cadens, ruens per inania. Horrorem incutiens irato numine terris. Concutiens celsas à vertice turres. Feriens summos montes. Acuti fulminis ignes. Sævi fulminis alæ. Trisulcum telum infesti Iovis. Concussis elisi nubibus ignes. Excussis elisus nubibus ignis. Missis abruptus ignibus æther. Tumultus ætherii. Iovis arma. Ignes fulminei, trisulci. Ignis Iovis. Validus fulminis ignis. Ignes Phaëtontei. Tela manibus fabricata Cyclopum. Ignea arma. Fulminis ira. Fulmina missa polo. Imperio fulmina missa Iovis. Non imitabile fulmen Iovis. Αἰθέρος ὀρχηστής, Ætheris saltator.

FVLMINE LÆDI.

Sentire fulminis ictum. Tangi, feriri de cœlo. Iovis ignibus percuti. Fulminis igne peti.

FVMARE.

Edere, dare, emittere fumum. Et jam summa procul villarum culmina fumant. Fumantia saxa Ætnæ. Cœlum subtexere fumo. Faucibus ingentem fumum evomit, involvitque domum caligine cæca. Erigit atro nigrantem fumo rogus alta ad sidera nubem. Fumant sudoribus artus.

FVMOSVS.

Fumea tedis lumina. Piceum fert fumida teda lumen. Fumifera nox. Fumificus ignis.

FVMVS.

Picea caligo. Nigra volumina fumi. Fumus lacrymosus, sublimis, niger, sordidus, volucer, inanis, levis. Per multa foramina evolans. Ad æthera tendens. Inimicus ocellis. Evanescens vacuas in auras. Remanens

exusto stipite. Fumi volucris vapor. Ater ad sidera fumus Erigitur. Tecta subeunt nigro deformia fumo. Assidua postes fuligine nigri. Misto undans pulvere fumus. Atram prorumpit ad æthera nubem. Turbine fumantem piceo. Respiciunt atram in nimbo volitare favillam.

FVNDA.

Exutæ contorto verbere glandes. Glans plumbea funda missa. Pondera fundæ plumbea. Stridens funda. Stupea contorquens balearis verbera fundæ. Et fundam tereti circum caput egit habena. Torta Balearis sævus habena. Stridentia funda Saxa pluunt, volucres imitantur fulgura glandes. Cum balearica plumbum Funda jacit.

FVNDARE, FVNDAMENTVM.

Fundare arces. Vrbem fundare colonis. Fundamenta locare. Fundamina prima ponere. * Substruere. Struere basin.

FVR, FVRARI.

Nocturnus, tacitus, pervigil, trepidus, rapax, trifurcifer, vagus. Nocte vagans. Insidians opibus aliorum. Captans aliena. Rapiens nummos fracta arca. Malefida cohors nocte silente alienas opes surripiens. * Raptas ad littora vertere prædas. Manticulari. Avertere tauros è stabulis. Aliquid condere furto. Ignem ætherea domo subducere. Fur notæ nimium rapacitatis. Rapere armenta stabulis reclusis. Vivere rapto. Tristi spoliantur templa ruina.

FVRERE.

Insania mentem occupat, habet. Agi, agitari furore. Rapi, Circumagi furore insano. Oestro ferri. Laborare errore mentis. Furere ingentibus iris. Indomitos gerere in corde furores. Concipere furiata mente furores.

FVRIÆ.

* Diræ. Erinnyes. Eumenides. Infernæ catervæ. Vltrices scelerum Deæ, Tisiphone, Alecto, Megæra. Sorores nocte genitæ. Famulæ Ditis. Diræ sorores. Dira Furiarum cohors. Sorores anguicrines. Mens furiis agitata fuit crudelis Orestis. Exercita Diris, stimulata furore. In rabiem mens acta fuit. Atra bile fuit percitus.

FVRORE CORREPTVS.

Non ſanæ mentis. Veſanus. Cui mens dimota loco vel ſede ſua eſt. Indomitos in corde furores gerens, habens. Vago furore actus. Turbatus corda phreneſi. Scelerum furiis agitatus Oreſtes.

FVTVRVM.

Cauta ſpeculator mente futuri. Caſus ſcire futuros. Aperire futura. Eventum pugnæ capere. Eventus ſecundare. Cæcos eventus volutare animo ſecum. Neſcia mens hominum fati, ſortiſque futuræ. Quo res cunque cadent, &c.

G

GALEA.

CAſſis ferrea, horribilis, Martia, fulgens, radians, coruſca, trux, minans, victrix, criſtis decorata rubris. Ære rigens. Ignem flammaſque vomens. Criſtata pennis. Tegmina capitum. Tegminis officium. Vincula galeæ. Et gravibus raſtris galeas pulſabat inanes. Miratur terribilem criſtis galeam. Imam inter galeam, ſummi thoracis & oras Abſtulit enſe caput. Induere galeam habilem criſtiſque decoram. Scuta virûm, galeaſque & fortia corpora volvit.

GALLIA.

* Dives, armipotens, ferox, ingenioſa. Aurea cæſaries ollis, atque aurea veſtis. Virgatis lucent ſagulis, tum lactea colla auro innectuntur. Profugique à gente vetuſta Gallorum Celtæ. Truces flavo vertice Galli, Quos Rhodanus cingit. Rhodani potores. ἀπὸ τοῦ γάλακτος, à candore lactis. Formoſa Gallis corpora.

GALLINA.

Glociens, glocitans. Tegens alarum tegmine pullos. Pullorum cuſtos fidiſſima. Sedulo obſervans pullos, quo tempore milvus inſtruit inſidias. Fovens ſobolem expanſis pennis. Fœtus ſuos vocans ſingultu & plaudentibus alis. Criſtati femina galli. Fœta conjunx criſtati mariti.

GALLVS.

Prænuntius ales diei. Criſtatus ales. Vigil ales. Qui cantibus oris Evocat auroram. Qui trepidam vigili provocat ore diem. Lucis prænuntius ales. Excubitor. Metuendus terror leonibus. Totam gentem fœcundo ſemine complens. Somnos abrumpens, impediens. Volucris

GELV.

Rigidum, astrictum, candens. Maris astricto coit unda gelu. Glacie riget horrida barba. Rura gelu claudit hiems. Iacet terra alto gelu. Horrida cano pruina gelu. V. *Glacies*. V. *Hiems*.

GEMELLI.

Duplex partus. Fœtus duo. Fœtus gemellus. Pignora bina. Proles gemina. Proles gemella.

GEMELLOS PARERE.

Dare duos partus. Dare prolem gemellam. Edere geminos. Eniti gemellos, partus gemellos, prolem gemellam. Duobus fœtibus augeri.

GEMERE.

Ingentem gemitum dare ab imo pectore. Edere gemitum alto de corde. Ducere suspiria. Trahere gemitus tristi pectore. Suspirare ab imis pectoribus. Rumpere pectora questu. Triste gemere. Assiduo renovare suspiria. Premere duros sub pectore gemitus. Mittere, emittere è pectore gemitus. Tristi gemitu implere loca. Tollere ingentem gemitum ad sidera tunsis pectoribus. Rumpere alta suspiria de pectore tristi. Iactare pectore gemitus. Versare, haurire, referre, repetere, movere suspiria. Mœstas expromere voces. Fletu ingemuit nostro.

GEMITVS.

Fictus, extortus, flebilis, mœstus, querulus, lacrymabilis. Intima viscera quassans, concutiens. Suspiria gemebunda, macerantia corda. Signa doloris taciti. Gemitus pectora concutiens. Luctantia verba reprimens.

GEMMA.

Lucida, pellucida, pura, vivida, dives. Lapilli rari, peregrini. Gemmarum quidquid felicibus undis Nascitur; Eoi qua maris unda rubet. Quæ legitur rubris gemma sub æquoribus. Flavo lumine Chrysolithus. Aurato fulgebat gemma monili. Miro candoris honore Lucet in aure lapis, rubris advectus ab undis.

GEMMIS ORNATVS.

* Monile baccatum collo suspenderat. Patera gemmis auroque gravis. Ensis stellatus iaspide fulva. Matrona onusta baccis. Lucet Sardonycata manus. Flammas imitante pyropo cinctus erat. Auribus magnos com-

committere elenchos, *id est*, margaritas majores. Eois lapillis ſemet ornare. Collo baccata monilia pendent. Manus puro cincta Beryllo. Flavo lumine Chryſolythus. Non gemmæ, ſed mores feminam exornant. Non ſic Erythreo littore gemma quæſita, ut probitas mulierem comit. Minus Indici lapilli, minus aureumque ſpinther decent, quam ingenuus pudor.

GENERARE.

Edere partum in blandi luminis oras. Eniti utero partum. Ferre partum in lucem. Reddere ventris onus. Dare fœtus, partus. Ponere uteri pondus. Molliter fovere ſuos partus. *V. Parturire.*

GENV.

Genuum junctura. Genuum orbis. Flexum, ſuccidaum, durum, rigidum. Qua crus eſſe incipit, & qua Mollia nodoſus facit internodia poples.

GENVA FLECTERE.

Genua ponere, ſubmittere. Flectere poplites. Genibus pronis ſupplex. Inflexo genu cadere. Niti genu. Poſito genu procumbere. Genu tangere terram. Procumbit pronus ſubmiſſo genu. Genua amplexans, genibus volutans hærebat. Pronum ſe ſolo ſternere. Projicere ſubmiſſo poplite corpus. Fulvis genua inclinarat arenis. * Procumbere genibus. *Ovid.* Poſitiſque in margine ripæ procubuit genibus. Non moror ante tuos procubuiſſe pedes. Supplex volvitur ante pedes. Terram genibus ſubmiſſis petere. Victorem poſito ſuſpicias genu.

GENVS.

Domus. Stirps. Origo. Principium ortus. Sanguinis ordo. Progenies regia. Genus ſerie fultum. Clarus origine gentis. Clarus loco. Primordia gentis, generis. Ortu materno generoſus. Sanguine materno illuſtris Princeps, auctor generis, ſanguinis, propaginis. Gradus generis. Semina cœleſtia, magna. Generis fabula falſa.

GENERE CLARO NATVS.

Claro ſanguine cretus. Præclara ſtirpe creatus. Natus origine clara. Genus alto à ſanguine Divûm ducere. Magna de ſtirpe nepotum eſſe. *V. Nobilis.*

GERYON.

Tergeminus. Prodigium triplex. Qui in tribus unus erat.

erat. Paſtoris Iberi forma triplex. Armenti Iberi dives.

GIGANTES.

Sævi, ardui, vaſti, Phlegræi, feri, furentes, indomiti, centimani, Theomachi. Ætnei fratres cœlo capita alta ferentes. Conjurati cœlum reſcindere fratres. Genus antiquum, pubes Titania terræ. Cœlo irata juventus. Immania monſtra gigantes. Tentarunt humeri monti ſuperaddere montem, Pervius ut fieret congeſtis molibus æther. Affectaſſe ferunt regnum cœleſte gigantes, Vaſta ſe mole moventes. * Telluris juvenes, unde periculum fulgens metuit Saturni domus. Impia cohors gigantum. Titanes, Typhoeus, Mimas, Porphyrion, Rhetus, Enceladus, Aloidæ.

GIGNERE. *V. Parturire.*

GLACIES.

Glacies ventis adſtriſta. Nives induratæ. Fragilis, ſaucia ſole. Aqua frigore nexa in glaciem. Quæ concreta novo ſub ſole liqueſcit. Vnda compacta, coacta, adſtricta gelu. Filia lymphæ. Flumina indurata frigore cœli. Aqua conſiſtens glacie. Vnda ferratos tergo ſuſtinet orbes. Humor gelidus. * Vinctas nimio frigore aquas currere. Cito ferri per glacialia, lævia, lævigata marmora lapſu. *V. Gelu.*

GLADIVS. *V. Enſis.*

GLOMERARE.

* Glomerari in orbem. Magnum mixtæ glomerantur in orbem. Immenſis orbibus angues glomerantur. Sinuare terga volumine. Volubilibus nexibus orbes ſquamoſos torquere, & immenſo ſaltu ſinuari in arcum. Cingi ſpiris facientibus orbem. Iris circinat arcus ſuos per nubila. In orbem volvi. Se convertere in orbem. Flecti per ingentes gyros. Terga ſinuantur per orbes.

GOMORRHA.

Sic arſit in iram, Ardet ut Aſphaltis merſa Gomorrha lacu. Eſt facta immundus fœda Gomorrha cinis. Quinque Gomorrhæas non reſpexere ruinas.

GORGON.

Auguicoma. Gorgoneum caput. Anguiferum caput. Gorgoneæ vires. Gorgonis ora. Vipereum monſtrum. Colubriferum monſtrum. Torva colubriferi numina

sorores bonitate pares. Deæ concordes. Mens quibus est eadem, semper & una fides. * Gratiæ decentes. Læta genas, læta os roseum, vaga lumina læta Gratia. Sorores Acidaliæ.

GRATIAS AGERE.

Grates solvere, persolvere, exsolvere, agere, ferre, dicere, sonare, resonare, canere, recinere, concinere. De memori pectore promere grates. Meritas depromere pectore grates. Non opis est nostræ grates persolvere dignas.* Meritas grates agere. Quas dicere grates, quasve referre parem? Haud præceptoribus unquam grates exsolvere dignas possumus. Non est ut grates mentis cultoribus, seu parentibus animorum pares referamus. Quis compensare labores tot valeat? Sit voluisse satis tot respondere laboribus.

GRATIAM REFERRE.

Pensare, compensare, reddere. Par referre pari. Respondere meritis. Gratiam rependere. Reddere vicem meritis. Officiis pretium rependere. Grates persolvere dignas. Præmia reddere debita. Bene apud memorem veteris stat gratia facti. * Reddere gratiam. *V. Remunerare merita.*

GRATVLARI. *V. Congratulari.*

GRAVIDA.

Prægnans. Fœta. Gravis. Alvus pondere turget. Maturi pondera partus jam urgent. Tumidus est grato pondere venter. Ferre gravem maturo pondere ventrem. Gravidus est pondere venter. Ferre utero. Vterum, ventrem ferre. Vteri semina ferre. Portare onus uteri. Vrbs gravida bellis. Italia gravida imperiis.

GRAVIS.

Homo severi supercilii. Marte gravis. Gravis Entellum dictis castigat Acestes. Plenus gravitate serena. Vultus triste supercilium, durique severa Catonis Frons. Iratus nimium, nimiumque severus. Elucet gravitas fastu jucunda remoto. * Frons severa majestate nitens. Nec mœstus, nec fluidus est habitus oris. Catone severior ipso. Læta viro gravitas. Non amo nubem frontis. Est gravior Curio, & Fabricio.

GRVS.

Threicia. Quæ Pigmæo ſanguine gaudet avis. Aves Palamedis. Thracum volucres. Strimoniæ, aëriæ, querulæ. Cum ſonitu tranantes æthera.

GVBERNARE.

Imperii frena tenere ſui. Regere alicujus habenas. Imperio ſceptriſque regere. Ejus nutu eunt res. Et premere, & laxas dare habenas. Terra eſt ſub illius imperio. Placida populos in pace regebat. Pacatumque reget patriis virtutibus orbem. Mare & terras omni ditione tenebat. Sceptra tenere. Pacis, belliquë imponere morem. Totum ſub leges mittere orbem. *V. Regere, Imperare.*

GVBERNARE NAVEM.

* Torquere levi motu ingens pondus navis per ſola neptunia. *V. Nauta.*

GVLOSVS.

Cui in ſolo vivendi cura palato eſt. Dedita turba gulæ. Dans frena gulæ. Lurco omnia vorans, multo parta labore. Dilapidans patrias helluo turpis opes. Numina multivori ventris luxurioſa colens. Dapibus vinoque replens ingluviem. Noxius exemplo, & ſibi noxius ipſi. * Luxuria gaudens. Quæſitorum terra pelagoque ciborum ambitioſa fame laborans. Lautæ ſectans fercula menſę. Vivit Bacchanalia. Nimis indulget dapibus. Harpyis eſt voracior. Peſtis omnium eſt eſculentorum. Γαστρὸς χάος, ventris Chaos.

GVRGES.

Curvos ſinuatus in arcus. Spumoſi gurgitis æſtus. Sinuati gurgitis orbes. Vortex violentus, rapidus, tortus, contortus. Ingens Acheronte vorago Peſtiferas aperit fauces.

GVTTA.

Cavans lapidem, decidua, procidua, manans, fluitans, irrigua, humida, exigua. Perque meos artus frigida gutta fluit.

GVTTVR.

Vocis iter, raucum, indocile, tenue, moderatum. Mors graditur vaſto pandens cava guttura rictu.

HA-

H.

HABENA.

IVs & moderamen equorum. Habenis equos flectere. Immittere habenas. Detorquere celeriter habenas equi. Remittere frena equo. Manibus molitur habenas. Lora tenere. Laxas dare habenas. Palmes agit laxis per purum immissus habenas. Audire habenas. Manibus effundere habenas. V. *Frenum, Frenare.*

HABENAS MANV TENERE.

Agitare habenas manu. Corripere lora manu. Habenas contingere manu. Premere frena manu. Habenas accipere. Ducere frena manu.

HABENAS RELAXARE.

Dare frena, lora, habenas. Immittere, permittere, concedere habenas. Mittere, movere frena. Solvere lora. Excutere habenas.

HABENAS CONTRAHERE.

Supprimere habenas, frena, lora. Retinere, retentare frena. Tendere lora. Tendere habenas retro. Attrahere lora.

HABENAS DETRECTARE.

Repugnare habenis, frenis. Frena recusare. Lora relinquere. Equus tenax contra frena. Equus rigidæ cervicis.

HABERE. V. *Conservare.*

HABITARE. V. *Esse.*

HÆRESIS.

Sacrataque solvere jura, Et numen violare nova sub relligione. Quandoquidem ille novos ritus, nova sacra per urbes instituit, priscasque audet rescindere leges. Leges abolere parentum. Novos inducere ritus. Novos fingere simulato nomine ritus. * Phantasmata Calviniana. Sustulit errores dire Luthere tuos. Pertinax error contra sinceram Religionem. Virus hæreticum. Hæresis recti specie quietem publicam turbans, plus malorum, quam tyrannorum rabies furentûm vexit in orbem. Nefandi dogmatis autorem sequi. Acherontis futura pabula. Hæresin ejerare, recantare vetitum dogma.

HALITVS, VAPOR.

Vapor ater, tepidus, fumans, humidus, tenuis, ignifer. Tenues evanescens in auras. Volans ad auras.

HERBA.

Florens,virens,viridis,prima,nova,obruta ſulcis, roboris expers, variis coloribus,verſicolor, odora,odorata, ſterilis,ſalubris,hortenſis,gemmans, viridans, agreſtis, roſcida. Quam metit incurva ruſtica falce manus. Diſtincta innumeris floribus. Germinans pingui ſolo. Quæ manè viget, ſero veſpere humi jacet arefactis comis. Quam educat humor. Quæ languet,marcet,marceſcit medio ſub æſtu.

HERBARVM ALIQVOT NOMINA.

* Apium, cythiſus, ſerpillum, caſia, verbena,malva, lactuca, edera, dictamnus, roſmaris, laurus, portulaca.

HERCVLES.

Heros magnanimus, laborifer, fortis, rerum maximus. Herculeum nomen. Herculei artus. Herculea tela Lernæis atra venenis. Herculis labores. Iovis inclyta proles. Alcides. Amphitryoniades. Alcmena matre creatus. Hebes vir, conjunx Tirynthius. Aonius. Oeteus. Claviger, pharetra gravis, ſpolioque leonis. Qui Acheloia cornua fregit. Cujus collo cœlum ſarcina parva fuit. Tlepolemi genitor. Tergo qui ſuſtulit orbem. Quem numquam Iuno ſerieſque immenſa laborum Fregit. Quem non mille feræ, quem non Stheneleius hoſtis, Non potuit Iuno vincere. Poſtquam Laurentia victor Geryone exſtincto Tirynthius attigit arva. Vis Herculea.

HERES.

* Relinquere aliquem heredem ex aſſe. Vltimis ceris nihil præter centunculum relictum eſt mihi. Succeſſor, & heres. Aliquem ſcribere heredem. Dicere aliquem heredem. Quartæ partis heres.

HERODES.

Putribus Herodes lendibus eſca fuit. Cui lendes tabo lurida membra terunt. Vulpes Idumæa. Rex impius, ferus, crudelis. Contemptor Divûm.

HEROS.

Magnanimus, inſignis, invictus, illuſtris, Inclytus, ſemideus, fortiſſimus, robuſtiſſimus, nobilis. Potens armis. Validis viribus invictus. Virtutum nomine clarus. Purpura clarus nitente. Septi triſtibus armis Proceres. Delectos populi ad proceres. * Divûm genus.

Illu-

Illuſtres, & ingentes Heroum animæ. Sata ſanguine Divûm progenies. Semen, vel ſanguis Deorum. Flos virorum. Nobilium procerum pars optima.

HESPERVS. V. *Stella veſpertina.*

HIEMS.

Hibernæ minæ. Tempus hiemale. Canos hirſuta capillos. Alba capillos. Grandine pugnans. Frigore lædens. Tremulo horrida paſſu. Bruma glacialis, borealis, immitis, adoperta gelu. Grandine miſta. Rauco, ſævo aquilone mugiens. Auferens virentia folia ſilvæ. Rigidis Aquilonibus horrens. Glacialibus aſpera ventis. Frigora brumæ. Frigora hiberna. Triſtis hiems Aquilonis inhorruit aliſ. Atra ſubegit hiems veſtris ſuccedere terris. Frigidus ſilvis Aquilo decuſſit honorem. V. *Frigus. Gelu.*

HIEMIS TEMPORE.

Cum horrida ſævit hiems, & ſævo rapidas fulminat ore minas. Vritur ab aſſiduo cum frigore pontus. Cum unda maris coit aſtricto gelu. Cum latet aſtricto terra peruſta gelu. Cum cœli frigore flumina dureſcunt, & brumali ſub nive terra latet. Cum glacie concreſcit pontus. Cum rura gelu contriſtat hiems. Quando nequit rigidas ſcindere remus aquas. Cum ſævit glacialis hiems canis hirſuta capillis. Cum Boreas gelidam ſpargit ab axe nivem. Cum ſole remoto Boreas urit, & algentem frigore ſiccat humum. Cum frigidus hiberno flatus ab axe volat. Per caprum cum ſol urget anhelus equos. Cum ſaxa rumpit frigore triſtis hiems. Stringit aquas tenues cum glacialis hiems. Cum horrida bruma riget. Cum informis hiems rapidis Aquilonibus horret. Cum canent Borealibus arva pruinis. Cum tenet ardentes Scorpius acer equos. Cum crebra riget ſummis dependens ſtiria tectis: Et fluvii pigro diriguere gelu. Cum ſtructi mediis fornacibus ignes, Temperat & tepidus clauſa hypocauſta calor.

HIERVSALEM.

Solymorum aſcendimus urbem. Solymûm ibat ad urbem. Ille iter antiquas Solymorum inſtaurat ad arces. Solymorum ſe intulit urbi. Vrbs ſacra Ieruſalem dicitur atque Salem. Talia Davidicam poſt facta reliquerat urbem. Mœnia Solyma.

HIP-

HIPPOCRENE.

Fons caballinus.Lympha Heliconidos,Hippocrenes. Fons Medusæus.Fons Aganippidos,Hippocrenes.Latices sacri.Factæ pedis ictibus undæ.

HIPPOMANES.

Nocens virus amantis equi. Quod ab equi teneri fronte revulsum est.

HIRCVS.

Dux pecoris.Hircus libidinosus,lascivus,fœtidus,olidus,fœdus,corniger,barbiger,setiger,hirsutus.Cornibus intortis se offerens acer in hostem.Feriens,petens, invadens uncis cornibus hostem. Vir gregis petulci. Dux,Ductor opulenti gregis. Per tempora dura recurvo cornu, &c.

HIRVNDO.

Vaga,arguta,garrula,loquax.Prænuntia veris. Quæ frigus odit. Amissum pergemit ales Itym. In tectis nidificans.Pendula domum fingens,qua sobolem suam educat in venientem annum.Nidum vere rubente domo suspendens, & fugiens ubi hiems Aquilonibus asperat undas.Bistonis.Daulias ales.Pandione nata.

HISPANIA, & HISPANI.

Fertilis. Pugnax. Bellax. Populosa. Audax. Dives equis.Facilis frugum.Pretiosa metallis. Principibus fœcunda piis. Proluens exacta fessos luce jugales. In cujus fluctu respirant sidera. * Bætigenæ.Miles Iber Mavorte ferox.Gentes Celtiberæ.

HOMERVS.

Mæonides.Mæonides vates.Mæonidæ pectus.Senex Mæonius. Achæus vates. Quo est memoratus Achilles. Cui noxia luminibus spicula condit apis. A quo seu fonte perenni Vatum Pieriis ora rigantur aquis. Belli Trojani scriptor.Rex Poetarum.

HOMO.

Imago humana. Mortale vulgus. Mortalia pectora. Caput humanum.Terrigenæ. Durum genus. Natum in curas genus. Animal capax mentis. Mortalis. Mortale genus. Humanum genus. Dominans in cætera. Mortali semine cretus. Variis fortunæ vicibus expositus. Similis languenti graminis herbæ,Quam videt una dies nascier, una mori. Humano semine natus. Generatus ab

HONORIS CVPIDVS.

Laudum perculſus amore. Agreſti captus honore. Famam captans, & nominis auras. Vario laudis jactatus amore. Æternæ quærens præconia famæ. Cujus pectora trahit immenſus laudis amor. Cujus animus ſperatæ laudis amore igneſcit. Quem premit laudis anhela ſitis. Quem raptat amor famæ. Quem agitat famæ laudumque cupido. Quem amor & laudis gloria ſollicitat.

HORA.

Fugiens, præceps, velox, brevis. Fugiens freno non remorante. Celeri pede, fuga, curſu abiens, tranſiens. Anhelo concita curſu.

HORÆ VNIVS DESCRIPTIO.

Nec plena longior hora Facta mora eſt.

PLVRIVM HORARVM.

Quæ nunquam lingua mihi ſunt properante per horas Lecta ſatis multas; pauca fuiſſe queror.

HORATIVS.

Et tenuit noſtras numeroſus Horatius aures. Cum ferit Auſonia carmina culta lyra. Calabri tentavit carmina Flacci. Lyrici Teia Muſa ſenis. Naſo tener, ſuavis Flaccus, laſciva Properti Cynthia. * Qui ad melos Pindaricum flexit lyricos modos. Qui Auſoniæ primus lyram intulit.

HORROR, & HORRESCERE.

Horror gelidus. Tremor. Fremitus horriſonus. Vox horrenda per auras excidit. Sævus circumſtetit horror. Frigidus horror membra quatit. Horreſcere, inhorreſcere. Scelus unda refugit. Horreſco referens. Atraque late Horreſcit ſtrictis ſeges enſibus. Tremere omnia viſa repente, Liminaque lauruſque Dei. V. *Tremere.*

HORTVS.

Cultus, riguus, fertilis, fecundus, floridus, frondens, virens, apricus. Odoratis cultiſſimus herbis. Conſitus, decoratus, refertus nitidis floribus. Fundens innumeras opes. Eliciens ſinu dulcia germina. Florens ad irriguas aquas. Fructiferis conſitus arboribus. Tribuens gaudium multiforme colenti. Exſpirans ſuaves auras. * Hortis Pomonæ cultior. Hortus quem aura genitabilis fovet, & qui liquidæ fonte rigatur aquæ. Invitat me hortus halans croceis floribus.

Nitidis

Nitidis gemmans floribus hortus. Hortus Alcinoi rure præstantior.Domus florum redolentium. Hortus pingit terras gemmeis honoribus , oblectat hortus , advocat, pascit, tenet. Animoque mœsto demit angores graves, & dat colenti multiforme gaudium.

HOSPES.

Lætus, comis, hilaris, dulcis,gratus,facetus,avidus. Nostris succede penatibus hospes. Quis novus hic nostris successit sedibus hospes?Cur me moribundum deseris hospes.

HOSPITARI.

Divertere. diverti. Indulgere hospitio. Adire domum,larem.Vti hospitio,vel domo alicujus.Succedere tectis. Confidere. Requiescere cum aliquo. Subire tecto,tectum,ad tecta.Socia domo,urbe frui. * Ausonios gremio excipere. Iungi hospitio. Succedere alicujus penatibus. Adire hospitium, & mensas alicujus. *Vide Divertere.*

HOSPITIO EXCIPERE.

Hospitium præbere. Dare hospitium. Hospitibus janua nostra patet. Hospitem admittere, Recipere tectis. Novæ pateant Carthaginis arces hospitio Teucris. Accipere hospitio.Non habet fores oppositas.

HOSTIA.

Opima,pinguis,placabilis,mystica,expians.Fumosis cremanda focis.Numina placans,molliens. Victima sacra. Mactata Deo. Addita sacris flammis.

HOSTIS.

Validus,trux,sævus,metuendus,timendus,reluctans, crudelis,infestus,cruentus, violentus,sanguineus. Hostile agmen. Viri oppositi , discordes. Cæde nocens. Violentus in armis. Misereri,flecti nescius. Fretus superbis viribus. Ferus est nobis nimium crudelis & hostis.

HOSTEM PROVOCARE.

In certamina poscere. In prælia poscere. Certamine provocare hostem.

HVMVS.

Squalida,bruta,nuda,invisa,agrestis. Luxuriat Phrygio sanguine pinguis humus. Patria natalis. Vomere pressa.Picta flore.Frugibus apta ferendis.Ossa tegens. Pace fruens. *V. Terra.*

HVMARE.

Condere, tegere, deponere, componere , tumulare, contumulare. Tumulo, monumento, ſepulcro condere. Tegere,contegere humo. Supponere terræ,humo.Dare tumulo. Imponere ſepulcro. Contegere oſſa.Solo credere. Condere oſſa in viſcera terræ. Mandare corpora terræ. Tegere condita oſſa humo. Corpora terræ infodere.Contegit oſſa ſolum.Oſſa premuntur humo. Condere humi. Dare membra ſepulcro. Decorare ſepulcro. Corpora onerare aggere terræ. Terra accipit cineres. Oſſa tegit tumulus.

HYADES.

Taurinæ cornua frontis Septem radiantia ſtellis,Navita quas Hyades Graius ab imbre vocat. Neptes Tethyos,& Oceani ſenis. Nimboſæ, pluviæ, cientes pluvias.Matutinis occaſibus udæ.Terra marique turbidum ſidus.Pluviale ſidus Hyantis.

HYDROPICVS.

Sitiens,inſaturatus.Sitiens gelidam undam.Cui quo plus ſunt potæ,plus ſitiuntur aquæ.

HYDROPS.

Turgidus, inflatus , tumidus. Aquoſus albo corpore languor.

HYMENÆVS.

Lætus,formoſus.Conjugii ſponſor & obſes.Qui corpora jungit.Vinctus tempora ſertis.Deceptus tollit faces maritas. Irreſolubilibus jungens duo corpora vinclis. Cui conjugia curæ. Sponſis plena manu ſua dona ferens.Non deſerens unquam caſtos animos.Cujus cuſtodia tuetur ſocium lectum.

HYPOCRITA.

Fallax,mendax,ſpecioſus.Obſtipa cervice,obliquato capite incedens. Figens lumina terræ. Simulans ficto pia pectora vultu.Decipiens fucato ore.

I.

IAMBVS.

PEs quo debent acria bella geri , liber , celer , pugnax.

IACERE.

Recumbere.Accumbere toris. Stratum eſſe. Offenſo procumbere pede. Recumbere in antro. Fuſus,revolutus arena. Fuſus humi, totoque ingens extenditur antro.

membris. Expertem esse undæ & cibi. Inopem cibi persistere, abstinere victu.

IESVS.

* Qui humanum Deo conciliat genus. Qui & Rex est & homo, & Deus. Vnica progenies æterni Patris. Adam novus, innocens, immaculatus. Altithroni genitoris gloria Christus. Melioris conditor ævi. Proles vera Dei, σοφία κοσμοτεχνῖτις, Sapientia mundi opifex. V. *Christus.*

IGNIS.

Vires ignis. Calores. Æstus. Incendia. Flammæ. Mulciber. Vulcanus. Ardor rutilus, coruscus, flammeus, edax, rutilans, rapidus, calidus, fumiger, Vulcanius, fumosus, micans. Contrarius undis. Discordes ignis & unda. Vrens, comburens, absumens obvia quæque. Æstuans calidis fornacibus. Magno fragore furens. Doloso cineri suppositus. Corripiens stipulas amplexu rapaci.

IGNEM ELICERE.

Excudere ignem abstrusum venis silicis. Scintillam silicis excutere, & rapere flammam in fomite. Quærere semina flammæ abstrusa in venis silicis. Elicere venis silicum ignes. Eruere ignem è silice.

IGNEM STRVERE.

Excitare ignem. Suscitare ignes. Ardenti subdere ligna foco. Flammigeris addere ligna focis. Imponere ligna foco. Ignem subdere stipulis. Foliis & cortice sicco nutrire ignem, & crebra anima ad flammam perducere. Flamma suggeritur costis undantis aheni. Impositum cinerem, & sopitos suscitat ignes. Flamma furentibus Austris incenditur. Cingere flamma focum. Flammas ministrare.

IGNOBILIS.

Terræ filius. Obscuro genitus loco. Obscuris natalibus ortus. Vix nomine notus. De multis aliquis. Humili de stirpe creatus. Ignobile vulgus. Nullo illustris stemmate. De fæce vulgi. Fæx infima fæcis. Obscuræ mundi maculæ animæque minutæ.

IGNORARE.

Non me latuere doli. Sed non ego nescius hujus. Mens est ignara futuri. Quis Trojæ nesciat urbem? Quæ flumina lugubris ignara belli? Multa hominem fugiunt.

Scire nefas homini quid craſtinus afferet ortus. Gens cæca futuri. Obſcura nobis ſunt inſtantia.

IGNOSCERE.

Dare veniam culpæ. Ignoſcere culpæ. Remittere noxam.Dare veniam.Cum venia legere. V. *Parcere.*

ILLECEBRÆ.

Blanditiæ. Blandimenta. Lenocinia. Irritamenta.Stimulus. Illecebræ dulces, ſuaves,blandæ,doloſæ,fallaces,jucundæ,femineæ.

ILLICITVM.

Fas prohibet illud. Attrectare nefas.Non faciendum. Fas verſum.

ILIVM VRBS, ILION ARX.

Pergama. Ilion ingens. Mœnia Iliaca. Solum Iliacum.Portus Iliacus.Opes Iliacæ.Sigeia tellus. Ilios alta.Mœnia Phœbi. Hectoris urbs. Neptuni urbs.Mœnia ſtructa canore lyræ Phœbeæ.

ILLVCESCERE, & ILLVMINARE.

Iam clarum manè feneſtras intrat,& anguſtas extendit lumine rimas. Non alios prima creſcentis origine mundi Illuxiſſe dies. Clareſcit dies. Poſtera lux radiis totum patefecerat orbem. Aurora interea miſeris mortalibus ægram Extulerat lucem , referens opera atque labores.Piceum fert humida tæda lumen.Lumen thalamos circundat. Diſpergere lucem. Largoque ſerenat Igne domum.Noctem flammis funalia vincunt.

IMAGO.

* Icon. Simulacrum. Effigies. Figura. Cari genitoris imago.Effigies ſacræ Divûm.Picta docet templis multa tabella. Cum paupere cultu ſtabat,in exigua ligneus æde Deus.

IMPATIENS.

Indocilis pauperiem pati. * Ferre recuſans. Neſcius pati. Ille mollis animo cuncta ſibi adverſantia longe rejicit. V. *Patienter, & præpone negationem verſibus quos ibi leges.*

IMMERGERE.

* Neptuno immergere. Dare ſe jactu æquor in altum. Submergere Ponto. Prora avertit,& undis dat latus. Excutitur gubernator navi , & pronus volvitur in caput.Fluctus navem torquet agens circum,& rapidus vorat æquore vortex. Spargere in fluctus , & rapido immer-

immergere Ponto. Genus mortale sub undis perdidit omnipotens. Alveus trahit eum in præceps prono amne. Mare est miseris nautis exitio. Fluctibus immori eheu quam miserum! In medii submersi voragine cœni. Torrenti flumine mersus. Obrutus adulter aquis.

IMMOBILIS.

* Immotum manere. Non cedere ab ordine. Mens immota manet. Vt moles rigida mediis constat in undis, quæ ventorum furias, cœlique minas inconcussa perfert. Hæret arduus Hippomedon ceu fluctibus obvia rupes. Nescius inflecti.

IMMORTALIS.

* In quem nil juris habét Parca, mors, Libitina. Est ei inconsumpta juventa. Nulla dies te eximet memori ævo. Est tibi mortis adempta conditio. Tibi stamina nulla sororum fatidicarum sufficiunt. Altior es fato. Ibis semper in ora virûm. Perennabis. Destinatus æternitati ac famæ.

IMPEDIRE.

Prohibere gressus alicujus. Obstare, obesse eunti. Fata obstant. Principiis obsta. Bonis communibus obsto. impedit ira animum. Dii talem terris avertite pestem. * Omni studio arcere. Prohibere infandos ignes à navibus. Primaque vetant consistete terra. Deterrere nefas, sævamque inhibere bipennem. Claudere iter facereque moras.

IMPERARE.

Populos sub leges trahere. Imperio premere. Imperium gerere. Dare mandata. Moderari imperii frena. Cœlum sperare jubebas. Arma capessant Edico. Tum sic Mercurium alloquitur, ac talia mandat.

IMPERIVM.

Imperii habenæ. Imperii frena. Moderamina rerum. Fundamenta rerum. Res. Potentia. Secures, *pro Imperio.* Iura imperii. Finis imperii. Capere moderamina rerum.

IMPERIVM EXTENDERE.

Imperium promovere, extendere, protendere. Adjicere, addere imperio. Subjicere, subdere regna. Augere regna. Proferre imperium. Proferre imperii fines. Vltra Garamantas & Indos proferet imperium.

IMPIVS. V. *Dei timore carens.*

IMPOSSIBILE, *seu* ADYNATON.

Quod fieri nulla ratione poteſt. Materia vires exſuperante meas. Ante leves paſcentur in æthere cervi,& freta deſtituent nudos in littore piſces. Prius cœlum in tartara ſolves. Iovi fulmen, Herculi clavam, Homero verſum ſubtrahere: *hac tria olim credita ſunt factu impoſſibilia, teſte Macrobio.* * Terra feret ſtellas, cœlum findetur aratro, unda dabit flammas,& dabit ignis aquas. V. *Nunquam.*

IMPROBVS.

Scelere ante alios immanior omnes. Contemptor Amulius æqui. Parcus Deorum cultor,& infrequens. Nefandus, inceſtificus, execrabilis. Gens nefanda, ſcelerata, perverſa, peſſima. Fecundum in fraudes hominum genus. Furia. Importunum prodigium. Labes ac flamma reipub. Anima ſceleris totius atque impietatis. V. *Dei timore carens.*

IMPVDENS.

Cujus fugit ab ore pudor. Cujus nullus in ore pudor.

* Qui frontem perfricuit. Qui poſuit pudorem. Depuduit. Exulat ore pudor. Impudentior eſt catello. Inverecundus. Pantolabus ſcurra. Cupidinum ſatelles. Κυνὸς ὄμματ' ἔχων, habens canis oculos.

IMPVNITAS.

* Hoc impunè feram. Inultus hoc finam. Haud vindicabo. Non puniam. Nulla tuo ſceleri à me pœna ſtatuetur, tua te ſcelerum puniat cõnſcientia,& furiis exagitêre tuis.

INCANTATIO, & INCANTARE.

Carmen quo frigidus anguis rumpitur, inque ſuos fontes verſa recurrit aqua. Quo læſa Ceres ſterilẽ vaneſcit in herbam. Carmen magicum, Theſſalicum, Colchicum, Circæum. Præſtigiæ magicæ. Potentia, vis magicæ linguæ. * Spargere ſomnos cantu. Cantata falce metere pabula. Carmen magico ore demurmurare. Infernas catervas magico ſtridore ciere. Herbis Circæis potens.

INCANTATRIX.

Strix. Venefica impia, impura, turpis, verboſa, improba, dira. Murmurans carmina magico ore. Magico ſaga miniſterio.

INCEDERE. V. *Ire.*

INCIPERE.

* Ordiri.Auſpicari.Duce,& auſpice Chriſto. Inchoare. Te ſine nil altum mens inchoat. Ardentes accingor dicere pugnas. Prima ab origine repetere. Dicere ingredior. Incipere effari. Prima exordia ſumo. Rerum primordia pandere.

INCITARE.

Stimulis haud mollibus incitat iras.Reficere in prælia pulſos. In prælia ſæva ſuſcitat. Ipſe pater Danais animos vireſque ſecundas Sufficit,ipſe Deos in Dardana ſuſcitat arma.Et pater Æneas & avunculus excitat Hector. Incendere animum dictis. Stimuloſque furenti Adjiciunt.Iuno vires animumque miniſtrat.Solitis hortatibus inſtigare. Animos addere. Iuvenem facta ad Mavortia flàmmat. Attollere animos hortando. Acuere ſtimulis. Iuſtas belli flammatur in iras. Virtutem irritant animi.

INCLVDERE.

Stabulis ſupponere pecus. Includere undique denſa corona.Incluſi utero Danai. Intus clauſis cunctantur in ædibus omnes. Concludere ſulco. Corpora furtim includunt cæco lateri. * Compagibus arctis tenere. Vndique ſepire. Omnem munire cuſtode locum. Concludere ſulco. Sæpe illos aſpera Ponti intercluſit hiems. Incluſam Danaën turris ahenea,robuſtæque fores , & vigilum canum triſtes excubię munierant ſatis nocturnis ab adulteris. Aditum fracti præſtruxerat obice montis. Facere vivi-mortuum. Tollere vitam alteram, quæ eſt libertas.

INCOLVMEM ESSE.

* Integrum eſſe.Eſſe ſalvum.Integritate frui. Soſpitem eſſe.Ea viſa ſalus morientibus una.Valere. Vtriuſque partis ſanitate frui.

INCONSTANS.

* Anceps,vel dubius animi. Quæ te ſententia vertit? Mobilitate vigere.Eſt levior foliis.Fortuna eſt conſtans in levitate. Minus habet ponderis,quam ſummum ariſtæ.Eſt illi mens mutabilis.Varium,& mutabile ſemper femina. Non eſt ſtabilis ſuique juris. Eſt illi permobile pectus. Mobilior fluctu.Incertior aura. Non ita Carpathiæ variant Aquilonibus undæ.

INCREDIBILE.

Ratam non habitura fidem. Rei fiducia ceſſit. Ejuſmodi eſſe, ut fide careat, ut poſſit adjungi nulla fides. Speciem veritatis habere nullam. Imaginem veri oſtendere nullam. *Eſt majus fide. Credere quis poſſit? Res fide major. Non eſt ut credam. Exceſſitque fidem meritorum ſumma tuorum. Tulimus credibili majora.

INDOCTVS.

Qui non militavit in caſtris Aonidum. Qui non eſt Muſarum dulcia caſtra ſecutus. Qui non coluit pectus, vel animum per artes. Qui non bibit de fonte Aonio. Qui non hauſit dulce nectar Pegaſei fontis. *Analphabetus. Ne à limine muſas ſalutavit. Rudis Pegaſidûm. Ignarus,& expers muſarum. Ne quidem ex infimis ſubſelliis litteratorum.Homo invenuſtus atque inelegans. Ἀγράμματος, illiteratus.

INDOMITVS.

Equus cervicis rigidæ. Raptis concurrunt undique telis Indomiti agricolæ. Quis indomitas tantus dolor excitat iras? Pube indomita carpere ſata. Effrenis. Ferus.

INDVERE, INDVMENTVM.

*Miſeris velamina nautis. Amictus. tegumen,tegumentum. Arte laboratæ veſtes,oſtroque ſuperbæ. Palla ſignis,& auro rigens. Purpureo comas adopertus amictu. Veſtes picturatæ. Læna ardet murice. V. *Veſtis.* V. *Veſtes induere.*

INEBRIARE. & INEBRIARI.

Scyphis,cyathis alios urgere repletis. Reges dicuntur magnis urgere culullis: Et tentare mero,quos perſpexiſſe laborant. Vino graves compeſcere dolores. Vino ſepeliri. Impleri veteris Bacchi. Ferre lætitiam Dei. V. *Ebrietas.*

INFAMIA NOTATVS.

Diſtrictus nota aliqua. Tactus infamia. Infamia læſus. *Famoſus. Orbis probrum. Ignominioſus, probroſus,turpis. Hecatæa larva. Naturæ abortus. V. *Impudens.*

INFANS.

Puer vix bene natus.Nuper genitus. Infantia pectora.Lactentia viſcera. Tener in cunis,& ſine voce puer.

Infans

Infans lactens, tenellus, vagiens, dans vagitus,fari nescius, nesciens. Materni lactis egens. Adhuc ubera sugens. Lac ore bibens tenero. Vix vacuas emissus in luminis auras.Qui vix verba potest dimidiata loqui. Pendens,& ludens ubera circum.Munera non metiens precio, non pondere dona. Paulatim blandula verba matri faciens.Infirmo poplite nutans. Pendulus adhuc parentis ad ubera. Querulis locum implens vagitibus omnem. Cultus nesciens. Humida strata in cunis fœdans. * Faciens exordia vitæ.

INFELIX. V. *Adversa res, & Miser.*

INFERNVS.

Erebus. Orcus. Carcer stygius. Tenebrosa sedes. Sedes infernæ. Tartarea domus, vallis. Loca plena timoris. Loca mortis. Caliginis umbræ. Avernæ valles. Mundus opacus.Luce carentia regna. Nigri regia cæca Dei. Nigri tetra regna Dei.Lacus ille silentibus aptus. Styx.Acheron imus. Vnda Phlegetontis. Inferno Plutoni subdita regna. Ianua nigra. Lurida porta. Aula fusca. Stygiæ tenebræ.Infernæ tristia vela ratis.Stagna lethæa. Aquæ Stygiæ. Tartarei sinus. Lethæi fluminis unda.Ostia Ditis.Tenebrosa palus. Fauces averni. Tartara nigra.Tartareus Phlegeton. Erebi amnes. Stygium barathrum. Porta Cerberi, canis Stygii. Flumina,tenebræ,unda Acherontis.Tartarus igneus,ater,tremendus, teter. Avernus lethæus,vorax,cæcus. Infernus opacus, tenebrosus,Plutonius. Stygii tecta tyranni. Stygii antra Draconis.Ædes Eumenidum. Sulfureæ stagna paludis. Plutonia regna. Vbi erit ploratus in ævum. Vbi erit fletus,nimiumque graves sine fine dolores. Est ubi perpetui tortura doloris. Ignis ubi ardebit nullo delebilis ævo. Vermis ubi scelerum semper præcordia rodit.Via tartarei quæ fert Acherontis ad undas. Spelunca alta , vastoque immanis hiatu. Turbidus ubi cœno vastaque voragine gurges Æstuat,atque omnem Cocyto eructat arenam.Cæcis domus alta cavernis. Illetabile regnum.

INFERNI DEÆ. V. *Dea Tartari.*

INFERNI REGINA. V. *Regina Inferni.*

INFIGERE, & INFIGI.

* Excipere ferrum per ilia.Scopulo infigi acuto.Lethali cuspide figi. Hæret lateri lethalis arundo. Figere posti-

postibus adversis. Figere arma thalamo. Scopuli tuæ viscera figant. Figaris in acuto silice. Figere aliquem præacuta sude. Viscera ferro figere. Iaculo figi. Præfigere capita in hastis. Crebra confixus cuspide perstat. V. *Iaculari.*

INFINITVS.

Quorum numerum comprendere non est. Quæ si comprendere coner ; Icariæ numerum dicere coner aquæ. Vere prius flores, æstu numerabis aristas , Poma per Autumnum,frigoribusque nives.Sæpe ego digestos volui numerare colores, Non potui, numero copia major erat. Crede mihi,si sum veri tibi cognitus oris, Nec numerus nostris casibus esse potest. Non magis illius numerari gaudia noctis , Hellespontiaci quam maris alga potest.

INFLAMMARE. V. *Concitare.*

INFIRMVS.

Malè fortis. Dum petit infirmis nimium sublimia pennis Icarus,Icariis nomina fecit aquis. * Æger,imbecillis,vetus,debilis,languidus. Sanguis hebet,& effœto marcent in corpore vires.Roboris expers.

INFORTVNATVS.

Dura, adversa, crudeli,iniqua fortuna utens. Quem Iovis ira premit.Cui infandum casum fortuna minatur. Cujus capiti omnes infausta canunt. Quem fata impia tangunt.Natus es infelix,ita Dii voluêre,nec ulla Commoda nascenti stella levisque fuit. Non Venus affulsit, non ulla Iupiter hora. Pronuba Tisiphone thalamis ululabat in illis , Et cecinit mœstum devia carmen avis. Imponit capiti plurima dira meo. Qui omen habet. Tædæ funestæ. Adverso Marte ruere. Furiis agitatus iniquis.

INFORTVNIVM.

A parte læva mœsta volavit avis. Nullæ dulce queruntur aves.Auspicium infaustum,moresque sinistri.Sæpe sinistra cava prædixit ab ilice cornix. Sæpe malum hoc nobis,si mens non læva fuisset,De cœlo tactas memini prædicere quercus.

INFVNDERE.

* Fundere vina calathis. Puer ad cyathum statutus vina miscet. Explere cibaria oblivioso mero. Fundere unguenta de conchis capacibus. Vina fundere pateris.

Bacchum

Bacchum fluentem excipere auro. Fronti immergit vina sacerdos. Implere mero pateram. Puer, age, mihi calices ingere pleniores. Madeant generoso pocula Baccho. Nobis prona funde falerna manu.

INGENIVM.

Vires ingenii. Vigor ingenii velocis. Ingenium sollers, præstans, acutum, docile, nobile, divinum, egregium, capax, uberius. Ingenium iners, invalidum, torpens, pingue, rubigine læsum. Memori dignissimum versu. Docta arte politum. Aptum jocis & omnibus horis. Acies ingenii egregia. Pretiosius auro.

INGENIO EXCELLENTI ESSE.

Ingenii mira dexteritate valens. Ingenio magnus. Maximus ingenio. Præditus ingenio. In quo est ingenii summa facultas. Haud equidem credo, quia sit divinius illi ingenium, aut rerum præstantia major. * Mentis acumine præstat reliquis, quantum non Cynthia præit reliqua sidera notho lumine.

INGRATVS.

* Ingratus, & immemor beneficii, vel muneris accepti. Quę præmia das pietatis? In vanas abiêre vices pietatis honores. Danaidum dolium. Apud quem non stat gratia facti.

INIMICVS.

* Hostis, adversarius, antagonista. Hostilis tibi facies occurrat. Odi cane pejus & angue. Inimicus atrox. Lycambeis hostem latratibus invadere. *Vide Hostis.*

INIQVVS, *&* INIVSTVS.

Contemptor æqui. Injusto sub fasce viam carpit. Est injusta noverca mihi domi. Contemptrix superûm, sævæque avidissima cædis. Tunicam mihi malo lupinam, Quam vel me tota populus deprædicet urbe. Iura negat sibi nata, nihil non arrogat armis. Cui jus est in armis. Cui vis colitur, jurisque locum cui vendicat ensis. * Scelere ante alios immanior omnes. Impius in superos. Bipedum nequissimus. Propago ferrea. Nefandus, incestificus, execrabilis. Fecundum in fraudes hominum genus. Cui non parentis ullus, aut æqui est amor, avidus cruoris, armorum, doli. Dirus, scelestus. Certat in omne facinus, & pensi nihil ducit. Qui nullum nefas putat. Vitio vitiosior ipso.

INIVRIA AFFICERE.

* In aliquem fundere convitia ſtolidæ linguæ. Petere atro dente. Vertere in aliquem minas. Aliquem allatrare. Verbis odia aſpera movere. Infandis tractare modis. Exagitare per ſummum nefas. Vexare. *Hor.* Quid immerentes hoſpites vexas canis?

INNOCENS.

* Non ego peccavi. Patior pœnam ſine crimine. Viximus innocui. Immeritus lui. Vita fideſque mihi eſt inculpata. Plectimur immerito. Inſons ac minimè reus. Sum criminis inſons, nihil mihi conſcio, nulla palleſco culpa. Sum ſine fraude doloque. Innoxius egi. Conſcia mens recti eſt.

INQVINARE.

Pias ſcelerare manus. Reddere ſpurcum, fœdum. Aſpergere labem. Conſpurcare, fœdare, polluere, contemerare, contaminare.

INSANIA.

Veſania furibunda, præceps, miſeranda, fervens, rabioſa. Trepido vultu. Mentis inops. Exſul mentis. Furor cæcus, ardens, noxius, dirus, effrenis, rabidus, veſanus, pernicioſus, inſanabilis. Perdere cuncta parans. Arma miniſtrans. Incitans, ciens iras. Sceleratis efferus auſis. Exacuens enſes, & duplicans iras. Quæ fertur paſſu incerto. Vexans, diſcrucians hominum mentes. Rabies indomita, horrenda, trux, maleſuada, infanda, maleſana, effera, concita, germana furoris. Rumpens in omne nefas. Nigro armata veneno. Oeſtrum rabidum, dirum.

INSANIRE.

Ardere, flagrare acerba rabie. Circumagi vago furore. Cæco inſanire furore. Agi furore gravi. Impelli furiis. Rabie concitum, percitum eſſe. Corda tument rabie. Rabies, furor, iraque mentem præcipitant. Animus ſtimulatur furente rabie. Mens furiis agitatur. Sævis agitari furiis. Pectus anhelum & rabie fera corda. Furore inſano correptus. Ignes concipere amentiæ. Cæco raptus amore fugit. Furiata mente ferebar. Furiis incenſum ferri. Sævit inops animi, totamque incenſa per urbem Bacchatur. Arma amens capio, nec ſat rationis in armis.

INSERERE, INSITIO.

* Oculos imponere. Aliena ex arbore germen includere, udoque docere inolescere libro. Findere cuneis viam in solidum, deinde feraces immittere plantas. Miratur arbos non sua poma. Caudicibus sectis truditur è sicco radix oleagina ligno. Fert arbor insita mala. Prunis vidi lapidosa rubescere corna. Inutiles ramos falce amputare, & feliciores inserere.

INSIDIÆ.

Retia. Ars. Fraus. Nodi. Insidiæ clandestinæ, bilingues, iniquæ, hostiles, nefandæ. * Lupus explorat insidiis circum ovilia, & ipse nocturnus obambulat gregibus. Meditari, struere, tendere, componere alicui insidias. Aliquem insidiis, & arte circumdare. Circumscribere misellum, ac fraudi expositum caput.

INSIGNIS VIR. *V. Vir excellens.*

INSOMNIA.

Somni mendaces. Visa noctis. Simulacra noctis. Simulacra inania somni. Imago somni, noctis. Turbida imaginibus surgunt insomnia diris.

INSPICERE. *V. Respicere.*

INSVLA.

Fluctibus ambita, circumflua, circumdata, septa, cincta. Dividua quam premit amnis aqua. Discretas insula rumpit aquas. Scissus in geminas partes circumfluus amnis. Stabilis medio sedet insula ponto. Insula dives opum. Insula portum efficit objectu laterum. Grajo stant nomine dictæ Insulæ Ionio in magno. Ææe insula Circes.

INSVPER.

Adde quod. Hoc accedit ad illud. Addere insuper. Pudor est ulteriora sequi. Præterea.

INTEGRVM.

Omnibus suis numeris perfectum, constans, absolutum.

INTELLIGERE.

Percipere, notare mente. Memori pectore verba notare. Pectore, mente tenere. Infigere animi sensibus. Accipere docili mente. Paucis animos adhibete, docebo. Cur mea dicta negas duras demittere in aures? Quæ dicam animis advertite vestris. Accipe nunc Danaum insidias, & crimine ab uno disce omnes.

INTERROGARE.

Voce sua voces alicujus elicere. Quærere. Percunctari. Vrgere. Instare.

INTINGERE.

In mero mollire Cererem. Macerare. Immergere.

INTRARE.

Succedere tectis. Inferre pedes in limina. Limen adire. Irrumpere aditus. Tecta, vel ad tecta subire. Penates, seu penetralia inire. Ingredi tecta. In domus limina irrumpere. * Succedere penatibus. Penetrare aulas, & limina regum. Illa subit mediæque minans illabitur urbi. Nemorum secreta subire. Foribus se inferre. Transfer pedem omine cum bono. Ferre gressus intra tentoria. Reclusis inferre portis.

INVADERE.

* Invadere hostes. Irruere, & densis circumfundi armis. Aggredi ferro. Excipere incautos. Injicere se medium in agmen. Invadere trepidantia castra. Fertur medios moriturus in hostes. Ruunt in terga feroces. Insidiis tacitoque invadere ferro.

INVICTVS.

* Nullis superabilis armis. Invictus à vulnere. Contemptor ferri. Nullis ille potest esse saucius vulneribus, nulloque occumbere ferro. Caput insuperabile bello. Nulla vi domabilis. Invictis viribus heros, quem nulla fatigant prælia. Nescia vinci pectora. Invictus Romano Marte Britannus.

INEXPVGNABILIS. V. *Bellicosus.*

INVIDERE.

Confici livore maligno. Marcescere aliorum rebus opimis. Livoris rabie vexari, agitari, impelli. Livor edax occupat, carpit, habet pectora, præcordia. Saucia corda tument invidia. Stimulis agitatur iniquis. Livor edax est quasi labes addita claris virtutibus. Lædere nescit heroum sobolem invidia. Invidiæ scopus est, sed eo felicior ipso, namque viles & minutas animas haud afflat invidia.

INVIDIA.

Invidiæ stimuli. Minacis invidiæ cumulus. Virulenta rabies invidiæ. Morsus livoris edaces. Livida, pallida tabes invidiæ. Vis invidiæ omnia rodens. Dolens alieno commodo. Livor iners vitium. Invidia Siculi non invenere

venere tyranni, Majus tormentum. Extenuans, macerans, conficiens oſſa, medullas, corporis artus. * τέκνον ἐχίδνης, filia viperæ.

INVIDVS.

Marceſcens aliorum rebus opimis. Invidiæ ſtimulis agitatus. Impulſus livore maligno. Viſcera, ilia rumpens invidia. Cui pectus felle madente fluit. Cui pallor horribiles genas colorat, & macies infelix oſſa renudat. Cui livor edit pectora atro dente. Aliorum egregia facta arrodens. Odiis exſaturatus.

IOANNES BAPTISTA.

Zacharides. Zachariæ filius. Abiades. Matre ſatus ſterili. Regis cælituum prænuntius. Iuvenis velatus corpora ſetis. Egregius vates, cui gratia dulce Nomen habere dedit. Sterili data pignora matri. Sacra de ſtirpe creatus. Chriſti tuba prima. Tuba viva Dei. Regis præcurſor Olympi. Vox ego nequidquam ſterili clamantis in ora. Vates, qui greſſum in ſorte docendi, Ante Dei natum ceu nova ſtella tulit. Sanctorum ſoboles ſera parentum. Solis perpetui prodrome Lucifer. Paſtus Baptiſta locuſtis, Silvarumque favis, & amictus veſte cameli.

IOANNES EVANGELISTA.

Vates qui mira notabat Viſa Dei juſſu. Exigua Betſaide cretus. More volans aquilæ, Verbo petit aſtra Ioannes.

IOCVS, IOCARI.

* Sales, facetiæ, luſus, lepôres. Sale Attico conſpergere. Multo madet ſale. Egregiè feſtivus homo. Dicteria dicere in omnes. Bellè jocari. Diſpungere ſeria ludo. Vti nonnihil libertate Decembris.

IONAS PROPHETA.

Ionas cui teneræ nomen fecêre columbæ. Liberat è ceto fidentem oratio Ionam. Qui pelagi projectus in undas Tres latuit ſoles monſtri fluitantis in alvo. Bellua quem tenuit ventris ſub carcere vates.

IOSEPHVS ARIMATHÆVS.

Arimathidos urbis alumnus. Conſors Arimathidos urbis. Ioſeph veniens Arimathide ab ora.

IOSEPHVS, SPONSVS MARIÆ.

Mathiades. Senior cui credita virgo. Tutorque Ioſephus Virginis & pueri. Longævus ſenior. Nutans ætate Ioſephus. Veniens Davidis origine Ioſeph.

IRA.

Malum deforme. Ira subita, violenta, infracta, indomita, ferox, sæva, trux, cæca, effera, implacabilis, præceps. Ira furor brevis est. Præcipitans mentem. Rapiens sensus tota cum ratione. In præceps omnia vertens & agens. Animos cæca caligine turbans, versans. Adjuvans quaslibet infirmas manus. Ingentes, terribiles minas parturiens. Coquens præcordia. Concitans rapidas faces. ζέσις αἵματος, fervor sanguinis.

IRAM DEPONERE.

Ponere iram. Tollere iram. Premere iram. Cohibere, inhibere ferventes æstus. Reprimere, supprimere iram. Animum ab ira revocare. Turbidos componere fluctus pectoris. Placare animos, & temperare iras. Iras remittere. Tumida ex ira tum corda residunt.

AD IRAM INCITARE.

Stimulis arrigere iras. Addere iras. Animum incendere dictis. Acuere furorem. Movere iras. Arrectæ stimulis haud mollibus iræ. Variis acuunt rumoribus iras. Magnisque acuunt stridoribus iras. Nate quis indomitas tantus dolor excitat iras? Inceditque animum dictis, atque aggerat iras.

IRASCI.

Ardescere in iras. Volvere, volutare, fovere irarum sub pectore fluctus. Omnes irarum effundere habenas. Candescere, excandescere æstu iræ. Exercere, satiare iram. Iras secum animo coquere. Ardere, flagrare, æstuare, exæstuare, incandescere, fervere ira. Sibi induere iras, colligere. Mens exæstuat ira. Increscunt animis discordibus iræ. Surgere in iras. Laxas iræ permittere habenas. Exardere in iras. Animus turgescit tristibus iris.

IRATVS.

Concitus, percitus, commotus ira. Irarum fluctuans æstu. Irarum percitus œstro. Audaces effusus in iras. Irarum volvens sub pectore fluctus. Flagranti percitus ira. Fervens tumida ab ira. Sæva bile tumens. Concitus æstu impotente furoris. Stimulis haud mollibus actus furoris. Fervidus ira. Necdum etiam caussæ irarum, sævique dolores Exciderant animo. Vario irarum fluctuat æstu. Sævit animis ignobile vulgus.

IRE.

Tendere aliquo. Ferre greſſus, gradus, pedem, paſſus. Ferri gradu corporis. Proripere ſe aliquo. Veſtigia firmare, torquere, figere, ſignare. Carpere viam, & ſuſceptum perficere iter. Agere ſe. Quo tenetis iter? Parare viam. Ponere pedes. Contendere aliquo. Metiri iter. Dirigere greſſum. Ire pedes. Saxa Pachini radimus. Tentare viam. Ignotas tentare vias. Coge gradum conferre juvencos. Ferri regione viarum. Greſſus glomerare ſuperbos. Premere veſtigia. Celerare curſus. Rapidis ferri paſſibus. Emetiri longi orbis iter. Ferre gradu corpus. Vtique pedum primis infans veſtigia plantis Inſtiterat.

IRE GRADV SVSPENSO.

Veſtigia furtim ferre ſuſpenſo taciturna gradu. Ferre ſuſpenſos gradus. Suſpenſos ponere gradus. Ire paſſu, gradu non faciente ſtrepitum. Suſpendere gradum. Furtivo paſſu veſtigia ſequi. Clam ire pavido gradu.

IRIS. *V. Arcus cæleſtis.*

IRRIDERE.

Illudere aliquem. Certant illudere capto. Excipere cachinno. Tollere cachinnum. Naſo ſuſpendere. Naſo ſuſpendis adunco. Loripedem rectus derideat, Æthiopem albus. Rurſuſne procus irriſa priores experiar? * Egregie naſutus homo. Ipſum poſſet hic deridere Latinum. In aliquem virus habere, evomere. Aliquem improbis gannitibus laceſſere.

IRRVERE.

Medios moriturus in hoſtes Irruit. Mediis ſe immiſcuit armis. Denſos, moriturus in hoſtes. Irruere denſis & circumfundier armis. In media arma ruere.

ISTER.

Danubius profundus, rapidus, ferox, binominis, ſeptemplex, barbarus, gelidus, frigidus, capax. Terga vaſti Danubii. Iſter Scythicus, ſeptemfidus, turbidus, vagus, fluctivagus, undans. Torquens, volvens flaventes arenas. Æquoreis Iſter aditur aquis. Qui petit Euxinas aquas. Ripa ſemper metuendus utraque. Longo ſinuatus orbe. Flumina Danubii. Rapidæ Danubii, Iſtri aquæ.

ITALIA.

Hesperia. Ausonia. Latium. Ausonis ora. Ausoniæ humus. Ausoniæ terræ. Domus Latiæ. Regna Itala, Fines, agri Itali. Tellus Romana. Itala tellus. Latii agri. Solum Romanorum. Terra antiqua potens armis, atque ubere glebæ. Saturnia tellus. Magna parens frugum. Plus satis in laudes terra superbia suas. Felicia, splendida regna potentis Italiæ.

ITER.

Viæ propositum. Longum, breve, cœptum, inceptum, innocuum, tutum. Vtile, non inutile. Occultum, secretum, præceps, festinatum. Strata viarum. Tritum spatium. Angusta viarum.

ITER FACERE.

Mediæ tenere urbis iter. Carpere iter, vias pede veloci. Capere iter. Ingredi iter. Metiri iter. Emetiri iter. * Cito tramite decurrere. Angustum formica terens iter. Corripere viam. Tramite recto carpere collem. *V. Ire.*

IVBERE.

* Mandare, imperare, præcepta dare, edicere. *Vide Imperare.*

IVCVNDITAS.

Gratia dulcis, suavis, elegans, blanda, decens, pulcra. Lepos suavis, comis, facilis, flexanimis, mellifluus, Cecropius, Atticus, Canere ad veteres verba jocosa modos.

IVCVNDVS.

Dulcis, suavis, amicus, amœnus. Blandus, plausibilis, venustus, lepidus, amabilis. Multi fabula plena joci. Iucundum lumen cœli. Difficilis, facilis, jucundus, acerbus es idem.

IVDÆA.

Terra Iudaica. Iudæa tellus. Palæstina. Dives opum, fertilis frugibus. Ora terræ Iudææ. Terra melle & lacte fluens.

IVDÆVS.

Circumcisus, superstitiosus, rebellis. Isacida. Satus Isaco patre. Stirps, progenies, proles, genus Isaci. Gens Isacidûm. Gens Idumæa. Gens Ismaëlis. Gens nata semine Isacidæ patris. Genus Israëlis avitum. Posteritas Iessigena. Gens Iacobæa. Gens edita

ſemine Iudæ. Gens olim dilecta, nunc inimica Deo. Quam Deus dura eduxit eremo ſiccis plantis per mare purpureum. Sabbatarius. Culta Palæſtino ſeptima feſta viro. Cultaque Iudæo ſeptima ſacra viro. Recutitus. Verporum diſperſa propago. Apellæ viles. Gens Hebræorum. Gens circumciſa.

IVDAS.

Iſcarius. Peſti infandæ devotus Iudas. Lectorum procerum labes, & peſtis Iudas. Falſi ſimulator amoris. Chriſtum qui prodidit ære Iudas. Furiis agitatus Iudas. Doli fabricator Iudas. Διάβολος νέος, novus diabolus.

IVDEX.

Selectus, legitimus, gravis, ſecretus, æquus, iniquus, corruptus, incorruptus, juſtus, injuſtus, gravis, ſeverus. Vultu atque enſe ſeverus. Cui ſunt dubii credita jura fori. Solliciti terrens pectora mœſta rei. Tam ſævo judice ſontes. * Iudicium muneribus ſubruere.

IVDICARE.

Decernere. Dijudicare. Ferre ſententiam. Facere judicium. Res eſt arbitrio non dirimenda meo. Pagina judicium tuum ſubit.

IVDICIVM EXTREMVM. *Vide dies extremi judicii.*

IVDITH, HOLOFERNIS PEREMTRIX.

Animi matrona virilis Iuditha. Meraris, *id eſt*, Merari filia. Meraris ex imo corde precata Deum. Falcato detruncat acinace collum.

IVGVLARE.

* Iugulum petere. Reſolvere jugulum mucrone. Mergere jugulo ferrum. Vulnerat enſe qua collo eſt confine caput. Impia manu ſenile guttur parentis fregit. Iugulum enſe fodere. Alto jugulo mucronem tingere. Vocis iter ſecare, & tenuem vitam includere ſanguine. Iugulo demittere ferrum. In collum ſtringere cultros. Condere ſicam jugulo. Condere pugione jugulum. Penitus premens jugulo manum commiſit, inque vulnere enſem abſcondit.

IVGVM.

Curvum, incurvum, durum, debile, adamantinum, ſpinoſum, injuſtum. Vocare ad, vel ſub juga. Imponere jugum. Supponere tauros oneri. Premere aratro collum.

collum. Aratro adjungere. Agere ſub juga. Colla jugis ſupponere. Venire, trahere, ducere, ire ſub juga. Præbere, dare colla premenda jugo. Subire aratra. Subdere oneri colla. Submittere colla jugo. Subtrahere colla jugo. Detrectare jugum. Rumpere vincla jugo.

IVNCTVRÆ.

Iuncturas tabulata dabant.

IVNGERE.

Se lateri alicujus glomerare. * Se ſocium vel comitem præbere, Iunge latus lateri. Addere ſe ſocium. Stipare latus. Iuxta incedere.

IVNO.

Regina, Ioviſque & ſoror & conjux. Magni matrona Tonantis. Saturni ſors prima. Saturnia. Soſpita. Pronuba. Iovis conjunxque ſororque. Nupta ſororque Iovis. Sui germana mariti. Germana Tonantis. Magni conſors Iovis. Cui vincla jugalia curæ. Toris quæ præſidet alma maritis. Laborantes utero miſerata puellas. Alumna Tethyos. Sacris præfecta maritis.

IVPITER, FALSVS DEVS.

Iuſtus, omnipotens, cœleſtis, ſummus, arduus, magnus, ingens, invictus, tonans, vindex, ultor. Saturnius. Hammon. Stator. Elicius. Tarpejus. Capitolinus. Latius. Hercæus. Panomphæus. Cæneus. Qui præbet numina vatum ingeniis. Divûm ſator, rector, rex. Divûm hominumque pater. Vaſti rector Olympi. Populi rectorque parenſque. Qui fera terribilis jaculatur fulmina dextra. Sideream mundi qui temperat arcem. Rapidis qui tonat altus equis. Cujus veniunt fulmina torta manu. Qui freta, qui terras, & ſua regna quatit. Poſita eſt cui regia cœlo. Qui mundi temperat arte domum. Omnipotens rex ætheris alti. Divûm pater, atque hominum rex. Hominum ſator atque Deorum. Hominum Divûmque æterna poteſtas. Qui res hominumque Deûmque Æternis regit imperiis. Regnator qui cœlum & terras numine complet. Hominum rerumque repertor.

IVRARE ETHNICO MORE.

Superos, vel numen Deorum teſtari. Per ſuperos, & ſi qua fides tellure ſub ima eſt. Me obſtringo verbis in ſacra dura meis. Nubila promiſſi Styx mihi teſtis erit. Per mare, per terras, per cœli numina juro. Iuro per

jubar

jubar hoc solis radiis insigne coruscis. Iurare Stygias undas. Terram, mare, sidera juro. Adjuro Stygii caput implacabile fontis. Per caput hoc juro. - Testor utrumque caput. Per Superos atque hoc cœli spirabile lumen.

IVRECONSVLTVS.

Vir consultissimus æqui, juris, consiliisque potens, & providus auctor rebus agendis. Sciens legum, fœdera & pacta tenens. Interpres doctissimus duplicis juris. Cui bene sunt gemini perspecta volumina juris. Cujus manus volvit assidua sedulitate spatiosa volumina juris. Imbutus gemino fonte juris florentis. * Iuris, & æquarum legum scientissimus. Qui ore veridico regit forum. Antistes juris, & legum. Cui Themis suum reclusit pectus, & quem Astræa suo fovit sinu. Iuris alumnus. Medulla juris, ὃν Θέμις μχιάσατο μαζῷ, quem Themis nutrivit ubere. *V. Causidicus.*

IVRGARI.

Iurgia nectere, dicere. Dicere per jurgia. Ad jurgia solvere linguam. Ire in litem. Meditari jurgia linguæ. Rixæ verba ministrare.

IVRGIA.

Querela. Discordia. Lites. Contentiones. Querelæ damnosæ. Litigiosa jurgia. Irrita jurgia jactare. Veluti magna in populo cum sæpe coorta est Seditio, sævitque animis ignobile vulgus. Iurgium insanum, simulatum vino. Iurgia turbida. Amaræ prælia linguæ. * Clamosas lites movere. Gravem intendere litem. Litem habere cum aliquo. Fervere litigio. Rabiosas tollere voces.

IVSTVS.

Sine labe. Sine crimine. Quo non justior alter. Iustissimus unus. Servantissimus æqui. Recti custos. Imitator honesti. Iustitiæ tenax. *V. Bonitas.*

IVVENCA.

Cornigera, nivea, sterilis. Quæ dederat nullo colla premenda jugo. Operum connubiique rudis.

IVVENCVS.

Rudis operum. Tener, indomitus. Malè inæquales veniunt ad aratra juvenci. Detrectans aratrum. Detrectans juga prima. Exultans teneris in herbis. Insultans campo. *V. Equus.*

IVVENIS.

Puer levioribus annis. Medio jam flore vigens. Vernans jucundo flore teneræ juventæ. Florens, virens, vigens mollibus, juvenilibus,florentibus, vernantibus annis. Flavens prima languine malas. Ætatis flore virens. Ævi flos perpetuus. Iuvenile corpus. Integer ævi, annis. Iuvenum gratissimus. Plenus studiorum. Nobilis & clarus origine. Iuvenum caterva, series, sedula turba. Romana pubes. Gaudens equis canibusque, & aprici gramine campi, Cereus in vitium flecti, monitoribus asper, Vtilium tardus provisor: prodigus æris.

IVVENTA.

Ætatis ver. Primi flores. Spatium juventæ. Fortior ætas. Primæ lanuginis ætas. Prima juventus. Viridis, generosa, velox, grata, docilis, prodiga, primæva, pubescens, petulans, ingeniosa, lasciva, incauta, prava, male circumspecta. Vitiis luxuriosa suis. Ad vagas libidines proclivis. Mollis & apta capi. Tempora verna iuventutis. Florescens ætas. Ver breve blandæ juventæ. Præcalido sanguine fervens. Laude gerendarum rerum inflammata. Flos virentis ævi. Ventosa levitate tumens.

A IVVENTVTE.

A teneris, juvenilibus, florentibus annis. Primis ab annis. Primo viridi ab ævo. A flore iuventæ. * A cunis usque ad canos.

IN IVVENTVTE.

Prima florente juventa. Mollibus, juvenilibus annis. Pubescente juventa. Vitæ melioris in ævo. Dum primi temporis anni florent. Dum vernat ætas, & novus est flos indolis. Primæ sub flore juventæ. Sub viridante adhuc ævo. Prima lanugine signante genas. Dum prima novis adolescit frondibus ætas.

L

LABES.

INsolita, indigna. Eximere labem. Maculas læsis de vestibus auferre. O nefanda & perniciosa labes civitatis. Candidus impura labe carebat amor. Gratior est pulcro veniens è corpore nævus.

LABOR.

Opus laboris. Onus laboris. Tædia longa laborum. Prima pars exhausta laboris. Series immensa laborum.

Labor irritus, incertus, actus fine fine, continuus, æternus, difficilis, immodicus, immenfus, improbus. Omnia vincens. Nunquam ceſſans. Patiens tædia multa. Res claras, egregias tentans, perficiens. Augens altrices opes. Facta memoranda, cantanda, celebranda perficiens. Redit agricolis labor actus in orbem. Extremo ſub fine laborum vela trahere. Omnibus una quies operum, labor omnibus unus.

LABORARE.

Præcipuum jam inde à teneris impende laborem. Perficere, ſuſtinere, ſubire laborem. Exercere laborem. Formicę æſtate laborem experiuntur. Indulgere labori. Non linquere laborem. Pati labores. Sumere labores. Superare labores. Ferre laborem. Vrgere ſe laboribus. Dum vires, annique ſinunt tolerare labores. Exercere vires. V. *Operari*.

LABYRINTHVS.

Tectum curvum, recurvum, fallax. Tecta cæca. Tecta cæcæ non redeunda domus. Tecta monſtri. Innumeræ errore viæ. Per dubias ſaxea tecta vias. Multiplex domus limine, variarum ambage viarum. Ne labyrinthæis è flexibus egredientem, Tecti fruſtraretur inobſervabilis error.

LAC.

Lacteus humor. Vberis nectar. Munera nivei lactis. Niveum nectar. Dentibus & gingivis inimicum. Bene nutrieus. Dulce, recens, candidum, niveum, coactum, concretum vimine querno, caprinum, vaccinum, ovillum. Lac mihi non æſtate novum, non frigore deſit.

LACRYMÆ.

Inania munera morti. Signa animi mœſti. Tepidus ros. Tepidus imber. Lacrymarum rivus. Effvſæ gravidis uberibuſque genis. Vberibus oculis lacrymarum flumina miſſa. Lacrymæ introrſus obortæ. Ora rigantes. In ora cadentes. Ora genaſque rigantes, humectantes. Rivi more fluentes. Vocis pondera habentes. In ora, more nivis ſole madentis, eunt.

LACRYMARE, & LACRYMARI.

Fundere, profundere, effundere, dare, ſpargere lacrymas, largos fletus. Ducere fletum. Indulgere lacrymis. Lacrymis perfundi. Rigare, irrigare, temerare, conteme-

contemerare, contaminare, polluere fletibus ora. Implere ſinum lacrymis obortis. Lacrymarum flumina mittere. Humectare, ſpargere imbre genas. Lacrymis lumina, ora madent. Ex oculis humida gutta cadit. Humectare guttis grandibus ora. Lacrymis oculos explere. Labitur ex oculis tum quoque gutta meis. Fluunt lacrymæ more perennis aquæ. Decidit in tepidos lucida gutta ſinus. Lacrymis immaduêre genæ. Lacrymis nullus modus eſt. Lacrymas volvere per ora. Largos ciere fletus. Lacrymis ora perfundere. Moveri fletibus. Oculos lacrymis ſuffundere. Demittere lacrymas. Lacrymas per ora volutare. Lacrymis humet arena meis. Per ſinus lacrymæ fluminis inſtar eunt. Lacrymis oculi funduntur obortis. Lacrymæ per amantia lumina manant. Nec lacrymas oculi tenuere cadentes. Suffundere lumina rore. Miſcere lacrymis dicta. Lacrymis oculi rorantur obortis.

LACRYMANDI CAVSAM PRÆBERE.

Elicere, movere, excutere, exprimere, extorquere, commovere lacrymas. Cogere in lacrymas. Tempus in immenſum, lacrymas tibi movimus iſtas, Quæ ſemper cauſſa ſufficiente cadent.

LACRYMAS SISTERE.

Lacrymas inhibere, cohibere, comprimere, ſupprimere, ſuſpendere; tenere, retinere, continere, temperare. Temperare lacrymis, & à lacrymis. Sedare fletus. Siccare lumina.

LACTARE.

Dare ubera. Vberibus ſatiare famem. Lactis alimenta dare. Præbere ubera. Quem ſine matris honore Nutrit inhumanæ dura papilla lupæ. Armentalis equæ mammis & lacte ferino Nutribat, teneris immulgens ubera labris. Vbera admovere, ſugere. Alere lacte, lactis ope. Imbuere guttura lacte. Dare mammam, mammillas.

LACTEM SVGERE.

Lac bibere. Lambere matrem. Siccare, exſiccare ubera labris. Trahere, ducere ubera plena. Ebibere lac maternum. Vberaque ebiberant avidi lactantia nati. Diſtentas ſiccant pecudes, & lacte negato, Sordidus exhauſto ſorbetur ab ubere ſanguis. Pronus lac bibit

bit agnus ovis. Bina die ſiccans ovis ubera. Vberibus ſatiare famem.

LÆTVS.

Suffuſus, perfuſus gaudio. Fronte ſerena. Capiens gaudia læta mente. Lætitiæ ſentiens dulces ſub pectore motus. Animos ad ſidera tollens lætus. Vultum ſerenans pulſo mœrore. Lætas voces ad ſidera jactare. Exſultans animis. Solvere ſe longo luctu. Index lætitiæ fertur ad aſtra ſonus.

LÆTARI, LÆTITIA PERFVNDERE.

V. Gaudere.

LAMBERE.

Lingere lingua alumnos. Angues ſibila lambebant linguis vibrantibus ora. Piſceſque impaſti vulnera lambent. Lingere, attingere lingua aliquid.

LANA, & LANIFICIVM.

* Vellera niveæ lanæ. Barbas, & incana menta hirci tondere. Lanicium, pro lana. *Virg.* Si tibi lanicium curæ. Vdis aries in gurgite villis. Non cedere alicui laudem artis lanificæ. Rudem lanam glomerare in primos orbes. Mollire manu lanas. Lucida, byſſina, tenuia vellera Serum. Lanam mollire trahendo. Vellera per tenues ferri producere rimas. Rudes tenuare lanas. Lanam purgatis ſordibus præbere calathiſco virgato. Laborem deproperat digitis verſatilibus ſedula virgo, juxta quam radii ſunt, & viminei calathiſci.

LANCEA.

Acumen. Ferrum. Telum. Iaculum. Fraxinus ferrata. Belli prænuntia. Acies haſtæ. Haſta æratæ, acutæ cuſpidis. Haſta terribilis, bellica, acuta, prætenta ferro. Peliaca, Pelias, Calydonia. Lancea atrox, improba, crudelis. Transadigens coſtas. Quæ in intima viſcera conditur. Quæ transfigit corpus. Haſtile.

LANCEAM VIBRARE.

Certam quatit improbus haſtam. Validis ingentem viribus haſtam In latus, inque feræ curvam compagibus alvum Contorſit. Tergo ſceleratam intorſerat haſtam. Intorquet ſummis connixus viribus haſtam. Haſta volans noctis diverberat umbras. Validam deligere haſtam. Magnis mittere viribus haſtam. Infeſtam tendere haſtam. Stridentem eminus haſtam Concipit. Infeſta ſubit obvius haſta. Validam vi corripere haſtam.

ſtam. Fervidus advolat haſta. Bina manu criſpans præfixo haſtilia ferro. Sanguinolenta gravi vibrans haſtilia ferro.

LANIARE.

* Crudos laniare dentibus artus. Diſcerpere crudelem in modum. Diſcerptum late juvenem ſparſere per agros. Quid miſerum Ænea laceras? Candidos humeros turpare unguibus. Vultur tardus roſtro trahit ilia. Avidi canes ſcindunt ilia perfida. Diripere artus inſanis unguibus. Laniare unguibus ora. Fœdare pectora pugnis. Pedibus uncis eviſcerat ales Tityum. Animæ retinacula dilaniat. Mille locis ſpargi lacerum. Secare ungue rigente madidas genas. Rumpere ungue capillos. Ire unguibus in genas. *V. Cadere.*

LAPIS.

Lapidum compago. Oſſa magnæ parentis. Lapis durus, rigidus, gravis. Qui molli cavatur aqua. Muſco circumlitus. Saxum aſperum, ſolidum, adamantinum.

LAPILLVS, *ſeu* GEMMA.

Nobilis, inſignis, multicolor. Niteſcens, revireſcens Eoo in æquore. Nitido fulgore coruſcans. Nata ſub Eois plagis. *V. Gemma.*

LAPIDIBVS OBRVERE.

Obruere ſæva ſaxorum grandine aliquem. Rigido lapidum ictu impetere, & interimere. Hinc atque inde ſonat cava tempora ſaxeus imber circum, & frontem inſcribunt fera marmora. Saxea mole obruere. Affligere lapidum imbre. Grandinis in morem porrectis undique ſaxis pulſare. Saxorum Stephanus grandine pulſus obit.

LARES.

Lares patrii. Qui compita ſervant, & vigilant noſtra ſemper in urbe Lares. Agri cuſtodes. dii domeſtici. Nullus Larium timor infernorum.

LATRARE.

Latratus edere ore. Complere, replere, implere latratibus æthera. Dare latratus. Latratu tecta replere. Reſonat, inſonat latratibus æther. Agros turbare latratu. Sævit canum latratus in auras. Latratibus inſtare. Ianitor antro Æternum latrans exangues terreat umbras. *V. Canis.*

LAVARE.

Flumine vivo ſe abluere. Puro ſe in fonte lavare. Fonte labra proluere. Artus liquido rore perfundere. Tingere corpus aqua. Mergere corpus aqua. Prolui lymphis. Corpus fluviali ſpargere lympha. Fontana perluere unda. Tergum dimittere in undas. Sumere aquam. Liquore perfundere. Mergere, immergere corpus aquæ. Conſpergere corpus. Corpora tingere ſuperfuſis aquis poſito velamine. Candida permulcens liquidis veſtigia lymphis. Multaque aſpergine rorans. Oraque ſuſcepta mane laventur aqua. Summa pedum, taloque tenus veſtigia tingit.

LAVDARE.

Cœlo laudibus æquare. Vltra placitum laudare. In laudes alicujus inſurgere. Ire per laudes alicujus. Inſigni laude aliquem ferre, tollere in aſtra. *Vide Celebrare.*

LAVDARI SAT NEQVIS.

* Nulla cura fandi, nullus labos te celebrare pro merito cantu queat. Non ſi ipſe pater Mæonius reſurgat, aut æmulus illius Maro explicet ingenii vires, atque aurea ſcribat carmina, & mille veniat muſis comitatus. Non te dicere ſum potis, tuumque nomen perpetuis inſcribere faſtis. Non ego ſat memorem virtutis tuæ præconia. Non potes laude ferri ex merito. Quis te extollat in aſtra nomenque tuum famæ jugalibus evehat? Non eſt cothurnus aliquis par tuæ famæ. Altius te velim deducere, ſed deficiunt vires. Quis te ex æquo dicere poſſit? Ipſe tuarum laudum ſi præco fias, dignè laudabere. Non niſi ore tuo laudari aptè potes.

LAVDARE DEVM. *V. Deum laudare.*

S. LAVRENTIVS.

Oris Miſſus ab Hiſpanis, Romana incendia vicit. Subjectis prunis Laurentem ferrea cratis torruit, & fidei lucet in igne decus.

LAVRVS.

Arbor Phœbi. Arbor Parnaſſis. Parnaſſia. Innuba. Perpetuos gerens frondis honores. Apollinea, Phœbea, Triumphalis, Palatina. Grata Phœbo, Apollini. Spectatiſſima in monte Parnaſſo. Semper virens. Quæ non carpitur fronde caduca. Servans æternum decus

fronde virente. Amica doctis Vatibus. * Ποιὰ Παρνασία, herba Parnaſſia.

LAVS.

Præconia laudis. Laudis ſumma. Laudis cupido. Laudis certamen. Laudis fiducia. Inclyta præconia famæ. Magnum ad virtutem gloria calcar habet. Stimulans generoſa pectora. Neſcia perpetuæ mortis. Manſura per ævum. Nullo unquam delebilis ævo. Laus celebris, inſignis, magnifica, egregia, eximia, ardua, invidioſa. Egregiam laudem referre. Blandis gaudere magiſtri laudibus. Non laudis amore, non gloriæ ceſſit.

LAVDEM EXPETERE.

Captare famam. Ad laudem rapido contendere curſu. Nomina clara ſui tituli affectare. Venari ſtudio laudem, & dubios expoſcere honores. Eximio laudum accenſus amore. Laudum perculſus amore. Laudum immenſa cupido.

LAZARVS. *vel, ut aliis placet,*
ELEAZARVS.

Chriſti ſectator, & hoſpes. Antiqua vir nobilitate. Et blandus digiti rore Eleazar alit. Gremio ſenis abdita ſancti Recubabit, ut eſt Eleazar, Quem floribus undique ſeptum, Dives procul aſpicit ardens.

LECTVS.

Quaſſus ab impoſito corpore. Lectus ſponda pedibuſque ſalignis. Cubile viduum. Strati captata cubilia lecti. Placidi, mollis, dulcia ſtrata tori. Thalamus. Cubile. Torus. Grabatus.

LECTVM PETERE.

Procumbere toro. Petere ſomnum. Ad ſtrata redire. Conſcendere cubilia ſtrati lecti. Dare corpora ſomno. Collapſaque membra Marmoreo referunt thalamo, ſtratiſque reponunt. Membra locare toro.

LECTO SVRGERE.

Surgere mollibus è ſtratis. Mollia placidi linquere ſtrata tori. Corripere è ſtratis corpora, membra, artus. Membra levare ſenſim vili demiſſa grabato. Mane levare caput, Conſurgere è ſtratis. E tepido tollere membra cubili.

LEDA.

Fecunda, pulcra. Mater Helenæ. Nigra conſpicienda co-

da coma. Quam fluminea lusit adulter ave. Quam plumis abditus albis Callidus in falsa lusit adulter ave. Quæ falsa in gremio credula fovit avem. Cycno decepta. Falsa sub imagine lusa.

LEGERE.

Versare avida manu scripta. Nocturna versare manu, versare diurna. Excutere oculis. Excutiens oculis otia nostra tuis. Oculis animoque legere. Percurrere oculis. Lustrare, pervestigare legendo. Perlegere oculis. Littera est oculos illa morata tuos. Detinuere oculos carmina nostra tuos. Perlege quodcumque est: quid epistola lecta nocebit? Veterum volvens monumenta laborum. Μουσῶν ἄνθεα δρέπειν, carpere musarum flores.

LEGERE FLORES, & POMA.

* Metere, colligere, carpere purpureos flores. Flos demissus pollice virgineo. Legere violas, & carpere rosas. Pratorum gemmas, ac lilia pollice rumpere. Vaccinia nigra leguntur. Defringere ab arbore ramos. Vncis manibus maturos decerpere fructus. Frumenta manu carpere sata. Fœtus arboris carpere. Implere calathos, & sinum gemmeis flosculis. Curva decerpere ab arbore pomum. Tenui ungue primam rosam deligere. Detrahere rubentia mala laborantibus arboribus. Immitia vellere poma manu. Papavereas comas ungue subsecare. Metere pollice florem.

LEGES.

Lex severa, maligna, injusta. Lex à sanguine ducta. Lex aspera, rigida. Formula legis. Vincula legis. Moderamen legis. Sacratæ sanctio legis. Vicinæ ruptis inter se legibus urbes. Magnis agitans sub legibus ævum.

LEGEM STATVERE.

Leges dicere, dare, imponere, indicere. Sub leges vocare. Legibus urbem fundare. Per populos dare jura. Pacis dicere leges. * Componere legibus orbem.

LEGEM VIOLARE.

Perrumpere, perfringere legem. Sacrata resolvere jura. Legum contemnere edicta. A lege recedere. Excedere, negligere legem. * Edicta rumpere.

LEGISLATOR.

Legum justissimus auctor. Lator legum, & legis.

LEO.

Pecus magnæ parentis. Genus acre leonum. Leo terribilis, villosus, rabidus, validus, violentus, generosus, indomitus, torvus, trux, fulvus, hirsutus, magnanimus, edens rugitum. Cui domino omnis bellua sese subjicit. Prædam corripiens ore cruento, fremente. Cui rabiem suasit acerba fames. Immane hians, comasque arrigens. Haud ulli dans terga feræ. Concutiens horrendas jubas ore fremente. Quem dare terga neque ira, nec virtus patitur. Iræque leonum Vincla recusantum. * Imperator belluarum. θηρων βασιλεύς. Rex ferarum.

LEPIDVS. *V. Iucundus.*

LETHE.

Lethæus liquor. Lethæa aqua. Pocula Lethes. Soporifera, secura. Non ego, si biberem securæ pocula Lethes, excidere hæc credam pectore posse meo. Hebetans pectora.

LEVIS.

Ponderis, gravitatis expers. Sarcina parva. Levis somnus, fama, hasta, imago, ala, stipula, cervus. Leviores terræ. Levior cura. Levior pluma gratia est. Calamos inflare leves.

LEVIS ANIMO. *V. Inconstans.*

LIBER, *seu* CODEX.

* Politus, tersus, ære bullatus, nitens auro, pumicatus, umbilicatus. Diæ mentis opus, quod operosa præla millies & amplius multiplicarunt, ævoque voraci subduxerunt. ὄργανα μυσῶν, instrumenta Musarum.

LIBERALIS.

* Ad præmia velox. Cujus arca munificas largitur opes. *Clau.* Auratos imbres alicui indulgere. Innumeras hominum catervas ditare solitus. Nimbos donorum pluit. Vndant populis penates, scatent muneribus dextræ. Aurea dona vomens manus illa superabat fluvios Iberos. Extra fortunam est quidquid donatur amicis. Quas dederis solas semper habebis opes. *V. Beneficium conferre.*

LIBERI.

Onus, sarcina uteri. Sanguis. Corpora. Viscera. Pignora.

gnora. Pars uteri. Pignora uteri. Pignus commune. Nati communes. Partus. Fœtus. Proles. Populus natorum. *V. Filius.*

LIBERTAS.

Maxima, plena pudoris. Libertas ſera reſpexit inertem. In ferrum pro libertate ruere. Sumere vitæ liberioris iter. Dulcis, amœnæ libertatis amor. Campo potitus aperto. Libertas nulli vendatur ob aurum. * Copia vei jus vivendi ut velis.

LIBIDO.

Veneris laſcivia, nequitia, deliciæ. Confuſa voluptas. Nocturna licentia. Libido vetita, fœtida, furioſa, inexſtincta. Brevis & non vera voluptas. Cupido. Ardor. Prurigo. Quæ vaſtavit mœnia Romæ. Qua Græcia verſa jacet. Corpora commaculans, animaſque in tartara trudens. Quam ebrietas peperit fœdiſſima mater.

LIBIDINIBVS INDVLGERE.

Veneris caſtra nefanda ſequi. Veneris fœdiſſima crimina patrare. Pectore polluto maculare caſtos mores. Colere, ſectari impuros amores Veneris. Concitum, percitum eſſe furenti libidine. Agi vana libidine. Libidine rapi, trahi.

LIBIDINOSVS.

Caſtra ſequens impuræ Veneris. Blanda libidine tactus, raptus. Concitus, percitus furenti libidine. Inflatus venas, mentem ſæva libidine. Succumbens probroſæ libidini. Quem vana libido agit.

LIBRA.

Pendula æquo diſcrimine. Pendula cœleſtes libra movebat aquas. Iudicis æterni memores, libræque bilancis. Æqua, juſta, anceps, panda, repanda. Trutina. Statera. Lanx. Bilanx.

LIBRI.

Liber cultus, excultus, argutus, incultus, honore carens, ſecurus famæ, plenus numinis, dans auctori nomen. Opus magni mirabile mundi. Volumina culta, erudita, limata, laborata, elaborata, pulvereo tecta ſitu. Prognata Minerva dextra. Conſpicientia longa tempora genii ſui. Quæ per manus ſeræ poſteritatis eunt. * Politi, terſi, ære bullati. Auro nitentes. Pumicati. Vmbilicati libri.

LICTOR, *V. Carnifex.*

LIGARE.

Adhibere vincla. Gravibus coercere vinculis. Vinclaque ſopitas addit in arcta manus. Manus poſt terga revincire. Fune brachia alicujus laſſare, onerare. Vinculis & carcere frenare. Manicis jacentem occupare. Ferro & compagibus arctis claudere. Stupea vincula collo intendunt. Circumdare vincula collo. Pedes habent vincula. Vincula impediunt pedes. Ecce manus juvenem interea poſt terga revinctum Corripiunt, ſpiriſque ligant ingentibus. Contendere tenacia vincla. *V. Vinculum.*

LILIVM.

Album, candidum, canens, lacteum, fragrans, ridens, miro fragrans odore, ſplendens candidulo vultu. Pulcre ſurgens in auras aerii luminis. Vernans aprico campo. Candidius Scythonia nive. Cujus candor habet nivei ſimulacra nitoris. Fulvis hærentia virgis.

LIMEN.

Altum, durum, rigidum, offenſum, primum. In primo limine. Ad oram urbis Ferrea belligeri compeſcat limina campi. Reſerat ſtridentia limina conſul.

LIMITARE.

Livida me ſpatio natura coërcuit arcto. Signare, aut partiri limite campum. Terminare imperium Oceano. Gallica certus Limes ab Auſoniis diſterminat arva colonis. His ego nec metas rerum, nec tempora pono. Saxum antiquum, ingens, campo qui forte jacebat, Limes agro poſitus, litem ut diſcerneret arvis. Limitem agere ferro. Hic terminus hæret. Auguſto termino excipere.

LIMES.

Longus, ſpatioſus, rectus, certus, attritus, fixus in agris. Qui regit certis finibus arva lapis.

LINGVA.

Loquela. Sonus. Radix ultima linguæ. Petulantia linguæ. Aſſiduo lingua ſepulta mero. Lingua patria, pia, teſtificata Deum, modeſta, humana, favens, ſubdola, violenta, hoſtilis, aſpera, vana, falſa, biſulca, vibrata, invida, garrula, retenta metu, ſuppreſſa palato, docta, libera, munere functa ſalutandi. Sonans eloquium

quium mentis. * Oris ſonantis organum. Plectrum palati, & faucium. Interpres animi,enunciatrix ſenſuum, cordis miniſtra, præco operti pectoris, vocem ex intimo pulmone adductam formans. Vocalis oris Cymbalum. ἑτοιμότατον βέλος, promptiſſimum telum.

LIPSIVS.

Virorum illſe maximus, optimuſque. Muſæ, & Suadæ, & Sophiæ decus vetuſtæ. Ille moribus inclytus vetuſtis. Bifidi gloria prima jugi. Ipſe Muſa, Minerva, Suada, Apollo. * Princeps litteratorum. Stupor eruditorum. Phœnix ſui ſæculi. Flos ingeniorum. Medulla atque cor Suadæ. Sedes Gratiarum. Romanæ ac genuinæ religionis obſervantiſſimus. Iſcani gloria ruris. Mens verè cœleſtis, & ignea. *V. Vir excellens.*

LIQVEFACERE, & LIQVEFIERI.

Chalybs fornace liqueſcit. Liquitur ut glacies incerto ſaucia ſole. Nix jacet,& jactam nec ſol, pluviæque reſolvunt. Fundere argentum flammis. Quin labefactus rigor auri ſolvitur æſtu. Quas nunquam ſolvere Titan Evaluit, fluxêre nives. Nives mollit aquaticus Auſter. Sol diſſolvit glaciem, & nives radiis tabeſcere cogit.

LIS. *Vide Iurgia.*

LITTERÆ.

Tabellæ. Cera. Charta. Libellus. Notæ. Verba. Opus. Scriptum. Tabellæ properatæ, arcanæ, blandæ, triſtes. Difficiles funebria ligna tabellæ. Cera vacua, plena, notata manu, referta notis, conſcia mentis. Charta ligata. Libellus tacitus. Notæ blandæ, acceptæ. Verba doctis invidioſa notis. Verbis miſſa ſalus. Scripta rata, errantia lituris cæcis. Littera perarata, miſſa, lecta, læſa lacrymis, humida facta fletu, miniſtra ſermonis, ducta digitis, ducta oculis invitis, ferens ſalutem, preſſa articulo labente, notata manu Græca, furtivæ conſcia mentis. Cum charta dextra locuta eſt. Litteræ incerto tractu. Signa dextræ. Arcana notis feruntur.

LITTERIS MANDARE.

Mandare libello. Chartis verba notare piis. Reddere verba notis: Committere litteris, vel ceræ. Signare arcana libello.

LITTERIS OPERAM DARE.

Colere Muſas fervidiore cura. Sudare vigili ſtudio in artibus ingenuis. Frequentare aſſidue Muſarum ſacra. Nunquam frena remittere ſtudiis. Invigilare choris Pieriis. Sudare per artes Palladias. Colere ſacra doctarum ſororum non ſegni pectore. Addere nocturna tempora ſtudiis diurnis, & ſatisfacere Muſis ſeduſitate. Ingenuis artibus vacare. Intendere animum ſtudiis. Annos conſecrare Muſis. Muſarum ſe includere ludo. Caſtis Muſarum choris vacare. Me in ſuum furtim Muſa trahebat opus. Studiis teneri. Studiis vitam agere. Studia tentare. Redire cum litteris in gratiam. Reverti ad muſas, ad numeros. Retentare ſtudia. Pectus, animum colere per artes. Exercere, tractare artes. Dare tempora ſtudiis. Militare in caſtris Muſarum.

LITTERAS SCRIBERE.

Exarare notas. Notare chartam digitis. Facere litteram. Deducere notas, litteras. Parare litteram. Dare tabellis verba ferenda.

LITTVS.

Portubus orbum, opertum alga, curvum, ſinuoſum, ſpumoſum, reſonans, undiſonum, naufragum. Ripa obliqua, arenoſa, viridiſſima gramine. Fremens, crepans undis. Quam plurima herba pubeſcens coronat. * Ora extrema. Littore in extremo. Gremium telluris ad undam. Margo virens fluvii. Continentis ora ſumma, quam petulans unda ferit Neptuni.

LIVOR.

* Livor iners vitium. Livor eſt addita labes claris virtutibus. Non læditur Heroum ſoboles invidia. *V. Invidia.*

LONGVS.

Hoc longa referre mora eſt. Non longo diſtant curſu. Nec longis inter ſe paſſibus abſunt.

LOQVAX.

Multiloquus. Nugax. Garrulus. Liberioris linguæ. Non tenens linguam. Varias meditans voces.

LOQVI.

Solvere, reſolvere ora. Vti verbis. Fari. Dicere. Verba habere, facere, ferre, proferre, dare, reddere, edere, promere, peragere, fundere, effundere, jacere, loqui, jactare, dicere, concipere, ſpargere, depromere. Loqui dictis. Proferre ore tremente ſonos. Dare

ore

ore loquelas. Implere sermonibus aures. Rumpere silentia voce. Effundere pectore voces. Imo pectore rumpere voces. Edere alicui ore priore sonos. Addidit hæc dictis altera verba tuis. Dimovit talibus ora sonis. Cum dare non possem munera, verba dedi. Talia non tacito verba dolore dedit. Vultum demissa profatur Dido. Ait. Insit.

LOQVI BLANDE.

Mira gratia manat ab ore loquentis. Fundere dulces ab ore sonos. Pectora mulcere loquendo. Ducere corda artifice sono. Eloquii grato verba movere sono. Dulce nectar fluit ab ore suavi: Fari dictis amicis. Suada in ore sedens blandis aspirat honorem labris. Lingua facunda madet hibleo liquore.

LOQVI INSOLENTER.

Memorare ore magniloquo. Magna, violenta loqui, Loqui superba. Dicere magnifice m. Fortia verba cadunt. Ampullari. Ampullatur in arte. Projicit ampullas, & sesquipedalia verba.

LOQVI FRVSTRA.

Dare inania verba. Frustra os solvere in verba. Verba irrita feruntur vacuas per auras. Incassum fundere voces. Frustra voces jactare vacuas ad auras. Inanes fundere sonos. Perdere frustra verba non proficientia. Venti verba ferunt. Dicta evanescunt ætherias per auras. Frustra eloqui verba levibus auris.

LOQVI LATINE.

Latio reddere verba sono. Ausonum lingua loqui. Ausonio, Latio ore loqui. Vti sermone Latino.

LOQVI PER SIGNA.

Loqui signis, nutu, digitis, notis, supercilio. Signa dare supercilio. Verba dissimulare notis. Componere notas. Sollicitare notis. Referre notas. Excipere notas. Addere verba notis. Ducere notas. Nutus conferre loquaces.

LOQVI SVBMISSE.

Vocibus hiscere raris. Exiguo murmure verba loqui. Exiguo dicere verba sono. Summo vix hiscens pectore fatur. Dicere parvo murmure.

LOTH.

Et Lothus immunis pluviali evasit ab igni. Haranides,

nides, id est, Harani filius. Haranides dictis insanos mulcet amicis.

S. LVCAS.

.. Conjugis ignarus. Quem vates fecere juvencum. Ipse comes Paulo semper fuit. Ipse fuit magnæ Matri custodia. Hic medicus, pictorque fuit.

LVCERNA.

Candela ardens, cerea, cerata, lucens, flagrans. Quæ suo absumitur igne, nitidam faciem præbet dum pluribus una. Quæ lucens aliis usu depascitur ipso. Quæ sensim à suis flammis peresa deficit. Quæ serviens, vel serviendo aliis consumitur.

S. LVCIA.

Perpessa graves virguncula pœnas. Diva Syracusias inter sanctissima Nymphas. Diva Syracusiæ celeberrima gloria gentis.

LVCIFER.

Vigil, albus, clarus, nitidus, roseus, rutilans, serenus, almus. Sacer Veneri. Nuntius, socius, prævius auroræ. Prævia stella auroræ. Portans, promens Eoo ab axe diem. *Solis prænuntius. Qui vocat auroram. Cœlo nitidissimus alto. Albo clarus equo. Qui cœli statione novissimus exit.

LVCINA DEA FICTA.

Diva potens uteri. Principium quæ Dea lucis habet. Gravidis facilis Lucina puellis. Quæ voto parturientis adest. Laborantes utero miserata puellas.

LVCRETIA.

Pudica, infelix. Animi matrona virilis. Castaque miretur Lucretia nobile factum.

LVCTARI.

* Corpora dura exercere palæstra. Inter se adversis cornibus hœdi luctantur. Exercere palæstras oleo labente. Contendere lucta. In fulva luctari arena. Conferre pectora luctantia pectoribus arcto nexu. Adductis nervis humi prosternere membra pressa nititur, inflantur sanguine venæ, creber anhelitus quatit artus.

LVCTVS.

Æger, acerbus, conficiens, macerans animos, corda. Rodens præcordia. Mordens animos. Crucians pectora. *V. Dolor. V. Tristitia.*

LVDE-

LVDERE, *pro* CANERE.

Pellere, pulſare fides. Reſponſuram ſollicitare lyram. Retinere aliquem lyricis modis. Obloquitur numeris ſeptem diſcrimina vocum. Nunc niveis digitis, nunc pulſet pectine chordas. Arguto quidquid murmure dulce loqui.

LVDI.

Certamina. Spectacula. Ludi celebres, theatrales, ſolemnes.

LVDIMAGISTER.

* Moderator vagæ juventæ. Clamoſus magiſter. Blandi doctores. Qui tradunt pueris elementa prima. Pædagogus qui agit impube vulgus, Ludimagiſter parcens ſimplici turbæ. *V. Docere.*

LVDOS FACERE.

Dare ſpectaculum. Ludis celebrare, concelebrare diem. Edere, exhibere, inſtituere, celebrare ludos. Variis celebrare ſolemnia ludis.

LVDVS.

Gratus, lepidus, dulcis, lætus, placidus, jocoſus, virgineus. Luſus blandus, ſuavis, inanis, præbens ſemina nequitiæ.

LVDO VACARE.

Luſu perdere tempus. Poſthabere ſeria ludo. Ducere diem ludo. Non incidere ludum. Non prohibere animos inani ludo. Æquare nocti ludum. Contendunt ludo, & fulva jactantur arena. Luſibus exercere membra. Advertere ingenium luſibus.

LVGERE, & MOERERE.

Luctibus, plangoribus indulgere. Luctibus intentum eſſe. Gerere luctifico corda plena dolore. Ingenti turbari corda dolore. Vultus condere luctu. Luctu ſqualere. Dare in luctus animum. Luctibus tabeſcere. Deficere ingenti luctu. Incumbere dolori. Luctu omnia ſunt plena. Totum ſe in luctum ſolvit acerbum. Reſonant latè plangoribus ædes. Complere ululatibus auras. Diverſo miſcentur mœnia luctu. Motoque immugit regia luctu. Implentur querulis ululatibus auræ. Crudelis ubique luctus, ubique pavor, & plurima mortis imago. Lamentis, gemituque, & femineo ululatu Tecta fremunt, reſonat magnis clamoribus æther. Laniare animum doloribus. Cædere, tundere pectora pal-

ra palmis. Sciſſis exululare comis. Lacerare genas, ora. Fœdare vultum. Sauciare genas unguibus, ora. Pectora nunc fœdans pugnis, nunc unguibus ora. Rumpere, laniare, lacerare, ſcindere, abſcindere, diripere veſtes. Solvere, rapere capillos, comam.

L V N A.

Cynthia. Phœbe. Dictynna. Delia. Hecate. Proſerpina. Trivia. Diana. Soror aurea, pulcerrima Phœbi. Nitidi ſoror æmula Phœbi. Tithonia conjunx. Tithoni fulgida conjunx. Dea regens, moderans nocturnos equos. Tacitæ noctis moderatrix. Soporiferos radios niveis bigis vehens. Latonæ filia. Latonia. Luna aurea, candida, purpurea, nitens, nivea, argentea, ſanguinea, noctiluca, globoſa, roſea, inſtabilis, noctivaga, cornigera. Latois vidua. Perpetuo varians ſua cornua. Perluſtrans quotannis duodena ſigna. Nativa luce carens. Orbis lunæ. Facies, imago, vultus lunæ. Lumina lunæ. Lunares currus. Lunæ radii. Ignes noctis. Orbita lunæ. Menſtrua luna morituris ſedula luminibus. Luna pleno orbe. Dimidiæ cornua lunæ. Cornua lunaria. Rutilantis lunæ lampas. Lucens lunæ globus. Iubar lunæ. Splendentia, radiantia, fulgentia, rutilantia, micantia, flammantia, nitentia, pallida cornua lunæ. Lucis habens uſuram à lampade Phœbi. Per amica ſilentia lunæ. Multo manifeſti lumine, qua ſe plena per inſertas fundebat luna feneſtras. Et lunam in nimbo nox intempeſta tenebat. Nox erat, & cœlo ſplendebat luna ſereno. Nocturnæ forma Dianæ. Si creſcit, minor eſt, major, ſi contrahit orbem. Iam novies erat orta ſoror pulcerrima phœbi, Denaque Luciferos luna premebat equos. Tres aberant noctes, ut cornua tota coirent, Efficerentque orbem. Iuro ante reverſurum quam luna bis impleat orbem. Luna quater latuit, toto quater orbe recrevit. Luna quater junctis implerat cornibus orbem. Sexta reſurgebant lunaria cornua lunæ. Septima jam plenæ deducitur orbita lunæ. Orbe reſurgebant orientis cornua nono, Perque novem erravit redeuntis cornua lunæ. Annus erat, decimum cum luna receperat orbem. Luna novum decies implerat cornibus orbem. ὀφθαλμὸς νυκτὸς, oculus noctis, ἄστρων βασίλεια, regina aſtrorum.

LVNÆ ECLIPSIS.

Obſcuris luna laborat equis. Cynthia abdita latet velato vultu. Lunæ lumen obruitur. Cynthia obruitur tenebris atræ caliginis. Luna mœſta dolet tecto vultu. Denſis tegit ora tenebris. Luna tecta parte ſui nitidum contriſtat Olympum. Involvit terræ captam nox humida lunam. *V. Eclipſis.*

LVPVS.

Bellua vaſta. Raptor. Vaſtator. Ferus ore cruento. Solitus ire in pavidum pecus. Circumiens oves. Canus, fulvus, montanus, tacitus, rapax, avidus, infeſtus, inſatiabilis, immanis, fremens, cupidus cruoris. Prædator. Triſte ſtabulis. Inſidiator. Inſidians ovili. Gregibus nocturnis obambulans. Dulcedine cruoris inſectans oves. Pecoris lupus expugnator opimi. Rapax ſtimulante fame, cupidúſque cruoris. Incuſtoditum captat ovile lupus.

LVX. LVCERE.

*Lumen. Iubar. Radius. Splendor. Æthra. Micat inter omnes Iulium ſidus. Lucet velut inter ignes luna minores. Eſt pellucidior vitro. Splendet Pario marmore purius. Luce pyropum ſuperat. Purius argento radiat quod ab arte politum. Radios puros jaculatur. Non ſic Hyperionis orbis nubibus abductis ſplendet. Lucem ſub limina jactare. Nulla gemmarum ſic lucet. Oppoſita ſpeculi referitur imagine Phœbus. Edere flammam ingentem. Diſpergere rutilam lucem. Coruſcare. Tenebras ſerena luce ſecare. Tranquillo pellucent ſidera ponto. Fulgurare. Simili coma fulgurat auro. Non trium tantum Phœborum ſit jubar.

LYCAON.

Tyrannus. Arcas. Inhoſpita tecta tyranni. Sanguine gaudens. Irridens pia vota. Rex malus, eſt ut Buſiris ſævúſque Lycaon.

LYRA.

Teſtudo. Chelys. Cithara. Barbitos. Plectra, Fila lyræ. Canor lyræ. Cantus lyræ. Lyra percuſſa, mœſta, muta dolore, curva, dulcis, dulciſona, vocalis, ſonora, Threicia, Claria, Phœbea, Pindarica, Aonia, Auſonia, Æmonia, Æolia, Apollinea, Orphæa, Amphionia, Aganippæa. Movens, trahens ferrea, ſaxea corda. Mulcendis auribus apta. Alliciens, mulcens corda.

Fugans, pellens curas. Μήτηρ ὕμνων, mater hymnorum.

LYRA CANERE.

Fila lyræ docta sollicitare manu. Argutæ tangere fila, plectra lyræ. Pulsare, movere, percutere lyram. Sumpta pauca referre lyra. Icta suos reddit pollice chorda sonos. Sonante mistum tibiis carmen lyra.

LYRICVM CARMEM.

Numeri, soni, modi lyrici. Blandissima carmina. Carmina dispositis nervis juncta. Numeri flebiles. Barbitos faciens ad lacrymas.

M.

MACER.

MAcies obduxerat artus. Horrida vultum deformat macies. Macie confecta suprema. Ignoti nova forma viri, miserandaque cultu. Macies adducit cutem. Macies pallentes occupat artus. Pallor in ore, sedet macies in corpore toto. Vix habeo tenuem, quæ tegat ossa, cutem. Iejuna lacertos exedit macies, Macie peresus. Macie tenuata armenta. Macie turpatus. Turpi macie deformatus. Deficiens vix trahit ossa cutis.

MACIES.

Horrida, jejuna, gracilis, turpis, ægra, squalida, sterilis, deformans vultum. Ossa renudans. Sævis comes addita morbis. Consumens artus. Attenuans artus duro languore solutos. Mollibus exsiccans ossa medullis.

MADEFACERE.

Caput fontana spargere aqua. Perluere rore manus. Dulcibus idcirco fluviis pecus omne magistri Perfundunt, udisque aries in gurgite villis Mersatur. Certatim largos humeris infundere rores. Candida permulcens liquidis vestigia lymphis. Celeres nec tingeret æquore plantas. *V. Lavare. V. Abluere.*

MÆCENAS.

Eques Herrusco de sanguine regum. Nec sic Thuscus eques vates amplexus amœnos.

MAGI, *seu* TRES REGES.

Eoi venere magi: Aurum, Thus, Myrrham, Regique, Deoque, hominique Dona ferunt. Aurea nascenti fuderunt munera Regi: Thura dedere Deo; Myrrham tribuere sepulcro.

MAGIA.

Magicum os. Magicæ potentia linguæ. Magica arma. Magicæ artes. Fraudes Magicæ, vel Magæ. Carmen Magicum, auxiliare. Certamina Musæ magicæ. Ministerium magicum. Auxilia magica. Artes Æææ, Carpathiique senis. Secretæ artes. Hecateidos herbæ, succi. Hecateia carmina. Gramen Lethæi succi. Herbæ cantatæ. Vox Thessala. Carmina Cytæa. Medeæ gramina cocta manu. Carmen infame. Herbæ pollentes.

MAGISTER, V. *Ludimagister.*

MAGISTRATVS.

Celebris, insignis, præclarus, populos lege gubernans. Cui incumbit populi cura paterna sui. Puniens malos. Defendens bonos. Cui imperii commissa potestas. Sustinens vicem summi Dei.

MAGNIFICARE.

Aliquem non fastiditis annumerare viris. Extollere, evehere, efferre laudibus. Super astra ferre laudibus. Cantare, celebrare, prædicare per orbem. *Vide Celebrare.*

MAGNVS. V. *Altus.*

MAGVS. V. *Incantare.*

MALVS. V. *Iniquus.*

MALVM.

Mala Trojanis non leviora malis. Malorum summa, series, novitas, moles, levamen. Malum perpetuum, humanum, non leve, potentius arte, fatale, funestum. Invigilare malis. Malis onerari. Et mala vicini pecoris contagia lædent. Veterum malorum supplicia expendunt.

MALVM, *seu* POMVM.

Rotundum, fragrans, redolens, mite, agreste, dulce, pendulum, maturescens, cereale, mustcum, ramis pendens, motis ramis cedens. In patulis canistris redolens. Premens, gravans pondere ramos suos. Quod novus educat annus. Effigies mali. Autumni pondus. Fœtus arborei. Dempti ab arbore fœtus. Pomum putre, maturum, durum, acerbum, putridum. Mensis non interdicta secundis.

MANE.

Aurora exsurgente. Sole exoriente, emergente ex Oceano. Primo Eoo. Veniente die. Manè novo. Aurora

 rubente.

rubente.Cum primum albeſcere lucem cernimus.Cum ſurgit dies primo Eoo. Vbi lux rediens fugat tenebras. Cœlo cum primo Lucifer alto evocat auroram natalibus undis. Aurora referente lucem.Surgente die.Cum Lucifer exit aquis Eois.Vbi aurora fulgens croceo velamine linquit Oceanum. Cum tremulum incipit albeſcere cœlum, & brevibus nox humida transfugit alis. Modo facta crepuſcula terris. Mox ubi ſe nitido ſol aureus extulit ortu. Ortus erat ſummo tantummodo margine Phœbus.

MANE & VESPERI.

Veniente & fugiente die. Manè novo, & veſpere. Seu propria tellus abſconditur umbra, ſeu Phœbus humum roſea luce reviſit. Seu ſe tenebris nox induit, ſeu dies refundit lucem auream.Seu lux radios micantes,ſeu nox tenebras fundat opacas. Seu ſol Eoa luce terras purpuret, ſeu nox tenebris obruat.

MANIFESTARE.

* Prodere,aperire,certis docere ſignis. Indicium facere.Pandere.Cauſas,& ſigna docere. Tum vero manifeſta fides, Danaumque pateſcunt Inſidiæ. Sacrata reſolvere jura.Arcanum conſilium retegere jocoſo Lyæo. Pandere res caligine merſas. Ordine ſingula pandere. Revelare. Fert animus expromere rerum cauſas. Effare,& pande quodcunque eſt mali.

MANVS.

Digiti,artus:pro manu.Dextera,dextra,læva,ſiniſtra. Pondere laſſa catenæ.Poſt terga retortæ. Manus lanifica,artifex,falcifera,ſceptrifera,infecta cæde. Cõgruens & variis artibus apta. Palma tenella, mollicula, avara. Vncæ manus & pallida ſemper ora fame. Fœdare ora pugnis.Dexteram labenti tendit inertem. ὄργανον ὀργάνων, inſtrumentum inſtrumentorum.Corporis ſcutum. Soror dextræ,*id eſt*,læva manus.

MANVM DARE.

Iungere manus. Dextram committere, conjungere dextræ.Complecti,prehendere dextram.Congreſſi jungunt dextras.Tendere manum.Dare dextram.

S. MARCVS.

Marce comes Petri quondam, Levitica proles, Cui faciunt vates os effigiemque leonis. Iarides, à patre Iairo. Regale loquens dignumque leone.

MA-

MARE.

Æquor. Pontus. Fretum. Sal. Salum. Altum. Profundum. Oceanus. Nereus. Amphitrite. Pelagus. Vndæ. Aquę salſæ. Gurges. Neptuni unda. Cæruleæ aquæ. Neptunia arva. Campus aquarum. Campus liberioris aquæ. Æquoris unda. Aquæ æquoreæ. Æquora medias cingentia terras. Mare vaſtum, magnum, latum, immenſum, indomitum. Stridens re fluentibus undis. Tumidis fluctibus agitatum. Æſtuans rabida procella. Gurges cæruleus, vaſtus. Immenſa licentia Ponti. Ponti triſtis imago. Pontus gelidus, uſtus frigore, duratus frigore, glacie concreſcens, tumens, tumefactus, aſper, ſævus. Vehi per vada cærula. Tractuſque maris. * αὐλὴ Ὠκεάνοιο aula Oceani. Reciprocum mare.

MARE. COMMOVERE.

Movere, commovere freta. Concitare aquas maris. Freta miſcere, exaſperare, jactare. Agitare fluctibus æquor. Turbare mare. Reſonantia, indignantia freta excitare.

MARE QVIETVM.

Tranquillum, compoſitum, tacitum mare. Freta ſtantia. Pax maris. Æquora non concita vento. Mare non albens ſpumis. Æquora tuta ſilent. Placidum ventis ſtat mare. Stratum ſilet æquor. Sæva quierunt æquora. Pelagi cecidit fragor. Mare ſerenum, placidum. Subſidunt undæ, tumidumque ſub axe tonanti Sternitur æquor aquæ, fugiunt vaſto æthere nimbi.

MARE RVBRVM.

Vnda maris Erythræi. Purpureum mare. Flumina rubra liquidi maris. Purpurei vada ponti. Ruber gurges. Freta rubri æquoris. Littora rubra arenoſi maris.

MARE TVRBATVM.

Mare turbidum, impetuoſum, agitatum, indignans, ſonans, fluctibus horrens, inſanum, commotum, excitum, triſte, ſtridens, furens, minax, horriſonum, altiſonum, ſollicitum refluentibus undis. Æquora vento concita. Turgida unda veſani maris. Æquora quaſſa valido tridente Neptuni. Infeſta pelagi rabies. Magno miſcetur murmure pontus. Freta ponti incipiunt agitata tumeſcere. Venti volvunt mare, magnaque ſurgunt æquora. Exultant vada, atque æſtu miſcentur

tur arenæ. Miſcent ſe maria, & nigræ attolluntur arenæ. Vento turbantur arenæ, & veniunt ad littora fluctus. Ponto ſonat unda refuſo. Indignatur magnis ſtridoribus æquor. Clauſo fit gurgite murmur. Incubuêre mari, totumque à ſedibus imis, Vna Euruſque Notuſque ruunt, creberque procellis Africus, & vaſtos volvunt ad littora fluctus. Aſſiliunt imi fluctus à gurgite ponti. Mox remeat gurges, tractoque relabitur æſtu. Fertque refertque fretum. Fervent ſpirantibus æquora ventis.

MARIA. V. *Mater Chriſti.*

MARIA MAGDALENA.

Ipſa fuit magnæ comes, atque ancilla parenti, Et Chriſti pars magna domus. Magdali dictam de nomine Magdalenam. Magdalena ferens ſeſe in deſerta ſub altis Delituit cryptis.

MARINVS DEVS, NEPTVNVS.

Æquoreus Deus. Rex pelagi. Rector maris. Iovis frater qui regnat in æquore. Iovis frater tumidis qui regnat in undis. Rector pelagi tricuſpide telo. Cui æquora ſorte tradita. Neptunus vaſti cui parent æquora ponti, Et quidquid magni continet unda maris. Neptunus motor aquarum. Ambitamque ſuo circumdat in æquore terram. Deus qui concitat æquore terras. Qui terras gurgite quaſſat. Qui quatit immanes fluctu telluris arenas. Qui imo ciet æquora ponto. Qui vaſtas aperit Syrtes, & temperat æquor. Saturnius domitor maris. Cui æquora curæ. Concita qui ventis æquora mulcet. Æquoreas qui cuſpide temperat undas. Liquidus Deus. Deus Tænarius. Neptunus tridentifer. Nereus, cæruleus, grandævus. Qui numen habet maris. Cui imperium eſt pelagi. Cærulei numen ponti.

MARITARE, *ſeu* MATRIMONIO *Iungere.*

* Connubio, vel conjugio jungere ſtabili, & propriam dicare. Iugare. Vinculo ſociare jugali. Iungere toros. Face ſolemni conjungere. Connubio ſociare natam. Filiam jungere viro. Iuveni caſtam donare puellam. Tedas celebrare jugales. Nuptam marito dedere. Tradere viro. V. *Conjugium.*

MARS.

Mavors bellicosus, rigidus, impavidus, ferox, ferus, armiger, armipotens, ultor, bellator, bellipotens, terribilis, sanguineus, armisonans, magnanimus, furibundus, fremebundus, furiosus, belliger, pater armorum, quatiens arma, torquens hastam, sæviens invictis in armis, Galea rutilus, cristisque comatus. Bella ciens. Concitans tubas, & tympana. Bellis & sanguine gaudens. Dulces animas miseris mortalibus auferens. Gaudens letiferas habere manus. Qui nequit rabiem satiare nefandam. Dominans intra muros & extra. A quo hoste nullus locus tutus remanet. Non thalamis, non sanctis aris abstinens. Secum mala multa trahens. Bella nefanda ciens. Belliger armorum pater. Arbiter armorum. Genitor. Gradivus. Gradivus magnus. Genitor Quirini. Sanguinis auctor Romulei. Insano Veneris turbatus amore. Geticis qui præsidet arvis. Quem juvat clamor bellicus. Amor duri Martis in armis. Tela intermedia, atque adversos detinet hostes. Dubius Mars regnat in armis. Adverso Marte Latinos defecisse videt. Marte secundo, æquo geruntur prælia. Sævit toto Mars impius orbe. Fera Martis sidera. Martis rapacis stella. Qui sub Iove sedem habet. Infelix cœli sidus. Mavortius ignis. Feri rubicunda incendia Martis.

MARTHA.

Expers thalami, Innuba. Officiis gaudens sedula Martha piis. Bethanica virgo. Quæ immensi dicta est hospita sancta Dei.

S. MARTINVS.

Sabariensis erat civis Martinus; at intra Italiam Ticini alitus. Martinus inops chlamydem divisit egeno. Ense quo præcinctus erat chlamydem divisit. Martini facta beati.

MARTYR.

Sanguine confirmans dogmata vera suo. Qui patitur pulcram Christi pro nomine mortem. Sanctam affert martyrii cui mors extrema coronam. Pro Domini verbo tristia fata ferens. Ponens vitam pro Dei verbo. Occumbens leto pro sancto nomine Dei. Fundens læta morte innocuum cruorem pro nomine Christi. Profundens Christi propter pia dogmata vitam. Qui sanguine

fuso veræ religionis amore. Merens sanguine fuso per tristia funera æternam palmam. Qui Christum impavidi quondam cecidere professi.

MATER.

Parens. Genitrix. Nati favore digna. Natæ studiosa. Sæva in natum. Pia, bona, casta, pudica, cara, dulcis, felix, fœcunda, conspicienda, digna viro, nato. Dulce caput. Sobolis oblivisci nescia. Gestans sua cara pignora sinu. Gerens in sinu puerum dulce onus. Alens infantem grata ope tepidi lactis. Conformans primo cum lacte murmura prima linguæ puelli sui. Alumna.

MATER CHRISTI.

Maria virgo intacta, integra, veneranda, pia, venerabilis, diva, dia, sancta, casta. Divi parens, Dei parens, immaculata, intemerata, augusta. Mater summi formosa Tonantis. Sancta parens. Alma Redemptoris mater. Maris inscia mater, Summum enixa Deum. Ignara penitus thalami, tactusque virilis. Quæ felici utero peperit salutem mortalibus ægris. Nunquam congressus perpessa viriles, concepit gravis ætheria divinitus aura. Quæ cœlicolûm regem sub luminis edidit auras. Quæ sola virgineum servavit feta pudorem. Quam pater omnipotens cœlesti afflavit ab arce, Implevitque uterum dilapsum numen ab astris. Quæ superum puro concepit ab æthere Regem. Nympha decus cœli.* Virgo virilis nescia seminis. Νύμφη ὀ νυμφευθεῖσα, nupta non nupta.

MATERIA.

Iocosa, ingeniosa, apta numeris. Conveniens modis. Felix in carmina. Non mihi materiam Roma negat. Materia vires exuperante meas. Iacet omnis ad undam materies. Propositum. Argumentum.

MATHVSALEM.

Mathusales ævi maturus. Mathusalem, longæve senex, cui degere soli Concessum est vitæ secula pene decem.

MATRIMONIVM. V. *Conjugium.*

MATRONA.

Animi matrona virilis. Pudica, docta, rara, temeraria, studiosa sinistri.

MATTHÆVS.

Ipse teloniaco dederat qui tempora lucro. Matthæus collector opum.

MATTHIAS.

Matthia donate Deo, sic namque Latino Diceris eloquio, lingua Theodorus Achiva.

MATVTINVS. V. *Mane.*

MAXILLA. MALA.

Genæ molles, teneræ, decoræ, venustæ, purpureæ, pubescentes, roseæ, lacteolæ, coloratæ, blandæ, blandidulæ, certantes rosis, purpureæ & lactis aspergine tinctæ. Quibus blanda est gratia. Quas mira gratia commendat. Madidæ fletibus. Sectæ ungue.

MEDEA.

Fallax, impia, scelerata, despecta. Æëtias. Æëtis. Colchis. Phasis. Phasias. Æëtæ filia. Vxor Iasonis. Quam puppe avexit Iason. Colchorum regina. Barbara, venefica. Barbara pellex. Filia misero acerba parenti. Pulsa domo Æsonia. Spargere quæ fratris potuit lacerata per agros corpus. Nece natorum sanguinolenta. Virum ulta per natos. Ææa puella. Iram quæ matris natorum cæde piavit.

MEDERI. V. *Morbo mederi.*

MEDIA NOX.

Mediæ tempora noctis erant. Noctis erat medium. Prima quies medio jam noctis abactæ, Curriculo expulerat somnum. Nox ubi jam media est, somnosque silentia præbent, Et canis, & variæ conticuistis aves. Cum lassa quiete cuncta jacent media. Iam mediam nigra carpebat nocte quietem. Iamque ferè mediam cœli nox humida metam Contigerat. Torquet medios nox humida cursus. Orbem medium nox acta subit. Cum nox medium spatium conficiet horis. Nox intempesta.

MEDICINA.

Ars Phæbea, Apollinea, Machaonia. Succi Machaonii. Opes Pæoniæ. Ars Pæonia. Ars medica, ars medendi. Artes medentum. Validum Apollineæ medicamen prolis.

MEDICINAM ADHIBERE.

Ægro medicas adhibere, applicare manus. Medica reficere corpora læsa manu. In melius restituere vires

vires collapsas arte Pæonia. Levare malum Apollinea arte.

MEDICVS.

Medens. Ferens opem ægro. Medicæ manus. Artifex morbi. Medicus fidus, doctus, expertus. Peritus in arte medendi. Sciens depellere morbos. Tenens mederi morbis. Vires in pristina tollens. Medicam opem ferens languentibus ægris. Restituens lapsas in pristina vires. Medicaminibus depellens morbos. Dans docta pocula mista manu. Ægro pellens è corpore morbos. Corpore ab ægroto properantia fara repellens. Excultus Pæonias per artes. * Est flos, est princeps medici chori. Medicorum nati. Galeni propago.

MEDIOCRITAS. *V. Medius.*

MEDVSA.

Forma, ora Medusæ. Os Medusæum. Vultus Medusæ. Squalentia ora Medusæ. Medusæi monstri torva guttura. Gorgonis. Phorcynis. Nexa comas angue. Nexis angue comis. Volucris mater equi. Cephenum multos quæ dedit una neci.

MEL.

Flavum, aureum, dulce, purum, aërium, redolens, cereum, pingue, nectareum, Himettium, Hyblæum, Gnosium, Atticum, Calydneum. Nobile nectar apis. Redolens thymo. Positum in ceris. Thymi redolentia flore. Cerea dona. Aërii mellis cœlestia dona.

MEL CONFICERE.

Cogere spumantia mella pressis favis. Stipare liquentia mella. Mella tenacia fingere. Stipare favos dulci nectare. Fingere pressum opus subtili nectare. Nectare stillante favos stipare. * Mellificare. Aërii mellis cœlestia dona parare. Dulci distendere nectare cellas. Apis dulci melle complet favos. Mella in ceris Attica ponit apis. *V. Apis.*

MELCHISEDECH.

Melchisedech, rex idem hominumque, Deique, Sacerdos, Munera portabat, Cererem, Laticemque Lyæum. Qua stirpe, queis majoribus Ignotus, uni cognitus tantum Deo.

MEMI-

MEMINISSE. *V. Recordari.*

MENELAVS.

Atrides minor. Nuptæ repetitor ademptæ. Cui pia militiæ cauſſa puella fuit.

MENDICARE.

Exiguæ petere æra ſtipis. Æra ore tremente ſtipis exiguæ rogare. Mendicare vilia ſcruta inopis cibi. * Cogere oſtiatim ſtipem.

MENS.

* Cognata cœlo. Vivida, ſollers, ignea. Sancta proles ætheris. *V. Animus.*

MENSA.

Orbis menſæ. Menſa dapum vario pondere titubans. Lautis menſa parata cibis. Lautos ſuppeditans prodiga menſa cibos. Quam gravant cerealia munera. Quam decorat dulce falernum. Epulis onerata, gravata.

MENSAM PARARE.

Inſtruere menſam dapibus, cibo, epulis, dulcique falerno. Onerare, gravare menſam epulis. Menſis imponere cibos. Extructæ dapibus menſæ, nec egenæ toſtæ frugis.

MENDACIVM.

Vanus ſermo. Vana verba. Vox vana, ficta. Linguæ mandacia fictæ. Linguæ gratia ficta. Mendacium turpe, ſubdolum, impudens, fallens. Fabulæ vaniloquæ, aniles, futiles, ineptæ, fictitiæ, commenticiæ. Stropha. Impoſtura. Sycophantiæ oris.

MENSIS.

Menſtruum tempus. Ergo ubi Iane biceps longum reſeravaris annum, Pulſus & à ſacro menſe December erit. Alter agebatur poſt ſacra jugalia menſis. Luna dabit menſes peragunt quod menſtrua curſum. Menſtruus curſus.* Cornua cum Lunæ pleno ſemel orbe coiſſent. Luna ſemel orbe recrevit. *V. Luna.*

IANVARIVS.

Prima dies anni noſtri. Menſis Iani. Dux menſium. Servans nomen vetuſti Iani. Amans victum tepidum, gratumque liquorem, quo puro ſanguine corpus alat. Quo vena ſecta nocet, ſed balnea, labores proſunt.

FEBRVARIVS.

Menſis cui fecerunt februa nomen. Febris habens nomen,

nomen,& lenta febre timendus. Mensis feralis,glacialis,horridus.Proximus Iano. Qui sequitur Ianum. Reliquis mensibus impar. Februus est brevis, at sociorum pessimus idem.

MARTIVS.

Martis mensis. Signatus nomine Martis. Mensis Martis de nomine dictus. Quo sectio venæ sæpe nocet.

APRILIS.

Mensis ab aperto tempore dictus. Aprilem Veneri sacrum fecere Quirites. Mensis quartus. Veneris mensis. Cythereius mensis. Et vatem,& mentem scis Venus esse tuos. A Venere hic magna descendit origine mensis.

MAIVS.

Viridi gramine lætus. Depingens vario flore solum. Majus vernans, blandus. Cum tellus gramina promit & herbas. Cum tepet apricus Zephyris spirantibus aer,& candida formosi tempora veris eunt.

IVNIVS.

Mensis Iunonius. A Iunonis nomine nomen habens. Quem pulcra Iovis conjunx sibi vendicat. Iuvenum de nomine dictus. Quo solis equi peragrant sidera cancri.

IVLIVS.

Quintilis mensis. Quem patres dixere Quintilem. Movens ortus æstivos. Quo Iulius cœpit haurire auras vitales.Percoquens uvam flaventem.

AVGVSTVS.

Sextilis.Cæsare ab Augusto ducens sua nomina. Quò Sol rapidus urit æquis Nemæi terga leonis.

SEPTEMBER.

Quo fœto de palmite poma nitent. Optatum referens rapido lenimen in æstu. Quo presso vescendum lacte capræ. Redolens vinum, & aromata curans.

OCTOBER.

Mensis quo pede sub nudo dulcia musta fluunt. Quo Pleias surgit cardine Eoo, & orta secum trahit autumnum.

NOVEMBER.

Mensis quo tristis hiems incipit sævire. Portans brumam.

DECEMBER.

Gelido stridore ingruens. Spargens nivem multam. Mensis Neptunius.

MENSVRA.

Modus. Modulus. Iusta præterit ira modum.

MENTIRI.

Vanas pro veris fundere voces. Mendacia verba loqui. Gutture vaniloquo jactare mendacia. Exercere mendacia lingua levi, vana. Addere mendacia culpæ. Mendacia fingere. ψευδῶν συγκολλητῆς, mendaciorum conglutinator. Ementiri. Falsum dicere.

MERCATOR.

Impiger, avarus, avidus, vagus. Lucri cupidus. Lucro inhians. Extremos currens ad Indos. Per mare pauperiem fugiens, per saxa, per ignes. Sua commoda quærens, spectans. Congerens divitias avido quæstu. Se pelago lucri caussa committens. Ter & quater anno revisens æquor Atlanticum. Longis quærens compendia terris. Chinarum petens nobile regnum, & Peruanos ac Calecutios tractus. -

MERCES *Mercedis.*

Magna, mutanda. Merces officii. Plenior officio. Labore minor. Animum præsenti pignore firmans. Præmium magnum, largum, meritum, debitum, sufficiens.

MERCES.

Externæ. Quas dives Panchaia mittit. * Eoæ gazæ. Orbis novi munera.

MERCVRIVS.

Ales, alipes, pacifer, caducifer, nuntius, Deus Arcadiæ. Cyllenius. Atlantides. Nepos Atlantis. Iove natus. Maja creatus. Plejade natus. Quem lucida partu Plejas est enixa. Quem peperit magno lucida Maja Iovi. Atlantide Maja natus. Quem montibus olim Edidit Arcadiis Pleias una Iovi. Atlantis magni Pleionesque nepos. Qui jussa per auras Verba patris portat. Pacis & armorum, superis, imisque Deorum Arbiter. Actus velocibus alis. Alato qui pede carpit iter. Ætherium volucri qui pede carpit iter. In cujus digitis est

est aurea virga. Venerandus virga potente. Inventor curvæ fidis. Furibus aptus. Cyllenia proles. Interpres Divûm, Deûm latrator Anubis. Animas qui evocat orco, & alias sub tartara mittit. Qui pedibus talaria nectit. Paribus nitens Cyllenius alis. Penniger Arcas. Deus aliger. Atlantius Hermes. Ales Mænalius. Cyllenides. Talariger. Majugena, * γλώσσης ἡγεμὼν, Dux linguæ.

MERERI.

Meritæ dare præmia palmæ. Morte minor culpa mea est. Meriti tanti non immemor unquam. Omnes ut tecum meritis pro talibus annos Exigat. Cui præmia debentur ingentia. *V. Præmium.*

MERETRIX.

Puella vulgaris. Turba meretricia. Certo cuivis mercabilis ære. Turpi fornice latens, latitans. Opes corpore quærens. Cujus oratio est dulcior Hyblæo melle. Gressibus incertis errans à recto tramite vitæ. Quolibet incautos flectere docta viros. In scelus, & quodvis turpe opus ruens. Fucatis quæ fallere docta dolis. Retia corde gerens. Illecebris quæ fallit amantes, * Lupa. Dulcis animæ pestis.

MERGERE. *V. Immergere.*

MERIDIES.

Medias Sole tenente vias. Aut plus, aut medium Sole tenente diem. Æstus erat, mediamque dies exegerat horam. Iamque fere medius Titan venientis & actæ noctis erat, spatioque pari distabat utrimque. Dum calet & medio Sol est altissimus orbe. Iamque dies medius tenues contraxerat umbras. Inque pari spatio vesper & ortus erant. Et Sol ex æquo meta distabat utraque. Sol medium cœli conscenderat aureus orbem. Roseis aurora quadrigis, Iam medium ætherio cursu trajecerat axem. Medios Sole secante dies. Cum medio sol splendet Olympo. Sol furit, estque medio æstu insanissimus.

MESSIS.

Humus resecanda falce. Area dives. Messis gravida, larga, uber, opima, copiosa, frugifera, fertilis, pinguis. Maturis dives aristis. Vestitus messibus ager. Congestas area cepit opes. Maturis albescit messis aristis. Triticeam in messem, robustaque farra Exer-

cere humum. Spicea jam campis cum messis inhoruit. Nudatas acceperat area messes. Ruperunt horrea messes.

METAMORPHOSIS.

Formæ mutatæ in nova corpora. Figuræ versæ, variatæ. Species novæ. Corpora transformata. Corpora mutata. Faciem mutatus & ora. Hanc faciem genitrix miserata refecit. Forma vertitur oris. Omnia transformat sese in miracula rerum. In species translata novas. Fit lupus & veteris servat vestigia formæ. Omnia mortali mutantur lege creata. *V. Transfigurare.*

METERE.

Succidere messes. Farra resecare falce. Decerpere messes. Maturis falcem supponere aristis. Farra secare falce. Legere falce semina matura. Seges falce resecta cadit. At rubicunda Ceres medio succiditur æstu. Sole sub ardenti flaventia demetit arva. Dum flavas bis tondet messor aristas. * Densas prosternit messor aristas. Falce matura decubuit Ceres.

METVERE.

Habere, concipere metum. Metus turbat pectora. Trepidare metu. Metu quati, solicitari, tardari. Corda metu tremunt. Corda stupent metu. Metu calor ossa reliquit. Sollicitum timor anxius urget. Concutit ossa metus. * ὀρθαὶ τρίχες ἔστησαν, Arrectæ comæ steterunt. *V. Formidare.*

METVS.

Pavidus, gelidus, exsanguis; trepidus, sollicitus, pallens. pallidus, terrificus, dubius. Addens pedibus alas. Omnia præcipitans. Attonito adimens usum rationis. Timor mœstus, suspensus, anxius, attonitus. Corda huc illuc agens. Corda premens. Horror acerbus, tremulus, terribilis. Quatiens, concutiens membra. Præcordia, pectora quassans. Occupans artus, ossa. Metus carnifex quietis.

METVM DEPONERE.

Ponere metum. Metum subjicere pedibus. Excutere metum. Pellere, exuere metum. Parcere metu.

METVM INIICERE.

Inferre, incutere metum. Præbere, facere metum. Metu percellere. Turbare omnia metu. Implere urbem terrore, timore, metu. Acuere timore.

METV LIBERARE.

Solvere metu. Mederi timori. Tollere, adimere, eximere, demere metum.

MILES.

Fortis castrorum turba. Vir pugnax. Vtilis armis. Miles numero præstantior omni. Arma gerens diverso in orbe. Animosus in armis. Miles sine pectore, pavidus, trepidus, indomitus, intrepidus, impiger, cruentus, crudelis, sævus, dirus, strenuus, generosus, saucius ictu, prædæ avidus, cupidus; sanguinem sitiens, furibundus in armis. Illicitas sectans opes. Martis signa cruenta sequens. Acer in armis. Ore truci vultuque. Miles ab Hetruscis saucius aggeribus. * Miles dedicat horæ puncto vitam, & metuit non velle mori. Totus in ora furor venit, inque vultu Medusa cernitur. Horrente galea, vel casside vultum contexit. Surgit apex capiti terribilis. δεύτερος Ἄρης, alter Mars.

MILITARE. *V. Bellum gerere.*

MINÆ.

Minantia verba. Ora minantia. Minæ rigidæ, ingentes, sævæ, Verborum terror. Fulmina verborum.

MINARI.

Instare minis. Edidit impavidos ore minante sonos. Tollere minas. Definit esse minax. Præsensque minatur Exitium. * Intentatque malum verbis. Extrema minari. Suppliciis terrere futuris. Intentare mortem. Pueros voce minaci terrere. Excisurum urbem minatur hostis. Sævas Numen increpat minas. Ore torvo comminari. Sævus prodit, ac minas ardentibus oculis gerens. Multa, ac metuenda minatur. Spirat ab ore minas, & pœnæ nuntia verba. Fulmine minarum percitus animus, pœnam ante pœnam accipit, duplicique miser cruciatur malo.

MIRACVLVM.

Prodigium. Concitans in stuporem. Dictu mirabile. Res metas naturæ transgrediens. Numinis indicia. Argumenta Dei. Alphabetum imperitorum.

MINERVA.

Culta, casta, innupta, armipotens, ingeniosa, Dædala, facunda, oleæ inventrix, doctiloqua, armifera, armigera, bellica, bellatrix. Sæviens tristi flagello. Arma manu sanguinolenta rotans. Pallas. Tritonis. Tritonia.

tonia. Bistonia. Iovis filia. Nata Iovis. Iove nata. Nata sine matre. Formaque armisque decora. Carminis inventrix. Bello metuenda virago. Positam in pectore forti Ægida concutiens. Armipotens belli præses. Tritonia Virgo.

MISCERE.

Maria omnia cœlo miscuit. Quoniam suaves miscetis odores. Miscuerunt herbas, & non innoxia verba. Lituo tubæ permistus sonitus. Tunsum gallæ admiscere saporem. Me lyricis vatibus inseris. * Principibus permistus Achivis. Lætitia ingens misto tumultu. Mistumque metum fluvialibus undis.

MISER.

Terque quaterque miser. Quem vicibus duris sors inimica premit. Duris in casibus hærens. Qui fatis agitatur, urgetur acerbis. Triste ævum in tristi squallore trahens. Quem duri exercent casus. Non ignara mali miseris succurrere disco. Miseros meliora sequentur. * Multis ærumnis, ac tempestatibus actus. Centrum miseriæ atque unicus fati scopus. *V. Infortunatus. V. Adversa res.*

MISERERI.

Oro miserere laborum. Miserescimus ultro. Nil nostri miserere. Respicere, & solari jacentem. Iuno juvenem animo miserata repressit. Phœbe graves Trojæ semper miserate labores. Et cœlo tandem miseratus ab alto est. Doluit miserans inopem. Miserere animi non digna ferentis. Lapsorum te miseret. Dolere dolorem alterius. Et sua est misereri voluptas.

MISERICORS.

Æquus, mitis, facilis, propitius, lenis, clemens, benevolus, benignus. Dexter ades tuo numine. Dare se alicui placidum. Respiciens placato vultu.

MODVS.

Mediocritas aurea, pulcra, nobilis, memoranda. Mediocritatis regula. Medium tenuisse decorum est. Dimidium plus toto. Temperans omnia consiliis suis. Rectam servans in omnibus mensuram. * Modus est pulcerrima virtus. Auream quisquis mediocritatem diligit, tutus caret obsoleti sordibus tecti, caret invidenda sobrius aula. μέτρον ἄριστον, modus optimus.

MODVM SERVARE.

Modum tenere, retinere, adhibere, Ponere, imponere, facere, ſtatuere modum. Moderari frenum. Non permittere libera frena. Non ſequi nimium mœſtæ veſtigia curæ. Comprimere ſuſpiria. Non concedere dolori ſuo quamvis juſto. Premere conſtanti mente dolorem.

MOENIA.

* Alta, ſublimia, fortia. Cingere mœnibus urbem. Minæ murorum ingentes. Cingere muris oppida. Mœnia lata triplici circumdata muro. Murorum ingentes moles. Fortiſſima mœnia cives unanimes.

MOLERE.

Cereris fruges aſpera ſaxa terunt. Frangere fruges ſaxo. Perdomitam ſaxo Cererem. Terere, atterere, conterere farra. * Verſat aſella molas. Terere Cererem ſilicum ictu.

MONEDVLA.

Nigra pedes. Pennis velata nigris. Avis quæ diligit aurum.

MOLIRI.

Majora viribus audere. Nec ſuper ipſe tua moliris laude laborem. *V. Conari.*

MOLITOR.

Frangens farra. Vix unquam furti ſuſpicione carens.

MONACHVS. *V. Solitarius.*

MONS.

Iugum montanum. Montana cacumina. Iuga montis iniqui. Anceps montis acumen. Montis acumen. Montis vertex. Longus clivus. Collis apricus. Ardua ſumma montis. Mons altus, arduus, celſus, tacturus ſidera, inacceſſus, ætherius, nemoroſus, abruptus, nebuloſus. Culmina montis. Mons qui ſurgit in aëra. Qui tollitur ad aſtra. Tollens ad aſtra caput. Qui ſuperas ſe tollit in auras. Caput inter nubila condens. Tangens, contingens, petens, feriens aſtra, ſidera. Horridus, rigidus nivibus. * Acclive ſolum, colleſque ſupini. Nimboſa cacumina montis. Supercilium clivoſi montis. Collis, vel jugum frondoſo vertice. Mons ætherio vertice contingens nubes.

MONSTRVM.

* Portentum. Prodigium. Dictu mirabile monstrum. Immane monstrum, informe, ingens. Subitum atque oculis mirabile monstrum. Naturæ peccatum.

MONTIVM NYMPHÆ.

Orcades teneræ, faciles, lascivæ, innocuæ, placidæ, exultantes, salientes per summos montes. Lascivientes in montis cacumine, vertice, culmine. Dominantes in altis montibus. Duris in montibus ortæ. Numina montana.

MORA.

Tempora cessata. Mora annua. Moræ breve tempus. Minimum moræ. Mora pœnæ grata. Mora tarda, segnis, longa, parva, brevis, exigua.

MORARI.

Moliri moram. Trahere moras. Quæ tam sera moratur Segnities? Quæ tantæ tenuere moræ? Surgentes demoror austros. Reginam thalamo cunctantem ad limina primi Pœnorum expectant. Segnesque metu sententia tardat. Gradum continere, sistere. Cursum sustinere. In limine portæ substitit. Comprimere gradum. Caussas innectere morandi. Cunctari, Opperiri. * Constare, & vestigia premere.

MORBVS.

Immedicabile malum. Semina morbi. Morbus tristis, gravis, letalis, letifer, violentus, perniciosus, periculosus, medicabilis. Atterens languentia corpora. Infirmo decerpens corpore vires. Populans anhelos artus. Fabricator leti. Tentans latus, ac renes. Sævities nefanda tetri morbi.

MORBO MEDERI.

Medicam opem ferre languentibus. Relevare corpora morbis. Medicamine pellere morbos. E corpore ægro pellere morbos. Levare morbis. * Auxilium præsens adferre morbis. Morbis medicantur anhelis. Spargere salubres ambrosiæ succos, & odoriferam panaceam. Artibus medicis graves expellere morbos. *Vide Medicinam adhibere.*

MORDERE.

Dare, inferre, exercere morsus. In corpore mergere rostrum. Laniare, lacerare, figere rostro. Premere dentes in aliquid. Divellere, consumere, cruentare

tare morfu. Occupare morfu. Miferos morfu depafcitur artus. Frena ferox fpumantia mandit. Canum morfu de montibus altis Actus aper. * Apes læfæ venenum morfibus infpirant, & fpicula cæca relinquunt affixa in venis. Infixis laniare dentibus artus. Imprimere memorem dente notam. Lacerare morfibus niveos artus. Laniant avido vifcera dente lupi. Parva necat morfu fpatiofum vipera taurum.

MORES.

Cœlefti pectore digni. Heroibus æqui. Sine crimine. Labe carentes. Mores boni, pudici, rari, mendofi, mali, feri.

MORI.

Oppetere, obire, fubire mortem. Deponere, exuere, effundere, edere animam. Animam moriens exhalare. Exfpirare. Ponere vitam. Difcedere, excedere terris. Morti fuccumbere acerbæ. Linquere mundum. Vitam exhalare caducam. Adire manes. Ad Stygias undas penetrare. Pariter vitam cum fanguine fundere. Deponere odiofæ tædia vitæ. Fata fubire. Claudere fuum diem. Extremo fua fata die claudere. Ire fub jugum flebile mortis. Deguftare letheæ pocula mortis. Occumbere morti, mortem, morte. Ex vita difcedere. Claudere fata noviffima. Subire funus acerbum. Placida morte quiefcere. Pulchram petere per vulnera mortem. Vfuram lucis crudeli vulnere reddere. Deferere lumen vitale acerbo funere. Linquere lucis auras. Duros letho finire labores. Claudere lumina placida morte. Primo intercidere ævo. Tenero fuccumbere in ævo. Relinquere lucem. Fatis perfungi. Fundere vocem extremam. Anima fugit fragiles corporis artus. Tradere, dare, dimittere, projicere animam. Difpergere vitam in auras. Spiritus tenues evanefcit in auras. Olli dura quies oculos, & ferreus urget Somnus, in æternam clauduntur lumina noctem. Labuntur frigida letho lumina. Vitaque cùm gemitu fugit indignata fub umbras. Spiritus artus deferit. Lætos ftabili claudere fine dies.

MORS.

Rogus. Excidium. Interitus. Fatum. Lethum trifte. Lethalis hiems. Hora noviffima. Dies ultima, fumma. Suprema funera. Nox æterna, perennis. Avidi triftia jura

ſtia jura Dei. Ius rigidum,inevitabile mortis. Hora ſuprema. Funeris hora. Via lethi. Nox longa. Tenebræ extremæ. Exitus. Mors inopina, matura, immatura, properata, lugenda. Parcere neſcia. Falce armata. Rapiens omnia propera manu. Audacibus æque ac timidis injiciens atras manus. Pulſans æquo pede pauperum tabernas regumque turres. Vltima linea rerum. Omnibus æqua. Minans triſtia funera. Fata trahentia mortem. Spicula mortis. * Libitina. Parca.

MORS DESTINATA OMNIBVS.

Omnia ſub leges mors vocat atra ſuas. Vltima cuivis expectanda dies. Fata manent omnes. Mors ſua ſceptra tenet toti communia mundo. Mors eadem ſimili conditione manet. Rigidum jus eſt & inevitabile mortis. Stant rata non ulli fila tenenda manu. Semel omnibus eſt calcanda via lethi. Quiſque cogitur mortis adire viam. Omnes una manet ſors irreparabilis horæ. Cum venit extremus lege trahente dies. Certus ſtat vitæ terminus omni.

MORS ÆTERNA.

Æternæ triſtia funera mortis. Carcer horridus æternæ mortis. Mors perennis. Fata horrenda. Æternæ facies triſtiſſima mortis.

IN MORTIS AGONE.

Letho in medio. Extrema mortis in hora. Medio in diſcrimine mortis. Supremo tempore vitæ. Ipſo in limine mortis. Ipſo vitæ ſub fine labantis. Dum mors unguibus imminet atris. Cum mors atra caput circumvolat umbra cava. Ante oculos cum ſtat mortis triſtiſſima imago. Cum plurima mortis imago.Solvuntur cum frigore membra.

IN AGONE ESSE.

Media in morte teneri. Modio jactari in vertice lethi. Auras haurire ſupremas, & quaſi jam lethi portas luctarier ante. In medio verſari turbine lethi. Verſare lumina laſſa ſuprema morte. Trahere animam ſuprema morte. Frigidus, & longis ſingultibus ilia pulſat. Paulatim anima deficiente mori. Lethæa ſubeunt oblivia mentem. In labiis ſummis ſpiritus errat. Spiritus ultimus errat ora ſuper.

POST MORTEM.

Vltima decerptæ post stamina vitæ. Post ultima supremaque funera. In cineres cum corpora versa jacent. Post obitus. Post ultima fata. Quando brevis miseri lux occidit ævi. Cum spiritus frigida membra reliquit. Cum peracta fata sunt.

MORTE REPENTINA PERIRE.

Morte propera, præcipiti, repentina, præpropera, inopina occumbere.

MORTVVS.

Defunctus. Exstinstus. Defuncta corpora vita. Fato defunctus. Lumine cassus. Funere exstinctus. Solutus corporis carcere. Demissus nece. Morte peremptus. Funere mersus acerbo. Corpus exanimum. Vacuas delapsus in auras. Perfunctus fato. Spoliatum lumine corcorpus. Exanimis. Corpora luce carentia. Membra jacentia leto. Lethæa cadavera. Avulsumque humeris caput, & sine nomine corpus.

MOSES.

Amramides, *id est*, Amræ filius. Mirificum virga, ostentisque Deorum Amramiden. Corniger vates. Dogmata cornigero quæ sunt contermina Mosi. Legifer heros. Auxiliis fretus cœlestibus heros, Qui purpureum per mare fecit iter. Isacides pastor. Clarum virtute Moysen Fortunat.

MOVERE.

Vertitur atque cavas alveus haurit aquas. Ventis agitantibus æquora. Iuno freta contorquet. Pelagus torrentibus ingruit undis. Vada penitus permota strident. Casu concussus amici. Ciere. Agitare. Vertere.

MVGIRE.

Resonant mugitibus agri. Dare mugitum rauco sono. Raucos mugitus êdere. Implere loca mugitibus. Boatu horrendo, horrifico, multo, querulo loca replere. Montes sonant boatu. Reboant mugitibus agri. * Bos mugitibus impulit auras. Mugitus ciere horrendos.

MVLGERE.

* Mulgere ubera vaccæ lactea. Implere mulctralia lacte. Exhaurire ubera. Nivea pressis manant flumina mammis. Argutis pressant ubera palmis. Distenta siccare

care ubera. Succus pecori, & lac subducitur agnis. Bos venit ad mulctram. Teneris immulgere ubera labris. Candens, lacteus humor uberibus manat distentis.

MVLIER.

* Femina. Nurus. Varium & mutabile semper. Nequior, ac debilior sexus. ὑπερήφανον πρᾶγμα, Fastuosa res. τερπνὸν κακὸν delectabile malum.

MVLTITVDO, *seu* TVRBA.

* Vnda vulgi. Manus ingens. Innumeræ copiæ. Magna caterva. Agmina densa virûm. Turba frequens. Comites innumeri. Confertus numerus. Collecta pubes undique. Densa cohors. Exercitus ingens. Cœtus. Corona.

MVLTI, MVLTÆ, MVLTA.

* Citius numerabis aristas. Ante leves volucres censebis in aëre. Quot natant pisces certus eris. Harum est series rerum innumera, vel innumerabilis. Non tot lucent sidera cœlo. Feriunt undæ pauciores Carpathia littora. Nec habet tot littus arenas. Vere prius flores numero comprehendere fas sit. Quot stellæ inter occultum conspicuumque polum. Quot frutices silvæ, quot Tybris arenas habet. Quot gramina vere profert humus. Quot habent Pæstana rosaria flores. Quam multas Hybla tuetur apes.

MVNDVS.

Triplicis confinia mundi. Magni præcordia mundi. Theatrum, fabrica, machina mundi. Magni loca pervia mundi. Vasti climata mundi. Opus mundi. Orbis immensus, vastis, triformis, triplex, capax, spatiosus, patulus, patens, globosus. Cardo mundi. * Patentis mundi globus. Circumfuso pendens in aëre tellus librata ponderibus suis. Magni opus admirabile mundi. Ipsum universum. Quacumque abluitur solum longo Tethyos ambitu. Vtraque Phœbi domus. Tostis ab Indis usque ad extremos Scythas.

A MVNDI EXORDIO.

A prima nascentis origine mundi. Primi ab origine mundi. Post nati exordia mundi. Ab orbis usque exordio. Ab usque primis sæculis. * Ab orbis usque infantia. A mundi rudimentis.

MVNVS.

Datum. Donum. Ingentiā data, dona. Munus grande, magnum, amplum, dives, memorabile, preciosum, non leve, parvum, exiguum, inane, leve, cœleste, placans hominesque Deosque. Quo placatur Iupiter ipse. Irarum accensas flammas extinguens. * Addit equos, additque duces. Dona imperat ad naves ferri, stipatque carinis ingens argentum. Muneribus cumulare. Onerare aliquem donis. Fragili donare cicuta. Quæ tali reddam pro carmine dona ? Accipias munera parva rogo. Promisso munere donare. Muneribus cumulare magnis. *V. Liberalis. V. Beneficium conferre.*

MVRVS.

Coctilis, humilis, brevis, turritus, pulsatus ab hoste, validus, aheneus, altus, inexpugnabilis. Turribus & fossis suis cinctus. Mœnia ardua, edita, celsa, spatiosa. Finitimis invidiosa locis. Plena viris. Nuda viris. Concussa, diruta Marte. Turribus altis firmata. Quæ consurgunt quadrato saxo. Fluminibus, latis fossis cincta. Tuta situ. *V. Mœnia.*

MVS.

Ridiculus, parvus, exiguus, avidus, improbulus, rodens. Sub terris domus ponens, atque horrea faciens. Cujus janua semper aperta. Occultum faciens sibi iter. Horrea scrutans & evacuans. Catum metuens.

MVS MAIOR.

Glis somnolentus, somniculosus, somno deditus, pinguescens. Amans somni. Qui somno nutritur. Hiberno solitus pinguescere somno.

MVSÆ. *V. Dea liberalium artium.*

MVSÆ CONTEMNVNTVR. *V. Artes contemnuntur.*

MVSICA.

Dulcis, suavis, blanda. Molliens animos cantu. Mulcens pectora modulamine cantus. Fugans tristi de pectore curas. Curarum dulce levamen. Mirificis animos docta, apta movere modis. Divinum donum celebrans, laudans, & benefacta Dei. Decus sacratis templis. Harmonica dulcis modulatio cantus. Dulcisoni modulamina cantus. *V. Canere. V. Cantus.*

MVTARE IN ALIAM FORMAM.

In vultus se transformat aniles. Tot se vertit in ora.

Quos hominum ex facie Dea sæva potentibus herbis Induerat Circe in vultus ac terga ferarum. *V. Metamorphosis.*

MVTVVM.

* Rogare aliquem nummos sine pignore. Rogare aliquem sestertia mutua decem. Dare alicui mutua ter quinquaginta. Tarpejq; Deus hic commodet ora patri. Vtendum dare. Mutua da centum.

MVTVS.

Non habens quo queat ore loqui. Ora quidem, sed muta gerens. Cui os vocis inane. Nec aure, nec ore, Accipiens reddensve sonos. Obmutuit illa dolore. Illa nihil, neque enim vocem, viresque loquendi, Aut aliquid toto pectore mentis habet. * Elinguis. Harpocrates. Magè mutus quàm piscis.

N

NARRARE.

* MEmorare. Referre. Complecti versibus cuncta meis opto. Numero comprendere non est. Dicere. Vulgare. Ardentes accingor dicere pugnas. Exequi, versu prosequi. Expediam altius, à primo origine cuncta repetens. Quis tanta relatu æquare possit? Centum nequeam perstringere linguis. Caussas memorare. Sociis exacta referre. Fando nequeam explicare clades Belgii. Res ordine pandam. Deseret ante dies, & in alto Phœbus anhelos Æquore tinget equos, quam consequar omnia dictis. Expediam dictis, & te tua fata docebo. *V. Loqui.*

NASCI.

Venire, nasci sub auras. Visere luminis oras. Prodire sub luminis auras. Venire lucis ad auras. Exire, emitti, oriri in auras. Lumina lucis inire. Educi in dias luminis auras. Haurire lumen vitale. Ætherias prodire lucis in auras. Ingredi primas oras mundi. Ferre dulcia munera vitæ. Haurire vagitibus vitales auras. Ducere ortus. Prodire utero. Surgere ad lumina vitæ. Ducere principium à sanguine alicujus. Generis primordia ducere ab aliquo. Genus ducere ab aliquo. Trahere genus ab aliquo. De nostra deducit origine nomen. Progeniem deducere alicujus sanguine.

NATARE.

Iactare brachia aquis. Corpore findere aquas. Pulsare

ſare undas lacertis. Ferri per undas. Nare gurgite ſummo. Fluitare. Innatare. Tacitis remigare ſub undis. Fluvios innare rapaces. Iactabat liquido brachia lenta mari. Pellere undam pectore. Ducere manus in aquis. Pellere undam manu. Pendere aquis. Ferire aquas. Labi per æquora, Findere aquas pectore. Mari brachia tēdere. Dimovere aquas brachiis. Natare freta.

NATATOR.

Iuvenis natans. Aptus placido dare verbera ponto. Iuvenis tumidarum victor aquarum. Iuvenem ſuperare Palæmona nando. Magnus ſpretis undis. Natans nudus, cautus, lentus, laſſus, temerarius.

NATATV TRAIICERE.

Rapidum flumen tranſmittere nando. Tranare alta fluēta. Amnem volucri ſuperare natatu. Ire per undas.

NATIVITAS CHRISTI. *V. Dies natalis.*

NATVRA.

Vis naturæ. Rerum natura novatrix. Natura ſolers, ingenioſa, dædalea, potens, difficilis, callida, ſagax. Benigniſſima rerum parens. Creatrix rerum. Profundens ſplendida dona ſinu. Quæ flectitur arte. Quæ uſque recurrit. Cuſtode potentior omni. * παμμήτηρ omnium parens.

NATVRAM HVMANAM INDVERE.

Corpus & oſſa induere. Induere corpus. Sumere moribundi corporis artus. Sumere humanæ debile carnis opus. Aſſumere humani corporis artus. Humanam ſibi jungere mirandō fœdere maſſam. Induere terrenos artus. Applicare ſibi mortalia membra, naturamque hominum. Membra ſubire caduca mortali carne. Artubus humanis ſe veſtire. Humanis ex oſſibus, atque humano è viſcere ſumpto viſcere tegi.

NAVFRAGIVM FACERE.

Lacera, fracta, quaſſata navi jactari per æquoris undas. Bibere æquoris undas. In immenſo jactantur corpora ponto. Disjectæ toto æquore claſſes. Arma virûm, tabulæq; & Trojæ gaza per undas natant. Aguntur ventis tabulæ, feriuntur & undis. * Navis inflicta vadis dorſo pendet iniquo, fluctuque fatigata undique ſolvitur, atque viros mediis exponit in undis. Lacera ratis vix tenuit membra. Sonuerunt fracta pondera veliferi mali. Fracta eſt compago carinæ. Navita vaſto ja-

sto jactatur in æquore lacerata classe. Navis viduata remigibus, orba gubernaclis, antennis saucia fractis, scissis velorum debilis alis, ludibrium pelagi vento jactatur & unda. V. *Tempestas.*

NAVIGARE.

Secare fluctus, æquora. Tentare Tethyn. Sulcare maria alta carina. Freta secare. Navigare æquor, aquas. Tendere iter velis. Ire vento, velis, rate per undas. Felici nave per æquor labi. Scindere freta puppi. Freta scindere classe. Æquore ferri. Facere iter puppe. Navem committere vento. Dare vela. Velificare. Vela facere. Petere puppe. Pelago vehi. Metiri classibus æquor. Vertere æquora, mare. Zephyro dant carbasa nautæ. Arare æquor. Pelago volare. Pelago se credere. Dare classibus Austros. Permetiri classibus æquor. Classe tenere iter. Tentare vias maris. Per æquor gradi. Ventis intendere vela secundis. Hiberno moliri sidere classem. Vela dabant, & spumas salis ære ruebant. Mediis Aquilonibus ire per altum. Flectere viam velis. Inter scopulos sonantes radere iter. Infindere sulcos mari. Volvi undis. Æquora currere. Certatim socii feriunt mare, & æquora verrunt. Præbere carbasa ventis. Dare nubiferis lintea plena Notis. Conscendere navibus æquor. Incumbere pelago. Freta classe pererrare.

NAVIGARE RETRORSVM.

Iter relegere. Relabi verso vento. Vertere vela. Flectere navem, iter.

NAVIS.

Pinus. Pinea texta. Pinea tecta. Orbata præside pinus. Trabes. Trabes curvatæ ratis, Turbæ vix satis una ratis. Laceræ naufraga membra ratis. Carina pavida, incurva, velifera. Quassa membra carinæ. Puppis adunca, curva, concava. Rapida concita puppis aqua. Prora recurva. Cymba obruta vẽtis. A ventis acta Phaselus. Classis volucris. Navigiũ. Cortex. Mœnia navis. Navis rostrata errans, errabunda, concava. Tumidis exposta procellis. Quam ventus rotat impete vasto. Acta, pulsa notis. Rabidis percussa, concussa procellis. Sulcans vada salsa. Quæ horrisonas natat acta per undas. Æquoreas jactata per undas. Subiens profundum pelagus. Quæ fluctus patitur, fertque assilientia longe Æquora, nec sævis victa madescit aquis. Pleno concita velo. Tollitur in cœ-

in cœlum, ſummoque in gurgite pendet, Et præceps fertur tartara ad ima modo. Quæ deficit auxilio docti ſpoliata magiſtri. Atque procellofis ingemit acta Notis. * Ingenti mole triremes,ceu turres celſæ pelago.

NAVEM APPELLERE.

Appellere ripæ,oris. Ad litora tendere curſu. Portum petere.Adnatare oris.Tellure potiri. Tellurem velis arripere.Terræ ſubducere puppim.Tangere,contingere litora. Subire portum. Allabi terris. Intrare portus.* Vertere puppim ad littora. Accipi portu,ſtatione. Clavum ad littora torquere. Carinæ littora tangunt. Arvis inferre rates.

NAVEM SOLVERE.

Dare vela, & laxare rudentes. Retinacula ſolvere navis. Solvere vincula navis. Solvere conſcenſis navibus oram. Rurſus inire fretum.Deducere litore naves. Solvere margine naves.

NAVTA.

Præſes navis. Rector navis. Navem qui temperat. Navita fluctivagus,leviſomnus,vigil,ſollicitus.* Ventis pelagi jactatus & undis. Æquora vincens. Torquens ſpumas,& æquora cærula verrens. Iactatus ſpumantibus æquoris undis.Cymbam propellens remo. Moderans vela per æquoris undas. Ventis hinc inde diſcordibus actus. Qui clavum regit,veliſque miniſtrat.* Palinurus.Tiphys.

NEBVLA.

Halitus, globus opacæ, nigræ nebulæ. Nebula atra, volucris,tenuis,opaca,denſa. Per inane volans. Nigro ſe volvens Olympo. *V. Nubes. V. Nubilus.*

NECESSITAS.

Inſuperabilis,violenta,dura,urgens.Neceſſitas magiſtra. * Durum telum. Adſtricta nullis legibus neceſſitas. Quam ſuperare,vincere nemo poteſt.

NEGARE.

* Abnuere. Abnegare. Abnegat exciſâ vitam producere Troja. Quis talia demens abnuat?Iuſſis parere recuſat.

NEPTVNVS. V. *Marinus Deus.*

NERE.

Verſare pollice fuſum. Carpere, trahere penſa. Ducere,mollire lanas.Ducere fila ſequentia.Trahere murmure

mure fila levi. Percurrere stamina. Data pensa trahere. Nere stamina. Plenas exonerare colos. Tolerare colo vitam. Digitis torquere stamina. Et minuunt plenas stamina nostra colos. Vti Palladis arte. Imponere manum pensis. Fusis mollia pensa devolvere.

NESTOR.

Antiquus, senex. Neleius. Pylius. Eloquio fidus. Senex facundus. Qui vixit tres hominum ætates. Ævi sui prudentia. Nestorei anni. Sæcula Nestorea. * τριγέρων πύλιος, Trisèclis Pylius.

S. NICOLAVS.

Nicoleos Pataræus adest. O Patarææ fave, populi victoria, cujus est Græcè nomen.

S. NICOLAVS TOLENTINVS.

Augustiniadum decus perenne. Verus Averruncus morborum per farra sacrata. Nive purior anima. Mortalis adhuc dignatus fuisti Angelico cantu.

NIDVS.

Tecta avium. Luteum opus. Nidus pendulus, textilis, cavatus, vernus, alta arbore structus. Hirundo luteum celsa sub trabe fingit opus. Avis in ramo tecta laremque parat. Dirarum nidis domus opportuna volucrum.

NIDIFICARE.

Locare nidos. Fingere domum. Nidos regna sua facere. Suspendere tignis nidum. Nidos ponere. Cubilia fingere. In arbore reponere nidum. * Antiquasque domos avium. Columba facit domum, & dulces latebroso in pumice nidos. Avis in propria facit arbore nidum. Avis in ramo tecta laremque parat. Sub trabibus cunas parvaque tecta facit. Hospitia, lares, cellas ædificant volucres.

NIGER.

* Ater. Pice nigrior. Nocte nigrior. Color est contrarius albo. Coma moro nigrior caduco. Nigrantes terga juvencos. Qui color albus erat, nunc est contrarius albo.

NILVS.

Celer, dives, papyrifer, papyri amnis, septemplex, septemfluus. Fluens septena per ostia. Septem discretus in ostia. In septem digestus cornua. Septeflua flumina Nili. Per septem portas emissus in æquor. Qui per septem

ſeptem portas in maris exit aquas. Vada maxima Nili. Septeno gurgite Nilus.

NITI.

Omnes promere vires. Totis adniti viribus. Omnia conari,tentare,periclitari.Toto pectore inſiſtere rei. V. *Conari.*

NIX.

Nivei flocci.Niveus liquor,vapor.Mole rotata.Iactata ſub Arcto.Zephyris & ſolibus icta.Sole ſoluta. Quæ ſolvitur Auſtro. Æmula lanæ. Nix algida,tenera,pura, non calcata, brumalis, caduca, gelida, deflua,candida, Sithonia,Parrhaſia. Poſita ſub nive terra latet. * Annus tonantis hibernus. Iovis imbres niveſque comparat. Toto nix cecidit repente cœlo. Candida nix cœlo fluit. Omnium eſt rerum facies una. Spargit bruma nives. Canet humus nive decidua. Cadentibus hœdis albent rura nive.

NIX SOLVITVR.

Et pereunt victæ ſole tepente nives.Liquitur ut glacies incerta ſaucia ſole. Zephyris & ſolibus ictæ. Solvuntur teneræ vere tepente nives. Nix jacet,& jactam nec ſol pluviæque reſolvunt. *V. Liqueſcere.*

NOBILIS.

Origine clarus. Nobilitate potens. Nobilis & fama multis memoratus in oris.Præclara ſtirpe creatus. Heroo feminæ natus. Heroæ ſpectabilis indole mentis. Ducit ab antiquis nobile nomen avis. Genus à priſca nobilitate trahens. Generoſo ſanguine cretus. Genus altum illuſtri à ſtemmate ducens. Claris natalibus ortus. Cretus de ſanguine nobili. Non obſcura de gente ſatus. *V. Genere.*

NOBILITAS.

Eximium decus nobilitatis. Heroum genus antiquo de ſanguine. Nobile genus antiqua de ſtirpe. Stemma generoſum,inclytum,illuſtre,inſigne,avitum,nobile.Secli decus admirabile noſtri.Quæ ſuperat Scythicas nobilitate nurus. Regia progenies, cui nobilitatis origo, Numen in Eumolphi pervenit uſque Corys. Si genus excutias, equites ab origine prima, Vſque per innumeros inveniemur avos. Clara, nec ullius nobilitate minor.

NOCERE.

Damno esse. Officiant lætis ne frugibus herbæ. Nocte nocent potæ, sine noxa luce bibuntur. Nunquam imprudentibus imber Obfuit. * Esse gravem. Esse sinistrum. *V. Damnum.*

NOCTVA.

Palladis ales. Noctis avis.

NOE.

Lamechides, *id est*, filius Lamechi. Lamechidesque Noas. Præco pius. Vinisator Noe. Inventor vini. Arborea Noe conservatur in arca. Transtulit incolumem lignea capsa Noam. Erudiit natos in pietate Noas.

NOMEN.

Memorabile nomen. Æternum tenet per secula nomen. Casurum nullo tempore. Fulgens inter gentes. Quod terras omnes implet. Augustum, grande, sublime, memorabile, grandius ingenio, antiquius urbe. Nunc magnum manet Ardea nomen. Si vestras fortè per aures Trojæ nomen iit. *V. Nobilis.*

NOMINARE.

Nomen dare, facere, ponere, imponere. Figere nomen. Titulum dare. Signare nomine. Nuncupare. Nomina parare, tribuere, addere. Dicere nomina genitoris. * Est locus, Hesperium Graji cognomine dicunt. Cui nunc cognomen Iulo. Strophades Grajo stant nomine dictæ. Sabus dixit Sabinos de cognomine patrio.

NOVERCA.

Injusta, terribilis, severa, sæva, infida, scelerata, dira, cauta, læta vitæ labe alterius. Nescia flecti, parcere. Miscens lurida aconita. Inficiens pocula.

NOX.

Noctis imago. Tempora noctis. Silentia noctis. Nocturnæ umbræ. Noctis umbræ. Cum Phœbus latet. Nox humida, rore madens, tacita, silens, arcana, cæca, opaca, atra, nigra, densa, pervigilata mero. Placidam redimita papavere frontem. Candidior die medio. Soporifera, somnifica, quieta, occidua, concubia, stellata. Obtenta densantur nocte tenebræ. Terra tenebris tecta. Somnia nigra trahens. Nox atra cava circumvolans umbra. Ponto nox incubat atra, Majoresque cadunt altis de montibus umbræ. Involvens umbra magna terramque polumque. Nox humida cœlum abstulit. Rebus nox abstulit atra colo-

colorem. Impiaque æternam timuerunt ſecula noctem. Μήτηρ ὀνείρων, mater ſomniorum.

NOX MEDIA. *V. Media nox.*

NOCTE.

Nox erat, & terris animalia ſomnus habebat. Iamq; quieſcebāt voces hominumq; canumque. Humida cum pulſo nox erat alta die. Cum ſol tellure ſub alta eſt. Iamque ubi ſuadebit placidos nox humida ſomnos. Et caput extulerat denſiſſima ſidereum nox. Vrbe ſilent tota vitreoque madentia rore Tempora noctis eunt. Tempus erat, quo cuncta ſilent, interque Triones Flexerat obliquo plauſtrum temone Bootes. Iam color unus ineſt rebus, tenebriſque teguntur Omnia, jam vigiles conticuete canes. Frigida cum tacitæ tempora noctis eunt. Dum noctis moderatrix Cynthia lucet. Et nox atra polum bigis ſubvecta tenebat. Nox erat, & placidum carpebāt feſſa ſoporem Corpora. Medio volvuntur ſidera lapſu, Lunaque nocturnos alta regebat equos. Pater Heliadum radios ubi tinxerat undis.

NOCTE MEDIA. *V. Media nocte.*

NOCTE AC DIE. *V. Die ac nocte.*

NOCTESCIT.

Nox ruit, & fuſcis tellurem amplectitur alis. Oceano properant ſe tingere ſoles. Domum tardis recedunt plauſtra juvencis. Sol creſcentes decedens duplicat umbras. Invito proceſſit veſper Olympo. Nox venit & ſomnia nigra trahit. Obſcuram inducunt nocturna crepuſcula noctem. Diem clauſo componit veſper Olympo. E paſtu veſper vitulos ad tecta reducit. Iam prope luce peracta, Sol ruit interea, & montes umbrantur opaci.

NOVVS.

* Recens. Haud viſa prius. Non viſa prioribus annis. Non ullis res cognita temporibus. Res arte novata.

NOXIVS.

Infeſtus alicui. Pernicioſus. Cui crimina noxia cordi. Infeſta ferre tela. Infeſta per undas auſa ſequi.

NVBES.

Cœleſtis, ætheria, bibula, denſa, picea, atra, nigra, ſpiſſa, opaca, obſcura, fluida, gravida, reſoluta, umbroſa, multicolor, cærulea. Solis radiis inardeſcens. Per ſolis radios permeans umbra. Eripiunt nubes cœlumque diem-

diemque oculis. Cadunt submotis nubibus imbres. Et ingens visus ab aurora cœlum transcurrere nimbus. Ad terram abrupto sidere nimbus it. * Nubila. Amictu nebulæ sol tegitur. Inducta piceis nubibus umbra. Omne latet cœlum. Prætextum est picea ferrugine cœlum. Latet obscura condita nube dies. Fluidis est adopertus nubibus æther. Latet obsitus aër. Atræ sidera subducunt nubes.

NVBILIS.

Aptus, apta conjugio, nuptiis. Viri potens. Apta viro. Plenis jam nubilis annis. Tempestiva, matura viro.

NVBILVS.

Sol fugit, & removent subeuntia nubila cœlum. Obscura nubila cœlo. Cingunt æthera nimbi. Cœlum nigrescit ab Austris. Globus caligine volvitur atra. Nigerrimus Auster nascitur. Nigrans commissa grandine nimbus. Inducta caligo. Nubila, humida, sequentia, pendentia, subeuntia, fusca, micantia flamma.

NVDVS.

Corpora nudus. Nuda corpora posita veste. Posito velamine nudus. Nudo sub ætheris axe Ingens ara fuit. Tempora nudus adhuc. Nuda genu. Nudos media plus parte lacertos. Mollia de tenero velamina corpore ponit.

NVGÆ.

* Quisquiliæ. Apinæ. Ludicra. Crepundia. Ineptiæ.

NVMA.

Quo non metuentius ullum Numinis ingenium terra Sabina dedit.

NVMERARE.

Numero comprendere. Numero notare aliquid. Navita tum stellis numeros, & nomina fecit. Numeros imprimere rei. Felix qui patitur quæ numerare potest.

NVNTIVS.

Verus, fidus, fidelis, celer, velox. Carpens iter rapido pede. Qui varias itque reditque vias. Propero crure iter currens. Efficiens commissa fideli opera. Fidus minister sermonum. Fidissima nuntia vocis.* Verus mihi nuntius ibis. Reportat nuntius advenisse viros. Nuntio multa dabat mandata patri referenda. Perfertur mihi nuntius hostem fervere cæde nova. Certior auctor advo-

advolat Æneæ, tenui discrimine lethi esse suos. Felix ad aures nuntius venit meas. Implerat nuntius aures, omnia misceri.

NVNQVAM.

Toto non amplius ævo. Vnda prius flammas, & dabit ignis aquas. Ante lupos hœdi rapient, vitulique leones. Delphini pisces fugient, aquilæque columbas. Flamma per incensas citius sedetur aristas, Fluminaque ad fontis sint reditura caput. Desinet esse prius contrarius ignibus humor, Iunctaque cum luna lumina solis erunt. Ver antè autumno, brumæ miscebitur æstas, Atque eadem regio vesper & ortus erit.

NVNQVAM, *Ex secundo libro elegiarum Iacobi Pontani.*

Ille dies nostro est finem positurus amori,
Quo vitam rapient ultima fata meam.
Immo nec ulla dies amborum solvet amorem.
Perpetuum inter nos, Candide, fœdus erit.
Ante meum patiar caput hoc abscindere collo,
Totus & à membris distrahar antè meis.
Antè meum nomen defes mî oblivio tollet,
Antè ego, sunt cujus omnia, mortis ero.
Legibus eversis rerum natura peribit,
Candide, quàm noster dissoluëtur amor.
Terra polus fiet, patientur sidera sulcos,
Amplius & nullas Doris habebit aquas.
Frigebunt ignes, præbebit lympha calorem,
Æstibus in mediis nix operibit humum.
Opprimet agna lupum, terrebit dama leonem,
Cervarum fient præda cruenta canes.
In noctem formosa dies vertetur opacam,
Lucidiora die tempora noctis erunt.
Albentes corvos, nigros cernemus olores,
Piscis aquam, silvas non habitabit aper.
Mollitie vincent flaventes marmora ceras,
Aëra tum poterunt pervolitare boves.
Latronem milvum gallinæ occidet alumnus,
Arcadici haud fugiet tum canis ora lupus.
Mors nihil interimet, fatum res nulla subibit,
Natura officio deerit & ipsa suo.
Æthere sublimi carpent sua pabula cervi,
Astrorum faculas alma creabit humus.

Nilia-

Niliacoſque bibent latices Oenotria rura,
Eridani fluctus combibet alta Pharos.
Gryphas equis,aquilas poteris junxiſſe columbis,
Candoremque dabis promptius Æthiopi.
Deerunt arboribus frondes,& frondibus arbor,
Montium & æqua ſolo culmina conſpicies.
Muſcoſi fontes condent ſe in viſcera matris,
Flumina retro ibunt in caput acta ſuum.
Dulcia amareſcent,ferrum non molliet ignis,
Albus erit carbo,nix erit atra prius.
Accipiet ſocias Argivas Troja biremes.
Littorea in ſummis creverit alga jugis.
Delphinus ſylvas,fluctus aper incolet altos,
Vitabunt acres & ſimul antra feræ.
Candide,tunc noſtra accipiet concordia finem,
Quando nihil finem quibit habere ſuum.
Cinyphias quando ſegetes numerare licebit,
Quando quos generat Sicanis Hybla thymos,
Quamque ingens ſeries per olympi cærula tranet,
Quotque natent piſces fluctibus æquoreis.
Velivolis ratibus citius freta lata carebunt,
Gramine nec viridi vaſta tegetur humus.
Læta per æſtatem fugient arbuſta cicadæ.
Garrula odorato vere ſilebit avis.
Deſinet eſſe prius flammæ contrarius humor,
Ipſaque mors vitæ fiet amica prius.
Oceanus geminas citius perfuderit Arctos,
Flumina cumque rogis fœdera percutient.
Afferet obſcuras & fax Hyperionis umbras,
Afferet ambroſiam pallida luna diem.
Lux tenebræ fient,cœlo ſuccedet Avernus;
Succedent rapidis ſidera clara fretis.
Triticeas meſſes glacialis bruma videbit,
Puppibus & feſſis Scylla erit hoſpitium.
Quaque venit Zephyrus,venient ſimul Auſter,& Eurus,
Altera curretur ſemita ſolis equis.
Candide,mî pereant, poſſunt quæcunque perire,
Noſter in æterna ſæcula duret amor.
Et fieri quæ poſſe negant,mî Candide,fiant,
Noſter inoffenſus legibus ibit amor.

NVPTA.

Iuncta puella viro. Quæ fruitur marito. Conſors thalami.

thalami. Conveniens marito. Nupta pudica, dilecta, proba, callida. *V. Vxor.*

NVPTIÆ.

Ius, pacta, tedæ. Fax solemnis. Lux jugalis. Hora jugalis. Conjugii tempus. Thalami fœdus. Dies caris optata parentibus. Sacræ tedæ. Festæ tedæ. Festa thalami. Festa connubialia, conjugalia. Socialia sacra. Lætitia jugalis. Gaudia hymeneia. Tedæ piæ, ὅρος πόθων, terminus Cupidinum. ἄλκαρ ὀλέθρου, auxilium contra interitum. *V. Maritare.*

NVPTIARVM DEVS.

Hymen formosus, lætus, mollis, connubialis. Cinctus, decoratus, redimitus tempora sertis. Mutuis socians præcordia flammis. Gerens vertice serta. Præsidens toris maritis. *V. Hymenæus.*

NVPTIAS CELEBRARE.

Celebrare optatos honores felicis thalami. Celebrare festa parata thalamo suo. Peragere sacra marita. Hymeneia gaudia celebrare. Thalami celebrare gaudia.

NVTRIRE.

Mammis & lacte ferino nutrire. Ore ferunt dulcem nidis immitibus escam. Dulcem ferre cibum. Impius humano viscere pavit equos. Lacte quis infantes nescit crevisse lupino, Et picum expositis sæpe tulisse cibos? Illo Virgilium me tempore dulcis alebat Parthenope. * Thymo pascuntur apes, & rore cicadæ. Pascere. Cibare. Nutrimenta dare. Victum dare. Humano viscere pavit equos. Educare. Lactis alimenta dare. Humana qui dape pavit equos.

NVX.

Patula, fructifera. Iuncta viæ. Luxurians in patulas comas. Pariens opes, fœtus dulces. Quæ à populo prætereunte saxis petitur.

NYMPHÆ.

Sorores liquidæ, marinæ, niveæ. Deæ cothurnatæ, Thyberiades, Coryciæ, Cretides. Mysiades. Natæ æquore. Nymphæ Hesperides. Dryades. Dryades puellæ. Hamadryades. Nereides. Quæ nemora, aut qui vos saltus tenuere puellæ? Deæ pelagi. Najades. Nympha decus fluviorum animo gratissima nostro.

O

OBEDIRE.

PErficere mandata cura fideli. Iussa capessere, facere. Fungi, perfungi mandatis. Iussis obtemperare, parere. Exequi præcepta. Audire dicta alicujus. Imperio magni patris parere parabat. * Alterius præcepta sequi. Præcepta facessere. Avido parent arva colono. Divûm ducunt quâ jussa, sequamur. Iussa sequor Rex magne tua. Obsequi jussis. Imperium pati, & minori quamvis Domino parêre. Haud mora præceptis, quamvis me calcare gelatam velis nivem, aut Vesevum scandere, vel Ætnæas ore bibere favillas.

OBIVRGARE.

* Increpare dictis. Arguere. Accusare moras. Murmure sævo verberibusque tonare. Corripere, & castigare ingenti clamore. Mordere dictis.

CVLPARE. *V. Reprehendere.*

OBLIGATVS.

Perpetuusque animæ debitor hujus ero. Devinctusq; obligatus, astrictùs. Devotus.

OBLIVIA.

Cæcæ oblivia mentis. Oblivio pigra, deses, lethæa, *à fluvio infernali, cujus aqua oblivionem inducere fertur.* Securos latices, & longa oblivia potant.

OBLIVIOSVS.

Immemor. Cui firma non est memoria. Cui labilis, imbecillis est memoria. Qui securæ pocula Lethes bibit. Qui de aqua bibit lethæa, de amne lethæo. * λήθης πεδίον, campus oblivionis, *in hominem valde obliviosum.*

OBLIVISCI.

Non subeunt animo meritorum oblivia nostro. Longa oblivia potare. Fama fit obscurior annis. Sævi dolores exciderant animo. Ignari ante malorum. Abolescit gratia facti. Nominis ante mei venient oblivia nobis. Me non Lethææ, conjunx, oblivia ripæ Immemorem fecere tui. Quonam nostri tibi cura recessit? Ex animo delere. Quo tibi nostri pulsus amor? Diffudit inertia mollis oblivionem sensibus. Tua dicta vagis credita ventis excidere meo animo. Perierunt omnia credita menti ingratæ. Cuncta in æquoreos abierunt irrita ventos.

OB-

OBMVRMVRARE.

Tacito murmure dicere. Serere murmura vana. Mussare murmura. Voce submissa obloqui.

OBSCVRITAS.

Tenebræ obductæ, obortæ. Caligo spissa, opaca. Noctis faciem fecere volucres Sub nitido die. Sunt oculis tenebræ per totum lumen obortæ. Claudi tenebris, & carcere cæco. Caligantes nigra formidine luci. Immensas trahit nubes.

OBSCVRVS.

Caligine densus opaca. Atra caligine septus. Tristi caligine tectus. Densis, magnis, cæcis immersus tenebris. *V. Tenebrosus.*

OBSERARE.

Obstringere limen. Opponere seram. Postibus addere seram. Obdere fores. Claudere fores. Præcludere portas. Ianua fulta sera. Occludere.

OBSERVARE.

* In vicem speculari aquas. Explorare. Notare. Sidera cuncta notat tacito labentia cœlo. Circumspicere. Scrutari. Indagare.

OBSIDERE.

Cingere mœnia hostilibus armis. Cingere urbem fortibus armis. Obsidere armato milite urbem. Premere & circumsonare murum armis. Cingere omne latus urbis cruentato milite. Obsidione gravi territare urbem. Fera prælia urbi positis castris movere. Cingere, obsidere mœnia urbis. Circumdare, cingere, premere obsidione. Obsidione claudere muros. Obsidione valloque tenere. Densa includere corona.

OBSTVPEFACTVS.

Dum stupet, obtutuque hæret defixus in uno. Obstupui, steteruntque comæ, & vox faucibus hæsit. Attonitus visis, & voce deorum. Animo exterritus. Obstupuere omnes. Obstupuêre animi. Attonitis hæsere animis. Attonitis inhiare animis. Conversique oculos inter se atque ora tenebant.

OBVIARE.

* Occurrere. Obvium ferri. Media sese tulit obvia sylva. Offerre se videndum. Occursare. Obvius ardenti sese obtulit. Obvia processit.

OCCARE TERRAM.

* Seminibus pofitis deducere, vel inducere terram. Glebam verfis frangere bidentibus. Tellurem unco dente recludere. Raftris terram radere. Raftris glebas frangere inertes. Terram raftris infectari, verfare, renovare. Obruere femina Cerealia verfata terra. Genitabilem aftrorum clementiam admittere in emollitum folum.

OCCASIO.

Tempora apta, idonea. Commoditas. Dare caufam peccandi. Fronte capillata, poft eft occafio calva. Accipe quamprimum: brevis eft occcafio lucri.

OCCIDENS.

Deciduus fol. Occiduæ aquæ. Occiduum litus. Hefperiæ partes. Axis Hefperius. Hefperius orbis regis Atlantis. Tarteffia littora. Occiduus dies. Sol præceps occiduas fubit aquas. Extremi finus orbis. Hefperiæ undæ. Occiduæ plagæ. Occiduum profundum.

* Iuxta folem cadentem. Vltimus Æthiopum locus. Occidentis finus ultimus. Decolor extremo quâ cingitur India Gange. Quà tellus profpectat Phœbi juga cadentis. Qua lucem premit Tethys. Quæque ad occafus jacet ora feros. Quodcunque dies devexior ambit. Poftica Phœbi.

OCCIDERE.

Dare morti, leto. Dedere neci. Mittere, demittere ad umbras. Extinguere leto. Atro funere tollere. Perdere funere, morte. Sternere ferro. Adimere, eripere, auferre vitam. Morte necare aliquem. Dimittere corpora leto. Obtruncare aliquem. Mucrone refolvere jugulum. Telis cadit ipfe fuis. Ipfa fua concidit ufa manu. Satiavit fcelerato fanguine ferrum. Humano fanguine tingere humum. Tingere ferrum fanguine alicujus. Eripit interdum medicina falutem. Abfumere aliquem ferro. Sternere cæde, vulnere, conjecto jaculo. Spoliare lumine corpus. Pœnas cum fanguine pofcere. Abrumpere vitam. Strages edere ferro. Leto donare. Mactare corpora morti. Properare alicui cædem. Fundere cæde humi corpora. Funere fundere. Vitam alicui finire. Tingere cæde manum. Funere mergere acerbo. Vocem animamque rapit trajecto gutture.

OCCVLERE.

Corpora furtim Includunt cœco lateri. Quod terræ abdiderat, non repperit aurum. Exul limosa Marius caput abdidit ulva. Cœlum subtexere fumo. Vipera delituit, cœlumque exterrita fugit. Hoc inclusi ligno occultantur Achivi: Aut aliquis latet error. Nota conduntur in alvo. Et levibus vittis sedula celat anus.

* Celare. Tegere. Abscondere. Condere. Occulere secretum. Commissum tegere.

OCCVPATVS.

* Quem exercent undique curæ, negotia. Quem mille premunt curæ. Cui instant negotia. Non vacat à curis. *Quare*, Otiari, *& prapone negationem.*

OCCVLTVS.

Abditus, tectus, contectus, obtectus, involutus. Rara per occultos ducebat semita calles. Curvis defensa tenebris. Effossis latebris sub terra fodêre larem. Et cæcis latebris turba circumvolat.

OCEANVS.

Pater senex, magnus. Mare refluum. Latam Nereus cæruleus ambit humum. Qui terram liquidis, qua patet, ambit aquis. στέφων χθόνα, terram coronans.

OCVLI.

Acies oculorum. Lumina. Luminis orbes. Luminis arctior orbis. Lumina flammea, torva, crudelia, immota, inexpleta, vigilantia, lassa, fessa, humida, fixa humo, defixa in gremio, plena pudoris, lacrymosa vino, placido victa sopore, succumbere nescia somno, natantia morte. Lumen ademptum, cæcum. Lux adempta. Oculi clari, splendidi, fulgore micantes, sideribus similes, quibus ignea cedunt sidera, arguti, vagi, udi, humentes, vigiles, volubiles, luciduli, flammei, blandiduli. Ardentes sideris instar. Flendo turgiduli. Vigiles sub fronte ministri. Agentes excubias ad limina. Oculi suffecti sanguine & igni.

OCVLOS AD COELVM LEVARE.

Tollere, attollere, extollere oculos, lumina. Ad sidera tollere vultus. Sustollere ad æthera vultus. Ad superos tollere ora. Tollere humo lumina. Oculos ad sidera efferre. Erigere lumina.

OCVLOS DEIICERE.

Oculos defigere humi. Lumina fixa tenere solo. In humum

humum deflectere ocellos. Demittere, submittere oculos. In humum vultum dejicere. Figere lumina terræ.

OCVLOS IN ALIQVEM
Conjicere.

Figere oculos in aliquo. Defigere oculos in aliquem. Hærere, inhærere oculis, vultibus. Figere lumina vultu. Tueri, spectare, videre, cernere lumine. Tenere lumina fixa in aliquo. Conjicere oculos in aliquem. Iactare in vultum lumina. Ad aliquem vertere luminis orbes. Advertere vultus. Respicere vultu ad aliquem. Respicere luminibus. Oculos per singula volvere. Pascere lumina.

OCVLOS ALICVI ERVERE.

Oculos expellere genis. Adimere, eripere lumen, lucem. Alterius haurire lumen. Damnare nocte lumen, *id est*, cæcitate punire.

OCVLOS HVC ILLVC VERTERE.

Cuncta oculis lustrare. Demittere aciem oculorum in omnes partes. Omnia perlegere oculis. Partes oculos versabat in omnes. Ferre oculos per cuncta. Oculos nunc huc, nunc illuc volvere, convertere.

ODIVM.

Implacabile, atrox, inexorabile, nefandum, asperum, crudele, pertinax, inexpiabile, intestinum, cruentum, capitale, exitiale, sævum, novercale.

ODIO PROSEQVI.

Odiis crudelibus in aliquem insurgere. Odia exercere in aliquem. Certare odiis. Nefandis odiis exedere aliquem. Furialiter odisse aliquid. Odiis versare domos. Iactari odiis. Quibus aut odium crudele Tyranni, aut metus acer erat. * Odisse. Nullus amor, neque fœdera sunto. Illa velut crimen tædas exosa jugales. Est ista perosus. Est odium inexorabile, & iniqua nullus finis in ira. Odisse aliquem odio Vatiniano. Invisus es mihi. Cane pejus & angue me odit. Non ita Dî Stygium finguntur paludem odio prosequi. Quantum amor intendi potest, tantum est odium ejus in me.

ODOR, ODOREM SPIRARE.

Iucundus, gratus, fragrans, suavis, nectareus. Ambrosius, mulcens cerebrum. Quos tener è terra divite mittit Arabs. Arabum de gramine odores. Divinum vertice

vertice ſpirat odorem. Et ſi non alium latè jactaret odorem. Ambroſiæ diffundere odorem. Volvitur ater odor tectis. Suaves miſcere odores. Nares contingit odore. Odor cœni gravis. Graviter ſpirantis copia thymbræ. Thure calent aræ, ſertiſque recentibus halant. Quæcunque ſuo de corpore odorem, Expirant acrem. Hoc mihi ſuſpectum eſt, quod oles bene, Poſthume, ſemper: Poſthume, non bene olet, qui bene ſemper olet.

OEDIPVS.

Quem ſua filia rexit. Expertus ſcelus eſt cujus uterque parens.

OLEA.

Cærula, baccifera, bicolor. Palladis arbor. Pacifera. Palladia. Palladia arbor. Æternum virens. Florens teneris comis. Succreſcens uberibus racemis. *V. Oliva.*

OLERE. *V. Odor.*

OLEVM.

Liquidum, pingue, leve. Nutrimentum flammæ. Liquor, ſuccus olei. Humor, ſuccus pinguis olivæ. Succus fragrantis olivæ. Minervæ inventum. Palladius latex. Latex flavæ Minervæ. Pinguis Pallas. Liquor ſanantis olivæ. Munera, dona olivæ. γόνος ἐλαίης, partus olivæ.

OLFACERE.

* Naribus, vel nare haurire odorem. Ambroſiæ liquidos percipere odores. Excipere auram roſæ dulcem, ſuavem, fragrantem. Odoratas Arabum ſegetes accipere olfactu. Cum Catullo naſus fieri velim, ut ſuaviſſimè halantes floſculos hoſce plenius olfaciam.

OLIM.

* Quondam. Antea. Temporibus priſcis. Pridem.

OLIVA.

Fœtus olivæ. Semper florens, pinguis, gravida, nitida, canens, albens, mitis. Sinceræ bacca Minervæ. Baccaque cum ramis ſemper frondentis olivæ. Prolem tardè creſcentis olivæ.

OLLA.

Fictilis, fragilis, fervens. Facta manu figuli. Quam currente rota figuli manus paravit. Quam figulus finxit arte celeris rotæ.

OMEN.

Certum, verum, fauſtum, felix, lætum, candidum. Quatuor hic primum omen, equos in gramine vidi, Tondentes campum latè candore nivali. Omen malum, ſiniſtrum, triſte, dirum, infauſtum, funeſtum.

OMINE PROSPERO.

Bonis avibus, fato proſperiore. Secundis, vel felicibus auſpiciis.

OMNES. *Vide Homines omnes.*

OMNIA.

Omnia quæ tellus ſubtus & intus habet. Axe ſub ætherio quæcunque videt Phæbus, Sol, Titan. Quæ natura ſuo continet ampla ſinu. Quidquid terrarum numeroſo conſpicis orbe. Quæ mare, quæ tellus, quæ polus ipſe tenet. Quidquid habet tellus, quidquid Olympus habet. Quæ maximus orbis habet. Quæ mundus & aſtra tenent. Omnia quæ ſumma Phœbus ab arce videt. Quidquid deſuper aſpicit æther.

ONERARE.

Annus proventu onerat ſulcos. Manus ambas jaculis onerare acutis. Textilibus onerare donis. Furentem onerare malis. Cumulant oneratis lancibus aras. Onerare æthera votis. Aſpice curvatos pomorum pondere ramos, Vt ſua, quod peperit, vix ferat arbor onus. Nonnunquam gravis ære domum mihi dextra redibat. Ingenti pondere deprimere.

ONVS.

Moleſtum, vaſtum, grave, pergrave, grande, majus viribus. Leve, dulce, pium, venerabile. Moles immenſa, ingens, oneroſa, operoſa. Pondus iniquum, durum, urgens. Onus baliſtæ pulſans mœnia.

OPEM FERRE.

Rebus ſuccurrere læſis. *V. Auxiliari.*

OPERARI.

Exhaurire laborem. Impendere curam. Inſano indulgere labori. Experiri laborem. Labores pati, perpeti, tolerare, ſuſtinere, exigere, perficere, exhaurire, perferre, impendere. Labor omnibus impendendus. Nec res nunc teneræ poſſunt perferre laborem. *V. Laborare.*

OPES.

Magnificæ, ſuperbæ, fluxæ, opimæ, invidioſæ, immenſæ.

mensæ, largæ, magnificæ, exiguæ, modicæ, parvæ. Arte quæsitæ, malè quæsitæ, inventæ sanguine. Irritamenta malorum. Animi irritamen avari. Quas terrarum sustinet orbis. Laomedontis opes. Pactôli quas parit humor opes. *V. Divitiæ.*

OPIBVS INHIARE.

Immori lucris, & amore senescere habendi. Aurum sitire. Fervere avaritia, miseraque cupidine. Retia numis tenere ubique. Avidissimum esse opum. Esurientissimum esse lucri.

OPINIO.

Nate Dea, quæ nunc animo sententia surgit? Omnibus idem animus. Iudicio nostro tibi cedit Amyntas. Scinditur incertum studia in contraria vulgus. * Nos abiisse rati. Sic equidem ducebam animo, rebarque futurum.

OPVS.

Cœptum, incœptum, solitum, propositum, crescens, remissum, grande, grave, nobile, conspicuum, properatum, æternum, mortale. Artis opus raræ. Opus parum cauti pectoris. Ad solitum rusticus ibat opus. Tolerare militiam, & grave Martis opus. Est virtutis opus famam extendere factis.

ORACVLVM.

Iussa Deûm. Responsa Deûm. Cœlestia monita. Monita certa. Fatorum arcana. Sortes obscuræ. Fatalia verba carminis. Oracula sacras reddentia sortes. Sors fato aliquem designat iniquo. Augustæ magna oracula mentis. Veris animum implet Apollo. Ex adytis horrendas canere ambages.

ORARE. *V. Deum precari.*

ORANDI MODVS.

*Precibus si flecteris ullis, aspice nos. Adsis ô placidusque juves, & sidera cœlo dextra feras. Da Latio considere Teucros. Alma precor miserere, potes namque omnia. Adsis ô tandem, & propius tua Numina firmes. Tu præsens nostro succurre labori. Felicibus annue cœptis. O faveas, nostrisque laboribus adsis. Nunc succurre mihi, nam te posse mederi, Picta docet templis multa tabella tuis. Tuis humiles advolvimur aris. Fer cœlo auxilium, & fessis da surgere rebus. Prô numinis vis summa! prô cœlestium Rector!

ORARE. *V. Deum precari.*

Oratio. V. *Preces.*

ORATIO.

Numerosa, blandiloquens, comta, culta, ornata, blanda, dulcis, flexanimis. Afferens certa solatia tristibus animis. Sermo gravis, amœnus, lepidus, politus, dulciloquus, blandiloquus, festivus, plenus leporis. Character, index, nota animi. Fallens laborem, iter. Discutiens, pellens mœstitiam.

ORATOR.

Disertus, cultus, facundus, audax. Vtilis trepidis viris. Animo linguaque disertus. Magnus eloquio. Pollens flumine linguæ. Fluminis instar fundens verba. Doctus movere, mulcere animos. Quem Cicero sacer Elysiis miretur in umbris. Nestora quem lingua vincere posse putes. Cui velit eloquio facundus cedere Vlysses. Animos sermone regens, & fera pectora mulcens. Orator toto clarus in orbe fuit. V. *Eloquens.*

ORESTES.

Tristis, sceleratus, insanus. Mentis egens. Exactus furiis. Agamemnonius. Agamemnone natus. Argolicus. Patris malus ultor. Trisameni pater. Ausus in arcanas poscere tela Deas. Serpentis morsu virus habente cadit.

ORGIA.

Festa corymbiferi Bacchi. Quæ tradidit Orpheus, Deliciosa fluant præsentibus Orgia divis.

ORIENS.

Eos. Aurora. Eoæ partes. Eous orbis. Ortus Eous, roseus, rutilus, nitidus, purpureus, lucifluus, fulgidus, fulgens, Phœbeus. Orientis oræ Eoi quà maris unda patet. Tellus Eoa. Ætherii spectant orientia lumina solis. * Nabathæa regna. Radiis sola subdita matutinis. Eoi populi, & littora rubra. Vnde venit Titan. Eoi tractus. Quà refert Titan diem. Ostia Phœbi. Nobilior pars illa poli qua prodit ephœbus.

AB ORIENTE AD OCCASVM.

A sole Eoo ad vesperum. A solis ortu ad vesperum. Ab ortu auroræ ad Hesperium usque cubile. Ab usque Eoo cardine ad ultimam metam occidentis. A solis ortus cardine ad usque occidentem terræ limitem. Primo à carçere solis Eoi, ad purpureos usque occasus.

casus. Ab Eois plagis solis ad occasum. A mane ad spatium quo micat Hesperus. Vesper & Eoæ novêre Lycorida terræ. Cæsaris ira mihi nocuit, quem solis ab ortu, Solis ad occasus utraque terra timet. Natam, solis ab occasu, solis quærebat ad ortum. A vespere solis ad ortus. Terrarum quascumque vident occasus & ortus. Litora voce replet sub utroque jacentia Phœbo. Quo nihil in terris ad finem solis ab ortu Clarius, excepto Cæsare, mundus habet.

ORNARE SE GEMMIS. *V. Gemma.*

ORPHANVS.

Orbus, orbatus parente suo, præsidioque paterno. Patre carens.

ORPHEVS.

Apollinis filius. Vates Apollineus, Rodopeius, Ismarius, Thracius, Threïcius. Trahens silvas. Amissa conjuge mœstus. Direptus virginibus. Ore vocali.

OSCVLARI.

Dare, jungere, figere oscula. Sumere, ferre oscula. Offerre, admovere, porrigere, applicare oscula. Lactantia carpere oscula. Os ori jungere. Ore premere. Ponere oscula in labris. Libare, infigere oscula. Reddere basia dulcibus labellis. Ora ad ora admovere. Multa capis oscula, multa dabis. Oscula per longas jungere posse moras.

OSCVLVM.

Dulce, suave, blandum, aptum, gratum, amicum, deliciosum, quale dat fratri germana, quale amica fert viro. Datum, fixum roseis labellis. Quale dat Chaonis ales sociæ colliso ore. Penetrans animos. Basium. Suavium. Suaviolum.

OSTRVM.

Sidonium. Tyrium. Ostrini colores. Quæ sub Tyria concha superbit aqua. Erithræo legitur quæ litore concha. E rubro lucida concha mari.

OTIARI.

Ducere segnia otia. Otia vitæ desidiosa sequi. Segni fatiscere otio. Perfrui otio. Solvi in otia. Agere, peragere, carpere, tenere, habere otia. Ducere vitam per otia. Fallere tempus otio. Degere otia placidæ vitæ. Trahere ævum inter blanda otia. * A labore me reclinat otium. Vacare. Immunes operum famuli. Reparare vi-

re vires, & fessa membra levare. In otia tuta recedere. Me dulcis saturet quies. Leni perfruar otio. Feriari. Ducere, peragere ferias. Animus novalis.

OTIVM.

Molle, ignavum, segne, discinctum, securum labore, languidum, sordidum, desidiosum, pigrum, quietum. Infecundum pulcræ juventæ. Non pariens decus. Corrumpens corpus. Accersens Cupidinis flammas. Vitiis alimenta ministrans. Otia vitæ desidiosa. Pigra desidis otia vitæ.

OVIDIVS.

Lusor amorum. Poëta nequitiæ. Artem qui tractavit amandi. Ingenio læsus ab ipse suo. Pelignus Poëta. Peligni ruris alumnus. Pelignæ gloria gentis. Frigida pro flammis jussus adire loca.

OVIS.

Lanigeri greges. Bidentes. Lanigeræ pecudes. Lanigerum pecus. Placidum pecus. Pecus pavidum, infirmum. Dans balatus. Ovis balans, velligera, lanigera, mansueta. Quærens multis balatibus agnum. Campos balatibus implens. * Albi greges mollibus villis.

OVIVM PASTOR.

Vigil, vagus, fidus, curiosus. Opilio. Vpilio. Oves in pascua ducens. Sollicitus pro grege suo. Excubias suo pro grege semper agens. Qui tenerum tenui meditatur arundine carmen. Gaudens pascere oves in læto gramine. Vigilans ovium circum agmina custos. In sua restituens pascua ovem. Observans gregem. Colligens errantes oves in viam. Pecoris Magister. Incumbens, innixus baculo. *V. Pascere.*

P.

PACISCI. *V. Fœdus facere.*

PACTVM. *V. Fœdus,*

PENVLTIMVS.

A Fine secundus.

PALEA.

Levis, inanis, exilis, volans. Iactata ad Zephyrum. Turbine, vento rapta in aëra. Quam quælibet aura rapit. Turbine venti jactata.

PALLERE, PALLOR.

Color oris erat, qui frondibus olim Esse solet seris, quas nova læsit hyems. Oraque buxo Pallidiora

gerens exhorruit. Membraque ſunt cera pallidiora nova. Horruit infelix, totoque expalluit ore. Diriguêre oculi, caliduſque è corpore ſanguis Inducto pallore fugit. Cui protinus intima frigus Oſſa receperunt, buxoque ſimillimus ora Pallor obit, lachrymiſque genæ maduere profuſis. * Pallente forma tabidus. Palluit,& ſubito ſine ſanguine frigida ſedit. Pallor occupat ora, Pallent amiſſo ſanguine venæ.

PALVS, VDIS.

* Limoſa pigrum circuit fontem palus. Vbi ſtagnat humor frigore æterno rigens. Limoſoque palus obducat paſcua junco. Pigra palus. Liquentia ſtagna. Silva coronat aquas. Palus reſidet ſegnibus undis. Reſides atque inertes aquæ.

PAN.

Semicaper, velox, protervus. Deus armenti, pecoris. Rigidus cuſtos ruris. Diſcurrere gaudet in montibus altis. Pinu caput præcinctus acuta. Qui pinu tempora nexa gerit. Pinu præcincti cornua Panes. Montana numina Panes. Capripedes Panes. Pan primus calamos cera conjungere plures inſtituit, Pan curat oves, oviumque magiſtros. Pan Deus Arcadiæ. Lycæus.Tegæus.

PANIS.

Ceres. Munus, donum Cereris. Cerealia munera. Dona laboratæ Cereris. Humanis uſibus apta Ceres. Molitam manu Cererem torret in igne focus. Exiguam in Cererem penuria adegit edendi. Cererem cerealiaque arma expediunt.

PAPA.

Pontificum maximus. Pontificum jubar. Gentis humanæ venerandus paſtor. Maxime Pontificum, triplicem qui fronte coronam, Et duo ſacrata qui geris arma manu. Summe Sacerdos,Qui jura,& leges Divumque hominumque gubernas. Enſe potens gemino, cujus veſtigia adorat Cæſar, & aurato veſtiti murice Reges. Magnus Chriſti ſummuſque ſacerdos. Qui ſedet in celſa Petri, ſacraque cathedra, Atque vices Chriſti per terras obtinet. Pontificum princeps, qui Vaticana gubernat templa. ποιμὴν κόσμου, paſtor orbis.

PARADISVS.

Sacer, cœleſtis, florens, frondens, ſpecioſus, amœnus, odorifer. Hortus Eous. Hortus amœnus. Nova Tempe,

Tempe, quæ primus homo poſſedit. Quatuor ex uno manant ubi flumina fonte. Devenere locos lætos, & amœna vireta Fortunatorum nemorum, ſedeſque beatas. Regna invia vivis. Largior hic campos æther & lumine veſtit purpureo, ſolemque ſuum, ſua ſidera norunt. Devenere locos ubi mollis amaracus illos Floribus & dulci aſpirans complectitur umbra. Sceleris loca conſcia primi. Exinde per amplum Mittimur Elyſium, & pauci læva arva tenemus: Donec longa dies perfecto temporis ævo, Concretam exemit labem, purumque reliquit Ætherium ſenſum, atque aurai ſimplicis ignem. * Cinctus Eois latet hortus oris, qui ſemper Vere pubeſcit variiſq; floribus halat. Prima ſedes, regio, ſtatio mortalium. Omnium elegantiarum epitome. Orbis medulla, ubi flore perenni gramineus blanditur ager, nemorumque voluptas irriguis nutritur aquis. Eſt locus Eoos Phœbi naſcentis ad ortus Arduus, attollens vicina cacumina cælo.

PARALYTICVS.

* Quem corporis officium deſtituit. Cujus membra reſoluta jacent officiis deſerta ſuis. Enerve corpus, vivum cadaver. Cui vita manet ſine corporis uſu. Humore nervos diſſolutus frigido.

PARCERE.

* Vti indulgentia. Ignoſcere. Dare veniam. Iras remittere. Da veniam culpæ, vel in culpis. Indulgere alicui veniam.

PARCÆ. *V. Deæ vitæ.*

PARENTES.

Commune parentis nomen. Mite parentis ingenium. Sanguinis auctores. Cum genitrice pater. Vterque parens. * Auctores vitæ poſt Deum.

PARCVS.

* Frugalis. Qui didicit rebus frugaliter uti. Qui non pervenit unquam ad fundum. Frugi. Inſigne decus parſimoniæ. Sordes vitat avaritiæ, ſed non tamen opes prodigus effundit.

PARERE. *V. Gignere.*

PARNASSVS & CÆTERA *Muſarum loca.*

Biceps, arduus. Vertex Parnaſſi. Mons qui verticibus petit arduus aſtra duobus. Habens ſacra palatia, penetralia

netralia Phœbi. Vbi fons manat Bellerophontis equi. Iuga, culmina, arx Parnaſſi. Parnaſſi rupes. Parnaſſus bicornis, bifidus, Aonius, ſacer, Pierius.

* Bivertex. Aoniæ ſpecus. Aganippe. Collis Heliconius. Helicon. Cirrha. Pirene. Pindus. Ad undas virentis Permeſſidos. Caſtalis. Aquæ Caſtaliæ. Pierii fontes. Bellerophontei quâ fluit humor equi. Fontes Aganippidos, Hippocrenes. Vbi novenſilis chorus habitare fingitur.

PAROCHVS, PAROECVS.

Tradens ſummi oracula Regis. Sacra dogmata tractans. Proponens ſacri myſteria verbi. Commemorans ſummi juſſa verenda Dei. Monſtrans cærulei quæ ſemita ducat ad atria cœli. Cœleſtia juſſa docens. Facundo eloquio cœleſtia dogmata fundens. Quod ſit iter monſtrans ad ſidera cœli. Expediens ſacræ myſteria legis. Sonans ſummi ſancta ſtatuta Monarchæ.

PAR PARI REDDERE.

Nulla cui reddi gratia digna poteſt. Præmia reddere debita. Grates perſolvere dignas. Gratiam referre, rependere.

PARTVM MEDICAMENTIS
abigere vel necare.

Excutere onus viſceribus. Temerare partus in alvo gravida. Partus necare in ventre tumido. Effodere viſcera telis, *hoc eſt*, herbis.

PARTVRIRE.

Dare, edere, producere partus. Ferre partus. Solvere molliter partus ſuos. Generare aliquem. In lucem dare. Educere fœtus. Partus ſub luminis edere auras. Reddere onus uteri. Ponens ventris onus. Reddere ſemina concepta. Augere aliquem ſobole. Geminam partu dare prolem. Fœtura gregem ſupplere. Eniti fœtus. * Pulcra faciat te prole parentem. Qui tanti talem genuere parentes? Progenuit natum. Sus fera jam gravior maturi pignora ventris, Emiſit fœtum, vulnere facta parens.

PASCERE.

Errare. Paſcuntur virides armenta per herbas. Carpere gramina. Detondere gramina morſu. Quadrupes graminis herbam attigit. Repetunt celeres paſcua nota greges. Equi tondent campum. Longum per valles cervo-

cervorum paſcitur agmen. Hædorumque gregem viridi compellere hibiſco.

PASCERE GREGEM.

* Paſcere niveos greges herboſo flumine. Sufficere gregi pabula. Frondentia capris arbuta præbere, & fluvios præbere recentes. Victumque feres, & virgea lætus pabula. Paſtor agit per devia rura capellas. Paſcere armenta bucerâ. Paſtas potum ducere fluminibus. Servavit pecudes vallibus Aſcra tuis. Paſtos agere greges. Velim baculo paſcere nixus oves. Armenta, gregeſque horridus obſervat paſtor.

PASCHA.

Sacrum, ſacratum, ſublime, celebre. Annua feſta Paſchatis. Feſta dies Paſchæ Solymæ gratiſſima genti, cum primo vere propinquans. Feſta dies toti celebrabilis orbi, qua Deus à devicta, ab edomita morte reſurgens cœlos reſeravit. Feſta dies toto venerabilis ævo, Qua Deus infernum vicit & aſtra tenet. Sacra dies, qua devicta jam morte redemptor Chriſtus ab inferno carcere duxit avos.

PASCVA.

Læta, herboſa, pinguia, viridantia, fœcunda, herbida. * Pabula gregis. Armentorum dapes.

PASTOR.

Miniſter armenti, pecoris. Pecoris magiſter. Dux gregis. Formoſi pecoris cuſtos. Lanigeras qui claudit oves, atque ubera preſſat. *V. Ovium paſtor.*

PATEFACERE.

Mentem aperire. Aliquid reſignare, reſolvere, non celare. Tectum aliquid ferre ſub auras. In lucem proferre, prodere. Vulgare aliquid. Efferre, educere ſub auras. Detegere arcana. Referre palam.

PATER.

Curans, fovens natos. Sua viſcera natos ſummo ſemper amore fovens. Moribus informans natos freniſque coërcens. Durus, violentus, truculentus. Mitiſſimus, optimus, ſummè venerandus. Sanguinis, generis auctor. Genitor.

PATERE. *V. Aperire.*

PATIBVLVM.

Execrabile, triſte, probroſum, horrendum, horribile: Trabs funeſta, infamis. Crux aſpera iniquis modis.

dis.Ferale robur.Arbor dira,celſa crucis. * Infelix arbor.Infame lignum.

PATI PATIENTER.

Pati æqua mente. Ferre æquo animo. Forti mente, corde ferre. Compoſita,placida mente ferre. Ferre caſus patienter acerbos.Corde paterno ferre.Toleranter, placidè,moderatè ferre,perferre,pati,perpeti,tolerare, ſubire, ſufferre, ſuſtinere. * Rebus anguſtis fortem atque animoſum apparere. Devorare moleſtiam. Graves perferre dolores.O paſſi graviora,dabit Deus his quoque finem.Gaudet patientia duris.Ventos perpeſſus,& imbres. Durum patientia corpus Inſtruit,ut nulli cupiat ceſſiſſe labori.

PATIENTIA.

Tranquilla,invicta,infracta. Vincens malum. Superans durum.Tolerans adverſa. Suſtinens convicia. Nobile vincendi genus eſt patientia.

PATRIA.

Domus patria.Terra ſua.Patrii penates,Lares,ortus. Patrii montes,agri,muri. Patriæ fines,ora,ſedes,arces. Patria tecta,regna.Patrium penetrale. Patria terra. Paterna terra. Natale ſolum. Natalia rura. Patrii mœnia grata ſoli.Terra parens.Paterna limina.Patrii foci. Patria jucunda, grata, ſuavis, optata. Sedibus in patriis. Mœnibus in patriis.Fumum de patriis opto videre focis. Nos patriæ fines, & dulcia linquimus arva. Nec mihi jam patriam antiquam ſpes ulla videndi.

PATRIMONIVM.

Opes patriæ. Divitiæ,& fructus patrum. Patrimonium unctum. Aut quid hic poteſt,Niſi uncta devorare patrimonia.

PATROCLVS.

Actorides. Menætiades. Qui falſis occidit ſub armis. Sub imagine tutus Achillis.

PATRONVS, ADVOCATVS.

Cauſidicus. Tuens cauſſam. Actor avarus,verſutus, perfidus. Protegens reos facundo ore.Ære merens parvo pro trepidis reis. Linguam habens venalem. Civica pro trepidis arma tuliſſe reis.Raucus latrator.

S. PAVLVS.

Qui docuit gentes, qui regna per omnia Chriſtum Tranſtulit, atque fidem muris circumdedit altis. Qui Stepha-

Stephanum letho dedit. Dum Saulus esset adhuc juvenis. O tuba plena Deo non noti plena furoris, O & inexhausti vas sine labe boni. Sēductor quondam, qui modo doctor erat. Ex hoste Christi factus est amicus, & vas gratiæ.

PAVO.

Pictus, superbus, regius, oculeus, Inachius. Pandens caudam. Caudam à tergo rotans. Explicans suas pennas. Ales, avis, volucris Iunonia, Iunonis. Quæ cauda sidera portat.

PAVPER.

Rerum omnium egenus. Rebus egenus. Inops rerum quas flagitat usus. Quem rerum sors indigna versat. Quem duris in rebus urget egestas. Angusti cultor agelli. Orta domo parva. Pauper in arma pater primis huc misit ab annis. Pauper & ipse fuit linoque solebat, & hamis Decipere, & calamo salientes ducere pisces. Ars illi sua census erat. Nudus opum. Cum sis tam pauper, quam nec miserabilis Irus.

PAVPEREM ESSE.

Vrgeri egestate. Miserabile transigit ævum. Paupertate premi. Angustam pauperiem pati. Pauperiem & duros perferre labores. Quorum virtutibus obstat Res angusta domi. Cui paternum splendet in mensa tenui salinum. Cui parva rura, non ebur, neque aureum renidet in domo lacunar. Sum paupere cultu securus. Est mihi curta supellex. Nudus opum. Esse inopem. Pauper bonorum.

PAVPERTAS.

Dura, gravis, tristis, pannosa, infelix, obsita pannis. Res angusta domi. Parva domi res, Nec iniqua mente ferenda. Duris urgens in rebus egestas. Pallentesque habitant morbi, tristisque senectus, Et metus, & malesuada fames, & turpis egestas. Pauperies.

PAX.

Candida, alma, serena, concors, mitis, placida, libera, fraterna, tuta, tranquilla, amica, aurea. Pacis opes, artes. Liti contraria virtus. Optima, præstantissima rerum. Altrix optima rerum. Qua vigent artes. Pax comtos redimita capillos Frondibus Actiacis. Pax Cererem nutrit. Pacis alumna Ceres. Pax ades, & toto mitis in orbe mane. Oremus pacem, & dextras tendamus iner-

inermes. Nulla dies pacem hanc nec fœdera rumpet. Diræ ferro & compagibus arctis Claudentur belli portæ. Cum libuit pacem placidis emittere tectis. Libera per tutas ambulat illa vias. Nulla salus bello, pacem te poscimus omnes.

PACEM INIRE.

* Componere pacem. Fœdera jungere. Claudere Ianum. Obserare belli portas. Discordes populos concordi pace ligare. Placidum componere fœdus. Iungere pacem æterno fœdere. In amicitiam coire. Componere fœdere bellum. Compescere ferrea limina Iani. Pax æterno complectitur omnia nexu. Orbis coagulum. Catena mundi. Sopire fera munera militiæ.

PECCARE.

Peccata patrare. Scelerata piacula committere. Ruere in scelus & grande nefas. Impingere. Peccato se polluere. Admittere crimen, delictum. Violare numina. Lædere numen. In Deum grande scelus committere. Fas omne abrumpere. Alicui succumbere culpæ. In quenquam tantum scelus cadere potuit? Ruere per vetitum nefas. Impia mente agi in facinus. Furiis mente effera, nihil inausum, nihil intentatum relinquere. Audere immane nefas. Audere scelus. Tu scelus ausa fuisti. Divos scelerare, temerare, violare penates. Per omne fas nefasque ruere.

PECCATOR.

Turpis, perversus, obstinatus. Culpam delicti agnoscens. Plorans suæ pondera culpæ. Dolens peccasse. Agnoscens & horrescens crimina vitæ. Dolens transactæ crimina vitæ. Peccati labe notatus. Immensa vitiorum mole gravatus.

PECCATVM.

Turpe, infandum, nefandum, sceleratum, mortiferum, pravum, turpe. Vitium deforme, fœdum, detestandum. Crimen. Scelus. Piaculum. Nefas turpe. Fœdæ contagia labis. Fœdæ contagia culpæ, noxæ. Sceleratæ crimina vitæ. Mortifera contagia immundi pectoris.

PECCATVM ORIGINALE.

Tractæ vitiosa ab origine sordes. Sordida quam trahimus primæva ab origine labes. Innati contagia morbi. Contracta prima ab origine culpa. Fomitis antiqui vitium, cui fecit origo nomina.

PECTERE.

* Deducere pectine crines. Colla comantia pectere. Pectendos præbere capillos. Pectere comam. Colere arte capillos. Comere crinem. Componere comam. Impexis onerata comis. Detonso crines depectere buxo.

PECVNIA.

Regina Pecunia. Faciens pervia, quæ sunt invia. Regens immensum mundum. Qua vincitur omne quod toto sub axe est. Æs congestum, collectum. Prima peregrinos obscœna pecunia mores intulit. *Hesiod.* Pecunia est anima miseris mortalibus. χρήματα γὰρ ψυχὴ βροτοῖσι, sanguis & anima mortalium.

PECVS.

Turpe pecus mutilum. Pecus ratione carens. Stolidum, placidum, lanigerum. Ruris opes. Errantes vallibus imis. Canum latratibus actæ. Bruta per incultos errantia campos. Silvas habitantia densas. Pronam spectantia terram. Feræ. Belluæ indomitæ, terribiles, feroces, truces. Peragrantes devia lustra.

PEDES NVDARE.

A pedibus trahere velamen. Nudare pedes velamine. Vincla duæ pedibus demunt. Plantas educere alutæ.

PEDIBVS ALICVIVS ADVOLVTVS.

V. *Supplicare.*

PEGASVS.

Pennis fugax. Equus Gorgoneus. Medusæus. Bellerophontis equus. Nitidus stellis quinque decemque. Equus aërius, aliger, Bellerophonteus, alatus. Ætherias quatiens summis modo cruribus auras. Equus non integer artus. Vnde sacri laticis Aganippidos undæ. πτερόεις ἵππος, * equus alatus.

PELLIS.

Exuviæ. Vellera leonis exuta costis. Spolium pecudis. Pellis villosa, hirsuta, horrens setis. Fulvi setis hirsuta leonis vellera. Maculosum tegmen lyncis. Fulvosque lupi de pelle galeros, Tegmen habet capiti. Lupæ fulvo nutricis tegmine lætus, Romulus excipiet gentem. Velamina capri setigeri.

PENATES.

Dii patrii. Dii veteris Trojæ. Ignibus erepti. Ignibus elapsi.

elapsi. Æneæ comites. Quem secum patrios ajunt portare penates.

PENDERE. V. *Suspendere.*

PENELOPE.

Pia, candida. Icaris. Penelope conjunx semper Vlyssis ero. Multis femina digna procis. Multis una petita procis. Icariotis. Vivere quæ potuit bis denos salva per annos.

PERCVTERE. V. *Cadere.*

PERDERE OLEVM & OPERAM.

Mandare semina arenæ. Littora arare. * ἀνέμοισιν ἐρίζειν, pugnare cum ventis. V. *Frustra.*

PERDIX.

Dædala, fallax, garrula. Plena dolo. Garrula ramosa prospexit ab ilice perdix. Perdix cacabans.

PEREGRINARI.

* Externas trans pontum quærere terras. Boreæ extremo damnata sub axe arva quærere. Peregrinas visere terras. Insanientem Bosphorum tentare, & arentes arenas littoris Assyrii. Visere lætum equino sanguine Concavum, & pharetratos Gelonos. Visam barbaras Syrtes, ubi Maura semper æstuat unda. Facere iter per inhospitalem Caucasum. Multum telluris obire. Penetrare in extremos Indos, ubi resonans Eoa littus tunditur unda. Mens prætrepidans avet vagari. Per ignotas urbes errare. Incultos adire Lestrygonas. Bibit ignotas urbis nobilis hospes aquas. Erret, & extremos alter scrutetur Iberos. Hospite Sole, domo, ritu, mortalibus uti.

PERFICERE.

Imponere finem. Ad finem perducere. Venire ad ultima. Finem quærere, habere. Finis adest. Prima mei pars est exacta laboris. Extremo jam sub fine laborum. Finem dedit ore loquendi. Ventum ad supremum est. Claudere rivos. Vela contrahere. Equûm spumantia solvere colla. V. *Finire.*

PERFIDVS.

Malefidus. Doli meditator. Vir pectore ficto. Dolis instructus & arte Pelasga. Qui dirum nefas in pectore versat. Non veritus fallere dextras. Perfidiosus. Fidem non præstans. * Locat hic homo fidem pluris licenti, *id est, ei qui majus offert pretium.*

PER-

PERGAMA.

Mœnia Iliaca. Regna Priami. Mœnia Phœbi. Mœnia Phœbeæ ſtructa canore lyræ. Bello ſuperata biluſtri. Capta fero Pergama, capta tamen. Pergama Neptunia, Teucria,Troica,Phœbea,Dardana,ardua,alta.

PERICVLVM.

Grave, dubium, horrendum, funeſtum, exitiale,ſævum. Diſcrimen dirum, durum, anceps, varii caſus,& diſcrimina plurima rerum.

PERICVLVM ADIRE.

Offerre ſe periculis. Caput objectare periclis. Se in aperta pericula projicere. Offerre ſe ad pericula. Petere aliquid per pericula. Animos in aperta pericula mittere. Maris & terræ pericula exhaurire. Inſidiis hominum pelagique laboro. * In magna laborare Charybdi. Magnis jactari periclis. Fata ſua in præceps mittere. Fortunam ſuam per ſumma pericula exercere. Impoſiti radiant cervicibus enſes. V. *Adverſa res.*

PERILLVS.

Æs Perillæum imitans juvencos veros. Infelix auctor. Qui bovem Siculo fertur donaſſe Tyranno. Tauri fabricator aheni.

PERIRE.

Intercidere. Interire,diſperire. Peſſum ire. Cadere ruina ſæva.Extinctum longis excidit omne malis.Cuncta ut Lethæis merſa feruntur aquis. Non perit,ut poſſit ſæpe perire, jecur.

PERIVRVS.

Perjuri arte Sinonis Creditæ res. Structa meis manibus perjuræ Mœnia Trojæ. Falſæ perjuria linguæ. Addit perfidiæ falſis perjuria verbis. Falſa jurans. Pejerans.Iusjurandum violans.

PERMITTERE.

Indulgere.Sinere.Fas & jura ſinunt. Me ſi fata meis paterentur ducere vitam Auſpiciis.Non tua eſt licentia ejus rei.Cui tanta Deo permiſſa poteſtas? * Si qua fata ſinunt. Nec plura querentem paſſa Venus. Non dare. Cur dextræ jungere dextram non datur? Dare copiam. Coram data copia fandi. Nulla datur poteſtas dextram affectare.

PER-

PERPETVVS. V. *Aeternus.*

PERSEQVI, *seu* PERSEVERARE.

Quo pede cœpisti, sic bene semper eas. I bone quo virtus tua te vocat, I pede fausto. Macte nova virtute puer, sic itur ad astra. Non bene qui cœpit, sed qui bene perstitit, & qui pertigit ad metam, donatur honore coronæ.

PERSTARE.

Talia perstabat memorans, fixusque manebat. In cœptis & in dictis iisdem hæret. Perstat eadem mens. Illum non populi fasces, non purpura regum Flexit. Nec enim dat terga, nec ullis Frangitur ille minis.

PERTINAX.

Obtusa pectora gestans. Ludum insolentem ludere pertinax.

PERTVRBARE.

Confusam mentem objicere.

PERTVRBATIO.

Fluctus animi.

PERVENIRE.

Quæ diu petiit, tangit arva. Tangere quæsitos penates. Advenit sospes ad urbem. Attingere locum aliquem.

PESTIS.

Sæva, dira, noxia, infesta, letifera, mortifera, letalis, tristis, fera, maligna, contagiosa. Dira lues viduans oppida, & arva colonis. Per omnia viscera serpens. Noctis tempore grassans. Singula falce metens sanguinea. Dii talem terris avertite pestem. Tabida membris, Corrupto cœli tractu, miserandaque venit Arboribusque satisque lues, & letifer annus. Nec sævior ulla pestis, & ira Deûm Stygiis sese extulit undis. Quam simul ac tali persensit peste teneri Cara Iovis conjunx, Toto descendit corpore pestis.

PETERE.

* Poscere. Ardemus scitari, & quærere caussas. Flagitare. Quæ sint ea numina Divûm flagitat. Rogare. Edissere vera roganti. Caussas penitus tentare latentes. Notum efflagitat ensem. Nihil supra Deos lacesso. Studioso animo venari. Percunctari.

S. PE-

S. PETRVS.

Claviger ætherius. Qui meruit ſolus clave ligare polos. Petrus Bethſaidos acer alumnus. Apoſtolico in agmine primus.

PHAETHON.

Magnanimus, infelix. Sole ſatus. Clymeneia proles. Temere optatos qui malè rexit equos. Currus auriga paterni. Audaci queſtus de Phaëthonte pater.

PHALARIS.

Ferus, durus, cruoris amans. Qui falſum lento torruit igne bovem. Solitus clauſos urere in igne viros.

PHILIPPVS REX.

* Dominator, atque gubernator oræ Heſperiæ. Heſperi Monarcha. Catholicæ gentis præſidium. Auſtriades. Bellicoſæ dominator Iberiæ. Protector, defenſor, munimen, aſylum fidei veræ, pietatis canæ, religionis avitæ. Hæretici, Turcæque tremor, metuendus & hoſtis. Quem prælia nulla fatigant. Caput inſuperabile bello. V. *Invictus*. V. *Ab Oriente ad Occaſum*.

PHILOMELA.

Volucris Pandionia. Pandione nata. Cecropis ales. Daulias avis. Pellex invita ſororis. Cui lingua reſecta Excidit ante pedes. Avis Attica. Luſcinia canora, vocalis, flebilis. Promens, depromens varia diſcrimina vocum. Deflens impia furta mariti. Dulcia cantillans ſub vere novo. Omnes inter aves dulciſſima muſa canendi. Ingenio ante alias mirabilis ales. Fingens carmina mille. Mobilibus & variis flexibus referens diſcrimina vocum. Suave edens arguto modulamine carmen. Dulce canens de viridi ramo. Artifici varias depromens gutture voces. * Quam dulciter luſcinilla, ſeu philomela gütturillo cantillat. φίλτατον ὄρνεον, avis amabiliſſima.

PHILOSOPHVS.

Sapientiæ ſtudioſus. Mente Deos adiit, & quæ natura negabat Viribus humanis, oculis ea pectoris hauſit. In medium diſcenda dabat primordia mundi, Et rerum cauſas, & quid natura, docebat, Quid Deus, unde nives, quæ fulminis eſſet origo, Quid quateret terras, quâ ſidera lege mearent. Aërias tentare domos, animoque rotundum percurrere polum. Qui rerum novit vias.

Socra-

Socraticis,& Ariſtotelicis chartis inerrans.Felices animæ quibus in domos ſuperas ſcandere cura fuit. Turba Cleanthea,*id eſt*, Philoſophi. Ληρῶν ἱερεὺς, magiſter nugarum. Διδάσκαλος ἀρετῆς, virtutis magiſter, *ſi ethicè loquamur.*

PHOENIX.

Vnica ſemper avis. Quæ reparat, ſeque ipſa reſeminat ales. Nec fruge, nec herbis, Sed thuris lacrymis, & ſucco vivit amomi. Avis longæva. Gangetica avis.

PICTOR.

Celebris,egregius,inſignis. Arte excellens,& longo uſu peritus. Pingens artifici manu non imitanda. Apellæa arte pingens. Cui neque par Zeuxis, nec magnus Apelles. Excellens miro pingendi honore.

PICTVRA.

Picta docet templis multa tabella tuis. In domo artificis fulgent corpora picta. Fert picturatas ſub tegmine veſtes. Pictus acu chlamydem, & ferrugine clarus Ibera. Paribus lita corpora guttis. Maculis auro ſqualentibus ardens. Animum pictura paſcere inani.

PIGER.

Vitam ignavam ducens. Ignava vitam conditione trahens. Turpi deſidia torpens. Cujus habet,cujus occupat torpor pectora. Segniter, oſcitanter, deſidioſe, lentè,pigrè ſua peragens.

PIGRITIA.

Deſidia ignava,mollis, faſtidioſa. Nullo quæ ſtudio quod facit urget opus. In gremio palmas quæ condit, abſcondit utraſque. Dedecens ingenuas mentes. Non patiens egregias laudes. Ignavia mater ſomni. Genitrix ignavia ſomni.Parca laboris. Segnities exoſa laborem.Otia tractans,agens, amans. Dilatrix operum.Fugiens labores. Impexa capillos. Os immunda. Illota manus. Languor ſomnifer,ſoporifer. Torpor occupans artus.Mora ſegnitiei. V. *Otium,& Otiari.*

PINGERE.

Depingere. Pictura exprimere. Effigiem fulvo complecti in auro.Caſus effingere in auro.Quæ manus obſcœnas depinxit prima tabellas.Si Venerem Cous nunquam pinxiſſet Apelles. Sanguineis frontem moris, & tem-

pora pingit. * Figuris variare tecta. Exprimere aliquid in tabella. In tabella tam similem videbis Issam, ut sit tam similis sibi nec ipsa: Issam denique pone cum tabella: aut utramque putabis esse vivam, aut utramque putabis esse pictam.

PINVS.

Annosa, alta, acuta, procera, virens, florida, cornigera, ardua, nautica. Litora amans. Litoribus gaudens. Grata Deûm matri. Antennis apta ferendis. Succincta comas, hirsutaque vertice. Vertice nutans. Semper virens. Perpetuo flore virens. Radice in tartara tendens. Nimbis innumeros durata per annos.

PIRATA.

Qui medio puppes venatur in æquore. Faciens prædam omne per æquor. Qui malè quærit opes. Prædando vetitas qui sibi quærit opes. Agili peragit freta cærula remo.

PISCARI.

Fallere pisces calamo, linoque madente. Tenui captare arundine pisces. Plagas tendere piscibus. Vasto trahere è gurgite captos pisces. Squamigero generi adunco hamo tendere insidias. Per ripas secundum flumina deceptos in retia trudere pisces. Retibus æquoream jactis educere prædam. * Fluctivagos greges per sinuosa retia trahere. Piscem acumine vulnifico trahere. Pelago trahere humida lina. Lina madentia ducere. Calamo pisces prædari. Iaculo pisces capere.

PISCATOR.

Hamiger, sollers, æquoreus. Moderator arundinis. Qui lina madentia ducit. Qui tegit pàrvis æra recurva cibis. Victum quærens prædantibus hamis. Cibis celans fallacibus hamos, uncos. Pisces in gurgite captans. Hamos & retia jactans. Nodosa lina projiciens. Linoque solebat, & hamis Decipere, & calamo salientes ducere pisces. Novit quæ multo pisce natentur aquæ.

PISCIS.

Tortilis, saliens, æquoreus, pinniger, squamiger, mutus, vagus, undivagus, fluvialis, percurrens flumina, natans sub undis. Squamigerum genus. Squamea turba. Agmina muta natantum. Grex mutus, cui vita agitanda

tanda sub undis. Qui semel est læsus fallaci piscis ab hamo, Omnibus unca cibis æra subesse putat. Ludens fecundas inter aquas. Quem sua credulitas tristi suspendit ab hamo. φῦλα ποσειδῶνος, gentes Neptuni.

PIVS.

Cui sunt cœlestia curæ. Deum religiosus in unum. Cujus aperta nihil pectora fraudis habent. Colens haud ficta pietate Deum. Pia corda gerens. Studium pietatis habens. Pietatis amans. Quem non de tramite recto Impia sacrilegæ flexit contagio turbæ. V. *Bonus.*

PLACARE.

Mulcere, mitigare rapidas iras. Mulcere vocibus iras. Placidis dictis iram flagrantem placare. Motam lenire iram. Revocare animum ab ira. Dictis mœrentia pectora mulcet. Ponere ferocia corda. Flectere iram. Iramque minasque Supplicibus superare votis. Plurima mulcendis auribus apta referre. Lites componere, dirimere.

PLACARE MARE, & PLACAtum mare.

* Mulcere fluctus. Cunctus pelagi cecidit fragor. Motos componere fluctus. Tumida æquora placare. Temperare æquor. Placare ventos. Stat mare placidum. Maris ira recessit. Venti posuere, omnisque resedit flatus. Quære *Mare quietum.*

PLAGA.

Infixum sub pectore vulnus. Nec te clamor, plagæque sonantes, Nec matutinis agitet formido sub horis. Insani plaga maligna joci. Valida, letifera, letalis, violenta, gravis, vehemens. V. *Vulnus.*

PLANCTVS DESCRIPTIO.

Tunc demum pectora planxi, Contigit inque meas unguibus ire genas. Tum verò e pectore vestem Diripuit, planxitque suos furibunda lacertos. Protinus adductis sonuerunt pectora palmis, Vtque erat è somno turbida, rapta coma est. Oraque sunt digitis livida facta meis. Tuta nec à digitis ora fuere meis. Seque ferit, scinditque sinus. Indignas sauciat ore genas. Postquam se dolor imminuit, nec pectora plangi, Nec puduit scissis exululare comis. Montes ululatibus implent, Et feriunt

riunt mœsta pectora nuda manu. Immemores decoris liventia pectora tundunt.

PLANETÆ.

Errantia sidera. Erratica signa. Stellæ vagæ, errantes, huc illuc tendentes. Nesciæ stare, quiescere. Planetæ volitant per bis sena rutilantia poli signa. Qui feruntur motu adverso solis radiis. Qui semper referuntur adverso tramite mundi.

PLANGERE.

Plangere, *est ejulatu, & gestu aliquo corporis, dolorem animi significare*. Dare plangorem. Plangere pectora, ora. Plangere pectora palmis. Ferire pectora palmis, manu utraque. Tundere, cædere pectora palmis, manu. Solvere, disjicere, rumpere, rapere capillos. Rumpere capillos à fronte. Scindere crinem pollice. Scissis exululare comis. Lacerare pectus, genas, comas. Notare ora manibus, unguibus. Verberare ora manu. Laniare crines, capillos passos. Petere, appetere, notare, sauciare, secare ungue genas, ora. Fœdare vultum. Tendere manus in ora. Manibus insequi ora. Ora digitis livida, aspera facere. Laniare, scindere, abscindere, rumpere sinus, vestem, tunicas à pectore. Diripere vestes à pectore. V. *Lugere*.

PLANTARE.

Radicem infigere terræ. Plantas figere humi, humo. Terræ defigere arborem. Exponere sulcis semina. Committere sulco stirpes. Plantas obruere terra. Humo tegere, ac foveis abscondere. Summum cacumen mandare terræ. Insere nunc Melibœe pyros, pone ordine vites. * Conserere montem Baccho, atque olea vestire collem. In plano ponere vites. Serere, atque impendere curam. Semina jacere. Sementem facere, ponere. *Horat.* Ille & nefasto te posuit die. Spargere per agros dona Cereris. Spargere semen humi. Credenda Ceres arvis est feracibus. V. *Inserere*.

PLATO.

* Aristonides. Divinus. Cecropius. Naturæ miraculum. Apex Philosophiæ. ἡδυεπής, os Suadæ.

PLEBS.

Plebejus chorus. Vaga turba. Turba stolida incultæ plebis. Plebeia stirps. Plebs humilis, clamosa, confusa. Fæx urbis. V. *Vulgus*.

PLEIADES. V. *Stellæ septem.*

PLICARE.

Plicis involvere. Plicas nectere. Complicare. Corrugare. Se in sua membra plicare. Dare corpore tortus.

PLVERE.

Iupiter ex altis detorquet nubibus imbres. Cadunt resolutis nubibus imbres. Nubibus Auster fundit aquas. Iupiter utilibus rigat imbribus agros. Imber decidit largis aquis. Largæ præcipitantur aquæ. Præcipites nimbi cadunt toto æthere. Ruit æthere toto Turbidus imber aquæ, densisque nigerrimus Austris. Largum cœlo demittere imbrem. Immensum cœlo venit agmen aquarum. Actus cœlo magnis Aquilonibus imber. Auster pluvio contristat frigore cœlum. Multa terra madescit aqua. Subita frondes decutiuntur aqua. Densi funduntur ab æthere nimbi. Nulla dies adeo est Australibus humida nimbis. Non intermissis ut fluat imber aquis. Quamvis assiduo noctem fœdaverat imbre.

PLVRES.

Non feci solus. Cuncta cohors. Magna comitante caterva. Iliadum turba & Phrygiis comitata ministris. Vulgi stante corona. Et sese medium injecit moriturus in agmen.

PLVTO.

Sævus, Stygius, immitis, infernus, Saturnius, tartareus, umbrosus, crudelis, avernalis, immanis, adamantinus, sulfureus, avidus. Iovis frater. Cereris gener. Stygii dominator averni. Rex Erebi. Rex ferreus orci. Rex umbrarum. Tenebrosa nocte tyrannus. Qui regit ima. Cui triplicis cessit fortuna novissima regni. Noctes atque dies patet atri janua Ditis. Ditis magni sub mœnia tendit. ζεὺς Καταχθόνιος, Iupiter infernus.

PLVVIA.

Aqua pluvia, cœlestis. Humectans agros. Rigans prata. Aëris in media quæ gignitur aula. Humor datus plenis nubibus. Imber pluvius, turbidus, largus, gravis, aquosus, præceps, sonorus. Ruens æthere toto. Ruens impete vasto. Aëris è nubibus cadens. Nimbus obscurus, ætherius, subitus, horrisonus, glacialis. Commixtus grandine. Ruens ætherio ab axe. Rivi pluvialis aquæ. Vndæ pluviales. παῖς νεφέλης, filia nubis.

POCVLVM.

Aureum, auratum, cœlatum, capax, gemmatum,fecundum , coruſcum. Crater argento perfectus , atque aſper ſignis. Carcheſia mixta. Argentum , pro poculo. Fictile de facili luto. Terra , pro poculo. Pocula ſpumantia,fumantia,rorantia. V. *Calix.*

POCVLIS INDVLGERE.

Pocula plena tractare manu. Siccare, exhaurire,vacuare ſpumantia pocula. Ducere convivia immodico Baccho.Exſorbere pocula Zythi. V. *Potare.*

POENA.

Supplicium grave, cruentum, atrox, durum , triſte. Genus miſerabile pœnæ. Novum genus pœnæ. Pœna levis, minor merito, dolenda,par delicto, ſera ſed ampla,ultrix,vindex.

POENA AFFICERE.

Exigere pœnas. Coercere pœna. Exercere pœnas in aliquem. Pœnas poſcere,repoſcere,ſumere. Pœnas ſtatuere , imponere. In pœnas trahere. Pœnas inimico à fratre recepi.

POENAS DARE.

Pœnas ſolvere, perſolvere, pendere,ſubire,inire,pati.Facta luere.Scelerum pœnas expendere.Vrgeri pœnis.Exerceri pœnis.Te triſte manet ſupplicium. Calido mihi ſanguine pœnas perſolves.

POENAM MINVERE.

Mollire,demere pœnam.Levare partem pœnæ. Partem à pœna levare. Eximere pœnæ. Contrahere pœnas.

POENITET.

* Ceperunt me tædia laudis. Pertæſum eſt thalami. Tædet cœli convexa tueri. Mæreo tam vanè præteriiſſe dies.Me pudet, atque piget fruſtra cœpiſſe.

POETA.

Doctus,ingenioſus,ſacer,integer,operoſus,lætus, tener, grandius ſonans, excultus ſtudiis,grandiſonus, divinus,nobilis,celebris,facundus,eximius.Cujus pectora caſta Deus movet. Cui dedit Aoniam Calliopeja lyram.Dignus Aonio choro. Felici carmine clarus. Cui à Phœbo nexa corona datur lauro. Præcinctus redimitus tempora lauro. Vates lauriger. Apollineus. Heliconius. Numeris verba coërcens. Divino numi-

ne afflatus. Numine agitatus. Dignus Apolline. Quem doctus non aversatur Apollo. Cui dexter Apollo, cum carmina cōdit adest, & cujus ingenio turba novena favet. Cui sunt faciles in carmina Musæ. Aonios vates celeberrimus inter. Cui doctus Apollo Pocula Castaliis plena ministrat aquis. Sacro percitus œstro. Quem cithara dignatus Apollo est. Gloria Pieridum. Musarum purus Phœbique sacerdos. Apollinea clarus in arte. Qui fonte labra proluit caballino. Qui in bicipiti somniavit Parnasso. Quem Parnassi deserta per ardua dulcis Raptat amor. Aonio deducens vertice Musas. Cui carmina semper, Et citharæ cordi, numerosque intendere.

POLLICERI. V. *Promittere*.

POLLVX.

Tyndarides. Amyclæus. Lædeus. Præstans cestibus. Quo pius affectu Castora frater amat. Tyndaridæ fratres, hic eques, ille pugil. Oebalides. Oebalius. Therapnæus. Tyndareus. Dioscorus, *id est*, Iovis filius.

POMA. V. *Malum*.

POPVLVS. V. *Multitudo, Plebs*.

PORCVS.

Sus sordidus, setiger, lutulentus, lutosus. Sus gravida, lactans, avida, bimestris. Gaudens cœno, immundaque palude. Alens gregem densis uberibus. Immunda lue gaudens. Semper amica sordibus, & consueta vivere cœno.

PORTA.

Claustra portarum. Clausæ munimina portæ. Ianua dura. Suo se cardine versans. Duris roboribus fulta. Reddens stridorem moto cardine. Fores validæ, obseratæ, querulæ, duplices, geminæ, surdæ, rigidæ, rimosæ.

PORTAM APERIRE.

Pandere portas. Stridenti cardine panduntur portæ. Portas præbere patentes. Portam converso cardine torquet. Reserare, recludere portas. Adaperire, relaxare portam.

PORTAM CLAVDERE.

Claudere, præcludere portas. V. *Obserare*.

PORTVS.

Tutus, placidus, securus, optatus, quietus, tranquillus,

lus, maritimus. Statio fidiſſima nautis. Puppibus apta. Oſtia maris.Sinus & ſtatio malefida carinis. * Ora.Littus.Siccum navale.

PORTVS INTRARE.

Portum ſubire. Invadere portus. Tangere portus. Portu ſe condere.Deferri in portus. V. *Navem appellere.*

POSSESSIONES.

Tenere culti jugera magna ſoli. Dives agris. Ditiſſimus agri. Sis pecore, & multa dives tellure licebit. Quinque greges illi balantum,quina redibant Armenta, & terram centum vertebat aratris. Dives agri Dorilas, quo non poſſederat alter Latius.Quære *Dives.*

POSTHAC.

* Dein. Deinde. Poſtmodo. Tempus veniet, aderit. Dies aderit.Quandoque.Tempus erit,quum,&c.

POSTQVAM.

* Quam ſimul agnorunt.Simul,vel ſimulac.Vbi. Nox ubi conſumpta eſt. Vt. Vtque domus partem tenuere. Quum. At cum pulſa fames. Quo primum contigit auras tempore.

POTARE.

Vaſa referta mero evacuare. Siccare,exſiccare mero ſpumantia pocula. Totos vacuare cados. Vrgere toto pocula plena die. Alios urgere ſcyphis vino repletis. Quære *Bibere.*

POTENS.

Validus,valens,magnificus.Totum qui viribus occupat orbem. Regio potens armis, ac ubere glebæ. Avis atavíſque potens.Sic Romana potens Itala virtute propago.

POTENTIA.

Magna,vaſta,longa, inſuperabilis. Nate meæ vires, mea magna potentia ſolus. Non ea vis animo. Grates perſolvere dignas Non opis eſt noſtræ. Tanta erat & virtus,& cum virtute poteſtas.Poteſtas.Robur.

POTENTIA PRÆDITVM ESSE.

* Poſſe. Cui data poteſtas. Qui potis eſt facere. Qui valet ima ſummis mutare. Vaſtis cum viribus audax. Valet hic ingentes promere vires. Prædurus viribus. Cui vigor in membris. Cui promtæ ad fortia vires. Fiſus latis humeris,& mole juventæ. Vividus,& magnos niſu qui vinceret artus.

PRÆCEPTOR.

Tenens,gerens,habens virgea ſceptra regenda ſcholæ.Habens tradita ſceptra ſcholæ.Cui tradita,data,commiſſa ſunt virgea ſceptra ſcholæ. Formans imbellem juventam ſtudiis.Tradens vitæ præcepta regendæ. Imbuens juventam liquidis aquis Pierii fontis. Docens Aoniam pubem.Erudiens magno ſudore juventam. Inſtituens teneram vera pietate juventam. Propinans diſcipulis puras aquas de fonte Theſpiadum. Promens diſcipulis dona divite penu. Gerens curam vitæ & ſalutis diſcipuli, & perpoliens agreſte pectus.

PRÆCIPITEM DARE.

Mittere,jacere è ſummo. Præcipitare.Mittere,agere præcipitem. Volvere in præcipites foſſas urgente ruina. Præcipitem liquidas projecit in undas. Ferri,volvi in præceps. Propellere ex alto corpus. Toto præceps ſe corpore ad undas miſit. Effundere ſe in æquor. In mare præcipitem puppi deturbat ab alta. Non fugis hinc præceps,dum præcipitare poteſtas? V. *Decidere*.

PRÆCLARVS. V. *Celebris*.

PRÆDA.

Rapina violenta, infanda, ſæva, inaudita, invidioſa, apta avido.Exuviæ cruentæ,hoſtiles. Præda inanis,exigua,ſordida,barbara,ſanguine carens,cruenta, novella. Spolia hoſtilia, hoſtica, bellica, opima , regalia,adempta. Incidit in caſſes præda petita meos. Raptas ad littora vertere prædas.

PRÆDARI.

In bona alicujus venire. Prædam agere , ferreque. Deprædari.Præda potiri.Vi re aliqua potiri.Vivere rapto. Compilare. Prædam facere. At vos exiguo pecori furesque lupique Parcite,de magno eſt præda petenda grege. * Omnia latè vaſtare.Populare. Lybicos populare penates.Vaſtare.Vaſtare Cyprum. Ad multas lupa tendit oves,prædetur ut unam.

PRÆDATOR.

Prædo inſidioſus, ſceleratus, infeſtus, funeſtus,graſſans. Inſidians viatoribus. Infeſtans viatores.Avida inſtructus rapina.

PRÆDICARE. V. *Docere*. V. *Parochus*.

PRÆDICERE.

De cœlo tactas memini prædicere quercus. Sæpe ſiniſtra

ſiniſtra cava prædixit ab ilice cornix. Ante ſiniſtra cava monuiſſet ab ilice cornix. Venturam melius præſagit navita noctem. Sic magna ſacerdos Eſt mihi divino vaticinata ſono. Obſcœni canes, importunæque volucres, Signa dabant. Fatis ora reſolvere. Futura expedire. Et mihi jam multi crudele canebant Artificis ſcelus. Tum etiam fatis aperit Caſſandra futuris, Ora Dei juſſu. Accipe quod læta tibi pandunt luce ſorores. Veridicos Parcæ cœperunt edere cantus. Sola novum, dictuque nefas Harpyia Celæno Prodigium canit, & triſtes denuntiat iras. Quod Phœbo pater omnipotens, mihi Phœbus Apollo prædixit. V. *Propheta.*

PRÆGNANS. V. *Gravida.*

PRÆLIVM. V. *Pugnare.*

PRÆMIVM.

Largum, magnum, meritum, debitum, ſufficiens, promiſſum, petitum, ingenio dignum. Præmia digna referre. Præmia reddere debita. Accumulare præmiis. Geminum pugnæ proponit honorem. * Sunt hic etiam ſua præmia laudi. Doctarum hederæ præmia frontium. Meritæ expectare præmia palmæ. Invitare pretiis animos, & præmia ponere. Accipere præmia digna. Munera vos condigna manent. Præmia ſolvere merita.

PRÆPARARE.

* Accingere ſe. Aptare ſe. Semper parare. Accingunt omnes operi.

PRÆPOSTERE.

In caput alta ſuum labentur ab æquore retro Flumina, Converſis Solque recurret equis. Terra feret ſtellas, cœlum findetur aratro, Vnda dabit flammas, & dabit ignis aquas. Omnia naturæ præpoſtera legibus ibunt, Parſque ſuum mundi nulla tenebit iter. Et prius hinc nobis nimium conterminus Iſter, in caput Euxino de mare vertet iter. Fluminaque in fontes curſu reditura ſupino. Antè retro Si[illegible]fluet. Ad fontem Xanthi verſa recurret aqua. Fluminaque ad fontis ſunt reditura caput. Fluminaque ad caput incipient revocare liquores. Multa prius vaſto labentur flumina ponto: Amnis & inverſas duxerit antè vices.

PRÆPVTIVM PRÆCIDERE.

Cultro ſaxeo membra tenella ſecare. Præputia pueri ſacro præcidere ſaxo. Tum puero generis ſignum de more vetuſto imprimitur.

PRATVM.

Florens, vernans, herbidum, viride, odorum, irriguum, floridum, herboſum, udum, humidum. Pictum ridentibus herbis. Vere novo ridens. Quod ſitiens bibit ætheris imbrem. Loca viridantibus herbida pratis. Area nitidiſſima. Area humida de guttis lene ſonantis aquæ. * Prata movent animos diverſicoloribus herbis. Prata recentia rivis. Florea rura. Vbi Zephyris melioribus halant perpetui flores. Prata ſmaragdineo colore.

PRECARI.

Verba precantia dare, dicere, fundere. Preces admovere, adhibere. Sollicitare precibus. Ore precari. Voce rogare. Fatigare votis. Corde gemente, ſupplicibus votis precari, petere. Supplicibus expoſcere votis. Tendere manus ſupplices. Ad pia propenſum vota vocare Deum. Supplex humiliſque precatur. Ad te confugio & ſupplex tua numina poſco. Per ſuperos, & conſcia numina veri orare. Ferre ritè preces. V. *Deum precari.*

PRECES.

Verba precantia. Verba rogantia. Vox rogans. Preces juſtæ, blandæ, piæ, ſollicitæ, timidæ, pudicæ, caſtæ, ſupplices, benignæ, ſerviles, flexanimes, mollientes, flectentes animos. Oratio penetrans ſtellantis ſuperi regis in aulam.

PRECES AVDIRE.

Accipere preces. Excipere, admittere gemitum. Percipere aure preces. Moveri, flecti precibus. Annuere, aſſentiri oranti. Votis favere rogantis. Suſcipere vota linguæ. Percipere preces attenta, aperta, facili, placida aure. Aures precibus præbere benignas. Non ſinere vanas ſupplicis eſſe preces. Vota exaudire rogantum. Dare ſe placidum quærenti. Audire vota quæ pia lingua facit. Accipere vultu pia vota ſereno. Inclinare, porrigere pronas clamoribus aures. Audire verba anxia fletus. Applicare facilem aurem ſupplicantibus. Admovere aurem benignam ſupplici. Dare ſe facilem votis.

PRECES NON EXAVDIRE.

Spernere, negligere, repellere preces. Averſa aure negli-

negligere preces. Contemnere preces ſupplicum. Negare implorantibus aurem. Occludere aurem queſtibus. Abnuere aurem ſupplici. Vultu tetrico deſpicere queſtus. Averſari,deſpicere vota rogantis. Surda velut aure repellere gemitus. Rapidis dare vota irrita ventis.

PRINCEPS.

Inclytus,bellicus,belliger,illuſtris,mitis, juſtus. Ad præmia velox. Piger ad pœnas. Viribus utens. Marte ferox. Vinci neſcius armis. Rerum cui ſumma poteſtas. Populos ſub ditione tenens. A ſummo ordine nomen habens. Iuſtitiam vigili pietate regens. Inſontes regens,& pœnis errata coërcens. Rerum ſceptra gubernans.Sua quem virtus multis heroibus æquat. Metuenda tenens ſceptra jubente Deo. Cui imperium ſervare pios,& plectere ſontes. Cui populi incumbit cura paterna ſui. Largo Pectora docta favore juvans. Victricibus inclytus armis. Cui data majeſtas cogendi mobile vulgus, Serviat ut vera religione Deo. Fovens & protegens ingenuas artes. Quære *Heros*.

PRINCIPES ELECTORES SACRI *Romani Imperii.*

Clara viris ſeptem fulget Germania,ſummi
 Quos penes arbitrium Cæſaris omne manet.
Præſul Agrippinas ſacri Archi per Itala regna
 Cancellarius eſt totius imperii.
Per Germana Moguntinenſis Epiſcopus arva
 Præſtat idem:per idem Gallica Trevir agit.
Poma Palatinus dapifer Comes aurea geſtat.
 Dux gladios equitum Saxo magiſter habet.
Marchio fert ſceptrum Camerarius.Ipſe Boëmus
 Rex pincerna manu pocula digna tenet.

PRINCIPIVM.

Exordium. Primordium. Initium. Cœptum. Incœptum.Limen.Exortus. In prima fronte libelli.In limine vitæ. Tempore quo primum Phrygia formabat in Ida Æneas claſſem.

PROCVS.

Turba luxurioſa proci. Turba temeraria. Copiá procorum. Multorum fruſtra votis optata procorum. Multorumque fuit ſpes invidioſa procorum. Mille procos habuit bis ſeptem nubilis annis.

PRODERE. Quære *Iudas.*

PRODESSE.

Iuvare. Conducere. Favere. Altera frumentis Favet. Pecori opportuna loca,& commoda Baccho. Eſt operæ pretium.

PROHIBERE. V. *Impedire, Reſiſtere.*

PROIICERE. V. *Iacere.*

PROMETHEVS.

Satus Iapeto.Cui Pyrrha ſui filia fratris erat. Aërias volucres ſanguine ſixus alit.Qui carpitur viſcera in duris ſaxis. * Ἰαπετιονίδης, Iapetionides. πυρὸς δότης, ignis largitor.

PROMISSVM.

Res promiſſa,pollicita. Receptum. Linguæ fœdera. Pignora polliciti. Verba polliciti. Promiſſi fides. Promiſſi gratia.

PROMISSVM SERVARE.

Pollicitis addere fidem. Promiſſum facere, reddere. Stare promiſſis.Dare pollicita pignora.Promiſſis manere. Præſtare, ſervare fidem. Perſolvere promiſſa præmia.Tibi maxima rerum verborumque fides.

PROMITTERE.

Offerre,deferre,obligare,obſtringere fidem. Facere promiſſum.Dare dextras fidemque.Dare promiſſum. Si tamen hoc ulli de ſe promittere fas eſt. Spondet reduces inducere terris.Polliceri.

PROMVLGARE.

Retegere.Detegere.Aperire,Patefacere In publicum efferre. Prodere. Vulgare.Palam facere.Palam referre. Efferre ſub auras.Demere ſilentia.

PROPE.

* Iuxta. Propter.Propter humum volitat. Secundum plena flumina.Falſi Simoentis ad undam. Haud procul hinc.

PROPERARE.

Tollere,rumpere,pellere moram. Mora abeſt. Rapidis ferri paſſibus. Nulla mora eſt operi. Haud mora. Præcipitare viam. Vrgere iter. Ferri curſu. Feſtinare viam. Feſtinate viri , nam quæ tam ſera moratur Segnities?

PROPERTIVS.

Blandus.Præcepta Propertî.Cujus opus Cynthia ſola fuit.

fuit. Romanus Callimachus. Proxima ſuppoſito contingens Vmbria campo, Quem genuit. Romanique aderit pagina Callimachi.

PROPHETA.

Fatidicus, veridicus, vaticinans. Edens oracula veridicis vocibus. Repletus pectora afflatu ſancto. Divino numine tactus, motus, actus, agitatus. Qui oracula ſancta canit. Divino percitus œſtro. Quem voces veterum, & ſancti cecinere prophetæ. * Vates ſacri. Interpres Numinis. Venturi præſcia turba. Sagax ventura videre. Fatidicus vates. Doctus futuri. V. *Prædicere.*

PROSERPINA.

Erebi regina. Nata Cereris. Perſephone. Inferni pollens regina Tyranni. V. *Regina Inferni.*

PROSPERE.

Omine læto. Secundo flatu. Lætis, ſecundis ſucceſſibus. Vento ſecundo. Dextro alite. Deo ſecundo, favente. Diis auſpicibus. V. *Felix.*

PROSPERITAS.

Tibi tempora Veris eunt. Dum juvat & vultu ridet fortuna ſereno. Donec eris felix multos numerabis amicos, Tempora ſi fuerint nubila, ſolus eris. Dum mea puppis erat valida fundata carina, Qui mecum velles currere, ſolus eras. Sed quia contraxit vultum fortuna, recedis, Auxilio poſtquam ſcis opus eſſe tuo. Dum flaret velis aura ſecunda meis. Eſt velis aura ſecunda meis. Navis mea fertur amico vento. V. *Rebus ſecundis.*

PRVINA.

Matutina, cana, vitrea, gelida, concreta, nocturna, hiberna, canens, nivea, rigida, roſcida. Exceptæ lunæ de nocte pruinæ.

PVBLICARE. V. *Promulgare.*

PVDERE.

* Erubeſcere. Erubuit Phaëton. Subitus invita notavit ora rubor. Æſtuat ingens imo in corde pudor. Non attollere contra ſuſtinuit oculos. Qui color infectis adverſi ſolis ab ictu Nubibus eſſe ſolet, vel purpureæ auroræ, is fuit in vultu. Flava verecundus tinxerat ora rubor. Pudor vultus gravat. Erubuit, gremioque pudor dejecit ocellos. Erubuere genæ, totoque recanduit ore. Pudor ora ſubit. Pudore ſenſi me totis erubuiſſe genis. Lumina fixa tenet plena pudoris humo.

PVDOR.

Purpureus, roſeus, tener, caſtus, virgineus, verecundus, ingenuus, honeſtus, turpis. Character, nota, index ingenuæ mentis. Dejiciens oculos. Humi flectens lumina. Ora inficiens, colorans. Qui ſe manifeſtat. Prodit in ore. Solvere jura pudoris. Ponere pudorem. Violare pudorem. Extinctus pudor.

PVELLA.

Formoſa, tenera, bella, culta, ornata, candida, nivea, operoſa cultibus, facie præſignis, facie inſignis, forma præſtante, laudatiſſima forma. Vna digna duas forma vincere. Oculos dejecta modeſtos. Raras dotata per artes. Sibi quam non vendicat alter. Turpis, laſciva, petulans, procax, audax, ſuperba, pæta, deformis. Nimium vaga turba puellæ. Dulce puella malum. Perpetuum nata puella malum.

PVELLA CASTA. V. *Caſta puella.*

PVER.

Formoſus, facie ſpectabilis, tener, laſcivus. Incautis nimium temerarius annis. Impuræ matris prolapſus ab alvo. Turba minuta. Multa callidus arte. Pænè puer, dubiaque tegens lanugine malas. Puer impubes, & adhuc non utilis armis. Inque ſinu puerum, qui nondum impleverat annum, Dulce ferebat onus. νεοτρεφὴς ἔρνος, tenerum germen. V. *Iuvenis.*

XII ANNORVM.

Filius hujus erat primo laſcivus in ævo,
Addideratque annos ad duo luſtra duos.

XIII ANNORVM.

Tertius interea decimo ſucceſſerat annus.

XV ANNORVM.

Iam tria luſtra puer furto conceptus agebat.
Is tria cum fecit primum quinquennia, montes
Deſeruit patrios. *V. Annus.*

XVI ANNORVM.

Pulcer, & octonis iterum natalibus actis,
Signarat teneras dubia lanugine malas.

PVERITIA.

Ætas infirma. Ætas mollis & apta regi. Anni molles, teneri, pueriles, primi. Primum ævum. Mobilis ætas. Caſibus impingens compluribus ætas. Flexilis.

PVERPERA.

Laborans utero. Gemellipara. Prolem enixa gemellam.

PVGNA.

Anceps, triſtis, ferox, aſpera, ſæva, acris, cruenta, ſanguinea, acerba, terribilis, crudelis, trux, atrox. Certamen infandum, immane, martium. Fremebundi certamina Martis. Flebile Martis opus. Prælia Mavortia, cruenta. αἵματ☉ πέλαγ☉, ſanguinis pelagus.

PVGNARE.

Dimicare pugna. Decertare. Certamina ſubire. Concurrere ferro, telis. Conferre dextram. Miſcere prælia. Concurrere campo. Arma armis nectere. Gerere Martis opus. Decernere ferro, armis. In certamina venire. Crudo pugnam committere cæſtu. Prima manu tentare pericula belli. Succedere pugnæ. Celeri certare ſagitta. *V. Bellum gerere.*

PVGNARE PRO PATRIA.

Protegere patriam fortibus armis. Ruere in arma pro libertate patriæ. Ruere in arma pro patriis focis. Patriam Marte tueri, tutari. Facere prælia pro patria.

PVLCER. Quære *Forma.*

PVLVERVLENTVS.

Pulvere turpis. Caniciem immundo profuſam pulvere turpant. Fœdare in pulvere crines. Glebaſque jacentes Pulverulenta coquit maturis ſolibus æſtas. Pulverulenta fuga dare terga per agros.

PVLVIS.

Inanis, levis, ſiccus, exiguus, cæcus, æſtivus, tenuis. Turbidus atra caligine. Quem venti magno turbine corripiunt. Quem diſſipat aura. Quem turbinis ira rapit & disjicit. Quem aura levis torquet. * Fulvus arenoſa ſurgens tellure ſub auras. Erigitur globus; atque operit caligine denſa Cornipedumque vias, aurigarumque labores. Vide ut atra nubes pulvere abſcondat diem. Fumo ſimiles campus erigit in cœlum nebulas.

PVNIRE.

Sumere ſupplicium vindice dextra. Vltrice manu frangere, & ſupplicio premere. Punire crimina inducta rota. Laniare rotis. Elidere crura. Confringere crura. *V. Pœna afficere.*

PVNITIO. *V. Pœna.*

PVNIRI. *V. Pœnas dare.*

PVRGARE.

Vitæ crimina demere. Eluere, abluere omne nefas. Diluere vitiorum ſordes. Auferre criminis onus. Criminis admiſſi contagia mundare. Abſterſis ſordibus ſcelus omne abluere. Tollere, expiare peccatum.

PVRPVRA, PVRPVREÆ VESTES.

Fulgens, rubra, rutilans, regalis, precioſa, nobilis, ſanguinolenta, ardens, rubens. Color purpureus, Tyrius, Oſtricinus. Tyrii colores. Tyrius ſuccus. Oſtrini colores. Purpura Pœna. Oſtrum purpureum, puniceum, coruſcum, rutilum. Sidonium. Getulum. Tyrium quæ purpura ſenſit ahenum. Tyrio murice palla ſaturata, ſatura, tincta. Saturatæ murice veſtes. Vellera medicata Tyrio aheno. Tincta Sidonio murice lana. Aduſto murice candens. Tyrio diſtincta murice veſtis. Tyrio ardebat murice lana. Sidonio inſignis amictu. Sidoniam picto chlamydem circumdata limbo.

PVTARE. *V. Opinio.*

PVTRIDVS.

Corruptus. Vitiatus. Illuvie perfuſus. Loca ſente, ſitu, longa carie confecta.

PYGMÆVS.

Parvus, brevis, ridiculus, parvulus. Certans, bella gerens cum gruibus. Pygmæus parvis currens bellator in armis. Raptuſque per aëra curvis unguibus, à ſæva fertur grue.

PYTHAGORAS.

Samius ſenex. Qui poſſe renaſci Nos putat. Divinus, prudens, celebris, Panthoides.

Q

QVADRAGINTA.

Dena quater. *V. Annus.*

QVÆRERE.

* Inveſtigare. Rimari. Requirere. Explorare. Luſtrare. Cauſas penitus tentare latentes. Veſtigare viros. Altè veſtiga oculis. Omni terra, omni quærere profundo. Scrutari. Quæritare. Indagare.

QVATERE.

* Concutere. Movere. Quaſſare. Nutu tremefecit Olympum. Quatere, vibrare, coruſcare haſtam. Recta qua-

quatiebant cuſpide thyrſos. Arma rotare lacertis.

QVIA.

Quoniam. Propterea quod. In promptu cauſa eſt. Nempe.

QVERCVS.

Patula, glandifera, umbroſa, dura, rigida, aëria, ſublimis, annoſa, valida. Chaonis arbor. Iovis arbor. Sacra Iovi. Gratiſſima porcis. Infixis altè radicibus hærens. Annoſo robore quercus. Curvata glandibus.

QVERI.

Fundere queſtus. Dare querelas. Effundere querelas. Edere, promere, proferre querelas. Loca complere, replere querelis. Turbato pectore rumpere queſtus. Volvere triſtes querelas. Iactare triſtia verba flexilibus querelis. Implere cœlum queſtibus. Peragere querelas. * Multa querens ignominiam, plagaſque ſuperbi victoris. Stabat multa querens. Philomela mœſta flet noctem, ramoque ſedens miſerabile carmen integrat, & mœſtis latè loca queſtubus implet. Gemere alicujus crudelia fata. Longas in fletum ducere voces. (Me miſerum!) ingeminat.

QVIES.

Mollis, optata, jucunda, ſecura, placida, languida, grata, tranquilla, amica. Pacis amans. Reparans, recreans defeſſi corporis artus. Recolligens vires fractas. Reficiens membra quæ fracta labore jacent. Quæ reparat artus. Quæ membra feſſa, defeſſa, fatigata, defatigata, laſſa, languida novat. Requies blanda, dulcis, petita, ſecura. V. *Somnus.*

QVIESCERE.

Placidæ indulgere quieti. Carpere optatam quietem. Placida quiete feſſa membra levare. Capere dulcem quietem. Frui quiete. Plena ubi ſecuræ terra quietis erit. Littera jam laſſo pollice ſiſtit opus.

QVINDECIM.

Tria luſtra agere. Arcas adeſt, ter quinque ferens natalibus annos. Is tria cum fecit primum quinquennia, montes deſeruit patrios.

R.

RABIES.

Præceps, veſana, indomita, ſæva, furioſa, maleſuada,

ſuada, maleſana, effera, concita, acerba. Nigro armata furore. Effera vis animi. *V. Inſania.*

RABIE AGITARI.

Ardere, flagrare acerba rabie. Furioſa rabie concitum, percitum eſſe. Animus ſtimulatur furente rabie. Corda tument rabie. Rabies, furor, iraque mentem præcipitant. Impelli, agi, circumagi, agitari rabie. Pectus anhelum, & rabie fera corda tumeſcunt. Dira ſubit rabies. *V. Inſanire.*

RADIX.

Radices agere. Radice ad Tartara tendere. Arbor longis radicibus hæret. Radices altius arbor agit.

RAMVS.

Spatiantia brachia. Arboreæ frondes. Ramus fragilis, patulus, frondens, novellus, penſilis, umbrans, viridis. Arbore pendens. Curvatus pomorum pondere. Incerto pondere nutans. Autumni pondere pandus. Alumnus alienus, *pro ramo inſito.*

RAPA.

Frigore gaudens. Præbens commoda multivoris alimenta colonis. Quæ inflat alitque.

RASTRVM.

Raſtellum. Pecten rarus. Inſtrumentum dentatum. Raſtrum curvum, dentatum, validum, rigidum, grave. Curvis purgatur vinea raſtris. Iniquum pondus raſtri. Vertere terram pectine. Raſtris glebas frangere inertes. Non raſtros patietur humus, non vinea falcem.

RATIO.

Indagans, ſapiens, cæca. Latens denſa caligine merſa. Excelſa dominans in corporis arce. Iudicium faciens è rerum cognitione. Senſa animi rapiens hauſta à radiis luminis. Vſus rationis.

REBVS ADVERSIS.

In miſeris rebus. Rebus deploratis. Rebus in anguſtis. In miſera ſorte. In rebus egenis, aſperis. Cum ſors adverſa fatigat. Horrificas ſorte tonante minas. Fractis undique rebus. Cum ſors irato fulminat ore minas. Rebus in arctis. Sorte furente, indignante, iraſcente. Fortuna tonante.

REBVS SECVNDIS.

Cum vultu ridet fortuna ſereno. Dum aura ſecunda flat, afflat. Cum fortuna juvat. Dum ſors favet, arridet,

det, ridet. Dum vultu blando, blandidulo,ſors aſpicit. Dum navis fertur, it vento ſecundo. Dum mea per placidas cymba cucurrit aquas.

RECEDERE.

* Retro pedem cum voce reprimere. Trepidusque repentè refugit. Lucoque abſcede verendo. Cedere. Limina linquere. Greſſus removere.

RECOGNOSCERE.

Reddere incudi. Tradere incudi. Vocare ad judicium limæ. Limam adhibere. Elimare. Lima mordacius uti. Pungere errata doctis lituris.

RECORDARI.

Tenere pectore, mente. Memori pectore dicta notare. Voces alicujus mente ſua concipere. Inhærere pectoribus. Animo adeſſe. Animo alicujus ſedere. Ante oculos ſemper habere. Totis animi ſenſibus infixum habere. Habere ſignatum memori pectore. Fida mente tenere recepta. Semper gerere corde revincto. Signatum hoc memori pectore nomen habet. Hæret pectori. Et vocem memori condidit aure tuam. Manet alta mente repoſtum. Animo fixum immotumque ſedet. Æternum ſervat ſub pectore vulnus. Nulla dies unquam memori vos eximet ævo. Non excidit animo. * ἐν φρεσὶ γράφειν, ſcribere in mente.

RECTVM.

Æquum, bonum. Fas. Auro venalia jura. Fas omne abrumpere. Sacrata reſolvere jura. Decipimur ſpecie recti. Mens ſibi conſcia recti.

RECVSARE. *V. Negare.*

REDIMERE, REDEMPTOR.

* In medio turbine lethi verſantem eripere. Pretio redimere. Generis lapſi ſarcire ruinas. A morte reducere. Reparare genus humanum. Eripere letho. Subducere morti. Chriſtus nos ex hoſte recepit, nos morte redemit. Pretioſi ſanguinis lytro aſſeruit. Eripere è faucibus orci. Quære *Reparare.*

REDIRE.

Quærere reditus. Converſis recurrere equis. Si patrios unquam remeaſſem victor ad Argos. Referre pedem ad aliquem locum. * Remeare. Repetere. Ipſe urbem repeto. Reverti. Qua greſſum extuleram repeto. Me refero inde domum, arcemque reviſo. Eſſe re-

ducem.

ducem. Conversa domum dare lintea. Pedem reflectere. Pasti repetunt præsepia tauri. Retrorsum vela dare atque iterare cursus relictos. Quis te redonavit Quiritem Dîs patriis Italoque cœlo? Revocare gradum. V. *Regredi*.

REDVNDARE.

Tumet amnis aquis. Affluere, superfluere, abundare. Pomis exuberat annus. Vitio fœcunda nimis. Ager morientibus æstuat herbis.

REFORMARE.

* Vaganti frena licentiæ injicere. Amovere culpas. Veteres artes revocare. Leges resumunt priscam canitiem. Talem sensere Solonem res Pandioniæ, *id est*, reformatorem habuerunt Solonem Athénæ.

REFRIGERARE & RI.

* In reducta valle æstum vitare. Fluvii gravem solantur æstum. Ripa viridante æstum levare. Gelida reficere aqua. Ortus canis æstivi vitare sub gelida umbra. Æstum grata mitigabat umbra. Aurula lenire æstum. Æstum relevare. Flumine gelido frangere soles. Aura gelido fovet afflatu. Aperto pectore ventos accipere. Arborea ab umbra frigus ducere. Patula arbore defendere soles. Rabiem canis aquula nemorosi fontis lenire.

REGERE.

Vti habenis. Iuga flectit habenis. Tenere, moderari frena. Vrbes frenare superbas. Regere opes. V. *Imperare*.

REGINA INFERNI.

Proserpina. Hecate. Trivia. Phlegetontis. Persephone. Trinacria. Phlegetontea regina. Plutonia conjux. Nigri Iovis invida conjux. Trinacria Iuno. Persephone acerba. Sparsa caput Phlegetontide lympha. Inferni pollens matrona tyranni. Filia Cereris.

REGNARE. V. *Imperare*.

REGNVM.

Magnum, ingens, longum, potens, proavitum, antiquum, vix satis aptum regi. Sceptrum potens. Rerum moderamen. Fiunt regni jura minora tui. Centum urbes habitant magnas uberrima regna. Patrio insontes pellere regno. Post aliquot mea regna videns mirabor aristas.

REGREDI.

Gradum referre. Pedem referre retro. Gradum abducere retro. Dare lintea retrò. Iter revolvere. Torquere vestigia. Pelagus remetiri. Discedere verso gradu.

RELIGIO.

Prisca, antiqua, avita, cana, pura. Gratissima cœlo. Populum sub antiqua religione tueri. V. *Dei cultus.*

RELVCERE.

Mavors adamante coruscat. Radiare. Rutilare. Fulgurare. Micare. Nitere. Nitescere. Tenebrasque serena Luce secat. Dispergere lucem. Latè fulgurat umbo. Collucent pocula mensis. Nova lux oculis effulsit. Cærula nubes solis inardescit radiis, longeque refulget. Nocturna renidet Luna. Terque ipsa solo, mirabile dictu, emicuit. Fulgere in armis. V. *Illucescere.*

REMIGARE.

Ducere remos. Vertere, sulcare freta remis. Scindere aquas. Fluminis aquas torquere remis. Impellere navem remis. Movere freta remo. Movere remo carinam. Remo pellere navem. Incumbere validis remis. Æquora verrere. Remis sollicitare freta. Intendere brachia remis. Agili peragit freta cærula remo. Findere remigio aquas. Vti remis. Remos impellere, movere. Insurgere remis. Pulsare undas remo. Remo carpere iter. Dividere remis. Spumescunt æquora remo. Navis it remige, remis. Referre ad littora remos.

REMVNERARI MERITA.

Reddere vicem meritis. Officiis pretium rependere. Referre honorem officii. Referre, reddere, rependere gratiam. Præmia digna referre. Reddere pretium laborum. Grates persolvere dignas. V. *Gratiam referre.*

REMVS.

Agilis, validus, citus, tardus, lentus, levis, pendens, demissus. Verrens æquora. Secans undas. Agiles faciens navibus alas. Lignum sulcans æquor. Νηὸς πτερὸν, navis ala.

REPARARE.

O utinam possem populos reparare paternis Artibus. Et de femineo reparata est femina jactu. Dic Themi, qua generis damnum reparabile nostri Arte sit? Scelus expiare. Piare triste nefas. Culpam hanc miserorum morte piabunt.

REPE-

REPETERE.

Repetere verba. Iterare voces. Reportare verba. Repetens iterumque monebo. Nequidquam ingeminans iterumque iterumque vocavi. Non canimus ſurdis, reſpondent omnia ſilvæ. Hæc in fine loquendi ingeminat voces, auditaque verba reportat. Interea toto clamanti littore Theſeu, Reddebant nomen concava ſaxa tuum.

REPREHENDERE.

Dictis caſtigare. Carpere cauſidicus fertur mea carmina. Alienam carpere vitam. Corripere, culpare, objurgare. Cenſuram dare. Mordere.

RESEECARE FALCE.

* Reſecare. Amputare. Abſcindere. Aciem falcis tentare. Florentes ſecare herbas. Comam mollis Achanti tondere. Pubentes herbas falce metere. Arida prata tondere. Falcem maturis ſupponere ariſtis. V. *Metere.*

RESISTERE.

Inexpugnabilis obſtat. Medio lapis obſtitit arvo. Siſtere contra. Verum etiam inſtanti læſa repugnat ovis. * Obſiſtere. Reluctari. Poſſe ſuſtentare. Suſtentare aciem. Suſtinet incurſus. Denſis obſiſtere turmis. Cruentis telis inexpugnabilis obſtat. Briareus immenſus ſtetit contra ætherem armatum.

RESONARE.

Tinnitus æra repulſa dabant. Latè reſonant plangòribus ædes. Avibus reſonant virgulta canoris. Saxa ſonant, vociſque offenſa reſultat imago. Et vox aſſenſu nemorum ingeminata remugit. Cum gemitu reboant ſilvæ. Inſonat omne nemus. Cœlum tonat omne tumultu. Euridicen toto referebant flumine ripæ. V. *Echo.*

RESPICERE.

Tollere ad ſidera vultus. Conjicere oculos in aliquem. Oculis & pectore toto inhærere. Ad cœlum lumina tendere. Paſſim oculos per cuncta ferre. Lumina defigere. Lumina ferre. Cernere. Speculari. Spectare. Huc illuc volvere oculos. Partes oculos verſabat in omnes. Omnia perlegere oculis. Torvè, vel torvum tueri. Illa ſolo fixos oculos averſa tenebat. Geminas aliquo flectere acies. Lumina fixa tenere. Cuncta oculis lu-

lis lustrare. Vertere ad aliquem luminis orbes. Obrutu hæret defixus in uno. Os oculosque loquentis Iamdudum & totum lustrabat lampade corpus. Oculos ferre omnia circum. Nequeunt expleri corda tuendo. Iuvenis tum jussa superba Miratus, stupet in Turno corpusque per ingens Lumina volvit, obitque truci procul omnia visu. γοργὸν βλέπειν καὶ ταυρηδὸν, Gorgoneo, & taurino aspectu intueri.

RESPONDERE.

Responsum reddere paucis. Responsa dare. Alternis reddere verba notis. Addere verba dictis. Ore referre vicissim. Dicta referre. Reddere ore. Reddere verba, sonos. Mutua dicta referre. Verbis tangere verba. Ora resolvere. Iactare responsa. Veneris contra sic filius orsus. Vix ea fatus erat, gemitu cum talia reddit. Responsa referre. * Subjicere. Pauca furenti subjicio. Sic contra est ingressa Venus, *id est*, respondit. Quærenti, talibus ille, *scilicet* respondit. Prosequi dictis. Nisus ad hæc, *nempe*, respondit.

RESTARE.

* Superesse. Superare. Esse super.

RESVRGERE. *V. Excitare.*

RETARDARE.

Moliri moram. Moras afferre. Iungere, addere moram. Moræ caussas afferre. Rumpere, retardare iter. Continere cursum. Quæ tantæ tenuere moræ? Surgentes demoror Austros. *V. Mora. Morari.*

RETIA.

Rara, subdola, sinuosa, subtilia, tensa feris, fallentia, maculis distincta. Ducentia retia pisces. Casses dolosi, laxi, laxati, arcti. Plaga nexilis, nodosa, fallax. Laxata foramina retis. In laqueos auceps deciderat que suos. Summaque transibat positarum lina plagarum. *V. Casses.*

RETIA TENDERE.

Retia nectere, ponere, struere, jacere fila, plagas tendere. * Suspendere casses. Cava retia contento fune trahere. *V. Venari.*

RETRO.

* Ponè. A tergo. Post terga. In caput alta suum labentur ab æquore retro flumina.

REX.

Magnanimus, purpureus, potens, magnificus, invictus, armipotens, belliger. Tenens, gerens regia sceptra manu. Imperiosa, veneranda sceptra gerens. Quem penes est legum veneranda potestas. Quem Deus in celsa sede locavit, opibus magnis & honoribus auxit. Cui tradita divinæ custodia legis. Cujus non falsum gloria nomen habet. Rector. Præses rerum. Regnator populorum. Qui solio sedet alto. V. *Princeps*. V. *Heros*.

RIDERE.

Tollere risum. Laxare labella risu. Gestire risu lætissimo. Concuti risu. Ora in risum solvere. Ludere protervo risu. Concuti cachinno. Romani tollent equites, peditesque cachinnum. Perpetuo risu pulmonem agitare solebat Democritus. Ingeminat tremulos naso crispante cachinnos.

RIGARE.

Spargere semen aqua. Roratas mittere aquas. Largo fletu simul ora rigabant. Vultum lacrymis atque ora rigabat. Sparso latè rigat arva cruore. Tempus erat, vitrea quo primum terra pruina Spargitur. Tunc bibit irriguas fertilis hortus aquas. Et amicos irrigat imbres. Irriguumque bibant violaria fontem. Nutrire humore. Rivos ducere lenis aquæ.

RIPA.

Obliqua, fluvialis, opaca, curva, declivis, sonans. Ripa lenè sonantis aquæ. Blando flore coronata. Amicta gramine. Littus raucum, spumans, refluum, resonum, undisonum. Margo devexus. Educens salices. Fremunt ripæ resonantibus undis. Magno agmine complere ripas. V. *Littus*.

RISVS.

Dulcis, blandus, tremulus, lætus, hilaris, procax, facilis, lepidus, effusus, urbanus, obscœnus, nimius. Casta fides, risus hilares, moresque pudici.

RISVM MOVERE.

Elicere, excutere risum. Quatere risu populum. Dare risus. Concitare, movere, facere risum.

RIVVS.

Torrens, rapidus, præceps, strepens, cadens, spumans, turbulentus, verticosus. Quem pluvia dedit. Qui rupto aggere de montibus fertur. Ab alta rupe cadens. Stri-

Stridens per alta cacumina montis. Nimbis hyemalibus auctus. Vberibus fœcundus aquis. Diversis lapsi de partibus amnes. Tenuis fugiens per gramina rivus. Dulcis aquæ saliente sitim restringuere rivo. V. *Fons.*

RIXÆ.

Turpes, molestæ, iniquæ, amaræ, tetricæ, rabiosæ, clamosæ. Dissidium. Discordia. Lis. Iurgia litigiosa. Iurgia insana. Rixa proterva, improba, levis. Amaræ prælia linguæ. Crescens ab exiguis causis. Minimis verbis interdum maxima crescens. Lites gignere. Ciere discordiam. Quære *Iurgia.*

RIXARI.

Dicere, nectere, miscere jurgia. Meditari jurgia linguæ. Linguam ad jurgia solvere. Per jurgia dicere. Iurgio contendere. Altercari. Iurgari. Ministrare verba rixæ. Acuere in jurgia linguam. Querelis assurgit, & irrita jurgia dictat. Illis incessit magno discordia motu. Et certamen erat. Discrepare. Concertare. Quære *Iurgari.*

ROBVR.

Durum, validum, prævalidum, firmum, solidum, invictum, inexpugnabile, Herculeum. Vires valentes, præstantes, vegetæ, nervosæ. Innata rupibus altis Robora. Quære *Vires.*

ROBVSTVS.

Viribus esse invictis. Præditus viribus. Viribus insignis. Pectore firmo. Valido esse robore. Herculea, valida gens. Viribus superbus. Corpus durum patiensque laborum. Timor ille Phrygum, decus & tutela Pelasgi nominis Æacides, caput insuperabile bello. Sed quàm Marte ferox, & vinci nescius armis, Tam nunquam facta pace cruoris amans. Animi plenissima magni pectora. Acer erat, belloque ferox, ad vimque paratus. Fervidus ingenio, tum verò & cladibus asper.

ROBVSTVM REDDERE.

Vires animumque suggerere. Robur suppeditare. Fortem, robustum reddere. Firmare. Confirmare. Vires addere, dare.

ROMA.

Inclyta, bellatrix. Vrbs alta Quirini. Saturnia. Dardania. Ausonia. Quirinalis. Septemgemina. Rerum domina. Caput orbis. Quæ summum gessit in orbe locum. Triplex,

Triplex, equitatu, plebe, ſenatu. Pulcerrima rerum. Vrbs Romulea. Vrbs Martia. Quo nullum Latio clarius exſtat opus. Triumphati caput orbis. Proſpiciens de ſeptem montibus orbem. Vrbs quæ toti præſidet orbi. Vrbs ſeptem alta jugis. Domina qui natus in urbe eſt. Romulidarum arcis ſervator candidus anſer. Quæ de ſeptem totum circumſpicit orbem montibus. πάμπολις, civitatum omnium princeps.

ROMANI.

Æneadæ. Phrygii nepotes. Quirites. Turba Quirini. Viri Auſonii. Latio de ſanguine nati. Gens Auſonia, Romana. Turba togata. Romanos rerum dominos, gentemque togatam. Romulidæ. Populus Quirini. Nobilium turba Quiritium. Crede mihi, nimium Martia turba ſapit.

ROMVLVS.

Magnus, fortis, invictus, trabeatus, trabea decorus. Lituo pulcer trabeaque. Iliades. Marte ſatus. Proles Martia. Martigena. Rex Romanus. Romanæ conditor urbis. Nutritus lacte lupæ. Sabina feri contudit arma Tati. Educti plures ſilveſtri ex ubere reges. * Clarus Iliæ puer.

ROS.

Cœleſtis, vitreus, ſtillans, recens. Aquæ roratæ, rorales. Sparſaque cœleſti rore madebit humus. Ros in tenera pecori gratiſſimus herba. Paſcuntur rore cicadæ. Canuerint herbæ rore recente quater. *V. Rigare.*

ROSA.

Verna, rorata, odorata, tenera, albens, amœna, candida, auricoma, fragilis. Veneri ſacra. Quæ ſuavem ſpirat odorem. Oblectans mille modis. Ad radios floret quæ ſplendida ſolis, & moriens flectit ſole cadente caput. Quæ manè viget, marcida nocte cadit. Cui color eſt nulli imitabilis arti. Medio quæ ſolis aduſta calore, Ponit deciduo pendula flore comas. Quæ mane levibus viget alta pruinis, Arida vix primo veſpere facta cadit. * ὀφθαλμίδιον ἀνθῶν, florum ocellus.

ROTA.

Curva, obliqua, celeris, fervens, rapida, disjecta. Orbis rotæ. Orbes celeres. Summæ curvatura rotæ. Perpetuum quæ circumvertitur axem. Atque rotis

ſummas

ſummas levibus perlabitur undas. Obliquæ ſigna iterata rotæ.

REVERTI. V. *Redire*.

RVBIGO.

* Salſa rubigine lædi. Scabra rubigine exedi. Mala culmos edit rubigo. Squalida rubigo infertur aratris deſertis. Enſes ſunt ſcabri morſu nigræ rubiginis. Ferrum depoſitum roditur ſcabra rubigine. Gladii horrent ſitu.

RVBERE, RVBOR.

Roſeus, purpureus, puniceus, coruſcus, caſtus, ſanguineus, flammans, igneus. Inficiens, tingens ora. Ora notans. Pingens vultum. Miſtus candore. Sedens in ore. Inficitur teneras ore rubente genas. Pueri rubor ora notavit. Niveos infecit purpura vultus. * Virgineum ore pudorem ſuffundere. Pectora traxerunt tenuem percuſſa ruborem. Sidonio mollis aheno Repetita bibit lana rubores. Contrahere ruborem. Vide *Pudor*.

RVGA.

Senilis, anilis, deformis, informis, fœda, aſpera, ſevera. Arans vultum, ſulcans cutem. Fœdans, turpans, notans, criſpans frontem.

RVMOR.

Volucris, volitans, garrulus, incertus, mobilis, vagus, terrificus, trepidus, ventoſus. Hinc inde volans, ruens. Velox agitatis pervolat alis. V. *Fama*.

RVMOR SPARGITVR.

Mendax præcipiti rumor volat ocyus Euro. Nuntia fama ruit, multaſque allabitur oras. Ad nos vix tenuis famæ perlabitur aura. Fama volat. It fama. Fama vagatur. Magnas it fama per urbes. Volitat fama per urbem. Hic incredibilis rerum fama occupat aures. Diditur hic ſubito Romana per oppida rumor. Rumor, ut eſt velox, agitatis pervolat alis. Phrygiæque per oppida facti Rumor it, & magnum ſermonibus occupat orbem. Iamque ferebatur vicina per oppida fama.

RVMPERE.

Ille inter primos correpta dura bipenni Limina perrumpit, poſteſque à cardine vellit Æratos. Daphnidis arcum Fregiſti & calamos. Rumpere ſacrifica molitur colla ſecuri. Tempora perfringit fulvo protecta capil-

lo. Portaſque refringit. Ille humeris poſtes concuſſit opacos. * Corpora prenſa manu frangebat ad ſaxum. Inſtat vi patria Pyrrhus, nec clauſtra, nec ipſi cuſtodes ſufferre valent. Fit via vi, rumpunt aditus. Nodoſo robore coſtas fregit. Refringere portas. Vi perfringere portas. Ferro quatere morantia clauſtra. Torta baliſta ſaxo gravi fregit portas.

RVPES.

Aërea, abrupta, acuta, ſaxea. Alpina, Caucaſea, alta, ardua. Moles prærupta. Mediis quæ pendet in undis. Immota, firma, ſtans vaſtis in undis, in medio fluctuum. Obvia ventorum furiis, expoſtaque ponto. Scopuli quos rauca ſubedit unda. Petra perferens vim venti cunctam, atque minas cœlique mariſque. V. *Scopulus.*

RVS.

Ferens meſſes opimas. Florens gravibus ariſtis. Flavens dulcibus ariſtis. Promens largas opes. Læto proventu beans agricolam. Spicis flaveſcens. Campus frugifer, florifer, herbidus, planus, ſterilis, amœnus. Veſtitus gramine multo. Decoratus ceſpite molli. Læto gramine vernans. Depromens variis germina picta notis. Picti viridaria campi. Rura beata, dulcia fœcundi ſoli. V. *Ager.*

RVTA.

Salubris, ſalutaris, virens, viridis. Superans meritis gramina cuncta ſuis. Acuens lumina. Pellens venena. Iucunda oculis. Stirpibus atque herbis Boreas cum demit honorem, virens nulla languida facta manu. Inhibens dira miſta venena manu. Cujus odor roborat caput & cerebrum. Vigens multiplici virtute medelæ. Attactu leni graves diſpergens odores.

S.

SABBATVM.

ILla dies veteri poſcit quæ lege quietem.

SACERDOS.

Divinus, ſacer, conſpicuus, canus. Tractans myſteria ſacra. Namque ubi verbipotens, ſacroque ſalutifer ore Sontem animam fando inſtaurat. Damnata Sacerdos Tartareæ ſerat antra domus. Sacra dogmata tractans.

SACRIFICARE.

Sacra facere, parare, peragere, celebrare. Deum celebrare donis. Dona imponere aris. Cumulare altaria donis. Tingere victimis aras. Sacris flammis holocausta cremare. Sacrificis flammis exta cremare. Sanguine taurorum facere sacra Tonanti. Illius aram sæpè tener nostris ab ovilibus imbuet agnus. Taurum ingentem mactabat ad aras. Aris mactabat honores. Dona ferunt, onerantque aras, mactantque juvencos. Exta cremanda focis imponere. Multa tibi ante aras nostra cadet hostia dextra. Sternere altaria dònis. Supplex aris imponere honorem. Libare Deo exta, victimam. Pateris libamus & auro. Sacris adolere altaria tædis. Dare thura. Lustramurque Iovi votis, incendimus aras. Thura dabant, tepidusque cruor fumabat ad aras. Dare thuris honorem. Deos fumantibus aris placare. Deo cereale sacerdos Imponit libum.

SACRIFICANDI RITVS,

Ex Virgilio, sexto Æneidos.

Quatuor heic primum nigrantes terga juvencos
Constituit, frontique immergit vina sacerdos,
Et summas carpens media inter cornua setas,
Ignibus imponit sacris libamina prima,
Voce vocans Hecaten, cœloque, Ereboque potentem.
Supponunt alii cultros, tepidumque cruorem
Suscipiunt pateris. Ipse atri velleris agnam
Æneas matri Eumenidum, magnæque sorori
Ense ferit, sterilemque tibi Proserpina vaccam.
Tum Stygio regi nocturnas inchoat àras,
Et solita imponit taurorum viscera flammis,
Pingue superque oleum fundens ardentibus extis.

SACRIFICIVM.

Dona, munera, honor, officium sacri sacrificii. Pacales flammæ. Dies sacrificii. Ritus sacrificii. Sacra, cœlestia, pia, augusta. Nefanda, fera, dira, crudelia, temerata, mentita, commenta, nova, moris novi. Dona cœlestia. Libamen. Far pium. Sanguis sacer. Honor solemnis. Honor priscus. Thurea dona. Supplicia dona. Hostia. Victima. Altaria fumantia. Cæsi ad aras juvenci. Dona imposita aris. Fusus taurorum sanguis. Ter-

que novas circum felix eat hoſtia fruges, Omnis quam chorus & ſocii comitentur ovantes.

SACRVM, *ſeu* MISSAM CELEBRARE.

Sacra altaris myſteria tractare. Dei pia dona in ara offerre. Vitalia liba, & calices fidelibus in ſacrificio exhibere. De more ſacerdos Sacra facit, niveam pro vertice tendit Hoſtiam, & auratum calicem. Sacerdos ſignando calicem ſigna beata dedit.

SAGA. V. *Incantatrix.*

SAGITTA.

Pennifera, pennata, rabida, cruenta, tincta, madens felle, ſerpentis felle lita, concita nervo, volans, celeris, hoſtilis. Tangens, lædens præcordia, corda. Quæ fertur per nubila. Volans, fugiens ſtridore horrendo. Quæ miſſa venit forti manu. Volucres aërias nervo ſtridente diverberans. Cava tempora trajiciens. Arundo. Volucre ferrum. Telum letale, letiferum, vulnificum, penetrabile, acutum, exitiale, ſtridens, volitans. Exiens ab arcu. Tangens juſtam metam. Volans per tenerum aëra. Spiculum. Iaculum. Tortilibus vibrata phalarica nervis. Quære *Iaculari.*

SALIX.

Amara, lenta, flexilis, viridis, viridans. Irrigui fontis amica. Rigens; & trunco turpis inerte jacens. Lentæ ſalicis virgæ. Frondes ſalignæ.

SALOMON.

Davidides ſapiens. Mentis opumque potens Salomon.

SALTARE, TRIPVDIARE.

Ducere choreas, choros. Exercere choros. Indulgere choreis, Celeri pede pulſare humum. Inſtruere choros. Ducere choros ad numerum. Agere choros. Dare motus compoſitos. Pedibus plaudere choreas. Membra movere ad modos. Movere pedem ad numerum. Manum implicare choris,

SALTARE.

Saltu ferri. Se ſaltu credere. Saltu ſuper ardua venit. Dedit ſaltum properans inſiſtere ripæ. Neque oves, hœdive petulci Floribus inſultent. Tranſire locum ſaltu. Saltu ſuperare locum. Saltu tranſmittere locum. Mollibus in pratis unctos ſaliêre per utres. Tum demum

mum præceps ſaltu ſeſe omnibus armis In fluvium dedit.

SALVARE & BEATVM FACERE.

Cœleſti ſede locare. Siſtere Superûm ſtatione. Recipere cœleſtibus oris. Transferre in regna cœlituum.

SALVARE & LIBERVM REDDERE.

Eripere, vindicare, abſolvere, liberare, aſſerere, eximere, exſolvere, extricare, expedire. Amiſſam claſſem, ſociosque à morte reduxi. Certè ego te in medio verſantem turbine leti Eripui, Medioque ex hoſte recepi, O pater, ô patriæ cura ſaluſque meæ.

SALVARI.

Transferri in ſancta regna cœlitum. Cœleſti ſede recipi. Siſti cœleſtibus oris. Superûm ſtatione locari. Æternæ vitæ hæredem fieri. In perennem gloriam transferri. Æternæ nanciſci gaudia vitæ.

SALVIA.

Suavis. Dulcis odore, & virtute gravis. Quæ pluribus hominum morbis prodeſt.

SALVTARE.

Manè ſalutatum venio, tu diceris iſſe Antè ſalutatum. Sæpe ſalutatus umquam prior ipſe ſalutas. Cui non manè feras irrequietus Ave. Cui primam ſolito vulgi de more ſalutem. Abſentes pro ſe memori rogat ore ſalutent. Afferre, dicere ſalutem. Larga donare ſalute. * Læto clamore ſalutare. Salutare aliquem ſuo nomine. Dicere ave. Scribere patri ſalutem.

SAMSON.

Manoades, *id eſt*, Manoë filius. Manoa patre ſtemma trahens. Crine potens Samſon. Zargites; *à patria.* Zargites, rapta Thymnatide, concitus ira, Vulpe Philiſteos igneque perdit agros. Samſonis concubina Dalila, Thymnatis *à patria dicitur.*

SANARE.

Relevare corpora morbis. Lapſas in priſtina reſtituere vires. Servare corpora hominum. Medicaminibus triſtes depellere morbos. Levare ope Apollinea, Pœoniis artibus. Pellere ægro è corpore morbos. Ferre opem medicam. Iuvare ope medica. Medicam opem ferre languentibus ægris. Dat medicina ſalutem. Medicari cuſpidis ictum. Dum medicas adhibere manus ad vulnera paſtor Abnegat. Scire poteſtates herba-

rum, usumque medendi Maluit. V. *Medicina, medicus.*

SANCTVS.

Morum & vitæ labe carens. Integer vitæ scelerisque purus. De Christo pendens totus, eumque sequens. Cui rupes firmissima Christus. Celebrans facta stupenda Dei. Vitans assuetos impia facta sequi. Domini cui lex est infinita voluptas. A domino tradita jussa sequens.

SANCTI, SVPERI.

Cœlites. Cœlicolæ. Superi. Divi morte carentes. Omnes cœlicolas, omnes supera alta tenentes. Dii maris & terræ, quique his meliora tenetis, Inter diversos cum Iove regna polos. Vltima semper expectanda dies homini est, dicique beatus Ante obitum nemo supremaque funera debet. * Animi cœlestes. *Horat.* Quieti ordines Deorum. Cœlestes cives, Indigetesque cœli. Ætheris Quirites. Poli Quirites.

SANGVIS.

Calidus, fervidus, ruber, purpureus, venifluus, decolor, tener, crassus, tepidus, largus, letifer, concretus, puniceus, ater. Cruoris, sanguinis imber fusus, effusus, profusus. Cruor rutilus, roseus, crassus. Sanguineæ guttæ. Atro tepefacta cruore terra. Inundant sanguine fossæ. Cæde tepebat humus. Arva cæde madescunt. Sanguine terra tepet. Largo terra sparsa cruore madet. Membra fluentia tabo. Sparso rorabant sanguine vepres.

SANGVINE GAVDENS.

Cupidus cruoris. Gens avidissima cædis. Multa cæde cruentus. Sævus. Crudelis. Sanguinem sitiens.

SANGVINOLENTVS.

Sanguine sparsus, conspersus. Maculatus, fœdatus sanguine. Stetit imbre cruento informis facies. Infando pollutus sanguine. Squalentem barbam, & concretos sanguine crines. Præceps sanguineo delabitur igne cometes.

SAPIENTIA.

Provida, divina, egregia, victrix fortunæ. Divûm munus. Cautè prævisa pericula vitans. Omnia consulta mente gerenda regens. Cui comes est gloria, & immensæ opes. Nullum numen abest si sit prudentia.

Nunquam aliud natura, aliud ſapientia dicit.* Eſt huic ingenium cœleſte, ac divinum, & rerum prudentia ſumma. Eſt ei animus rerum prudens. Ante annos animumque gerit, curamque virilem. Conſiliis habitus eſt, & rebus gerendis non futilis auctor. Eſt ingens vis animi qui fulminis in morem celer rapitur, omniaque pervadit. Canicies animi, quamvis ætas viridis. Ignei motus animi. μυσῶν ςόμα, os Muſarum. *De homine ſapiente dicitur.*

SAPPHO.

Poëtria, ingenioſa, facunda. Puella Lesbis. Aoniæ Lesbis amica lyræ. Vates Lesbia, Pelaſgis. Cui ingenium molle Thalia dedit. Cui Pegaſides blandiſſima carmina dictant. Lesbia Pieriis Sappho ſoror addita Muſis.

SATA.

Teneris lactentia ſuccis. Dulce ſatis humor.

SATIARE & SATIARI.

Exſatiare. Saturare. Exſaturare. Eximere famem epulis. Poſtquam exempta fames, & amor compreſſus edendi. Iamque cibo, vinoque graves, ſomnoque jacebant. Nec cythiſo ſaturantur apes. * Expleri dapibus, & vino ſepeliri. Eſſe ſaturum. Refectus ad ſatiem. Vvidus egregiè. Placata eſt fames epulis. V. *Epulari.*

SATISFACERE.

Fructus reſpondet labori. Favor reſpondet meritis. Non lactare inani ſpe. Voto reſpondere.

SATVRNVS.

Deus falcifer. Deus Leucadius. Deus ſenior. Deus falcitenens. Curvata falce minans. Qui genus indomitum, diſperſum montibus altis Compoſuit, legeſque dedit. Saturnius pater. Aureaque, ut perhibent, Saturno rege, fuerunt Sæcula.

SATYRI.

Leves, celeres, pede rapido. Ruris Dii. Turba proterva. Saltibus apta juventus. In Venerem Satyrorum prona juventus. Saltantes, laſcivi, capripedes, cornipedes, biformes, petulantes, monticolæ, ſemimares. Eſte procul Satyri, petulantia numina, turpes.

SAVL PRIMVS HEBRÆORVM REX.

Saulo Davides ſceptri ſucceſſit honore. Saulus vexatur furiis. Ciſſides; Ciſſi filius. Iuſſus Idumæam

Ciſſides tollere gentem. Sauliades; Ionathas, Saulis filius.

SCABIES.

Grex totus in agris unius ſcabie cadit & porrigine porci. Scabra, mortifera, atra, mala: Læderet aut teneras puſtula rupta manus. Turpis oves ſcabies tentat. Perniciosa lues. Illuvies. Scabie laborare. Vrgeri ſcabie.

SCANDERE.

Aſcendere, conſcendere. Evadere ad ſummi faſtigia culminis. Summi faſtigia tecti aſcenſu ſuperare. Ingredi in altum. Poſteſque ſub ipſos Nituntur gradibus. Mox ſeſe attollit in auras. Tollimur in cœlum. Conſcendit furibunda rogos. Superas evadere ad auras. Inque domos ſuperas ſcandere cura fuit.

SCELVS.

Infandum, nefandum, exitiale, immane, nefarium, impium, cruentum, inexpiabile, crudele, pudendum, deteſtabile. Factum triſte, turpe. Facinus malum. Miniſterium ſceleris. Culpa in Deos. Piaculum. Crimen. Turpe nefas. Quære *Crimina.*

SCENICI LVDI.

Iocoſi, placidi, lepidi. Gravitate carentes. Spectacula publica. Mimi obſcœna jocantes. Imitantes turpia Mimi.

SCHOLA.

* Gymnaſium, domus, & officina muſarum, πιερὶς δόμος, domus Pieria.

SCHOLASTICVS.

Ducens vitam in ſtudiis, & divinis Muſis pectora nata gerens. Excolens artibus ingenium. Militans in Clariis caſtris. Pieridum ſacris addictus. Qui ſeſe Phœbo addixit, propriumque dicavit, ſacravit. Cui cordi eſt caput ingenuas efferre per artes. Altum Helicona petens. Felix Aonii fontis alumnus. Aonidum cultor. Qui ſcholas, ludum litterarium, palæſtram ſcholaſticam dicendi gratia frequentat.

SCIENTIA, SCIRE.

Varia, laborioſa. Vetans nomina clara mori. Decus nobilitatis. Dans vitam mortalibus. Cuſtodiens ſæcula longa famæ. Ad frugiferam ſcientiam pervenire. Haud ignara futuri. Ego te intus & in cute novi. Caſus mihi

cogni-

cognitus urbis. Nec latuêre doli fratrem. Vide *Intelligere*,

SCINDERE.

Secare, dividere, findere. Cuneis ſcindebant fiſſile lignum. Vites incidere falce novellas. Sonat icta ſecuribus ilex. Putrida membra recidit. Aëriam ferro proſcindere quercum. Mergere ferrum in robora. In multas partes diſcindere ferro. Ferro compeſcere. Reſcindere ſummum Vlceris os. Validam in vites moliri bipennem. In fruſta ſecare. Arborem violare ſecuri. Vulnera facere in arbore. Falx lucum ramis ſpoliavit. Fraxineæque trabes, cuneis & fiſſile robur Scinditur. Ferro ſonat alta bipenni Fraxinus. Antiquaſque domos avium cum ſtirpibus imis Eruit. Quære *Findere*.

SCOPVLVS.

Altus, immanis, immobilis, æquoreus. Quem vaga pulſat aqua. Scopulus raucis adeſus aquis. Inſanis cautes obnoxia ventis. V. *Rupes*.

SCORPIVS.

Horrens, horridus, letifer, mortifer, dirus, formidoloſus, venenoſus. Vnca cauda venenifer. Caudæ ictu pungens. Circuitu curvans ſua brachia longo.

SCRIBÆ, & PHARISÆI.

Patrum primi, templique miniſtri. Primores inter gentis non ultimus ipſe. Sæva ſacerdotum manus. Primores adſunt procerum. Hinc Phariſæorum cum turba coiſſet in unum. Dicite doctores populi, legiſque magiſtri. Phariſæi, Scribæque doloſi. Cœca Phariſææ factio gentis.

SCRIBERE.

Mandare literis, ſcriptis. Committere chartæ. Reddere verba notis. Chartis verba notare piis. Mandare verba libello, notare chartam digitis. Deducere litteram. Dextera cum charta loquitur. Signare tabellis arcana. Exarare notas. Tradere chartæ verba latentia. Iam ſatis invalidos calamo laſſavimus artus, & manus officium longius ægra negat.

SCYLLA. V. *Charybdis*.

SCYPHVS. V. *Calix*.

SECARE. V. *Scindere*.

S. SEBASTIANVS.

Inclytus armorum ductor de nomine Grajo, Quod ſi quis

quis velit in noſtram traducere linguam, Dicet adorari dignum.

SECVRITAS.

Stant ea locis tuta ſuis. Palladio numine tutus. Carminibus metus omnis abeſt. Quære *Tutus.*

SEDERE.

Conſidere. Solio altè ſubnixa reſedit. Sedibus hæret in iiſdem. Vivoque ſedilia ſaxo. Conſidere ſaxo. Sedere ſedilibus. In molli conſedimus herba. Subſellia prima tenere. Sedebat in ſolio Phœbus claris lucente ſmaragdis. Patriâ ſede ſedere. Premere ſedilia facta de vivo ſaxo. In ſolio medius conſedit acerno. Ante focos ſcamnis conſidere longis.

SEDITIO.

Turbida, recens, furens, inteſtina, pernicioſa, clamoſa, rebellis. Tumultus diſcors, horriſonus, terriſonus. Motus. Diſcordia. Factio. Publica ira. Coorta eſt Seditio, ſævitque animis ignobile vulgus. Quære *Diſcordia.*

SEGES.

Fertilis, læta, uber, tenera, creſcens, triticea. Divitiis luxurioſa ſuis. Pinguior æquo. Cereris dona. Cereris munus. Alimenta mitia. Cereales herbæ. Humus reſecanda falce. Spes anni. Ruris opes. Frugiferæ meſſes. Seges ſcabræ rubiginis expers. Spicea meſſis. Curva jam falce petenda. Primis ſegetes moriuntur in annis.

SEMINARE. V. *Plantare.*

SEMPER.

Donec erit totius machina mundi. Dum menſis & annus eunt. Convexa polus dum ſidera paſcet. Fulgebunt dum ſidera cœlo. Dum vacuo pendebit in aëre tellus. Oceanus clauſum dum fluctibus ambiet orbem. Dum matutinos prædicet Lucifer ortus. Dum muſtis uva tumebit. Dum cadet incurva falce reſecta Ceres. Quem referent Muſæ, paſcet dum robora tellus. Dum cœlum ſtellas, dum vehet amnis aquas. * Dum ſol diale jubar promet terris, & fluvii tributa mari pendent. V. *Æternus.*

SENATOR.

Gravis, prudens, ſapiens, præclarus. Inter pars optima

tima cives. Ingenio magnus. Iudicio gravis. Iudicii dexteritate conſpicuus.

SENATVS.

Prudens, lectus, ſanctus, ſacer, auguſtus. Sacer ordo ſenatus. Cuſtodem legis quem Deus eſſe jubet. Turba ſenatus. Turba patrum. Patres verendi. πόλεως σωτῆρες, civitatis ſalus.

SENECTVS.

Alba, cana, occidua, ægra, tarda, curva, tremens, tremula, canens, rugoſa, veneranda, Neſtorea, Pylia. Cana nive tempora ſpargens. Sera & ſapientior ætas. Paſſu non faciens ſtrepitum. Longa ſenectus. Debilitans animi vires, mutanſque vigorem. Conſiliis melior, ſed viribus ægra. Veniens tacito pede. Tremens artus, teretique innixa bacillo. Canis rugoſa capillis. Tardans membra. Iam propior leto, feſſuſque ſenilibus annis. Raris jam ſparſus tempora canis. Sed jam ferocior ætas Terga dedit, tremuloque gradu venit ægra ſenectus. Iam mea cygnæas imitantur tempora plumas, Inficit & nigras alba ſenecta comas.

SENEX.

Annoſus, diuturnus, longævus, antiquus, infirmus, tremulus, effætus, tardus, anhelus, incurvus. Feſſus tarduſque ſenilibus annis. Cui frontem ruga ſenilis arat. Inutilis annis. Longis conſumtus ab annis. Cana nive tempora ſparſus. Habens albentia tempora canis. Tempora imitantur cygnæas plumas. Suſtinens titubantes artus baculo, ſeu ferula. * Ævo jam gravior. Nix humeros infuſa tenet. Confectus ætate. Cui rugis vetus frontem ſenectus exarat. Poſitus in occaſu, hyeme, cataſtrophe vitæ. Cum baculo peraque ſenex, cui cana putriſque ſtat coma, & in pectus ſordida barba cadit. Annis gravis, atque animi maturus. Maximus ævo, obſitus annis. Quære *Vetus*.

SENTENTIA.

Dubia, certa, fida, candida, injuſta, triſtis, cadens more ruinæ. Prudens animi ſententia. Excuſſo felix ſententia torno. Et quorum melior ſententia menti. Et quæ ſit ſententia poſco. Nate Dea, quæ nunc animo ſententia ſurgit? Noſtram nunc accipe mentem. Hæc animo ſententia conſtat. Mens immota manet. V. *Sentire*.

SENTENTIAM MVTARE.

Mentem retorquere, inflectere, exuere, mutare. Sententiam vertere retro. Propositi contrahere vela sui. Mutata loco sententia cedit. Solus hic inflexit sensus, animumque labantem Impulit. Quæ te genitor sententia vertit? Consilia in melius referre. Hæc alternanti potior sententia visa est. Animum nunc huc celerem, nunc dividit illuc.

SENTIRE.

Sic stat. Fert animus. Hæc mihi mens est. Sedet hæc sententia menti. Hoc animo fixum, immotumque sedet. Mens eadem perstat mihi. Nec mihi mens dubia est. Certa est mihi sententia. Certa sedet sententia.

SENTIRE IDEM.

Mens omnibus una est. Omnibus idem animus. Omnibus hæc animo sententia constat. Omnibus hæc sententia menti. Omnes amor unus habet.

SEPELIRE & SEPELIRI.

* Humo tegere, ac foveis abscondere. Exanime corpus reddere sepulcro. *Virg.* Animam sepulcro condimus. Supponere terræ. Contumulare humo. Tumulo nobiliore jacet. Tellus gremio complectitur ossa. Relliquias condere terra. Humare. Sociis dare tempus humandis. Inhumata corpora terræ mandare. Corpora terra infodiunt. Condere aliquem humi. Mandare humo. Condere sepulcro. Ponere terra. Artus tegere marmore. Absenti ferre inferias, & decorare sepulcro. Corpus humo texit. Tumulo supponere. * Terræ terram reddere. Quære *Humare.*

SEPES.

Alta, spinosa, longa, texta, humilis. Lento de vimine texta. Agri munimen. Septum. Sepimentum.

SEPTEMTRIO.

Axis gelidus. Septentriones. Gelidi triones. Proxima sideribus tellus Erymanthidos ursæ me tenet. Quæque Lycaonio terra sub axe jacet. * Vbi horrifer regnat Boreas. Sub gelido Parrhasiæ virginis axe. Ad ortus gelidi aquilonis. Sub cardine mundi, qui semper exstat altior liquidis aquis. Sub axe Boreo, *penult. longa.* Cumque suo Borea Mænalis ursa videt. Pars mundi deterior, ubi perpetuo terra stat usta gelu.

SEPVLCHRVM.

Ædes marmorea. Sepulcretum. Monumentum. Tumulus. Bustum mœstum, mutum, triste. Mausoleum. Marmor tumuli. Humus ingesta,congesta. Vrna arcta.

SEQVI.

Sequi, legere vestigia. Terga sequi. Pressa pedum signa sequi. Pone subire. A tergo sequi. Subsequitur, pressoque legit vestigia gressu. Insequeris, fugio, fugis,insequor. Sequitur vestigia furtim. Insequitur, trepidique pedem pede fervidus urget. * Servare vestigia. Consequi. Insequi. instare. V. *Venari.*

SERENITAS.

Aura serena. Candidus, serenus dies. Placidi indulgentia cœli. Iucundi facilis clementia cœli. Temperies puri placidissima cœli. Clarior dies. Sine nubibus aër. Liber nubibus æther. Nunquam turbidus aër. Innubilus aër. Ecce serenato clarum jubar emicat axe. Purgatusque nitet discussis nubibus æther. Transeat hic sine nube dies, stent aëre venti, Ponat & in sicco molliter unda minas. * Innubis dies.

SERERE. V. *Plantare.*

SERMONES.

Credibiles, varii, amœni, lepidi, politi, perpoliti, compti. Togatæ munera militiæ. Nec voces ullas tractabilis audit. Obductum verbis vulgare dolorem. Fundere ore loquelas. Incipit affari, mediaque in voce resistit. V. *Oratio*, & *Loqui.*

SEROTINVM TEMPVS.

Proximus Hesperias Titan abiturus in undas. Devexo propior fit vesper Olympo. Fusco Hesperus ibat equo. Iamque suos vultus sol condidit. Sub prima crepuscula. Sera rubens accendit lumina vesper. Condere jam vultus sole parante suos. Pronus erat Titan, inclinatoque petebat Hesperium temone fretum. Cum jam prope luce peracta, Demere purpureis sol juga vellet equis. Iam labor exiguus Phœbo restabat, equique pulsabant pedibus spatium declivis Olympi.

SERPENS.

Pestifer, letifer, sinuosus, noxius, nocuus, maculosus, venenosus, lubricus, squameus, squalens. Sinuosa volumina torquens. Sinuans immensa volumine terga. Se in sua membra plicans. Sibila lambens linguis vibrantibus

brantibus ora. Horrenda fida fibila tollens. Colligens se tractu in spiram, Ore micans linguis trisulcis. Coluber latens, latitans in umbra. Latens sub graminis herba. Seps tabificus, virulentus. Non viscera solum, sed simul ossa vorans. Caterva anguinea. Anguis frigidus, lubricus, sibilans. Immensis orbibus angues. Picti squalentia terga lacerti. Asper acerba ruens immani corpore serpens. Parva necat morsu spatiosum vipera taurum.

SERPENS ANNOSVS, DRACO.

Immanis, pervigil, vastus, cristatus, squamifer, cæruleus, insopitus, terribilis, oblongus, tortus. Ingentia, terrentia sibila tollens. Squamis crepitantibus horrens. Qui torto pectore verrit humum. Custos arboris aureæ. Cristis capita alta ferens. Ponens pellem annosæ senectæ. Exertans triplicem per sibila linguam. Rotans se spiris, agitansque in verbera caudas. Sinuosis orbibus errans. Contorquens squamosos orbes volubilibus nexibus. Distortos nexus sinuans longo corpore. Cui duo oculi sub geminis fulgoribus ardent. Spirarum sinus torquens. Inflexos sinuans corpus in orbes. Contortus in orbes. Pervigil ecce draco, squamis crepitantibus horrens Sibilat, & torto pectore verrit humum. Qui crista linguisque tribus præsignis, & uncis Dentibus horrendus. Sibila dans, saniemque vomens, linguisque coruscans.

SERTVM. V. *Corona.*

SERVARE. V. *Habere.*

SERVIRE.

* Servire, & pati jugum. Mancipium esse. V. *Famulus.*

SEVERVS. V. *Gravis.*

SIBILARE.

Movere fero linguam stridore bisulcam. Plurima sibila dare. Stridula vibratis fundebant sibila linguis. Sibila lambebant linguis vibrantibus ora. Tollere horrenda sibila.

SIBYLLA.

Vivax, avernalis, vates. Cumæa anus. Cumæa virgo. Phœbi sacerdos. Amphrysia vates. Cumæa Sibylla Horrendas canit ambages. Carminis Euboici fatalia carmina. Abdita quæ senis fata canit pedibus. *Antrum Sibyllæ his versibus descripsit Virgil. 6 Æneidos.*

Exci-

Excifum Euboicæ latus ingens rupis in antrum:
Quo lati ducunt aditus centum, oſtia centum,
Vnde ruunt totidem voces, reſponſa Sibyllæ.

SICCITAS.

Percaluit cœlumque, udæque paludes. Ætherio recens exarſit ſidere tellus. Solibus ætheriis, altoque recanduit æſtu. Pabula caneſcunt, cum frondibus uritur arbor. Terræ ardore dehiſcunt. Findit canis æſtifer arva. Medium ſol igneus orbem Hauſerat, arebant herbæ, cava flumina ſiccis Faucibus ad limum radii tepefacta coquebant. Terraque cœleſtes arida ſorbet aquas. V. *Calor, Meridies.*

SICCVS.

Siccis fervoribus uſtus. Sicca diu fuerat tellus, ſitis uſſerat herbas. Et ſicco terram ſpuit ore viator Aridus. Aret ager. Vitio moriens ſitit aëris herba. Dicitur Ægyptus caruiſſe juvantibus arva Imbribus, atque annis ſicca fuiſſe novem. * Herbæ radiis æſtivis deficiunt, & languidula demittunt papavera colla.

SICILIA.

Sicania. Trinacris. Trinacria. Terra Sicula. Terra Ennæa. Grata domus Cereri. Sedes Erycis. Arva Cyclopum. Arva Typhoidos Ætnæ. Quæ tribus ſcopulis vaſtum procurrit in æquor.

SICVLÆ.

Muſæ, puellæ Sicelides. Matres Neſiades.

SIDVS. V. *Stella.*

SIGNA, SIGNIFICARE.

Manifeſta, exſtantia, ſecunda, proſpera, felicia, grata, rara certa, incerta, tegenda per nutum. Tecta ſupercilio. Notæ apertæ, non ſatis occulte fictæ. Indicium. Argumentum. Monumentum. Digitis nutuque loqui. * Præſentemque viris intentant omnia mortem. Edere notam. Canere, & minari clades futuras. Cometes crine minaci nuntiat ratibus ventos. Militiam indicit terris.

SILENTIVM.

Taciturnum, mutum, altum, longum, Pythagoricum. Eximia eſt virtus præſtare ſilentia dictis. Reticentia. Taciturnitas. * κλεὶς γλώσσης, clavis linguæ.

SILERE.

Ore premant voces. Digito compeſcere labellum.

Vocem

Vocem premere. Pressoque obmutuit ore. Tenere silentia. Præstare silentia. Tum facta silentia tectis. Tum facta silentia linguis. Conticuere omnes, intentique ora tenebant. Obstupuit, retroque pedem cum voce repressit. Silent, arrectisque auribus adstant.

SILENVS.

Ebrius, piger, lenis. Titubans annisque meroque. Suis semper juvenilior annis. Qui pando non fortiter hæret asello. Qui senex ferula titubantes ebrius artus Sustinet. Silenum pueri somno videre jacentem, Inflatum hesterno venas, ut semper, Iaccho.

SILVA.

Antiqua, vetusta, ardua, alta, umbrosa, densa, opaca, secreta, nemorosa, frondens, frondea, aëria. Frequens trabibus. Nudata cacumina silvæ. Per multos annos incædua. Pandens sua brachia circum, lignaque dans avidis materiamque focis. Diffundens ramis tenues umbras. Nemus frondiferum, amœnum, obscurum, apricum, invium, tacitum. Frondibus decoratum. Venatibus aptum. Horrens fulmineis apris. Lucus frondosus, nigra formidine caligans. Saltusque profundi. Silva fuit latè dumis, atque ilice nigra, Horrida, quam densi complerant undique sentes.

SIMIA.

Deforme animal. Rugis anilibus. Villo flavente. Rauco stridore. Dissimilis homini similisque. Simia persimilis turpissima bestia nobis. Humani existit simulator simius oris.

SIMILEM ESSE.

Gerere corpus & vocem alicujus. Assimilari voci alicujus. Ore aliquem referre. Alicujus os habitumque gerere. Omnia Mercurio similis vocemque coloremque, Et crines flavos, & membra decora juventæ. Cujus erat facies in qua materque paterque Cognosci possent. * Sic oculos, sic ille manus, sic ora ferebat. Effigiem alicujus referre. Credi posset Latonia. Animis æqualis, & annis. V. *Pingere.*

SIMPLICITAS.

Nuda, rudis. Digna favore. Ævo rarissima nostro. Artibus & vera simplicitate bonus. Prudens simplicitas.

SIMVLACRVM.

Saxeum, nudum, vanum, impium, profanum. Falſorum ſimulacra Deorum. Condita de marmore duro, de robore querno. Quæ ex quolibet ære Pro diis humanæ compoſuere manus. Mentiti numine divi. Ludicra numina. Idolum. Dea facta manu. Simulacra habentia guttura caſſa locuturæ vocis.

SINAI.

Culmina Sinæ. Alta cacumina Sinæ. Sinai prope culmina montis. Palmiferæ nimboſo in vertice Sinæ. Legifero Sinai ſub monte.

SINGVLTIRE.

* Ima longo ilia ſingultu tendere. Frigidulos ore udo ſingultus ciere. Moliri ſingultantia verba. Rumpere verba ſingultu.

SINISTER.

Lævus. Læva de parte. Flectere curſus in lævum. Læva manus.

SIRIVS. V. *Stella Canis.*

SION.

Altæ rupes veneranda Sionis. Sacræ juga celſa Sionis. Templa alta Sionis. Culmine ſacro Montis, qui Solimæ clarus ſupereminet urbi.

SISYPHVS.

Æolides. Saxum volvenſque petenſque. Revolubile pondus habens. Immenſuſque lapis defeſſum Siſyphon urget.

SITIRE

Ardere, laborare, premi ſiti: Sitis urit. Sitis guttura arida premit. Fauces arent ſiti. Rapido ſitis urget in æſtu. Labra arent nimia ſiti. Pendula labra hiant ſicca ſiti. Tantalus in media garrulus aret aqua. Arent ora ſiti. * Ora torquet anhela ſitis. Sitit, & nullo rabies extinguitur hauſtu. Ignea venis acta ſitis miſeros exhaurit artus. Fauces arent, & vox intercluditur ſiti. Labore ſitim concipere. Sicco torret ſitis ora palato. Ora ſicca rigent, & lingua arida hæret palato. Flagro incanſus ſiti.

SITIS.

Anhela, arens, aſpera, avida, ſicca, arida, fervens, fervida, rabida, æſtiva, Tantalea, hydropica, implacabilis.

bilis. Vrens,torrens guttura,arentes fauces. Sitis arida guttur urit.

SITIM RESTINGVERE.

Sitim pellere,depellere,levare,relevare,sedare,sistere,compescere,exstinguere. Rabidam sitim excludere. Sitim sedare fluentibus undis. Arida potu ora levare. Dulcis aquæ saliente sitim restinguere rivo. Sitim explere,eximere.

SOCIVS, SODALIS.

* Vnanimis,fidus,fidelis,sincerus,candidus. Iure sodalitii qui mihi junctus erat. Quos ego dilexi fraterno more sodales. Doctus & unanimes odijs turbare sodales.

SOCRATES.

Doctissimus. Ore imperturbato. Senex sapiens ab Apolline dictus.Pythagoran, Anytique reum, doctumque Platona. * Sophroniscides.

SODOMA.

Inferni sedes urbs Sodomæa fuit. Flammæ ultrices Sodomam invasere nocentem.Sodomiæ turpes pix fuit ulta faces. Sodoma ignitis pœnas dedit hausta procellis.Sodomen delent sulfura sparsa polo.

SOL.

Aureus, candidus, serenus, blandus,nitidus, vernus, celer, rapidus, auricomus, roseus, multifidus, vagus, splendidus,rubens.Nitidissima solis imago.Sol puro nitidissimus orbe.Titan.Phœbus.Cynthius.Hyperion.Hyperione natus.Pater Heliadū.Lux publica mundi.Mundi oculus.Qui providet omnia.Auctor lucis.Qui latè facta diurna videt.Iubar radiis insigne coruscis.Phœbeia lampas. Lux Phœbea. Phœbei luminis ignes. Magni lumina solis. Irriguo cuncta calore fovens. Certo moderans currentia tempora motu. Signa regens duodena volubilis anni.Radiis omnia lustrans.Præbens lumina mundo. Sol radiis frontem vallatus acutis. Purpureum rapido qui vehit axe diem. Purpureum tepidum qui movet axe diem. Flammigero temone coruscans. Terrarum lustrans spatia omnia flammis. Obliquo tramite currens. Genitor Phaëthontis.Qui agit portantes lumina currus. Summo qui spargit lumine montes. * αἰθέρος ὄμμα, oculus ætheris.

SOL OCCIDIT.

Hesperias Phœbus descendit, decedit in undas. Titan parat condere vultus alto æquore. Occiduos sol mergit equos. Phœbus in æquoreas præcipitatur aquas. Phœbus se inclinat in æquor. Condit sol æquore flammas. Sol caput occulit undis. Sol tingitur Oceano. Absconditur undis. Occiduas pronus festinat ad undas. Tethyos intrat aquas. Mergitur occiduis undis. Se æquore condit. Se condit in undas. Alto se gurgite condit. Occiduis se abdit aquis.

SOL ORITVR.

Exoritur, surgit, emicat, emergit, levatur, tollitur, tollit se, relinquit pelagus, levat se pelago, vitreis procedit ab undis. Caput æquore tollit. Caput exerit undis. Caput attollit. Æquoreis se tollit ab undis. Se vasto gurgite tollit. Ascendit Olympum. Sua sidera promit. Surgit Oceano. Oceani consurgit ab undis. Oceani exit aquis. Sol revocat equos è vasto gurgite. Sol fugat astra suis equis. Sol tollit caput igniferum ex Oceano.

SOL OBSCVRATVR, SOLIS ECLIPSIS.

Sol tegit caput atra caligine. Sol occulit nitidos nigro velamine vultus. Tegitur cæca ferrugine Phœbus. Sol obtegit vultus densis tenebris. Sol exutus luce mæret. Tenebræ obducunt immensum solis jubar. Sol negat officium mundo, & se subtrahit orbi. Sol obducitur nigro amictu. Sol rubet, & faciem atro velat amictu. Sol dat signa Dei offensi tectus ferrugine nigra. Soror Phœbo fratri intercipit lucem, à quo lumen habet, & nigro obducit amictu.

SOL SPLENDET.

Sol decorat, vestit, ornat lumine terras. Sol fulget, refulget, micat, splendet. Vagatur medio cœlo. Medio vestigia librat in axe. Summo resplendet Olympo. Os terris ostendit honestum. Scintillare videtur. Conspicitur radiis suis. Stat cœlo.

SOLE ORIENTE.

Cum sol surgit ab Oceano. Sole remergente, veniente, exoriente. Orbem cum retegit Phœbeia lampas. Vbi jam nitido ortu sol aureus extulit se. Cum sol oriens

oriens caput æquoreis ab aquis promit. Sole igniferum tollente caput.

SOLAMEN.

Solamen longis illa fuere malis. Solamenque mali de collo fistula pendet. Sed mentibus unum Hoc solamen erat. Magnaque dat nobis tantus solatia victor. Per mala nostra precor, quorum potes esse levamen. Et mihi sollicito lenimen dulce senectæ, Tu curæ requies, tu medicina venis. Curæ, casusque levamen. V. *Consolari.*

SOLERE. V. *Consuetudo.*

SOLEMNITAS. V. *Festum.*

SOLITARIVS, MONACHVS.

Cui detonsi abraso vertice crines. Religione sacer. Qui sacro tectus contendit ad astra cucullo. Fidei sectator avitæ. Verus veræ pietatis amator. Patrum vestigia sectans, calcans. Exemplar venerabile morum. Precibus Dominum cantuque fatigans. Omni sponte inopem traducens tempore vitam. Probra necemque ferens Christi solius amore. Quem non de tramite recto impia sacrilegæ flexit contagio turbæ. Noctes atque dies sacris concentibus implens. Ore, manu, vita cupidus prodesse cuivis. Qui vitæ rimatur iter melioris, & alta mente Dei leges noctesque diesque revolvit. Dedita turba Deo, Quæ laudes Domini nocte dieque sonat. Ad loca sacra manus per opacæ tempora noctis Tendens, dicendo vota precesque Deo. Grato præconia Cantu, Decantans Domino turba ministra Deo. Quæ semper sacra Domini versatur in æde. Quos uni assiduè juvat invigilare labori, Atque operi, licet arma ferox, mortemque minetur impietas.

SOLVERE.

* Resolvere. Manicas atque arcta levare vincula. Exuere palmas vinclis. Tunicam recingere. Crinales solvere vittas. Laxas dare habenas. Abrumpere vincula. Laxare colla solutis nodis. Solvere compagem navis. Laxare vincla, frena.

SOLVS.

In solis incomitata locis. Nullo comitante.

SOMNIVM.

Inane, nocturnum, vanum, sollicitum, falsum. Visus fallus. Somnus mendax. Imagines nocturnæ. Somnia

nia temeraria, crudelia, dementia. Veros imitantia casus. Varias imitantia formas. Tacitæ noctis imago. Simulacra, vultus, species quietis. * παῖς νυκτός. *Nox enim somnia parit.*

SOMNVS.

Lenis, levis, mollis, placidus, immodicus, ignavus, iners. Sopor blandus, irriguus, mulcens, languidulus, torpens. Occupans membra, artus. Tenens corpora. Fessos artus complectens. Pectora fessa rigans. Domitor curarum. Noctis amicus. Regnans tenebris. Subiens furtim lumina fessa. Munera somni. Inertia somni. Placidissimus Deorum, somnus pax animi. Mortis imago. Adimens vires, & pectora mulcens. Mirus gravitate sopor. * Κασίγνητος θανάτου, consanguineus lethi.

SOMNVM FVGARE.

Abrumpere somnos. Interrumpere, avertere, amovere, excutere, discutere, expellere, arcere, fugare somnos. Turbare quietem. Somno fraudare. Privare somno. Moliri corpora ex somno. Pellere somnos. Auferre somnos. Adimere, removere somnum. Soporem clamore solvere.

SOMNO SVCCVMBERE.

Vinci somno. Premit lumina quies. Premi soporis gravitate. Sopore solvi, languere. Somnus labitur in artus. Somnus subrepit, subit, excipit, capit, mulcet, movet, occupat, velat amictu, fluit, declinat. Blanda quies furtim victis subrepsit ocellis. V. *Dormire.*

SONARE.

Dare sonitum. Fit sonitus tectis. Ingenti sonuerunt omnia plausu. Consonat omne nemus. Resonat clamoribus æther. Colles clamore resultant. Toto sonuerunt æthere nimbi. V. *Clamare.*

SORDIDVS.

Pollutus, spurcus, impurus, fœdus, squalidus, lutulentus. Fœdato vultu. Sordida rura. Sordidulus laudatur ab his, culpatur ab illis. Prorsus ab immundis purgatæ sordibus aures. Corde niger, fumo pastus, fuligine tinctus, Et cujus facies cacabus alter adest.

SOROR.

Germana, cara, pia, bona. Consortia corpora. Socia gene-

generis. Incedunt geminæ proles fraterna puellæ.

SORS.

Dura,onerosa,irrequieta, miseranda,difficilis,tristis, ferrea, pessima rerum, maligna, malefida, vaga, vagabunda, errans. Sors omnia versat. Intentata manebat Sors rerum. Sortem miseratur iniquam. Sors ultima rerum. In dubios casus,& prona pericula mortis Præcipitare solet.Sortes sacræ,fatidicæ. V. *Fortuna.*

SORTIRI.

Mittere,ducere sortem.Sorte legere,eligere. Sortito capere.Sorte dari.

SPECTRVM.

Nocturnum, noctivagum, vanum, terribile. Noctu, de nocte ludens,grassans. Incutiens horrorem mentibus. Lemures horrendi. Territantes hominum animos.

SPECVLA.

Pharos. Turris summa. In latus omne patens turris.

SPHÆRA PLVMBEA.

Globus ferreus,plumbeus,ignitus,penetrans. Glans ignita, ignifera, mortifera. Acta sulfureis ignibus per auras, & fulminei turbinis instar ruens: Ferrea pondera acta sulfureis ignibus. Quam machina belli vi sulfuris impulit ex altis jugis. V. *Tormenta bellica.*

SPECVLVM.

Nitidum,nitens,coruscum,mendax. Nitido splendore coruscans. Referens acceptas formas. Referens formam spectantibus. Reddens simulacra imitantia verum. Assimilans faciem spectantis. Opposita speculi imago.Speculi nitidissimus orbis.

SPECVLVM CONSVLERE.

A speculo simulatrix umbra resultat.

SPELVNCA.

Vasta,opaca,obscura,latebrosa. Vix ipsis invenienda feris. Scabro pendens topho. Rupes cavata.Nemorum secreta. V. *Antrum.*

SPERARE.

Spem fovere, alere, concipere,capere,agitare,habere.Duci capi,lactari spe.Sperabam tamen,atque animo mea vota fovebam. Spes mihi magna subit. Spem sibi accendere. Pendet ab officio spes mihi magna tuo. Afflictis melius confidere rebus.

SPE-

SPERARE FRVSTRA.

Agitare ſpem inanem. Spe trahi inani. Haurire animo ſpem inanem. Inani ſpe paſcere animum. Nutrire ſpem inanem. Inani ſpe ſuſpenſum fruſtrari. Spes vana credulitate fovet. Spes irrita concedit tenues in auras. Spes vaga pectora ludit. Spes mihi caſſa cadit. Spe multum captus inani.

SPERNERE. V. *Contemnere.*

SPES.

Inanis, dubia, vacua, irrita, falſa, caduca, incerta, avara, credula, avida, anxia. Sitibunda futuri. Tollens tædia vitæ. Alens afflictos. Per mala animos ad meliora levans. Quam nulla violentia frangit. Quæ valida ſolatur compede vinctum. Nec mihi jam patriam antiquam ſpes ulla videndi eſt. Spemque metumque inter dubius. Spe fervidus ardet. Spes bona ſollicito victa timore cadit.

SPIRITVS. V. *Deus.*

SPIRITV SANCTO ILLVSTRARE. V. *Cor.*

SPONSA.

Nova nupta. Nova conjunx. Complectens ſponſum ſuum blando amore. Laude pudicitiæ docta parare decus. Docta ſervire marito. V. *Nupta.*

SPONTE.

Nullo cogente. Nullis cogentibus. Nullo mandante. Per ſe. Vltro. Vi propria nituntur, opiſque haud indiga noſtræ. Ipſe volens, faciliſque ſequetur. Noſtrum citra laborem. Omnia ſponte ſua proveniunt.

SPVMARE.

* Edere ſpumam. Cautes aſpergine ſalſa ſpumant. Elidere ſpumam. Spumat aper. Pocula nitido ſpumantia lacte. Altè ſpumis exuberat amnis. Spumea per ora fluit unda.

SPVRCVS.

* Salacitatis nepos , *prima brevi , ſecunda longa.* Sue ſpurcior . Quem cogitare ſolum grandis ſit nauſea.

SPVTVM.

Fœdum , ſordidum. Fœdans , ſpurcans , maculans, turpans ora , vultus. Saliva ſpurca , immunda. Excreatio.

STA-

STAGNVM.

Profundum, olens. Innabilis unda. Dant sonitum rauci per stagna loquacia cygni. V. *Palus.*

STELLA.

Siderea, serena, splendens, rutilans, micans, ardens, fulgida, candida, flammigera, lucida. Per inane micans. Astra, sidera ignea, cœlestia, rutilantia, splendentia, flagrantia, rorantia, errantia, sublimia, tremula, clara. Faces. Flammæ cœlo per inane volantes, cadentes. Lumina. Luces. Ignes siderei. Cœlestia signa. Nullis obscura tenebris. Æterni ignes. νύκτος τέκνα, noctis filii.

STELLARVM *seu* SIDERVM

Aliquot Nomina.

* Lucifer. Arcturus. Hyades. Orion. Septemtriones. Pleiades. Arctos. Atlantides. Gnossia corona. Canis. Bootes. Capricornus. Hœdi. Oleniæ sidus pluviale capellæ. Andromede. Perseus. Helice. Cynosura.

STELLA CANIS, SIRIVS.

Canicula Icari, sitibunda, fervida, sicca, æstifera, æstiva, ignea, ignicoma, sitiens, Erigoneia, morbosa. Torrens arenti siti arva. Coquens terras immodicis ignibus astri. Vrens arentes terras. Scindens hiulca arva siti. Cui multus rubor imbuit ora. Fervida stella Icarii canis. Siccis stella proterva canis. Sirius pulverulentus, igneus, insanus. Exercens rapidos ignes. Sævo lumine letifer. Incendens anhelantes agros. Rapidis solibus agros urens. Vernantes, florentes, ridentes agros undique lædens. Scindens, findens arva. Siccas messes coquens. Exurens campos letali æstu.

STELLA VESPERTINA, HESPERVS.

Hesperus lucidus, nuntius noctis. Prima referens tenebras. Ite domum saturæ, venit hesperus, ire capellæ.

STELLÆ SEPTEM, PLEIADES.

Virgiliæ imbriferæ, aquosæ, madidæ, pluviæ, Atlantææ. Atlantides Eoæ. Pleiadum signa, minæ. Sororum agmen. Steropis agmen. Septem radiantia flammis sidera. Nubila Pleias. Atlantias. Ex Pleione natæ. Ex Atlante sorores. Septem nymphæ Atlantides. Quæ ortæ ver faciunt.

S. STE-

S. STEPHANVS.

Audet Stephanus pro nomine Christi, Nullius exemplo inductus profundere vitam, Inter saxa nivis ritu volitantia, & ictus. Quem saxeus obruit imber. Horrisono lapidum nimbo, & crepitante procella Obrutus. Stephani errabant aures, & tempora circum saxea tela. λιθόβολος νιφετὸς, lapideus nimbus.

STERCORARE TERRAM.

* Lætamen terræ immiscere. Spargere terram fimo pingui. Levi limo rimosa cubilia ungere. Saturare sola fimo pingui. Effœtos cinerem immundum jactare per agros.

STERILIS.

Malè fœcunda. Nulla pignora reddens uteri. Mulier ferens, gignens socii pignora nulla tori. Triste solum, sterilis sine fruge, sine arbore tellus. Sic dominum sterilis sæpe fefellit ager. Nec sterilis locus ullus ita est, ut, non sit in illo Mista ferè duris utilis herba rubis. * Difficiles terræ & colles maligni. Salsa tellus, & frugibus infelix. Malus ager. *Virgil.* Segnis campus. Tellus infecunda, in qua infelix lolium, & steriles dominantur avenæ. Sterilis profundi vastitas squalet soli. Tellus torpet æterno situ. Regio inepta frugibus. Ægra solo macies.

STERNERE, & STERNI.

* Sternere humi. Agmina sternere cuspidis ictu. Multa porrectum extendere arena. Fundere manu hostem. Impresso genu terræ applicare. Impellere, & effundere solo. Dare ruinas arboribus stragemque satis. Ruere omnia latè. Ingentis turbine saxi prosternere. Vastum onus motu collabefactare. Quære *Iacere.*

STIGMATA.

Nota publica. Nota inusta. Victurum in cute punctum.

STOMACHVS.

Vacuus, jejunus, latrans, plenus. Murmurans intus. Fervens vino & cibo. Ventriculus. Iejunus rarò stomachus vulgaria temnit.

STIRPS.

Progenies alta, bona, pia, regia, generosa, nobilis. Antiqua de stirpe genus. Propago nobilis. Stemma. Claro sanguine cretus. Præclara stirpe creatus. Est genus omni-

omnibus unum. Natus origine pulcra. Magna de ſtirpe nepotum. Genus alto à ſanguine divûm ducere. Seque ortum antiqua Teucrorum ſtirpe volebat. Durum à ſtirpe genus. Genus amborum ſcindit ſe ſanguine ab uno. V. *Nobilis.*

STRANGVLARE, & STRANGVLARI.

Laqueis implicare colla. Colla laqueis inſerere. Laqueo innectere fauces. Aptare vincula collo. Laqueo interimere. Claudere vocis iter. Laqueo fauces frangere. Pars animam laqueo claudunt, mortiſque timorem Morte fugant, ultroque vocant venientia fata. Vtque Syracoſio perſtricta fauce poëtæ, Sic animæ laqueo ſit via clauſa tuæ. Torto frangere fune gulam. Vide *Suſpendere.*

S T R E N V V S. V. *Armis præſtans.*

S T R E P E R E.

Murmura miſcere. Dare ſonitum. Movere ſonitus. Raucum murmur dare. Strepit murmure campus. Conſonat omne nemus ſtrepitu, colleſque reſultant. Mare ſtridet refluentibus undis. Terribilem ſonitum tuba increpuit. Tecta fremunt. Frigidus ſilvis murmurat Auſter. Muſſantque oras, & limina circum. Fit ſtrepitus tectis, vocemque per ampla volutant Atria. V. *Clamare.*

S T R E P I T V S.

Sonorus, horriſonus, rapidus, raucus. Murmur querulum, ſtridens, argutum, reſonans, crepitans, ſoporiferum. Murmur euntis aquæ.

S T V D E R E. V. *Diſcere & Litteris operam dare.*

S T V D I O S V S. V. *Scholaſticus.*

S T V L T V S.

Mente captus. Egens mentis. Amens animi. Inops animi. Nec tacui demens. Arma amens capio. Mentis inops. Animum dementia cepit. Effera vis animi. Quæ mentem inſania mutat. * Fatuus. Blennus. Deſipere. Demens. Rationis egens. Mente carens. Excerebratus. V. *Inſanire.*

S T V P R V M.

Furtum Veneris. Spolium pudoris. Opus arcanum, nefandum, infandum, inceſtum.

STVPRARE. V. *Virginem ſtuprare.*

STYX.

Infera,ima,nubila,nigra,iners.Vnda Stygia. Stygius liquor. Stygius amnis,gurges,lacus. Tartarea,inferna palus.Pallida Ditis aqua. Nigra Palus. Qui per infernas horrendo murmure valles Imperjuratæ labitur amnis aquæ.

SVADELA. V. *Dea eloquentiæ.*

SVBIVGARE. SVBIECTIO.

Subigere. Domare bello. Fundere armis. Sub pede colla tenere. Domitum pedibus calcare. Victorem imponere pedem.Impoſitis pedibus premere. V. *Domare.*

SVBITO.

Parva mora.Nec mora longa.Haud mora.In me mora non erit ulla.Rumpere moras. Nuſquam mora. Nec ſegnis retinet mora. Iam jam nulla mora eſt. Haud multa moratus. Feſtinare fugam. Tolle moras,ſemper nocuit differre paratis. Sed propera , nec te venturas differ in horas. Nulla mora eſt operi. Ferri rapidis pedibus.

SVBMERGERE. V. *Immergere.*

SVBMERGI.

* Aquis ſuffocari. Θανεῖν ἀμφίβροχον , mori morte madida.

SVBSISTERE.

Continere , ſiſtere gradum. Comprimere greſſum. Formare,coercere gradum. Siſte gradum, teque aſpectu ne ſubtrahe noſtro. Primaque vetant conſiſtere terra. V. *Quieſcere.*

SVBVLCVS.

Immundæ cura fidelis haræ.

SVDARE.

Salſuſque per artus Sudor iit. Tum gelidus toto manabat corpore ſudor. Oſſaque & artus Perfudit toto proruptus corpore ſudor. Sudor fluit undique rivis. Tum toto corpore ſudor liquitur. Manant ſudoribus artus. * Immundus olentia membra ſudor occupat. Humor in genas furtim labitur. Sudor gravis occupat artus. Salſæ cadunt de corpore guttæ. Fluunt ſudore brachia. ἱδρὼς καμάτοιο προάγγελος , ſudor laboris nuntius.

SVERE.

Acu trajicere aliquid.

SVFFICIT.

* Sat eſt,abunde eſt. Satis ſuperque. Ohe jam ſatis eſt.Poſſum contentus vivere parvo.

SVLFVR.

Vivax, purum, calens, fumans, luridum,obdu&um, indu&um.Alimenta pinguia flammæ. Admotas rapiunt vivacia ſulfura flammas.

SVLMO.

Gelidus,aquoſus, uberrimus undis. Parva, ſed irriguis ora ſalubris aquis. Sulmo mihi patria eſt, gelidis uberrimus undis.

SVPERBIA.

Vana,tumida,elata.Faſtus. Ambitio. Laudum arre&a cupido.Quærendi nominis ardor.Tumor elatæ mentis. Tumidæ mentis faſtus. Pulſus ob invidiam regno , vireſque ſuperbas. Faſtus ineſt illi,ſequiturque ſuperbia formam. Inquinat egregios adjun&a ſuperbia mores.

SVPERBVS.

Sumens ſibi faſtus ſuperbos. Cœlo capita ardua tollens. Gerens nimio ſtolidiſſima pe&ora faſtu. Gerens corda plena ſtulto tumore. Tollens vertice criſtas. Laudato pavone ſuperbior. Fronte tumens elata. Diviſm ſibi poſcere honorem. Nimium vano tumefa&us nomine gaudens. Tumidus præcordia. Animis elatus ſuperbis. * Sermo ejus tumet inſano ſyrmate.

SVPERBIRE.

Habet maleſuada ſuperbia mentem. Tollere,erigere vertice criſtas.Pe&ora tument faſtu. Pe&ora faſtus habet. Tumere elata fronte. Gerere corda turgida faſtu. Gerere animis tumentibus faſtus.Tumidum ſe præbere in fortunæ munere.Nunquamque levantibus alte intumuit rebus. * ὀφρύας αἴρειν ſupercilia tollere.

SVPPLEX.

Incedens demiſſis cervicibus. Genibus volutus. Snpplices manus tendens. Flexo genu ſuccumbens.

SVPPLICARE.

Allabi genibus.Poſito procumbere genu. Submittere genu.

genu. Ante pedes volvi. Procumbere in terram ante pedes alicujus. Procumbere humi posito genu. Suppliciter genibus perrepere terram. Rogare veniam supplicem. Venire supplex. Demittere cervicem. Inflexo poplite succumbere.

SVRDVS.

Nesciens auribus uti. Non accipiens aure sonos. Nullos percipiens sonos aure surda. Cui non inest sensus auribus surdis. Auribus captus. Surdior freto.

SVRGERE.

Membra levare, tollere. Linquere sedem. Membra levare humo. Solio se tollere ab alto. Ter sese attollens, cubitoque innixa levavit. Tollit se arrectum quadrupes. Vt jugulent homines surgunt de nocte latrones. V. *E lecto surgere.*

SVSANNA.

Helchitis. Helchiæ filia. Helchitin pueri tutatus voce pudicam Est Deus. Cui forma fuit noxia.

SVSPENDERE.

Ligare colla laqueo. Aptare collo vincula. Interimere laqueo. Animam, animæ viam laqueo claudere. Implicare colla laqueo. Laqueo innectere fauces. Præfocare animæ viam. Rumpere guttura obstricto nodo. Claudere vocis iter. Vincula per laquei fac quoque guttur eat. V. *Strangulare.*

SVSPENDERE SEIPSVM.

Laqueo mortem invenire. Purpureos moritura manu discindit amictus, Et nodum informis leti trabe nectit ab alta. Non tulit infelix, laqueoque animosa ligavit Guttura. Hic laqueo fauces, elisaque guttura fregit. Laqueo sua colla ligare. V. *Strangulare.*

SVSPENDI.

Ligari, necti guttura laqueo. Interimi laqueo. Angi reste intorta. Colla laqueis inseri. Sic tibi claudatur pollice vocis iter. Morte. vel intereas capti suspensus Achæi. Elidi guttura.

SVSPIRARE. V. *Gemere.*

SVSPIRIA.

Præsagia luctus. Hausti suspiratus. Suspiria alto pectore ducta. Anxia, tristia, mœsta, gemebunda. Mœsta trahens in imo suspiria pectore.

SYLVA. V. *Silva.*

T.

TACERE.

PRemere ora sua. Silentia tenere. Tenere linguam, ora,vocem.Linguis facere silentia. Premere,reprimere,supprimere vocem. His medium dictis sermonem abrumpit.Ter tecum conata loqui,ter inutilis hæsit Lingua,ter in primo destitit ore sonus. Mediaque in voce resistit. Conticuit tandem,factoque hic fine quievit. V: *Silere.*

TANTALVS.

Garrulus,proditor.Pater Pelopis.In medio Tantalus amne sitit. Semper eget liquidis , semper abundat aquis. Cui Stygia captantur in unda Poma,atque in mediis quæritur humor aquis. Qui poma præsentia quærit. Ramos frustra qui captat & undas. Quærit aquas in aquis,& poma fugacia captat Tantalus, hoc illi garrula lingua dedit.

TARDVS.

Lentus,serus,cunctans. Sera se nocte ferebant. Arguimur lentæ crimine pigritiæ. Quæ tam sera moratur Segnities ? Reginam thalamo cunctantem ad limina primi Pœnorum expectant. Segnis,iners.

TAVRVS.

Candidus,spatiosus,acer,furens,trux,per cornua sævus, patiens aratri, detrectans aratrum, corniger,furibundus,indomitus. Petens uncis cornibus hostem. Pedibus qui spargit arenam. Crebro feriens pede terram. Edens, ciens terrificos mugitus. Rauco mugitu omnia complens. Vibrans cornua. Fronte minans.Prælia sæva minans. Incurvo præbens colla premenda jugo. Quatuor à stabulis præstanti corpore tauros Avertit , totidem forma superante juvencas. Non illo validus subiit juga tempore taurus. V. *Bos.*

TEGERE. V. *Occulere.*

TELA.

Pendula,stans,assidua, tenuis, Arachnæa. Rarum opus. Vltima pars telæ tenui circumdata limbo. Nec tenuem texens sublimis aranea telam. Arguto tenues percurrit pectine telas. Illa etiam stantes percurrere pectine telas Erudit, & rarum pectine densat opus. V. *Texere.*

TELLVS. V. *Terra.*

TELVM.

Vulnificum, ſævum, nocens, cruentum,noxium,fatiferum,non revocabile,jaculabile,volubile,miſſile, vulnera faciens , non evitabile , exitiale. Ferrum ſplendens, acutum, aduncum, nudum. Haſtile fixum. Iaculum acutum. Telum quod cuſpide fulget acuta. Vide *Sagitta.*

TEMPERANTIA.

Eſt virtus,placidis abſtinuiſſe bonis. Inter utrumque manens.Quære *Modus.Modum ſervare.*

TEMPESTAS.

Fera, adverſa, turbida, ventoſa, horrida, aſpera,ſæviens,nimboſa,violenta.Maris ſævitia, æſtus,ira.Hiems triſtis,invida.Nimbis & grandine fervens.Stridentibus horrida nimbis. Quæ toto it turbida cœlo. ἀνέμων μάχη, pugna ventorum , κύματα ἶσα ὄρεσιν, Fluctus ſimiles montibus.

TEMPESTAS MARIS. V.*Mare turbatum.*

TEMPESTAS COORTA EST.

Sol fugit, & removent ſubeuntia nubila noctem. Effuſiſque gravis decidit imber aquis. Venti conſurgunt. Magno miſcetur murmure cœlum. Nimbi æthera cingunt, horrifico tonitru cœlum omne remugit. Tempeſtas violenta turbat fretum. Occulitur triſti velamine cœlum.Cœlum atris involvitur omne tenebris.Contriſtant æthera nubes. Fertur ab immenſo tempeſtas horrida cœlo. Everſas concitat Eurus aquas. Ruit æthere toto turbidus imber aqua. Involvêre diem nimbi , & nox humida cœlum Abſtulit , ingeminant abruptis nubibus ignes. Effuſis imbribus atra Tempeſtas ſine fine furit , tonitruque tremiſcunt Ardua terrarum. Quære *Ventus.*

TEMPLVM.

Venerabile, ſacrum, antiquum, religioſum, marmoreum,laqueatum,ſublime. Altum ſublimibus columnis. Delubrum magnificum. Laquearia ſacri templi. Tecta domus ſacræ. Limina templi. Suaviter ſonans unanimi carmine. Loca ſacra. Ædes ſacra,marmore facta. Religioſa Deorum limina. Sedes fundare Deorum. Media teſtudine templi. Faciles Nymphæ riſere ſacello.

Fana sa[illegible] insignia. * Instituere solido de marmore templu[illegible]ecta sacrorum. Templa superba vastis innixa columnis. Ingens machina templi.

TEMPVS.

Irremeabile, irrevocabile, irreparabile, lachrymabile, felix, & inexcusabile, volubile, lubricum, fugitivum. Tempus edax rerum. Labens velut unda, nec unquam recurrens. Alternans omnia. Destruens, consumens omnia. Tacito, celeri pede fugiens. Cuncta vorans. Cuncta trahens secum volvensque. Labans assiduo motu. Nova temporibus ætas. Prisci temporis anni. Longa, vetus dies. Ævum futurum. Sæculum ferreum. Tantum ævi longinqua valet mutare vetustas. Hoc longis intercidit annis. Hora propositæ quæ foret apta vitæ. Non tractabile cœlum. Dum pelago desævit hiems, & aquosus Orion. * Ævum. Tempestas.

TEMPVS TRANSIT.

* Truditur dies die, novæque pergunt interire lunę. *Hor.* Currit enim ferox ætas. Posthume, Posthume labuntur anni. Tempora labuntur, tacitisque senescimus annis, Et fugiunt freno non remorante dies. Eunt anni more fluentis aquæ. Nec quæ præteriit hora redire potest. Cito pede labitur ætas. Fugit irreparabile tempus. Properat cursu vita citato, volucrique die rota præcipitis vertitur anni. Nihil est annis velocius.

TEMPVS PERPETVVM.

Testataque tempus in omne. Hic sim licet omnibus annis. Probitas longum perdurat in ævum.

TEMPORE EXTREMO MVNDI.

Mundo jam decrepito. Iam jam sub mole cadente. Extremo hoc tempore. Cum jam instet lux novissima mundi. Cum instent fata novissima mundi.

TENEBROSVS.

* Caliginosus. Sole carens. Nebula cinctus. Caligine cingitur atra. Cimmeriis septus tenebris. Locus quem nunquam radiis oriens, mediusve, cadensve Phœbus adire potest. V. *Nox*. V. *Nubilus*. V. *Obscurus*.

TERERE TEMPVS INVTILITER.

* Ludere operam. Verba miser frustra non proficientia perdo. Irrita ventosæ rapiunt mea verba procellæ. Rapiunt conamina venti.

TER-

TERMINVS.

Communis. Limes certus. Lapis defoſſus in agro. Qui regit certis finibus arva lapis. Separat indicio qui Deus arva ſuo. Stipes defixus agris.

TERRA.

Benigna, dives, ſterilis, ſicca, arida, limoſa, pinguis, arenoſa, omniparens. Pendens in aëre nullo fulcimine, nullo nixu. Alma parens frugum. Effundens innumeras opes. Grato rore madeſcens. Florigero gramine vernans. Partu fœcunda benigno. Subjecto aëre fulta jacens. Mater fœcunda. Tellus frugifera, fertilis, florida. Humus decorata, veſtita, ornata herbis. Mundi moles operoſa. Longus terrarum orbis. Summus telluris margo. Corpus, pondus, orbis, ſedes terræ. In media rerum regione locata. Circumdata ponto. Solum cultum, incultum, vile, durum. Nec vero terræ ferre omnes omnia poſſunt. Terra antiqua, potens armis atque ubere glebæ. Salſa autem tellus, & quæ perhibetur amara, Frugibus infelix ea, nec manſueſcit arando Ῥεῖα Κόσμου, Sedes mundi. Veſta.

TERRÆMOTVS.

Tremor telluris. Inſolitus motus terræ. Horror ingens ſoli. Magnus tremor terræ. Tremores orbis. Terrenus hiatus.

TERRÆ MOTVS EST.

Tremit abdita murmure tellus. Tellus mœſtiſſima plangit, & tremit ingenti concuſſa fragore. Sola vaſta moventur. Sub pedibus mugit tellus. Tellus concuſſa tremiſcit. Ingenti motu percita terra gemit. Ardua ſi terræ quatiatur motibus Ida. Denique ſub pedibus tellus, cum tota vacillat, Concuſſæque cadunt urbes, dubiæque minantur.

TERRA MARIQVE.

Terraque marique. Terra pelagoque. Pelago & humo. Aqua & terra. Trans tellurem, & undas.

TERRERE, & TERRERI.

Incutere terrorem. Percellere formidine. Metu terras cœlumque fatigare. Novus per pectora cunctis inſinuat pavor. Et magnas territat urbes. Cæcique in nubibus ignes terrificant animos. Magnis terroribus urbem impellere. Hic aliud majus miſeris, multoque tremendum, Objicitur monſtrum, atque improvida pectora tur-

turbat.Et faciunt geminos enſis & unda metus.Tremor pertentat corpora. Obſtupuit,retroque pedem cum voce repreſſit. Obſtupui,ſteteruntque comæ,& vox faucibus hæſit. Dum ſtupet, obtutuque hæret defixus in uno. Horror invadit mentem, occupat pectora. Horror terrificus ſubit præcordia. Ancipiti, ſollicito, gravi terrore trepidare. Mens perculſa ſtupet. V. *Formidare.*

TESTARI.

Teſtificari.Teſtes dare,proferre,producere. Dii mihi ſunt teſtes.Nubila promiſſi Styx mihi teſtis erit. Fateri de fide alicujus. Numen Deorum teſtari. Per ſidera teſtor.

TESTIS.

Incorruptus,corruptus, falſus, conductus, ſine pondere,pondus habens. Quis hoc credat niſi ſit pro teſte vetuſtas?Hoc vero teſte probatur.

TESTVDO ANIMAL.

Lenta,tarda,reptilis,domiporta. Sanguine caſſa. Manens ſub tegmine ſuæ teſtæ. Quæ metuens tangi dat ſua collo retro.

TESTVDO INSTRVMENTVM.

Blandiſona,dulciſona,canora,incurva, tremula,vocalis,Apollinea,Thracia,Threicia, Orphea, Phœbeia, Odryſia. Curarum dulce levamen. Quæ ſociatis congrua nervis dulce melos reddit. Placido tangit quæ pectora motu,Et curas animi non ſinit eſſe graves.

TESTVDINE CANERE.

Pulſare chelyn digitis. Chordas ſollicitare. Tangere chordas.Terere nervos argutæ teſtudinis.Tenſa fila teſtudinis ferire levi pollice. Tenſa ferire levi pollice fila lyræ. Iamque eadem digitis, jam pectine pulſat eburno. Terpſichore facilem laſcivo pollice movit Barbiton,& molles duxit in antra choros. Ipſe cava ſolans ægrum teſtudine amorem.

TETHYS.

Æquorea,uda,cana,nuda.Titanis. Virgo marina. Nereis pulchra.Genitrix Nereia.Conjunx Oceani.Numen aquarum.Præſcia venturi.

TEXERE.

* Percurrere pectine telas.Serva operum haud ignara Minervæ,*id eſt,* valens texere. Radio percurrere ſtamina

mina telæ. Rarum pectine densat opus. Pollice docto stamina purpureæ sociaverat aurea telæ. Alvearia texta lento vimine. Telas discernere tenui auro. Lassat viduas pendula tela manus. Ducere lanas. Stamina pollice versare. Gracili geminas telas intendunt stamine. Tela jugo juncta est, stamen secernit arundo, inseritur medium radiis subtegmen acutis.

THALAMVS.

Amicus, pudicus, cultus, genialis, jugalis, dulcis. Generans sobolem multam. Nec dulces thalamos, nec dona Cupidinis ulla.

THEOCRITVS.

Poëta Syracusius. Animæ laqueo cui via clausa fuit.

THERMÆ.

Calidi fontes. Quæ de calido sulfure fumat aqua.

THETIS.

Cœrula. Virgo marina. Mater aquosa. Mater Achillis. Materno tacta dolore Thetis.

S. THOMAS.

Didymus, cui durius ære, Atque adamanteo robore pectus erat.

THRACIA.

Armifera. Scelerata litora Thracum. Bistonis ora. Tellus Bistoniis habitata viris. Regna Rhodopeia. Agri Sithonii. Litora Cerinthia. Polydoreo quæ manavit sanguine terra.

THVRA.

Mera, mascula, flava pia, sacra, votiva, facientia flammas, redolentia. Thurea grana. Virga thurea. Lacryma thuris. Blandi thuris honores. Thuris odorati globuli. Posito dare thura foco. Thura dabant, tepidusque cruor fumabat ad aras. Centumque Sabæo Thure calent aræ. Verbenasque adole pingues, & mascula thura. Solis est thurea virga Sabæis. Totaque thuriferis Panchaia pinguis arenis. India mittit ebur, molles sua thura Sabæi. Vrantur pia thura focis, urantur odores, Quos tener è terra divite mittit Arabs.

THVS ADOLERE.

* Thure superos placare. Acerra plena thuris. Templum thure vaporare. Assyrii Christo debentur odores. Conferre in aras quidquid Arabes odoris arboribus legunt.

legunt. Pinguis exudet thuris vapor. Dare thura flammis. Aras dono thuris eoi instruere. Libare Deo miculam thuris de parva acerra. Tribuere thuris honores.

THYASVS.

Hasta Bacchi. Pampinea.

THYRSVS.

Hasta Iovis. Hasta foliis præsuta. Hasta frondibus velata. Thyrsus gravis, sacer. Thyrsi fronde virentes, frondentes.

TIBERIS.

Spumifer, nubilus, flavus, rapidus, lubricus, curvus, altus. Gurges Tiberinus. Tiberina ostia. Arenosi Tibridis unda. Amnis Thuscus. Thusci fluminis undæ. Thuscę gurges aquæ. Amnis rapidis animosus in undis. Qui per cava saxa volutus. Albula quem Tiberi mersus Tiberinus in undis Reddidit.

TIBIA.

Mœsta, rauca, cava, longa. Avenæ structæ. Iunctæ arundines. Phrygio tibia curva sono. Calami palustres. Tibia Berecynthia. Non illos citharæ, non illos carmina vocum, Longaque multifori delectat tibia buxi.

TIBVLLVS.

Cultus, sacer. Amator Nemesis. Est gravis, & cultus, puroque simillimus amni, Grandiaque eloquio verba Tibullus habet.

TIMERE. V. *Formidare.*

TIMERE DEVM. V. *Deum timere.*

TINCTVRA, & TINGERE.

Varios discit mentiri lana colores. Assyrio fucatur lana veneno. Vellera mutentur Tyrios incocta rubores. Tinctaque Sidonio murice lana. Iuvat albentes invertere lanas. * Sanie infuscatur arena. Ferre vestes picturatas. Ardet Tyrio murice lana. Vellera iterare muricibus Tyriis. Frontem pingere moris. Vellus medicatum ahenis Amyclæis. Repetita bibit lana rubores. Saturare vestes murice.

TOGA.

Longa, extenta. Longo conspicienda sinu. Toga libera. Vestis libera. Filo tenuissima. Cedant arma togæ, concedat laurea linguæ.

TOLERARE.

Ferre, perferre, ſufferre, ſuſtinere, perpeti mala. Sufferre labores duros. Exhaurire pericula. Pauperiem, & duros perferre labores. Multum terris jactatus & alto. Ventos perpeſſus & imbres. Quo plura poſſis, plura patienter feras. Dum vires annique ſinunt tolerare labores. V. *Pati.*

TONAT.

Cœlum tonat omne fragore. Iupiter ſtrepitu exterruit orbem. Magnus ab ætherio perſonat axe fragor. Iterum atque iterum fragor intonat ingens. Magno miſcetur murmure cœlum. Tonitru cœlum omne cietur. Pater omnipotens ab alto cœlo intonuit. Intonant poli. Subitoque fragore intonuit cœlum. Eurique Zephyrique tonat domus. Cœlum tonat omne tumultu. Ingens fragor æthera complet. Tonat alti regia cœli. Vidiſti toto ſonitus percurrere cœlo, Fulminaque ætheria diſſiluiſſe domo. V. *Tempeſtas.*

TONITRV.

Horridum, igniferum, ætherium, terrificum, raucum, ſonorum, reboans. Latè reſonans toto cœlo. Movens humanas mentes. Tumultus ætheris. Gravis fragor. Fractæque tonitrua nubis. Tonitrus horrificus. * Αἰθέριον μύκημα, ætherius mugitus.

TONSOR.

Solitus longos ferro reſecare capillos. Tonſor jam reliquos metat capillos. Tonſorem capiti non eſt adhibere neceſſum. Nec malè deformet rigidos tonſura capillos. Sit coma, ſit docta barba reſecta manu. Acuta tonſor incautum nec adhuc totondit cuſpide mentum. * Hirſutas excolere genas.

TORMENTA BELLICA.

Crudelia. Tormenti vires. Inſtrumenta necis. Machina bellica intonans in altis muris. Ejaculans fulmineos globos. Vomens letales glandes. Iaciens rapidos globos ſulfureo igne. V. *Bombarda.* Quære *Sphara plumbea.*

TORRERE. V. *Aſſare.*

TORRENS.

Tumidus, fervens, ſpumans. Vndis pluvialibus auctus. Flumine perpetuo torrens ſolet altius ire: Sed tamen hæc brevis eſt, Illa perennis aqua. Rapidus monta-

montano flumine torrens, Sternit agros, sternit sata læta, boumque labores. V. *Fluvius*, V. *Rivus*.

TORTOR. V. *Carnifex*.

TRACTARE.

Manibus contrectare, contingere aliquid. Inter manus & brachia versare. Ille manu mulcens propexam ad pectora barbam. Cæsariem longæ dextra deducere barbæ.

TRAHERE.

Bigis raptare, trahere, distrahere. Corpora circum muros raptare. Me Parnassi deserta per ardua dulcis Raptat amor. Trahit sua quemque voluptas. Nescio qua natale solum dulcedine cunctos Ducit, & immemores non sinit esse sui.

TRANARE.

* Tranare flumen. Transilire vada. Transmittere flumina nando. Exponere corpus in ulva adversa. Transnare sonoras torrentum furias.

TRANQVILLARE. V. *Placare*.

TRANSFIGERE.

Trajicere ferro, gladio, mucrone. Figere præcordia. Ense latus perforare. Gladium lateri recondere. Rumpere præcordia ferro. Adigere ferrum per pectora. Condere ensem in pectus. Fodere pectora ferro. Agere ferrum per viscera. Demittere ferrum in ilia. Terebrare cavas uteri & tentare latebras. Pectore ferrum condere.

TRANSFIGVRARE.

Formas se vertere in omnes. Omnia transformat sese in miracula rerum. Vertere quæ poteras homines in mille figuras, Non poteras animi vertere jura tui. Permutat lymphas in vina liquentia Christus. Induere vultus alicujus. V. *Metamorphosis*.

TRANSIGERE FOEDVS, FOEDVS *facere, pacisci pactum*.

Fœdus inire, componere, ferire. Dare dextram. Dexteræ conjungere dextram. Iungere fœdere dextram. Firmare inter se fœdera dictis. In amicitiam coire. Animum præsenti pignore firmare. Fidem dare, & accipere. Fidem novare. Tangere dextram. Cogere in fœdera, in concordiam. Coëunt in fœdera dextræ. Æternam pacem, pactosque hymenæos exercere. Æterno fœdere

fœdere pacem conjungere. Stricto constringere fœdere mentes. Pangere fœdus. Mittere æterna in fœdera gentes. Fœdus perpetuum, stabile, legitimum, amicum, conjuratum, concors, firmum. Pactio. Pactum. Conventio. Conjuratio. Inviolabile pignus pacis. Leges pacis.

TRANSIRE, TRANSITVS.

Trajicere celeri pede. Vi facere viam. Rumpere aditus. Innocuum dare alicui iter.

TREMERE.

Tremiscere, contremiscere, contremere. Intremiscere. Frigidus horror subit mentem. Gelidus tremor ossa pererrat. Mœstificus tremor quatit ora. Nos pavidi trepidare metu. Subitus tremor occupat artus. Pavida trepidat formidine pectus. Corpus, ut impulsæ segetes Aquilonibus, horret. Me tremor invasit, stabam sine sanguine mœstus. Me luridus occupat horror. Obstupuit, gelidusque comas erexerat horror. Gelidum pectora frigus habet. Poplite succiduo genua intremuere, fugitque Et color & sanguis. V. *Formidare.*

TRIDENS.

Cuspis triplex. Telum tricuspe. Trifidus, sævus, æquoreus, infestus, validus. Et miseras uncis versare tridentibus undas.

TRINITAS.

Trina potestas. Sancta, alma trias. Triplex persona, sed idem, Et Deus unus. Simplex ætherii numinis unitas. Quæ distincta eadem est, veraque Trinitas. Patris, & æquævæ prolis, flatusque sacrati, Splendeat æterna laude perennis honos. Gloria summa Patris, Natique, & Flaminis almi.

TRISTEM ESSE.

Duros animi tolerare labores. Clausum pectore vulnus habere. Maxima in ipsius vultu sunt signa doloris. Ægra corpora trahere. * Totus in lessos defluit, & lacrymas. V. *Dolere.*

TRISTITIA.

Gravis, tetrica, ingens. Mœror acerbus, sollicitus. Miscentur tristia lætis. Infandum regina jubes renovare dolorem. Omnia tecum una perierunt gaudia nostra, Quæ tuus in vita dulcis alebat amor.

TRITICVM.

Triticei fœtus. V. *Frumentum, Seges.*

TRIVMPHARE.

* Triumphatis hoſtibus victor agebat currum ad alta capitolia. Pedem victor multa cum laude repreſſit. Victorem laurea ſerta gerentem portat niveis currus eburnus equis. Lauro devinctus agreſti, Miles Io magna voce (triumphe) canet. Triumphare hoſtem, & de hoſte. Ducere triumphos ad templa Deûm. *Virg.* Ire ſuperbifica manu poſt triumphum partum ex hoſtibus. Longas videre juvat pompas, undaſque populorum, & Senatus inclyta lumina.

TROCHVS.

Nunc pila, nunc celeri vertitur orbe trochus. Torto volitat ſub verbere turbo. Ille actus habenis Curvatis fertur ſpatiis. Namque agor ut per plana citus ſola verbere turbo.

TROIA.

Ingens, alta, perfida, diruta. Regna Trojana. Alta curia Trojæ. Mœnia Trojæ. Sceptra potentia Trojæ. Bis perituræ mœnia Trojæ. Phrygii muri. Oræ Phrygiæ. Mœnia Phœbi. Alta Pergama. Dardanii muri. Mœnia Laomedontea. Mœnia Neptunia. Sigeia tellus. Iliacæ domus. Aſiacæ, Iliacæ arces. Argolicis quæ concidit armis. Priami regna. Priami arx alta. Neptunia Troja. Mœnia Dardanidum. Divûm domus. Ilium, & inclyta bello Dardania. Pergameæ arces. V. *Ilium, & Pergama.*

TROIANI.

Dardanidæ. Phrygii. Teucri. Idæi. Troes. Æneadæ. Genus Æneadum. Trojugenæ. Gens Pergamea. Iliadum turba. Gens Hectorea. Hectorei ſocii. Trojanus ſanguis. Gens Phrygia. Cœtus Iliaci. Iliades. Trojades.

TVBA.

Belligera, Martia, canora, rauca, terrifica, terribilis, ſtridens, clangens. Ciens pugnas terribili cantu. Canens fera bella. Buccina. Claſſicum. Æs canorum. Æs raucum. Dans belli ſignum. Claſſica Martia, Mavortia, turbida. Excitantia milites ad pugnandum. Abrumpentia ſomnum. Turbantia quietem. * Æneator

dat

dat ſignum tuba. πολίμων ἀγγελιῶτις, nuntia bellorum tuba.

TVBAM INFLARE.

Ære ciere viros, Martemque accendere cantu. Signa dare tuba. Rauco ſtrepuerunt cornua cantu. At tuba terribilem ſonitum procul ære canoro increpuit, ſequitur clamor, cœlumque remugit. Clara dedit ſonitum tuba. Bello dat ſignum rauca cruentum Buccina. Raucus ſtridenti murmure clangor increpuit. Martius ille æris rauci canor increpat, & vox Auditur, fractos ſonitus imitata tubarum. V. *Clangere.*

TVMVLVS. V. *Sepulcrum.*

TVRBO.

Intortus, contortus, violentus, rapidus, ſubitus. Fremebundi turbinis ira. Vis fæda turbinis. Nimboſi turbinis horror, fremitus, furor. Latè disjiciens pulverem. Bacchans hiberno in æquore.

TVRCA, *vel* TVRCVS.

Immanis, ferox, atrox, trux, impius. Chriſti implacabilis hoſtis. Fidei ſanctæ ſæviſſimus hoſtis. Milite blaſphemo Teutona regna petens.

TVRRIS.

* Turris ſtans in præcipiti, & ſummis tectis educta ſub aſtra. Arces turrium aëriæ. Stat ferrea turris ad auras. Turris vaſto ſuſpectu. In latus omne patens turris circumſpicit undas. Turris altior Memphitica Pharo. Antverpiana turris, arte ſumma, mole vaſta, mira celſitudine.

TVSSIRE.

* Quatit ægros tuſſis anhela ſenes. Malam pectore tuſſim expellere. Gravedine frigida, & tuſſi frequente quaſſari. Aſpera pulmonem tuſſis quatit. Aſpera tuſſis vexat.

TVTVS.

* Pedes habet extra lutum. Diſcriminis expers. Major ſum, quam cui poſſit fortuna nocere. Exceſſere metum mea jam bona. Securè degere.

TYMPANVM.

Cavum, ſonorum. Reſonans rauco pulſu. Dans ſtrepitum. Tergora tenſa boum, quibus bellicus furor inci-

incitat violentos milites Martis ad arma. Certabant rauco resonantia tympana pulsu.

TYMPANVM TVNDERE.

Impellere, ferire, pulsare tympana. Tundere terga boum. Quatere tympana agili manu. Taurorum tergora pulsa fremunt. Plangebant alii proceris tympana palmis. Tympana tenta tonant palmis. Tympana cum subito non apparentia raucis Obstrepuere sonis.

TYRANNVS.

Sævus, fatalis, crudelis horribilis, truculentus, immanis. Gaudens cæde. Spirans fulmina & ignes. Grassans immani cæde. Bella cruenta petens. Ad generum Cereris sine cæde & sanguine pauci Descendunt reges, & sicca morte tyranni. V. *Crudelis.*

V.

VACCA.

Lactifera, fœcunda, nitida. Quæ jacet, & lentè revocatas ruminat herbas, Atque iterum pasto pascitur ante cibo. Gerens uberibus niveum nectar. Quæ viridi procumbit in herba. Incustoditam lentè videt ire juventam. Aut errans bucula campo. Et queritur vitulum mater abesse suum. Optima torvæ Forma bovis, cui turpe caput, cui plurima cervix, Et crurum tenus à mento palearia pendent.

VAGARI.

* Errare. Passibus incertis ferri. Errabant acti fatis maria omnia circum. Deserta peragrare incerto pede. Errare summis montibus. Curis vagari expeditum. Esse profugum per orbem. Palantesque vident socios.

VAGINAM NVDARE.

Vagina educere, eripere, liberare ensem. V. *Ensem educere.*

VALEDICERE.

Dicere voce vale. Et longum formose vale, vale, inquit, Iola. Et dixit tenui murmure lingua, vale. Vix illud potui dicere triste vale. Supremumque vale pleno singultibus ore Vix dixit. In perpetuum frater ave, atque vale. Sæpe vale dicto, rursus sum multa locutus. Accipe supremo dictum mihi forsitan ore, Quod tibi qui mittit non habet ipse, vale. Accipe quo semper finitur epistola verbo, Atque meis distent ut tua fata, vale.

vale. Longior insuetum ne lasset epistola corpus, Clausaque consueto sit tibi fine, vale. Quid, nisi quod cupio me jam conjungere tecum Restat ? ut ascribat littera nostra, vale.

VALLIS, VALLES.

Cava, curva, concava, nemorosa, umbrosa, opaca, occulta, dumosa, humilis. Diffundens dulcia gramina. Oculos gramine pascens & herbis. Circum undique septa excultis jugis. Quæ longo recessu, curvo anfractu panditur. Convalles depressæ, virentes. Est curvo anfractu vallis, accommoda fraudi, Armorumque dolis, quam densis frondibus atrum Vrget utrimque latus; tenuis qua semita ducit.

VALLARE.

* Propugnacula bello tuta parare. Tutam castris præducere fossam. Locum claudere vallo. Rupti munimine cespitis agger. Denso aggere firmare mœnia. Abrupto circundare vallo. Tumulus surgentis in altum telluris componitur. Vallant oppida muri. Exstruite immanes scopulos, attollite turres, cingite vos fluviis, vastas opponite sylvas.

VALLVM.

Propugnaculum. Agger. Munimen. Munimentum. Clauso fidere vallo. Vasto septas videt aggere terras. Transierat primi Cæsar munimina valli, Non cœptæ assurgunt turres, non arma juventus Exercet, portusque aut propugnacula bello Tuta parant. Non si te ferreus agger ambiat, aut triplices alios tibi carmine muros Amphion auditus agat. Munimen habet nullo quassabile ferro.

VANVS.

Inanis, levis, futilis, nihili, irritus. Omnia in æquoreos abierunt irrita ventos. Hæc venti irrita per terras, & freta summa ferunt. Nullo pondere verba cadunt. Dicta vagis credita ventis. Verna incertior aura. Perfusa gloria fuco. Vana est sine viribus ira. Bullatis nugis turgescere. * Agitare spes inanes. Sæpe supervacuos cogit habere metus. Aëra cædere. V. *Terere tempus.*

VASTARE. V. *Prædari.*

VATES.

Consultus, fatidicus, verax. Os fatidicum. Præscia lingua.

lingua. Eventura videns. Rerum dicens vias. Præſcia corda gerens. Fata canens. Rerum prænoſcens fata. Interpres divûm, qui numina Phœbi, Qui tripodas, Clarii lauros, qui ſidera ſentit, Et volucrum linguas, & præpetis omina pennæ. Quæ ſint, quæ fuerint, quæ mox ventura trahuntur noſcens. * Χαρίτων τρόφιμος, gratiarum alumnus. V. *Propheta.*

VATICINARI.

Aperire futura. Sola mihi tales caſus Caſſandra canebat. Celæno Prodigium canit, & triſtes denuntiat iras. Caſus aperire futuros. Veridicos Parcæ cœperunt edere cantus. Talia divino fuderunt carmine fata. Fatidico ore pandere ſæcula venientia. Mentem veris implet Apollo.

VATICINIVM.

Monitus divini. Monitus vatum. Fatalia verba.

VBIQVE.

Quam latè ætherius ſol videt omne ſolum. Quam latè radios ſpargit Apollo ſuos. Qua cœli & terræ patet hoc illuſtre theatrum. Qua Machina cœli, terra, fretumque patent. Qua patet immenſi orbis iter. Quanto ſpatio ſe porrigit orbis & æther. Ire per omnes terraſque, tractuſque maris, cœlumque profundum. * Qua breve, qua longum Sol jacit orbe jubar. Ad utraſque Phœbi domos.

VECTVS.

Quadrijugo vectus curru. Cœloque invectus aperto Flectit equos, Curruque volans dat lora ſecundo.

VELLE, VOLVNTAS.

* Hæc mihi mens eſt. Sic viſum eſt Superis. Sic volo, ſic jubeo. Ita ſtat ſententia. Ita fert corde voluntas. Diſcupio. Fervet mihi amor hoc facere. Vide *Deſiderare.*

VELOX. V. *Accelerare.*

VELVM.

Turgidum, concavum, ſinuoſum, ſublime, jactatum, tumidum, patens, laxum. Carbaſa, Carbaſeus ſinus. Lintea, Suppara velorum. Lintea procul venientia. Vento contracta ſecundo. Medio æquore, ſalo, freto, pelago tumentia. Tradita felici Noto. Data incertis Notis. Sinus curvatus. Præcipiti carbaſa tenſa Noto. πτερὰ νηός, Alæ navis. V. *Navigare.*

VELVM TENDERE.

Dare ventis vela, carbaſa, lintea. Intendere turgida vela ventis ſecundis. Velorum pandere, expandere alas. Pleno ſubire oſtia velo. Velis aptare claſſem.

VENARI.

Agitare, agere feras. Sequi feras. Venatu exercere ſaltus. Circumdare, cingere canibus ſaltus. Vmbroſos ſaltus indagine cingere. Sectari catulo ſagaci feras. Exercere ſtudia Dianæ. Invia luſtra ſilvarum canibus pererrare. Invigilare venatui. Laqueis captare feras, & fallere viſco. Moliri inſidias avibus. Clamore premens ad retia cervum. Callida ſic ſtultas decipit eſca feras. Dum nova lanugo eſt, pavidos formidine cervos Terret, & eſt illi præda benigna lepus.

VENATOR.

Citus, pernix, præceps. Inſectans feras. Inſidians, inhians feris. Agens in laqueos feras. Terrens, agitans feras. Vrgens leporem in campis. Cane prædans ſaltus.

VENATVS.

Ferarum indagatio. Venatio. Venandi cura. Studium venandi.

VENENATVS.

Diro, funeſto veneno tinctus, infectus, imbutus, illitus. Vipereo felle, vipereo cruore, peſte letali, tabe mortifera infectus.

VENENVM.

Tabificum, dirum, ſomniferum, furiale, letiferum, Colchicum, Theſſalicum, Lernæum, Neſſeum, inſana bile, ſoporiferum, præſentaneum. Gorgoneum. Aconita lurida. Oris Cerberei ſpuma. Tabes funeſta veneni. Succus veneni. Cantharidis ſuccus. Toxica Theſſala. Herba Theſſala. Virus tetrum, acre. Quidquid habet Circe, Quidquid Medea veneni.

VENENO INFICERE.

Linere felle vipereo, felle ſerpentis. Tingere veneno. Imbuere tabe mortifera, vipereo cruore. Inficere pabula tabo. Pecori aſpergere virus. * Inficere pocula. Spargere latices radice nocenti. Viperinum admiſcere cruorem. Toxica miſcere. Spargere cantharidum, ſuccos. Polluere cibos veneno. Dare edenti venenatam mattyam. Mattya, & Mattea, & Matteolæ dimi-

nutive,

nutive, pro ciborum deliciis, quibus irritatur orexis. Armare arma veneno.

VENEREA RES.

Veneris usus. Inimica virtuti. Pertentans pectora. Furta Veneris. Venerem & cæci stimulos avertere amoris.

VENIA.

Coram data copia fandi. Poscere Deos veniam.

VENIRE.

Concursu accedere magno. Adire, petere tecta. Trojæ qui primus ab oris Italiam fato profugus venit. Devênere locos. Tyriam qui adveneris urbem. Quibus Hector ab oris Exspectate venis?

VENTER.

Plenus, tumidus, gravidus, vorax, avidus, turgidus, pendulus, capax. Assiduo cibo membra fovens. Molles fundens per viscera succos. Alvus. Vterus.

VENTVS.

Rapidus, celer, validus, fortis, ferox, sævus, æquoreus, protervus, nimbosus, fremens, fremebundus, stridens, agitans æquora, fremens murmure. Fera murmura mittens. Motans cacumina quercus. Flamen incertum. Flamina venti. Ventosa potentia. Ventorum prælia. Pennæ Euri. Turbo cæcus. Flatus magnus. Stridor procellæ. Omnia ventorum concurrere prælia vidi. Indignatum magnis stridoribus æquor. Venti velut agmine facto, Qua data porta ruunt, & terras turbine perflant. Confligunt Zephyrusque Notusque, & lætus Eois Eurus equis. Incubuêre mari, totumque à sedibus imis Vna Eurusque Notusque ruunt, creberque procellis Africus, & vastos tollunt ad sidera fluctus. * Imperator fluctuum.

VENTVS MERIDIONALIS.

Auster lenis, aquaticus, pluvius, imbrifer, nubilus, nubibus assiduus, humidus, udus, humens, madens. Fundens gelidas aquas. Humidus violentis aquis. Violentior Austri vis. Notus imbribus ater. Mutans aëra nigrantibus alis. Sibilans madido ore. Percutitur rapido navis adunca Noto. Nunc Notus adversa prælia fronte gerit.

VENTVS OCCIDENTALIS.

Zephyrus mollis, lenis, vespere missus, vernus, clemens, mitis. Aura Zephyri. Favonius florifer, floridus. Temperies grata tepidi Favonii. Corus furens, fremebundus, violentus. Africus horrens, nubifer, protervus. Vis sonantis Africi. Nunc Zephyrus sero vespere missus adest.

VENTVS ORIENTALIS.

Eurus præceps, trux, indomitus, Æolius, Nabathæus, capiens vires ab ortu, Eous, Phœbeus, glacialis. Rutilo ab ortu volans. Spiritus Euri. Spirans valentior. Navigiis truculentior incidit Eurus. Subsolanus. Vulturnus. Apeliotes.

VENTVS SEPTENTRIONALIS.

Boreas gelidus, sævus, improbus, Threïcius, Sithonius, rigidus, horridus, nivalis, hibernus, arcticus, glacialis. Feriens, rapiens tecta. Æquans humo turres. Triste mugiens. Armatus rauco turbine. Spargens nives ab axe hiberno. Aquilo de rapidis ventis immansuetissimus. Alæ Aquilonis. Flabra Boreæ. Cujus concursibus insonat aër. Qui terras grandine pulsat. Qui tristia nubila pellit. Sollicitans manes, totumque tremoribus orbem.

VENTVS SECVNDVS.

Aura facilis, secunda. Venti faventes, secundi, amici.

VENTO SECVNDO NAVIGARE.

Navigare ventis faventibus, secundis, aura secunda. Ventis non iniquis, discordibus, æquis, non adversis, non fluctuantibus.

VENTIS ADVERSIS.

Ventis iniquis, non æquis, discordibus. Fluctibus adversis, Venti vetantes. Adversa aqua. Vento prohibente. Pelago vetante. Aquis invitis.

VENTOS SEDARE.

Placare, temperare ventos. Sistere, componere mare, aquas. Compescere fluctus. Mulcere aquas, æquora. Frangere, coercere undas, aquas. Maris iram frangere.

VENVS.

Alma, furtiva, insidiosa, blanda, anxia, maligna, insana, vesana, furiosa, immoderata, orta mari. Cypria

pria virgo. Vulcania conjunx. Cnydia. Samia Dea. Vrens pectora flammis. Incestæ scelerata libidinis auctrix. Teneri mater amoris. Et dulce amoris vinculum. Vexans, occupans mentes. Mentibus offundens cæcas tenebras. Cytheriacis edita aquis. Æquore nata. Medio concreta profundo. A spumis Dea dicta maris. Erycis quæ possidet arces. Colle sub umbroso quam tenet altus Eryx. Tenerorum mater amorum. Nurus Assaraci. Mater Æneæ. Anchisæ conjux Dionæa. Cytheris. Cythereia. Idalia. Erycina. Sicania. Mater Æneadum. Mater Acidalia. Mater Dionæa. Cytherea.

VER.

Novum, primum, tenerum, floriferum, blandum. Nemorum frondi utile, & utile silvis. Dans novis primordia rebus. Cinctum florente corona. Cum cuncta virent, & cum nova temporis ætas. Vario depingens flore solum. Decorans, ornans floribus arva novis. Tepidi tempora veris. Cum nova de gravido palmite gemma tumet. Fronde solum varia depingit odoriferum ver. Nunc omnis ager, nunc omnis parturit arbos. Vere rubenti candida venit avis longis invisa colubris. * Verna excipit cœli indulgentia terras. Quum prima novis adolescit frondibus ætas. Solvitur acris hiems. Frigora mitescunt Zephyris. Iam ver egelidos refert tepores. Tepenti vere laxatur dies. Cum modo formatis operitur frondibus arbos. Sidera cum Tyrius Phryxæi respicit agni Taurus. Quum Ismarium pellex Attica plorat Itin. ὅταν λειμῶνες γελῶσι, quando prata rident.

VERIS TEMPORE.

Gramina cum tellus promit ridentia vultu. Munera cum tellus fundit redolentia veris. Cum arboribus frondes redeunt, & gramina campis, Et lætis gremium frugibus ornat ager. Cum tellus molli gramine vernat, & arbor umbrosas explicat alta comas. Aspera cum pullo frigore cessat hiems. Cum ridet quilibet hortus. Cum vernans rosa longas complet odore vias. Cum tepet apricus Zephyris spirantibus aër, & Candida formosi tempora veris eunt. Cum instaurat avis dulci modulamine carmen, & producit suum prole recente genus. Cum ver purpureum fundit fragranteis herbas.

herbas. Cùm exercent cantus, per roſcida rura puellæ, & hortorum populantur honorem. Quando vernantia lilia ſurgunt. Garrula cum repetit ſolitas Philomela querelas, Perfidiam deflens Terei, ſcelerataque facta. Cum mulcent volucres tepidum concentibus aëra, & in pratis ludit luxuriatque pecus. Cum ignota prodit hirundo, & luteum celſa ſub trabe fingit opus. Quando avis in ramo tecta, laremque parat. Omnia cum rident gramine, flore, comis. Cum condit avis nidum, & poſitis incubat ovis. Cum tellus fundit cum floribus herbas. Cum floret odoratis terra benigna roſis. Cum proſiliunt viridi gramen & herba ſolo. Germina cum herboſo rident florentia campo.

VERBERARE. V. *Cadere.*

VERBVM.

Dulce, ſuave, blandum, mellitum, modeſtum, ſalubre, molle, lene, protervum, petulans, profanum, ſuperbum, jocoſum. Et ſemel emiſſum volat irrevocabile verbum. Foliis leviora caducis. Digna rubore. Diſſimulata notis. Doctis inſidioſa notis. Nuntia animi. Aure repulſa. Verba moleſta, pudenda, inania.

VERITAS.

* Si vera eſt fama. Credo equidem, nec vana fides, genus eſſe deorum. Vera referre. Non miſit irrita ſomnia. Falſum ebur, *id eſt*, os, vel dentes. Vero verius eſt. Fides rebus eſt addenda probatis. Eſt veri cognitus oris.

VERSVS.

Bonus, longus, herous, tener, teres, mollis, durus, cultus, politus, facundus, ſuaviloquus. Marone, Naſone dignus. Carmen celebre, melicum, doctum, canorum, nobile. Aonium, textum imparibus modis. Structum heroo pede. Seceſſum ſcribentis & otia quærens. Suavibus numeris pectora mœſta levans. Metricis verba ligata modis. Diſparibus carmina arata modis. Metrica verba. Verba coacta in pedes. Numeri diſpares, impares, leviores. Aonia lyra. Modus. V. *Carmen.*

VERSVS SCRIBERE.

Fingere, canere, ludere, dicere, fundere, texere, contexere, effingere verſus, carmina. Nectere verba numeris. Cogere verba in pedes. Iungere carmina nervis.

vis. Aoniis verba ligare modis. Cogere verba in numeros. Nectere ludenti fluitantia carmina versu. Facili deducere carmina plectro. Facundo ludere versu. Modulari carmen arundine, avena, calamo agresti.

VERSVS DOCTOS SCRIBERE.

Facere doctissima carmina dictante Phœbo. Fundere carmina æmula Maronis operis. Fingere versus vena grandi, ubere, divite, sublimi. Componere carmina qualia sunt dicta grandinoso Marone. * Versiculos suaves, saliente, emicante, condere vena. Versiculi pexi, elaborati.

VERSVS INDOCTOS SCRIBERE.

Fingere, effingere versus tenui, exili, gracili arundine, vena. Modulari, meditari, deducere carmina vili arundine. Texere, contexere carmina rudi, tenui filo. Graciles, rudes, incultos fingere, condere versus. * Versiculos nanos facere. *Scaliger*. Rudere rudia carmina. Phœbo cachinnos versus excussit tuus.

VERTVMNVS.

Formas Deus aptus in omnes.

VERVM.

Non dubitabile. Non fugiens lucem. Virtus quæ nobis dicta est à pondere veri. Virtus nescia fraudum. Verum quod diu abdi, occultari nequit. Verum ambage remota dedit. Fama nec à veri diffidet illa fide. Hoc prc ius vero est. Et partem veri fabula quæque tenet. *V. Veritas*.

VESPER.

Vmbrifer, occiduus, rutilans, rubens. Astrifero procedens Olympo. Infuscans terras croceo noctis amictu. Frigidus aëra vesper Temperat.

VESPERASCIT.

Labitur dies. Sol tegit radios suos. Ruit Oceano nox. Vespera noctis vices reducit. Vespera inclinat diem. Venit Hesperus. Oriuntur tempora sera diei. Trahunt sera crepuscula noctem. Nigro rutilans consurgit ab ortu Vesper.

VESPERI.

Inde domum redeunt sub prima crepuscula mœsti. Traherent cum sera crepuscula noctem. Condere jam vultus sole parante suos. Hesperus & fusco roscidus ibat equo. Sole sub occiduo. Labente die. Auricomus

comus cum dat terris sua lumina vesper. Cum vespe- rugo paret.

VESPERTILIO.

Quæ tenet à sero vespere nomen. Quæ à vespere nomen habet.

VESTIGIA.

Certa, falsa, taciturna. Signa pedum. Signa notæque pedum. Vestigia observata sequi. Indicia gressus.

VESTIRE.

Ornare, exornare corpus vestibus. Velare corpora. Insignire amictu. Circumdare corpus amictu. Veste corpus tegere.

VESTIS.

Purpurea, nivea, picta, viridis, superinjecta, linea, serica, coccina, Coa, Sidonia, Tyria, Phrygia, preciosa, magnifica, holoserica. Arte laborata, ostroque superba. Tyrio murice fucata. Amictus laxus. Habitus regalis, fluidus. Cultus dignus corpore. Saturata murice vestis. Arabico lucens bombyce. Cyclas aurata. Palla Sidonia. Picta croco, & fulgenti murice vestis. Tyrio subtegmine fulgens. Ostro auroque rigens. Sit bene conveniens & sine labe toga.

VESTES EXVERE.

Ponere vestem, velamina de corpore. Rejicere amictum. Corpora nudare. Deripere, eripere velamina ex humeris.

VESTES INDVERE.

Induere, sumere velamina, vestem. Induit & Tyrio distinctam murice pallam. Cultibus Alciden induit illa suis. Pallamque induta nitentem. Insuper aurato circumvelatur amictu. V. *Vestire*. V. *Induere*.

VETVS.

Gravis annis. Grandævus. Annis obsitus. Decrepitus. Grandior ævo. Vita satur, & leto vicinus. Cui frons contracta rugis. Annosus. Extremum fati diem sustinens. Ævo fessus. Segnior ævo. Quem tussis anhela fatigat. Qui trunco titubantes sustinet artus. Membra levans baculis, tardusque senilibus annis. Cujus jam fronti ruga senilis inest. Effœtum corpus. Caput tremulum. Tardus gravitate senili. Obsitus ævo. Frigidus

gidus ævo. Senio defessus inerti. V. *Senex.*

VEXILLVM.

Volans, volitans, Martium, bellicum, pictum. Sub signa vocare. Concurrere signis adversis. Stare pro signis. Inferre signa.

VIA.

Patula, lubrica, saxosa, trita, plana, facilis, dubia, ambigua, fallax, occulta, furtiva. Via per jactas candida facta nives. Semita nova. Non est è terris mollis ad astra via. V. *Iter.*

VIA LACTEA.

Via sublimis, cœlo manifesta sereno.

VIATOR.

Cautus, properans, lassus, siccus, sitiens, fessus, defessus. fatigatus. Longinqua petens mœnia. Tendens iter. Expositus mille periclis. Ferens tædia longa viæ. Cantabit vacuus coram latrone viator.

VICINVS.

* Propinquus. Proximus. Haud dissitus. Est in vicinia. Res cognata. Portusque patescit jam propior. Domus est contermina nostræ. Spatio stat propiore. Stat propior. Finitimus. Agotrea nimiæ proximitatis. Confinia littora. V. *Appropinquare.*

VICTOR.

Arduus, fortis, clarus. Spoliis insignis opimis. Militiæ ostentans fortia gesta suæ. Multa cæde cruentus. Referens prædas & palmam victor ab hoste. Ponens fixa trophæa Deo. Cinctus Apollinea victricia tempora lauro. Inde pedem victor multa cum laude reflexit. En adsum victor terraque marique.

VICTORIA.

Triumphalis, memoranda, celebranda, potens, ardua, digna triumpho. Multo sanguine parta. Multa laude ferenda. Inter utrumque volans dubiis victoria pennis. Clara trophæa. Magna in pulvere fama. Lauri victrices. Palmæ victrices. Habet victoria laudem. Amat victoria curam. * Tandem victoria flexit ad invictos Iberos. V. *Triumphare.*

VIDERE.

Luminibus suis videre. Defigere oculos in aliquid. Avertere vultus. Lustrare singula. In cœlum tendens ardentia lumina frustra. Lustrare lumine. Omnia collustrare.

lustrare. Lumina torquere ad mœnia. Cœli convexa tueri. Signorum obitus speculamur & ortus. Metiri terras oculis. Assuescunt oculi multa pudenda pati. V. *Oculos in aliquem conjicere.* V. *Respicere.*

VIDVA.

Relicta, deserta, mœsta, lugens. Viduo sola relicta cubili. Orba marito. Dolens orbatos fido rectore penates. Thalami consorte carens. Sine conjuge cælebs. Femina mœsta jacens in viduo toro. A funere conjugis uxor Sustinet in vidua tristia signa domo. Nil ait esse prius, melius nil cælibe vita.

VIDVVS.

Deserto lecto jacens. Abrepta desertus conjuge.

VIGILARE.

Noctem pervigilare in re aliqua. Ducere noctem insomnem. Traducere noctem insomnis. Vigiles perducere noctes. Noctes vigilantur amaræ. Noctem sermone trahere. Nulli succumbere somno. * Pervigilans ad seros ignes hiberni luminis. Noctem trahere sermone. Bellorum fabula extrahit insomnes noctes. Naturæ somnum negare. Inops somni, & cibi.

VIGOR.

Antiquus, gratus, niveus. Non minor nobilitate. Indicium nobilitatis. Si quid vigoris vivi in nobis est. Exiguis vigor (admirabile) membris Vividus, & nisu magnos qui vinceret artus.

VINCERE.

Sternere, prosternere, fundere hostiles manus. Tenere, obtinere palmam victrici manu. Ferre, referre trophæa. Redire superato victor ab hoste. Populosque feroces Contundet. Mycenas servitio premet ac victis dominabitur Argis. Genitor tum Belus opimam Vastabat Cyprum, & victor ditione tenebat. * Domare, triumphare gentes hostiles. Frangere bello. Terra marique vincere. Cogere hostes. Marti suo cedere. Subigere. Barbarorum agmina ferrata vasto diruere impetu. Primosque & extremos metendo stravit humi sine clade victor. Debellare hostem. Mittere hostem sub sua juga.

VINCVLVM.

Firmum, arctum, durum, irresolutum, ferreum, inextricabile, adamantinum, nodosum. Ligamen. Nexus,

xus. Copula. Retinaculum. Funes. Lora. Compedes firmæ, validæ, ponderosæ, inhibentes gressum. Constringentes crura. Manicæ. Nodi ærati. Tortos incidere funes. Manibus divellere nodos, V. *Ligare.*

VINDEMIA.

Dans gravidas uvas musto. Abundans uvis gravibus. Exonerans uvis pendentibus ulmos. Cum pede sub celeri candida musta fluunt. Cum musto fervent spumantia labra. Cum autumnali redolet vindemia fœtu. Ebria cum spumant calcatis præla racemis. Plenis spumat vindemia labris. Mitis in apricis coquitur vindemia saxis. Pressos pedibus dat uva liquores. *Q. Vitis.*

VINDICARE. V. *Vlcisci.*

VINEA.

Culta, fertilis, multo sudore colenda. Generosæ fertilis uvæ. Nectareo flore virens. Pleno cumulans fervida musta lacu. Operosi vitibus agri. Collis amictus palmite. Vineta culta. Arva felicia Bacchi. Bacchi nemus. Largo pubescit vinea fœtu.

VINITOR.

Vigil, industrius. Pressans pede gravidas uvas. Calcans tumidas uvas. Excitans vites novellas è vite annosa, & germina plura propagans plantis traducibus. Temporibus certis maturam rusticus uvam Colligit, & nudo sub pede musta fluunt.

VINVM.

Calidum, validum, purum, dulce, suave, lene, fragrans, Lesbium, Creticum, bene odoratum. Recreans, reficiens animos. Exhilarans corda. Fugans, depellens curas. Faciens leves somnos. Operta recludens. In prælia trudens inermem. Generosi munera Bacchi. Odorati Bacchi pocula. Bacchi haustus. Bacchus liquidus. Lyæus latex, liquor. Lenæi munera succi. Liber. Racemi; *pro vino.* Merum. Liquor pressus. Vina prælis elisa falernis. Falernum. Liquidum nectar. Bacchi humor. Lætitiæ Bacchus dator. Lætitia Dei. αἷμα γῆς, sanguis terræ, δάκρυα ἀμπέλου, lacrimæ vitis.

VIOLARE FOEDVS.

Conceptum excutere fœdus. Exuere pacta. Fallere dextras. Exciderant animo fœdera. Temerare, polluere dolis fœdera. Frangere, rumpere, solvere fœdera.

Con-

Confundere fœdus. Fœdera turbare. Vellens fœdus infectum. Disjicere compositam pacem, & serere semina belli.

VIOLÆ.

Gratæ, purpureę, molles, blandæ, vernæ, fragrantes. Flaventes tantum ridentibus Euris.

VIR EXCELLENS.

* Flos illustrium virorum. Terminus laudum. Meta ingeniorum. Naturæ miraculum. Monstrum vitio carens. *Ita Virgilium vocat Scaliger.* Vir est per quem Iustitia remigrare velit ad Iapeti nepotes. Vir est cui Charites, Venustas, Ioci, Suada non dedere parem. Vir mactus omni virtute. Vir est cui secla nullum tulere parem. Cui parvus est orbis, ut jacere possit fulmina mentis. Princeps, Senator est rei litterariæ. Gratiarum ocellus, & venustatum lepos.

VIRES.

Magnæ, nimiæ, non leves, vindices, Herculeæ, Hercule dignæ. Non firmæ, inanes, invalidæ, infirmæ, exiguæ. Vires timor abstulit. Vim suscitat ira. Addere vim fessis animis. Viribus audax. Frigent effœtæ in corpore vires. Tanta erit & virtus, & cum virtute potestas. Nate meæ vires, mea magna potentia solus.

VIRGA.

Minax, tristis, flexilis, flexibilis, invisa pueris.

VIRGIS CÆDERE.

Cædere virgis. Ferire verbere virgæ.

VIRGILIVS.

Andinus vates. Romuleus vates. Qui nunc Æneæ Trojani suscitat arma. Ipse per Ausonias Æneia carmina gentes Qui sonat, ingenti qui nomine pulsat Olympum, Mœoniumque senem Romano provocat ore.

VIRGINITAS.

Perpetua, salva, illibata, posita, rapta, mille petita procis. Facta peregrini præda latronis. Da mihi perpetua, genitor carissime, dixit, Virginitate frui. Virginitatis amor.

VIRGO.

Intemerata, inculpata, verecunda, amabilis, venusta, intacta, casta, pudica, impatiens viri. Virgo insigne pudoris. Plus quam femina virgo. Flos intemeratus

tus virginei pudoris. E multis millibus una placens. Superans reliquas forma præstante puellas. Alliciens blandis oculis. Laudem castæ virginitatis habens. Comburens avidis flammis pectora mille procorum. Iam matura viro, jam plenis nubilis annis. Nullum virgineo corpore passa virum. Cujus purpureas vincunt ora colore rosas. Rudis conjugii. Cui sunt labra purpureis anteferenda rosis. Habens purpureis æmula labra rosis. Cui facies niveo pulcra colore nitet. Lumina habens nitido certantia Phœbo. Quæ non castum amisit polluto corpore florem.

VIRGINEM STVPRARE.

Virgineum nomen adimere. Solvere, recingere zonam. Rapere, auferre pudorem. Libare, rapere virginitatis honorem.

VIR.

Princeps, fortunatus, felix, trepidus, timidus, infidus, agilis, sollers, invictus, strenuus, durus, rigidus, humanus, mitis, celsus honore, insignis ab arte, fortis ad arma, æquandus superis, major virtutibus orbe. Fusus tellure cruenta. Animæ fortes. Genus haud immite virorum.

VIRTVS.

Spectata, clara, laudata, rara, invicta, ardua, inclyta, generosa, heroica, splendida, memoranda, celebranda. In ardua tendens. Mercede carens. Carmine vivax. Expers sepulcri. Vivens, superans post fata. Cujus vivida fama nescit mori. Externis incomitata bonis. Notitiam posteritatis habens. Post obitum claros reddens. Invia cui nulla est via. Virtutis imago. Gratia virtutis. Quæ sola perennis, Effugit extremi tristia fata rogi. Virtus repulsæ nescia sordidæ, Intaminatis fulget honoribus. Virtus est vitium fugere, & sapientia prima Stultitia caruisse.

VITA.

Inculpata, inoffensa, severa, lugenda, amara, misera, pudenda, invisa, sine crimine, sine labe peracta, labe carens, vitio carens, vacua laboribus, per otia ducta, sine fœnore data mortalibus, fragili mole soluta. Tristibus anxia curis. Abiens ceu fumus in auras. Lumen vitale. Vitales auræ. Vita nullos agitata per usus. Tenor vitæ sine labe. Novissima vitæ. Extremus dies fati.

Series

Series vitæ. Vitæ liberioris iter. Pignora vitæ. Tædia vitæ longæ. Tempora vitæ longa. Ævum longum, pudicè actum. Incerti spatium ævi. Brevis vitæ spatium. Secula vitæ. Fatales anni. Lux gemina, æterna, fine caritura. Da vitæ spatium, longos da Iupiter annos.

VITA ÆTERNA.

Vita terminanda nullis seculis. Fine carens. Vbi sincera quies. Vbi sine fine voluptas. Vbi gaudia erunt piis, Qualia non oculo percepta, nec aure cuiquam, Nec fingi tacita qualia mente queunt. Vita perennis, Non resecanda manu fati. Gaudia vitæ beatæ. Vita cœlestis. Altera post hanc vita. Nullum ubi morborum genus est, ubi nulla fatigat Cura animos.

VITA HVMANA.

Brevis & misera, somnoque simillima. Cito caduca. Fallax & breve vita bonum. Subitò periens. Vanus pulvis, umbra brevis, aura levis, quæ manet in nullo loco. Plena malis, & plena dolore. Fœdissima lerna. Sentina malorum. Vallis plena malorum. Principio, medio, & fine dolenda suo. Nil aliud nisi mortis imago. Fugiens ceu præpete penna. Pulvis & umbra brevis. Fugiens ut fumus & umbra. Subitis quæ deficit horis. Nata die gelida ceu rosa nocte perit. Quam sors ancipiti cæca favore regit. Variis jactata procellis. Fertur ut in medio parvula cymba freto. Habens genus omne malorum. Exposita omnibus fortunæ telis. Obvia telis omnibus fati.

VITAM CORRIGERE.

Vitam emendare nocentem. Convertere vitam, mores in melius. Delicti agnoscere culpam, V. *Corrigere se.*

VITAM TRANSIGERE.

Agere tempora vitæ. Consumere, complere tempora vitæ. Decurrere vitæ spatium. Implere fata. Vitam peragere. Vitæ explere annos. Exigere vitam, ævum, ætatem. Ducere, traducere, agere vitam. Me si fata meis paterentur ducere vitam Auspiciis. Vixi,& quem dederat cursum fortuna peregi. Omnes ut tecum meritis pro talibus annos Exigat. Vivo equidem, vitamque extrema per omnia duco. V. *Vivere.*

VITAM SIBIIPSI ERIPERE.

Abrumpere ſibiipſi inviſam lucem. Abrumpere vitam inviſam, & læto ſævum finire dolorem. Manu mortem invenire. Parare ſibi letum manu. Induere ſeſe mucrone. Fodere ſua pectora ferro rigido. Mortem approperare ſibi ipſi. Sibimet conſciſcere mortem. Sibi ipſi accerſere mortem. Ipſa ſua Dido concidit vſa manu. Nec mora, celato fixit ſua pectora ferro, Et cadit in patrios ſanguinolenta pedes.

VITIS.

Fœcunda, generoſa, gravida, ferax, viniflua, racemifera, pampinea, pampinoſa, frondoſa, frugifera, racemos explicans. Vmbracula texens. Vnde dulces latices, vitam ſolantia vina Legimus. Ferens fructum nobiliore ſucco. Vitis ut arboribus decori eſt, ut vitibus uvæ. Atque mala vites incidere falce novellas. Curvo Saturni dente relictam proſequitur vitem attundens, fingitque putando.

VITVLVS.

Luxurians, laſcivus, protervus, lactens, imbellis. Nondum minax metuenda fronte. Nondum firmatis cornibus audax. Nondum gerens tenera fronte cornua. Quem taurum metuis, vitulum mulcere ſolebas.

VIVERE.

Carpere vitales auras. Frui vita. Frui, veſci aura vitali, ætheria. Auras ducere, trahere. Videre diem, lucem, lumen vitale. Superare, ſupereſſe, & veſci aura ætheria. Lumina ſolis aſpicere. Manet illi vita rata. Nondum lux alma receſſit. Agitare, tranſigere ævum. Ducere, producere, trahere, agere, colere vitam. Permetiri tempora vitæ. Quid puer Aſcanius ſuperatne, & veſcitur aura? Quem ſi fata virum ſervant, ſi veſcitur aura Ætheria, nec adhuc crudelibus occubat umbris. Et meliore tui parte ſuperſtes eris. Afflictus vitam in tenebris luctuque trahebam. V. *Vitam tranſigere.*

VIVERE BACCHANALIA.

Celebrare Bacchum læto honore. Agere convivia Thyrſigeri Divi. Agere laſciva Orgia, ebria convivia Bacchi. Agitare feſta bicornis Bacchi. Colere libera feſta Bacchi. Celebrare ſacra trieterica Bacchi. Turba vago curſu & clamore furentum Bacchi ludos agit.

Per

Per fora, per vicos it perſonata libido; Et cenſore carens ſubit omnia tecta voluptas. Percita turba furore Multa nefanda facit petulantibus Bacchi diebus.

VIVERE DIV.

Numerare longa tempora vitæ. Longævæ vivere tempora vitæ. Numerare Tithonia ſecula. Agere ſecula Sibyllinæ vatis. Videre tria ſecula Neſtoris annoſi. Attingere Pyliam ſenectam. Vivere ſecula Neleidis. Annoſi Neſtoris ſecula exæquare, ſuperare. Vivere tempora longa Pilii ſenis. O quam tu cupias ter vivere Neſtoris annos; Et nihil ex ulla perdere luce voles.

DVM VIXERO.

Dum ſpiritus hos reget artus. Dum mihi vita manet. Donec in hoc fragili corpore ſenſus erit. Donec lumen vitale videbo. Dum mihi per calidos artus ſanguis currit. Dum Parcæ mihi mitia fila trahunt. Donec erit mihi ſpiritus in vivo corpore. Quoad Parca ſevera abrumpat ſtamina vitæ. Dum memor ipſe mei. Hac dum luce fruor. Dum manet hæc mihi vita comes.

VIVVS.

Veſcens aura ſupera. Trahens aëris hauſtus. Carpens vitales auras. Veſcens aura ætheria. Hauriens auræ vitalis amabile lumen. Ducens communes aëris hauſtus. Fruens vitalis luminis uſu.

VLCISCI.

* Vindicare. Vlciſci cadentem patriam. Animum explere vindicta. *Nemeſis dea erat vindicta.* Exigere pœnas. Faxo auſa luas.

VLVLARE.

Vlulatus ſpargere in auras. Terrifico ululatu aëra, æthera rumpere. Aëra complere mœſtis ululatibus. Vlulatus ore dare. Triſti ululatu cuncta replere. Agri fremunt ululatibus. Fremitu conſonat omne nemus. Tremulis ululatibus æthera complet. Vlulatus fertur in auras.

VLYSSES.

Sollers, facundus, fallax, diſertus, experiens, audax, ultor, victor, improbus, timidiſſimus, non formoſus. Laertiades. Satus Laerte. Laertius heros. Siſyphides. Sanguine cretus Siſyphio. Penelopes conjux.

Gener Icari. Dux Diluchius, Naricius, Ithacus. Æmulus Ajacis. Hortator ſcelerum. Qui errando tot quot bellando perdidit annos. Laceræ quem fracta tenentem Membra ratis, Semeles eſt miſerata ſoror.

VMBRA.

Manifeſta, vera, inanis, horrens, flexilis, parentalis, nocte volans, nocturna, noctivaga, tenebroſa. Comes euntibus per ſolis radios. Quæ manet in nullo loco. Lucus in urbe fuit media lætiſſimus umbra. Lentæ texunt umbracula vites. Patulæ recubant ſub tegmine fagi. Pecudes umbras & frigora captant. Nox atra cava circumvolat umbra.

VMBRAM FACERE.

* Vmbram inducere. Ramos, & brachia tendere latè. Vmbram paſtoribus arbor ſufficit. Obumbrare. Gratis nemus viatorem laſſum complectitur umbris. Porticus explicat umbras. Faciunt umbracula vites. Pinus & populus umbram hoſpitalem conſociant. Obtentu frondis inumbrare. Silva frondibus Phœbeos ſummovet ignes.

VNCVS.

Roſtra apta rapinis. Vnguibus hamus ineſt.

VNDA.

Placidiſſima, anguſta, ſalubris, marina, paluſtris, fluvialis, putealis, fluminea, cum murmure labens, concreta frigore, vincta gelu. Impetus undæ. Vt mare ſollicitum ſtridet refluentibus undis. V. *Fluctus*.

VNGERE.

Membra perungere. Diffundere unguentum in artus. Redolentibus unguentis ungere. Imbuere membra fragrantibus ſuccis. Perfundere tempora ſacro olivo. Tingere olei recente ſucco. Oblinere. Inungere. Nitido ſtillant unguenta capillo. Puro deſtillant tempora nardo. Capillus Arabo rore olet.

VNGVIS.

Rigidus, rigens, ſcaber, niger, avidus, curvus, aduncus, hamatus, recurvus, falcatus, lacerans genas. Ora ſecans.

VOLARE.

Pennis labi per auras. Movere pennas per aëra. Præpete penna ſe ferre per auras. Tranare aëra pennis. Volatu ferri per aëra. Tolli, niti pennis in aëra.

Libra-

Librare,quatere pennas in aëre. Secare aëra ſtridentibus pennis. Carpere ætherium iter volucri pede. Carpere iter alato pede.Ferri,ire per auras levibus pennis. Metiri aëra celeri volatu pennarum. Corpus in altum librare pennis.Findere aërem pennis.Credere ſe cœlo. Ingredi æthera. Ætherium pervolat altus iter. Volare per aëra remigio alarum. Sublime volare. Pernicibus eſſe alis.Paribus niti alis.Fertur in arva volans.Tenues ſe ſuſtulit ales in auras. Pennis ſe tradere cœlo. Tendere iter pennis. Inter nubes ferre membra. Seſe per inania nubila librare. Æthera verberare alis. Scindere aëra pennis.

VOLVCRES.

Silvicola cohors , quæ remigiis præpetibus ſola liquida tranat. Ἐρετμὰ πτερῶν σείουσι , quatiunt remigium alarum.

VOLVNTAS.

Honeſta,laudanda,officioſa,animoſa, temeraria, propenſa, libera, prona. Regens imperio motus in corde vagantes. Placidè amplectens , & volens quæ ratio probat. Tua ſi mihi certa voluntas. Si fert ita corde voluntas. Sic fata tulere. Velle ſuum cuique eſt. Vide *Velle*.

VOLVPTAS.

Brevis,damnoſa,vera,non vera,infamis,turpis,vitioſa,ſcelerata,inſatiabilis,obſcœna. Inimica virtuti. Diræ triſtitiæ ſuaviſſima domitrix. Trahit ſua quemque voluptas. Sperne voluptates , nocet empta dolore voluptas.In vulnus nunquam virtus,ſed ſæpe libido Impellit , turpiſque emitur vel morte voluptas. Brevis una voluptas Mille parit luctus. * κακῶν δέλεαρ, eſca malorum. V. *Libido, & quæ ſequuntur.*

VOLVPTATIBVS INDVLGENS.

Sequens luxum inertem. Molli luxu diffluens. Luxu indulgens.Immodicus.Luxurioſus. * Frangere ſe luxu. Deliciis luxuriare novis.

VOMER.

Curvus,aduncus,uncus, obtuſus, attritus. Tenuatus ab uſu.Rumpens,ſaucians duram humum. Sulcans terram.Evertens glebas. Dens aratri.Dens curvus. Vomis renovans terram.

VOMERE.

Egerere dapes. Eructare cibos. Rejicere, ejicere, remittere cibos esos. Ejectantémque cruentas Ore dapes, & frusta mero glomerata vomentem. Ore rejectare. Non semel est stomacho nausea facta meo.

VORAGO.

Hians, sinuosa, horrifica, præceps, insatiata, obscura, profunda, cæca, stagnans, vasta. Hiatus. Abyssus. Profundum. Barathrum irremeabile, abruptum, triste, horrendum.

VOTVM.

Pium, sacrum, puerile, irritum, vanum, caducum, impetrabile, temerarium, securum repulsæ. Votivæ voces. Non vana in vota vocare. Quid prodest cœlum votis implere Neæra? Pro quo sollicitas cœlestia numina votis?

VOVERE.

Devovere. Votum facere, Nuncupare votum. Vota concipere, suscipere, ferre, multiplicare, capessere. Dicare pia vota Deo. Vota vovere Deo. Vota immortalia sacrare alicui. Onerare æthera votis. Solvere voti debita. Animam devovere alicui. Obligare se voto. Innoni votum facite impetrabile.

VOX.

Ficta, falsa, mentita, timida, feminea, parilis, fera, ferina, insana, sine pectore, blanda, dulcisona, canora, arguta, vocalis, submissa, intenta. Consona menti. Vocalia ora. Concentus vocis. Pignus vocis. Mutandis ingeniosa sonis.

VPVPA.

Volucris cui stant in vertice cristæ. Cui prominet immodicum rostrum.

VRBS.

Magnifica, clara, magna, splendida, plena viris, domita bello, obsessa, coctilibus cincta muris. Ampla situ, & domibus decorata superbis.* Montis in excelso stans vertice. Felix flore virûm. Populosa viris. Ardua muris. Circumdata fossis, vallis. Templis religiosa piis. Populis dominata superbis. Erectos quæ tollit ad æthera muros. Oppida regni divitiora. Nondum præcipites cingebant oppida fossæ.

* Orbem ipsum in una urbe videre puta. Contraxit

natura

natura orbem, & effigiem totius orbis in urbe dedit. Vrbanus eſt, comis, & venuſtus. Eſt ipſa urbanitas. Faſces honoris omnibus ſummittit.

VRBEM DIRVERE.

Vertere ab imo mœnia. Vrbem ſubruere, ſolo æquare, disjicere, evertere, ſubvertere. Res vertere fundo. Vrbem à culmine ſternere. Vrbem deſtruere. Vrbis muros æquare ſolo. Mœnia concutere, ſternere. Fundamenta quatit, totamque à ſedibus urbem Eruit. Evertere inimicis ignibus urbem. Vertere urbem in cineres. Vrbis tecta reddere æqua ſolo. Deformare excidiis urbem. Trojanam excindere gentem.

VRERE.

Dare flammis, ignibus. Dare in flammas. Imponere flammis. Tradere, committere aliquid voracibus flammis, Vulcano. Flamma crepitante cremare. Subjectis urere flammis. Totum involvere flammis nemus. Dare flammis adolenda. Exurere. Omne mihi viſum conſidere in ignes Ilium. Sæpe etiam ſteriles incendere profuit agros, Atque levem ſtipulam crepitantibus urere flammis. Iuſſerat hæc rapidis aboleri carmina flammis. Proſternet patrios impia flamma lares.

VRSA MAIOR, & MINOR.

Ventoſæ, algentes, ſibilantes, opacæ, glaciales, geminæ, gelidæ. Proxima ſigna polo. Liquidi immunia ponti. Gemini triones. Eſſe duas arctos, quarum hæc Cynoſura vocatur Sidoniis, Helicen Graja carina notat. Sidera præbentia formam plauſtri.

VRSA MAIOR.

Helice, Parrhaſis, obliquos axes vertens, nitido ſplendore fulgens, Grajis nautis obſervanda, Grajos regens per altum. Vrſa Erymanthis, Mœnalis, glacialis, hiberna, Calyſtonica, Lycaonia, Scythica, ætheria, ſinuoſis flexibus. Calliſto Arcadios erraverat urſa per agros, Hæc nocturna ſuo ſidere vela regit.

VRSA MINOR, CYNOSVRA.

Fulgens, nitens, moderans, puppes. Dux Sidoniis carinis. Tyrios regens per altum. Fidiſſima nautis ſulcantibus vada cærula Neptuni. Sidoniis fidiſſima nautis. Quæ nunquam lymphis ſeptem merſiſſe triones Cernitur, Oceano lumina blanda negans.

VSV-

VSVRA, FOENVS.

Fœnus avidum, grande, ingens, copioſum, fœcundum, Exitiale bonis. Depaſcens publica commoda. Turpiter exhauriens, privatas opes. Vſura vorax. Comes avaritiæ.

VSVRAM EXERCERE.

Quærere divitias injuſto fœnore. Capere, ſectari, captare, quærere fœnore, uſura voraci lucra. Facere lucrum poſitis in fœnore nummis. Fœnus exercere. Infligere uſuras.

VSVRARIVS, FOENERATOR.

Avarus, avidus, cupidus, impius. Lucris inhians. Lucra captans. Lucrum faciens poſitis in fœnore nummis. Alieni appetens. Tantum ſua commoda ſpectans. Divitias injuſto fœnore quærens. Quæſtibus injuſtis ſuas opes augens.

VTI.

Carpere, percipere fructum. Frui. Potiri. Regni commoda carpe mei.

VVA.

Tumida, tumens, plena purpureo mero, expreſſa incultis pedibus, penſilis, pendula, pampinea, racemifera. Fundens merum. Succus uvæ. Incultiſque rubens pendebit ſentibus uva. Plenaque purpureo ſubrubet uva mero. Variis ſolet uva racemis Ducere purpureum nondum matura colorem.

VVLCANVS.

Iunonigena. Mulciber. Ignipotens Deus. Pater Lemnius. Tardipes, loripes, claudus, claudicans. Qui obliquo pede claudicat. * κοίρανος τέχνης Dominus artis.

VVLGVS.

Mobile, inane, leve, rude, indoctum, artis expers, ignobile, incertum, profanum, mutabile, variabile, futile, rebelle, inconſtans. Peſſima ſectans, dum meliora probat. Monſtrum execrabile, ſine nomine. Rudia agmina trepidi vulgi. Stupidi fex infima vulgi. Quod modo huc, modo flectitur illuc. Scinditur incertum ſtudia in contraria vulgus.

VVLNERARE.

Infligere, incutere vulnus. Vulnerare, lædere, violare. Cuſpide, mucrone lædere. Dare, facere vulnus. Gladio, enſe ferire. Facere ſaucium. Dare cuſpide vulnus.

nus. Corpus perſtringere. Inter ſe vulnera jactant. Haſta per armos acta tremit. Dividere immani vulnere malas. Lateri capulo tenus abdidit enſem. Fixum ferrum in pulmone tepeſcit. Terque quaterque gravi junčturas verticis ictu Rupit, & in liquido jacuerunt oſſa cerebro. Lancea conſequitur, rumpitque infixa bilicem Loricam, & ſummum deguſtat vulnere corpus.

VVLNERARI, VVLNERATVS.

Pati, tenere, accipere, ſentire, habere vulnus. Ferre vulnus ab aliquo. Hæſit in corpore vulnus. Laniatus corpore toto. Saucius gravi vulnere. Vulnere acerbo confici. Infixum ſtridet ſub pectore vulnus. Heu patior telis vulnera facta meis. Ob patriam pugnando vulnera paſſi. Vulnere tardus Vlyſſes.

VVLNVS.

Immedicabile, ſanabile, honeſtum, non corpore dignum, mortiferum, cuſpide factum. Pectore clauſum. Letale, letiferum, hians, hiulcum, cruentum. Immedicabile vulnus Enſe recidendum eſt, ne pars ſyncera trahatur. Quæ cauſſa indigna ſerenos Fœdavit vultus, aut cur hæc vulnera cerno? Nullaſque in corpore partes noſcere quas poſſes, unumque erat omnia vulnus.

VVLNVS CVRARE.

Sanare, tollere vulnera. Levare, fovere, ligare vulnera. Mederi vulneri. Medicam adhibere manum vulneri.

VVLTVS.

Iuvenilis, virgineus, ſerenus, nitidus, placatus, placidus, amicus, ſeverus, gravitate plenus, trux, rigidus, torvus, agreſtis, iratus, albus, & ſine ſanguine, aratus rugis, lugubris, prudens ſine ruſticitate. Prodens animum. Qui taciti certiſſimus index pectoris eſſe ſolet. Vultum verba decent iratum plena minarum.

VVLTVM EXHIBERE.

Develare, revelare, promere ora, vultus.

VVLTVM TEGERE.

Abſcondere, celare, condere, abdere vultum, vultus. Tegere lumina veſte. Veſtibus ora tegere. Prætendere oculis veſtem. Manus oculis opponere. Ante oculos opponere palmas. Protegere ora dextra.

VXOR.

Pudica, legitima, fida, fidelis, amata. Socia tori, lecti. Sociata fœdere lecti. Consors, particeps tori. Conjunx amabilis. Faciens virum prole parentem. Servans jura jugalia. Servans casti socialia fœdera lecti. Non temerans, fallens fœdus conjugale. Rudis ad Veneris furtum. Cujus vitæ tenor est sine labe. Multos dilecta per annos. Similis probitate marito. Connubio juncta stabili. Vinclo sociata jugali. Connubiis sociata. Puerisque beata creandis uxor. Si qua tibi sponsa est, si quam dignabere teda. * Quæ novit leges perferre maritas.

VXOREM DVCERE.

Legitimo fœdere sibi jungere nuptam. Connubio stabili sibi jungere aliquam. Recipere aliquam in fœdus lecti, socii tori, connubii. Aliquam sibi vinclo sociare jugali. Subire vinculum maritum. Iugales tedas accipere. Socii fœdus inire, subire tori. Socialia vincla subire. Debita jura subire tori casti. Coire in fœdera socii lecti.

VXOREM NOLLE.

Fugere, odisse connubia. Aversari tedas jugales. Vsum conjugii negligere. Abhorrere ab uxore, à re uxoria.

X.

XANTHVS.

XAnthi aqua. Xanthi unda. Xanthi cognomine rivum agnosco. Xanthus nec reperire viam, atque evolvere posset in mare se. Ardentesque avertit equos in castra, priusquam pabula gustassent Trojæ, Xanthumque bibissent. Qualis ubi hibernam Lyciam, Xantique fluenta Deserit, ac Delum maternam invisit Apollo.

XENIA.

* Strena. Munera quæ Iani dantur Kalendis.

Z.

ZELVS RELIGIONIS, & ZELOSI.

COElesti face flagrabas, & Regis amore Cœlituum. Hunc unum suspirabas, hunc scilicet unum Noctes atque dies infixum corde gerebas. Vnius Christi tantum inflammatus amore, Omnia fastidis, cupis hunc, nec cetera curas. Hunc unum tibi cor, tibi mens hunc deperit

perit unum. Divini jaculis haud mollibus ictus amoris, Ibat ovans, cupidus, ceu pactæ it conjugis olim In thalamos juvenis, primæ ad nova gaudia noctis. Protinus afflati cœli divinitus aura, Tollebant actas ab humo super æthera mentes.

ZODIACVS.

Habens bis ſex figuras. Gerens duodena ſigna, ſidera, cœli micantia ſigna. Qui gerit volvens bis ſex ſigna ardentia. Signifer. Orbis ſignifer. Circulus obliquus. Gyrus inflexus.

Zodiaci ſigna duodecim.

ARIES.

Laniger, corniger, celer, trux. Ductor cornigeri gregis. Pecus velleris aurati. Dux gregis. Ovium ſator. Nephelejus quadrupes. Signorum princeps. Principium ſignis. Fulgens aurato in vellere. Reddens parem noctem & diem. Faciens tempora diurna ęqua nocturnis. Non longa ſtatione locatus. Imago lanigeræ pecudis. Phryxæa pecus. Aurata pecus. Vellera Phryxeæ pecudis. Vellera aurati pecoris. Signa aurati velleris. Fulva ovis quæ nitido vellere per mare geſſit Phryxum, Phryxique ſororem. Qui non bene pertulit impoſitam ſibi Hellen.

TAVRVS.

Corniger, horridus, ignifer, ardens, Agenoreus, nitens frontem, jacens flexo crure, aureus cornua, cornibus inſignibus auro. Cui duo cornua aurata è vertice ſurgunt. Europæ vector. Imago, tergora, ſidera tauri. Tauri lucida ſigna. Cornua radiantia, micantia, torva laboriferi tauri. Secundum aſtrum. Vacca ſit an taurus non eſt cognoſcere promptum: Pars prior apparet, poſteriora latent.

GEMINI.

Cygnigeni fratres. Tyndaridæ juvenes. Duo Tyndaridæ. Germani pares. Progenies duplex. Proles duplex Iovis. Gemini Helenæ fratres. Frater cum Caſtore Pollux. Sidus geminum. Sidera geminorum fratrum. Ledæa ſidera. Ledæi fratres. Imago juvenum duorum. Lampas Tyndaridum. Gemini ardentes nitido igne.

CAN-

CANCER.

Aduſtus, ardens, calidus, rapidus, fervens, æſtivus, ſole peruſtus, rubicundus, preſſus ab Hercule, curvans brachia, adurens ſiccos agros. Non gradiens recto limite. Retrogradus. Ætherius. Ignitus. Sidus pluviale. Sitientis ſidera cancri. Cancri torridus ignis. Cancri gemmantis imago. Æſtivi cava tergora cancri. Octipedis cancri ſigna. Ardens, flagrans carcinus. Chelæ. Concava, ſinuoſa brachia ſiderei cancri.

LEO.

Æſtifer, flammifer. Nemeæus. Molorchæus. Preſſus Herculea manu. Primus labor Herculis. Mixta cum virgine ſurgens. Tenens tecta proxima cancro. Fulgida ſtella leonis. Terga, ora ſicci leonis. Fera preſſa ſub Herculeis manibus. Stella Leonis. Sidus Cleonæum. Dionæi ſideris aſtrum. Molorchææ faces. Animoſi ſigna Leonis. Solſtitiale caput Leonis.

VIRGO.

Innuba, alma, inculpata, optima, candida. Tegeæa. Spicea munera geſtans. Cui flagrat ariſta. Quam libra comes ſequitur. Cui ceu Siriaco torretur ſpica calore. Fulgida ſtella Erigones. Species virginis almæ. Almæ virginis aſtrum. Aſtræa. Puella Erigone. Iubar Erigones. Signa Aſtrææ. Erigone ſacrata pio parentis amore. Erigone ſeculi regina vetuſti.

LIBRA.

Pendula, pendens lance pari. Bilanx pendens pari pondere. Iuſtitiæ miniſtra. Dividens medium orbem luci atque umbris. Suſpendens noctem paribus diebus. Æquans nitidos dies obſcuris noctibus. Æquans diem noctemque paribus horis. Trutinæ ſpecies. Æquale jugum. Tepidum ſidus libræ. Pondera libræ. Æquata brachia libræ. Lances libræ.

SCORPIVS.

Violentus acumine caudæ. Veneno armatus. Ferens cauda letale venenum. Venenifer cauda unca. Elatæ metuendus acumine caudæ. Pandens & exerens audacius chelas. Curvans brachia longo circuitu. Violenta cuſpide ſævus. Animal quod cauda dirigit ictum. Nepta. Aſtra Neptæ. Signa Neptæ. Chelæ minaces.

SAGITTARIVS.

Arcu pollens,tendens arcum,tergeminus.Iaculis armatus & arcu.Curvans, ſinuans arcum. Minitans volucri ſagitta.Semivir arcipotens.Sagittiger.Chiron armatus arcu. Centaurus tela gerens. Sidera Phillyrii ſenis. Æmonii arcus.Æmoniæ ſagittæ.Senior formæ conjunctus equinæ. Theſſalicæ ſagittæ. Formæ bicorporis aſtrum.

CAPRICORNVS.

Aquoſus,imbrifer,humidus,tropicus,ſolſtitialis.Cauda,cornuque minax. Radiantia cornua tollens. Cornibus armatus.Salſi gurgitis hircus.Corniger hircus. Caper liquidi æquoris.Cornu capri. Sidus capricorni. Aſtra,ſidera capri. Æquoris hircus. Tyrannus Heſperiæ undæ.Ædes Ægocerotis.

AQVARIVS.

Humidus,humens,udus,fluvialis,madidus,nimbifer, juvenilis,reſupinans humentes urnas,effundens aquam urna,gerens urnam. Spargens, deturbans pluvias, geſtans turbidas aquas.Sidus Aquarii.Fuſor aquæ. Iuvenis geſtator aquæ.Puer Iliades, Iliacus,Idæus. Trojanus ſuperis pocula miſcens.Cui aquæ fecerunt nomen. Hydrochoos.Phrygius Ephœbus. Pocula Ephœbi. Hydrophorus juvenis. Ganymedes natus Dardanio Troë, Quem divûm menſis aſtare loquuntur. Ganimedeæ aquæ,lymphæ.Aſtrum fuſoris aquæ.

PISCES.

Ætherii, æquorei, gemelli, duo, gemini ſub æthere. Duo ſigna ſub uno.Vltimus ordo.Qui nectuntur caudas latè fuſis ex ordine ſtellis.Amantes flumina. Rutilantia ſidera aërii piſcis. Pluvioſi ſidera piſcis. Sidus piſcis aquoſi. Lucida terga. Quos geminos fuſa vincla aſtringunt.

ZYTHVS.

Cerviſia, vel cereviſia dulcis,grata palato,levans,reſtinguens,ſedans ſitim. Pellens turbatæ nubila mentis. Ejiciens triſtes ex animo, mente, corde dolores. Turbans cerebrum,capitis penetralia. Ceres lupulo cocta. Vinum hordeaceum.Cerealis potus.Poculum cereale.

ZYTHVM COQVERE.

Conficere cerealem liquorem. Cererem craſſo confundere ſucco. Cererem coquere lupulo.

FINIS.

INDEX

Dictionum, quarum phrases hoc libello continentur.

Numerus paginam denotat.

A.

Æter-

Ap-

D.

L.

P 7 Mel,

Q.

Ruga.

Suspen-

FINIS.

SOLIVS VIRGILII,

Latinorum Poetarum omnium Principis, univoca nomina, Gręcis Synonyma dicta.

Acheron.

AMnis severus Eumenidum.

Achilles.

Pelides.

Æneas.

Veneris filius. Teucrorum Rex. Natus Dea. Satus Anchisa. Anchisiades. Tros Anchisiades. Satus sanguine Divûm. Anchisa generate. Deûm certissima proles. Dux Anchisiades. Dux inclyte Teucrûm. Laomedontius Heros. Fortissimus Teucrûm. Maxime Teucrorum ductor. Teucrûm, atque Italûm fortissime ductor. Troius Heros. Dux Dardanius. Ductor Rhæteius. Romanæ stirpis origo.

Æolus.

Rex tempestatum.

Æquinoctium.

Libra die somnique pares ubi fecerit horas.

Et medium luciatque umbris jam dividit orbem.

Aer.

Iupiter pro aëre sæpe ponitur.

Maturis metuendus Iupiter uvis, *id est tempestas aëris & varietas.*

Aëris in campis. Magnum per inane. Longum per inane. Vacuum per inane. *Inane vocamus aërem, quod vacua omnia impleat. Nihil enim pati natura vacuum potest.* Levis æther.

Aer infectus.

Corruptus cœli tractus.

Æs.

. ·tallum æris.

Ætas.

Et quantum longis carpent armenta diebus.

Vbi pulsam hyemem sol aureus egit sub terras, cœlumque æstiva luce reclusit.

Alas pandere ad æstivum solem.

Qua parte calores Austrinos tulerit.

Æstus.

Rapidi potentia Solis. Sol rapidus. Fervor. Ardor. Calor.

Æther.

Ætherea plaga. Æthra siderea.

Ævum.

Terminus ævi. Vetustas ævi. Meta ævi dati.

Africa.

Libyæ oræ. Pœnorum arva. Libyæ regna. Libycum littus. Deserta siti regio. Libyæ solis erratur in agris. Libyæ deserta. Et Libyæ lustrare extrema jubebo.

Agamem-

Agamemnon.

Atrides. Ipse Mycenæus magnorum ductor Achivûm.

Agaso.

Agitator aselli.

Ager.

Pinguia culta. Fertilis ubere campus. Iugera ruris. Florea rura. Arva. Agellus.

Agger.

Oppositas moles pellunt. Agger terræ.

Ecce maris magni claudit nos obice pontus, *id est, aggere.*

Agmen.

Conventus trahit in medios, turbamque sonantem.

Eum stipata tegebat Turba Ducum. Caterva. Manus. Cohors.

Ahenum.

C ostæ Aheni.

Ala.

Remigium alarum. Pennæ præpetes.

Volucri vestivit tegmine corpus.

Alba.

Albanæ urbes. Albani patres. Albani reges. Albæ de nomine dicti.

Alecto.

Virgo sata nocte. Cocytia virgo. Erinnys.

Alpes.

Aggeribus socer Alpinis descendens. Alpinæ nives.

Alpheus.

Elidis amnis. Alphea flumina Pisæ.

Alvearia.

Aula. Ædes. Cerea regna. Cellæ. Castra. Caveæ. Cubilia ramosa. Sese in cunabula condent. Domus. Horrea. Lares. Limina. Nidi. Oppida. Patria. Portæ. Penates. Præsepia. Septa domorum. Sedes. Stabula. Tecta. Thalami.

Alvus.

Vterus.

Ambrosia.

Ambrosiæ odor liquidus. Ambrosiæ succus salubris.

Amor.

Est mollis flamma medullas. Ignis occultus, cæcus. Et cæco carpitur igni. Furor insanus, *de vehementi amore.* Vulnus tacitum. Stimuli amoris.

Andromache.

Hectorea conjunx. Conjunx Hectoris.

Anima.

Aurai simplicis ignis. Sensus ætherius. Spiramenta animæ. Latebræ animæ.

Anima.

Tenues sine corpore vitæ. Exangues umbræ. Vmbræ ibant tenues, simulacraque luce carentum.

Annus.

Annuus exactis completur mensibus orbis.

Antrum.

Lustra ferarum. Domus montis. Magna ora domus. Fores antri. Ferarum tecta. Stabula alta ferarum. Spelea ferarum. Seu terra minutis Rara foraminibus. Specus. Domus alta. Spelunca. Caverna.

Anus.

In vultus sese transformat aniles.

Apollo.

Phœbus. Pastor ab Amphryso. Delius vates. Carminis

minis auctor. Phœbus. Apollo. Numina Phœbi.

Aqua.

Agmen aquarum. Gelidus liquor. Poculaque Inventis Acheloia miscuit uvis. (*Poculum pro aqua qua continetur in poculo, per Metonymiam.*)

Humor. Fluvii recentes. Lympha. Latices calidi. Vnda. Largos humeris infundere rores.

Aquila.

Iovis ales. Iovis armiger. Caucaseasque refert volucres, *id est aquilas.*

Arabia.

Panchaia pinguis arenis thuriferis. Eoæ Arabum domus.

Arcus.

Cornuque intensa tetendit (*id est arcum corneum.*) Nervus equinus (*id est arcus ex equi nervis factus.*)

Arena.

Nimbus arenæ. Agger arenæ. Examina arenæ.

Argentum.

Argenti rivus. Spuma argenti. Pondus argenti. Talentum argenti. Semen argenti.

Artifex.

Manus artificis.

Arundo.

Sylva arundinea. Arundinei canales.

Arx.

Castrum. Castellum montosum.

Ascanius.

Iulius. Dardanius puer. Nepos Veneris.

Asia.

Vrbes Asiæ. Oræ Asiæ. Orbis Asiæ. Campus ubi Troja fuit.

Athenienses.

Theseidæ. Cecropidæ.

Avaritia.

Amor habendi. Auri amor. Auri sacra fames.

Avis.

Turba agminis aligeri. Alituum genus. Pictæ volucres. Ales. Agmen aligerum. Vitæ volantum. Nubes aëria volucrum.

Catervæ avium. Avium cœtus sublimis. Gaudete, ô celeres, subnixæ nubibus altis.

Aurum.

Auri metallum. Nitor auri. Aurea vena. Auri talenta. Auri pondus. Species auri.

Auriga.

Equorum agitator.

Aurora.

Conjunx Tithonia.

Autumnus.

Atque ubi jam breviorque dies & mollior æstas. Autumni sub frigore primo. Prima vel autumni sub frigora.

B

Bacchus.

LYæus. Liber. Lenæus pater. Iacchus.

Barba.

Tum mihi prima genas vestibat flore juventa. Pubentes genæ. Ora puer prima signans intonsa juventa.

Tu quoque flaventem prima lanugine malas.

Bellum.

Fata belli horrida. Peſtis belli. Grave Martis opus. Incendia belli. Rabies belli. Scelerata inſania belli. Horrentia Martis arma. Mars dubius. Belli labor, pericula, prælia, certamina.

Tempeſtas. *Nam peculiare eſt, poetas belli impetum cœli tempeſtatibus comparare: Sic* Virgilius 7 Æn. *bellum comparat diluvio. Nam in bello non ſecus ac in tempeſtate & diluvio omnia proſternuntur, & intereunt.*

Bellator.

Acer in armis. Armis inſignis. Inclytus armis. Egregius armis. Bello expertus & armis. Inſignis felicibus armis. Pictis conſpectus in armis. Acerrimus armis. Haud furto melior, ſed fortibus armis. Ingentior armis. Inſignis præſtantibus armis. Ingens animis, Ingens corpore & armis.

Sævus in armis. Egregius fulgentibus armis. Acer in armis. Qui tunc florebat in armis. Durus bello. Aſperrimus ſtudiis belli. Genus intractabile bello. Genus inſuperabile bello. Bello vivida virtus. Clarus bello. Invicta bello dextera. Bello expertus & armis. Proles pulcherrima bello. Sunt nobis fortia bello pectora. Gens bello præclara. Et bello lecta juventus. Bellis aſſuetus. Ductor fortiſſimus bello. Pars ingens belli. Vivida bello dextra viris, animuſque ferox, patienſque pericli. Proles bello præclara. Experti bello juvenes. Deſueta bello agmina. Frigida bello dextera.

Bivium.

Partes ubi ſe via findit in ambas.

Boreas.

Aquilo. Boreæ frigus penetrabile. Spiritus Boreæ. Vires Boreæ.

Bos.

Mugitus boum. Armenta boum. Forma bovis. Corpora boum.

Bubo.

Alitis in parvæ ſubito collecta figuram.

Quæ quondam in buſtis aut culminibus deſertis, Nocte ſedens, ſecum canit importuna per umbras.

C

Cacumen.

Vertex. Apex. Culmen. Summi faſtigia culminis.

Cachinnus.

Riſus ſolutus.

Cadaver.

Corpus frigentis & ora. Spoliatum lumine. Exuviæ. Funus. Cineres ingrati. Confuſæ ſtragis acervus. Corpus exanimum. Exanimus.

Caduceus, & um.

Virga Mercurii.

Cæcus.

Captus oculis. Cui lumen ademptum.

Cajeta.

Æneia nutrix.

Cælum.

Arx ætheria. Cœli convexa. Supera alta. Ætheria plaga. Siderea ſedes. Deûm domus alta, ſupera, convexa.

Tecta Iovis. Regnum Iovis. Sedes superæ. Domus omnipotentis olympi. Aëria sedes. Aurea stellantis regia cœli. Auræ ætheriæ. Ad superum sedes ascendere.

Ad sidera rursus Ætherea & superas cœli venisse sub auras.

Cœli porta. Supera regna. Aurea cœli regia. Orbes ætherei. Regio cœli. Sidera. Insuetum limen Olympi.

Captum.

Fortes ausus.

Calamitas.

Clades. Casus acerbus. Discrimina rerum. Fata aspera. Incommoda. Labores duri. Malum. Pericula. Res egenæ, arctæ, duræ.

Calcar.

Quadrupedemque citum ferrato calce fatigat.

Calceus.

Et Tyrrhena pedum circumdat vincula plantis. Barbara tegmina crurum. Continuis rimis calcanea scissa rigebant. Crudus tegit altera (vestigia) pero, Ocrea.

Campus.

Maxima spatia campi. Campi æquor. Æquor, pro *planicie campi.* Per aperta æquora, *id est, per planiciem camporum.*

Candela.

Inverso bibulum restinguens lumen olivo.

Oppositaque manu lumen defendit ab aura.

Lumina fida locat.

Capitolium.

Tarpeia sedes. Tarpeia arx. Capitolii immobile saxum.

Capella.

Caprigenum pecus. Capræ.

Caper.

Vir gregis. Pater hædorum. Hircus.

Carthago.

Tyriæ arces. Arces Carthaginis.

Vrbs Sidonia. Punica regna vides. Vrbs Tyria. Vrbs Agenoris.

Caseus.

Et pressi copia lactis.

Cassandra.

Priameia virgo. Cassandræ vatis imago.

Castra.

Tentoria. Hic sævus tendebat Achilles.

Caverna.

Tuta latet arce viator. Aut amnis ripis, aut alti fornice saxi. Sæpe exiguus mus Sub terris posuitque domos atque horrea fecit. Sub terra fodere larem. Est specus ingens Exesi latere in montis.

Cerberus.

Ingens janitor antro *Aeternum latrans* exangues terreat umbras. Tartareus custos. Ianitor orci.

Ceres.

Eleusina mater.

Cete.

Immania corpora ponti.

Charon.

Portitor orci. Navita sed tristis nunc hos, nunc accipit illos.

Chasma.

Video medium discindere cœlum.

Ciconia.

Cum vere rubenti Candida venit avis longis invisa colubris.

Cir-

Circe.

Solis filia. Nympha genitum Laurente Marica.

Coitus.

Concubitus. Dulcia furta.

Commodum publicum.

Tantumque bonis communibus obsto.

Consanguinitas.

Consanguinitate propinquus. Cognato sanguine victus. Quodque à stirpe fores geminis conjunctus Atridis.

Corcyra.

Phœacum arces.

Corona.

Sertum. Mollique fluentem fronde premit crinem.

Conscientia.

Mens sibi conscia recti.

Cras.

Crastina hora.

Creta.

Curetes, Dictæum antrum. Ora Curetum. Cressia nemora. Gnosia regna. Gnosia tellus. Minoia regna. Littora Cretæ. Cretæa Ida.

Creusa.

Divæ Veneris nurus.

Crimen.

Sceleris contagia. Scelus. Vestigia fraudis. Commissa. Piacula. Nefas. Culpa. Facinus. Conscius audacis facti. Et mala meritis gaudia (*scilicet ex flagitiis perpetratis concepta.*)

Crocus.

Crocei odores. Croceis halantes floribus horti.

Crudelis.

Quem nec longa dies, pietas nec mitigat ulla. Ferus. Corda aspera. Trux. Sub truce nunc parvi ludentes Colchide nati.

Cuma.

Vrbs Cumæa. Cumarum oræ. Chalcida arx. Sedes *Sibyllæ.*

Cupido.

Flagrantesque Dei vultus simulataque verba. Nate patris summi, qui tela Typhoëa temnis. Insideat quantus miseræ Deus. At levis ille Deus.

Sed malus ille puer, quem nec sua flectere Mater Iratum potuit.

Natus Veneris.

Cupressus.

Fronde coronat Funerea, Cyparissus.

Currus.

Plaustrum, Axis. ut; Volat vi fervidus axis. Axis faginus, *id est currus de fago factus.* Bigæ. Quadrigæ.

Cutis.

Pellis. Corium. Tergum. Tergus. Vellus.

Cygnus.

Littoreas agitabat aves.

Cybele.

Magna Deûm genitrix. Phrygia mater. Berechinthia mater. Idæa mater. Alma parens. Idæa Deum, cui Dindyma cordi, Turrigeræque urbes, bijugique ad frena leones. Cybelle.

Cyclopes Gigantes.

Genus Cyclopum. Ætnæi fratres. Titania pubes. Terræ alumni.

D

Damnatus.

Non me impia namque tartara habent, tristesque umbræ.

Dardanus.

Electra Athlantide cretus.

Daunus.

Parens Turni. Daunius Heros.

Delos.

Ortygia. Vrbs Apollinis.

Diana.

Phœbi soror. Trivia. Nemorum cultrix. Latonia virgo. *Dictynna.*

Dido.

Phœnissa. Elisa.

Dies.

Longi soles, *pro diebus.* Lux toto longior anno. Melior pars acta diei. Horæ diurnæ.

Sub dio.

Nudoque sub ætheris axe.

Dii.

Divi. Cœlestes. Cœlicolæ. Supera alta tenentes. Cœlestia corpora. Gens Deûm. Numina Divûm.

Diligentia.

Vigilantia. Industria. Si quid in arte mea possum promittere curæ.

Diomedes.

Tydides.

Domus.

Septa domorum. Limina tectorum. Ostia domus ingentis. Sedes. Patria. Penates. Domorum tecta. Ædes. Tecta. Limina nota.

E.

Ebur.

Elephantus solidus. Corsellæ tereti nectebat dente cicadæ, *id est,* dente eburno.

Ebrius.

Multoque jacebat Membra Deo victus. Expletus dapibus vinoque sepultus.

Eclipsis.

Cum caput obscura nitidum ferrugine texit. (*scilicet sol.*) Defectus varios Solis, Lunæque labores. Impiaque extremam timuerunt seculam noctem. Nec fratris radiis obnoxia surgere Luna.

Echo.

Aut ubi concava pulsu saxa sonant, vocisque offensa resultat imago.

Et vox assensu nemorum ingeminata remugit.

Et vocem latè nemora alta remittunt. Vocemque inclusa volutant Littora. Gemitu nemus omne remugit.

Eloquentia.

Nec fando victor Vlysses. Larga copia fandi. Quarum quæ fandi doctissima Cymodecea.

Elysium.

Elysius campus. Devenere locos lætos & amœna vireta, Fortunatorum nemorum sedesque beatas. Et pauci læta arva tenemus. Amœna piorum consilia.

Eques.

Equitumque exercitus omnis.

mnis. Agmen equitum. Equûm domitor.

Equus.

Pecus equinum. Instratos ostro alipedes. Quadrupedemque citum ferrata calce fatigat. Geminosque jugales. Stat sonipes & frena ferox spumantia mandit. Cornipes. Alipes. Quadrupedans.

Euander.

Arcadius rex. Rex Arcas. Romanæ conditor arcis.

Eumenides.

Erinnyes. Sorores Tartareæ. Diræ. Agmina Eumenidum.

Excidium.

Venit summa dies. Vltimus dies. Res summa. Supremus labor. Sors suprema. Hinc equidem occasum Trojæ tristesque ruinas solabor.

Exercitus.

Manus omnis. Copia Teucrûm. Nimbus peditum. Agmen equitum. Florentes ære catervæ. Equitatus. Robora lecta pubis. Globus ingens. Dant cuneum, densaque ad muros mole feruntur.

Exul.

Finibus extorris. Complexu avulsus Iuli. Profugus ab oris patriis. Ignotis exulat oris. Pulsus patria.

F.

Falx.

Curvo Saturni dente relictam persequitur vitem attondens.

Fames.

Penuria edendi. Improba ventris rabies. Collecta fatigat edendi Ex longoo rabies.

Favor.

Gaudens popularibus auris. Si qua piis animis manet infelicis Amatæ gratia.

Fax.

Flamma ingens. Et noctem flammis funalia vincunt. Ardentem conjecit lampada. Flagrantem fervida pinum sustinet. Lumina fumea tædis. Tædæ ardentes.

Lucet via longo ordine flammarum. Testa ardens. Nocturnum lumen. Vrit odoratam nocturna in lumina cedrum. Pascunturque ignes nocturni & lumina fundunt.

Fera.

Genus omne ferarum. Ora ferarum. Variarum monstra ferarum. Vultus ac terga ferarum. Turba ferarum. Agmen ferarum. Belua.

Ferrum.

Ferri vigor. Æternaque ferri robora. Non æris (*id est, ferrum*) flammis succumbere cernis,

Fidelis.

Iam certa tulistis pectora.

Per littora certos dimittam (*id est fideles exploratores.*)

Filia.

Nata. Sola domum & tantas servabat filia sedes. (*Vnica filia totam spem posteritatis sustentabat.*)

Filius.

Proles virilis. Natus. Si quis mihi parvulus aula Luderet Æneas.

Parva corpora natorum. Maximus natorum.

Fimbria.

Quam plurima circum Purpura Mæandro duplici Melibæa cucurrit.

Sidoniam picto chlamydem circumdata limbo.

Et circumtextum croceo velamen Acantho.

Fistula.

Arundo tenuis. Avena. Calamus. Cicuta. Stipula stridens. Tympana vos buxusque vocant, (*id est*) *fistula buxea.*

Fluctus.

Præruptus aquæ mons. Magnaque surgunt æquora. Ingens pontus.

Fluvius.

Flumen. Fluenta. Torrens. Amnis.

Fodina.

Æris metallum. Rivus argenti. Venæ auri. Aurea vena. Auri metallum. Spuma argenti. Semen argenti. Insula inexhaustis chalybum generosa metallis.

Fœmina.

Fœmineum genus. Mixta Deo mulier. Agmina fœminea.

Folium.

Teneræ frondes. Foliorum umbra. Luxuria foliorum.

Fons.

Caput amnis.

Forceps.

Ferroque manus armata bidenti, (*id est, forcipe.*)

Fores.

Ianua. Ostia. Et reserat clausa quæ prævidet ostia clavi. Aditus patentes.

Formosus.

Pulcher. Insignis facie. Forma pulcherrimus. Forma insignis. Pulcher ante omnes forma. Egregius forma juvenis. Quo pulchrior alter non fuit Decus egregium formæ. Cervus erat forma præstanti. Et formæ conscia conjunx. Forma cum vinceret omnes.

Frater.

Germanus. Impia Germani manat quo sanguine dextra. Fratrum stipata cohors. Pulcherrima fratrum corpora.

Fraus.

Priscæ vestigia fraudis. Dolus. Astus. Ars Pelasga. Aut aliquis latet error, *id est, dolus.* Ars Sinonis. Insidiæ. Furta paro belli convexo in tramite sylvæ.

Frenum.

Capistrum. Lupatum durum. Habenæ. Lorum.

Frigus.

Gelu. Horrida bruma gelu. Boreæ frigus. Hyems dura.

Fructus.

Arborei fœtus. Et gaza lætus agresti.

Frumentum.

Frumenti herba. Frumenti acervus. Farris acervus. Exuberet annus cerealis mergite culmi. Proventus. Ceres. Gravidi Cereris fœtus.

Fulgur.

Cæci in nubibus ignes. Fulgores terrifici. Vibratus ab æthere fulgor. Ignea rima micans. Crebris micat igni-

ignibus æther. Fulminis ignes. Ingeminans abruptis nubibus ignes.

Fulmen.

Ipsa Iovis rapidum jaculata è nubibus ignem. Fulminis alæ.

Fulminis afflavit ventis,& contigit igni. Telum flagrans. Tela Typhoëa.

Funis.

Et linea vincula rupit. Stupea vincula. Vinclorum immensa volumina.

Furia.

Diræ ultrices. Furiarum maxima juxta accubat. Virgo sata nocte. Cocytia Virgo. Furiarum ora. Vide Eumenides.

G

Galea.

Tegmina tuta capitum. Conus galeæ. Cassis. Corona, *pro galea*, 5. *Æn.*

Omnibus in morem tonsa coma. Pressa corona. *Hypallage pro tonsa coma.*

Gallus Gallinaceus.

Excubitorque diem cantu prædixerat ales.

Ganymedes.

Puer frondosa regius Ida. Quem præpes ab Ida sublimem pedibus rapuit Iovis armiger uncis.

Gemma.

Conchea bacca maris. *In Culice.*

Genus.

Domus. Sanguis. Stirps. Progenies. Fortuna domus. Gens. ut; Neptunique ipsa deducat origine gentem.

Genu.

Poples.

Gladius:

Ensis. Ferrum. Mucro. Chalybs vulnificus.

Græci.

Achivi. Achaica manus. Argiva phalanx. Argolici. Argolica gens. Argi. Inachii. Danai. Gens Danaûm Graji. Grajûm populi. Manus Achaica. Myrmidones. Pelasgi. Pubes Pelasga.

Græcia.

Vrbes Argolicæ, Graiæ, Inachiæ. Grajugenum domus.

Grando.

Imber tortus.

H

Hasta.

Longa abies, *pro hasta*, ut; Longa transverberat abjete pectus. *Pro hasta ex abiete.* Præfixa hastilia ferro. Ferro præfixum robur acuto. Gesum Alpinum, *(id est hasta Gallica)* Phalarica.

Hecuba.

Cisseis.

Helena.

Tyndaris. Non tibi Tyndaridis facies invisa Lacænæ. Trojæ & patriæ communis Erinnys.

Helicon.

Aonius vertex.

Hercules.

Alcides. Tyrinthius. Amphitryoniades.

Hermione.

Conjunx Orestis.

Hesiodus.

Ascreus senex.

Hetruria.

Oræ Tyrrhenæ. Tuscæ.

Sedes Tyrrhena. Iugis consedit Hetruscis. Regina Tyrrhena. Tyrrhena arva. Tyrrhena oppida. Extremæ urbes Coryti. Sedes Euandri.

Hiatus.

Terra dehiscens. Immane barathrum. Atra vorago.

Hircus, vide, caper.

Hirundo.

Progne. Et manibus Progne pectus signata cruentis. Vosque ô crudeli fatorum lege puellæ Dauliades.

Hydra.

Bellua Lernæ. Lernæus anguis,

Homo.

Homines durum genus. Hominum genus. Genus humanum. Mortales. Mortalia pectora. Ferrea virûm progenies. Animæ viles,

Homo procerus.

Ingens corpore. Duo maxima Teucrûm corpora. Ipse arduus altaque pulsat sidera. Abietibus juvenes patriis & montibus æquos. Ipse inter primos præstanti corpore Turnus Vertitur arma tenens, & toto vertice supra est.

Hostis.

Hostilis facies. Facies invisa.

Humeri.

Lati armi.

Hyems.

Hibernum sidus. Frigidus annus. Brumæ intractabilis imber. Horrida cano bruma gelu. Bruma frigida.

I.

Ida mons.

IDa Phrygia. Iuga Idæ. Montibus Idæ Phrygiæ. Idæa terra.

Vrbes Idææ. Mons Idæus. Idæum nemus. Idæa silva. Cretæa Ida.

Ignis.

Vulcanus. Ille ut Vulcania ferro vulnera (*id est ignem*) protectus depellere navibus instet. Acies Vulcania. Pineus ardor (*id est ex pinu ignis.*) Flammea messis. Dumque suas peragit Vulcanus, Vestaque partes. Incendia. Focus. Diripuere focos (*id est ignem ex focis, per Synecdochen.*) Flamma.

Ignis elementaris.

Aurai simplicis ignem.

Illyria.

Littus Illyricum. Sinus Illyrici. Ora æquoris Illyrici. Regnum Liburnorum.

Imago.

Facies. Species. Forma.

Imperium.

Sceptrum. Fasces. Rerum habenæ. Dum res stetit Ilia regno. Regnique coronam cum sceptro misit.

Infernus.

Alta ostia Ditis. Ianua Ditis atri. Sævi spiracula Ditis. Diri sacraria Ditis. Ego Ditis opacas cogor adire domos. Ditis pallentia regna. Mœnia Ditis. Tristis sine sole domus. Fauces grave olentis averni. Luci Averni. Averna. Amnes Erebi. Sedes Erebi.

Erebi. Fauces Orci. Tænariæ ſauces. Limen ſęvi regis. Luci Stygii. Lacus Stygius. Lucus nigra formidine caligans. Loca nocte ſilentia latè. Nox profunda. Orcus pallidus. Fauces Orci. Phlegethon Tartareus. Palus inanamabilis. Regna Diis inviſa. Regna invia vivis. Regna inania. Regis inferni janua. Regna pallida. Sedes Tartareæ. Infernæ ſedes. Dirarum ſedes ſororum. Cocyti ſedes. Cocyti ſtagna. Sedes Erebi. Strepitus Acherontis avari. Styx atra. Tartara. Tartarus tenebroſus. Intima Tartara lethi. Tenebræ Stygiæ. Vnda Tartarei Acherontis. Telluris operta ſubire. Vmbræ pallentis Erebi. Vmbræ infernæ. Vnda Tartarei Acherontis. Vndæ Stygiæ.

Inſula.

Et variis legimus freta conſita terris.

Invidia.

Invidiæ telum.

Ira.

Irarum æſtus. Irarumque omnes effundit habenas. Irarum fluctus. Animus acerbus.

Iris.

Thaumantias. Ceu nubibus arcus Mille trahit varios adverſo ſole colores. Ingens ſub nubibus arcus.

Italia.

Saturnia tellus. Lavina littora. Arva Saturnia. Heſperia. Heſperia magna. Itala regna. Italiæ tellus. Auſoniæ tellus. Arva Auſoniæ. Regnum Italiæ. Romana tellus. Regnum Heſperiæ. Fines Itali. Auſonius Tybris. Italæ oræ. Littus Heſperium. Romula tellus. Portus Auſonius. Arva fertilis Auſoniæ. Italûm urbes. Italæ urbes. Arva Latina. Lavini regnum. Auſonia. Oenotria tellus. Arva vicina Tybridi. Latium. Laurentia arva.

Itali.

Auſonii coloni. Antiqui Auſonii.

Gens Itala. Gentes Italûm. Nepotes de gente Itala. Laurentes populi. Oenotrii viri.

Iuno.

Sæva Iovis conjunx. Regina Deûm. Saturnia. Divûm regina, Iovíſque Et ſoror & conjunx. Germana Iovis. Saturni altera proles.

Iupiter.

Chaonius pater. Sceptrum Dictæi regis. Rex cœli. Pater omnipotens. Divûm pater atque hominum rex. O qui res hominumque Deûmque Æternis regis imperiis & fulmine terres.

Hominum ſator atq; Deorum. Superi regnator Olympi. Superoque nitentem cœlicolûm regi mactabam in littore taurum. Iupiter omnipotens Deûm regnator. Saturnius pater. Rex magnus Olympi. Ipſe Deûm genitor. Pater ſummi regnator Olympi. Torquet qui ſidera mundi. Magnus pater Divû. O pater, ô hominum Divûmque ęterna po-

na poteſtas. Rerum cui ſumma poteſtas. Magni regnator Olympi. Rex ætherei Olympi. Omnipotens genitor. Pater ille Deum. Hominum ſator atque Deorum. Rex ætheris alti. Rex omnipotentis Olympi. Hominum rerumque repertor. Rex Deûm. Cœlum & terras qui numine torquet. Torquet qui ſidera cœli.

Iuturna.

Turni ſoror. Dea Daunia. Germana Turni.

Iuvenis.

Vos ô quibus integer ævi Sanguis, ait, ſolidæque ſuo ſtant robore vires. Corpus juvenile. Robora pubis lecta.

Iuventus.

Pubes indomita. Impubes manus.

L.

Lac.

LÆta magis preſſis manabunt flumina mammis. Copia lactis.

Lacryma.

Fletus. Largoque humectat flumine vultum. Guttiſque humectat grandibus ora. Lacrymoſæ voces.

Lana.

Tenuia lanæ vellera. Si tibi lanicium curæ. Greges villis mollibus. Munus niveum lanæ.

Lapis.

Tenuis ubi argilla, & dumoſis calculus arvis. Lapillus. Tophus ſcaber, (*genus lapidis.*)

Larva.

Oraque corticibus ſumunt horrenda cavatis.

Latium.

Fines Latini. Arva Latina.

Lectus.

Thalamus. Stratum molle. Torus. Cubile.

Leges.

Fas & jura. Forum inſanum.

Lethe.

Lethæus amnis. Lethæi fluminis unda. Lethæus fluvius.

Libya.

Libyæ agri. Libyæ oræ. Libyæ deſerta. Libyæ extrema. Littus arenoſum Libyæ. Libyci fines. Regna Libyæ. Æquor Libycum. Deſerta ſiti regio.

Linter.

Alnus cavata.

Lis.

Diſcordia. Rixa. Iurgia. Diſſenſus varius.

Longus.

Iamque aſcendebant collem qui plurimus urbi Imminet. Idem. Plurimus Eridani per ſylvam volvitur amnis porrectus.

Lucifer.

Luciferi primo cum ſidere. It portis jubare exorto. Purpureoque rubens ſurgat jubar aureus aſtro.

Luna.

Phœbe. Globus Lunæ lucens. Cornua Lunæ. Radiantis imago Lunæ. Orbita Lunæ.

Lydi.

Mœonidæ. Mœoniæ juventus. Gens Lydia.

M. Macu-

M.

Macula.

NOtæ maculosæ. Paribus lita corpora guttis. Cæruleæ cui terga notæ, maculosus & auro Squamam incendebat fulgor.

Magistratus.

Hic sceprra accipere & primos attollere fasces Regibus omen erat. Senatus sanctus. Fasces populi.

Malus.

Arbor mali.

Manus.

Palma. Dextera.

Mare.

Tractus maris. Æquor. Æquor maris. Maris facies. Campi liquentes. Maris unda. Campi salis. Rorem latè dispergit amarum.

Arva Neptunia. Gurges, *pro mari*, ut; Tollimur in cœlum curvato gurgite. Marmor. Neptunus. Oceanus. Pontus. Pelagus. Salum. Fretum. Altum. Profundum. Cærula. Tentare Thetyn ratibus. Per maxima Nerei stagna viam scindens. Vada cærula.

Maritus.

Conjunx.

Marmor.

Lapis Parius.

Mater.

Genitrix. Alma parens.

Mars.

Mavors. Arma Martis. Bellipotens. Gradivus. Gradivus rex. Gradivumque patrem Geticis qui præsidet arvis. Bellator Deus.

Medicina.

Cui ipse suas artes, sua munera lætus Apollo dabat. Scire potestates herbarum usumque medendi.

Multa manu medica, Phœbique potentibus herbis Nequicquam trepidat.

Medea.

Cum cernam Colchida matrem Anxia sollicitis meditantem vulnera natis.

Membra.

Artus.

Membrum Genitale.

Genitale arvum.

Memnon.

Auroræ filius. Et nigri Memnonis arma.

Mercurius Deus.

Maja genitus. Cyllenius. Interpres Divûm. Materno veniens ab avo Cyllenia proles.

Mercurius Stella.

Quos ignis cœli Cyllenius erret in orbes.

Meridies.

Ad medium conversa diem. Nam mediis fervoribus acrior instat. (*sc. Oestrum.*) Medium sol igneus orbem hauserat. Sol medium cœli conscenderat igneus orbem. Iam medias operum partes evectus erat sol. Medios cum sol accenderit æstus. Cum sitiunt herbæ & pecori jam gratior umbra est.

Minos.

Gortynius Heros.

Minerva.

Pallas. Divæ armipotentis ad aram procumbit. Armipotentis belli præses Tritonia virgo.

Mola.

Fruges salsæ.

Molaris.

Lapis incusus. (*rudis non dedolatus.*)

Mons.

Plaga pinea montis. Saxi dejectæ vertice capræ. Ardua terrarum. Tonitruque tremiscunt ardua terrarum, *id est montes.* Supercilium clivosi tramitis. Iuga montis. Specula aërii montis. Excelsus vertex montis. Capita aspera montis. Ardua montis deserta. Summus vertex montis. Claustra montis.

Monstrum.

Portentum. Prodigium.

Morbus.

Languor. Corporeæ pestes.

Mors.

Lethum. Mortis imago. Via mortis. Inclementia mortis. Et calor infuso decedit frigore mortis. Obitus difficilis. Atra dies. Funus. Inexorabile fatum. Extrema hora. Finis ævi. Somnus ferreus. Æterna nox. Parcarum dies.

Mortarium.

Lapidisque cavum demittit in orbem.

Multitudo.

Manus. ut; Omnique manu stipata meorum Insequar. Corona. ut; Muros varia cinxere corona. Cuneus. ut, Densi cuneis se quisque coactis Agglomerant. Cuneus theatri.

Mundus.

Corpus mundi. Prima nascentis origo mundi. Orbis. Diversæ partes orbis. Terrarũ orbis. Immensus terræ orbis.

Musæ.

Phœbi chorus omnis. Pierides. Tecumque faventes In nova Pierio properent à fonte sorores. Quare Pierii laticis decus ite sorores.

N.

Narcissus.

Narcissi lacrymæ.

Naufragium.

Funus. Quibus tot funera passis. *Naufragium funus vocat, id est, meram mortem.*

Navis.

Phaselus. Puppis. Rates. Carina. Abies uncta. Trabs cava. Cymba. Lembus. Simul accipit alveo ingentem Æneam. Prora. Biremis. Navigium. Pinus, *pro navi, materia pro re confecta.*

Nauta.

Navita. Navis ductor. Rector navis. Gubernator. Magister. Vector. Namque gubernaclum multa vi forte revulsum, Cui datus hærebam custos, cursusque regebam.

Neapolis.

Parthenope.

Neptunus.

Saturnius domitor maris. Deus maris. Frater Iunonis.

Nidus.

Antiquasque domos avium. Alta cubilia.

Nix.

Terra informis aggeribus niveis. Gaudetque nivali vertice se attollens pater Apenninus ad auras.

Nox.

Noctem ducentibus astris. Frigida noctis umbra. Obscurum noctis.

Nubes.

Nebula. Nubila. Ingens arcus. ut; Et bibit ingens arcus, *id est,*

id est, nubes qua videtur humorem attrahere sereno cœlo. Sol pallentes discutit umbras. Nimbus pro nube. ut; 8 Æn. Tonitru cum rupta corusco Ignea rima micans percurrit lumine nimbos.

Numida.

Nomadum genus. Pastores Libyæ. Nomadum Tyranni. Omnia secum Armentarius Afer agit, tectumq; laremque.

Nuptiæ.

Conjugium. Connubium. Thalamus. Hymenæi. Tedæ. Lectus jugalis. Vinclum jugale. Nox jugalis.

O.

Oculus.

NVmina, pro oculis. Ocellus. Oculorum orbes. Sanguineam volvens aciem, (*id est flammantes oculos*) Visus.

Occasio.

Haud tanto cessabit cardine rerum.

Odor.

Nidor. Aura dulcis. Halitus. Oestrum, Genus Vesparum.

Officium.

Munus. Pro te tua munera obibo.

Olea.

Radix oleagina. Sylva Palladia. Rami Palladis. Rami oleæ. Ramus olivæ. Pacisque manu prætendere ramos. Oliva.

Oleum.

Teritur Sicyonia bacca trapetis. Olivum. Guttæ Palladii olivi.

Onus.

Pondus. Fascis. Ego hoc te fasce levabo.

Oraculum.

Neque te Phœbi cortina fefellit.

Fatorum arcana. Fatorum ordo. Sortes. Responsa fatalia. Vatum prædicta. Augurium Divûm. Iussa Deorum.

Orgia.

Sacra Bacchi. Nocturnusq; vocat clamore Cytheron.

Orpheus.

Threicius sacerdos.

Origo.

Caput. Principium. Vnde nova ingressus hominum experientia cœpit.

Ovis.

Bidens. Bidentes lanigerę. Lanigeræ pecudes. Balantum grex. Lanigeri greges.

Ovile.

Caula. Septum.

P.

Padus.

PAdi ripę. Liquentia flumina Padi. Fluviorum rex Eridanus. Eridani amnis.

Panis.

Ceres. Dona laboratę Cereris.

Nec gravidos Cereris dicam contingere fœtus.

Pædagogus.

Magister. Custos. Comes impubis Iuli.

Paris.

Et victus magni jacet Hectoris ultor, *id est, Paris, qui Achillem interemit.* Phrygius pastor. Dardanius adulter.

Pascua.

Pastus. In pastus tendit equus. Pabula. Propulit è stabulis ad pabula læta capellas.

Pastor.

Armentarius. Magister pecoris. Cui regia parent armenta, & latè custodia credita campi. Custos ovis. Gregis custos. Custos stabuli. Custos pecudum.

Pater.

Parens. Genitor.

Patria.

Patriæ fines. Patrii fines. Limina patriæ sedis. Littus patriæ. Mœnia patriæ.

Patria terra. Patriæ oræ. Vrbs paterna. Sedes paterna. Vrbs patria. Terra altrix. Cunabula gentis.

Qui genus? unde domo? (*id est quæ patria est vobis?*) Antiquam exquirite matrem. Quæ nos à stirpe parentum prima tulit tellus.

Paupertas.

Pauperies. Et duris urgens in rebus egestas. Tum res inopes Euander habebat. Res fractæ. Res tenues. Res egenæ. Res fluxæ.

Pectus.

Latebræ animæ. Crates pectoris. Spiramenta animæ.

Pecus.

Genus pecudum.

Pecunia.

Æs.

Pedites.

Acies pedestris. Nimbus peditum.

Pellis.

Tegmen immane leonis. Vide Cutis.

Penelope.

Ecce Ithaci conjunx, semper decus Icariotis.

Pes.

Planta. Ah tibi ne teneras glacies secet aspera plantas. Crus molle.

Pestis.

Lues udo sublapsa veneno. Letifer annus. Corruptus cœli tractus. Contagia. Tabum. Hic quondam morbo cœli miseranda coorta est tempestas, totoque autumni incanduit æstu.

Piger.

Inertia corda mirantur. Ignavus.

Pinna.

Minæque murorum ingentes.

Piscis.

Genus omne natantûm. Genus æquoreum. Gens humida ponti. Maris immensi proles. Nimium est avidum genus Amphitrites.

Planeta.

Palantesque polo stellas.

Pleias.

Maja. Taygeta.

Pluto.

Stygius rex. Stygius pater. Stygius frater. Infernus rex. Dis ater.

Pluvia.

Imber. Nimbus. Immensum agmen aquarum. Tenues pluviæ.

Poculum.

Crater. Carchesia Cymbia. Ingens argentum. Et sacer implevit dextram scyphus.

Pœna.

Supplicium.

Poëta.

Vates. Amicus Musis. Musarum comes. Cui carmina semper, Et citharæ cordi.

Polyxena.

Priameia virgo.

Pomum.

Malum.

Populus arbor.

Herculeæque arbos umbrosa coronæ. Vmbra populea. Populea velatur fronde juventus. Populeæ frondes.

Posteritas.

Nepotes. Minores. Spes gentis. Ævum sequens.

Priapus.

Illi falce Deus colitur non arte politus. Custos furum atque avium. Tutela Priapi.

Princeps.

Æneas primique Duces. Primorum manus. Delectos populi ad proceres. Ductores primi.

Procella.

Hyems atra. Ruina cœli.

Prora.

Rudens. Frons navis.

Proserpina.

Nec te nequicquam lucis Hecate præfecit Avernis. Qui Dominam Ditis thalamo deducere adorti.

Puella.

Nympha.

Pulli.

Progenies parva. Fœtus.

Pulvis.

Pulverea nubes. Mistoque undantem pulvere fumum.

Purpura.

Tyrius rubor. Vestis purpurea. Ostrum. Fulgenti murice vestis. Ferrugine clarus Ibera. Tyrio conspectus in ostro.

Pyrrhus.

Pelides. Neoptolemus. Regnum Neoptolemi.

R.

Rami.

Frondea tecta. Frondentia hospitia. Frondes densæ. Comæ. Brachia. Ramea fragmenta. Arbuta frondentia.

Remi.

Agmen remorum. Lævas stringat sine palmula cautes (*Extrema pars remi in modum palmæ formata.*) In lento luctantur marmore tonsæ; (*à tondendis fluctibus dicta.*)

Rete.

Casses. Plagæ. Lina humida. Pedicæ.

Rictus.

Ingens oris hiatus.

Robustus.

Viribus audax. Dum melior vires sanguis dabat. Et mihi quæ fuerint juvenili in corpore vires. Diis quanquam geniti atque invicti viribus essent. Viribus fidens. Contraria. Seræque ad fortia vires, *id est, tardæ propter senectutem.*

Torpent infractæ ad prælia vires. Non corpore notæ sufficiunt vires.

Rogus.

Pyra. Ignis. ut; Hauriat hunc oculis ignem crudelis ab alto Dardanus.

Roma.

Altæ Mœnia Romæ. Magna Mavortis urbs. Tellus Romula. Romana mœnia. Romanæ arces. Romana oppida. Romana palatia. Mavortia mœnia. Romana tellus.

Romani.

Romulidæ. Gens Romana. Romana propago. Prisci Quirites.

Romulus.

Quirinus.

Rota.

Axis. Orbis ferratus.

Rudera.

Hic ubi disjectas moles, avulsaque saxis Saxa vides.

Rusticus.

Agricola. Agrestis. Belloque animos accendit agrestes. Colonus. Veteres migrate coloni. Pubes agrestis. Arator.

S.

Sacerdos.

INterpres Divûm hominumque. Sacratum caput. Cererique sacrum Polybeten. Os divinum.

Sacrificium.

Sacra annua. Honor Deorum. Sacra Deûm. Lucos vocet hostia pinguis in altos.

Sagitta.

Arundo. Iaculum. Ferrum volatile. Cornus stridula. Telum. Tela. Spicula. Missile.

Sanguis.

Ros sanguineus. Ille vomens calidum de pectore flumen. Sanguineæ guttæ. Reddit specus atri vulneris undam spumantem (*id est, copiam sanguinis in modum undæ fundebat ex vulnere*) Sanguinis ille vomens rivos cadit. Cruor.

Sanies.

Atrum tabum.

Sapiens.

Maturus animi. Consiliis habitus non futilis auctor. Cui melior sententia menti.

Sarmentum.

Ramea fragmenta.

Saturnus.

Saturnia regna. Aurea securi quis nescit secula regis?

Saxum.

Ingens fragmen montis. Pars montis. Scopulus. Cautes. Quam si dura silex, aut stet Marpesia cautes. Rupes. Capita aspera montis. Saxea pila.

Scorpius Stella.

Chelæ sequentes Erigonem.

Scutum.

Clypeus. Parma. Vmbo. Ancile. Pelta.

Scylla.

Scyllæa rabies. Per mare cæruleum trahitur Niseia virgo. Canes marini. Canes cærulæi. Candida succinctam latrantibus inguina monstris.

Scythia.

Arva Getica. Deserta Getarum. Scythiæ nives. Riphææ arces. Oræ Hyperboreæ. Arva Riphæis nunquam viduata pruinis.

Scythæ.

Gentes Scythiæ. Acer Gelonus. Bisaltæ. Talis Hyperboreo septem subjecta trioni, Gens effrena virûm Riphæo tunditur Euro.

Sedes.

Sedile. Intus aquæ dulces, vivoque sedilia saxo. Gramineoque viros locat ipse sedili. Sella.

Inde alias animas, quæ per juga longa sedebant.

Seges.

Luxuries segetum. Herba frumenti. Molli flavescit campus arista. (*de matura segete.*

Senex.

Senex.

Gravis annis. Longævus. Longævus parens. Feſſus ætate. Confectus ætate. Obſitus ævo. Maximus ævo.

Sed cum gelidus tardante ſenecta Sanguis hebet, frigentque effœtæ in corpore vires. Æmula necdum Temporibus geminis canebat ſparſa ſenectus.

Sentes.

Horrentes rubi. Hirſuti vepres.

Sepulcrum.

Tumulus. Agger compoſitus tumuli.

Honos tumuli. Ingens aggeritur tumulo tellus. Buſtum. Funus.

Septentrio.

Hyperboreæ oræ. Axis. Aquilo. Gelidique ſub ætheris axe. Arctos. Septentriones.

Sericum.

Velleraque ut foliis depectant tenuia Seres.

Serpens.

Anguis. Coluber. Chelydrus. Hydrus. Vipera.

Serpentis cauda.

Immenſi orbes. Squameus in ſpiram tractu ſe colligit anguis. Cum medii nexus extremæque agmina caudæ ſolvuntur, Tardoſque trahit ſinus ultimus orbes.

Alvo tenus ima per orbes Squameus in tortos ſinuat veſtigia ſerpens. Longus det corpore tractus. Seque in ſua membra plicantem. Sinuoſa volumina verſans. Nexans ſe nodis.

Serra.

Argutæ lamina ſerræ.

Servus.

Famulus. Miniſter. Famulûmque manus, Trojanaque turba.

Sibylla.

Phœbi Triviæque ſacerdos. Deiphobe Glauci. Vates Amphryſia. Longæva ſacerdos.

Sibyllæ Antrum.

Sedes Sibyllæ. Horrendæ ſecreta Sibyllæ. Vnde ruunt totidem voces, reſponſa Sibyllæ. Exciſum Euboicæ latus. Arces, quibus altus Apollo præſidet.

Sicilia.

Sicula tellus. Sicania. Sicanio prætenta ſinu jacet inſula contra Plemmyrium. Sicula ora. Inſula Sicanium juxta latus, Æoliamque Erigitur Liparem, fumantibus ardua ſaxis. Sicani fines. Sicani portus. Montes Siculi. Siculæ regiones. Cyclopum agri. Cyclopum oræ. Trinacria.

Siculum mare.

Freta Sicaniæ. Trinacrium littus. Trinacria unda. Sicani fluctus.

Simois.

Vndæ Simoæ. Vndæ Simoentis. Amnis Hectoreus.

Sirius.

Canis æſtifer. Sirius ardor.

Sol.

Clariſſima lumina Solis. Rapidi potentia Solis. Plaga Solis. Facies ſolis.

Radii Solis. Solis equi. Hyperionis ardor. Phœbus. Frater Lunæ. Phœbea lampas. Equi Phaëthontis. Titan. Titania aſtra.

Somnium.

Imago turbida. Insomnia falsa. Multa modis simulacra videt volitantia miris. Somni *pro somniis.* In somnis ecce ante oculos mæstissimus Hector Visus adesse mihi. Per somnum vatis imago visa.

Somnus.

Sopor. Quies languida pressit nocte oculos. Alta quies.

Sonus.

Sonitus. Sonor. Stridor. Fragor. Clamor.

Soror.

Germana. Cara sororum pectora.

Spicarum Manipulus.

Cerealis culmi merges.

Sponsa.

Quid soceros legere & gremiis abducere pactas (*id est sponsas.*)

Statua.

Divûm simulacra. Stabant & parii lapides spirantia signa. Effigies sacræ Divûm. Vivi de marmore vultus. Ianique bifrontis imago vestibulo astabat. Tibique oscilla ex alta suspendunt mollia pinu (*id est parvas imagines.*)

Stella.

Sidus. Sidera cœli. Sidera mundi. Astra ignea. Astrorum ignes. Noctis orientia signa.

Strategema.

Furta paro belli. Armorum doli.

Styx.

Stygius lacus. Lucus Stygius. Regna invia vivis. Stygia palus. Stygia unda. Stygiæ aquæ. Stygii caput implacabile fontis. Flumina Stygii fratris. Ripæ torrentes pice.

Sudes.

Stipites gravidi nodis. Torris obustus. Vallus. Robur acutum.

Sylva.

Lucus. Nemus. Vmbræ altorum nemorum. Amœna vireta Fortunatorum nemorum. Saltus. Nemorum convexa. Iuga nemorum.

T.

Tapetum & Tapes.

Tapetes picti. Aulæa. Stratum ostrum.

Telum.

Cornus stridula. Telorum seges ferrea. Ferreus imber. Tempestas telorum. Levato lucida ferro spicula. Phalarica. Vide *Sagitta.*

Temerarius.

Præceps animi. Fidens animi atque in utrumque paratus. Quo moriture ruis, majoraque viribus audes?

Tempestas.

Cæruleus supra caput astitit imber. Facies maris aspera. Omnes pelagique minas, cælique ferebat. Mare tumidum. Pericula maris. Sæpe furores Compressi, & rabiem tantam cælique marisque. Hyems ponti aspera.

Templum.

Delubrum. Delubra Deûm summa.

Perque domos & religiosa Deorum limina. Non unquam violata manu sacratia Divæ. Arx sacrata. Sacrata sedes. Sacra fastigia. Ductos alta ad donaria currus. (*ad templa, ubi dona collecta reponuntur*) Media testudine templi,

Tempus.

Longa dies. Magnus seclorum nascitur ordo. Ætas.

Tenebra.

Caligo. Spissæ umbræ. Nox ingens. Tacitæ per amica silentia lunæ, littora nota petens (*id est, non lucentis Luna.*)

Terra.

Tellus. Humus. Solum. Gremium terræ. Gremium magnæ conjugis. Mutata ignorent subito ne semina matrem. Cum semel in sylvis ima de stirpe recisum Matre caret.

Agnam Æneas matri Eumenidum (*id est nocti*) magnæque sorori (*id est terra*) Ense ferit.

Terræ motus.

Terræ tremor. Insolitis tremuerunt motibus Alpes.

Theatrum.

Alta theatri Fundamenta locant. Mediaque in valle theatri circus erat. Cunei theatri. Consessus caveæ. Ingens cavea. (*Cavea locus est in theatro, ubi populus conclusus spectat.*)

Theocritus.

Pastor Siculus. Ascræus senex. Ascræumque cano Romana per oppida carmen.

Thessalia.

Bis sanguine nostro Æmathiam & Æmi pinguescere campos. Æmathiæ portus.

Timor.

Formido. Horror. Metus. Pavor. Tremor.

Tonitru.

Dum flammas Iovis & sonitus imitatur olympi.

Torquis.

Flexilis obtorti circulus auri. Et molli subnectit circulus auro. Tortile aurum colli.

Trochus.

Torto volitans sub verbere turbo. Volubile buxum mirata. (*id est, turbinem ex buxo factum.*)

Troja.

Trojæ alta mœnia. Iliaci campi. Teucria. Arx alta Priami. Trojæ mœnia. Vrbs Iliaca. Ilia tellus. Pergama. Regnum Priami. Ilium superbum. Priami imperium. Rhetæum littus. Rhetææ oræ.

Trojani.

Æneadæ. Gens Hectorea. Gens Dardania, Laomedonæa, Iliaca, Pergamea, Trojana. Genus Æneadum. Dardanidæ duri. Troja profecti. Trojana juventus. Dardanii coloni. Laomedontia pubes. Dardana pubes. Phryges. Trojana turba. Turba Phrygum. Iliadum turba. Hectorei socii. Trojugenæ. Iliades. Troes. Teucri. Troades. Dardanidum matres.

Tuba.

Buccina. Cornua ærea. Æs canorum. Æs sonorum. Æs cavum. Martius æris canor. Cava concha.

Turnus.

Audax Rutulus. Daunius Heros. Rex Rutulus.

Tyberis.

Pater Tyberinus. Tyberina ostia. Thuscus amnis. Tyberini fluminis unda. Tyberinum flumen. Tyberina fluenta. Tybridis unda. Corniger,

niger Hesperidum fluvius regnator aquarum.

Tyrus.

Vrbs Tyria. Tyriæ arces. Regna Tyri. Ditissimus agri Phœnicum. Tyrii coloni.

V.

Vacca.

Bucula, Iuvenca. Vitula.

Valedictio.

Hæc genitor digressu dicta supremo Fundebat.

Vbera.

Mammæ pressæ. Papilla.

Vela.

Carbasus. Sinus sinistri & dextri.

Venator.

Vastator ferarum. Debellator ferarum.

Venenum.

Fallax herba veneni occidet. Armatam (*Sagittam*) sævi felle veneni. Nigri cum lacte veneni. Virus.

Ventus.

Auræ spirantes. Ventosi murmuris auræ. Flabra. Non flabra neque imbres convellunt. Flamina. Ferunt sua flamina classem. Flatus. Murmura cæca. Cori hyberni. Animæ. Quantum ignes animæque valent. (*id est venti & folles*) Vis animæ.

Venus.

Mater Acidalia. Dionæa mater, Chiterea, Amathusia. Parens Æneæ. Diva creatrix.

Verax.

Namque mihi fallax non antè repertus. Tibi maxima rerum verborumque fides. Credo equidem, nec vana fides. Si qua fides animum, si veris implet Apollo.

Vesta.

Ignis æternus. Vigilemque sacraverat ignem. Excubias Divûm æternas. Rapiuntque focis penetralibus ignem. Canæ penetralia Vestæ.

Vestibulum.

Primum limen.

Vestigium.

Signum viæ. Indicium viarum.

Vestis.

Tunica. Velamen. Chlamys. Lena. Consertum tegmen spinis.

Via.

Semita. Trames. Callis. Orbita. Angusta viarum. Regio viarum. Meta viarum. Iter.

Viaticum.

Auxiliumque viæ veteres tellure recludit thesauros.

Victima.

Hostia.

Vinea.

Vineta.

Vinum.

Bacchus. Bacchi Massicus humor (*id est, Vinum Campanum*) Falernum. Baccheia dona. Latices Lenæi. Lenæum libat honorem. Iacchus. Regales inter mensas laticemque Lyæum. Massica Bacchi munera. Laticum libavit honorem. Poculaque inventis Acheloia miscuit uvis. Munera Bacchi. Liber. Pocula vitea.

Vir.

Hinc ubi jam firmata virum te fecerit ætas.

Virgo.

Virgo.

Innuptæ puellæ. Facies virginea. Virginitatis amorem Intemerata colit.

Vita.

Ævum. Lucis dira cupido (*id est vita*) Pars ultima vitæ. Lumina vitæ.

Vitis.

Pampineæ umbræ. Dulci namque tumet nondum viticula Baccho.

Vitta.

Crinale aurum.

Vlysses.

Æolides. Proles Laërtia.

Vmbra.

Vbi dives opacat Ramus humum. Nunc altæ frondes & rami matris opacant. Tenebræ nemorum.

Vngues.

Pedes unci.

Vrbs.

Oppida.

Vulcanus.

Mulciber. Ignipotens. Vulcani domus. Pater Lemnius.

Vultus.

Facies. Ora. Obtutus.

Z.

Zythum.

ET pocula læti Fermento atque acidis imitantur vitea sorbis.

Zodiacus.

Obliquus qua se signorum verteret ordo. Per duodena regit mundi Sol aureus astra.

Zona.

Zona frigida.

Quam (*Zonam torridam*) circum extremæ dextra lævaque trahuntur. Cærulea glacie concretæ atque imbribus atris.

Zona temperata.

Has inter mediamque, duæ mortalibus ægris munere concessæ divûm.

Zona torrida.

Quinque tenent cœlum Zonæ, quarum una corusco Semper Sole rubens, & torrida semper ab igni.

Si quem extenta plagarum Quatuor in medio dirimit plaga Solis iniqui.

FINIS.

INDEX

Virgilianorum synonymorum iuxta ordinem alphabeti.

REFOR-

Reformata Poeseos INSTITVTIO,

Ex R. P.

IACOBI PONTANI

E SOC. IESV POTISSIMVM LIBRIS CONCINNATA.

Breviter ejus finem, partes, & cujusque partis proprietates, adhæc quibus rebus verè bonum, omnique numero absolutum, ac probabile carmen efficiatur, edocens.

OPERA M. IOANNIS BVCHLERI à Gladbach, in Wicradt Præfecti.

EDITIO NOVISSIMA PRIORIBVS Correctior, auctior, pudicior.

AD LECTOREM CANDIDVM IOANNIS CORNELIADÆ Angli pro Poetica Inſtitutione programma.

QVid ſit, & ipſa quibus perfecta Poetica fiat
Partibus, ejuſdem diverſa poemata, itemque
Quid deceat, quid non quovis in carmine vatem,
Quæ virtutis ei, vitiique exiſtat origo,
Cui noviſſe libet (vati libuiſſe futuro
Addecet) hunc emat, hunc legat. Omnia tradit ad artem
Hanc perdiſcendam quæ ſunt accommoda: linquit
Intactum nihil, in minima quod parte novello
Iamque incœptanti valeat prodeſſe Poetæ.
Qua, ſcripſere quidem multi, ratione, modoque
Omne genus carmen docta ſplendeſcat ab arte,
Ad doctis tritiſque diu. Hic documenta tenellis
Proponit, monſtratque viam quæ ducit eodem.
Queis bene perſpectis non quod remoretur euntem
Eſt ſuper: experiaris, idem teſtabere mecum.
Si conciſa tamen nimis hæc fortaſſe putabis,
Quæ tibi BVCHLERVS *brevitatis amore coegit,*
Pontani & Vidæ *doctiſſima conſule ſcripta:*
Quod ſi Scaligerum libeat ſociare duobus,
Plura parata putes tibi, quàm ſit habere neceſſe.

VTRVM

VTRVM NASCATVR, an fiat Poëta.

CAPVT I.

QVANQVAM Poëtica Naturam, sive ingenium maximè desideret, ut ne quid tamen ad perfectionem desit, artem quoque, & præterea exercitationem, & imitationem deposcit. Horatius allata quæstione, naturane an ars plus ad carminis laudem proficeret, alteram ab altera separari, ac divelli non posse, asseruit.

Natura fieret laudabile carmen an arte,
Quæsitum est: ego nec studium sine divite vena,
Nec rude quid prosit video ingenium: alterius sic
Altera poscit opem res, & conjurat amicè.

Ars, tanquam certissima dux, viam demonstrat: quam si fideliter sequemur, nunquam offendemus. Et quamvis non pauca sint, quæ nullis præceptionibus pariuntur, propterea quod à natura inferuntur, nihilominus eadem naturæ dona ab arte magistra perficiuntur.

Notatio, & Natura Poetices.

CAPVT II.

POëtæ nomen παρὰ τὸ ποιεῖν deflexum est. Quam vocem facere & fingere cum interpretentur, Poëta nobis factor, & fictor, sive imitator, & Poëtica proinde ars faciendi & fingendi, sive imitandi exponetur. Fingere enim seu effingere est imitari: nempe rem illam, cujus imago, & similitudo fingitur: & qui imitatur, effingit quippiam. Poeta cum non tantummodo rerum exstantium formas, & simulacra elegantissime imitando, consequatur, & exprimat: sed insuper non exstantium, quæ tamen exstare possent, & ita possent (quod quidem magis ipsius est officium) novas, & mirificas omnino species, ac similitudines præclaro quodam modo progignat & tanquam è nihilo res fingendo producat, utramque illam significationem τοῦ ποιεῖν fingere, facere, scilicet peræque ἀντωνομαστικῶς Poeticæ, sibique propriam fecit. Reliquarum artium nulli, quæ vel factione, vel imitatione constant, nec earum artificibus hoc nomen tribuitur. *Sit ergo Poetica ars hominum actiones effingens, easque ad vitam instituendam carminibus explicans.* Imitatio seu fictio Poeticam ab iis artibus secernit, quæ imitatione nulla continentur: carmen ab his, quæ tametsi imitantur,

tantur, & fingunt, ut Dialogi, metrum tamen non adhibent. Idcirco si vel imitatio, vel carmen abfuerit, Poësis nulla erit. Fabulosa fictio, est tanquam forma, & anima Poëseos, cum fingere magis, quam versificare Poëtam reddat. At vero usus, quem penes arbitrium est, & jus, & norma loquendi, Poëtas nominare consuevit, qui tantum norunt metra funditare. quique ἐν τῷ μιμεῖσθαι nihil valent. Hos docti versificatores vocant.

De Poetarum ordinibus.

CAPVT III.

QVatuor potissimum Poetarum genera videtur voluisse in Oratore perfecto M. Tullius: Epicos sive Heroicos, Iambographos, Tragicos, Lyricos sive Melicos, in quorum primo principem numerat Homerum, in altero Archilocuum, in tertio Sophoclem, in postremo Pindarum. In libello de opt. gen. Oratorum recensuit Tragicos, Comicos, Epicos, Melicos, Dithyrambicos. Quo loco pro ratione instituti sui in enumerando accuratior, &, ut credibile est, Iambographos Comicorum nomine complexus est: propterea quod in Comœdiis jambi usus est frequentissimus. Horatius ad Pisones adduxit in medium sex ordines, Heroicos, Elegiacos, Lyricos, Iambicos, Comicos, Tragicos: Dithyrambicos ideo prætermisit, quod ea ætate nemo factitaret id genus poëmata. Quæ divisiones cum vel materiam, vel genus carminis tantummodo considerent, non satis Poëtarum discrimina metiuntur. Etsi etiam carmen ita à Poëta suscipitur, ut omittere non liceat, ipsum tamen honorem, ac nomen Poëtæ, non magis cuiquam conciliat, quam corpus humanum cuipiam dat esse hominem, si animus consilii, & intelligentiæ compos defuerit. Quod si quis secum attentius perpendat, quid muneris Poëta verus exerceat, nempe hominum actiones imitando exprimere, quæ aut honestæ sunt & bonæ, aut inhonestæ, & malæ, atque ideo aut laude aut vituperatione afficiendæ: tria potissimum poëtarum genera, Epicum, Comicum, Tragicum inveniet.

Quæ materia Poëtæ.

CAPVT IV.

CIcero 1 de Orat. eandem propè, hoc est, æquè amplam, vagam, longè lateque diffusam Poëtæ, quam Oratori materiam subjecit, his verbis: *Est enim finitimus Oratori Poeta, numeris astrictior paulo: verborum autem licentia liberior: multis ornādis generibus socius ac pæne; par: in hoc quidem certe prope idem, nullis ut terminis circumscribat, aut definiat jus suum, quominus ei liceat ea-*

teat eadem illa facultate, *& copia vagari qua velit*. Iam porro notum est, quid, & quantum in illa eruditissima disputatione L. Crassus Oratori, id est, eloquenti permiserit, in quo regnare possit ejus oratio, Thesin puta & Hypothesin, breviter, res omnes. Et sanè cum historiam Poëtarum evolvimus, nihil propemodum, seu supra lunæ orbem, & æternum, seu infra, & fluxum, caducumque sit, quod astricto dicendi genere non comprehensum, & explicatum, videmus. Quod cum ita sit, nihilominus de materia Poetæ angustius, & ad definitionem hujus δυνάμεως, ut Plutarchus vocat, atque ad officium Poëtæ aliquanto accommodatius disserendo; materia ejus præcipue sunt actiones hominum. In his siquidem effingendis, & ad usum, atque commodum vitæ exprimendis ejusdem cura, labor, industria se extendit.

Quis sit Poetæ finis.

CAPUT V.

POëtarum scopus est docere, & delectare per imitationem, & carmen, velut conditiones penitus necessarias. Horatius:

Aut prodesse volunt, aut delectare poeta,
Aut simul & jucunda, & idonea dicere vita.

Distinctè, & manifestè tres fines adducit, quorum postremum ipse mox commendat, cæterisque anteponit. *Omne tulit punctum, qui miscuit utile dulci.*

Vt certum doctrinæ genus intelligeremus, verbum (prodesse) quam (docere) maluit Horatius. Apertius autem in secundo cum dixit: *& idonea dicere vita.*

Quid distent Poema & Poesis.

CAPUT VI.

P*Oema est opus ipsum Poeta, id nimirum quod effectum est, finis & fructus opera atque studii, quod impendit Poeta. Poesis est fictio ipsa, ratione, ac forma Poematis, sive industria, atque opera facientis*: ut Poema, Poesis, Poeta, hæc tria differunt, quomodo tres personæ verbi à quibus oriuntur, πεποίημαι, πεποίησαι, πεποίηται, A prima existit Poema, ab altera Poesis, à tertia Poeta: quasi dicas factum, factio, factor: aut fictum, fictio, fictor. *Poema Ciceroni est metrica scriptio, tam parva, quàm magna.* Poesis interdum ipsum etiam habitum, seu artem; Poeticam videlicet ipsam declarat. At Poema nunquam pro Poesi dictum invenias.

Tres Poematum modi, eorumque Appellationes, & Species.

CAPVT VII.

PLato de optimo ſtatu civitatis lib. 3 omnem orationem Poëtarum in tres formas diſtribuit. Vnam appellat, ἁπλῆν διήγησιν, ſimplicem, & nudam narrationem: quando videlicet res ſimpliciter, ac nudè continuatione expoſitionis à Poëta ſolo commemorantur. Alteram διὰ μιμήσεως γινομένην per imitationem efformatam: quoties adhibentur perſonæ quædam, quæ rem quaſi tum ageretur repræſentant, tacente, ac nihil pronuntiante poëta. Poſtremam δι' ἀμφοτέρων, quæ ex duabus ſuperioribus conflata, & concreta eſt, qua utroque modo permiſta, ſimplici narratione, inquam, & imitatione præſtant Poëtæ quod volunt: ſeu in qua & Poëta ipſe loquitur, & perſonis ſermo affingitur.

Singulorum modorum Græca & Latina Appellationes, cum ſuis Speciebus & Poetis.

CAPVT VIII.

PRimum vocant διηγηματικὸν, ἐξηγηματικὸν, ἀποδιηγηματικὸν, ἀναγγελτικὸν, latinè enuntiativum, enarrativum. Quidam προφορικὸν, etiam nominarunt, id eſt, pronuntiativum: Ariſtoteles verò ἀμετάβλητον, id eſt, immutabilem. Ad hunc pertinent, Ecloga 4, tres primi Georgicorum & prima pars quarti, Lucretius totus, & alii. Species ejus tres: ἀγγελτική, qua ſententiæ morales ſcribuntur, ut fecit Theog. ἱστορική, qua narrationes & genealogiæ, ut eſt Heſiodi Theogonia. διδασκαλική, qua Philoſophia comprehenditur, ut libri Varronis, Empedoclis, Parmenidis, Lucretii. Item Aſtrologia, ut φαινόμενα Arati, pars Georgicôn Virgil. & ſimilia. Secundum nominant δραματικὸν, hoc eſt, activum, à geſtu nempe & actione: δρᾶν enim Dorica lingua valet agere. Etiam dicitur μιμητικὸς, latinè imitativus. Item διαλογητικὸς, aptiſſime: nam uſu factum eſt, ut traheretur ad ſignificandum diſputationes διάλογος. Huc rediguntur Ecloga 1, 3, 5, & 9. Species ejus quatuor apud Græcos, Tragica, Comica, Satyrica, Mimica: apud Romanos, Prætextata, Tabernaria, Attellana, Planipes. Reſtat tertius, quem nuncupant μικτὸν miſtum. Huic dantur Ecloga 2, 6, 8, 10. Hic continet Iliadem, Odyſſeam, totam Æneida: ad ſummam, Poëſin Epicam: cujus tamen vim ſi acrius contemplere, non tam μικτὴν, quam ἐξηγηματικὴν, judicabis. Et Lyricam, quæ, ſi Horatium noſtrum ſpectes, plures enim non habemus) æquè ſub primũ ſubjici poteſt. (Atque hujus tertiæ

formæ

formæ παράδειγμα sit primus liber Æneidos Virgilii, in quo Poeta primum ex sua persona in hunc modum exorditur:

Arma, virumque cano, Troja qui primus ab oris
Italiam fato profugus, Lavinaque venit
Littora: multum ille & terris jactatus, & alto,
Vi superum, sævæ memorem Iunonis ob iram:
Multa quoque & bello passus, dum conderet urbem,
Inferretque Deos Latio: genus unde Latinum,
Albanique patres atque altæ mœnia Romæ.
Musa mihi caussas memora, quo numine læso,
Quidve dolens Regina Deûm, tot volvere casus
Insignem pietate virum, tot adire labores
Impulerit, tantæne animis cœlestibus iræ?
Vrbs antiqua fuit, Tyrii tenuere coloni,
Carthago, Italiam contra, Tiberinaque longè
Ostia, dives opum, studiisque asperrima belli,
Quam Iuno fertur terris magis omnibus unam
Posthabita coluisse Samo, heic illius arma,
Heic currus fuit, hoc regnum Dea gentibus esse,
Si qua fata sinant, jam tum tenditque, fovetque.
Progeniem sed enim Trojano à sanguine duci
Audierat, Tyrias olim quæ verteret arces.
Hinc populum latè Regem, belloque superbum
Venturum excidio Libyæ: sic volvere Parcas:
Id metuens, veterisque memor Saturnia belli,
Prima quod ad Trojam pro caris gesserat Argis:
Necdum etiam caussæ irarum, sævique dolores
Exciderant animo: manet alta mente repostum
Iudicium Paridis spretæque injuria formæ,
Et genus invisum, & rapti Ganymedis honores.
His accensa super, jactatos æquore toto
Trojas, relliquias Danaum atque immitis Achillei
Arcebat longè Latio: multosque per annos
Errabant acti fatis maria omnia circum,
Tanta molis erat Romanam condere gentem!
Vix è conspectu Siculæ telluris in altum
Vela dabant læti, & spumas salis ære ruebant:
Cum Iuno æternum servans sub pectore vulnus
Hæc secum:

Deinde iratæ Iunonis personam induit.

———— Mene incepto desistere victam?
Nec posse Italia Teucrorum avertere Regem?
Quippe vetor fatis; Pallasne exurere classem
Argivûm, atque ipsos potuit submergere Ponto,
Vnius ob noxam, & furias Ajacis Oilei?
Ipsa Iovis rapidum jaculata è nubibus ignem,
Disjecitque rateis, evertitque æquora ventis.
Illum exspirantem transfixo pectore flammas

Trojanas ut opes, & lamentabile regnum
Eruerint Danai: quaque ipse miserrima vidi,
Et quorum pars magna fui. Quis talia fando
Myrmidonum, Dolopumve, aut duri miles Vlyssei
Temperet à lacrymis? & jam nox humida cœlo
Præcipitat, suadentque cadentia sidera somnos.
Sed, si tantus amor casus cognoscere nostros,
Et breviter Troja supremum audire laborem,
Quanquam animus meminisse horret, luctuque refugit,
Incipiam. Fracti bello, fatisque repulsi
Ductores Danaum, tot jam labentibus annis,
Instar montis equum divina Palladis arte
Ædificant, sectaque intexunt abjete costas:
Votum pro reditu simulant: ea fama vagatur,
Huc delecta virûm sortiti corpora furtim
Includunt cæco lateri, penitusque cavernas
Ingentes, uterumque armato milite complent, &c.

Hæc ratio, ut nunc Poëta, nunc alii loquantur, tota Iliade, & Odyssea, tota itidem Æneide custoditur. Ille Poeta maximè commendandus, qui quam minimum loquitur ex sua persona, perpetuoque imitatur: cum ejus laus potissimum in imitatione consistat.

De Exercitatione, & modo scribendi.

CAPUT IX.

QVi sine multa exercitatione, sine diligenti optimorum poetarum imitatione (ut alia non pauca prætercam) se magnam laudem adepturum sperat, is non tam imprudens, quam impudens censeri ritè potest. Laborandum non est, ut multos quotidie versus eructemus, paucos velim, & quam potest fieri optimos. Quod sine meditatione, cura, cunctatione, & mora non erit. Verum quid inde commodi nascatur, docet Quintil. lib. 10, c. 3. *Cito scribendo non fit, ut bene: bene scribendo fit, ut cito scribamus. Primum hoc constituendum est, ut quàm optimè scribamus, celeritatem dabit consuetudo.* Stylus est optimus & dicendi, & poetandi effector, ac magister: stylus, inquam, non sine cura, animadversione, & diligentia. Obtemperandum prorsus ejusdem Quintil. consilio, cujus hæc sunt verba: *Sit primo vel tardus, dum diligens sit, stylus. Quæramus optima, nec protinus se offerentibus gaudeamus. Adhibeatur judicium inventis, dispositio probatis. Delectus enim rerum verborumque habendus est, & pondera singulorum examinanda. Post subeat ratio collocandi, versenturque omni modo numeri. Non ut quodque se profert verbum, occupet locum. Quæ quidem ut diligentius exequamur, repetenda sæpius erunt scriptorum proxima. Nam præter id, quod sic melius junguntur prioribus sequentia, calor quoque ille cogitationis, qui scribendi mora refrixit, recipit ex integro vires & velut repetito spatio sumit impetum: quod in certamine*

tamine saliendi fieri videmus, ut conatum longius petant, & ad id quo contenditur spatium, cursu ferantur: utque in jaculando brachia reducimus & expulsuri tela nervos retro tendimus. Eodem capite reprehendit quosdam qui primo occurrere materiam stylo quam velocissimo volunt, & sequentes calorem ac impetum, ex tempore scribunt: hanc silvam vocant. *Repetunt deinde & componunt quæ effuderant: sed verba emendantur, & numeri: manet in rebus temere congestis, quæ fuit, levitas. Protinus ergo adhibere curam rectius erit, atque ab initio sic opus ducere, ut calandum, non ex integro fabricandum sit.* Hæc Fabius.

Genera quædam exercitationis Poeticæ.

CAPVT X.

PRimum sit illud, unam eandemque rem diversis verbis, eadem, aut diversa specie carminis eloqui: exemplo sit amnis glacie concretus, in Appendice Virgiliana diversis modis eleganter descriptus.

Qua ratis egit iter, juncto bove plaustra trahuntur:
Postquam tristis hiems frigore vinxit aquas.
Sustinet unda rotam, patula modo pervia puppi;
Ut concreta gelu marmoris instar habet.
Quas modo plaustra premunt undas, ratis antè secabat:
Postquam brumali diriguere gelu.
Unda rotam patitur, celerem nunc passa carinam:
In glaciem solidam versus ut amnis abit.
Quæ solita est ferre unda rates, fit pervia plaustris:
Ut stetit in glaciem marmore versa novo.
Semita fit plaustro, quà puppis adunca cucurrit:
Postquam frigoribus bruma coegit aquas.
Orbita signat iter, modo quà cavus alveus exit:
Strinxit aquas tenues ut glacialis hiems.
Amnis iter plaustro dat, qui dedit ante carinæ:
Duruit ut ventis unda, fit apta rotis.
Plaustra boves ducunt, qua remis acta carina est:
Postquam diriguit crassus in amne liquor.
Unda capax ratium plaustris iter algida præbet:
Frigoribus sævis ut stetit amnis iners.
Plaustra viam carpunt, qua puppes ire solebant:
Frigidus ut Boreas obstupefecit aquas.

2. Conducet tractari idem nunc concisè & breviter, nunc amplè & copiosè: nunc propriis, nunc modificatis verbis: nunc simplici, nunc versa, & luminibus insignita oratione.

3. Transfundamus solutam ac liberam orationem in carmen, oratoriasque locutiones Poeticis commutare studeamus. Et cum Oratores restrictiores, nos liberiores simus, moreque Poetico argumentum dilatemus, fucum addamus, flores intexamus.

4. Vertamus interdum aliquid, breve tamen, de Græco in Latinum, aut de Latino in Græcum. Quæ exercitatio ad utriusque linguæ proprietatem, splendorem, elegantiam, copiam, figurarumque varietatem percipiendam non mediocriter valet. Imitatione autem optimorum, similia inveniendi facultas parabitur, & intelligentia præterea atque judicium ex hoc acquiretur, ut Plinius asseverat.

5. Vnum genus carminis apud auctorem aliquem inventum, numeris mutatis ad aliud redigamus: Hexametrum ad Elegiacum, Phaleucium & Sapphicum, & cætera eodem modo.

6. Quinimo eodem genere, quo Poeta ille usus est, eandem rem explicandam sumamus. Postremo, versus Poetæ boni ad alium sensum convertemus: & tanquam surculos ex arbore una in aliam inseremus, qui tamen in ea nati, non in eam insiti videri possint: idque dupliciter, vel ἀπαρεγχειτοποιήτως, nulla mutatione, quomodo fecerunt Proba Falconia ex Virgilio, & Eudocia Imperatrix ex Homero, quod genus centones, à centonibus, quibus fiunt stragula, vocamus: vel παρεγχειτοποιμένως in parte aliqua, quod genus Parodias nominant. Nec ejus exempla desunt. *Vide Scaligerum.*

De Imitatione, & quo pacto imitandum sit.

CAPUT XI.

DVplicem esse imitationem constat. Vnam de qua in principio hujus libelli actum est, ubi imitari effingere quippiam, significare diximus: alteram, qua impellimur cum diligenti ratione, ut alicujus boni, & præstantis Poetæ similes, secundum omnes ejus virtutes, aut saltem insigniores, esse possimus. Vnus præcipue deligendus, cui nos similes esse studeamus, cui si quid deest, nullo negotio ab aliis petere licebit. Qui Comœdiam facturus est, ad exemplum Plauti aut Terentii properabit: qui Heroicum, Virgilium imitabitur: qui Elegiacum, Propertium sequetur. In Lyricis quid nobilius Horatio? In Tragœdia quem imitemur, exemplo suo docebit Seneca. Omnis autem labor eo impendendus, ne quæ dicimus illorum, sed nostra videantur, quamvis doctos viros unde illa hauserimus non fallat. Apes imitari præcepit Seneca, quas videmus volitare per florea rura, & succos ad mellificandum idoneos quærere. Nos similiter, quæ ex diversa, seu multa unius lectione congessimus, separare debemus: deinde adhibita ingenii cura, & facultate in unum saporem varia illa libamenta confundere: ut etiamsi apparuerit unde sumptum sit, aliud tamen esse, quam unde sumptum est, appareat. Quod in corpore nostro videmus sine ulla opera nostra facere naturam.

Alimenta

Consultum proinde est, non subito Iliadas, & Gigantomachias captare, argumenta, inquam, operosa, longa, difficilia: id enim quid aliud fuerit, quam cereis pennis volitare? Res ludicras principio canamus, ipsi quoque Culicem nostrum, aut Araneolum, aut Formicam, aut Batrachomyomachiam, aut Apologos Æsopicos habeamus. Iocemur Epigrammatis. Quædam pusilla, & contractiora Poëmata, sed venusta, & ingeniosa extundamus, donec humeri vitulo ferendo assueti, bovem gestare possint. Hæc sunt Poetarum tyrocinia, hæ primæ velitationes & progymnasmata. Quod de materia, sive argumentis dictum est, hoc idem prorsus de genere carminis, quod materiæ congruens, & accommodatum esse debet, intelligatur, ne optet ephippia bos piger? optet arare caballus. Cernimus alios ad Comœdiam, alios ad Tragœdiam faciendam natos. Hic in Lyrico, iste in Elegia, ille in Epigrammate non perdit operam. Capiat adolescens aptum sibi & idoneum naturæ suæ poematis, & carminis genus, in quo præcipue excolendo multum temporis, atque studii consumat.

Conquirenda rerum ac verborum supellex. Tranquillitate, & Secessu opus.

CAPUT XIII.

Priusquam ad conficiendum poema longius accingamur, multa & magna rerum atque verborum (quibus duobus omnis constat absolviturque oratio) supellex comportanda, & undique conquirenda est. Ex arca plena sumptum facere perjucundum est: durum contra impendere, quæ nondum possederis, & magnæ temeritatis, nondum cæsa, & convecta materia aggredi ad ædificandum. Commendātur, qui cum nunquam non studiose, attenteque, tum sub illud tempus longe studiosius, attentiusque veteres Poëtas legunt, quo sunt carmina scripturi: ibique instar apum, per amœnissimos campos & floriferos saltus divagantes, tanquam è flosculis decerpunt, unde mel conficiant. Ex quo consequitur, ut jam effectum poëma eruditis hominibus, quique tritas habent aures notandis generibus Poëtarum, lectu sit quam gratissimum: propterea nimirum, quod plures locos insignes ex optimis Poetarum ingeniosè imitatos deprehendunt. Alia duo quoque carminibus multo rectius, faciliusque componendis non mediocre præstabunt auxilium. Vnum est, mens pacata, mens alia quāvis solicitudine vacans, angore & perturbatione omni soluta prorsus, atque libera. Animus distractus, nulla in re munus suum fungi probè, ac decenter potest; nedum, ut pariendis versibus ornatissimis idoneus videatur: quos si quis cura, attentione, judicio indigere non putat, ipse judicio indiget. Ovidius hoc ipsum non semel judicavit, docuit;

docuitque hanc ipsam esse causam, cur tam difficulter versus scriberet: quia scilicet pæne quotidiano metu periculorum, ac trepidatione jactaretur.

——— Carmina latum
Sunt opus, & pacem mentis habere volunt.
Carmina proveniunt animo deducta sereno,
Nubila sunt subitis tempora nostra malis.

Idem, quomodo in tempestatum procella, animi statu perturbatissimo, versus facere potuerit, miratur, & ait:

Quod facerem versus inter fera murmura ponti,
Cyclades Ægeas obstupuisse puto.
Ipse ergo nunc miror tantis animique marisque
Fluctibus ingenium non cecidisse meum.

Alterum est, secessus. Demosthenem Fabius commendat, qui se in locum, ex quo nulla exaudiri vox, nihilque prospici posset, recondebat, ne aliud agere mentem cogerent oculi. Ideoque, lucubrantes, inquit, silentium noctis, & clausum cubiculum, & lumen unum velut tectos maximè teneant. Nox quoque versibus faciendis, ut orationibus opportuna est, quam græci non sine causa εὐφρόνην appellarunt, & consultationibus accommodatam boni scriptores asserunt. Latebræ etiam, & loca planè sola juvant: quod item voluit Ovidius, ut illud superius, animum scilicet curis non impeditum.

Carmina secessum scribentis, & otia quærunt.

Sed illi loci, in quibus est sensibus blandiens amœnitas, silvæ, horti, nemora, ruscula, ubi frondescunt arbores, pubescunt vites, segetes largiuntur fruges, ubi obliquo laborat lympha fugax trepidare rivo, tales, inquam, loci poetis aptiores & proprii videntur. Atque Horatius tales recessus imprimis adamavit, eosque Poetis frequentandos suadet.

——— me gelidum nemus,
Nympharumque leves cum Satyris chori
Secernunt populo.

Et Epist. 2, Lib. 2.

Præter cætera Roma mene poemata censes
Scribere posse inter tot curas, totque labores?

Et paulo post:

Scriptorum chorus omnis amat nemus, & fugit urbem.

Ovidius proinde ad finem elegiæ, unde superiores versus allati, veniam à lectoribus petit his verbis:

Quo magis his debes ignoscere, candide lector,
Si spe sunt, ut sunt, inferiora tua.
Non hæc in nostris, ut quondam, scripsimus hortis,
Nec consuete, meum, lectule, corpus habes.
Iactor in indomito brumali luce profundo,
Ipsaque cæruleis charta feritur aquis.

De Iu-

De Iudicio.

CAPUT XIV.

IN Poeticis nulla res tanti est momenti, quanti judicium, nec est aliud quidquam, cujus major sit vel commendatio, vel admiratio. Difficultas propè maxima, cum id arte præceptisque tradi vix possit: quia potius naturæ munus quoddam est, atque illustre beneficium. Nullus locus æque lubricus, nihil in quo & frequentius, & gravius, & à pluribus offendatur. Multi in omnem partem lapsus, quos vitare non poterit, qui non animadverterit: non autem animadvertet, quem judiciii acrimonia subtilitasque destituerit. Nihil aptius dici potest, opinor, quam judicium esse oculum ingenii, sine quo etiam videntes nihil vident, & quodammodo in tenebris saltant. Sæpe autem evenit, ut dum unam vitare culpam contendimus, & dum reipsa vitamus, in aliam quandam stultitia nostra & imprudentia incidamus. Scitè Horatius:

Dum vitant stulti vitia in contraria currunt.

Vt in vita, inquit M. Tullius, *sic in oratione nihil est difficilius, quam quid deceat videre: πρέπον appellant Græci, nos decorum: de quo & præclarè multa præcipiuntur, & est res cognitione dignißima. Hujus ignoratione non modo in vita, sed sæpißime in poematis, & in oratione peccatur.* Hinc Flaccus:

Maxima pars vatum, pater, & juvenes patre digni,
Decipimur specie recti. Brevis esse laboro,
Obscurus fio: sectantem lenia nervi
Deficiunt, animique: professus grandia turget:
Serpit humi tutus nimium, timidusque procellæ.
Qui variare cupit rem prodigialiter unam,
Delphinum silvis appingit, fluctibus aprum.

Quibus ille verbis universè docet, quam limato, & acri judicio præditum esse poetam oporteat, ut vitiosa à rectis distinguere, & illa rejicere, illa sequi in scribendo queat. Ponit autem quinque vitiorum exempla Horatius. Fideliter monuit idem, ut ne nimium nostro judicio tribuamus: sed alios quoque poematum nostrorum judices, & arbitros adhibeamus: nam duo oculi plus vident quam unus.

Tu nihil invita dices, faciesque Minerva,
Id tibi judicium est: ea mens. Si quid tamen olim,
Scripseris, in Meci descendat judicis aures,
Et patris, & nostras.

Iam quod aliis faciendum suasit, id ipsemet fecit: nam ad Tibullum scribens epistola quarta, libro primo sic orditur:

Albi nostrorum sermonum candide judex.

A doctioribus, & prudentioribus nos emendari non recusabimus,

Frangatur potius legum veneranda potestas,
Quam tot congestos noctesque diesque labores
Hauserit una dies, supremaque jussa parentis
Amittant vigilasse suum, si forte furenti
Erravit in morte dolor: si lingua locuta est
Nescio quid titubante animo, non sponte, sed altis
Expugnata malis: odio languoris iniqui,
Si mens cæca fuit: iterum sentire ruinas
Troja suas, iterum cogetur reddere voces?
Ardebit misera post vulnera vulnus Elisa?
Hoc opus æternum ruet? & tot bella, tot enses
In cineres dabit hora nocens, & perfidus error?
Huc huc Pierides nemorum per lustra loquaces
Tendite, & ardentes ignes fluvialibus undis
Mergite: ne pereat tam clari Musa Poetæ,
Flammaque vanescat. Vivat Maro clarus in orbe,
Ingratusque sibi. Sed quod male jusserat ipse,
Sit vetuisse meum. Sacer est post tempora vitæ:
Sicque erit æternum tota resonante Camœna
Carmen, & Imperii divi sub nomine vivat,
Laudetur, placeat, vigeat, relegatur, ametur.

Optimum emendandi genus asserit esse Fabius, si scripta in aliquod tempus reponantur, ut ad ea post intervallum, velut nova atque aliena redeamus: ne alioquin nobis tanquam recens editi fœtus blandiantur. Vnde Horatius:

———nonumque prematur in annum,
Membranis intus positis delere licebit,
Quod non edideris, nescit vox missa reverti.

Vbi ad exemplum Cinnæ videtur respexisse, qui poëma quod Smyrnam inscripserat, totis novem annis perpoliverat, de quo Catullus:

Smyrna mei Cinnæ nonam post denique messem
Quam cœpta est, nonamque edita post hiemem.

Hæc eo dicuntur, ut sciamus non esse festinandum.

DE EPOPOEIA.

Quid potissimum velit hoc nomen: item de versu Hexametro, & Heroico: & quid sit Epopœia.

CAPVT XVI.

Ἔπος valet verbum, seu locutio, ποιεῖν facere, seu fingere, & ἐποποιΐα, quæcumque sive soluta, sive ligata oratione expressa fictio. Ita erunt Epici, tum qui dialogos componunt, tum Poetæ quilibet. Sed cum Epos propriè magisque poëticam locutionem, propter ejus nobilitatem (versum scilicet) quam aliam significet (ut ποιεῖν quoque

κατ' ἐξοχὴν, vatibus tribuitur) rurſum ob gravitatem, ſtabilitatem, amplitudinem, excellentiam, ad hexametrum carmen transfertur, diciturque hæc Poeſis ἐποποιΐα, & hujus compoſitores Epici. A majeſtate item, ſive ut eſt apud Demetrium, ἀπὸ μεγέθους, καὶ πρέπειν τοῖς ἥρωσιν, ob magnitudinem, & quia heroum perſonis conveniat (quia nimirum eo actiones heroum commodiſſimè, & optimè imitamur) heroicum appellatur. Hexametrum quidem ſemper appellare licebit, heroicum non ſemper: nempe ſi eo virorum fortium, & inclytorum facinora non memorabuntur. *Epopœia eſt poeſis, carmine hexametro illuſtres illuſtrium actiones per narrationem imitans.* Oportet ipſam imitari actionem, alioqui poeſis minimè vocabitur. Quod autem inſignes, & memorabiles actiones imitatur, hoc ipſo à Comœdia diſtat, in qua ſunt, exprimunturque actiones humiles perſonarum civilium. Narratio eam à Comœdia & Tragœdia ſeparat: ſiquidem utrobique aguntur res (quamobrem etiam dramata vocantur) non autem exponuntur. Carmine hexametro à reliquis generibus Poeſeos diſtinguitur: dramaticis enim fabulis iambus, quem Horatius alternis ſermonibus aptum eſſe dicit, aptior viſus eſt, quàm hexametrum.

Obſervanda in Epopœia.

CAPVT XVII.

SVmet Epicus argumentum ab Hiſtoricis: qui ſi variaverint, ſequetur quem voluerit. Veruntamen à fama, & memoria publica non diſcedet. In quo Virgilius, qui Didonem feminam caſtiſſimam, ut ex Iuſtino, & aliis liquet, amore Ædeæ hoſpitis furentem finxit, quæ aliquot ante ſeculis nata fuit, quam ille Italiam peteret, in reprehenſionem incurrit. Cæterum quamvis hiſtoriam mutuetur Epicus, multa nihilominus ſuo jure fingit, variiſque rationibus hiſtoriæ faciem in poëmatis ſpeciem, vultumque commutat. Quin etiam allegoria res invertit: & cum ab Hiſtorico res individuas ſumpſerit, ad univerſale, ut in ſcholis loquuntur, tranſit. Ilias Homeri magnanimi ac bellicoſi, Odyſſea prudentis, civilis, ac togati hominis imago eſt; Æneas optimi, & religioſiſſimi principis. Iam hoc quoque neceſſario monendum eſt, ut fabula, id eſt, actionum conformatio & diſpoſitio, una ſit ſive ſimplex, non multiformis. Licet enim in Epopœia plures actiones inſint, tamen ex omnibus velut è pluribus membris unum corpus, una fabula componatur, neceſſe eſt: ne forte monſtrum Horatianum naſcatur. Præterea dilatanda, & amplificanda eſt Epopœia pluribus digreſſionibus, quarum varietas leporem, ornatum, venuſtatemque magnam generat.

De Principio Epopœiæ.

CAPVT XVIII.

QVamquam heroicum poëma ornatiſſimum ac politiſſimum eſſe debeat, quod tamen ad ingreſſum, & principium ejus attinet, recte vult Horatius, illud non eſſe par ac ſimile reliquo contextui: ſed aliquanto ſiccius, demiſſius, ſimplicius: à quo omnis ingenii, & doctrinæ oſtentatio, omnis granditas, nimius & exquiſitus abſit ornatus.

Tres partes numerantur Epopœiæ, ſeu poematis heroici: propoſitio, invocatio, narratio.

De Propoſitione.

CAPVT XIX.

POëtæ ſtudio habent auditores lectoreſve ſuos dociles reddere, & attentos: quod conſequimur, ut præcipiunt Rhetores, ſi ſummam cauſæ breviter exponamus: & ſi proponamus quibuſnam de rebus dicturi ſimus. Quamvis autem Orator aliquando docilem facere auditorem non laboret, cum res aut nota jam, aut humilis, aut parva eſt, tamen qui magna nondum cognita explicaturus eſt, ut Poeta, nunquam non proponit. Quoniam verò ipſa fabula, ſimplex & una, quantumvis ex pluribus actionibus cohærentibus compoſita, eſſe debet: propoſitio res plures, ac diverſas recipere non poterit. Homerus, & Virgilius cum proponunt, longiore quadam circuitione utuntur, nec ille Vlyſſem, nec hic Æneam nominat. Sic autem de illis loquuntur, ut facili negotio eos ipſos eſſe intelligatur. Quæ res cum magnopere delectet, non mediocrem quoque attentionem conciliat. Fugienda in hujuſmodi circuitione omnis obſcuritas: ne ibi tenebras ingeramus, ubi lucem præbere debuimus. Admonent nonnulli, propoſitionem ut ſimplicem, ita brevem eſſe oportere. Non enim auditor ibi detinendus eſt verbis: qui, ubi rerum exitum, & ſcopum didicit, ad narrationem feſtinat. Neque tamen ea verba decidenda ſunt, quæ ſi ſubtrahantur, rem obſcuraverint.

De Invocatione.

CAPVT XX.

RE jam propoſita, divinam opem implorare vates conſueverunt. Græci invocationem propoſitioni conjungunt, Latini plerique omnes ſeorſim utrumque faciunt. Quo tempore Imperatores quaſi diviſum cum Iove tenebant imperium, ut ait in epigrammate Virgilius, Poetæ ipſos ut numina invocabant: ut item illuſtres aliquando viros.

Quomodo porro Oratori datur poteſtas in ipſo orationis curſu, quoties locus requirit, denuo captare benevolentiam, & attentionem renovare; ita fas, & jus eſt Poetæ, vel ob aliquam rei difficultatem exortam, vel ob gravitatem & magnitudinem, vel novitatem, invocationem iterare. Virgil. lib. 6, loca nulli viſa, & inaudita apud inferos, deſcripturus, invocationem hanc præmittit:

Di quibus imperium eſt animarum, umbraque ſilentes,
Et chaos, & Phlegethon, loca nocte ſilentia latè,
Sit mihi fas audita loqui, ſit numine veſtro
Pandere res alta terra, & caligine merſas.

Iterum in 7,

Tu Vatem, tu Diva mone, dicam horrida bella.

In eodem, & in 10,

Pandite nunc Helicona Dea, cantuſque movete.

Non ſolum initiis operum ſuorum Muſas invocant, inquit Fabius, ſed provecti quoque longius, cum ad aliquem graviorem venerint locum, repetunt vota, & velut nova precatione utuntur. Nobis autem Chriſtianis (præſertim cum argumenta pia, ſacra, divina ſuſcipimus) pulcrum eſt à Deo Opt. Max. ab ejus filio Ieſu Chriſto, à ſacroſancto Spiritu, à Matre Domini, à reliquis immortalibus auxilium poſcere: quorum omnium favor ſi noſtra ſtudia comitabitur, nihil verendum erit, ne illa parum feliciter procedant.

DE NARRATIONE.

Quæ ſit narrationis collocatio, unde videlicet exordienda ſit Epico narratio.

CAPVT XXI.

PRopoſitionem invocatio, invocationem excipit narratio. Sed ante hanc aliquando Hiſtoricorum more cauſſas quaſdam, quamvis altè, & à prima origine enumeramus, quæ ſimul ad ipſam expoſitionem quaſi viam muniant, eamque illuſtrent. Sic Virg. cur tantis In Æneam odiis baccharetur Iuno cauſſas prius quinque recenſuit, quàm ad narrationem aggrederetur. Virgilii & Homeri exemplo vel à poſtremis, vel à mediis ducendum narrationis principium, ſecus quam Hiſtorici ſolent, qui à primis initiis, & cauſſis narrationem ordiuntur, & rerum tantummodo ordinem, & feriem temporum intuentur. Virgilius enim noſter, opus non quidem ab everſione urbis Trojæ, verum à navigatione è Sicilia Italiam verſus inchoavit. Turbulentiſſima autem tempeſtate jactatus, & ad Africæ littora tandem appulſus Æneas, ibique à Didone Carthaginenſium regina hoſpitio perhumaniter, ac perbenignè exceptus, ipſam Trojæ vaſtationem, itinera omnia à

nia à Trojæ littoribus in Siciliam usque terra marique confecta duobus libris, secundo inquam, & tertio commemorat. Quamobrem, si ad rerum gestarum ordinem, tempusque respicimus, liber secundus erit primus, tertius secundus, primus tertius: quia prius utique capi, & solo æquari Trojam oportuit, quam Æneas diversa exilia, & desertas terras quæreret. Homerus in Odyssea post deletum funditus Ilium, Vlyssem in Insula Ogygia, apud Calypsonem Atlantis filiam constituit. Deinde per gravissima pericula, ad Alcinoum Phæacum regem in Corcyram insulam deducit: ibi (sicut Æneas Carthagine apud Didonem inter epulas) suos errores, pugnas, & casus antegressos lib. 9, & reliquis tribus usque ad 13 exponit. Hanc ordiendi rationem illis versibus præcepisse Horatium eruditi contendunt,

Ordinis hac virtus erit & venus, aut ego fallor,
Vt jam nunc dicat, jam nunc debentia dici
Pleraque differat, & præsens in tempus omittat.

Volunt (jam nunc debentia dici) esse media, vel postrema: (pleraque) esse antecedentia, quæ omitti debent præsens in tempus, hoc est, in ipso ingressu narrationis; vel in aliud tempus, quod commodius illis narrandis videbitur. Ovidius contra, Historicos imitatus, Metamorphoseon libros à primis causis exorditur in hunc modum.

In nova fert animus mutatas dicere formas
Corpora, Dî cœptis (nam vos mutastis & illas)
Aspirate meis, primaque ab origine mundi
Ad mea perpetuum deducite tempora carmen.
Ante mare, & terras, & quod tegit omnia, cœlum,
Vnus erat toto naturæ vultus in orbe,
Quem dixere chaos, rudis, indigestaque moles,
Nec quidquam nisi pondus iners, congestaque eodem
Non bene junctarum discordia semina rerum.
Nullus adhuc mundo præbebat lumina Titan:
Nec nova crescendo reparabat cornua Phœbe:
Nec circumfuso pendebat in aëre tellus
Ponderibus librata suis: nec brachia longo
Margine terrarum porrexerat Amphitrite,
Quaque erat & tellus, illic & pontus, & aer:
Sic erat instabilis tellus, innabilis unda,
Lucis egens aer: nulli sua forma manebat;
Obstabatque aliis aliud: quia corpore in uno
Frigida pugnabant calidis, humentia siccis,
Mollia cum duris, sine pondere habentia pondus:
Hanc Deus, & melior litem natura diremit.
Nam cœlo terras, & terris abscidit undas,
Et liquidum spisso secrevit ab aere cœlum.
Quæ postquam evolvit, cæcoque exemit acervo,
Dissociata locis concordi pace ligavit.

Ignea convexi vis, & sine pondere, cœli
Emicuit, summaque locum sibi legit in arce:
Proximus est aer illi levitate, locoque:
Densior his tellus, elementaque grandia traxit,
Et pressa est gravitate sui: circumfluus humor
Vltima possedit, solidumque coercuit orbem.

Leges aliquot pro hexametri elegantia.

CAPVT XXII.

1. Elegantissimi censentur hexametri, qui numeris, sive pedibus ipsarum rerum, actionumque celeritati, tarditati, difficultati, gravitati, amplitudini argumentorum, ac personarum respondent, & rem ipsam oculis quodammodo aspectandam subjiciunt. Tales, exempli causa, sunt hi celeres quidem Æneidos 3,

Inde ubi clara dedit sonitum tuba, finibus omnes,
Haud mora, prosiliere suis, ferit æthera clamor
Nauticus, adductis spumant freta versa lacertis.

Tibullus:

Quisquis amore tenetur, eat tutusque sacerque.

Idem:

Namque agor ut per plana citus sola verbere turbo.

Virg. 1 Georgicorum, pedes adhibuit tardos & σπονδαζοντας, loquens de Cyclopibus fulmina Iovi fabricantibus: præterea 9 & 12 Æneid.

Illi inter sese multa vi brachia jactant.
Luctantes ventos tempestatesque sonoras.
Olli sedato respondet corde Latinus.

In his versibus regnat spondeus, & unicus dactylus adhibetur, qui prætermitti non potuit.

DE VERSV SPONDAICO.

2. Spondaicum vocant, in quo loco quinto, quæ dactyli propria sedes est, collocatur spondeus: quod variis de causis fieri consuevit: Propter emphasim, propter auctoritatem, dignitatem, majestatem; item propter affectus magnitudinem exprimendam: nec non ad rem inopinatam, & magnam significandam: quæ ex appositis exemplis facilè cognosci poterunt, 1, 2, 3, Æneid. Ecloga 4,

Tun' ille Æneas, quem Dardanio Anchisæ?
Constitit, atque oculis Phrygia agmina circumspexit.
Cum sociis, natoque, penatibus & magnis Dis.
Cara Deûm soboles, magnum Iovis incrementum.

Catullus de nupt.

Æquorea monstrum Nereides admirantes.

Propertius:

Sunt apud infernos tot millia formosarum.

Incul-

Inculcant illud præceptores carminum, ut si quinta regione spondeum collocare, ob antedictas caussas velimus, quarto loco ponatur dactylus, alioqui versum insuaviorem futurum: quales sunt isti, 7 Æneid. 3 Georg.

Ante leves ocreas lento ducunt argento.
Saxa per & scopulos, & depressas convalles.

3. Non aspernandum præterea, immo insigne hexametri carminis ornamentum creditur, quoties sententia suspenditur, nec nisi post quartum, quintum, sextum, septimum, octavum quandoque versum completur. Exempla sub manu sunt 1 Æneid.

Ille ego qui quondam gracili modulatus avena
Carmen, & egressus silvis, vicina coëgi,
Vt, quamvis avido, parerent arva colono;
Gratum opus agricolis: At nunc horrentia Martis
Arma, virumque cano, Troja qui primus ab oris
Italiam fato profugus Lavinaque venit
Littora: multum ille & terris jactatus & alto,
Vi superum, sævæ memorem Iunonis ob iram:
Multa quoque & bello passus, dum conderet urbem,
Inferretque Deos Latio: genus unde Latinum,
Albanique patres, atque alta mœnia Romæ.

Item 3 Æneid. habes septem versus, quasi quandam catenam efficientes, cum unus ab altero, sequens ab antecedente, & ille ab hoc pendeat: ob quam causam, præter alias, hoc carminis genus ἡρῷον appellatum putatur.

Postquam res Asiæ, Priamique evertere gentem
Immeritam visum superis, ceciditque superbum
Ilium, & omnis humo fumat Neptunia Troja:
Diversa exilia, & diversas quærere terras
Auguriis agimur Divûm, classemque sub ipsa
Antenaro & Phrygia molimur montibus Ida,
Incerti quo fata ferant, ubi sistere detur.

4. Non caret res venustate, cum unico versu sententia tota perficitur 1, 2, 3 Æneid.

Durate, & vosmet rebus servate secundis.
Heu nihil invitis fas quemquam fidere divis.
Tantum ævi longinqua valet mutare vetustas.

5. Illud etiam haud indecorum, quoties dactyli, & spondei alternatim ponuntur 2, 4 Æneid.

Obstupuit, retroque pedem cum voce repressit.
Multa viri virtus animo, multusque recursat
Gentis honos.

6. Admonent insuper festivum atque elegans videri carmen, quod initium capit à spondeo, qui partem orationis non absolvat, seu qui non est integra vox, cui deinde adhæreant duo dactyli, 1, 12 Æneid.

Desertosque videre locos, litusque relictum.

Defecisse videt, sua nunc promissa reposci.

7. Item, si planè nullus pes complectatur integrum vocabulum, 1, 2, 3. Æneid.

Iustitiaque dedit gentes frenare superbas.
Infandum regina jubes renovare dolorem.
Infelix Priamus furtim mandarat alendum.

Ovidius:

Vulgus amicitias utilitate probat.
Si qua venit serò, magna ruina venit.

Tibullus.

Intonsi crines longa cervice fluebant.

8. Afferunt non mediocrem delectationem etiam illa. 10, 2, 1 Æneid.

————sequitur pulcerrimus Astur,
Astur equo fidens.
Ad cœlum tendens ardentia lumina frustra,
Lumina, nam teneras arcebant vincula palmas.
Tu mihi quodcumque hoc regni, tu sceptra, Iovemque
Concilias, tu das epulis accumbere divûm.

Clauditur eleganter dissyllaba, & trisyllaba dictione: durius & minus concinne tetrasyllaba, pentasyllaba, duabus dissyllabis, monosyllaba; nisi altera præcedat monosyllaba; vel sit nomen animantis, vel nomen alicujus rei magnæ.

Versus cum rerum natura, numero, verbis, & sono congruere oportere.

CAPVT XXIII.

Optimi versus judicantur, qui legitimos pedes habent, & vocibus conduntur latinis, usitatis, ac propriis, quique rei subjectæ seu læta seu tristis, seu blanda, seu atrox, seu tarda, seu celeris, seu gravis, seu levis illa fuerit, temperamento numerorum, verbis ipsis, atque sono penitus quadrant, eamque imitantur. De quo pulchrè Horatius in Arte.

————Tristia mœstum
Vultum verba decent, iratum plena minarum,
Ludentem lasciva, severum seria dictis.

Numerus, est hoc loco, suavis quædam versus modulatio, ex apta pedum tum collocatione, tum varietate proveniens: & hinc versus numerosus, qui longis brevibusque syllabis jucunde progreditur, & aptè cadit: quo fit, ut aures blanda quadam voluptate capiat ac demulceat.

Quid illo versu Maronis numerosius, sonantius, verbis aptius, 8 Æneid.

Quadrupedante putrem sonitu quatit ungula campum.

Et r.

Et 1 Georg. pereleganter grandinis salientis crepitus exprimitur.

Tum multa in tectis crepitans salit horrida grando.

Numerus alius celerior, alius tardior, alius ex utroque mistus, & conflatus est. Celeritas quidem ex iis nascitur pedibus, quorum aut omnes, aut plures. aut priores syllabæ breves sunt, ut ex Trochæis (sic enim cum Cicerone Tribrachym appello à cursu) ex Dactylis, ex Anapæstis, ex Iambis. Tarditas ex his, quorum aut omnes, aut plures, aut priores longæ: ut ex Molossis, Creticis, Choreis. Mistum numerum procreant pedes utriusque generis confusi. In prima Æneid. postquam Iuno Æolum ventos, & tempestatem poposcit, depingitur illorum eruptio velocissima, signo ab Rege dato, idque numeris rapidissimis.

Hac ubi dicta, cavum conversa cuspide montem
Impulit in latus: ast venti velut agmine facto
Qua data porta ruunt, & terras turbine perflant.
Incubuere mari, totumque à sedibus imis
Vna Eurusque, Notusque ruunt, creberque procellis
Africus.

Dehinc duobus verbis fluctuum vastitas, ventorumque in eisdem concitandis, & convolvendis quasi nixus, & molimen divinitus exprimitur.

——————*Et vastos volvunt ad littora fluctus.*

In 2 aggrediuntur Trojani turrim cœlo eductam demoliri. Perpendamus qua mirifica celeritate verborum celerem prolapsum Maro demonstrarit,

———*Convellimus altis*
Sedibus, impulimusque, ea lapsa repente ruinam
Cum sonitu trahit, & Danaum super agmina latè
Incidit.

Quid incitatius; quid volubilius fieri poterat? Iratorum sermo est præceps, & frequentius interruptus propter impetus vehementiam, quæ hoc ipso quod nimium urget, linguam remoratur. Sic igitur Dido ad suos Carthaginenses in 4 Æneid. jam altum tenente Ænea, quem ut apud se maneret nullis precibus misera mulier emollire quiverat,

Ferte citi flammas, date vela, impellite remos.

Similis trepidorum est oratio. Caicus in 9, cum Rutulorum exercitum Turno ductore adventantem tumulo prospicit;

Quis globus, ô cives, caligine volvitur atra?
Ferte citi ferrum, date tela, scandite muros,
Hostis adest.

Sic cum nocte ruere pariter ille videtur 2,

Vertitur interea cœlum, & ruit Oceano nox.

Et ille una cum bove in 5,

Sternitur, exanimisque tremens procumbit humi bos.

Remigantium nautarumque labores, tardioribus numeris æmulatus eſt in 3,

Adnixi torquent ſpumas, & cærula verrunt.

Et ibidem:

Cornua velatarum obvertimus antennarum.

Ille verſus de Polyphemo eſt ſanè horrendus in 2,

Monſtrum horrendum, informe, ingens, cui lumen ademptum.

Mezentium vide quomodo conſiſtere faciat hoc carmine:

Hoſtem magnanimum opperiens,& mole ſua ſtat.

Porro in 12 de Latino ſene, qui furentem audacia, & iracundia Turnum juvenem placare conatur,

Olli ſedato reſpondet corde Latinus.

Sonus quoque non oſcitanter eſt quærendus,& pro rerum occaſione variandus, ut ſit in magnis & grandibus grandis: in tenuibus exilis: in hilaribus lætus: in triſtibus mœſtus: in atrocibus aſper: in quietis ſedatus. Et quia ſonus ex verbis gignitur, conquirenda, ac in promptu habenda ſunt verba conſonantiora, ſciendumque non minus verborum delectum eſſe originem præſtabilis, & feſtivi poëmatis, quam eloquentiæ. Verum ex Rhetorum præceptis verborum diſcrimina cognoſcentur; ſatis eſt monuiſſe. Egregiè ſonantes verſus legimus Georg. 1, inter prognoſtica videlicet tempeſtatis,

Continuo ventis ſurgentibus, aut freta ponti
Incipiunt agitata tumeſcere, & aridus altis
Montibus audiri fragor: aut reſonantia longè
Littora miſceri, & nemorum increbeſcere murmur.

Eſt & hic locus inſignis ex 1 Æneid.

Illi indignantes magno cum murmure montis
Circum clauſtra fremunt:

Conſonantes, l, t, vocales, a, o, ſonum creant, ut in illo,

Vt pelagi rupes magno veniente fragore,
Quæ ſeſe multis circum latrantibus undis
Mole tenet, ſcopuli nequidquam, & ſpumea circum
Saxa fremunt, laterique illiſa refunditur alga.

Imo initium Æneidos exemplum illuſtre ſuppeditat ſoni reſpondentis rebus: in quo verba ipſa, Horrentia Martis, virum, horrido ipſo ſono aſpera bella indicant, rerumque dicendarum & gravitatem, & magnitudinem, ut ſuperiora, *Ille ego*, &c. lenitatem, & tenuitatem vitæ paſtoritiæ. Niſus in 9 cariſſimum ſibi Euryalum hoſtium corona cinctum, & in medio verſantem turbine lethi, ut ait Catullus, aſpiciens, inquit:

Me me, adſum qui feci, in me convertite ferrum,

Mollis eſt verſiculus propter vocalem *e*, ſoni tenuioris. Denique ne longus ſim, poteſt in his tribus multum natura, unumque cum altero ferè implicitum eſt, ſeſeque mutuo efficiunt: & cum unum quæritur, inveniuntur omnia. Teneamus

mus igitur hoc, rerum diversitati, versuum dissimilitudinem quasi alio alioque vultu respondere oportere.

De cavendis quibusdam vitiis.

CAPUT XXIV.

Vitiosum & ridiculum est cum in fine & exitu carminis iterantur eædem syllabæ, quæ prius dimidiatum versum absolvebant; Leoninos vocant. Exempla sunt obvia. Ovidio quidem nobili Poëtæ, Leonini per imprudentiam exciderunt in orat. Vlyssis:

Si Troja fatis aliquid restare putatis.

Et in epistola Hermiones ad Orestem,

Vir precor uxori, frater succurre sorori.

Et 3 Fast.

Quærebant flavos per nemus omne favos.

Apud Horatium inventus est qui terminaretur verbo syllabarum sex. Sat. 3, lib. 2,

Quisquis luxurie, tristisve superstitione.

Deformitatem parit, cum ad finem continenter tres dissyllabæ voces ponuntur: qua culpa non vacat Tibullus eleg. 6, lib. I.

Semper ut inducar, blandos offers mihi vultus.

Imo hic versus habet quatuor dissyllabas continenter. Vitanda est item ejusdem litteræ vel syllabæ crebra iteratio. Notum Ennii carmen,

O Tite tute Tati tibi tanta tyranne tulisti.

Et aliud Ciceronis,

O fortunatam natam me Consule Romam

Monosyllabæ dictiones multæ si unum in locum cumulentur, deformant versum, ut;

Non ex his est, qui se sanos vivere curant.

Cavendum ne statim ab elisione exordiamur, tum nihil temere in fine quinti pedis elidendum. Breviter, à duris multisque collisionibus, & elisionibus omnino abstinendum est, nec plures duabus in eundem versum recipiendæ sunt: nisi gratiam afferre videantur.

DE COMOEDIA.

Definitio Comœdiæ, & Tragicomœdiæ.

CAPUT XXV.

Comœdia est poesis dramatica, qua ob docendam vitæ consuetudinem, civiles, & privatas actiones, non sine leporibus, & facetiis imitatur. Ab Epopœia, & Tragœdia, quę publica res, & heroum acta complectuntur, Comediam separant actiones civiles & privatæ. Præterea Epopœia non est dramatica: & Tragœdia sales, atque jocos nescit, qui risus pariunt:

 cum

cum illa ad terrorem potius incutiendum, & commiserationem excitandum conferatur, quæ quidem dolorem & mœstitiam habent. Comœdiam Cicero scriptum reliquit, esse imitationem vitæ, speculum consuetudinis, imaginem veritatis. Quæ verba non tam ad Comœdiæ notionem evolvendam, quam ad eam commendandam pertinent. *Tragicomœdia est confusum quiddam ex Comœdia, & Tragœdia: quando nimirum contra legem Comicam illustriores, augustioresque personæ admiscentur.* Hoc verum esse in Amphit. apud Plautum Mercurius significat, in qua Comœdiæ partes dantur Iovi,

Faciam ut commista sit Tragicomœdia:
Nam me perpetuo facere ut sit Comœdia
Reges quo veniant, & dii, non par arbitror.
Quid igitur? quoniam hic servus quoque partes habet:
Faciam proinde, ut dixi, Tragicocomœdiam

Finis Tragicomœdiæ semper erit lætus.

Comœdiæ etymon, origo, ætates, genera.

CAPVT XXVI.

Comœdia dicitur ἀπὸ τῶν κώμων, hoc est, à vicis, vel ἀπὸ τοῦ κώμου, hoc est, comessationum, & lasciviæ Deo: hinc κωμῳδὸς, Comœdus, & κωμῳδοποιητὴς sive κωμῳδοποιὸς, Poëta Comicus, Comœdiarum scriptor, vel factor; fiunt enim à ποιῶ facio. A rusticanis ad urbanos hoc modo profluxit Comœdia. Cum Apollini Nomio, seu Pastorali ob frugum proventum facerent agrestes, primum quidem circum ipsam aram, tum circum vicos, pagosque chorum cum cantibus lætabundi ducebant, seseque mutuis convitiis, aliosque similiter, à quibus essent læsi onerabant. Postmodum noctu civitates ingressi, plateas obambulantes, eodem modo cives ditiores, ac potentiores accipiebant, à quibus aliquid iniqui pertulissent: nominatim eos exagitantes, eorumque mala facinora, & quas accepissent injurias memorantes. Animadversum est, hoc ad homines à maleficiis propter infamiæ metum deterrendos proficere: inde potestas facta idem interdiu impunè committendi, & compositis ad eam rem carminibus, si qui præstarent ingenio. Crevit paulatim negotium, nactique summam occasionem Poetæ, Comœdias scriptitarunt, in quibus haud dissimulanter, & nominatim improborum civium mores, vitamque omni genere dictorum, contumeliarumque quam liberrimè proscinderent. Sed ætas Comœdiæ haud una fuit. Alia enim nominata est vetus, quam sub Susarione indigestam, rudem, inconcinnam Cratinus partibus & actibus distinxit, ac disposuit: Aristophanes eidem quasi manum extremam addidit. Horat. hunc, item Eupolin, & Cratinum veteris Comœdiæ tanquam præcipuos auctores profert:

profert: simulque solemne illius in carpendis hominum vitiis narrat, & ejus deinde locum Satyram tenuisse confirmat. Nec tantum reprehensione dignos, sed indignos, & insontes, ut Periclem, Socratem, Aristidem æque vellicabant. Versus Horatiani sunt hi è Sat. 4, lib. 1.

Eupolis, atque Cratinus, Aristophanesque, Poëta,
Atque alii, quorum Comœdia prisca virorum est:
Si quis erat dignus describi quod malus, aut fur,
Quod mœchus foret, aut sicarius, aut alioqui
Famosus, multa cum libertate notabant.

Hæc maledicentia, in qua potissimum chorus regnabat, cohibita & compressa dicitur, cū attritis populi opibus, Resp. Atheniēsis triginta tyrannorum jugo cervices coacta est supponere. Lata enim lege integrum erat affectis per scenam injuria, afficientes vocare in judicium. Hac ratione Poëtas in officio potentiorum metus continuit, sublatusque est chorus, cujus supra dicebamus fuisse munus, ut in quoscumque liberè reprehensionum velut spicula contorqueret. Horat.

Successit vetus his Comœdia non sine multa
Laude, sed in vitium libertas excidit, & vim
Dignam lege regi: lex est accepta, chorusque
Turpiter obticuit sublato jure nocendi.

Quamobrem Comœdia, in qua nullum apertè, & cum nomine fas erat lædere, quæque in eo quandam verecundiam, & modestiam adhibebat, nuncupata est media: sed non antè quam nova inducta est appellatio. Ergo Comœdia, quæ neutrius faciem ostenderet, veteri similior fuit, jus quoddam reprehendendi retinens, quando chori loco parabases, quibus scripta, & dicta Poëtarum nullo maleficii crimine, aut pœnæ suspicione cavillabatur, non omittebat, civiumque peccata tectius coarguebat: donec ipsa quoque in suspicionem odiorum & simultatum veniens, potestatem reprehensionis omnem amisit. Post id Alexandro Philippo imperante, argumentis ac personis planè confictis, facetiis ad delectandum interpositis vitam communem ac mores imitari cœperunt. Prisca illa frequenter vera tractabat argumenta: hæc nunquam. Illa ansam opprobrandi, & insectandi undelibet arripiebat: hæc citra amarulentiam jucunda, raro quosdam criminationum aculeos, nulla cum contumelia immiscebat, eratque populari, ac de medio sumpto sermoni similior, Iambicis, & Trochaicis contenta versibus: cum in antiqua pluribus carminum formis uterentur. Menandrum ajunt novæ Comœdiæ principem habitum.

De Partibus Comœdiæ, κατὰ τὸ ποῖον, seu qualitatis.

CAPVT XXVII.

SVnt quædam, quibus ipsa Comœdia qualis sit: alia quibus velut extenditur. Illas partes qualitatis: ista quantitatis non sine exemplo vocare possumus. Prioris generis sunt omnino sex: Fabula, Mores, Sententia, Dictio, Apparatus, Melopopœia. Ac sine prioribus quatuor ne scribi quidem potest Comœdia. Etenim prius necesse est rem excogitare, quam nuncupamus fabulam. Cum autem fabula imitetur, convenit eam utique moratam esse, accurateque diversorum hominum mores exprimere. Additur porrò sententia, quoniam animi sensus, sententiamque per verba ostendere oportet. Et quia sententia constat verbis, additur dictio. Fabula comœdiæ, id est, imitatio, fictiove comica, vacat rebus admirabilibus ac prodigiosis, quales frequenter in Epopœia referuntur, & nonnunquam in Tragœdia ostenduntur: neque etiam illustres, graves, lugubres, terribiles, uno verbo Tragicas, complectitur: verum civiles ac privatas tantum. Mores ratione personarum sese admodum dissimiliter habent: siquidem qui laudantur in aliis, & iis maximè conveniunt, in aliis laudari non solent: & quia minimè conveniunt, interdum vituperari etiam. Sicuti cernimus in artibus fieri. Nam si plebejus peritè canat tibiis, placet, laudem aufert: at hoc ipsum artificium in Rege displicet, ac reprehenditur. Mulierem decet bene nere, bene texere: virum dedecet: non enim sunt hæc opera virilia. Ita cum sit in servo virtus, & prædicetur, non furari: viro nobili, aut alioqui honesto laudem nullam parit. Itaque alii mores cadunt in alios, & sui quemque maximè commendant: ut diligenter videndum sit, quos mores cui affingamus. Quod ut possit Poëta, audiendus est illi Hor.

Ætatis cujusque notandi sunt tibi mores,
Nobilibusque decor maturis dandus, & annis.

Mores pueritiæ.

Reddere qui voces, jam scit puer, & pede certo
Signat humum, gestit paribus colludere, & iram
Colligit, ac ponit temerè, & mutatur in horas.

Mores juventutis.

Imberbis juvenis tandem custode remoto,
Gaudet equis, canibusque, & aprici gramine campi:
Cereus in vitium flecti, monitoribus asper,
Vtilium tardus provisor, prodigus æris.
Sublimis, cupidusque, & amata relinquere pernix.

Mores virorum.

Conversis studiis, ætas, animusque virilis

Quærit

Quærit opes, & amicitias: inservit honori:
Commisisse cavet, quod mox mutare laboret.

Mores senum.

Multa senem circumveniunt incommoda: vel quod
Quærit, & inventis miser abstinet, ac timet uti:
Vel quod res omnes timidè gelidèque ministrat:
Dilator, spe longus, iners, avidusque futuri,
Difficilis, querulus, laudator temporis acti
Se puero, censor, castigatorque minorum.

Sententiæ laus & virtus est, animi sensum aptè exprimere. Quia verò comicus sermo summissus est, sententias quoque non elatas, aut grandes postulat. Nullæ hic quæstionum discussiones, aut probationes exquisitiores. Dictio Comica, nec ad Tragicam sublimitatem assurgit, nec ad humilitatem Mimicam descendit: sed temperamentum quoddam servat. Facilis, aperta, suavis, pura, elegans, simplici, & mediocri cum ornatu. Apparatus complectitur scenam, & habitum personarum,

De Partibus Comœdiæ κατὰ τὸ πόσον, *sive quantitatis.*

CAPUT XXVIII.

QVinque partes Comœdiæ numerantur, quibus magnitudo absolvitur: prologus, seu prologium, protasis, epitasis, catastasis, catastrophe. *Prologus est oratio, quæ ante fabulam legitimam habetur ad spectatores.* Ejus quatuor sunt species. Nam vel Poëta commendatur: vel obtrectatorum, malevolorumque criminibus respondetur: aut etiam crimina regeruntur: vel argumentum fabulæ enarratur: vel hæc omnia simul præstantur. *Protasis prima pars fabulæ, in qua summa rei proponitur, & narratur: non tamen finis ostenditur:* nempe ut ex inopinato exitu crescat fabulæ jucunditas.

Protasis actu primo, interdum secundo quoque comprehenditur. *Epitasis definitur earum rerum, quæ continentur in protasi, incrementum, seu altera pars legitimæ fabulæ, in qua turbæ aut excitantur, aut intenduntur. Catastasis est vigor, ac status fabulæ, in qua major cernitur perturbatio.* Epitasis & catastasis secundo & tertio, aliquando etiam quarto actu concluduntur. Quintum catastasis raro attingit. *Catastrophe ultima pars qua fabula clauditur, in qua res in melius commutantur, seu ubi fit negotii in tranquillitatem non exspectatam conversio.* Hæc partem actus quarti, nonnunquam totum quartum, quintum semper occupat.

De Actibus, Scenis, & Actoribus seu personis.

CAPVT XXIX.

A*Ctus est pars fabulæ continens diversas actiones pro diversitate partium.* Non plures autem nec pauciores quinque actus sive in Tragœdia, sive in Comœdia esse convenit, quod Horatius etiam docuit,

Neve minor quinto, nec sit productior actu
Fabula, quæ posci vult, & spectata reponi.

Primus quidem materiam, seu argumentum fabulæ comprehendit: alter res in actum deducit: tertius impedimenta, & turbationes affert; quartus viam demonstrat, qua res implicitæ solvantur. Postremus res implicitas artificiosè dissolvit. Actus in scenas dividitur, quem perraro totum una scena absolvit: nisi aliquando in Tragœdia. *Est autem scena pars actus, in qua duæ pluresque personæ colloquantur.*

Initium capit nonnunquam ab omnium ingressu in scenam: nonnunquam ab unius tantùm, qui deinde alium invenit è scena superiore. Finitur abitu interdum omnium, aliquando unius tantum. Vt si tres fuerint, duo reliqui scenam sequentem constituant. Est cum unus solus ad futuram scenam relinquitur. Scenarum numerum quidam censent majorem denario esse non oportere: nec actores plus quatuordecim. Nomen invenit ex eo, quod alia atque alia facies subinde appareret ex ædiculis, quæ olim cum ramis & frondibus conficerentur: ita sunt ab umbris & tabernaculis appellatæ. Actores qui & Histriones, & Scenici, & Ludiones, & Ludii, & Comœdi, Græcis à simulanda per imitationem veritate dicuntur ὑποκριταί. Personæ in Comœdiis distinguuntur conditione, professione, officio, ætate, sexu. Protatica, sive prostatica, quæ primo actu introducitur, neque amplius unquam comparet: qualis Sosia in Andria: quod quidem in Plauto nusquam factum cernas, aliæ non prodeunt, verùm intus loquuntur, aut clamant quippiam: aliæ neutrum faciunt, ut est servulus Storax in Adelphis. Nam ibi Mitio exiens, non exeuntem appellat, & ille tacet. Aliæ apparent in Proscenio, mutæ tamen seu nihil loquentes, *ut sunt satellites in Milite, & Famuli in Andria.*

DE TRAGOEDIA.

Notatio, & definitio Tragœdiæ: item qui fiat ut delectet.

CAPVT XXX.

TRagœdiam nominatam παρὰ τοῦ τράγου, ut sit quasi τράγου ᾠδή, inter plures constat. Causa nominis incertior.

tior. Poteſt enim videri datam hanc ei appellationem inde, quod agricolæ priſci (qui ortus eſt Tragœdiæ) cum Baccho pro annuis frugibus ſacrificarent, ardente jam victima, hirco ſcilicet (quæ huic Deo propria erat, quoniam vineas læderet) loco precum quippiam cantarent: & quo illo benevolentiore uterentur, magiſque propitio, res ejuſdem geſtas, ac triumphos, devictaſque gentes, & debellatos reges, eorumque calamitates, ac poſtmodum non ſuppeditante materia, aliorum præterea regum infortunia ærumnaſque concinerent, victorique in hujuſcemodi cantilenis hircum in præmium darent. Ex quo illud Horatii: Carmine qui Tragico vilem certavit ob hircum. Item, quod fortaſſe uter hirci muſto plenus donabatur. Nonnullis placet vocatam à principio non τραγωδίαν ſed τραχωδίαν, quaſi τραχεῖαν ᾠδήν, ab aſperitate cantus videlicet: inſuavis enim cantus, cujus materia res triſtes, aſperæ, atroces, ac miſerabiles. Deinde uſu loquentium, ut alia mille, corruptum hoc nomen, & pro τραχωδία, τραγωδία cœptum dici, & inde natam opinionem de hirco, qui huic generi fabulæ nomen attulerit. Definitur hoc modo. *Tragœdia eſt Poëſis, virorum illuſtrium per agentes perſonas exprimens calamitates, ut miſericordia, & terrore animos ab iis perturbationibus liberet, à quibus hujuſmodi facinora Tragica proficiſcuntur.* Atque hic quidem finis eſt Tragœdiæ. Quod autem diximus eſſe virorum illuſtrium, in eo à Comœdia, uti per agentes perſonas ab Epopœia, ſecluditur.

Tragœdiæ, & Comœdiæ diſcrimina.

CAPUT XXXI.

QVinque rebus potiſſimum Tragœdia & Comœdia differunt: Materia, perſonis, dictione, affectibns, exitu. In Tragœdia actiones ſunt grandiores. Quid enim aliud legis ibi, quid audis, niſi luctus, exilia, cædes: atque ut paucis comprehendam, valdè horribilia, & ad memoriam ſequentium ſeculorum admodum inſignia? Quas quidem res interdum ex ſe comminiſcitur, ut Comœdia ſemper: ſæpius ab aliis mutuatur, ut Comœdia nunquam. Comœdia res humiles, plebejas, ac civiles habet. Atque illa quidem magnatum fugiendam, hæc civilem, privatorumque vitam expetendam exprimit. Quin etiam dum miſerias & ſtultitias amantium imitatur, honeſtatem turpitudini præferendam monet. Quod ad perſonas attinet, Comicæ ſunt ignobiles, obſcuræ, civiles tantum, Chremes paterfamilias, Pamphilus adoleſcens, Davus ſervus, Phroneſium meretrix, Ergaſilus paraſitus. Tragicæ illuſtres viri, illuſtres feminæ, Principes, Reges, Imperatores. Illæ è pagis & oppidis, iſtæ ex ampliſſimis urbibus & arcibus accerſitæ. Quod erat tertium; dictio Comica verbis conſtat tritis, uſitatis, quotidianis, figura

gura infima. In Tragœdia oratio conficitur verbis electis, sublimibus, sonantibus, plenis, à communi consuetudine abhorrentibus. Omne genus scripti gravitate Tragœdia vincit. Hinc Tragicè loqui. Comœdiæ sermo est attenuatus. Interdùm tamen & vocem Comœdia tollit, ut est apud Horatium,

Iratusque Chremes tumido delitigat ore,
Et Tragicus plerumque dolet sermone pedestri.

Sequuntur affectus, qui in Comœdia se datiores sunt, ἤθη vocant Græci; in Tragœdia vehementiores, qui πάθη appellantur. Quod postremo loco posueramus: exitus Comœdiæ lætior est, cùm ejus initium plerumque sit paulò turbulentius, ac tristius; Tragœdiæ mœstus, ac funestus planè. Hoc perpetuo verum non est: nam & in Comœdia nonnunquam infelicem exitum invenias non sine festivitate, & in Tragœdia felicem. Restant adhuc notanda duo. Vtraque in agendo, non in narrando versatur, habetque eundem imitandi modum, & eodem spatio temporis finitur, totidemque, & iisdem partibus constat. Studiosis eloquentiæ plus multò prodest Tragœdia quàm Comœdia: quanquam hæc quoque non modicè prodest. Hauriunt inde verborum delectum, splendorem, gravitatem maximam, sententiarum pondera, amplificationum rationes, affectuum varietatem, & magnitudinem: omnis denique generis præclara, & ad docendum, delectandum, permovendum summè idonea ornamenta.

De Appellationibus Fabularum seu Dramatum.

CAPVT XXXII.

FAbulis, seu Dramatis, sive illa Comœdiæ sive Tragœdiæ fuerint, nomina imponuntur vel à loco, vel à re, vel à persona primarum partium: sic enim non malè nominabimus, quæ est præcipua inter omnes. Nomine rei plura complector, nempè casum, eventum, fortunam, conditionem, & similia. Aliquando cum sint plures fabulæ de eodem, ad differentiam significandam conjunguntur personæ & res, seu locus, & fiunt inscriptiones mistæ: ut; Hercules furens Senecæ; quoniam alia est Tragœdia ejusdem, Hercules OEtæus.

De Bucolica Poesi.

CAPVT XXXIII.

BVcolica Poësis personas humiles illas quidem, ut Comœdia, veruntamen rusticas & agrestes, non urbanas, quæ sunt paulo elegantiores, comminiscitur, & est umbra quædam,

dam, seù quoddam simulacrum rusticanæ Comœdiæ: quando nimirum in duobus illis poematum modis versatur; quorum alter μιμητικὸς dicitur, alter μικτὸς, de quibus egimus. Prioris generis exemplum esto Eclog. 1, Tityre tu patulæ. Posterioris Ecloga 8, Pastorum Musam. Atque istis imitandi modis ei cum reliquis Poeseos generibus Epopœia, Comœdia, Tragœdia societas est. Argumenta, & personas sumit ab agris, & silvis, pastores, vinitores, aratores, olitores, accipitque nomen potissimum à pastoribus, & iis quidem nobilioribus, bubulcis videlicet. Tractantur Bucolicis vota, gratulationes, laudationes, obtrectationes, altercationes, cohortationes, pollicitationes, conquestiones, gaudia, pompæ, cantus, hilaritates, joci. Verùm omnia agrum olêre debent. Ideò regnat in Bucolicis hexameter, & præterea nullum genus carminis, propterea quod narrationibus videtur accommodatissimus, & cantilenis rusticis idoneus, nec ineptus actioni. modò ne adsit granditas, neve longiore ambitu circumducatur. Laudatur autem si primus & quartus pes integra voce terminetur, præsertim dactylica,

Tityre pascentes à flumine rejice capellas.

Quod diligenter custodivit Theocritus. Definitur Bucolica poesis, *Rusticarum actionum imitatio.* Fabula erit una & simplex, non tamen digressionem non admittet. Nec necesse erit semper esse allegoricam. Nomina rebus apta fingemus: aut jam ficta à bonis auctoribus mutuabimur. Oratio vacabit splendore & ornamentis, gravitate, sententiarum acumine, iisque omnibus, quæ rerum humilitati adversantur. Erit autem pura ac demissa: in quo Theocritus antestat Virgilio. Partes constituunt duas, principium & narrationem. Interdum aliud loco epilogi adjungitur.

Bucolicorum Etymon, Origo, Partes, & Pastorum Genera.

CAPUT XXXIV.

Dicta sunt Bucolica, ἀπὸ τῶν βουκόλων, id est, à custodia boum, seu bubulcis: βοῦς enim bos est, κόλον pabulum. Non quod de bobus & bubulcis in his tantum agatur, verùm κατ' ἐξοχὴν, hoc est, per excellentiam, quod præcipua animalia apud rusticos sint boves, & præcipui pastores bubulci. Pastorum alii dicti sunt, βουκόλοι, id est, bubulci à bobus, alii αἰπόλοι, id est, caprarii à capris, alii ποιμένες, id est, opiliones ab ovibus, quasi oviliones, quos Virgilius ultima Ecloga upiliones vocat. Alii opiliones quasi ovipiliones, à pellendis ovibus dici volunt. His alii addunt συβώτας, id est, subulcos. Quorum Bucolici poetæ ferè non meminerunt, nisi quod quidam 10 Ecloga Bucolicorum Virgilii,

Hos ego versiculos feci, tulit alter honores.
Sic vos non vobis nidificatis aves.
Sic vos non vobis vellera fertis oves.
Sic vos non vobis mellificatis apes.
Sic vos non vobis fertis aratra boves.

Ausonius item in sententiis septem sapientum, Thaletis Milesii dicta pentametris inclusit, quos ob elegantiam, & utilitatem ad mores formandos adolescentibus ediscendos propono.

Turpe quid ausurus, te, sine teste, time.
Vita perit, mortis gloria non moritur.
Quod facturus eris, dicere distuleris.
Crux est si metuas, vincere quod nequeas.
Nil nimium, satis hoc, ni sit & hoc nimium.
Cum verò objurgas, sic, inimice, juvas.
Cum falsò laudas, sic, & amice, noces.

Pentameter hexametro subditus genus quoddam gignit, quod Elegiacum vocatur; Tibullus,

Somnia fallaces ludunt temeraria noctes,
Et pavidas mentes falsa timere jubent.

Elegiaco primum res tristes, & luctuosæ mandabantur. Terentianus,

Hos elegos dixere, solet quòd clausula talis
Tristibus, ut tradunt, aptior esse modis.

Hoc ipsum nomen declarat: dictum est enim ἀπὸ τοῦ ἒ λέγειν λέγειν, vel ab ἒ, ἒ, λέγειν, quod idem est ac, αἴ, αἴ, λέγειν, & utraque interjectio usitata est omnibus Tragicis. Funebribus lamentationibus potissimum inventam Elegiam insinuat Ovidius in mortem Tibulli,

Flebilis indignos Elegeia solve capillos,
Ah nimis ex vero nunc tibi nomen erit.

Progressu temporis res secundæ, optatæ, & quidquid animus ferret, Elegis scribi cœptum est: ut querelæ, expostulationes, preces, amores, vota, laudes, gratulationes, admonitiones, convitia. Horat. ad Pisones.

Versibus impariter junctis querimonia primùm,
Post etiam inclusa est voti sententia compos.

Epicedia quoque, Epigrammata, & epistolæ hac forma carminum conficiuntur. Iovianus Pontanus ad hymnos Elegiam convertit. Præcipiunt nonnulli in Elegiaco observandum esse, ut uno disticho sententia finiatur. Ovidius,

Gentibus est aliis tellus data limite certo,
Romanæ spatium est urbis, & orbis idem.
Iam seges est ubi Troja fuit, resecandaque falce,
Luxuriat Phrygio sanguine pinguis humus.

Est tamen ubi sententia suspenditur, ut vel disticho sequenti, vel etiam tertio absolvatur. Ovidius in querela Nucis:

At postquam Platanis sterilem præbentibus umbram,

Vberior quavis arbore venit honor:
Nos quoque fructifera, si nux modò ponor in illis:
Cœpimus in patulas luxuriare comas.

Idem,

Sive malum potui tamen hoc vitare cavendo:
Seu ratio fatum vincere nulla potest:
Tu tamen à nobis usu junctißime longo,
Pars desiderii maxima pœne mei:
Sis memor, & si quas fecit tibi gratia vires,
Illas pro nobis experiare, roga.

Sed illud maximè cavendum est, ne post duos versus ita pendeat sententia, ut verbum in tertium usque versum reservetur.

Virtutes, & Artificium Elegorum;
CAPVT XXXVI.

ORatio elegiaca tersa sit oportet, lenis, ingenua, perspicua, morata, tenera, affectibus referta, pathetica & sententiis exquisitis minimè obfuscata, atque impedita. Mirificè eam ornant frequentes commiserationes, conquestiones, exclamationes, apostrophæ, prosopopœiæ, seu fictæ personæ, excursus, & παρεκβάσεις seu breves & cum re aptè cohærentes digressiones: non modicum eidem decus accedit per allusiones ad apophthegmata. Ornatur etiam inductionibus & exemplis: exemplis, inquam, non modò à simili, verùm etiam à dissimili, & contrario. Interdum ad comparationem adhibentur. Interjiciuntur item sententiæ, tum breves, tum acutæ, quibus id, quod est propositum, confirmatur. Megnum imprimis Elegiæ decus est, antiquitatis aliqua significatio. Quò brevius, paucioribusque verbis antiquitates hujusmodi, sive ad fabulam, sive ad historiam, sive ad aliquem priscum ritum, moremve pertineant, efferuntur, eò venustius carmen redditur. Synalephæ, si usquam alibi, hic vitandæ sunt: frequentes item echthlipses: multum quippe fluentes illas hujus carminis delicias remorantur, atque imminuunt quodammodo, & sunt tanquam vortices ac scopuli quidam, ut in hoc hexametro videre est,

Aut abeuntis adhuc supremum anima halitum in auras,

Præterea & Tibullus, ut Muretus animadvertit, elegantiam quandam judicavit esse in ejusdem syllabæ continuatione: Lib. 1, Eleg. 1,

Me mea paupertas vita traducat inerti.
Ipse seram teneras maturo tempore vites
Rusticus, & facili grandia poma manu.

Eleg. 3,

——— *Nam posse mederi*
Multa docet templis picta tabella tuis.

Eleg. 4,

Nudus & astrivi tempora sicca canis.

Fit porro suavior, si monosyllabum præcedat:
Me mea paupertas.

Idem Poëta penthemimerim crebro negligit in hexametro, & ex tarditate quandam jucunditatem aucupatur. Subjungemus aliquot testimonia. Lib. 1, Eleg. 2, 3,
Neu strepitu terrete pedum, neu quarite nomen.
Illic est cuicumque rapax mors venit amanti.
Tisiphoneque impexa feros pro crinibus angues.

Et Propertius id sæpe facit. lib. 1, Eleg. 2,
Aspice quos submittit humus formosa colores.

Eleg. 5,

Quid tibi vis, insane, meos sentire furores?

Lib. 2, Eleg. 8,

Sed vobis facile est verba & componere fraudes.

Ovidius interdum cæsuræ subdit encliticam, & non injucundum carmen efficit. Iucundius autem, quando idem fit post enneemimerim, ut in primo, & quarto versuum qui sequuntur.

3 Fastorum,

Sole tamen vinoque calent, annosque precantur.
Ibid. *Iussa facit, ventoque ratem committit & undis.*

4 Fastorum,

Pallor abit, subitasque vident in corpore vires.
Imminet huic, sequiturque parem, similisque furenti.
Nox & amor, vinumque nihil moderabile suadent.

Talis Virg. Eclog 8,

Mænalus argutumque nemus, pinosque loquentes.

OBSERVATIONES ALIQVOT *de Pentametro.*

1. Prius hemistichium absolvitur syllaba longa, quæ dictionem finiat. Nam cæsura penthemimeris hic necessaria est, & vitiosum est hoc carmen à Diomede positum,
Hac quoque nostra sententia mentis erat.

2. Elisio & collisio in omni cæsura penthemimeri sunt duriusculæ, ut in hoc versu Catulliano,
Troja virum, & virtutum omnium acerba cinis.
Item, *Non desistere amare, omnia si facias.*

3. Neutrum hemistichium apte desinit in dictionem monosyllabam. Catullus.
O di reddite mi hoc proprietate mea.
Idem. *Aut facere, hac à te dictaque factaque sunt.*

Hinc

Hinc duæ ſunt exceptiones:

Cum eam altera monoſyllaba antecedit. Ovid.

Præmia ſi ſtudio conſequar iſta, ſat eſt.

Idem,

Magna tamen ſpes eſt in bonitate Dei.

2. Aut cum in dimenſione coaleſcit cum dictione præcedente, idque per colliſionem, ut,

Nomina mutarunt, hic Deus, illa Dea eſt.

Et ſolum conſtans in levitate ſua eſt.

3. Addunt nonnulli cum monoſyllabam vocem antecedit Diſſyllaba. Martialis:

Sunt hæc trita quidem, Zoile, ſed mea ſunt.

Ovidius.

Omnis at in magnos culpa Deos, ſcelus eſt.

DE FINE VERSVS PENTAMETRI.

4. Pentameter verſus clauditur dictione diſſyllaba elegantiſſimè. Propertius,

Non datur ad Muſas currere lata via.

Rarius, ſed non vitioſè, tetraſyllaba, pentaſyllaba, hexaſyllaba.

Tetraſyllaba, Mart.

Dantur opes nullis, nunc niſi divitibus.

Pentaſyllaba, Ovid.

Lis eſt cum forma magna pudicitiæ.

Hexaſyllaba, Propert.

Protinus ingentes ſunt inimicitiæ.

Triſyllaba duriuſculè, niſi impetus quidam, aut affectus, vel ſententia exprimatur. Propert.

Et caput impoſitis preſſit amor pedibus.

Tibullus,

Haſura in noſtro tela gerit latere.

Vel niſi præcedat monoſyllaba. Proper.

Abfueram veſtris conſcius in lacrymis.

Martialis,

Aut docuit luſus hos Thetis, aut didicit.

Vel in epigrammatis, ubi ſenſus argutia magis ſpectatur. Martialis,

Deliciæ populi, qui fuarant domini.

De Lyrica Poeſi.

CAPVT XXXVII.

CVm olim uno genere formaque decurreret Lyricum, ob majorem voluptatem, diſſimilibus numeris, & vario pedum diſcrimine, ita temperatum eſt poſtea, ut innumerabiles Lyricorum carminum ſpecies exſtent, Commendatur, & ab

& ab aliis partibus Poeseos quasi secernitur suavitate. Nam ut in carmine Heroico dominatur, & eminet gravitas, in Bucolico simplicitas, in Elegiaco teneritas & mollities, in Iambico, & Satyrico acrimonia, & acerbitas, in Comedia joci, in Tragœdia πάθος, in Epigrammatis acumen, sic in hoc carminis genere Poëta se totum ad deliniendas hominum mentes varietate, & brevitate versiculorum, ac totius cantilenæ exquisita vocum elegantia, nitore, sono, concinnitudine numerorum, descriptione rerum suapte natura maximè delectabilium fingere, & accommodare consuevit.

De nominibus Lyricorum versuum.

CAPVT XXXVIII.

QVod hæc carmina cum cantu, & ad lyram pronuntiari solerent, à canendo, ᾠδαὶ (& forma diminutionis ᾠδάρια parvæ odæ, seu odulæ) ut latinè carmen eadem ratione, κατ᾽ ἐξοχὴν ab instrumento musico, Lyrica, & vates Lyrici cognominati sunt. Dicuntur præterea Græcis appellationibus μέλη, μολπαὶ, ᾄσματα, quarum eadem est potestas quæ primi illius: cantus enim iis signatur. A melos fit melicum, quod pro lyrico usurpatur. Lyricum à laudatione, atque votis appellatur Hymnus. Pindari Odas inscriptas videmus εἴδη, quasi poemata sint rerum imagines quædam, ut vox Latinè sonat, formæ, species, hinc εἰδύλλια, formulæ: fortassis formulæ poëmatis, seu parva poëmata: qualia de Græcis fecit Theocritus Syracusanus, de Latinis Ausonius.

De Partibus Odarum.

CAPVT XXXIX.

CArmen lyricum, quod scholiastæ Pindari tradiderunt, antiquitus tantum erat monostrophon, posterius tribus partibus constare cœpit: Strophe, Antistrophe, & Epodus. Laudes quippe Deorum Dearumque carminibus comprehensas, aram circumiens chorus decantabat. Primum ambitum, quo sinistrorsum ingrediebantur, στροφὴν, conversionem: alterum quem dextrorsum redeuntes conficiebant, ἀντιστροφὴν, reversionem: ipsa cantica Oden, & Antoden vocabant: quæ quidem ab illis itionibus, & reditionibus etiam Strophæ, & Antistrophæ. Tandem in medio, & velut in conspectu Deorum quiescentes quod reliquum erat cantus persolvebant: id ἐκ τῦ ἐπᾴδεσθαι τῇ στροφῇ καὶ ἀντιστροφῇ, quod accineretur cæteris partibus, sive διὰ τὸ μετὰ τὴν στροφὴν ᾄδεσθαι quod post Strophen canebatur, ἐπῳδὸς dicebatur. Strophæ & Antistrophæ totidem, ac eisdem versibus, pari ferè numero syllabarum componebantur: Epodus alios, vel plures, vel pauciores, quàm illæ recipiebat. Si quando Oda plures

Strophas, & Epodos haberet, in sequentibus præcedentium ratio custodiebatur. Et hic quidem mos Græcis fuit. Quod verò præscriptum est Odis Horatianis: Ode dicôlos, tricôlos, distrophos, tetrastrophos, *&c.* declarat ex duobus, tribus, aut quatuor diversis generibus conflatas esse: & aliquando post secundum, interdum post tertium, aut quartum carmen reversionem fieri ad primum genus.

A compositione carmen dicitur

Monocôlon, latinè uniforme seu unimembre, quod constat ex uno genere carminis : ut; cum omnia hexametra, iambica, vel asclepiadea sunt.

Dicôlon, quando duo carminum genera miscentur: ut, hexametrum cum pētametro: glyconicum cum Asclepiadeo.

Tricôlon, cum tria miscentur genera. Sic tetracôlon cum quatuor.

A reversione carmen dicitur

Distrophon, cum post secundum versum, ad prius genus revertimur: ut in Elegiacis.

Tristrophon, cum post tertium versum fit ad primum reditus.

Tetrastrophon, ubi post quartum versum fit reditus ad primum. Exempla sunt apud Horatium, qui ultra hunc numerum non excedit.

Pentastrophon, cum post quintum versum fit regressio ad primum. Exempla apud Prudentium in Romano, & Eulalia reperiuntur.

A numero syllabarum dicitur

Adonium carmen pentasyllabum. Glyconicum heptasyllabum, Phalæcium Hendecasyllabum, quod nomen etiam Sapphico convenit.

Ab inventore carmen dicitur

Adonium. Sapphicum. Glyconicum. Phalæcium. Asclepiadeum. Pherecratium. Pindaricum. Aristophanicum. Alcmanicum. Alcaicum. Hipponacticum. Archilochium.

A numero versuum carmen dicitur

Distichon. Tetrastichon. Hexastichon. Ogdoastichon. Decastichon, Dodecastichon. *&c.*

A materia carmen dicitur

Heroicum. Elegiacum. Satyricum. Comicum. Tragicum. Bucolicum. Georgicum. Epitaphium. Epicedium. Epinicium. Epithalamium. Genethliacum, *&c.*

A pede crebriore carmen dicitur

Dactylicum. Iambicum. Trochaicum. Anapæsticum. Choriambicum. Ionicum. Pæonicum. Antispasticum.

A depositione carmen dicitur

Catalectum. Acatalectum. Brachicatalectum. Hypercatalectum. de quibus in Prosodia.

A men-

A mensura carmen dicitur

Monometrum. Dimetrum. Trimetrum. Tetrametrum. Pentametrum. Hexametrum.

Eteoſtichon carmen dicitur, quod annorum numerum continet.

Hemeroſtichon, quod dierum numerum habet.

Acroſtichis, cujus initiales verſuum litteræ ordine collectæ certum ſenſum præbent. In acroſtichide Servatoris noſtri eulogium incluſit Sibylla, quam legerat Cicero, meminitque tam celebris carminis in libris de Divinatione. Idem nonnunquam in medio & fine verſuum fit.

DE HYMNO.

Definitio hymni.

CAPUT XL.

HYmnus, propriè ſi loquamur, *nihil eſt aliud quam ἡ εἰς θεὸν ᾠδή Dei laus per carmen, ſive cantus in Deum,* ſicut Scholiaſtes Sophoclis definivit. In qua quidem Poeſi vates Chriſtianus cupidè, & cum lætitia verſari debet: eſt enim tum propter rem ſubjectam, tum propter quandam divinam delectationem nobiliſſima. Etſi hymnus propriè Dei Opt. Max. laus eſt, licet tamen nobis etiam Divos, hoc eſt, eos, qui ex hac ærumnoſa hominum vita demigrantes, in cœlum recto itinere pervenerunt, & ab Eccleſia Catholica præcipua veneratione, templis ædificatis, diebus feſtis, & precibus & cærimoniis anniverſariis coluntur, hymnis celebrare, pro illis commentitiis, ac deteſtandis Ethnicorum numinibus, Iove, Mercurio, Baccho, Iunone, Pallade, Venere. Ita videmus quotidie ſacris in ædibus, hymnos de gloria & virtute cœleſtium à piis, ſanctiſque viris conſcriptos decantari. In quibus quanquam verborum pigmenta, & ſermonis puritatem non cernimus, pietatem reveremur ac ſuſpicimus.

De hymnis in Deum Opt. Max.

CAPUT XLI.

DEum eſſe unum in eſſentia, trinum in perſonis, omnes qui ſumus Chriſtiana diſciplina imbuti credimus. Licebit ergo Poetis Deum modo ut unum canere, eique bonorum omnium ſummam perfectionem & copiam tribuere, modo ſingulas perſonas ſeorſum celebrare, & religiosè ac timidè proprietates earum, quibus diſtingui ſolent, explicare.

Viſum hic perelegantem M. Antonii Mureti hymnum apponere in S. Trinitatem.

O nullis hominum pervia sensibus,
Natura penitus sola capax tua,
Cujus condita sunt omnia numine,
Æterna & monas & trias.
Nate aquave Pater, Nateque par Patri,
Et manans ab utroque inclyte Spiritus,
Circumfusa tuo nubila lumine,
Nostro discute pectore.
Da mens per speculum cernere te queat
Nostra, & posthabitis te petat omnibus,
Ejussisque tuis pendeat, & tibi
Soli dedita serviat.
Tu clemens miseris da veniam Pater:
Tu Fili miseris sterne viam ad Patrem.
Tu sanctum miseris Pneuma vagantibus
Præfer conspicuam facem.
Simplex ætherii numinis Vnitas,
Qua distincta eadem est, veraque Trinitas,
Æternis vigeat semper honoribus,
Et terra simul & polo.

De hymnis in Divos.

CAPVT XLII.

IN hymnis Divorum eligemus unum aliquod factum, unam aliquam præclarissimam virtutem, seu plures, prout longi esse in animum induxerimus, & illam, illasve, quàm poterimus suavissimè elegantissimeque prosequemur. Licebit autem vel simpliciter extollere, & admirari Sanctum: vel tum hoc facere, tum ipsis laudibus brevem precationem annectere: qua id ab illo petamus, quod ipsum inprimis Deo annuente, nobis concedere velle existimabimus. Interdum tãtummodo aliquid rogare Divum toto hymno possumus, quamvis ejusdem laudes nunquam non intercurrent, & usitatum esse omnes norunt laudare eum, à quo quid petas. Non indigent cœlites nostris laudibus: at nos eorum beneficiis indigemus. Initium hymni venustum est, quando cæteros mortales invitamus ad Sanctorum nobiscum concordibus votis modulanda præconia: cum salutamus eosdem, ut Prudentius Bethlehemitas pueros,

Salvete flores Martyrum,
Quos, lucis ipso in limine,
Christi insecutor sustulit.

Item cum exordimur ab exclamatione. Exclamationibus autem, & admirationibus totos interdum hymnos complere licitum est. Iam vero hymnis Ecclesiasticis perpetuo eam clausulam adjungi animadvertimus, qua Patri, Filio & Spiritui

ritui sancto, gloria, honorque attribuitur, his aut similibus,

Deo Patri sit gloria,
Ejusque soli Filio,
*Cum Spiritu paraclet*o
Et nunc, & in perpetuum.

Hoc servavit Hieronymus Vida Hymno in D. Homobonum.

Regi tamen sit gloria
Horum datori munerum.
Qui trinus, unus, omnia
Regnat Deus per secula.

Et Sannazarius iu Divum Gaudiosum,

Laus tibi cœli Pater, atque princeps,
Omnium rector simul & creator,
Quem fides veri studiosa trinum,
Credit & unum.

Et Muretus omnes hymnos suos ita concludit,

Simplex athereii numinis unitas,
Quæ distincta eadem est, veraque trinitas,
Æternis vigeat semper honoribus,
Et terra simul & polo.

Idem hymnum in D. Sylvestrum Pontificem Max. festivè admodum inchoavit ab Apostrophe ad urbem Romam. Scimus autem hoc esse insigne orationis ornamentum apud Rhetores: imo etiam apud Poetas.

Priscos Roma duces desine laudibus
Efferre immodicis, qui valida manu
Fines imperii protulerunt tui
Quacunque Oceanus patet.
Hic, solus tibi plus contulit omnibus, &c.

Præterea hymnus in die Epiphaniæ, est colloquium elegans & pium inter Poetam, & Magos: interrogat Poeta, quæ ipsos caussæ è patrio solo huc adduxerit, quem quæsitum venerint, cui munera apportent. Respondent illi ad singula. Tum rursus percunctatur, quid singula dona sibi velint. Id Magi explicant. Hymnus ita distinctus sequitur:

Poeta.

Quæ vos caussa Magi, dicite perpulit
E vestris iter huc carpere finibus?
Quem tanto studio quæritis anxii?
Queve hæc munera pertinent?

Magi.

Nos stella insoliti luminis huc trahit,
Et dux certa viam perpetuo præit,
Iudea populis quæ cupientibus
Regem significet datum,

Poeta.

Auri isthæc sed enim quid sibi pondera,
Myrrha mirificus quid sibi vult odor:
Aut qua, cum populus sacra Deo facit,
Aris thura solent dari?

Magi.

Rex auro colitur, thura Deum decent.
Nostri myrrha homines post obitum linunt.
Huic ergo hæc pariter munera congruunt,
Qui Rex est, & homo, & Deus.

F Cavenda sunt ὁμοιοτέλευτα in dimetris iambicis, quæ in Ecclesiasticis hymnis perpetuo solent anxieque servari. Nec mirum, quandoquidem leporem similiter quæsitum studiosè videmus in aliis plurimis, quæ leguntur, & canuntur in templis. Si inciderint cum aliqua festivitate, non erunt rejicienda, tanquam absolutè semperque vitiosa. Investiganda autem, & continenter usurpanda nequaquam.

Meta, & longitudo hymnorum.

CAPVT XLIII.

HOmerus, & illo major natu Orpheus, & Callimachus, carmine hexametro hymnos permultos in Deos, Deasque longis versibus condiderunt, qui ad citharam canebantur. Hos feliciter imitati sunt eodem carminis genere recentiores nonnulli. Vida præterea, sicut ante eum Iovianus Pontanus, Elegiacum carmen adhibuit, cum in Christum è cruce pendentem hymnum faceret. In hymnis Ecclesiasticis ferme Lyrica tantum metra frequentantur, & ex horum generibus, ut plurimum iambica dimetra acatalecta, itemque Sapphica. Hymni, qui hexametris versibus fiunt, ut plurimum sunt longissimi. Aliorum generum plerumque contracti sunt, & non ita multorum carminum. Quanquam Aurelius Prudentius pœne semper conficiat longissimos. Certa mensura constitui non potest. Ex una Strophe (sic quippe licet appellare qualiumcunque versuum quaternionem) non fit lyricum, nec hymnus. Ex duabus apud Horatium legimus Sapphica lib. 1, Ode 30,

O Venus Regina Cnidi, Paphique,
Sperne dilectam Cypron, & vocantis
Thure te multo Glyceræ decoram
Transfer in ædem:
Fervidus tecum puer, & solutis
Gratiæ zonis, properentque Nymphæ,
Et parum comis sine te juventas,
Mercuriusque.

Et ejusdem libri Ode ultima,

Persicos odi puer apparatus:
Displicent nexa philyra corona.
Mitte sectari rosa quo locorum
Sera moretur.
Simplici myrto nihil allabores
Sedulus curo: neque te ministrum
Dedecet myrtus, neque me sub arcta
Vite bibentem.

Et lib. 3, Ode 22,

Montium custos, nemorumque virgo,
Qua laboranteis utero puellas
Ter vocata audis, adimisque leto
Diva triformis:
Imminens villa tua pinus esto:
Quam per exactos ego latus annos,
Verris obliquum meditantis ictum
Sanguine donem.

De Iambico carmine.

CAPUT XLIV.

Iambicum carmen παρὰ τὸ ἰαμβίζειν, id est, convitiari, probra jacere, nominatum esse contendit Aristoteles. Iambea poesis potissimum exercetur in objurgationibus, reprehensionibus, vituperationibus, detestationibus, quorum omnium materia sunt vitia, scelera, flagitia, mali mores denique: item quæcumque non decent, aut aliena sunt virtutis, gravitatis, honestatis. Vsurpant etiam iambum, etiamsi id minus propriè, in laudatione, in gratulationibus Catullus, & Flaccus. Ille Phaselum suam prædicat, & peninsulam Sirmionem: hic vitam rusticam.

Beatus ille, qui procul negotiis,
Vt prisca gens mortalium,
Paterna rura bobus exercet suis,
Solutus omni fœnore,
Nec excitatur classico miles truci,
Nec horret iratum mare,
Forumque vitat, & superba civium
Potentiorum limina.

Nomine iambi seu iamborum eruditis cum pes, tum versus sæpenumero appellatur. Hac eadem voce intelligitur & illud genus Senarii, quod ultimum pedem spondeum postulat, loco iambi, quem tamen spondeum præcedat iambus. Quod idcirco fieri oportet, ut versus nimia tarditate non languescat. Quanquam Græci quibus est nihil negatum, &

Severinus Boëtius lib. de consolat. Philosophiæ spondeum quinta sede collocare non verentur.

Quisquis profunda mente vestigat verum,
In se revolvat intimi lumen visus:

Hujusmodi versus Scazontes, seu choliambi, quasi dicas claudicantes, seu claudi, aut mutilati Iambi vocantur: (priores enim qui Iambo finiuntur, recti dicuntur) quibus persæpe utitur Martialis. Etenim cum versus Iambicus ad maledicendum reperiatur aptissimus, tum in hoc uno negotio supra cæteros isti Scazontes excellunt, de utroque Ovid. 1 de Remed.

Liber in adversos hostes stringatur Iambus,
Seu celer, extremum seu trahat ille pedem.

De Iambicis, & Trochaicis Comicis, seu mixtis, CAPVT XLV.

Poetæ Comici ut quotidianum sermonem imitarentur, & populi plausum captarent, orationemque prosæ simillimam redderent, locis omnibus in utroque carminis genere præter Iambum, & Trochæum pedes proprios, usurpant promiscuè improprios pedes quatuor, Tribrachym, Spondeum, anapæstum, dactylum, excepta ultima regione, quam in Iambicis Iambus, in Trochaicis Trochæus semper occupat. Exemplum Iambici Trimetri Acatalecti habes Scen. 1, Act. 1 Andriæ;

Quod plerique omnes faciunt adolescentuli.

Et quæ sequuntur. Trochaici vero Tetrametri Catalecti Scen. 4, Act. 1 ejusdem Comœdiæ.

Audivi Archillis jam dudum: Lesbiam adduci jubes, &c.

Sed hæc comicorum & tragicorum veterum licentia est, quam Græci Tragici, & Latinus Seneca, non putarunt sibi concedendam. Comici ut populo similiores fierent, nec ab ejus sermone multum recederent, pro personarum & temporis ratione & respectu, miscent Iambicis Trochaicos, Octonariis Senarios, Catalectis Acatalectos.

De Satyrica Poesi, nomen, & origo. CAPVT XLVI.

Satyra poema est urbanum, jocosum, salsum, ad reprehendendos mores corruptos, & accusandum vitæ improbitatem comparatum. Satyræ appellatio undenam facta sit necdum pro certo affirmari potest. A lancis genere inditam esse quibusdam placet: illo nempè quo sacris Cerealibus primitiæ inferebantur fructuum dissimilium. Sic in Satyra, inquiunt, variæ ac diversæ res tractari solent, quibus illa velut expletur & satiatur. Hinc itaque à satietate Satyram quasi Saturam appellari visum

ſum eſt. A ſaliendo quoque dictam crediderunt aliqui, ob argumentorum varietatem. Per quam fit, ut more Satyri animantis illius ſine modo atque ordine huc illuc ferri, rapi, & volitare videatur. Quid ſi ab ipſiſmet Satyris? quando in hoc Poemate videmus Diis illis petulcis, laſcivis, dicacibus digna proferri? Primus Satyrographus fuit Lucillus, major avunculus Pompeii Magni, hic in civium vitiis liberrimè, ac falſiſſimè accuſandis, primò Iambis uſus eſt: deinde ſenarios in hexametros mutavit, quia hic verſus narrationi congruebat magis. Poſt Lucillum numerantur, Terentius, Varro, Horatius, Perſius, Iuvenalis.

Argumenta, finis, utilitas Satyræ.

CAPVT XLVII.

QVemadmodum priſcæ illius Comœdiæ, item Iamborum, & qúorundam Epigrammatum, ita Satyræ quoque materia dici poteſt turpitudo vel riſu digna, vel odio. Quocirca ſi quid ridiculum, aut odioſum non eſt, habet autem luctum, terrorem, commiſerationem, ut res Tragœdiarum, in Satyram minimè cadit. Irridet & exagitat Satyra inertes, paraſitos, deformes, loquaces, ingratos, libidinoſos, potatores, avaros, fœneratores, ſicarios, fures, adulteros, &c. Rectè fecerit, qui morbos animi Satyræ ſubjecerit, quod in his non ſecus occupata eſt, quam medicorum ars in doloribus, vulneribus, & ægrotationibus corporum. Proponit utraque ſibi ſanitatem, ſed iſta oratione, illa potionibus & herbis. Medicinas ambæ ægrotis faciunt amaras, inſuaves, & ingratas: ſecant, urunt, non parcunt. Satyra utemur ad homines abſterrendos à vitiis, & ad virtutem objurgatione, irriſioneque impellendos. Ex quo patet, quanta ſit ejus utilitas: Corriguntur nimirum perverſi, & reliqui aculeos Poetarum iſtorum metuentes, à nequitia, & ſcelere longius refugiunt. Et quoniam amore virtutis abſtinere ſe à pravis actionibus nolunt, formidine hujus pœnæ, & infamiæ, quod nolunt, id facere compelluntur. Veruntamen joci & ſales Satyrici, carere obſcœnitate rerum verborumque debent, & crimina libidineſque ita reprehendi, ut ne dum animos reorum purgare volumus, alios interim ſinceros, & innocentes collutulemus, & ad morum turpitudinem quaſi invitemus. Diligentior hac in re Perſius, & ſeverior quàm Horatius & Iuvenalis.

Artificium Satyræ.

CAPVT XLVIII.

DOcuimus Satyram quandam eſſe medicinam: quapropter ne ea ob amaritudinem ab ægroto ſtatim reſpuatur

tur, imitandi erunt medici nobis, de quibus ita Lucretius:

Nam veluti pueris absinthia tetra medentes
Cum dare conantur, prius oras pocula circum
Contingunt mellis dulci flavoque liquore,
Vt puerorum atas improvida ludificetur
Labrorum tenus, interea perpotet amarum
Absinthi laticem, deceptaque non capiatur,
Sed potius tali tactu recreata valescat.

Eodem prorsus modo illinendæ sunt quibusdam suavitatibus objurgationes Satyricæ, ut æquiore animo excipiantur: jocis nempe & facetiis, quibus quodammodo animi ad hanc alioqui amaram potionem exhauriendam præparantur, & inducuntur. Sed oræ poculi nimirum urbanitate ista condiuntur, & tum demum sentitur medicamenti amarities, cum est in ipsa viscera demissum. Et quamvis ad virtutem cohortari, à vitiis autem avocare magna contentione debeat Satyra, non ideo tamen eam de ipsis disputare convenit: quod munus Philosophiæ relinquendum est, quæ & magistra virtutum, & vitiorum sola explicatrix habetur. Versutum, sagax, callidum, disertum, acutum ingenium hic requiritur, & à leporibus minimè abhorrens, atque alienum. Partes certas nullas habet: aliquando insinuatione, sæpius abrupto, & incitato principio utitur. Et licet abrupta principia sint, ad totius tamen corporis compositionem pertinere debent: semperque loco exordii aliquid esse necesse, quod ad ea, quæ sequuntur facilem comparat benevolumque auditorem. Horatius principio Satyræ primæ id proponit, quod ubi longa exemplorum enumeratione probavit, aptè concludit. Satyram integram in Poëseos studiosorum gratiam libuit ascribere:

Qui fit Mæcenas, ut nemo quam sibi sortem,
Seu ratio dederit, seu sors objecerit, illa
Contentus vivat; laudet diversa sequentes?
O fortunati mercatores, gravis annis
Miles ait, multo jam fractus membra labore.
Contra mercator, navim jactantibus austris;
Militia est potior. Quid enim? Concurritur: hora
Momento, aut cita mors venit, aut victoria læta,
Agricolam laudat juris legumque peritus,
Sub galli cantum consultor ubi ostia pulsat.
Ille datis vadibus, qui rure extractus in urbem est,
Solos felices viventeis clamat in urbe.
Cætera de genere hoc (adeo sunt multa) loquacem
Delassare valent Fabium: ne te morer: audi
Quo rem deducam? Si quis Deus, en ego dicat,
Iam faciam quod vultis: eris tu, qui modo miles,
Mercator: tu consultus modo, rusticus: hinc vos,
Vos hinc, mutatis discedite partibus. eia

Quid statis? Nolunt: Atqui licet esse beatis.
Quid caussa est, meritò quin illis Iupiter ambas
Iratus buccas inflet ? neque se fore posthac
Tam facilem dicat votis ut prabeat aurem?
Praterea : ne sic, ut qui jocularia, ridens
Percurram (Quamquam ridentem dicere verum
Quid vetat?) ut pueris olim dant crustula blandi
Doctores, elementa velint ut discere prima:
Sed tamen amoto quaramus seria ludo.
Ille gravem duro terram qui vertit aratro;
Perfidus hic caupo, miles, nautaque per omne
Audaces mare qui currunt, hac mente laborem
Sese ferre, senes ut in otia tuta recedant,
Ajunt: quum sibi sint congesta cibaria, sicut
Parvula, nam exemplo est, magni formica laboris:
Ore trahit quodcumque potest, atque addit acervo
Quem struit, haud ignara, ac non incauta futuri.
Qua simul inversum contristat Aquarius annum,
Non usquam prorepit, & illis utitur ante
Quasitis patiens, quum te neque fervidus astus
Dimoveas lucro, neque hyems, ignis, mare, ferrum;
Nil obstet tibi, dum ne sit te ditior alter.
Quid juvat immensum te argenti pondus, & auri,
Furtim defossa timidum deponere terra ?
Quod si comminuas, vilem redigatur ad assem.
At ni id fit, quid habet pulcri constructus acervus ?
Millia frumenti tua triverit area centum,
Non tuus hoc capiet venter plus, quam meus : ut si
Reticulum panis venales inter onusto
Forte vehas humero, solus nihil accipias, quam
Qui nil portarit. Vel dic, quid referat intra
Natura fineis viventi, jugera centum, an
Mille aret? At suave est ex magno tollere acervo.
Dum ex parvo nobis tantundem haurire relinquas.
Cur tua plus laudes cumeris granaria nostris ?
Vt tibi si sit opus liquida non amplius urna,
Vel cyatho, & dicas, magno de flumine mallem,
Quam ex hoc fonticulo tantundem sumere. eo fit,
Plenior ut si quos delectet copia justo,
Cum ripa simul avulsos ferat Aufidus acer.
At qui tantulo eget, quanto est opus, is neque limo
Turbatam haurit aquam, neque vitam amittit in undis.
At bona pars hominum decepta cupidine falso,
Nil satis est, inquit, quia tanti, quantum habeas, sis.
Quid facias illi? jubeas miserum esse libenter,
Quatenus id facit, ut quidam memoratur Athenis
Sordidus ac dives, populi contemnere voces
Sic solitus: populus me sibilat, at mihi plaudo

 Ipse

Ipse domi, simul ac nummos contemplor in arca.
Tantalus à labris sitiens fugientia captat
Flumina. Quid rides? mutato nomine de te
Fabula narratur: congestis undique saccis
Indormis inhians : & tanquam parcere sacris
Cogeris: aut pictis tanquam gaudere tabellis.
Nescis quid valeat nummus, quem praebeat usum?
Panis ematur, olus, vini sextarius, adde
Quis humana sibi doleat natura negatis.
An vigilare metu exanimem, noctesque diesque
Formidare malos fures, incendia, servos,
Ne te compilent fugientes : hoc juvat ? horum
Semper ego optarim pauperrimus esse bonorum.
At si condoluit tentatum frigore corpus,
Aut alius casus lecto te adfixit, habes qui
Adsideat, fomenta paret, medicum roget, ut te
Suscitet, ac reddat natis, carisque propinquis.
Non uxor salvum te vult, non filius, omnes
Vicini oderunt, noti, pueri, atque puellae.
Miraris, quum tu argento post omnia ponas,
Si nemo praestet, quem non merearis amorem ?
Ac si cognatos, nullo natura labore
Quos tibi dat, retinere velis servareque amicos,
Infelix operam perdas : ut si quis asellum
In campum doceat parentem currere frenis.
Denique sit finis quaerendi: quumque habeas plus,
Pauperiem metuas minus, & finire laborem
Incipias, parto quod avebas: nec facias quod
Vvidius quidam (non longa est fabula) dives,
Vt metiretur nummos: ita sordidus ut se
Non unquam servo melius vestiret, adusque
Supremum tempus, ne se penuria victus
Opprimeret, metuebat, at hunc liberta securi
Divisit medium fortissima Tyndaridarum.
Quid mî igitur suades, ut vivam Maevius; aut sic
Vt Nomentanus; pergis pugnantia secum
Frontibus adversis componere. Non ego avarum
Quum veto te fieri, vappam jubeo, ac nebulonem.
Est inter Tanaim quiddam, socerumque Viselli.
Est modus in rebus, sunt certi denique fines,
Quos ultra citraque nequit consistere rectum.
Illic unde abii, redeo : nemon' ut avarus
Se probet, ac potius laudet diversa sequentes :
Quodque aliena capella gerat distentius uber,
Tabescat: neque se majori pauperiorum
Turba comparet? hunc, atque hunc superare laboret.
Sic festinanti semper locupletior obstat :
Vt quum carceribus missos rapit ungula currus.

Instat equis auriga suos vincentibus,
Illum præteritum temnens extremos inter euntem.
Inde fit, ut raro, qui se vixisse beatum
Dicat, & exacto contentus tempore vitæ
Cedat, uti conviva satur, reperire queamus.
Iam satis est, ne me Crispini scrinia Lippi
Compilasse putes, verbum non amplius addam.

Notatio, & usus Epigrammatis.
CAPUT XLIX.

EPigramma, παρὰ τὸ ἐπιγράφειν, superscribere, seu inscribere, principio erat tantum, ἐπιγραφή, superscriptio, seu inscriptio, & quidem ἄμετρος, seu numeris libera: pro elogiis inscripta, aut incisa statuis, trophæis, imaginibus, clypeis, navibus, sepulcris, monumentis, delubris, ædificiis, magnificis demum operibus. Postea quidquid de re tum animata, tum inanimata eleganter, acutè, urbanè, breviter ἐμμέτρως seu versu dictum esset, seu laudationem, seu vituperationem, seu triste, seu lætum, seu aliud quippiam contineret, Epigrammatis ambitu, ac terminis includebatur, nullo ad inscriptionem respectu.

Definitio Epigrammatis, ejusque divisiones.
CAPUT L.

EPigramma, ut est proprium Poetarum, *est quoddam breve poema, cum simplici cujuspiam rei, vel personæ, vel facti indicatione: aut ex propositis aliquid deducens.* Hæc definitio ex divisione conficitur, quemadmodum Cicero in Tropicis definire docet, & duo summa Epigrammatis genera, spectata eorum forma, comprehendit. Simplex nimirum & compositum. *Simplex est in quo res aliqua, persona, seu factum exprimitur, nullaque inest comparatio:* quemadmodum in his duobus exemplis: Æn. 3 Æneas dedicans clypeum Abantis, rem carmine signat, nempe hoc:

Æneas hæc de Danais victoribus arma.

Plura de se Virgilius illo disticho, quod sibimet moriens fecit:

Mantua me genuit: Calabri rapuere: tenet nunc
Parthenope; cecini pascua, rura, duces.

Indicat patriam, locum mortis, sepulturæ, genera scriptorum suorum, in quibus duobus exemplis nihil nisi indicatio, nulla compositio. *Compositum quod est propositum quiddam, idque aut majus, aut minus, aut æquale, aut diversum, aut contrarium deducit.* In omnibus his collationes sive relationes perspicis, quibus & tollitur simplicitas, & gignitur comparatio, sive compositio. Exemplum ubi majus aliquid ex

propositis deducitur, hoc fit. Mart, lib. 1 de Carpophoro,
Sacula Carpophorum, Cæsar, si prisca tulissent,
Iam nullum monstris orbe fuisset opus.
Non Marathon taurum, Nemee frondosa leonem,
Arcas Manalium non timuisset aprum.
Hac armata manus Hydra mors una fuisset,
Hinc percussa foret tota Chimara semel.
Ignipedes posset sine Colchide vincere tauros,
Solvere & Hesionem solus, & Andromedem.
Herculea laudis numeretur gloria, plus est
Bis denas pariter perdomuisse feras.

Et lib. 11 laudatur Nerva Trajanus.

Tanta tibi est recti reverentia, Cæsar, & aqui,
Quanta Numa fuerat, sed Numa pauper erat.
Ardua res hac est, opibus non tradere mores,
Et cum tot Crœsos viceris, esse Numam. &c.

Quando Minus.

De C. Iulio Cæsare.

Spectat Alexandri picta ut certamina Cæsar:
Aſt ego nondum aliquid gessi, ait illacrymans.
Quid si & Alexander spectasset Cæsaris acta.
Dixisset: Persas vincere pigritia est.

Quando par aut simile.

Catullus ad Quintium.

Quinti si tibi vis oculos debere Catullum,
Aut aliud si quid carius est oculis:
Eripere ei noli multo quod carius illi
Est oculis, si quid carius est oculis.

Martialis lib. de leone Cæsaris, in cujus ore ludebant lepores illæsi.

Ætherias aquila puerum portante per auras,
Illæsum timidis unguibus hasit onus:
Nunc sua Cæsareos exorat prada leones,
Tutus & ingenti ludit in ore lepus.
Qua majora putes miracula? summus utrique
Auctor adest: hac sunt Cæsaris, illa Iovis.

Quando dispar, seu diversum. Martialis de leone & lepore, lib. 1,

Rictibus his tauros non eripuere magistri,
Per quos prada fugax itque, reditque lepus.
Quodque magis mirum, velociter exit ab hoste,
Cum nil à tanta mobilitate refert,
Tutior in sola non est cum currit arena,
Nec cavea tanta conditur ille fide.
Si vitare canum morsus, lepus improbe, quaris,
Ad qua confugias, ora leonis habes.

Quando contrarium seu repugnans, Catullus

Odi, & amo, quare id faciam, fortasse requiris.
Nescio, sed fieri sentio, & excrucior.

Martialis ad Dindymum, lib. 5,

Insequeris, fugio: fugis, insequor; hac mihi mens est,
Velle tuum nolo, Dindyme, nolle volo.

In habentem varios mores, lib. 14,

Difficilis, facilis; jucundus, acerbus es idem,
Non possum tecum vivere, nec sine te.

Sunt qui tres tanquam classes Epigrammatum constituere. Vnam eorum, quibus ad rerum inscriptiones utimur, unde nomen ipsum est natum, quæque prima origo Epigrammatis fuit. Alteram quibus laudes alicujus, aut vitia explicamus, sive, quibus laudamus, aut vituperamus. Tertiam quibus fortuitum quippiam, vel novum, vel admirabile, quod acciderit, argutè exponimus, vel ipsi aliquid excogitamus, & comminiscimur. Fortuiti, & rari seu inopinati eventus est illud Carpyllidæ in eum, qui piscaturus, reti caput naufragio mortui attraxit: quod cum manu scalpendo sepulcrum parans terræ mandaret, improviso thesaurum invenit. Conclusio est: Iustos viros pietatis mercedem haud amittere.

Capturo pisces hamata in littore seta,
Naufraga forte hominis calva prehensa fuit.
Qui caput avulsum membris miseratus, inermi
Pro subiens fecit vilia busta manu.
Pondus ubi infossi terra grave repperit auri,
Gratia sic justis nulla bonisque perit.

Et illud Germanici Cæsaris ex Græco.

Thrax puer astricto glacie dum ludit in Hebro,
Frigore concretas pondere rupit aquas;
Dumque ima partes rapido traherentur ab amne,
Abscidit heu tenerum lubrica testa caput.
Orba quod inventum mater dum conderet urna,
Hoc peperi flammis, catera, dixit, aquis.

Admirabile seu magnum sit hoc, de matre Lacæna: quanquam etiam fortuita sæpe magna sunt, & contra item magna fortuita.

Marullus:

Mater Lacana, conspicata filium,
Relicta inermem parmula,
Progressa contra trajicit ferro latus,
Super necatum his increpans:
Abi hinc, morere, non digna me proles, abi
Mentite patriam, & genus.

DIVI-

DIVISIO EPIGRAMMATVM SEcundum tria ante posita Poematis Genera.

POtest Epigramma revocari partim ad Tragœdiam, partim ad Comœdiam, partim denique ad Epopœiam. Quare cum hæc tria Genera Poesios materia discrepent, Epigrammatis item materia non erit una, sibique similis: ideo nec ipsa Epigrammata. Ex Epopœia sumit Epigramma laudationes inprimis excellentium virorum, urbium, fluviorum, portuum, locorum, fontium, monumentorum, &c. Fabulosa quoque haud aliundè sumuntur. Hinc igitur fit, ut in Epigrammate loquatur mira cum venustate Deus, aut Nympha, Satyrus, &c. quin aliquando amnis, fons, arbor, statua, urbs, tumulus, locus, animal, cum aliis, aut cum ipsomet Poeta. Tragœdia propriè est rerum gravium, illustriumque tractatio, quæ multum doloris, & commiserationis, multum pariant admirationis. Dolorem afferunt atrocia, commiserationem eadem ipsa, si aut immerenti eveniunt, aut accidant inter consanguineos, inter parentes & liberos, inter fratres & sorores. Fortuita commovent admirationem. Sunt autem admirabiliora, quando præter opinionem aliud ex alio dependet, ut in vita OEdipi, de quo habemus Tragœdiam Senecæ. Hæc omnia aptissima sunt conficiendis Epigrammatis. Ad Tragœdiam quoque rejiciantur, quæ in mortem, interitumque alicujus scribuntur: est enim per se res Tragica mors. In Comœdia prisca Poëtæ homines impunè ac nominatim accusabant, irridebant, contemnebant. Quæ materies, probrosa & ridicula scilicet, convenit etiam Epigrammatis, quorum auctores aliena peccata patefaciunt, insectantur, atque rident. Nec nominibus abstinent, quod reprehendit præfatione lib. 2 Mart. quamvis ea sæpius commutent, aut pro veris ficta supponant: rem enim ipsam intelligi ab omnibus nihil vetat, pudori autem & famæ hominum consulendum est, si consuli adhuc potest. Vetus quoque Comœdia lascivis vocibus, & sententiis abundabat, quæ consuetudo in epigrammata irrepsit, quorum plurima, potissimum Martialis videmus esse plena turpitudinis, & nequitiæ. Ab epigrammatis ejusmodi temperare nos oportet. Ex Comœdia item antiqua, joci, & sales ad epigrammata profluxerunt. Illis quæ habent spem, metum, suspicionem, amorem, desiderium, dissimulationem, subitam lætitiam, insperatum incommodum, misericordiam, fortunæ commutationem, & alia hujus generis, novam Comœdiam præbuisse materiam fit credibile.

DIVI-

DIVISIO EPIGRAMMATIS SEcundum tia Genera causarum.

VT civilis eloquentia in tripartita causarum varietate exercetur: sic epigramma non incommodè ad totidem, eademque genera ferme redigi potest. Itaque ad Iudicium revocabuntur omnia, quibus aliorum vitia, scelera, & mala facinora accusamus, quibus expostulamus, exprobramus, minamur, insimulamus, invehimur, &c. Ad deliberationem, quibus suademus, dissuademus, hortamur, dehortamur, petimus, deprecamur, invitamus, consolamur. Ad Exornationem pertinebunt, quibus laudamus, vituperamus, sive homines, sive res alias quascumque; idque sive in ipso homine, sive extra hominem. Item quibus commendamus, gratulamur, gratias agimus, aliquid dedicamus, & jocosa, quorum materia est turpitudo sine dolore, quæ potius risum excitet, quam indignationem.

EXEMPLVM IVDICIALIVM.

ASinium Catullus de furto postulat. Nam secundum cœnam, quando convivæ urbanitati indulgere, & poculis capacioribus poscere consueverant, ipse mappas illorum, sive sudaria surripiebat, ut & apud Martialem Hermogenes. Et cum hoc valde facetum, & nimis lepidum putaret, eundem leporem iu Catullum exercuerat.

Marrucine Asini, manu sinistra
Non belle uteris in joco, atque vino:
Tollis lintea negligentiorum.
Hoc falsum esse putas? fugit te inepte,
Quamvis sordida res, & invenusta est.
Non credis mihi? crede Pollioni
Fratri, qui tua furta, vel talento
Mutari velit: est enim leporum
Disertus pater, ac facetiarum.
Quare aut hendecasyllabos trecentos
Exspecta, aut mihi linteum remitte:
Quod me non movet æstimatione,
Verum est μνημόσυνον mei sodalis.
Nam sudaria Setaba ex Iberis,
Miserunt mihi muneri Fabullus,
Et Verannius. Hæc amem necesse est,
Vt Veranniolum meum, & Fabullum.

Martialis de Hermogene fure ad Ponticum, lib. 12,

Hermogenes tantus mapparum, Pontice, fur est,
Quantus nummorum vix, puto, Massa fuit.

Tu licet observes dextram, teneasque sinistram,
Inveniet, mappam qua ratione trahat.
Cervinus gelidum sorbet sic halitus anguem:
Casuras alte sic rapit iris aquas.
Nuper cum Myrino peteretur missio laso,
Subduxit mappas quatuor Hermogenes.
Cretatam Prætor cum vellet mittere mappam,
Prætori mappam surripit Hermogenes.
Attulerat mappam nemo, dum furta timentur:
Mantile è mensa surripit Hermogenes.
Hoc quoque si deerit: medios distringere lectos,
Mensarumque pedes non timet Hermogenes.
Quamvis non medico calcant spectacula sole,
Vela deducuntur, cum venit Hermogenes.
Festinant trepidi substringere carbasa nautæ,
Ad portum quoties paruit Hermogenes.
Linigeri fugiunt calvi, sistrataque turba,
Inter adorantes cum stetit Hermogenes.
Ad cœnam Hermogenes mappam non attulit unquam,
A cœna semper rettulit Hermogenes.

Simile fecit Martialis in Luscum furem, lib. 8,

Aspicis hunc uno contentum lumine, cujus
Lippa sub attrita fronte lacuna patet?
Ne contemne caput, nihil est furacius illo,
Non fuit Autolyci tam piceata manus.
Hunc tu convivam cautus vitare memento:
Tunc furit, atque oculo Luscus utroque videt.
Pocula solliciti perdunt, ligulasque ministri,
Et latet in tepido plurima mappa sinu.
Lapsa nec à cubito subducere pallia nescit,
Et tectus lenis sæpe duabus abit:
Nec dormitantem vernam fraudare luce rna
Erubuit fallax, ardeat illa licet.
Si nihil in vasis, puerum tunc arte dolosa
Circuit, & soleas surripit ipse suas.

EXEMPLA DELIBERATIONIS.

Notum est illud Martialis ad Iulium, quem ætate gravem ad otium, voluptatemque hortatur lib. 1,

O mihi post nullos, Iuli, memorande sodales,
Si quid longa fides, canaque jura valent,
Bis jam pene tibi consul trigesimus instat,
Et numerat paucos vix tua vita dies.

Non benè distuleris, videas quæ posse negari,
Et solum hoc ducas, quod fuit, esse tuum.
Expectant curæ, catenatique labores,
Gaudia non remeant, sed fugitiva volant.
Hæc utraque manu, complexuque assere toto:
Sæpè fluent imo sic quoque lapsa sinu:
Non est, crede mihi, sapientis dicere, vivam:
Sera nimis vita est crastina: vive hodie.

CONSOLATORIVM HOC EST LEODEGARII à Quercu tomo 1 florum Epigrammatum, ex variis Poetis.

Quid noctes misere ejulans, diesque,
Nil convitia profutura fundis?
Irato Lachesin lacessis ore,
Quod natam illa tibi abstulit quadrimam,
Argutam, docilem, venustulamque,
Et quam præsidium subinde firmum
Sperabas senio tuo futuram.
An hoc lædere? an hoc vocas nocere,
Pro terris Maria dedisse cœlum?
Quin gaudes potius, Beralde, cum, quam
Mortalem genuisse credidisti,
Hanc factam videas repentè divam?

EXEMPLA EXORNATIONIS.
Catullus in Ciceronem,

Disertissime Romuli nepotum
Quot sunt, quotque fuere, Marce Tulli,
Quotquot post aliis erunt in annis,
Gratias tibi maximas Catullus
Agit, pessimus omnium poeta:
Tanto pessimus omnium poeta,
Quanto tu optimus omnium patronus.

Martialis in Decianum lib. 1,

Si quis erit raros inter numerandus amicos,
Quales prisca fides famaque novit anus:
Si quis Cecropia madidus Latiaque Minerva
Artibus, & vera simplicitate bonus:
Si quis erit recti custos, imitator honesti,
Et nihil arcano qui roget ore deos:
Si quis erit magna subnixus robore mentis,
Dispeream, si non hic Decianus erit.

Concinnum, & longe festivissimum est hoc ejusdem Mart. de Catella Publii lib. 1,

Issa est passere nequior Catulli.
Issa est purior osculo columba.

Issa est blandior omnibus puellis.
Issa est carior Indicis lapillis.
Issa est delicia catella Publî.
Hanc tu, si queritur, loqui putabis.
Sentit tristitiamque gaudiumque.
Collo nixa cubat, capitque somnos.
Vt suspiria nulla sentiantur,
Et desiderio coacta ventris,
Gutta pallia non fefellit ulla:
Sed blando pede suscitat, toroque
Deponi rogat & monet levari.
Casta tantus inest pudor catella.
Ignorat Venerem, nec invenimus
Dignum tam tenera virum puella.
Hanc ne lux rapiat suprema totam,
Picta Publius exprimit tabella.
In qua tam similem videbis Issam,
Vt sit tam similis sibi nec ipsa.
Issam denique pone cum tabella,
Aut utramqae putabis esse veram.
Aut utramque putabis esse pictam.

Nullum datur Epigramma, quod non aliqua parte tot, quot attulimus divisionum comprehendetur. Nec absurdum existimes velim, unum atque idem tam hujus, quam illius Generis efficere speciem: id quippe fit ratione diversa.

DE EPIGRAMMATE IN QVO Paria paribus, & Contraria contrariis referuntur.

Cicero in Orat. Perfect. cum de numero oratorio disputat, scribit esse quoddam genus verborum, in quibus ipsis concinnitas insit, & quæ suapte natura numerosa sint, etiamsi nihil est factum de industria. Cæterum genus illud esse triplex. Aut enim casus in exitu similes: ut pro Cælio: *Non modo nihil ignoscendum, sed etiam acriter resistendum.* Aut paria paribus reddi: ut in Sextiana: *Qui auctoritate, qui fide, qui constantia, qui magnitudine animi, consiliis audacium restiterunt, ii principes, ii graves, ii auctores, ii duces hujus dignitatis, atque imperii semper habiti sunt.* Aut opponi contraria: quæ exornatio, Græcè ἀντίθετον, Latinè contentio, & contrapositum. Fit autem diversis modis. Nam & singula singulis opponuntur, ut; *Vicit pudorem libido, timorem audacia, rationem amentia.* Bina binis: ut, *Non nostri ingenii, vestri auxilii*: Pluribus plura, pro Milone: *Est enim judices, hac non scripta, sed nata lex, quam non didicimus, accepimus, legimus, verum ex natura ipsa arripuimus, hausimus, expressimus.* Omisso primo genere hujus concinnitatis, quæ hic nullum locum habet, nisi in Ethicis, videamus quam pulchre Secundum,

cuum, & Tertium in Epigrammata conveniant. Quæ proinde concinna fieri & dici certissimum est. Paria paribus referuntur in his, quæ in Appendice Virgiliana leguntur de morte trium,

Sus, juvenis, serpens, casum venere sub unum,
Sus jacet ex ictu, pede serpens, ille veneno.
Anguis, aper, juvenis pereunt, vi, vulnere, morsu,
Hic fremit, ille gemit, sibilat hic moriens.
Sus, serpens, juvenis pariter periere vicissim:
Dente perit juvenis, serpens pede, porcus ab ictu.

Ejusdem classis est hoc in Virgil.

Pastor, arator, eques, pavi, colui, superavi,
Capras, rus, hostes, fronde, ligone, manu.

Felici conatu hoc imitatus est Matthæus Toscanus in suis Poematis, loquens de Petro Bembo,

Historicus, vates, rhetor, celebrat, canit, implet,
Gesta, ignes, aures, ore, lyra, eloquio.

Exemplum ubi singula singulis opponuntur Tosc. tom. I. in Christum crucifixum.

Pro servis Dominus moritur, pro sontibus insons,
Pro agroto medicus, pro grege pastor obit.
Pro populo rex mactatur, pro milite ductor,
Proque opere ipse opifex, proque homine ipse Deus,
Quid servus, quid sons, agrotus, grex, populusque,
Quid miles, quid opus, quidve homo solvet? amet.

Conclusio hujus pulcerrimi, & religiosissimi Epigramatis habet repetitionem. ὑπόζευγμα, συναθροισμὸν *subjectionem.*

De Epigrammate Dialogico.

CAPUT LI.

Dialogum conficere, cum propter alia, tum propter decorum personarum loquentium est laboriosum: propterea quod nisi prudentissimus, & experientissimus videre potest, quando, quantum, quibus verbis, quomodo unumquemque loqui, & quibus præditum esse oporteat. In omnibus, & singulis separatim τὸ πρέπον cernitur.

EXEMPLA EPIGRAMATIS Dialogici.

Ausonii dialogus in simulacrum Occasionis & Pœnitentiæ:

Cujus

Cujus opus? Phidiæ, qui signum Pallados, ejus,
Quique Iovem fecit, tertia palma ego sum.
Sum Dea, quæ rara, & paucis Occasio nota.
Quid rotulæ insistis? stare loco nequeo.
Quid talaria habes? volucris sum: Mercurius quæ
Fortunare solet, trado ego, cum volui.
Crine tegis faciem. Cognosci nolo; sed heus tu,
Occipiti calvo es. Ne tenear fugiens.
Quæ tibi juncta comes? dicat tibi. dic rogo quæ sis?
Sum Dea, cui nomen nec Cicero ipse dedit.
Sum Dea, quæ facti, non factique exigo pœnas:
Nempe ut pœniteat, sic Metanœa vocor.
Tu modo dic, quid agat tecum. Si quando volavi,
Hæc manet: hanc retinent, quos ego præterii:
Tu quoque dum rogitas, dum percunctando moraris,
Elapsam dices me tibi de manibus.

DIALOGVS IN IVSTITIAM

Quæ Dea? Iustitia. Quid torvo lumine? Flecti
Nescia sum & lacrymis & pretio, & precibus.
Quod genus? à Superis. Ex quo genitore? Modo, Ecqua
Matre? Fide. Nutrix quæ tua? Pauperies.
Quis Deus infantem fovit? Prudentia. Quonam
Freta duce agnoscis crimina? Iudicio.
Cur gladium tua dextra gerit? cur læva bilancem?
Ponderat hæc caussas, percutit ille reos.
Quid rari astiſtunt? Quod copia rara bonorum est.
Quæ comes assidua est? candida simplicitas.
Aurium aperta tibi cur altera, & altera clausa est?
Hæc surda injustis, panditur illa bonis.
Paupere cur semper cultu? Iustissimus esse
Qui cupit, exiguas semper habebit opes.

DIALOGVS IN VENEREM, & Cupidinem.

Dic age, qui fiat, dulcissime nate Cupido,
Omnes cum timeant numinis arma tui,
Humanumque genus, manes, erebique profundi,
Sollicitent superos, & simul illa Deos.
Sola tamen doctis quæ præsidet artibus, omne
Effugit imperium, casta Minerva, tuum?
Si meminisse potes, moderator Iupiter orbis
Ipse tuas sensit captus amore faces.
Sensit & æquoreis Neptunus victus in undis,
Iunoque furtivo sæpe reperta toro.
Vt taceam reliquos, & tu quoque nate parentem
Iura pudicitiæ me violare jubes.

An igitur solam quo Pallada vincere possis,
Extinctus nullam vim tuus ignis habet?

Cupido.

Desine diva parens, mirari & quærere causas,
Hanc mea quod nequeant tela ferire Deam.
Cumque potestati, sint omnia subdita nostra,
Sola meas spernat cur tamen ista faces.
Hanc equidem valde metuo cum lumine tantum
Aspicit, aut vultu me truculenta notat.
Assumptis illam vero quandoque sagittis
Aggressus temere nocte silente fui;
Celavique meum perplexis artibus ignem,
Successu veritus posse carere dolos.
Nemo sed occultum quantumvis celat amorem,
Ipse ego sum semper proditus igne meo.
Insidias igitur nostras ubi sensit aperte,
Protinus hac tanquam pulsus ab hoste fui,
Nam galeam quoties hastam vibratque trementem,
Non levis illa mihi caussa paveris obest.

Venus.

Siste puer tales, oro, proferre querelas,
Hosque tuo vanos exeute corde metus.
Marte quid asperius fuit, aut quid durius olim,
Succubuit regnis trux tamen ille tuis.
Qui prius indomitus tibi bella necemque paravit,
Sæpe dedit victas in tua vincla manus.

Cupido.

At Mars, cara parens, nobis se dedidit ultro,
Nec quicquam nostrum ferre gravatur onus.
Improba sed quoties Pallas me conspicit, illa,
Dî, quas commoto non jacet ore minas?
Quam gerit horrendam magna vi corripit hastam,
Taliaque infando dicta dolore refert:
Ne mihi tela puer, mihi ne, puer arma mineris,
Erras, haudquaquam nos tua turba sumus.
Si temere accedes, nec me finis esse quietam,
Crede mihi puero sat tibi fortis ero.
Aut ego præcipitem te nunc ad tartara mittam,
Aut tibi perfodiet lancea nostra latus.
Hoc pater ipse mihi cujus sum vertice nata,
Iupiter, hoc divum Rex mihi testis erit.
Hæc simul ut dicit, totus miser ecce tremisco,
Ex manibus subito tela facesque cadunt
Nescio quid faciam, lædendi nulla facultas,
Aut vis turbato nulla relicta mihi est.

Lædere nec cupio, quin hoc miser opto, precorque,
Hinc ut ego solum salvus abire queam.
Præterea anguicoma gestat caput illa Medusa,
Cujus aspectum lumina nostra pavent.
Hoc ubi prætendit, fugio ceu cerva leonem,
Aut fugit infestum territa dama lupum.

Venus.

Et metuis Divam tu territus ægide tantum?
Magnanimi cures cum Iovis arma nihil?
Hoc quoque, contemnunt, dic, cur tua spicula Musæ
Et fugit imperium turba novena tuum?
Num galeas vibrant etiam, aut hastilia torquent,
Aut fera prætendunt Gorgonis ora tibi?

Cupido.

Aonides vultu sunt, mater cara, pudico,
Vnicè & istarum numina sacra colo.
Et quoniam semper studiis retinentur honestis,
Iuris in has plane nil meus ignis habet.
Invigilant cantu, molles ducuntque choreas,
Luxuriæ semper desidiisque vacant.
Quin ego nonnunquam vocis dulcedine captus,
His jungo socium me comitemque Deis.

Venus.

Esto quod Aonides vultu sint, Nate, pudico,
Vnicè & istarum numina sacra colas:
Ipsa tuis autem cur non est fixa sagittis,
Castaque perpetuo virgo Diana manet?

Cupido.

Hanc nunquam fateor, mater, deprendere possum,
Conatus omnes effugit illa meos.
Improba perpetuo Dea montibus errat in altis,
Oblectat castis seque cupidinibus.
Venatrix etenim silvas, saltusque fatigat,
Et gelidis figit retia tensa jugis.
Talia sunt olim matri quæ dicta Cupido,
Respondens tenero reddidit ore suæ.
At Venus ut sperni tantum sua numina sensit,
In patriam tristis cœpit abire Paphum,
Nunc ubi cum nato castis neglecta Deabus
Mœret, & Aoniis est inimica choris.
Ergo si quis erit stulto deceptus amore,
Qui vacuum vitiis pectus habere volet,
Optabitque graves vitare cupidinis arcus,
Armigeram colat hic Pallada, tutus erit:

Conti-

Concilietque sibi dulces ante omnia Musas,
At fugiat monitis, otia cuncta, meis.
Sic nullis unquam rebus, sic tempore nullo
Iuris in hunc aliquid prorsus habebit Amor.

De Echone.

CAPUT LII.

PErjucundum, argutum, & lepidum est Epigramma, attentumque retinet lectorem, cum in fine, aut medio versus ejusmodi vocula ponitur, quæ vel toti verbo præcedenti, vel ejus similis caudæ, aut eandem sententiam illustrat, aut diversum aliquid, & nonnunquam contrarium, aut prorsus inexspectatum, aut par, aut majus, aut minus denique complectitur. Hæc Echo dicitur. Multæ interrogationes in Echicis usurpantur, quamvis etiam sine interrogatione suam venustatem retineant. Nec opus est, omnes & singulos versiculos Echonem suam habere: sed tum illa respodebit cum sensus absolvitur, & sententia finitur, sive id in medio, sive in extremo versus, sive utrobique simul fiat. Non oportet autem diu differre istam repercussionem vocis, quia difformitatem generat dilatio, sicut frequentia ornamentum. Præterea non adeo semper numerosi esse possunt Echici: possuntque evadere Leonini sine ullo vitio: quia ingenium, & lepos qui est in rebus, quam concinnitas, quæ est in verbis, aut aliud quippiam, magis hic spectatur. Melius etiam Echo fit in dissyllabis, quam in trisyllabis, aut monosyllabis. Quoniam ad naturam rei illa imitatione quam ista propius accedimus.

Littera Aventinus prima privetur honore.
Servabit reliquum quid sibi Cacus? Acus.

COLLOQVIVM BETHLEHEMITÆ PAstoris & Echus, cui Poëta sua verba interponit.

Hæc Bethlehemita pastoris verba referre,
Audita est Echo, quæ juga montis habet.
Quis natus? dixit, NATVS. *patrisne Iudæi?*
Illa, DEI. *Verusne est homo? dixit,* HOMO.
Atque hic idem, nonne Deus remanet? MANET. *Estne*
Vt Pater omnipotens? retulit illa, POTENS.
Hunc quid de cœlis duxit? LIS DVXIT. *at istam,*
Dic utrum vincet? VINCET, *& ipsa refert.*
Litis erat radix longæva? EVA. *an mala?* MALA.
Annegula hoc potuit? illa refert, POTVIT.
An puer hic fiet magnus? quæ reddidit, AGNVS.
Ipse ait hoc? AIT HOC. *Cur ita clamat?* AMAT.

Is majus nostro nunquid dare possit amori?
Reddidit illa nihil, quam gemebunda, MORI.
Hoc faciet? FACIET, *moriens?* ORIENS. *Deus ille?*
Hac, ILLE. *Est forsan causa tua?* AVSA TVA.
Diligere hunc ergo par est, super omnia Christum?
ISTVM, *nonne Deum? Dixit,* EVM, *& tacuit.*

VIATORIS ET ECHVS.

V. *Qua soles nemorum colis recessus,*
Convallesque cavas jocosa imago,
Nunquid suaviculis dicata Musis
Modis omnibus expetenda vita est?
E. ITA EST. V. *Si comitetur alma virtus,*
Illis an pretium satis sit ullum?
E. NVLLVM. V. *Sed quid obest eis frequenter?*
E. VENTER. V. *O utinam greges inertum*
Ad corvos abeant! E. EANT. V. *Honori*
Doctorum faveamus ac proborum.
E. HORVM. V. *Isti imperium regant & orbem.*
At vos improbi, & artium imperiti,
Humana scabies pudorque gentis
Plorate, assidueque dicite heu. E. HEV.

ECHO DE PACE.

Dic mihi qua gelidis habitas convallibus ECHO,
Cur populus pacem sic modo clamat? AMAT.
Ad divam pacem precibus concurritur? ITVR.
Vt damnum fugiat triste colonus? ONVS.
Rusticus ergo iterum campos reparabit? ARABIT.
Et tuto curret remige navita? ITA.
Omniaque evenient in mundo prospera? SPERA.
Largaque nec rerum copia deerit? ERIT.
Si retulisti Echo mihi vera valeto. VALETO.
Donec nostra iterum verba novabis. ABIS.

Licet interdum mutare literam, aut syllabam initio, aut medio verbi: nam finis in Echone semper similis requiritur. Item addere, aut tollere aspirationem, ut si pro Sacer, dicas, Lacer; pro Senex, Remex; pro Mœstus, Festus; pro Abeat, Habeat. Quamobrem malè reprehenderentur hæ imagines. Albertusne jacet? tacet. Quæ causa obitus? Pus. Religio amisit Patronum? Bonum. Hæreticos oderat? Poterat. An ne huic par ullus? Nullus. In simili sono vocalium extremarum posita est Echo: illæ enim solæ sonant, & Echo sonus est, non in similitudine consonantium quoque, quæ tantum consonant, non soni naturam substantiamque mutant.

De Emblemate.

CAPUT LIII.

EMblema dicitur παρὰ τὸ ἐμβάλλεσθαι, quod valet immittere, injicere, interponere, inserere. Vocantur autem Emblemata lapilli colorati, & minutè secti, gemmæ, claviculi, parvæ ex auro, argentove rerum diversarum effigies, & similia, quæ pavimento, parieti, vasculis, vestibus, poculis, pileis, clypeis, gladiis, in morem torulorum, pro ornamento affiguntur, inciduntur, insculpuntur. Sciendum porro, talia opera in pariete Vermiculata, in pavimento Tessellata, in lignis Segmentata dici. Hoc autem loco carmina, seu Epigrammata ipsa hujusmodi ἀγάλματα, symbola, simulacra, & imagines rerum aliquid significantes interpretantia, Emblemata vocamus, μετωνυμικῶς, ut nobis *nil aliud sit Emblema, quam Epigramma, quod Emblema complectitur*. Iam vero Emblema tria continet; Epigraphen, veluti rei totius animam, Picturam, & Poesin, artes germanas, quæ se ita explicent, ut altera alteri sit interpres. Et pictura quidem, tanquam corpus, Poesis tanquam animus est: fitque ut Emblema non possit non esse gratum, in quo & aures dulci carminum numero delectantur, animi pascuntur, & oculi pictura recreantur. Tria maximè statuenda Emblematum genera. Nam quæ rerum naturas, & caussas aperiunt, Physica sunt. Quæ rem olim gestam, aut quasi gestam, ut fabulam includunt, Historica, seu Mythologica. Demum quæ ad mores pertinent, quæ innumera sunt, in Ethicis habentur.

Duæ primariæ virtutes Epigrammatis, Argutia, & Brevitas.

CAPUT LIV.

DVo præcipuè lumina flagitat Epigramma, quibus ornatur, commendaturque mirificè: ea sunt brevitas, & argutia: quarum posterior jure optimo anima, vita, & tanquam spiritus ejus, nervi, succus, sanguis vocari potest: qua destitutum, velut ægrum languet, friget, & quasi intermoritur. Quod si vel sola affuerit, ut alia desiderentur, probabitur tamen. Generatur autem acumen istud cum aliis modis, tum hoc frequenter, si conclusio aut non expectata, (quod Græci dicunt παρὰ προσδοκίαν) aut expectationi planè contraria sequitur. Catullus Furii paupertatem urgens, sicut ante urserat, ait villulam, quæ ei, ut verisimile est, unica remanserat, non eo incommodam esse, quod ad hujus aut illius venti flatum opponeretur, sed (quod vento omni deterius) quod opposita esset pignori pro tanta pecunia, ut nihil jam sit,

cur eam Furius suam dicere debeat. Ludit autem in ambiguitate vocabuli opposita. Hoc modo:

Furi, villula vestra non ad Austri
Flatus opposita est, nec ad Favoni,
Nec savi Borea aut Apeliota:
Verum ad millia quindecim ducenta.
O ventum horribilem atque pestilentem!

Facetum illud Martialis, de Selio Cœnipeta, ad Rufum,

Quod fronte Selium nubila vides Rufe,
Quod ambulator porticum terit serus,
Lugubre quiddam quod tacet piger vultus,
Quod pœne terram tangit indecens nasus,
Et dextra pectus pulsat, & comam vellit:
Non ille amici fata luget aut fratris,
Vterque natus vivit, & precor vivat:
Salva est & uxor, sarcinaque, servique.
Nihil colonus, villicusque decoxit,
Mœroris igitur caussa qua? domi cœnat.

Lib. 3 interrogat Musam compluſculis versibus, quid agat Canius Rufus. Enumerat plurima, quæ agere ille potest. Musa ad extremum respondet, illum nihil agere aliud quam ridere,

Dic Musa quid agat Canius meus Rufus:
Vtrumne chartis tradit ille victuris,
Legenda temporum acta Claudianorum?
An qua Neroni falsus adstruit scriptor:
An amulatur improbi jocos Phædri?
Lascivus elegis, an severus herois?
An in cothurnis horridus Sophocleis,
An otiosus in schola Poetarum,
Lepore tinctos Attico sales narrat?
Hinc si recessit, porticum terit templi.
An spatia carpit lentus Argonautarum?
An delicata sole rursus Europa.
Inter tepentes post meridiem buxos
Sedet, ambulatve liber acribus curis?
Stertitve, thermis an lavatur Agrippa?
An impudici balneo Tigillini?
An rure Tulli fruitur, atque Lucani?
An Pollionis dulce currit ad Quartum?
An astuantes jam profectus ad Bajas,
Piger Lucrino naviculatur in stagno?
Vis scire quid agat Canius tuus? ridet.

Et unicum carmen, sive Monostichon, Epigramma est: ut apud Martialem in Cinnam lib. 8,

Pauper videri Cinna vult, & est pauper.

Pau- Et plu-

Et plurima disticha, quibus aliqua sententia perfecta explicatur, Epigramma dicuntur. Veruntamen illud fugiendum, ne currente rota pro urceo exeat amphora: ne, inquam, fiat Elegia, aut promissum carmen. Et quoniam vox ipsa inscriptionem Latinis sonat, inscriptiones autem paucis plerumque verbis finiuntur, credamus id optimum fore, quod brevissimum.

De suavitate, & aliis Epigrammatum ornamentis.

CAPUT LV.

INter quosdam eruditos de carminum suavitate contentionem subortam commemorat A. Gellius lib. 19, cap. 9. Cum ibi Græcos nonnulli extollerent, & Latinos tam fluentes carminum delicias fecisse negarent, Antonius Iulianus Rhetor florentis facundiæ & rerum literarumque veterum peritus docuit, Latinos nihil Græcis concedere, & extemplo quatuor Epigrammata ex memoria recitavit, Valerii Ædituí, Porcii Licinii, Q. Catuli, quibus, ut sentit Gellius, mundius, venustius, limatius, pressius, Græcum Latinumve nihil quiddam reperitur. Fatendum est tamen vel invito, sæpius licere Græcis, quam nobis esse dulcibus. Principio, quæ res sua natura vim aliquam ad sensus demulcendos, oblectandasque mentes obtinent, ex iis suavitas in oratione existit. Tales, exempli caussa, sunt amœnitas hortorum, species arborum virentium, flores, leni murmure labentes rivuli, stellæ, lux, cantus musici, citharæ, tibiarum, chori & tripudia, amplexus, oscula, honesta, inquam, & legitima. Reddunt jucundam orationem Epigrammatis allocutiones illæ, quibus Poetæ seipsos compellant. Catullus semet de adventu veris,

Iam ver egelidos refert tepores,
Iam cæli furor æquinoctialis,
Iucundis Zephyri silescit auris:
Linquantur Phrygii, Catulle, campi,
Niceæque ager uber æstuosæ,
Ad claras Asiæ volemus urbes.
Iam mens prætrepidans avet vagari,
Iam læti studio pedes vigescunt.
O dulces comitum valete cœtus,
Longe quos simul à domo profectos,
Diversos variæ viæ reportant.

Idem ad seipsum,

Miser Catulle, desinas ineptire,
Et quod vides perisse perditum ducas.
Fulsere quondam candidi tibi soles.

Martialis lib. 10, ad ſeipſum,

Vitam quæ faciunt beatiorem,
Iucundiſſime Martialis, hæc ſunt:
Res non parta labore, ſed relicta:
Non ingratus ager, focus perennis:
Lis nunquam, toga rara, mens quieta:
Vires ingenua, ſalubre corpus:
Prudens ſimplicitas, pares amici:
Convictus facilis, ſine arte menſa:
Nox non ebria, ſed ſoluta curis:
Non triſtis torus, attamen pudicus:
Somnus, qui faciat breves tenebras:
Quod ſis eſſe velis, nihilque malis:
Summum nec metuas diem, nec optes.

Dulcis eſt Apoſtrophe, ſive ad Divum aliquem, ſive ad hominem, idque aut in medio, aut in extremo. In extremo, ut Epigram. Catulli:

O dulces comitum valete cœtus, &c.

In medio, ut illo, quod ſcripſit in annales Voluſii:

Nunc, ô, cæruleo creata ponto,
Quæ ſanctum Idalium, Vrioſque apertos,
Quæque Ancona, Cnidumque arundinoſam
Colis, quæque Amathunta, quæque Colchos,
Quæque Dyrrachium, Hadriæ tabernam.
Acceptum face redditumque votum,
Si non inlepidum, neque invenuſtum eſt.
At vos interea venite in ignem
Pleni ruris, & inficetiarum:
Annales Voluſi, cacata charta.

Suavitatis gratia, ſermo, & ſenſus affingitur brutis animantibus, ſilvis, fontibus, montibus, inſulis, aliiſque rebus animo vacantibus, quas etiam blandè affari conceſſum eſt. Lucillius cum avaro murem loquentem facit, & negantem ſeſe cibum apud illum, ſed hoſpitium tantum quærere;

Murem Aſclepiades ut apud ſe vidit avarus,
Mus, quid in æde facis, dixit, amice, mea?
Mus blandè arridens, tolle, inquit, amice, timorem,
Hic ego non victum quæro, ſed hoſpitium.

Martialis ad ſuum libellum ſæpius ſermonem convertit. Apud Auſonium Danubius alloquitur Nilum. Loquitur etiam captus à cane marino lepus:

Trinacrii quondam currentem in littoris ora,
Ante canes leporem cæruleus rapuit.
At lepus: in me omnis terra, pelagique rapina eſt:
Forſitan & cæli, ſi canis aſtra tenet.

Toſ. tom. 2 elegans eſt querimonia anſeris, quem ab arbore ſuſpenſum jaculis Romani petebant:

Quid

Quid benefacta juvant, quid vos servasse Quirites,
Et Capitolini templa superba Iovis?
En jaculis summa pendens ex arbore vestris,
Postmodo victori præda futura petor.
Ergo non aliam tanta feritate decebat,
Quam vestri altricem sanguinis esse lupam.

Venuste Catullus ad versiculos, quos Cæcilium accersitum mittit:

Poetæ tenero, meo sodali,
Velim Cæcilio, papyre, dicas,
Veronam veniat Novi relinquens
Comi mœnia, Lariumque litus:
Nam quasdam volo cogitationes
Amici accipiat sui, meique.
Quare si sapiet, viam vorabit.

Et alio loco ad Hendecasyllabos quam lepide?

Adeste Hendecasyllabi, quot estis
Omnes undique: quotquot estis omnes, &c.

Item ad Sirmionem insulam in agro Veronensi, ubi possessiones habebat reversus è Bithynia:

Peninsularum Sirmio insularumque
Ocelle, quascunque in liquentibus stagnis,
Marique vasto fert uterque Neptunus,
Quam te libenter, quamque lætus inviso,
Vix mi ipse credens Thyniam, atque Bithynos
Liquisse campos, & videre te in tuto.
O quid solutis est beatius curis?
Cum mens onus reponit, ac peregrino
Labore fessi venimus Larem ad nostrum,
Desideratoque acquiescimus lecto.
Hoc est quod unum est pro laboribus tantis.
Salve, ô venusta Sirmio, atque hero gaude:
Gaudete vosque Lydiæ lacus undæ,
Ridete quidquid est domi cachinnorum.

Pervenustum judicatur Epigramma, in quo est aliquid eruditionis non vulgaris: seu in quo aliquid antiqui moris, ac ritus attingitur, ut in illo Catulli ad puerum suum, in quo duas consuetudines aperit: Vnam poscendi majoribus & meracioribus poculis vetustioris vini, in quo amarus quidam sapor sentitur: quæ consuetudo à Græcis procedente convivio tenebatur, & ab illis orta fuerat: alteram, creandi in conviviis talorum jactu unum aliquem, qui præscriberet, quantum quisque, & quomodo temperatum biberet. Græci συμποσίαρχον, & βασιλέα, Horatius bibendi Arbitrum, Varro Modiperatorem, Cicer. de senect. Magistrum, Macrob. Regem mensæ; rem & potestatem ipsam magisterium, Horatius regnum vini, Græci ἀρχιποσίαν appellant.

Minister vetuli puer Falerni,
Infer mi calices amariores,
Vt lex Posthumia jubet magistra
Ebriosa acino ebriosioris.
At vos quo lubet, hinc abite lympha
Vini pernicies, & ad severos
Migrate, hic merus est Thyaninus.

Primum versum Catullus sæpe postremo loco iterat. ut ad seipsum, de Struma, & Vatinio,

Quid est Catulle, quod moraris emori?
Sella in curuli Struma Nonius sedet:
Per consulatum pejerat Vatinius.
Quid est Catulle, quod moraris emori?

Et Martialis ad librum suum Epigram. vltimo lib. 4,

Ohe jam satis est, ohe libelle:
Iam pervenimus usque ad umbilicos,
Tu procedere adhuc, & ire quaris:
Nec summa potes in scheda teneri
Sic tanquam tibi res peracta non sit,
Qua prima quoque pagina peracta est.
Iam lector queriturque deficitque:
Iam librarius hoc & ipse dicit,
Ohe jam satis est, ohe libelle.

Libenter etiam Catullus, ac sæpe claudit exclamatione, ô, ut in luctu passeris.

Lugete, ô Veneres, Cupidinesque,
Et quantum est hominum venustiorum.
Passer mortuus est mea puella.
Quem plus illa oculis suis amabat:
Nam mellitus erat, suamque norat
Ipsam tam bene quam puella matrem:
Nec sese à gremio illius movebat:
Sed circumsiliens modo huc, modo illuc,
Ad solam dominam usque pippiebat,
Qui nunc it per iter tenebricosum,
Illuc, unde negant redire quemquam:
At vobis male sit mala tenebra
Orci, qua omnia bella devoratis:
Tam bellum mihi passerem abstulistis.
O factum male, ô miselle passer,
Tua nunc opera mea puella
Flendo turgiduli rubent ocelli.

Et ad Verannium,

Veranni, omnibus è meis amicis,
Antistes mihi millibus trecentis,
Venistine domum ad tuos penates,
Fratresque unanimes, tuamque matrem?
Venisti. O mihi nuntii beati!

Visam

Visam te incolumem, audiamque Iberûm
Narrantem loca, facta, nationes,
Vt mos est tuus, applicansque collum,
Iucundum os, oculosque suaviabor.
O quantum est hominum beatiorum,
Quid me lætius est, beatiusve?

Et in Furium,

Furi, villula vestra non ad Austri
Flatus opposita est, nec ad Favoni,
Nec sævi Boreæ, aut Apeliotæ,
Verum ad millia quindecim, & ducenta.
O ventum horribilem, atque pestilentem.

Et in Acmen versu postremo,

O sæclum insipiens, & inficetum.

Gaudet etiam ab eadem particula, O, exordiri,

O Colonia, quem cupis ponte ludere longo,
O qui flosculus es Juventiorum.
O furum optime balneariorum.
O funde noster, seu Sabine, seu Tibur.
O rem ridiculam, Cato, & jocosam.

Vt omnes versus ab eadem voce inchoari, sic in eandem aut easdem pulchrè possunt desinere, aut omnes aut alterni, figura quæ Conversio dicitur. Pulcrum sanè & illud, in quo magnus animi motus, magnave & vehemens affectio cernitur, exprimiturque, nempe aut mœror, aut dolor, aut pietas, aut amor, aut commiseratio.

Quale est illud Ausonii in Didonem,

Infelix Dido, nulli bene nupta marito,
Hoc pereunte fugis, hoc fugiente peris.

Et hoc elegantissimum Phaleucium incerto auctore,

Ablatus mihi Crispus est, amici,
Pro quo si precium dari liceret,
Nostros dividerem libenter annos:
Nunc pars optima me mei reliquit
Crispus, præsidium meum, voluptas,
Pectus, deliciæ: nihil sine illo
Lætum mens mea jam putabit esse.
Consumptus malè debilisque vivam:
Plus quam dimidium mei recessit.

Superest energia, Cicero evidentiam nominat, quæ rem subjicit sub oculos, & ejus formam quasi pingit: ea partim sita est in verbis, partim in rebus. Exemplum esse poterit Martialis in Mutium Scævolam lib. I. Providendum tamen, ne cum hanc virtutem consectamur, inani sonitu verborum turgescat oratio.

Dum peteret regem decepta satellite dextra,
Injecit sacris se peritura focis,

Sed tam sæva pius miracula non tulit hostis,
Et raptum flammis jussit abire virum.
Urere quam potuit contempto Mutius igne,
Hanc spectare manum Porsena non potuit.
Major decepta fama est & gloria dextra,
Si non errasset, fecerat illa minus.

DE SCITA CONCLVSIONE *Epigrammatis.*

ETsi totum Epigramma compositum, festivum, artificio quodam, & expolitione distinctum, & ingeniosum esse debet, tamen ipse terminus ejus præcipuo quodam artificio illuminatus sit oportet, talisque prorsus, qui vel acumine, vel pondere, vel lepore, vel novitate, vel alia quapiam illecebra legentium mentes, sensusque commoveat. Adjuvant hic plurimum exclamationes, interrogationes Rhetoricæ, Epiphonemata, amaræ concessiones, quę à quibusdam dicuntur Ironiæ, cum formis sibi subjectis, inexpectato & sententiose dicta, apostrophæ & similes festivitates, quas subjecta exempla partem aliquam docebunt. Mart. de Gellia lib. 1,

Amissum non flet cum sola est Gellia patrem:
Si quis adest, jussæ prosiliunt lacrymæ:
Non luget quisquis laudari, Gellia, quærit:
Ille dolet vere, qui sine teste dolet.

Ejusdem ad Catonem, lib. 8,

Nosses jocosæ dulce cum sacrum Floræ,
Festosque lusus, & licentiam vulgi,
Cur in theatrum, Cato, severe, venisti?
Ideone tantum veneras ut exires?

In Portiam Bruti uxorem, lib. 1,

Conjugis audisset fatum cum Portia Bruti,
Et subtracta sibi quæreret arma dolor:
Nondum scitis, ait, mortem non posse negari?
Credideram satis hoc vos docuisse patrem.
Dixit, & ardentes avido bibit ore favillas.
I nunc & ferrum turba molesta nega.

De Gemello, & Maronilla ibidem,

Petit Gemellus nuptias Maronillæ,
Et cupit, & instat, & precatur, & donat.
Adeone pulcra est? immo fœdius nil est.
Quid ergo in illa appetitur, & placet? tussis.

Ausonii quoddam est de uxore zelotypi, veneno argentum vivum miscente, ut citius virum tolleret: quæ tamen hominem purgarunt potius.

Toxica zelotypo dedit uxor mœcha marito:
Nec satis ad mortem credidit esse datum.

Miscuit

Miscuit argenti letalia pondera vivi,
Cogeret ut celerem vis geminata necem.
Dividat hac si quis, faciunt discreta venenum:
Antidotum sumet qui sociata bibet.
Ergo inter sese dum noxia pocula certant,
Cessit lætalis noxa salutifera:
Protinus & vacuos alvi petiêre recessus,
Lubrica dejectis qua via nota cibis.
Quam pia cura Deûm! prodest crudelior uxor,
Et cum fata volunt, bina venena juvant.

Martialis lib. 4, de vipera electro inclusa.

Flentibus Heliadum ramis dum vipera serpit,
Fluxit in obstantem succina gemma feram.
Quæ dum miratur pingui se rore teneri,
Concreto riguit victa repente gelu.
Ne tibi regali placeas Cleopatra sepulcro,
Vipera si tumulo nobiliore jacet.

De Epithalamio.

CAPUT LVI.

Epithalamium carmen est, quo nuptiæ celebrantur: à thalamo dictum. Est autem θάλαμος, cubiculum nuptiale primo suo significatu, παρὰ τὸ θάλπειν ἅμα, quod est simul genialem vitam agere. Hoc Poëmatis genus, est à Græcis etiam γαμήλιον appellatum, hoc est, nuptiale; γάμον enim nuptias dicunt. Ejus carminis argumentum consistit è sponsi sponsæque desideriis. Verum illius apertè dices studia, curas, celebritates cantionum, ludorum, armorum: virginis gratia facta omnia. Hujus autem animum tectis indiciis, conditis suspicionibus innues potius quam profiteberis. Expugnatum castissimum pectus pietate erga juvenem tabescentem: cujus virtutes commemorando excitabis excusationem. Aliquando finges à Venere aut Cupidine vi coactam: quæ pridem eorum regnum contemptui habuisset. Secundo loco explicabuntur laudes utriusque; à patria, genere, animi studiis, corporis præstantia. Tertius ominabitur. Quarti totius illecebræ, lusus, & oscula sunt, alterutrum aut utrumque blandè appellando, modestius virginem, haud modestissimè tamen objiciendo quædam: puta prælii futuri metum, victoriam, è lacrymis risum, è spe lætitiam certam. Quintus locus sobolem pollicetur, vota facit, vaticinatur. Postrema pars exhortationem continet ad somnum quidem aliis, illis vero vigiliam. Thalamus ipse interea laudatur, aut sine laude pingitur, aut nuptæ vestis, aut παστὸς, id est, velum tori maritalis, cujus obtentu sacra illa pudentius peraguntur. Quod si in ipsa adhortatione laudare velis nuptias, tum exemplis ages ab historiis: tum natu-

ralium rerum principia poteris aspergere. Alloquemur etiam per Epiphonemata Hymenæum: quem tanquam nuptiarum Deum per intercalares versus invocant aliquando: nonnunquam in ipso statim carminis aditu.

EPITHALAMIVM IN NVPTIAS Christi & Ecclesiæ, auctore Iacobo Pontano.

IAm nunc puniceos aurora induta colores
Per supera invehitur roseo placidissima curru,
Quam Thetidis vada salsa relinquens ore nitenti,
Et rutilo sequitur radiorum fulgure Titan.
Æquora strata silent, abierunt nubila, venti
Murmura compressère, & spirant leniter auræ,
Ac tota insolitum mundi natura renidet.
Nos pariter, quicunque humana stirpe creati,
Lætitiis incedamus simul omnibus omnes,
Evinctique caput nitidum beneolentibus herbis,
Ad cytharam in numerum quatiamus ter pede terram.
Æternus pater ætherii moderator Olympi,
Æquava soboli thalamos concessit amatos.
Filius ipse Dei, similis per cuncta parenti,
Omnipotens ex omnipotenti, è fonte cadens fons,
Immortali avo summa cum pace beatus,
Fœdere perpetuo præstanti corpore sponsam
Electam sibi deducet, propriamque dicabit.
Iam prodi nova nupta, sacer te cernere sponsus,
Oscula libare, & dare collo brachia circum
Immenso desiderio percussus anhelat.
Surge, veni, dilecta, inquit, formosa, columba,
Iam septi apricis pinguntur floribus horti,
Lætaque frondifera protrudunt germina silva.
Surge, veni, dilecta, inquit, formosa, columba:
Nulla in te macula, aut ruga, pulcerrima tota es,
Sponsa sororque mea es: cujus duo lumina stellis
Æmula, defixere meo sub pectore vulnus.
O faciem ostende, & tua vox mihi verberet aures:
Nam facies tibi pulchra, tibi dulcissima vox est.
Surge, veni, dilecta veni; formosa, columba.
Contra autem sponsa hæc secum meditata revolvit,
Et teneros cantus divino carmine fingit.
Oscula dilectus mihi præbeat, oscula posco,
Qualia nemo hominum dedit, aut dare quiverit unquam,
Injiciatque ambas nostris cervicibus ulnas:
Namque amo, nec flammas poterit celare meum cor.
Dilecto narrate meo, me quantus adurat
Ex nimis ardenti procedens æstus amore.
Quæsivi quem carum habeo noctuque diuque.

Quarere nec cessabo, mihi dum vita manebit,
Ecquid eum vidistis cujus langueo amore?
O amor, ipse precor demonstra ubi sis, ubi pascas,
Atque ubinam recubes. Tibi ego, mihi tute vicißim.
Mi dilecte veni, ex te solo pendeo tota.
Tu lux, tu vita es, tu spes fidißima solus.
Progreditur nova nupta, ut pra, sequiturque maniplus
Aligerum puerorum: ex his utrinque pudenter
Sustentant gemini sacram comitando puellam.
Catera turba comas lauro pracincta virenti
Indulgent fidibus, violasque & lilia spargunt.
Quacunque incedit virgo, diffundit odorem
Ambrosium, suavique aspectu sauciat omnes,
Quam circumsaliunt veneres, blandique lepores.
Auricomi volitant per colla nitentia crines,
Condecoratque caput gemmis variata corona,
Candidulum exornant baccata monilia pectus,
Annulus in digito, sponsalia munera, fulget,
Syrmate verrit humum rigidis palla aurea signis.
Quid memorem vultum Regina? utinam modo poßim
Aut Musis, Andine, tuis certare, tuisque
O generis nostri Princeps, dux inclyte vatum,
Quo Smyrna & Colophon tantum latatur alumno.
Ut si purpureasque rosas, & lilia cana
Mista quis inspiciat, talis color ora venustat.
Tam speciosa, & suave rubent mellita labella.
Lucidul sub fronte micant ceu Phœbus ocelli.
O nupta eximia, ô sanctum ascensura cubile.
Quò te connubio stabili sibi jungeret ipse
Æqualis patri natus de numine numen,
Ad terras quondam ex celso delapsus Olympo est.
Inde tui caussa perpessus fanda, nefanda,
Oppetiit tandem diram per vulnera mortem.
Is nunc, cerne, pius, & formosißimus unus,
Sentibus hirsutis compactum vertice sertum,
Et Phrygiam gestat chlamydem. Tum vulnera quinis
Ostentans inflicta locis, cerne ut tibi totus
Immineat. Nunc amplexus, nunc oscula mille
Exspecta, incensumque nimis super omnia amorem.
Gratantur cœli, solio pater exilit alto,
Latitia, & fortunatum jubet esse Hymenaum:
Plumigeri fratres, pictisque exercitus alis
Talia veridico depromunt carmine fata:
Quam pridem antiqui vates cecinere futuram,
Hac est illa dies toti carißima mundo,
Qua se terrenis nectunt cœlestia, qua se
Humanis sociant divina, aterna caducis.
Plaudamus socii, festa solemnia lucis

Advenere, suo jam conjunx ducitur Agno
Cui sese ut donanda viro bona sponsa paravit.
O Virgo generosa, & casto pectore, quis nunc
Est sensus tibi, cum tanto dignatur honore
Te Rex, quem penes est cunctorum immensa potestas?
Te sibi delegit multis è millibus unam,
Immunem labis, florentem ætate puellam.
Quod reliquum, tanto sis si obsequiosa marito,
Neve tori violare fidem, pactumque libido
Tamque salutares te rumpere cogat amores,
O quam te fœcundam isthæc connubia matrem
Sunt factura olim! vastum cum læta per orbem
Aspicies infinitas, tua gaudia, proles.
Quas omnes niveo tua pascent ubera lacte,
Vbera mellifluo semper distenta liquore.
Te populi venerabuntur, magnique dynastæ,
Quin Reges tua sceptrigeri vestigia lambent.

De Genethliaco seu Natalitio.

CAPVT LVII.

GEnethliaci duo sunt primaria capita: alterum à majoribus: alterum à spe ipsius infantis. Multæ utriusque προςϑῆκαι. Neque enim stemmata aut res gestæ sine locis, in quibus amœnissima Poëseos diverticula sæpe reperiuntur, neque res sine comparatione virtutum præteritarum cum futuris. Etiam ab oraculis & auguriis, & somniis parentum. Loci communes: dies, tempus, temporis partes: licet Auroram, Solem, Noctem, astra alloqui. Omnino vero Genium celebrabis: quippe nascentibus nobis suus cuique datur. Vnde dies Natalitius idem qui Genialis. Plurima in ore Lucina & Parcæ.

GENETHLIACVM FRANCISCO D. Octaviani Fuggeri filio, auctore Iacobo Pontano.

QVos ego vagitus, quas hic exaudio voces?
Quem puerum intueor? aut qua cunabula cerno?
Quis cubat hic infans? quem lactat sedula nutrix?
An tuus, Octavi, generoso è sanguine sanguis,
Quem sociata tibi felici sidere quondam
Edidit optato conjunx lectissima partu?
Fortunati ambo, quibus hæc indulta voluptas,
Complecti teneros, dulcissima pignora, natos,
Caraque blandidulis interserere oscula dictis,
Atque olim seriem longam sperare nepotum,
Tam claros qui se exultent habuisse parentes:
Te patrem, Octavi, cujus se plurima virtus,

Attollens

Attollens magis atque magis aquavit olympo.
Te matrem Mariam, multis præ millibus unam,
Egregiam eximiis à laudibus Heroïnem.
Nunc age purpureos circum cunabula flores,
Mollia nunc calathis fundamus lilia plenis,
Et puero, ut dignum est, faustumque bonumque precemur.
Parve puer, superum placeas ante omnia Regi:
Ille tuus semper custos fidißimus esto,
Ille tibi longum, si optabis, proroget avum.
Parve puer, pietas est præstantißima virtus,
Illa suum semper te consectetur alumnum,
Hanc pius ipse pater, pia mater & ipsa docebit.
Parve puer, quidquid tanges vertatur in aurum,
Et supra Cræsos opibus, formaque nitenti,
Non sit qui tecum sese componere tentet.
Parve puer, sapiens, & dignus honoribus esto,
In te oculos atque ora ferant quà incesseris omnes.
Tandem ubi fessus eris cœlo novus incola fias.

De Panegyrico, & aliis quibusdam.

CAPUT LVIII.

PAnegyricum, est carmen laudatorium, quod dici consuevit apud multitudinem congregatam.

Eucharisticon gratiarum actiones continet.

Pædenterion dicitur, quo Præceptoribus nostris gratias, institutionis nomine, agimus.

Encomiasticon, & Epæneticon recenset laudes.

Apobaterion, est carmen, quo discedentes alicunde utuntur.

Epibaterion est carmen, quo reditus longam post peregrinationem, aut diuturno postliminio in patriam celebratur.

Symbuleuticon in deliberatione consistit, ut si bellum suscipiendum sit, dubiteturque faciendumne sit.

Protrepticon, est adhortativum, sub quo statuentur hæc tria:

Paræneticon, seu Parangelmaticon: quod præcepta continet Sapientiæ.

Nutheticon, quod cujuscunque modi complectitur præceptiones.

Paramytheticon, quo aliquem consolamur, hoc est, ad animi compositionem, & tranquillitatem hortamur.

Proseucticon dicitur, quo petimus aliquid fieri, aut esse.

Apeucticon est, quo aliquid non fieri, aut non esse petimus.

Soteria recepto duce aut exercitu incolumi sacrificabant: sicut & amico, aut patre, aut filio, aut marito restituta sanitate.

Eroticon, est amatorium, & animum propensum declarans.

Propemticon, poëma est, quo prosequimur abeuntes, vel votis, vel omnibus bonis. Sumemus autem argumentum à tempore, loco, officio, comitatu.

Apopempticon peregrinationem cujuspiam tractat.

Hodœporicon, id est, itinerarium, iter describit.

Amœbeum, per vices respondens alternis pari numero, & similibus versibus. Reciprocum seu alternum dici potest.

Ionicum seu Cinædicum, Sotadicum, Fescenninum, sunt poëmata impudica, mollia, nefandæque turpitudinis.

Diræ, carmen quo aliis sinistra imprecamur, Dirasque ultrices in hostium caput evocamus. Hujus votum omne in malis, monstris, morbis, suppliciis, exiliis, interitu.

Mimus, est poëma, quodvis genus actionis imitans ita, ut ridiculum faciat, Cicero tamen Ethologos cum vocat, à moribus, quos exprimerent, ridiculi rationem non admiscuit. Sunto igitur duo genera, Morale, & Ridiculum. Mimicæ personæ dicuntur Planipedes, ob eam caussam quod cothurno Tragici, socco autem Comœdi pedes induebant, ipsæ autem nudis pedibus agebant.

Palinodia, carmen quo probra prius congesta encomiis commutamus, & quasi retractamus. Argumentum totum in laude prò congestis probris versatur. Ejus ferunt Stesichorum inventorem: qui cum Helenam versibus lacerasset, captus ic-circo oculis, revocavit sententiam, editis contrario carmine laudibus: quapropter oculorum usum ei ajunt restitutum. Negat in eo poëmatio verum esse, quod & ipse & alii scripserint, Helenam cum Paride Trojam adnavigasse.

Dithyrambus, in Liberi patris honorem fieri solebat: quippe bis natus, bis exivit è naturæ principiis, tanquam binas fores transmiserit, δὶς θύρας ἀμείβων.

DE EPITAPHIO, SEV Funebri Poësi.

Quid sit ἐπιτάφιος λόγος, *Epithaphium, Epicedium, Nænia.*

CAPVT LIX.

ORatio quæ initio ad tumulos eorum, quos laudabant, pronuntiabatur, ἐπιτάφιος λόγος, nomen adepta est. Constabat hæc Epitaphica oratio aliquando versibus. Poetæ enim in defuncti laudibus prædicandis concertabant. *Epitaphium est metricum quoddam Epigramma, quod videlicet inscribi posset defunctorum sepulcro sive tumulo, illorum plerumque nomen, ætatem, merita, statum, dignitates, laudes tum animi tum corporis, mortis genus, aliaque hujusmodi graviter, & sæpius cum quadam commiseratione, ac interdum ingentis doloris significatione breviter indicans.* Plato brevitatem amavit in Epitaphio, & sepulcra fieri sumptuosa vetuit.

tuit. Apud Virgilium in Daphnide, cum Mopsus ita dixisset,

Spargite humum foliis, inducite fontibus umbras
Pastores, mandat fieri sibi talia Daphnis:
Et tumulum facite, & tumulo superaddite carmen:

Mox sequitur Epitaphium duobus versibus comprehensum.

Daphnis ego in silvis, &c.

Epitaphia ad exornationem maximè referuntur. Epicedium, Græcæ ἐπικήδειον, à κηδίνω, ut Eustathius deducit, recitabatur, dum justa mortuo solvebantur, seu ante humationem cadaveris: quasi dicas, ad exequias, in ipso funere, dum curatur funus. Exemplum exstat Ecloga 5, ubi Mopsus Daphnidi canit Epicedium,

Daphnis ego in silvis, hinc usque ad sidera notus,
Formosi pecoris custos formosior ipse.

Et Æneidos 9, ubi mater Euryalum, à Rutulis vita spoliatum, plorat:

Huncego te, Euryale, aspicio? tune ille senecta
Sera meæ requies: potuisti linquere solam
Crudelis? nec te sub tanta pericula missum,
Affari extremum miseræ data copia matri?
Heu terra ignota, canibus data præda Latinis,
Alitibusque jaces, nec te, tua funera, mater
Produxi, pressive oculos, aut vulnera lavi,
Veste tegens, tibi quam noctes festina, diesque
Urgebam, & tela curas solabar aniles.
Quo sequar? aut quæ nunc artus, avulsaque membra
Et funus lacerum tellus habet? hoc mihi de te
Gnate refers? hoc sum terraque marique secuta?
Figite me, si qua est pietas, in me omnia tela
Conjicite, ô Rutuli: me primam absumite ferro:
Aut tu magne pater Divum miserere, tuoque
Invisum hoc detrude caput sub Tartara telo:
Quando aliter nequeo crudelem abrumpere vitam.

Et 11, in quo lugetur Pallas Euandri filius:

Tene, inquit, miserande puer, cum læta veniret,
Invidit fortuna mihi, ne regna videres
Nostra, neque ad sedes victor veherere paternas.
Non hæc Euandro de te promissa parenti
Discedens dederam: cum me complexus euntem
Mitteret in magnum imperium, metuensque moneret
Acreis esse viros, cum dura prælia gente.
Et nunc ille quidem spe multum captus inani,
Forsan vota facit, cumulatque altaria donis.
Nos juvenem exanimum, & nil jam cœlestibus ullis
Debentem, vano mœsti comitamur honore.

In-

Infelix gnati funus crudele videbis.
Hi nostri reditus, exspectatique triumphi:
Hac mea magna fides, at non Euandre pudendis
Vulneribus pulsum aspicies: nec sospite dirum
Optabis gnato funus pater! hei mihi quantum
Præsidium Ausonia, & quantum tu perdis Iule?

In supplemento Maphæi Daunus Turni ab Ænea interfecti pater in hunc modum:

Nate patris dolor, & fessæ miserande senectæ
Rapta quies, quo me tantis jactate periclis
Duxisti, & sævis tandem devicte sub armis?
Quo tua me præstans animi constantia vexit?
Hic clara virtutis honos? hæc gloria sceptri?
Hoc magni decus imperii? talesne triumphos
Nate refers? hæc illa quies promissa parenti
Afflicto toties? hæc meta optata laborum?
Heu miserum, quam præcipites labantia casus
Secla agitant, quanto volvuntur fata tumultu!
Qui jam sublimes referebas clarus honores,
Et magnus toto in Latio, quem Troes in armis
Horrendum, & trepidi toties sensere furentem.
Nunc, mi Turne, jaces miserandum, & flebile corpus,
Iam mutum est sine voce caput: quo pulcrior alter
Non fuit in tota Ausonia, nec gratior ullus
Eloquio, nec quis positis ingentior armis.
Nate ubi forma nitens, niveaque in fronte serenus
Ille decor, dulcisque oculorum aspectus, & alta
Siderius cervicis honos? his gloria Martis
Contigit auspiciis? tali rediture paratu
Discedens voluisti avidis te credere bellis?
Heu mortem invisam: qua solaltricibus armis
Elatos frenas animos communia toti
Genti sceptra tenens, æternaque fœdera servans:
Qua magnos parvosque teris: qua fortibus æquas
Imbelleis, populisque Duces, seniumque juventa.
Heu mortem obscuram: qua caussa indigna coëgit
Eripere, atque meum crudeli vulnere natum
Afficere; ô felix tam grato cædis Amata
Successu lætare tua: qua tanta dolorum
Fugisti monumenta, gravisque immania casus
Pondera. quid misero genitori plura paratis
O superi? natum rapuistis, & Ardea flammis
Consumpta in cinerem versa est: nunc æthera pennis
Verberat: ah, me, Turne, tua plus cæde cruenta.
Deerat adhuc sors ista patris suprema senectæ.
At verò tali se res cum fœdere versant,
Vt quem infesta furens miserum fortuna moratur,
Illum omni petat infrendens, & turbine cogat.

Et quidem Epicedium non repetebatur: Epitaphia sive metris constarent, sive soluta essent, in annos singulos ad extincti monumentum iterabantur. Consuetudo tamen, quæ ut aliarum rerum, sic verborum domina est, Epicedii nomen ad carmen funebre quodcunque indicandum transtulit. Nænia carmen erat, quod ad rogum, seu in funere concinebatur ad tibiam, in quo ea prodebantur, quæ ad mortui laudem declarandam, luctumque astantibus commovendum faciebant. Hujusmodi cantionem sibi Dido regina Carthaginis apud Maronem constructa jam pyra in gladium incubitura effundit,

Dulces exuviæ, dum fata Deusque sinebant,
Accipite hanc animam, meque his exolvite curis,
Vixi, & quem dederat cursum fortuna, peregi:
Et nunc magna mei sub terras ibit imago.
Vrbem præclaram statui: mea mœnia vidi,
Vlta virum, pœnas inimico a fratre recepi:
Felix, heu nimium felix si littora tantum
Nunquam Dardaniæ tetigissent nostra carinæ.
Dixit: & os impressa toro, moriemur inultæ?
Sed moriamur, ait: sic sic juvat ire sub umbras.
Hauriat hunc oculis ignem crudelis ab alto
Dardanus, & nostra secum ferat omnia mortis.

Materia funebrium.

CAPUT LX.

QVanquam Epitaphio cæterisque Poëmatum funebrium generibus lugubria ferme explicantur, non sunt tamen omnia unius ejusdemque rationis, sicuti nec ipsæ personæ, de quibus scribuntur. Alia quippe est persona Cæsarum, Regum, Principum, alia mediocriter nobilium, alia sapientum, alia stultorum, alia magistratuum, alia privatorum. Rursum alia puerorum, alia adolescentum, alia mulierum nuptarum, innuptarum, alia opificum. Reliqua discrimina, ne longus sim, præteribo. Generatim autem hæc & similia Epitaphio, seu genere aliquo funebrium Poëmatum persequemur. Significabimus nostrum aliorumque dolorem ex obitu hominis acceptum. Invehemur in mortem, quæ nos tam constantibus amicis, tam jucundis sodalibus, tam caris fratribus, tam dilectis sororibus, dulcissimis parentibus, consanguineis, affinibus; nostram patriam, tam bonis civibus, Remp. tam sapiente gubernatore, regnum tam bono Principe spoliarit. Detestabimur ipsam causam quæ interim invexit bellum, pestilentiam, famem, morbum, tempestatem, subitos & improvisos casus, qui hic enarrari non possunt, quippe innumerabiles: & nunquam homini fa-

tis provisum est, quid vesper serus apportet. Fas item deflere miseram humanæ vitæ conditionem, quæ nunquam longe abest à termino. Hic verò incredibilem optimarum sententiarum ubertatem utriusque linguæ scriptores suppeditabunt. Hortamur quoque ad luctum, non homines solum, sed res inanimas, & eas ipsas, sicuti bestias quoque, squalere, affligi, lugere dicimus. Vt Virgil. Eclog. 5,

Non ulli pastos illis egere diebus
Frigida, Daphni, boves ad flumina, nulla neque amnem
Libavit quadrupes, nec graminis attigit herbam.

Et Postea,

——— Postquam te fata tulerunt,
Ipsa Pales agros, atque ipse reliquit Apollo.
Grandia sæpe quibus mandavimus hordea sulcis,
Infelix lolium, & steriles dominantur avenæ.

Comparamus nos cum iis, qui ob patrum, filiorum, conjugum, necessariorum interitum in luctu & mœrore non vulgari jacuerunt, nostrumque mœrorem, & incommoda exaggeramus. Est quando consolamur propinquos, & familiares defunctorum, dicentes, cum illis bene actum, & multis malis ereptos, pro excellentibus eorum meritis ævum securum agere in cœlis: quin apud superstites quoque celebre nomen, & illustrem famam adeptos. Ita Mart. lib. 6, Priscum de patre Salonino in Hispania mortuo consolans, fama, & gloria virtutis eum vivere affirmat. Defunctis placidam quietem, & gaudia sempiterna precamur. Pium præterea, & Catholicum foret, si viatorem Poëta hortaretur ad preces Deo exhibendas pro anima demortui expianda: idque etiam ipsum è tumulo defunctum flagitantem poterit inducere. Sicut item pro nostræ religionis mysterio sæpius resurrectionis corporum meminisse poterimus, & illius vitæ beatissimæ, quam nobis divinæ litteræ pollicentur. Quod ad laudes attinet, efferemus eos, modice tamen: in Epitaphio inquam: nam in Epicediis, Næniis &c. licebit esse longiores, & cum pondere, animi atque corporis ornamenta, egregia facinora, auctoritatem, genus, & alia demum, quæ deinceps omnia distinctè, distributeque exponentur, commendare.

De Epitaphio Imperatorum, Regum, Principum, Nobilium, & Illustrium.

CAPVT LXI.

GEnus hoc, quoniam id ipsarum personarum auctoritas, amplitudo, majestas, & nobilitatis reverentia postulat, cùm Verborum, tùm Sententiarum luminibus debet

debet esse gravissimum, lectorumque animis multam admirationem parere: siquidem ut nullorum hominum potentia major, vita splendidior, fama pervagatior: ita nullorum occasus vulgatior: addo etiam mirabilior, inspe- ratior, & sæpenumero calamitosior. Nec vero silebitur eorum Felicitas in propagandis imperiis; Sapientia, Iustitia in administrandis regnis, provinciis: Clementia in ignoscendis subjectorum peccatis: Comitas in congressu; Fortitudo & prudentia militaris: hæc enim sunt decora principum. Maximè autem proferetur Pietas in benefactis erga homines, in templis conditis erga Deum, in tuenda, & propaganda religione orthodoxa.

TVMVLVS CAROLI V. EX Hippolyto Capilupo.

Europa domuit tollentes cornua Reges
Carolus, atque Asia terror, & horror erat,
Et pedibus Libyam calcavit victor, & illi
Innumeras victus prabuit Indus opes.
Deinde sibi frenum injecit, Fratrique regendum
Imperium, & Nato catera regna dedit.
Atque, ait, è nobis & honores temnere, & unum hoc
Discite mortales, pulvis & umbra sumus.

In nobilitate consideratur antiquitas familiæ. Quò enim quæque vetustior, hoc nobilior. Plerumque opes cum nobilitate conjunctæ sunt: nobilium quippè sunt sylvæ, pagi, arces, oppida. Hinc altera laus nascitur à divitiis. Illustres viros appello, rebus in magistratu, ut in ædilitate, prætura, consulatu, gestis; nobilitate, virtute, auctoritate, meritis claros, & honoratos, toti civitati notissimos. Inspicienda hic ea, quibus gloriosum in Rep. nomen concilietur, quæ strictim attingenda. Libandi item loci communes, & siquid in morte novum, admirabile, triste acciderit: si qua virtus eximia, & egregiè Christiana in homine eluxerit, qualis inprimis est beneficentia in egentes: si à multis nepotibus & neptibus, ut ille Metellus Romanus, in sepulcrum illatus sit: si ut Maximus, & L. Paulus filios claros habuerit: si vel in negotio sine periculo, vel in otio cum dignitate vixerit.

De Epitaphio Ducum atque Militum.

CAPVT LXII.

DVæ sunt artes bellicæ, Prudentia, & Fortitudo, de quibus Cic. in Offic. Earum utraque Duci seu Imperatori est necessaria, amplius tamen Prudentia: militem potius commendat Fortitudo, qui ad alienum arbitrium gubernatur, & Ducis imperium, seu prudenter ille, seu stolidè imperaverit

peraverit, capessere necesse habet. Itaque nunquam magnoperè commendatus est miles à Prudentia, sed à Fortitudine. Prudentia quidem Imperatorem cum Vlysse, Nestore, Q. Fabio Maximo. Fortitudine cum Achille, Ajace, Scipione, Hannibale, Epaminonda, Leonida contendemus. Ipsum aut æqualem aut majorem statuemus. Enumerabimus erecta trophæa adversus hæreticos, & Turcas potissimum, concisos, ac funditus deletos exercitus, captas, defensas, obsidione liberatas urbes, & illa quæ in summo Imperatore inesse oportere scripsit M. T. Scientiam rei militaris, Virtutem, Auctoritàtem, Felicitatem. De his omnibus universè, si volemus, aut de uno aliquo speciatim agemus. Dicemus quam generosè occubuerit: præclaræ enim mortes Imperatoriæ. Affabimur Remp. Patriam, regna, provincias, ditiones, urbes. Earum vicem deplorabimus: quantæ calamitates præstantissimo Imperatore occiso ante fores sint, ostendemus. Fletum civium, propinquorum, omnis generis hominum, crudelitatem hostis in mortuum exponemus. Ipsum etiam sua decora prædicantem, & indignitatem necis, si per insidias aut proditionem oblata sit, conquerentem introducemus. Nec desunt generosi bellatores, quibuscum miles rectissimè conferatur. Habemus nempè Coclites, Horatios, Curiatios, Scævolas, Torquatos, Euryalos, Nisos, Patroclos, & alios apud Virgilium, & Homerum. Laudantur in milite Obedientia erga ducem, Vigiliæ, Tolerantia æstus, frigoris, itinerum, famis, sitis, Continentia voluptatum, & super omnia Caritas patriæ, pro qua suum caput devoverit. Memorantur ejusdem Victoriæ: efferuntur cicatrices: maximè si omnes adversæ, nulla aversa fuerit. Non omittitur si nunquam fugam dederit: si eum sicut exemplum cæteri spectarint: si ab Imperatore aut congiarium frequenter, aut coronam obtinuerit civicam, muralem, castrensem, navalem. Fas interim detestari bellum, quod parentes dulcissimis liberis, Rempubl. optimis civibus, provincias & regna hominibus orbare, sursum ac deorsum miscere, & confundere omnia soleat.

TVMVLVS HECTORIS.

Defensor patriæ, juvenum fortißimus Hector,
Qui murus miseris civibus alter erat:
Occubuit telo violenti victus Achillis,
Occubuère simul spesque salusque Phrygum.
Hunc ferus Æacides circum sua mœnia traxit,
Quæ juvenis manibus texerat ante suis.
Heu quantos Priamo lux attulit illa dolores?
Quos fletus Hecubæ, quos dedit Andromacha!
Sed raptum Pater infelix auroque repensum
Condidit, & mœrens hac tumulavit humo.

TVMVLVS ACHILLIS.

Peleides ego sum, Thetidis notissima proles,
Cui virtus clarum nomen habere dedit.
Qui stravi toties armis victricibus hostes,
Inque fugam solus millia multa dedi.
Hectore sub magno summa est mihi gloria caso,
Qui sape Argolicas debilitavit opes.
Ille Menatiada subiit me vindice pœnas.
Pergama tunc ferro procubuere meo.
Laudibus immensis victor super astra ferebar:
Hostilem pressi fraude peremptus humum.

De Epitaphio Eruditorum, ac Sapientum.

CAPVT LXII.

VArii sunt ordines doctorum, & sua cujusque propria laus: Theologorum, Philosophorum, Iureconsultorum, Medicorum, Mathematicorum, Astrologorum, Oratorum, Poëtarum, Grammaticorum. In Poetarum tumulis mentio Musarum, Phœbi, lyræ, citharæ, plectri, fontium, fluminum, montium Musis dedicatorum, camporum item Elysiorum: quæ omnia cum mera figmenta sint, ut alia innumerabilia in studio Poetico, nota omnibus, & credibilia nemini, propter quendam leporem tamen, & suavitatis gratia videmus à plerisque non negligi.

BEMBVS IN POLITIANVM.

Duceret exstincto cum Mors Laurente triumphum,
Lætaque pullatis inveheretur equis,
Respicit insano ferientem pollice chordas
Viscera singultu concutiente virum,
Mirata est, tenuitque jugum, furit ipse, pioque
Laurentem cunctos flagitat ore Deos.
Miscebat precibus lacrymas, lacrymisque dolorem,
Verba ministrabat liberiora dolor.
Risit & antiqua non immemor illa querela
Orphei, tartarea cùm patuêre via:
Hic etiam infernas tentat rescindere leges,
Fertque suas, dixit, in mea jura manus?
Protinus & flentem percussit dura Poëtam,
Rupit & in medio pectora docta sono.
Heu sic tu raptus, sic te mala fata tulerunt
Arbiter Ausoniæ, Politiane, lyræ.

* Et alterum in Herculem Strozam.

Te ripa natum Eridani Permessus alebat,
Fecerat & vatem Marsque Venusque suum.

Injecere

Injecere manus juveni, & fatalia duris
Stamina pollicibus præsecuere Deæ.
Vxor honorata manes dum conderet urna,
Talia cum multis dicta dedit lacrymis:
Non potui tecum dulcem consumere vitam,
At jam adero amplexans te cinerem ipsa cinis.

In Cottam Veronensem Sanazarii lib. 2 Epigrammat.

Sperabas tibi docta novum Verona Catullum:
Experta es duros bis viduata Deos.
Nulla animum posthac res erigat, optima quando
Prima rapit celeri Parca inimica manu.
Quæ tamen ut vidit morientis frigida Cottæ
Ora, suum fassa est crimen, & erubuit.

Multum in Epitaphiis Eruditorum & Sapientum valebunt comparationes, ut si in Poëtam scribas, eum conferas Ovidio, Propertio, Tibullo, Catullo, Virgilio, Homero, Orpheo, ipsi Apollini. Si in Oratorem, Ciceroni, Demostheni: nam hi duo cæterorum gloriæ obscuritatem attulerunt. Si in Mathematicum, Euclidi, Ptolemæo, Archimedi. Si in Medicum, Podalirio, Pæoni, Machaoni, Æsculapio. Si in Philosophum, Aristoteli, Platoni, Zenoni. Si in Theologum, Augustino, Thomæ Aquinati. Ad hæc deploranda conditio litterarum, amissis earum interpretibus, & antistibus. Exaggeranda uniuscujusque in suo genere eruditio. Prædicanda in Theologo pietas, & cœlestis sapientia: in Philosopho acumen: in Medico diligentia: in Iureconsulto integritas: in Oratore facundia: in Poëtis maximè suavitas: in Grammaticis linguarum Græcæ & Latinæ perfecta cognitio, multaque lectio. Si quis libros ediderit, commendandus labor, laudanda scriptoris bene merendi de posteritate voluntas.

Tumulus Medici ex Fracastorio.

Dum medica Montane doces ope vincere fata,
Et Lachesi invita vivere posse diu,
Lethæo indignans pressit te Parca sopore,
Et secuit vitæ grandia fila tuæ.
Sic animas & tu, Asclepi, dum subtrahis orco,
Te quoque sævorum perdidit ira Deûm,

Tumulus Andreæ Vesalii Medici.

Quo non arte prior fuit medendi,
Aut Asclepius, aut senex Machaon:
Aut magnus Podalirius; medentum
Princeps Vesalius celebriorum,
Dum morbi bonus artifex medetur

Cunctis:

Cunctis: jam sibi nec medetur ipse
Summus Paeoniae magister artis,
Fato mortuus heu nimis maligno.

Tumulus Alberti Magni Episcopi Ratisponensis.

Magna parens, altrixque virûm Germania, alumni
Incedis meritò laude superba tui.
Naturae, ac rerum vires, caussasque latentes,
Hoc nemo nobis doctius explicuit.
Magnus ob egregias faecundi pectoris artes
Dictus es: at Christi nunc ope major eris.

In Rudolphum Agricolam.

Pro meritis quae digna satis te docte Rudolphe
Musa canet, Frisii spemque decusque soli.
Dum Logicae salebras in apertam conjicis artem,
Et resonat numeris dulcibus icta chelys:
Ausonia ingemuit peregrina murmura lingua,
Tam mulcere aures molliter illa suas.

In eundem.

Invida clauserunt hoc marmore fata Rudolphum
Agricolam, Frisii spemque decusque soli.
Scilicet hoc uno meruit Germania laudis
Quidquid habet Latium, Graecia quidquid habet.

Tumulus Ioannis Ludovici Vivis Valentini, Philosophi.

Parca ferox Vivis vellet dum scindere filum,
Hos capiti aßistens edidit ore sonos:
Corpore te solvam: tua sed monumenta manebunt,
Namque horum potui juris habere nihil.

Ejusdem.

Doctrinae columen, decusque vitae
Vivem, ne tumulo hoc puta viator
Condi, sed tenues soli favillas:
Nam non mors violenta, non edaces
Ignes, non series vetusta secli,
Non vires chalybis licet potentis,
Non fluctus pelagi licet ferocis,
De vita poterunt tulisse Vivem,
Doctrinae columen, decusque vitae.

Tumulus Guilielmi Budaei Iurisconsulti, & Consil. Regii.

Budaeus columen decusque Grajum:
Budaeus Latiae corona linguae:
Budaeus dubii lucerna juris:

Budaus pater elegantiarum,
Et fons totius eruditionis,
Budaus patria jubar coruscum,
Regis delitium sui, suaque
Tempestatis honos, lepos, voluptas,
Hic terra exuvias reliquit, orbi
Famam, astris animam. Viator, ito.

Tumulus Huldrici Zazii Iurisconsulti.

Ardum jactant velut Alciatum
Gallia: jactat Marium superba
Roma: Germanis ita regnat unus
Zasius oris.
Zasius clarum jubar ille legum:
Zasius lingua decus & Latina:
Zasius praestans studiis quibusvis
Inclytus heros.

Tumulus Petri Apiani Astronomi, & Cosmographi.

Hoc Apianus habet, quod erat mortale, sepulcro,
Immortale, Deo tempora Pacis agit.
Sic caput ante pio qui misit in astra labore,
Sub pedibus felix nunc videt astra suis.
Astra videt felix quisquis demisit in astra
Et caput, & studuit quaerere mente Deum.

Ejusdem.

Hos Apianus habet tumulos: da pinguia thura,
Sparge rosas, manes ac venerare pios.
Edidit hunc, nequiit quà vivere, Misnia: semper
Praestantes agitant fata sinistra viros:
Excepit tellus, & fovit Norica: clara
Et fama docto nomina ferre dedit.
Iura poli, caelique vias, & sidera movit:
Trinacrio, celebri non minor arte, sene.
Nunc caelo positus, qua mente solebat adire,
Omnia sub pedibus lucida signa videt.
Tu passis luge Germania moesta capillis:
Arte tibi hac similem non feret ulla dies.

In Orlandum Lassum Musicum.

Bruta Orpheus, saxa Amphion, delphinas Arion
Traxit: at Orlandus post se terramque fretumque:
Post se traxit item molem totius Olympi.
Quanto igitur major, quantoque potentior unus
Orlandus tribus his, Amphione, Arione, & Orpheo?

Alius

Alius tumulus.

Sol quod splendidus inter est planetas,
Stellas Luna quod inter est micantes:
Lassus, splendidus artifex canendi,
Inter artifices id est canendi.
Res ut Sol recreat suo calore,
Res ut Luna fovet suo vigore:
Mæstos sic levat artifex canore
Lassus; sic fovet artifex sonore
Suaves qui canit artifex sonores.
Dulces qui sonat artifex canores,
Est quod Sol vagus inter est Planetas,
Stellas Luna quod inter est micantes.

De Epitaphio consanguinearum. Item Virginum, & Matrum familias.

CAPUT LXIV.

QVæcunque in isto genere fient Epitaphia, abundabunt lachrymis, lamentis, suspiriis. Virginum tumulos adspergimus narcisso, hyacintho, liliis, rosis, violis, atque istum honorem integritati corporis feminei etiam post obitum habemus. Non stultè: est enim nitidissimus, & fragrantissimus quidam flos virginitatis, & ad ejus elegantiam exprimendam nihil aptius. In tumulis matrum familias nullæ detestationes, exclamationes, gemitus, &c. argutæ autem sententiæ non excluduntur. Ergo nihil aliud præter sobriam quandam laudationem postulabunt hæc Epitaphia. Laudes earum hæ: Concorditer & amanter egisse annos plurimos cum marito, sine jurgio, sine querela, sine rixis. Conservasse fidem, & jura thalami castissimè. Semper fuisse viro morigeram. In adversis casibus nunquam eum deseruisse. Præstitisse Penelopen, Alcestidem. Dedisse formosos, multosque liberos, qui est conjugii finis & fructus. Vidisse nepotes suos, & natos natorum, & qui nascuntur ab illis. Benè & christianè educasse filios. Maribus diligentia, & sollicitudine servasse, & auxisse patrimonium. Filiarum vigilanter custodivisse pudicitiam. Prudenter gubernasse familiam. Cum ancillulis non fuisse deditam otio, sed lanificio, ut Lucretiam. Coluisse etiam summopere pietatem, & silentium. Non luxuriosam in vestibus, nec superbam extitisse.

Epitaphium nobilis matronæ. Mart. 10.

Marmora parva quidem, sed non cessura, viator,
Mausoli saxis Pyramidumque leges.
Bis mea Romano spectata est vitta Terento,
Et nihil extremos perdidit ante rogos.

Quinque dedit pueros, totidem mihi Iuno puellas,
Clauserunt omnes lumina nostra manus.
Contigit & thalami mihi gloria rara, fuitque
Vna pudicitiæ copula nota meæ.

Tos.tom.1. ad finem ex vetustis lapidibus.

Apollonia qua vocitabar,
Lapide hoc inclusa quiesco,
Ipso mihi flore juventæ
Ruperunt fila sorores:
Annos post decem, & octo,
Vetuerunt visere lumen.
Vnum sortita maritum,
Servavi casta pudorem,
Mater misera hoc monumentum
Extruxit Olympias amens.
Hæc sunt: bene vive viator.

Ausonius ex Græco.

Viginti atque novem genitrici Callicratea.
Nullius sexus mors mihi visa fuit:
Sed centum & quinque explevi bene messibus annos,
In tremulam baculo non subeunte manum.

De Epitaphio Patris, fratris, filiorum.

CAPVT LXV.

NOn ita tenerè patrum quam matrum obitus lugemus. Quocirca quamvis Epitaphium patris oporteat esse mœstum, ac lugubre, admiscenda est tamen gravitas, ejusque laudes, ac merita non tacenda: quo non solum nos optimum parentem, sed etiam Resp. bonum egregiumque civem amisisse videatur: ac proinde suum illa mœrorem cum nostro mœrore conjungat, & communibus lacrymis integerrimi viri memoriam prosequatur. Fraterni amoris flammas norunt, qui fratres aut habent, aut habuerunt. Oratio igitur querelarum & dulcium affectuum plena huic generi Epitaphiorum idonea existimatur. Catullus quidem adeo fratrem suum ardenter dilexit, ut ex illius obitu dolorem vix consolabilem susceperit, quem non uno in loco multis iisdemque ut tristissimis, ita suavissimis carminibus testificatur. Quæ ob eam causam insertæ his præceptionibus maximè, ut ea materiam argumentumque fraternis Epitaphiis, seu Næniis, seu Epicediis ministrent, illorumque lectione quilibet ad germani sui è vita discessum pio luctu prosequendum excitetur. Cum igitur promisisset Ortalo Catullus, se Callimachi elegiam de coma Beronices, Latinis versibus à se interpretatam illi missurum, id se quamvis ingenti mœrore ex interitu fratris præditum, præstitisse confirmat.

Etsi me assiduo confectum cura dolore,
Sevocat à doctis, Ortale, virginibus,
Nec potis est dulces Musarum expromere fœtus
Mens animi, tantis fluctuat ipsa malis:
Namque mei nuper lethæo gurgite fratris
Pallidulum manans abluit unda pedem.
Troïa Rethæo quem subter littore tellus
Ereptum nostris obterit ex oculis
Alloquar? audierunt unquam tua verba loquentem?
Nunquam ego te, vita frater amabilior
Aspiciam post hac? at certè semper amabo,
Semper mœsta tua carmina morte canam.
Qualia sub densis ramorum concinit umbris
Daulias absumpti fata gemens Ityli, &c.

Elegia vero ad Mallium ostendit earum rerum studia, quas ille ab se petiverat, penitus ob contractam de fraterna morte ægritudinem ex animo excidisse. Versus aliquot nostro instituto accomodati ex ea decerpti.

Sed tibi ne mea sint ignota incommoda, Malli,
Non me odisse putes hospitis officium;
Accipe quîs merser fortuna fluctibus ipse,
Ne amplius à misero dona beata petas.
Tempore quo primum vestis mihi tradita pura est,
Incundum cùm ætas florida ver ageret,
Multa satis lusi: non est Dea nescia nostri,
Quæ dulcem curis miscet amaritiem.
Sed totum hoc studium luctu fraterna mihi mors
Abstulit, ô misero frater adempte mihi!
Tu mea, tu moriens fregisti commoda frater.
Tecum una tota est nostra sepulta domus,
Omnia tecum una perierunt gaudia nostra,
Quæ tuus in vita dulcis alebat amor.
Cujus ego interitu tota de mente fugavi
Hæc studia, atque omnes delicias animi.

Et post multa iterum abripitur, mœstumque canit,

Troja, nefas, commune sepulcrum Europæ, Asiaque,
Troja virûm, & virtutum omnium acerba cinis.
Quæ nempe & nostro letum miserabile fratri
Attulit: heu misero frater adempte mihi!
Heu misero fratri jucundum lumen ademptum,
Tecum una nostra est tota sepulta domus,
Omnia tecum una perierunt gaudia nostra,
Quæ tuus in vita dulcis alebat amor.
Quem nunc tam longè non inter nota sepulcra,
Nec prope cognatos compositum cineres,
Sed Troja obscœna, Troja infelice sepultum
Detinet à nostro terra aliena solo.

Sub finem porro totius libri, ejus manibus solvit inferias hoc mollissimo Epigrammate,

Multas per gentes, & multa per aquora vectus,
Advenio has miseras frater ad inferias,
Vt te postremo donarem munere amoris,
Et mutum nequidquam alloquerer cinerem.
Quandoquidem fortuna mihi tete abstulit ipsum,
Heu misero indigne frater adempte mihi!
Nunc tamen interea prisco qua more parentum
Tradita sunt tristes munera ad exequias,
Accipe fraterno multum manantia fletu,
Atque in perpetuum frater ave atque vale.

In filii Epitaphio convenit lugere patrem, ut qui magnum solatium perdiderit, quia spem suæ posteritatis amiserit; plorare minus. Narrare item hæc poterit: liberalem, & indulgentem educationem, curas pro eo noctes atque dies agitatas, delectam nuptiis præstanti corpore puellam, speratos nepotes, honores, opes, auctoritatem, gratiam civium, quæ omnia cum ad nihilum ceciderint, sibi dolorem & luctum immensum parere. Locus communis in vanitatem spei. Pollicebitur se, quia diu superesse non possit ejus funeri, brevi ad eum in beata loca venturum. Si filius obierit parvus, blandum & ludicrum magis sit Epitaphium, habeat illecebras, lusus, & oscula, quibus se cum parvulo vivente, pater materve sæpenumero oblectaverit. Sanazarius nomine parentum,

Nate patris, matrisque amor, & suprema voluptas,
Accipe qua nobis te dare par fuerat.
Busta eheu tristesque notas damus: invida quando
Mors immaturo funere te rapuit.

Bembus in Lucilium suum.

O multum dilecte puer, qua dura parenti
Fortuna invidit te superesse tuo?
Quam producebam latus te sospite vitam,
Erepto pejor morte relicta mihi est.

Filii grandioris L. Q. tom. 2.

Non lacrymis indigne meis, nec honore sepulcri
Rapte mihi ante diem dulcis alumne jaces.
Intra bis denos te ostendit, & abstulit annos
Parca ferox, votis insidiata meis.
Nec potuit probitas, nec amoeni gratia vultus
Flectere, non atas, nec pia turba Deam.
Spes hominum stolidas! tumulavi mœstus ephebum,
Qui me debuerat latus humasse senem.

De

De Epitaphio infantum, puerorum, adolescentum.

CAPUT LXVI.

Erit in hoc Epitaphio primus, & frequentissimus locus querimoniæ de incerta vitæ longitudine, de inclementia atque invidia diræ mortis: quæ ab utero materno videtur homines insequi, & alium tardius insertis unguibus apprehendere. Sunt item loci laudationis à genere, ab indole animi, à pudore, à suavitate morum, à forma liberali, ab artibus, ad quas illa ætas incumbit, à caritate dominorum, patronorum, fratrum, parentum, consanguineorum erga eos. Ad commiserationem juvabunt dolores & lacrymæ matrum ac sororum: necnon jucundæ collationes à flosculis nobilioribus, æstu, vento, imbre, grandine, marcidis, prostratis, evulsis. Pythagoras quatuor ætatis gradus constituebat, pueritiam, adolescentiam, corroboratam seu virilem ætatem, senectutem. Primam veri, secundam æstati, tertiam autumno, postremam hyemi similem autumabat. Vere germina frugesque nascuntur, æstate crescunt, autumno ad maturitatem perveniunt, hyeme cocti & victi, cum arbores nudantur foliis, decidunt & moriuntur. Quamobrem haud inepte pueros & adolescentes cum flosculis, rosisque languentibus ac marcescentibus componimus, siquidem illorum anni florentes, & ætas florida dicitur. Vnde factum, ut in eorundem Epitaphiis Poetæ invitarent, hortarenturque viatores ad tumulum aspergendum violis, rosis, & floribus. Sic Virg. 9 Æneid. quo loco cædem adolescentis Euryali, & cervicem in humeros collapsam describit.

Purpureus veluti cum flos succisus aratro
Languescit moriens, lassove papavera collo
Demisere caput, pluvia cum forte gravantur.

Interdum tamen gratulamur potius obitum infirmiori ætati, quod non à bonis, verum à multis malis, quibus hominum vita referta, discesserint. Luciani in Callimachum quinquennem puerum παιδά με πενταέτηρον, &c. sic Latinè sonat:

Nil me sollicitum post quintam barbara messem
Mors puerum è vivis Callimachum rapuit.
Tu cave me plores: pauco qui tempore vixi,
Pauca etiam vidi, sustinuique mala.

Martialis in Glauciam libertum Melioris lib. 6.

Libertus Melioris ille notus,
Tota qui cecidit dolente Roma,
Cari deliciæ breves patroni,
Sub hoc marmore Glaucias humatur,
Iuncto Flaminiæ jacet sepulcro:

Castis moribus, integer pudore,
Velox ingenio, decore felix,
Bis senis modo meßibus peractis
Vix unum puer applicabat annum,
Ni fles talia, nil fleas viator.

Eodem libro in Eutychum puerum.

Flete nefas vestrum, sed toto flete Lucrino
Najades, & luctus sentiat ipsa Thetis.
Inter Bajanas raptus puer occidit undas
Eutychus: ille tuum, Castrice, dulce latus.
Hic tibi curarum socius, blandumque levamen,
Hic amor, hic nostri vatis Alexis erat.
Nunquid te vitreis nudum lasciva sub undis
Vidit, & Alcidæ Nympha remisit Hylam?
An Dea femineum jam negligit Hermaphroditum,
Amplexu teneri sollicitata viri?
Quidquid id est, subita quæcumque est caussa rapinæ,
Sit precor & tellus mitis & unda tibi.

Aliud in Vrbicum puerum lib. 7, in extremo.

Conditus hic ego sum, Baßi dolor, Vrbicus infans,
Cui genus, & nomen maxima Roma dedit.
Sex mihi de prima deerant trieteride menses,
Ruperunt tetrica cum mala pensa Deæ.
Quid species, quid lingua mihi, quid profuit ætas?
Da lacrymas tumulo, qui legis ista meo:
Sic ad Lethæas, nisi Nestore serior, undas
Non eat, optabis quem superesse tibi.

Sed venustiſſimum Cottæ in Quinterium.

Me longe effigie venustiorem
Narcißi, vel Apollinis comati.
Parcarum Lachesis nimis severa
Isti Quinterium dedit sepulcro.
Cur non flosculus exeam requiris,
Cum tantum fuerim puer decorus?
Tellus est nimis arida, ô viator,
Nostri facta perustione amoris:
Sed si lacrymulis tuis madescet,
Forsan flos novus ibit è sepulcro.

Tuſcanus.

Blandidulus, nitidus, pulcer, dulcißimus infans,
Deliciæ matris, deliciæque patris,
Hic situs est teneris raptus Lucillius annis,
Vt rosa quæ subitis imbribus icta cadit.

Adoleſcentis L. Q. tom. I.

Iulius hic jaceo, prima quem flore juventæ
Decerpsit rapida mors inimica manu.
Si spectes annos, juvenem me fata tulerunt:
Si ingenium, dices me periisse senem.

In

In præmaturum infantis primogeniti obitum.

Primitias frugum superis quis debita nescit
Dona, quibus nullum gratius esse potest.
Has capiunt læti; & largo mox fœnore pensant,
Iacturaque sua commoda sentit ager.
Sic ego crediderim hunc superos voluisse puellam,
Spes generis tanti qui modo prima fuit.
Tanquam primitias, quibus & sua dona rependant,
Florentem hanc natis mox cumulentque domum.
Atque, quod orbatos possit recreare parentes,
Hoc faustum infausti funeris omen erit.

De Epitaphio amici.

Continebit tumulus amici, piam, & lacrymabilem querelam hujus acerbissimi dissidii. Amisisse nos fati atrocitate partem corporis nostri, dimidium animæ, decus & præsidium, nos ipsos. Nullos unquam fratres amasse inter se ardentius: summam fuisse consensionem studiorum, sententiarum, voluntatum. Contemnemus præ amicitia nostra, Pyladem & Orestem, Theseum & Pirithoum. Denique dolorem ex illius discessu, & præsentiæ desiderium, quanta maxima poterimus energia, & efficacitate, declarabimus. Exemplum nullum melius hoc ipso: supra alia de caussa positum fuit.

Ablatus mihi Crispus est, amici:
Pro quo si pretium dare liceret,
Nostros dividerem libenter annos.
Nunc pars optima me mei reliquit
Crispus, præsidium meum, voluptas,
Pectus, deliciæ: nihil sine illo
Lætum mens mea jam putabit esse,
Plusquam dimidium mei recessit.

De Iocosis & falsis Epitaphiis.

CAPVT LXVII.

ACulei, risus, & facetiæ non videntur incidere in Epitaphiis; at reliquæ virtutes Epigrammatum omnes. Sunt tamen nonnulla tempora, quibus Poetæ in sepultos jocantur, liberiusque ludunt. Si fuerint agresti, & inhumano ingenio, monstrosi, scurræ: si aliquo male & omnibus noto facinore astricti: si scortatores, avari, ebriosi, maledici, superbi, decoctores, usurarii, tyranni, hæresiarchæ, proditores. In quo genere videndum est, quam Christianismus noster facultatem nobis largiatur: imitandumque interdum exemplum Martialis, ut parcamus personis, dicamus de vitiis. Nonnunquam ex nomine mortuorum, pusilla statura, ingenio, moribus, eventu aliquo ridendi ansam arripiunt.

In Vesbiam iracundam feminam L. Q. tom. I.

Tres habuit furias quondam, sed Vesbia manet
Vt petiit, furias quatuor orcus habet.

Doctrina Epitaphicæ appendix.

CAPVT XLVIII.

QVi dicti sunt modi tres Poëmatum, cadunt omnes in Epitaphia: nam & solus Poeta loquitur, & simul sermonem aliis affingit, & ipse tacens, δραματικῶς loquentes alios facit. Loquitur autem Poeta cum Musa, cum mortuo, cum viatore, cum genio defuncti, cum virtute simpliciter, aut cum ea virtute, qua mortuus fuit conspicuus, justitia, pietate, constantia &c. Musa, seu virtus, & ipse etiam extinctus, & in Græcis sæpe tumuli loquuntur cum viatore. Iucundus est ille modus, cum ipsum mortuum suos consolantem inducimus. Interdum viator solus, tumulus solus, mortuus solus, sacerdos solus, Musa sola. Ad maternum tumulum loquuntur filii, ad filiorum sepulcra mater, ad vxorum mariti, & vicissim ad maritorum uxores. Inveniuntur apud Ovidium in Epistolis Heroidum brevia & elegantia Epitaphia, quibus Heroinas illas suos casus exponentes facit Poeta. Tale est Didonis, quod etiam 3 Fastor reperitur.

Præbuit Æneas & causam mortis, & ensem,
Ipsa sua Dido concidit usa manu.

Phyllidis.

Phyllida Demophoon leto dedit hospes amantem,
Ille necis caussam præbuit, ipsa manum.

Hypermnestræ.

Exul Hypermnestra, precium pietatis iniquum,
Quam fratri mortem depulit, ipsa tulit.

Cajetæ in 14 Metamor.

Hic me Cajetam nota pietatis alumnus
Ereptam Argolico, quo debuit igne cremavit.

Solent adhuc Poetæ illi antiqui, levem terram optare mortuis, & quietem ossibus, quasi in iis resideret sensus aliquis.

Virgil. Eclog. 10.

O mihi tum quam molliter ossa quiescent.

Tibullus.

Et bene discedens dixit, placidaque quiescat,
Terraque secura sit super ossa levis.

Pro-

Propertius.

Vt mihi non ullo pondere terra foret.

Idem.

Sit tibi terra levis mulier dignißima vita.

Ovidius.

Et patris Anchisa molliter ossa cubent.

Idem in morte Tibulli,

Ossa quieta precor tuta requiescite in urna,
Et sit humus cineri non onerosa pio.

Martialis.

Mollis nec rigidus cespes tegat ossa, nec illi
Terra gravis fueris: non fuit illa tibi.

Illud item magnæ voluptati est Poetis mansuetioribus, animantes quasdam Epitaphiis prosequi, in quibus illi sua ingenia experiuntur, suósque mirificos illos lepores ostentant. Luctus passeris apud Catullum: Lugete ô Veneres, &c. vide supra, Psittaci Epitaphium apud Ovidium.

Colliget ex ipso Domina placuisse sepulcro,
Ora fuere mihi plus ave docta loqui.

Veruntamen canibus & catellis potissimum hic defertur honos, propter insignem fidelitatem, & amorem erga dominos.

De variis versuum affectibus.

CAPVT LXIX.

Affectus partim sunt virtutes, partim vitia: iique aut probati lege, aut permissi usu, aut usurpati licentia: sunt vero vel communes vel proprii, constituunturque aut in partibus, aut in qualitatibus, aut in ordine sive dispositione. In partibus, vel tanquam in dictionibus, vel tanquam in pedibus. Non enim semper æquales sunt pedibus dictiones. Itaque in quantitate versabitur res, vel continua, veluti cum eas numeramus. In qualitatibus contemplabimur rhythmum sive concinnitatem. In ordine, cum disponentur aliter atque aliter vel dictiones, vel pedes. De propriis Iambici, Anapæstici, Trochaici, Hendecasyllabi, Dactylici versus affectionibus copiosè in Prosodia, & paucis supra, dictum est.

Heroicus, Hexameter, Pythius Victorino, quod interfecto Pythio dracone compositus esse dicatur. Longus Epicus, ἔπος, ἡρωικὸς στίχος, ἑξάμετρος, πύθιος, &c. vide supra, & Prosodiam.

Bellici Latinè κατενόπλιοι Græcè Grammaticis dicuntur, qui binos habent dactylos, ac in medio fineque singulos spon-

deos. Inſurgunt enim cum Dactylis ad pugnam, & pedem figunt in ſpondeo, ut manum conſerant, deinde duobus Dactylis præliantur, & quieſcunt in victoria cum ſpondeo.

Eruerint Danai, quaque ipſe miſerrima vidi.
Rurſus agam pelago, & ventis dare vela jubebo?

Periodici ſeu commutati, in quibus Dactylus & ſpondeus progrediuntur alternatim.

Troja per undoſum peteretur fluctibus aquor.

Bucolici, in quibus pes quartus finitur dictione integra, & pede Dactylo.

Nos patria fines, & dulcia liquimus arva.
Namque erit ille mihi ſemper Deus: illius aram.

Vel pede Spondeo.

Tytire tu patula recubans ſub tegmine fagi.

Sapphici, qui in prima & ultima regione Spondeum habent, in reliquis vero Dactylum.

Pars in fruſta ſecant, verubuſque trementia figunt.

Sapphici aliis Dactylos quatuor duobus claudunt Spondeis.

Claudere dactylicas acies geminis ſpondeis.

Paripedes, ſeu ἰσόχρονοι, τ' αὐτοποδὶς, qui pedes eoſdem uſque ad finem habent, ſunt duplices.

Spondaici, qui ex meris Spondeis conſtant.

Olli reſpondit Rex albai longai

Dactylici, qui ex ſolis Dactylis.

Sidera pallida diffugiunt face territa luminis.

Perfecti, illibati, integri, Græcis τέλειοι, ſunt quibus nihil deeſt, neque oratio, neque concinnitas: qui non ſunt coacti, numeroſi tamen:

Infandum Regina jubes renovare dolorem.

παμμερὴς verſus dicitur, quo omnes orationis partes continentur.

Hei, ſi tunc flentem hunc rapuiſſet in athera Mavors.
Ad me continuo, licet, ah fera verte precantem.
Ad quem tum Iuno ſupplex his vocibus uſa eſt.

In hoc conjunctio ſolum, & interjectio deſunt.

παγγράμματος dicitur, qui omnes literas continet.

Duc Zephyre exurgens puerum cum flatibus aquor.

Fiſtularis, ab aliquibus Scalaris ſeu aſcendens, cui paulatim increſcunt, & ab una ad plures augeſcunt ſyllabæ, ut in fiſtulis cicutarum ac cannarum altitudo. Rhopalius Servio dicitur, παρὰ τὸ ῥόπαλον, συσταλοειδὴς, κλιμακωτὴς, ἀναβαίνων.

Si cupis ornari virtutibus Heliodore.
Spes Deus, aterna ſtationis conciliator.

Tibicines nonnulli nominarunt, cum à quinque ſyllabis devenitur ad unam.

Vectigalibus armamenta referre jubet Rex.

Tibici-

Tibicinem alii versum illum vocavere, in quo aliquid infarcitur, quod metri legem hiulcam sustentet.

Aspectans silvam immensam, sic forte profatur.

Forte, est pro tibicine in versu, non autem ipse versus Tibicen est.

Nodosos nominant, in quibus verba sequentia syllabis priora superant, & instar nodorum gradatim dupliciter assurgunt.

Sit de te vel gutta meis aspersa medullis.

Æquivoci, quos majores nostri à leonis præstantia Leoninos dixerunt, adeo iisdem probati, ut sine illis quidquid scriberent, ineptum putaretur, sunt qui æquali modo in cæsura, & fine terminantur.

Si Troja fatis aliquid restare putatis.
Vir precor uxori, frater succurre sorori.
Tu præsens cura, Domino committe futura.

Echici, Echoici Servio, in quibus sonus ultimæ syllabæ congruit penultimæ.

Exercet mentes fraternas grata malis lis.
Fœmina dira viri nox est, & terribilis lis
Quæ res, ede, graves sunt in amore? Mora.

Vel in quibus arte elaboratur extremæ vocis repetitio vel tota, vel fracta, ab inexspectato plerumque respondens, aut materiæ novæ ansam ministrans, semper tamen præcedentis vocis imaginem repræsentans: unde & Echo ipsa ab Horatio imago dicitur, quasi imitago, ut Porphyrioni placuit.

Garrula dic Echo quod sit mihi nomen, amœno
Tristia concentu funera solor? OLOR.
Quid precor ignavus tandem nanciscitur? ITVR.
Hicne ad pauperiem postmodo vadit? ADIT.
Quid mihi propositum est propter quod munia curans
Qualiacunque nihil non bene conor? HONOR.
Et quid præcipuè fucatos inter amicos
Consuevit mentes consolidare? DARE.
Quid facit ut tutos præstet mihi janua somnos
Post cœnam, subiit nox ubi sera? SERA.
Eva tibi qualis visa est, quæ induxit Adamum,
Vt vetita auderet tangere mala? MALA.
Quam pulvis quid homo est aliud, quam solis in æstu
Flosculus, aut potius quid nisi fumus? HVMVS.
Pro calamis, librisque pigro quæ digna supellex,
Os rudis insedit cui scribiligo? LIGO.
Cadendusnè piger ferulis virgisque magistro,
Is licet admoto verbere fleris? ERIT.
Quid Laurentius est Christi pro nomine passus?
ASSVS. Quæ vox est facta per ora? VORA.

Quis savis Vriam telis occidiet ipsum
Mandavit? DAVID. *Siccine fas?* SINE FAS.
Ite procul cura, procul hinc simul ite querela:
Quis scit an hac unquam lux remeabit? ABIT.

In Echicis cauda respondet caudæ, in Leoninis cauda ventri.

Macrocolus versus dicitur, qui vocibus paucissimis, nimisque longis absolvitur. Tardigradum sunt qui vocent.
Innumerabilibus Constantinopolitani
Conturbabantur sollicitudinibus.
Hart inhonorificabilitudinitatibus obstat.

Æque vitiosus qui ex dictionibus brevissimis constat.
Similis nec est trux, pax quid sit sub id, aut quot
Non ex his est qui sic ut fas vivere curant.
Est in illis excessus, in his defectus.

Mutilus, seu (ut Diomedes) Truncus, cui ab initio littera vel syllaba defecta est, aut à brevi incipit. ἀκέφαλος, βραχυκέφαλος, κολωβός:
Arboris è trunco serpentis saucia morsu
Subiit ipsa feris transfigens unguibus anguem.
Fluviorum rex Eridanus.

Hiulcus, laxus, seu (ut Diomedes) exilis, & quasi elumbis, ut Victorinus, parte media læsus, dicitur ille, cujus medium brevis syllaba contra legem obsidet. σφηκώδης, σφηκοειδής, λαγαρὸς, quasi inanis, etiam strigosus posset dici.
Emicat Euryalus, & munere latus amici.

Delumbis Victorino, μείουρος Græce, quasi excaudatus, aut cauda minutus, cujus finem deformat Iambus, τελαιαμβὸς Victorino.
Mortem contemnunt laudato vulnere Geta.
Me quam amo virgo ferox fugit avia, nulla redamans.

Ad μείουρος referre possis versus quosvis, quorum fini syllaba, vel pes integer desit. Huc pertinent & illi versus imperfecti, quos vocabulo architectorum Donatus appellat Tigilla, Servius Tibicines, qui in opere nondum absoluto, alios quasi sustentant. Vt, Cui Liger. Stant circum. Turnus ad hæc. Abluero, &c.

Procephalus, cui versui in capite, hoc est, in principio tempus superat.
Capitibus nutantes platanos, rectasque cupressos,

Interdum syllaba redundans ad præcedentis finem, quia mutilus sit, transfertur, ut apud Horatium ex Adonio aufeximus ad integrandum Sapphicum antecedentem.

Grosphe non gemmis, neque purpura
Venale nec auro.

Idem alio loco.

Labitur ripa Iove non probante
Uxorius amnis.

Procœlius, προκοίλιος, προγάστωρ, ventricosus, qui in ventre extumescit; hoc est, cujus in medio aliquid exuberat.

Inter se coiisse viros & decernere ferro.

Dolichurus versus est, cujus cauda, hoc est extremum habet aliquid prominens, vel abundans.

Δολίχουρος, μακροσκελὴς ἐπίουρος.

Et dulcem musti Vulcano decoquit humorem.

Interdum duæ syllabæ, tam in principio quam medio, & fine in unam concrescunt.

Eosdem habuit secum quibus est elata capillis
Seu lento fuerint alvearia vimine texta.
Atque hinc bullato spoliavit Amazona baltheo.

Simplex, & illaboratus, cujus dictio, dimensio, & concinnitas, inelaboratæ ac solutæ orationi similis. ἁπλολόγος, ἁπλοσχήμων, λογοειδής.

Regia Solis erat sublimibus alta columnis.
Dic mihi Damœta cujum pecus? an Melibœi?
Troja virûm ac Virtutum omnium acerba cinis.

Teres, volubili & cohærente dictione continuus. κυκλοτερὴς. κυκλοτελής. Exempla infinita apud Virgilium invenias,

Semper honos, nomenque tuum, laudesque manebunt.

Confragosus Fabio, Fragosus Diomedi, qui syllabis asperè coeuntibus catenatus est, χαλεπὸς, τραχύς.

Belli ferratos postes Saturnia fregit.
Fraternas strages, perstrictaque strata cruore.

Streperus est fragoso aliquanto in sono mollior. Hunc Ravulum à raucitate Latini quoque dixere, μινυρὸς Scaligero, quasi querulus dicitur.

At tuba terribili sonitu procul are canoro
Increpuit.

Enervis, qui & Fluidus, est fragoso contrarius, hic vim suam lenitate & fluxu quodam amittit.

Qui modo Nasonis fueramus quinque libelli,
Tres sumus, hoc illi pratulit auctor opus.

Sonorus dicitur, qui majestatem habet heroicam ἠχητικός.

Postquam res Asiæ. Priamique evertere gentem
Immeritam visum est superis, &c.

Sonori proprium est implere aures sine offensâ. Vocales, quos Græci vocant φωνητικὰς Sonoris proximi sunt; iidem cum illis, nisi sonus esset remissior.

——————— *Furor impius intus*
Sæva sedens super arma, & centum vinctus ahenis
Post tergum nodis, fremit horridus ore cruento.

Tumidi contrarii sunt Sonoris, constantque iisdem & crassioribus vocalibus. In tumiditatis vitium assurgunt qui plus nimio conantur.

Magnanimum Æaciden, formidatamque Tonanti
Progeniem, & patrio vetitam succedere cælo,
Diva refer.

Vbique major quam par est sonus Vocalis a, sextum repetita in primo versu. Trescontinuæ voces Tetrasyllabæ, quarum postrema dimidiatum videtur continere versum.

Injugis versus dicitur, cujus pedes nullam vicini syllabam subeundo finiuntur, ἀσύνδετος.

Nobis dulcia carmina, nec dulcia vina,
Doctus nobilis atro semper rapitur ovo.

In hujusmodi versu non raro vitium est dispositionis, dum nimirum monosyllaba intercedunt. Exempli gratia.

Nos præceptor doctos jussit scribere versus.
Nobis rex sit talis qualis jam fuit ante.

Cacophonus, est ridiculus, incomptus, insuavis, in quo nullus decor, aut elegantia.

Sanguine fraterno primi muri maduerunt.
O Tite tute Tati tibi tanta tyranne tulisti.

Æquidicos nonnulli vocant versus, quorum dictiones omnes ab una incipiant littera.

Æquidicus aliis dicitur, qui singulis propositionibus antithetas subdit dictiones. At hic orationis, non dimensionis est affectus.

Alba ligustra cadunt, vaccinia nigra leguntur.

Hic ab aliis Contrarius appellatur, quod in eo nominum, & verborum oppositio fit.

Politicos appellant, in quibus numerus syllabarum, non quantitas; rhythmus, non metrum consideratur. Horum in hymnis ecclesiasticis frequentissimus usus.

Reciprocus, vel Retrogradus, qui à fine orsus, retrogrado ordine fertur: idque aut eodem carminis genere, aut diverso, ἀντίστροφος.

Aurea sublimi tecta nitore micant.

Ex hoc recurrit Iambicus.

Quorundam ingenio factum est, ut relegendo eadem species referretur, idque vel eodem sensu, aut etiam contrario,

Idem sensus.

Præcipiti modo quod decurrit tramite flumen,
Tempore consumptum jam cito deficiet.

Contrarius sensus.

Laus tua, non tua fraus: virtus, non copia rerum
Scandere te fecit hoc decus eximium,

Fit etiam recursus per eadem elementa.

Signa te signa temere me tangis & angis,
Roma tibi subito motibus ibit amor.
Si bene te tua laus taxat sua laute tenebis,
O ut ares animo nomina sera tuo.

Mobilem, & Proteum vocitant, cujus dictiones sedem mutare possunt, sed raro sine elegantiæ jactura.

Mobile mutatur semper cum Principe vulgus.
Perfide sperasti divos te fallere Proteis.

Correlativi Grammaticis sunt dicti, in quibus ad verba singula, casus singuli referuntur.

Pastor, Arator, Eques, pavi, colui, superavi,
Capras, rus, hostes, fronde, ligone, manu,
Tharsus, Medus, Arabs, placat, veneratur, honorat,
Ture, auro, myrrha, numina, sceptra, regum.

Concordantes vocant, in quibus voces quædam ita sunt communes duobus, ut serviant contrariis.

Et canis in silvis venatur, & omnia servat.
Et lupus in silvis nutritur, & omnia vastat.

Serpentinus, ὀφιώδης, ἰνιαυτὸς, κύκλος cum Hermogene vocari potest, quod in se recurrat initio consentiente fine.

Crescit amor nummi quantum ipsa pecunia crescit.

Hoc non tantum fit in uno verbo, verum etiam in hemistichio, hoc est, dimidiato versu,

Graja juvenca venit, quæ te, patriosque penates
Perdat, io prohibe, Graja juvenca venit.
Militat omnis amans, & habet sua castra Cupido.
Attice crede mihi, militat omnis amans.

Intercalaris, qui inter versus inseritur, & post versus aliquot repetitur. Apud Virgilium.

Incipe Manalios mecum mea tibia versus.

Apud Ovidium.

Impia quid dubitas Deianeira mori?

Græcis dicitur ἐμβόλιμον ἔπος, ἐπιμελάδημα, ἐπωδὴ, πρόσαμα, Theocriti scholiastæ.

Interpositus, qui salvo sensu tolli potest, ut sunt omnia epiphonemata, Græci παρεμβεβλημένον vocant: cujus species est Intercalaris, & nothus.

Tanta molis erat Romanam condere gentem.

Nothus versus dicitur, qui temerè insertus, neque elegantiam habet, nec auctoribus eruditis est dignus. Hunc Ausonius Spurium appellat, quasi non γνήσιον, id est, genuinum, sive germanum, eo versu,

Quique notas spuriis versibus apposuit.

Reperitur, qui eodem opere semel atque iterum ponitur, auctoris ipsius singulari judicio, qualis ille Virgilii.

Vitaque cum gemitu fugit indignata sub umbras,

de exitu Didonis & Turni.

Et iste Horatii,

Laeva suspensi loculos, tabulamque lacerto.

Quo ad Mæcenatem bis utitur, primo Sermonum, & Epistolarum libro.

Distinctus, qui ad id quod est propositum, ordine respondet. Virg.

Iphitus & Pelias mecum: quorum Iphitus aevo
Iam gravior, Pelias at vulnere tardus Vlyssi.

Neque in his, neque in cujusquam alius præceptionibus magnum operæ pretium erit, sine scriptione. Restat itaque adolescens optime, ut ingenii tui vires explores, atque aliquam antiquæ elegantiæ, ex præstantissimorum Poetarum tabulis imaginem depingas.

Omnes ante alios animo venerare Maronem,
Atque unum sequere, utque potes vestigia serva:
Quod si forte tibi minus hic sufficerit unus,
Adde illi natos sub eodem tempore vates.
Parce dehinc puer, atque alios ne quære doceri,
Nec te discendi capiat tam dira cupido.
Tempus erit, tibi mox cum firma advenerit ætas,
Spectatum ut cunctos impune accedere detur.

INDEX CAPITVM REFORMATÆ INSTITVTIONIS, POESEOS

Priore numero ipſum caput, poſteriore paginam denotante.

D

I N D E X.

F I N I S.